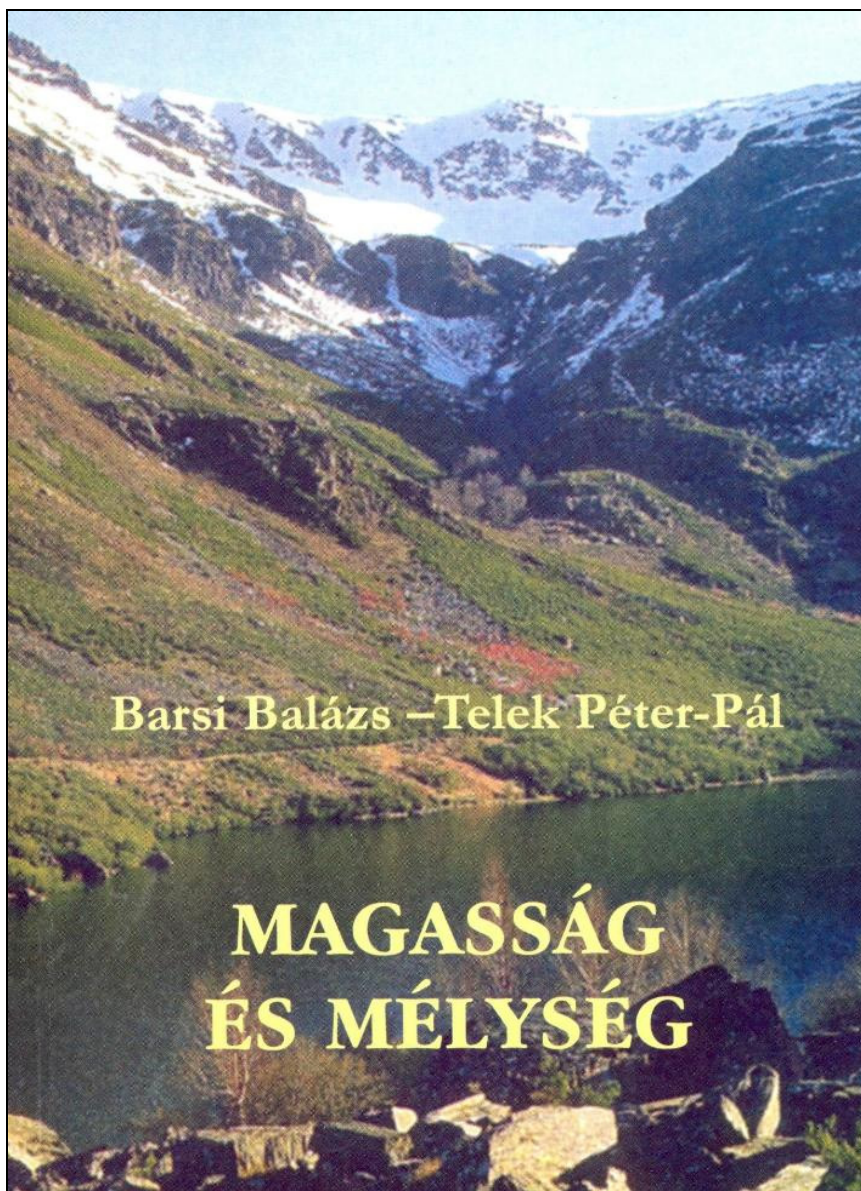

Barsi Balázs-Telek Péter-Pál Magasság és mélység – Évközi idő

Szentírási elmélkedések az egyházi év minden napjára

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Barsi Balázs-Telek Péter-Pál
Magasság és mélység – Évközi idő

Szentírási elmélkedések az egyházi év minden napjára

A rendi elöljárók engedélyével

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. Az évközi időszak elmélkedései nyomtatott formában három kötetben jelentek meg, itt egyben adjuk őket közre. Az eredeti nyomtatott kötetek 2000-ben Sümegen jelentek meg az ISBN 963 440 363 8 (3. kötet) és az ISBN 963 430 063 4 (4. kötet) azonosítóval (a 2. kötet ISBN nélkül jelent meg). Az elektronikus változat a szerzők engedélyével készült. A könyvet lekipásztóri célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más jog a szerzőké.

Az első kötet, mely külön jelent meg a PPEK-ben, az advent, karácsony, nagyböjt és húsvét időszakát tartalmazza (lásd a PPEK 390. kötetét).

Ez a könyv és a szerzők egyéb művei megrendelhetők a következő telefonszámon:
06-87/352-983.

Kiadásaink anyagi támogatására pénzbeli adományokat köszönettel fogadunk az alábbi OTP-bankszámlaszámon: 11773401-06641636

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Előszó.....	15
Az Ige és az ígehirdetés – 2. kötet	15
Benne élni Istenben – 3. kötet.....	16
Olvassuk az Írást – 4. kötet.....	18
Évközi 1. hét	19
Hétfő, I. évben.....	19
Hétfő, II. évben	20
Kedd, I. évben.....	21
Kedd, II. évben.....	22
Szerda, I. évben.....	23
Szerda, II. évben	24
Csütörtök, I. évben.....	25
Csütörtök, II. évben.....	26
Péntek, I. évben.....	27
Péntek, II. évben	28
Szombat, I. évben.....	29
Szombat, II. évben	30
Évközi 2. hét	31
Vasárnap, A évben.....	31
Vasárnap, B évben	32
Vasárnap, C évben	33
Hétfő, I. évben.....	34
Hétfő, II. évben	35
Kedd, I. évben.....	36
Kedd, II. évben.....	37
Szerda, I. évben.....	38
Szerda, II. évben	39
Csütörtök, I. évben.....	40
Csütörtök, II. évben.....	41
Péntek, I. évben.....	42
Péntek, II. évben	43
Szombat, I. évben.....	44
Szombat, II. évben	45
Évközi 3. hét	46
Vasárnap, A évben.....	46
Vasárnap, B évben	47
Vasárnap, C évben	48
Hétfő, I. évben.....	49
Hétfő, II. évben	50
Kedd, I. évben.....	51
Kedd, II. évben.....	52
Szerda, I. évben.....	53
Szerda, II. évben	54
Csütörtök, I. évben.....	55

Csütörtök, II. évben.....	56
Péntek, I. évben.....	57
Péntek, II. évben	58
Szombat, I. évben.....	59
Szombat, II. évben	60
Évközi 4. hét	61
Vasárnap, A évben.....	61
Vasárnap, B évben	62
Vasárnap, C évben	63
Hétfő, I. évben.....	64
Hétfő, II. évben	65
Kedd, I. évben.....	66
Kedd, II. évben.....	67
Szerda, I. évben.....	68
Szerda, II. évben	69
Csütörtök, I. évben.....	70
Csütörtök, II. évben.....	71
Péntek, I. évben.....	72
Péntek, II. évben	73
Szombat, I. évben.....	74
Szombat, II. évben	75
Évközi 5. hét	76
Vasárnap, A évben.....	76
Vasárnap, B évben	77
Vasárnap, C évben	78
Hétfő, I. évben.....	79
Hétfő, II. évben	80
Kedd, I. évben.....	81
Kedd, II. évben.....	82
Szerda, I. évben.....	83
Szerda, II. évben	84
Csütörtök, I. évben.....	85
Csütörtök, II. évben.....	86
Péntek, I. évben.....	87
Péntek, II. évben	88
Szombat, I. évben.....	89
Szombat, II. évben	90
Évközi 6. hét	91
Vasárnap, A évben.....	91
Vasárnap, B évben	92
Vasárnap, C évben	93
Hétfő, I. évben.....	94
Hétfő, II. évben	95
Kedd, I. évben.....	96
Kedd, II. évben.....	97
Szerda, I. évben.....	98
Szerda, II. évben	99
Csütörtök, I. évben.....	100
Csütörtök, II. évben.....	101
Péntek, I. évben.....	102

Péntek, II. évben	103
Szombat, I. évben.....	104
Szombat, II. évben	105
Évközi 7. hét	106
Vasárnap, A évben	106
Vasárnap, B évben	107
Vasárnap, C évben	108
Hétfő, I. évben.....	109
Hétfő, II. évben	110
Kedd, I. évben.....	111
Kedd, II. évben.....	112
Szerda, I. évben.....	113
Szerda, II. évben	114
Csütörtök, I. évben.....	115
Csütörtök, II. évben.....	116
Péntek, I. évben.....	117
Péntek, II. évben	118
Szombat, I. évben.....	119
Szombat, II. évben	120
Évközi 8. hét	121
Vasárnap, A évben	121
Vasárnap, B évben	122
Vasárnap, C évben	123
Hétfő, I. évben.....	124
Hétfő, II. évben	125
Kedd, I. évben.....	126
Kedd, II. évben.....	127
Szerda, I. évben.....	128
Szerda, II. évben	129
Csütörtök, I. évben.....	130
Csütörtök, II. évben.....	131
Péntek, I. évben.....	132
Péntek, II. évben	133
Szombat, I. évben.....	134
Szombat, II. évben	135
Évközi 9. hét	136
Vasárnap, A évben	136
Vasárnap, B évben	137
Vasárnap, C évben	138
Hétfő, I. évben.....	139
Hétfő, II. évben	140
Kedd, I. évben.....	141
Kedd, II. évben.....	142
Szerda, I. évben.....	143
Szerda, II. évben	144
Csütörtök, I. évben.....	145
Csütörtök, II. évben.....	146
Péntek, I. évben.....	147
Péntek, II. évben	148
Szombat, I. évben.....	149

Szombat, II. évben	150
Évközi 10. hét	151
Vasárnap, A évben	151
Vasárnap, B évben	152
Vasárnap, C évben	153
Hétfő, I. évben.....	154
Hétfő, II. évben	155
Kedd, I. évben.....	156
Kedd, II. évben.....	157
Szerda, I. évben.....	158
Szerda, II. évben	159
Csütörtök, I. évben.....	160
Csütörtök, II. évben.....	161
Péntek, I. évben.....	162
Péntek, II. évben	163
Szombat, I. évben.....	164
Szombat, II. évben	165
Évközi 11. hét	166
Vasárnap, A évben	166
Vasárnap, B évben	167
Vasárnap, C évben	168
Hétfő, I. évben.....	169
Hétfő, II. évben	170
Kedd, I. évben.....	171
Kedd, II. évben.....	172
Szerda, I. évben.....	173
Szerda, II. évben	174
Csütörtök, I. évben.....	175
Csütörtök, II. évben.....	176
Péntek, I. évben.....	177
Péntek, II. évben	178
Szombat, I. évben.....	179
Szombat, II. évben	180
Évközi 12. hét	181
Vasárnap, A évben	181
Vasárnap, B évben	182
Vasárnap, C évben	183
Hétfő, I. évben.....	184
Hétfő, II. évben	185
Kedd, I. évben.....	186
Kedd, II. évben.....	187
Szerda, I. évben.....	188
Szerda, II. évben	189
Csütörtök, I. évben.....	190
Csütörtök, II. évben.....	191
Péntek, I. évben.....	192
Péntek, II. évben	193
Szombat, I. évben.....	194
Szombat, II. évben	195
Évközi 13. hét	196

Vasárnap, A évben	196
Vasárnap, B évben	197
Vasárnap, C évben	198
Hétfő, I. évben	199
Hétfő, II. évben	200
Kedd, I. évben	201
Kedd, II. évben	202
Szerda, I. évben	203
Szerda, II. évben	204
Csütörtök, I. évben	205
Csütörtök, II. évben	206
Péntek, I. évben	207
Péntek, II. évben	208
Szombat, I. évben	209
Szombat, II. évben	210
Évközi 14. hét	211
Vasárnap, A évben	211
Vasárnap, B évben	212
Vasárnap, C évben	213
Hétfő, I. évben	214
Hétfő, II. évben	215
Kedd, I. évben	216
Kedd, II. évben	217
Szerda, I. évben	218
Szerda, II. évben	219
Csütörtök, I. évben	220
Csütörtök, II. évben	221
Péntek, I. évben	222
Péntek, II. évben	223
Szombat, I. évben	224
Szombat, II. évben	225
Évközi 15. hét	226
Vasárnap, A évben	226
Vasárnap, B évben	227
Vasárnap, C évben	228
Hétfő, I. évben	229
Hétfő, II. évben	230
Kedd, I. évben	231
Kedd, II. évben	232
Szerda, I. évben	233
Szerda, II. évben	234
Csütörtök, I. évben	235
Csütörtök, II. évben	236
Péntek, I. évben	237
Péntek, II. évben	238
Szombat, I. évben	239
Szombat, II. évben	240
Évközi 16. hét	241
Vasárnap, A évben	241
Vasárnap, B évben	242

Vasárnap, C évben	243
Hétfő, I. évben.....	244
Hétfő, II. évben	245
Kedd, I. évben.....	246
Kedd, II. évben.....	247
Szerda, I. évben.....	248
Szerda, II. évben	249
Csütörtök, I. évben.....	250
Csütörtök, II. évben.....	251
Péntek, I. évben.....	252
Péntek, II. évben	253
Szombat, I. évben.....	254
Szombat, II. évben	255
Évközi 17. hét	256
Vasárnap, A évben.....	256
Vasárnap, B évben	257
Vasárnap, C évben	258
Hétfő, I. évben.....	259
Hétfő, II. évben	260
Kedd, I. évben.....	261
Kedd, II. évben.....	262
Szerda, I. évben.....	263
Szerda, II. évben	264
Csütörtök, I. évben.....	265
Csütörtök, II. évben.....	266
Péntek, I. évben.....	267
Péntek, II. évben	268
Szombat, I. évben.....	269
Szombat, II. évben	270
Évközi 18. hét	271
Vasárnap, A évben.....	271
Vasárnap, B évben	272
Vasárnap, C évben	273
Hétfő, I. évben.....	274
Hétfő, II. évben	275
Kedd, I. évben.....	276
Kedd, II. évben.....	277
Szerda, I. évben.....	278
Szerda, II. évben	279
Csütörtök, I. évben.....	280
Csütörtök, II. évben.....	281
Péntek, I. évben.....	282
Péntek, II. évben	283
Szombat, I. évben.....	284
Szombat, II. évben	285
Évközi 19. hét	286
Vasárnap, A évben.....	286
Vasárnap, B évben	287
Vasárnap, C évben	288
Hétfő, I. évben.....	289

Hétfő, II. évben	290
Kedd, I. évben	291
Kedd, II. évben	292
Szerda, I. évben	293
Szerda, II. évben	294
Csütörtök, I. évben	295
Csütörtök, II. évben	296
Péntek, I. évben	297
Péntek, II. évben	298
Szombat, I. évben	299
Szombat, II. évben	300
Évközi 20. hét	301
Vasárnap, A évben	301
Vasárnap, B évben	302
Vasárnap, C évben	303
Hétfő, I. évben	304
Hétfő, II. évben	305
Kedd, I. évben	306
Kedd, II. évben	307
Szerda, I. évben	308
Szerda, II. évben	309
Csütörtök, I. évben	310
Csütörtök, II. évben	311
Péntek, I. évben	312
Péntek, II. évben	313
Szombat, I. évben	314
Szombat, II. évben	315
Évközi 21. hét	316
Vasárnap, A évben	316
Vasárnap, B évben	317
Vasárnap, C évben	318
Hétfő, I. évben	319
Hétfő, II. évben	320
Kedd, I. évben	321
Kedd, II. évben	322
Szerda, I. évben	323
Szerda, II. évben	324
Csütörtök, I. évben	325
Csütörtök, II. évben	326
Péntek, I. évben	327
Péntek, II. évben	328
Szombat, I. évben	329
Szombat, II. évben	330
Évközi 22. hét	331
Vasárnap, A évben	331
Vasárnap, B évben	332
Vasárnap, C évben	333
Hétfő, I. évben	334
Hétfő, II. évben	335
Kedd, I. évben	336

Kedd, II. évben.....	337
Szerda, I. évben.....	338
Szerda, II. évben	339
Csütörtök, I. évben.....	340
Csütörtök, II. évben.....	341
Péntek, I. évben.....	342
Péntek, II. évben	343
Szombat, I. évben.....	344
Szombat II. évben	345
Évközi 23. hét	346
Vasárnap, A évben.....	346
Vasárnap, B évben	347
Vasárnap, C évben	348
Hétfő, I. évben.....	349
Hétfő, II. évben	350
Kedd, I. évben.....	351
Kedd, II. évben.....	352
Szerda, I. évben.....	353
Szerda, II. évben	354
Csütörtök, I. évben.....	355
Csütörtök, II. évben.....	356
Péntek, I. évben.....	357
Péntek, II. évben	358
Szombat, I. évben.....	359
Szombat, II. évben	360
Évközi 24. hét	361
Vasárnap, A évben.....	361
Vasárnap, B évben	362
Vasárnap, C évben	363
Hétfő, I. évben.....	364
Hétfő, II. évben	365
Kedd, I. évben.....	366
Kedd, II. évben.....	367
Szerda, I. évben.....	368
Szerda, II. évben	369
Csütörtök, I. évben.....	370
Csütörtök, II. évben.....	371
Péntek, I. évben.....	372
Péntek, II. évben	373
Szombat, I. évben.....	374
Szombat, II. évben	375
Évközi 25. hét	376
Vasárnap, A évben.....	376
Vasárnap, B évben	377
Vasárnap, C évben	378
Hétfő, I. évben.....	379
Hétfő, II. évben	380
Kedd, I. évben.....	381
Kedd, II. évben.....	382
Szerda, I. évben.....	383

Szerda II. évben	384
Csütörtök, I. évben.....	385
Csütörtök, II. évben.....	386
Péntek, I. évben.....	387
Péntek, II. évben	388
Szombat, I. évben.....	389
Szombat, II. évben	390
Évközi 26. hét	391
Vasárnap, A évben.....	391
Vasárnap, B évben	392
Vasárnap, C évben	393
Hétfő, I. évben.....	394
Hétfő, II. évben	395
Kedd, I. évben.....	396
Kedd, II. évben.....	397
Szerda, I. évben.....	398
Szerda, II. évben	399
Csütörtök, I. évben.....	400
Csütörtök, II. évben.....	401
Péntek, I. évben.....	402
Péntek, II. évben	403
Szombat, I. évben.....	404
Szombat, II. évben	405
Évközi 27. hét	406
Vasárnap, A évben.....	406
Vasárnap, B évben	407
Vasárnap, C évben	408
Hétfő, I. évben.....	409
Hétfő, II. évben	410
Kedd, I. évben.....	411
Kedd, II. évben.....	412
Szerda, I. évben.....	413
Szerda, II. évben	414
Csütörtök, I. évben.....	415
Csütörtök, II. évben.....	416
Péntek, I. évben.....	417
Péntek, II. évben	418
Szombat, I. évben.....	419
Szombat, II. évben	420
Évközi 28. hét	421
Vasárnap, A évben.....	421
Vasárnap, B évben	422
Vasárnap, C évben	423
Hétfő, I. évben.....	424
Hétfő, II. évben	425
Kedd, I. évben.....	426
Kedd, II. évben.....	427
Szerda, I. évben.....	428
Szerda, II. évben	429
Csütörtök, I. évben.....	430

Csütörtök, II. évben.....	431
Péntek, I. évben.....	432
Péntek, II. évben	433
Szombat, I. évben.....	434
Szombat, II. évben	435
Évközi 29. hét	436
Vasárnap, A évben.....	436
Vasárnap, B évben	437
Vasárnap, C évben	438
Hétfő, I. évben.....	439
Hétfő, II. évben	440
Kedd, I. évben.....	441
Kedd, II. évben.....	442
Szerda, I. évben.....	443
Szerda, II. évben	444
Csütörtök, I. évben.....	445
Csütörtök, II. évben.....	446
Péntek, I. évben.....	447
Péntek, II. évben	448
Szombat, I. évben.....	449
Szombat, II. évben	450
Évközi 30. hét	451
Vasárnap, A évben.....	451
Vasárnap, B évben	452
Vasárnap, C évben	453
Hétfő, I. évben.....	454
Hétfő, II. évben	455
Kedd, I. évben.....	456
Kedd, II. évben.....	457
Szerda, I. évben.....	458
Szerda, II. évben	459
Csütörtök, I. évben.....	460
Csütörtök, II. évben.....	461
Péntek, I. évben.....	462
Péntek, II. évben	463
Szombat, I. évben.....	464
Szombat, II. évben	465
Évközi 31. hét	466
Vasárnap, A évben.....	466
Vasárnap, B évben	467
Vasárnap, C évben	468
Hétfő, I. évben.....	469
Hétfő, II. évben	470
Kedd, I. évben.....	471
Kedd, II. évben.....	472
Szerda, I. évben.....	473
Szerda, II. évben	474
Csütörtök, I. évben.....	475
Csütörtök, II. évben.....	476
Péntek, I. évben.....	477

Péntek, II. évben	478
Szombat, I. évben.....	479
Szombat, II. évben	480
Évközi 32. hét	481
Vasárnap, A évben	481
Vasárnap, B évben	482
Vasárnap, C évben	483
Hétfő, I. évben.....	484
Hétfő, II. évben	485
Kedd, I. évben.....	486
Kedd, II. évben.....	487
Szerda, I. évben.....	488
Szerda, II. évben	489
Csütörtök, I. évben.....	490
Csütörtök, II. évben.....	491
Péntek, I. évben.....	492
Péntek, II. évben	493
Szombat, I. évben.....	494
Szombat, II. évben	495
Évközi 33. hét	496
Vasárnap, A évben	496
Vasárnap, B évben	497
Vasárnap, C évben	498
Hétfő, I. évben.....	499
Hétfő, II. évben	500
Kedd, I. évben.....	501
Kedd, II. évben.....	502
Szerda, I. évben.....	503
Szerda, II. évben	504
Csütörtök, I. évben.....	505
Csütörtök, II. évben.....	506
Péntek, I. évben.....	507
Péntek, II. évben	508
Szombat, I. évben.....	509
Szombat, II. évben	510
Évközi 34. hét	511
Vasárnap – Krisztus, a mindenség királya, A évben	511
Vasárnap – Krisztus, a mindenség királya, B évben.....	512
Vasárnap – Krisztus, a mindenség királya, C évben.....	513
Hétfő, I. évben.....	514
Hétfő, II. évben	515
Kedd, I. évben.....	516
Kedd, II. évben.....	517
Szerda, I. évben.....	518
Szerda, II. évben	519
Csütörtök, I. évben.....	520
Csütörtök, II. évben.....	521
Péntek, I. évben.....	522
Péntek, II. évben	523
Szombat, I. évben.....	524

Szombat, II. évben	525
Az Úr főünnepei.....	526
Szentháromság vasárnapja, A évben.....	526
Szentháromság vasárnapja, B évben.....	527
Szentháromság vasárnapja, C évben.....	528
Krisztus Szent Teste és Vére – Úrnapja, A évben	529
Krisztus Szent Teste és Vére – Úrnapja, B évben	530
Krisztus Szent Teste és Vére – Úrnapja, C évben	531
Jézus Szentséges Szíve, A évben	532
Jézus Szentséges Szíve, B évben	533
Jézus Szentséges Szíve, C évben	534
Szentek ünnepei	535
Árpád-házi Szent Margit – Január 18.	535
Szent Pál megtérése – Január 25.....	536
Szent Timóteus és Szent Titusz – Január 26.....	537
Urunk bemutatása (Gyertyaszentelő Boldogasszony) – Február 2.....	538
Szent Cirill és Metód – Február 14.....	539
Szent Péter apostol székfoglalása – Február 22.....	540
Szent Mátyás apostol – Február 24.....	541
A Boldogságos Szűz Mária Szeplőtelen Szíve – Pünkösöd utáni harmadik szombat.....	542
Szent Barnabás apostol – Június 11.....	543
Keresztelő Szent János születése – Június 24.....	544
Szent László király – Június 27.	545
Szent Péter és Szent Pál apostol – Június 29.	546
Szűz Mária látogatása Erzsébetnél (Sarlós Boldogasszony) – Július 2.....	547
Szent Tamás apostol – Július 3.....	548
Szent Benedek apát – Július 11.....	549
Szent Mária Magdolna – Július 22.....	550
Szent Jakab apostol – Július 25.....	551
Szent Joakim és Szent Anna – Július 26.....	552
Szent Márta – Július 29.....	553
Urunk Színeváltozása – Augusztus 6.....	554
Szent Lőrinc diakónus és vértanú – Augusztus 10.	555
Szűz Mária mennybevétele (Nagyboldogasszony) – Augusztus 15.....	556
Szent István király – Augusztus 20.....	557
Szent Bertalan apostol – Augusztus 24.....	558
Szűz Mária születése (Kisboldogasszony) – Szeptember 8.....	559
A Szent Kereszt felmagasztalása – Szeptember 14.	560
A Fájdalmas Szűzanya – Szeptember 15.....	561
Szent Máté apostol és Evangélista – Szeptember 21.....	562
Szent Gellért püspök és vértanú – Szeptember 24.....	563
Szent Mihály, Szent Gábor és Szent Rafael főangyalok – Szeptember 29.....	564
Szűz Mária, Magyarok Nagyasszonya – Október 8.....	565
Szent Lukács evangélista – Október 18.....	566
Szent Simon és Szent Júdás Tádé apostol – Október 28.	567
Mindenszentek – November 1.	568
Halottak napja – November 2.....	569
Szent Imre herceg – November 5.....	570
A Lateráni Bazilika felszentelése – November 9.....	571
Árpád-házi Szent Erzsébet – November 19.....	572

Előszó

Az Ige és az igehirdetés – 2. kötet

Isten Igéje az isteni gondolat és akarat kinyilvánítása. Az Úr Igéjében Isten akarata ölt testet, amely életet és üdvösséget jelent. Az Úr Igéjével teremtette, tartja fenn és kormányozza a mindenséget.

Az Újszövetségben Isten szava a Jézus által meghirdetett és megvalósított üdvösség örömhíre, az életet tápláló isteni igazság, megváltás, az üdvösség hirdetői az apostolok. Az Isten Igéjét a Mindenható ereje telíti, nemcsak ígéri a jelen és a jövő életét, hanem valóra is váltja a lélek megmentését. Az apostolok legfőbb tekintélyként hivatkoznak Jézusra, aki úgy beszélt, mint akinek hatalom van a birtokában, nem pedig úgy, mint az írástudók, akik a Törvény magyarázóira hivatkoztak. Jézus az Írást saját tekintélye alapján magyarázta, szavai az örök életről szólnak. Meg kell őket hallani és követni kell őket, hogy a hívó ember örökké éljen, hogy elkerülje az örök halált. Az apostolok Isten Igéjét, az üdvösséget jelentő valóságot hirdetik: Jézus tetteit és valóságát. Pál apostol a szenteknek kinyilvánított titokról beszél, az üdvösségről, amelyet Isten Jézus Krisztus által adott, beteljesítve a Törvényt.

Mindenben Isten akaratát kell keresnünk, megérezve az isteni illetést. Annak a tudatára kell ébrednünk és másokat is ébreszteniünk, hogy valamiképpen mindannyian hitvallók vagyunk. Életünk horgonyát Jézusba kell vetnünk: „*Ti megismertétek az igazságot, és ez az Igazság szabadaddá tesz titeket.*”

Sík Sándor szavával fohászkodunk:

*„Jaj, csak akkor el ne késsen
Hozzád csukló szívverésem,
Én Istenem,
Csak az ament el ne vétsem.”*

Cs. Varga István

Többen kérdeznak bennünket munkamódszerünkről, s arról, mi ezekben az elmélkedésekben az egyikünké és a másikunké. Kísérletezgetünk módszerekkel, való igaz, de aligha beszélhetünk szoros értelemben vett munkamegosztásról. Gondolat- és életmegosztás ez inkább, közös úton járás, ahol mellénk társul az Idegen, belekérdez beszélgetéseinkbe és életünkbe, s szavára lángolni kezd a szívünk, mígnem fölismerjük őt a kenyértörésben...

Aki el akar mélyedni Urunk igéiben, annak alá kell szállnia embersége mélységeibe, oda, ahol a megváltásra váró ember él bennünk, hogy azután maga az Úr ragadja meg és vigye fel magával a színeváltozás hegyére. Hisszük, hogy csak az állandóan és sokszor fájdalommal fejlődő-növekvő emberi életből szövődhet hiteles igehirdetés, amelyben a magasság és mélység nem hangzatos szólam csupán, hanem valódi, egzisztenciális tapasztalat. Közös meggyőződés, azonosságok és különbözőségek, kölcsönös kiszolgáltatottság és egymásra utaltság – ez jön még hozzá a mi esetünkben, egy eleven és mindkettőnket érlelő, nevelő emberi kapcsolat sajátos dinamikája. Ki tudná megmondani, mi itt az enyém, s mi a tiéd? A java, reméljük, a Léleké.

Mindez nem jelenti azt, hogy amiről itt számot adunk és tanúságot teszünk, már mind teljesen éljük is, de azt mindenképpen, hogy Krisztus a mi reménységünk.

Fr. Barsi Balázs OFM
Telek Péter-Pál

Benne élni Istenben – 3. kötet

A törvényből fakad, hogy minden egyes embernek ahhoz, hogy élete legyen, benne kell élnie Istenben. Jézus Krisztus a Szentírásban különös hangsúllyal két helyen nyilatkozik a törvényről.

„...Ne gondoljátok, hogy megszüntetni jöttem a törvényt vagy a prófétákat. Nem megszüntetni jöttem, hanem teljessé tenni. Bizony mondom nektek, míg ég és föld el nem múlik, egy „i” betű vagy egy vesszőcske semvész el a törvényből, hanem minden beteljesedik.” (Mt 5,17-18)

„...Mester, melyik a főparancs a törvényben?” Jézus ezt felelte: „Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez a legnagyobb, az elsőparancs. A második hasonló hozzá. Szeresd embertársaidat, mint saját magadat. Ezen a két parancson alapszik az egész törvény és a próféták...” (Mt 22,36-40)

A törvény – határozott névelővel, egyes számban – nyilvánvalóan a világmindenséget átfogó egyetemes törvényi rendet jelenti, nem jelenthet mást. Isten egyszülött Fiának, Jézus Krisztusnak a

viszonyulása a törvényhez, a világmindenséget átfogó egyetemes törvényi rendhez elfogadó, egyértelműen igenlő. Mi viszont hajlamosak vagyunk elfelejteni, hogy a létező világot és az azt átfogó törvényi rendet elfogadnunk, kutatnunk, megismernünk nem csupán lehetőségünk, hanem különös kötelességünk is. A létező világ és az azt átfogó törvényi rend megismerése nem egyesek, az úgynevezett tudósok feladata, hanem mindenkié. Az elmúlt ötszáz évben, az újkorban az emberiség mintha nem lenne képes felfogni, hogy minden embernek az általa megismert igazságra, a feltárt tényekre épülő saját világképe az egyetlen „saját szerzeménye”. Alig lehet kétséges, hogy minden ember számonkérése majd ezzel, a saját valóságalapú világképéről való számadással kezdődik, hiszen Jézus Krisztus ide vonatkozó intelme egyértelmű. Az „és teljes elmédből” intellemmel világosan tudtunkra adta, hogy tudásunkat teljessé, majd istenszeretetünk részévé kell tennünk. Csak így szerethetjük Istent. Méltóan csak ezzel, művének megismerése által csodálhatjuk őt.

De tudnunk kell, hogy tudásunk, tudományunk csak akkor lehet teljes, ha elvisz a soha meg nem ismerhető határhoz, ha beletorkollik a misztériumba. Hogyan is gondolhatta az ember az elmúlt ötszáz évben, hogy szeretheti, imádhhatja Istent, ha elméjét, tudását nem teszi teljessé, és nem teszi az Isten felé irányuló szeretetének részévé? Micsoda

iszonyat az a távolság, amit az emberiség az elmúlt ötszáz évben, az újkorban önmaga és Isten között teremtett azzal, hogy tudását, tudományát a sátán, a földi hatalomszerzés szolgálatába állította! Istenben élését, mindentudást hazudva, a saját műveinek bűvöletében élésre váltotta át. Pedig az Írás egyértelmű: „És akkor kimondom ellenük, ítéletemet minden gonoszágukért, amiért elhagytak és saját műveiket imádták.” (Jer 1,18) A vétséget, a bajt súlyosbítja, hogy az egész újkoron át az emberek, a felnőttek nem csupán önmaguk kezdték saját műveiket imádni, hanem az ártatlan gyermekeiket generációkon át az oktatás, a könyvírás, a média fondorlatos eszközeivel erre nevelték, erre kényszerítették.

Most, amikor az élővilág s benne az egész emberiség gyorsan fokozódó pusztulásának, sőt kipusztulásának víziója kezd valósággá válni, ismét tanúivá lehetünk Isten állandó megbocsátó szeretetének, annak, hogy ahol a legnagyobb a baj, ott árad ki a kegyelem. Egyre többen ismerik fel ugyanis a menekülés útját. Egyre többen döbbennek rá, milyen képtelenség volt az elmúlt századok során feltételezni, hogy lehet élet bennünk, hogy lehet életünk akkor is, ha tudásunkat a sátán, a pénzszerzés szolgálatába állítjuk. Egyre többen döbbennek rá, hogy Isten a törvényben nem azt írta elő az embernek, hogy vallásszabadságot hirdessen, hogy a hét 168 órájából egy-két órára különböző prédikátorokat kövessen, nekik higgyen, hanem azt, hogy szeresse őt „teljes szívéből, teljes lelkéből, és teljes elméjéből”. Hogy ne válassza szét tudását és hitét, hanem öbenne éljen. Nem véletlen, hogy a Szentatya, II. János Pál pápa a tudás és az istenhít újraegyesítését sürgeti az új évezred hajnalán a *Fides et Ratio* enciklikájában. Ezt írja: „Tudjuk ugyanis, hogy az igazság nem mondhat ellent az igazságnak”. Másutt pedig ezt: „Örülök témaválasztásuknak. Az élet eredete és az evolúció rendkívül fontos téma”. Közben megfogalmazta az emberre vonatkozó legfontosabb, legtudományosabb állítást: „Más szóval az embert nem lehet egyszerű eszközként sem fájának, sem a társadalomnak alárendelni: önértéke van. Az ember személy”. Hozzá lehet – sőt az ember klónozási szándéka és magzatgyilkolási bűne miatt hozzá is kell – tenni, hogy az ember az egyetlen sejt fázisától kezdve személy, életének kioltása történjen bármikor, gyilkosság.

Az ember lényege egyedi, megismételhetetlen voltában van. Az ember egyedi megismételhetetlen volta miatt a lényegéből fakadóan hordja magában az egzakt tudományos eszközökkel soha meg nem ismerhető határt, a misztériumhoz való kapcsolódást. Minden egyes ember külön-külön a lényegéből fakadóan válik ki a többi élőlény közül. Ez tény. Olyan igazság, amelyet állandóan meg kell élnünk, amelyet állandóan magunk és gyermekeink gondolatvilágának világos előterébe kell helyeznünk. Az ember az egyetlen élőlény, akinek életéhez nem elég a Napból jövő energia. Az embernek, hogy éljen (ne csupán létezzen, mint a többi élőlény), „többletenergiára” van szüksége. Benne kell élnie az éltető erőforrásában, Istenben. Jézus Krisztus megváltói tette óta erre minden embernek lehetősége van. Micsoda magasság, micsoda mélység, micsoda fenséges rend ez, amelynek felismerése a tudás és az istenhít megbontha-tatlanságát igazolja!

A *Magasság és mélység* elmékedései pontosan azért, mert a tudás és az istenhít egységére figyelmeztetnek, nem kevesebbet, mint azt segítik, hogy mindennap, a nap minden órájában, minden percében benne élhessünk Istenben, hogy élet lehessen bennünk most és mindörökké.

Kellermayer Miklós

Mindenekelőtt alázatra tanít bennünket ez a munka, mellyel „az Úr illatos igéihez” (Szent Ferenc) fűzünk elmékedő gondolatokat. Mert újra és újra megtapasztaljuk, hogy Isten Szentlelke nem hagyja, hogy ezt rutinból, csupán már meglévő tudásunkra alapozva tegyük, hanem elvárja, hogy először is mi magunk szolgáltsunk ki neki szívünket és értelmünket, egész egzisztenciánkat. Egyszerűen nem engedi, hogy egy-egy igazságot leírjunk addig, amíg nincs meg életünkben az aranyfedezete. Ha nem megy másképp, hát keserves próbatételeken vezet keresztül, hogy amit megfogalmazunk, ne lehessen hamisan csengő és értéktelen. Ez a legnagyobb tanulsága s egyben a legboldogítóbb, legfelszabadítóbb tapasztalata ennek az idestova három éve tartó munkának, amely közben folyton a vajúdás, szülés és születés fájdalmait éljük, no meg annak örömét, hogy „ember született a világra”. (Ez magyarázza,

legalább részben, a késéseket is: ahhoz, hogy dolgozhassunk, előbb a Szentléleknek kell dolgoznia rajtunk, s ez sokszor időigényesebb, mint gondolnánk...)

S ezzel együtt jár egy másik, nem kevésbé örömteli megtapasztalás: akármit ad elénk napról napra az Anyaszentegyház Isten igéjéből, nem távoli és elvont szöveg többé, hanem éppen akkor pontosan nekünk szóló, felhívó és cselekvésre ösztönző üzenet, mely elevenünkre tapint és megszégye-nít, világosságot ad és nagy-nagy vigasztalást.

Fr. Barsi Balázs OFM
Telek Péter-Pál

Olvassuk az Írást – 4. kötet

Este, családi ima a gyerekekkel, nagymamával. Körülüljük a fényt, olvassuk az Írást.

Ő a vacsoránál a kenyeret megtörte, szétosztotta, hogy magunkhoz vehessük – magyarázta az Írást. Ezt a helyzetet hagyta ránk örökölni, a kisegyház méltatlan családfőire, hogy szétosszuk a kenyeret, az élő Igét és magyarázzuk az Írást. Ha – mint rendszeren – alkalmatlanságunk és tétováságunk bénít, bátran vehetjük kezünkbe a *Magasság és mélységet*. Szerelmetes istenszeretet fog kézen – teológia, költészet, filozófia –, hogy megmutassa a szentírási részlet főnézetét, mert csak ezek igazíthatnak el, és ezek segítenek átélteni az emmauszi tanítványok fölfedező emlékeztetését: – *Ugye lángolt a szívünk, amikor az Írásokat magyarázta?*

Van-e valamire nagyobb szükségünk, mint erre a lángolásra?

Téglásy Ferenc és T. Katona Ágnes

– Látod...
este lett és reggel:
a harmadik nap.
Tegnap boltozat került fölnk,
ma Föld alá.
MI LESZ VELÜNK?
Mi lesz Veled,
ha kész lesz a világ?
Hogy adsz majd számot,
ha lesznek emberek,
a FÉNYRŐL,
amit csak én láttam Veled
az első napon?

– Hát így.

Fr. Barsi Balázs OFM
Telek Péter-Pál

Évközi 1. hét

Hétfő, I. évben

Zsid 1,1-6; Mk 1,14-20

„Most, a végső napokban Fia által szólt hozzánk.”

Karácsony évenként visszatérő ünnepe arra hív bennünket, hogy a megtestesülés titkában elmerülve szemléljük az Isten Fiát, akinek létében van a teremtet világ, az egész univerzum s benne a mi életünk értelme.

A most kezdődő évközi idő azonban Isten e megrendítő önkinyilatkoztatásán belül arra az üzenetre irányítja figyelmünket, melyet az Úr Jézus szavaival közölt velünk. Ő az utolsó küldött, aki a végső napokban, az idők teljességében érkezett, hogy kimondja az utolsó szót, amit Isten mondani akart nekünk.

S azóta? Azóta tartanak a végső napok, az idők teljessége. Azóta várja Isten a választ arra a szóra, amit Fiában kimondott nekünk. És minden bizonnyal a világ végezetéig el fog tartani, hogy az emberiség válasza teljesen megfogalmazódjék. S majd csak akkor kezdődhet az igazi dialógus, szemtől szemben, egy asztalnál ülve Istennel a mennyei dicsőségben.

A szó elhangzott, de korunk embere csak a csendet veszi észre, a hallgatást, és azt hiszi, Isten néma, vagy talán meg is halt, holott rajta a sor, hogy válaszoljon. A mai Evangéliumból azt is megtudja, hogyan tegye.

„Térjete meg, és higgyetek az evangéliumban!” A mondat második fele magyarázza az első. A megtérés feltétele az evangéliumban, az örömhírben való hit. Nem az erkölcsi megtérés az első; a régivel való szakítás és az új élet alapja csak az örömhír befogadása lehet.

Amióta az áteredő bűn megrontotta értelmünket és akaratunkat, nehezünkre esik befogadni ezt az örömhírt, mert áldozatot követel tőlünk. Belső ellenállásunkat legyőzni csak az Isten képes, s ennek megtapasztalása már maga is örömhír. Nekünk csak annyi a dolgunk, hogy felfigyeljünk az egyszer kimondott isteni szóra, és ne meneküljünk előle állandó külső-belső zajba, hanem hagyjuk visszhangot verni bensőnkben. A többit majd ő elvégzi bennünk.

Évközi 1. hét

Hétfő, II. évben

1Sám 1,1-8; Mk 1,14-20

„Vetélytársnője sokszor bosszantotta és bántotta Hannát, hogy annak még jobban fájjon, amiért az Úr nem adott neki gyermeket. Annyira felbosszantotta őt, hogy Hanna a sírástól még enni sem tudott.

Elkána, a férje vigasztalta: »Hanna, miért sírsz, és miért nem eszel? Miért vagy annyira elkeseredve? Nem érek én többet neked akár tíz fiúnál is?«”

Nincs szomorúbb és reménytelenebb, mint mikor azzal szembesítik az embert, ami miatt amúgy is szégyenkezik és szenved. Amikor élete gyümölcstelensége fölötti kesergését marcangoló büntudattá fokozzák, belésulykolva, hogy kiválasztottsága, tehetsége, szorgalma mind-mind terméketlen és hiábavaló. Hogy élete elhibázott és meddő, és minden bizonnyal Isten bünteti őt. Nem csak a gyermektelenségre ítéltetett asszony érezheti ezt, a verset írni képtelen költő vagy a magvetése kicsírázását hiába váró igehirdető is, illetve mindaz, aki tudja, csodálatos hivatást kapott Istentől, de érthetetlen módon éppen ebben tökéletes kudarcot vallott.

Két dolog segíthet rajta ebben a helyzetben, melynek terhét egyedül viselni képtelen. Két dolog mentheti meg a teljes reményvesztettségtől és végső soron az öngyilkosságtól (mert öngyilkosság a pótselekvésekbe, mámorba, felejtésbe merülés is). Az egyik a szenvedélyes bizalom, amellyel minden látható eredménytelenség ellenére Istenbe kapaszkodik a lélek, belátva, hogy nincs más reménye az életben maradásra, mint maga a reménykedés. A másik: annak tapasztalata, hogy van, aki szereti és elfogadja. Hogy van, aki nem várja tőle, hogy mindenáron gyermeket szüljön, nagy művet alkosson, sikert arasson, hanem őt magát szereti, úgy, ahogy van, ingyenesen és feltétel nélkül.

Ez a kettő együtt nem csupán fájdalmát enyhíti, hanem annak a sajátos áldott állapotnak, várandósságnak légkörébe emeli, amely Jézus körül kialakult, mindjárt nyilvános működése kezdetén, amikor meghirdette: „*Betelt az idő, közel van az Isten országa.*” Ekkor végre megérti, hogy előbb neki magának kell megszületnie, a szűk kapun át arra a világra jönnie, melyet nem örökölhet a test és a vér, hogy azután ő maga is bőségesen adhassa az életet. Hogy a természet rendjét csodálatosan fölülmúlva, Isten országának kegyelmi rendjében lássa meg utódait, és azt a fonséges művet, amelyben pótolhatatlan szerepet, egyedülállóan fontos feladatot szánt neki az Úr.

Évközi 1. hét

Kedd, I. évben

Zsid 2,5-12; Mk 1,21-28

„Ha pedig mindent uralma alá vetett, semmit sem hagyott, ami nem volna neki alávetve.”

Most ugyan még nem látjuk, hogy uralma alatt lenne minden – olvassuk tovább a Szentleckében, s ezzel a kijelentéssel bizony nem nehéz egyetértenünk. Lépten-nyomon tapasztaljuk a gonoszság jelenlétét és befolyását, olyannyira, hogy olykor talán megkísért a gondolat: nem tehetetlen játékszerei vagyunk-e csupán az angyali és démoni hatalmaknak, a jó és gonosz erőknek, melyek folytonos küzdelmet vívnak, sokszor a mi szívünkben csapva össze egymással?

A Zsidókhoz írt levél szerzője azonban határozottan állítja, hogy nem az angyalok uralma alá vetette Isten az eljövendő világot. Az Evangélium pedig arról tanúskodik, hogy a gonosz lelkeknek is csak ideig-óráig van hatalmuk fölöttünk, Jézus Krisztust meglátva mindnyájan tudják, hogy ütött az órájuk.

Az ember, aki Jézus Krisztusra bízta életét, minden látszat ellenére kikerül a démoni erők befolyása alól. Szentek sorának példája mutatja a gonosz kétségbeesett próbálkozásait az Istennek adott életű emberek testi-lelki gyötrésére, melynek vége mindig az, hogy az ördög csúfos vereséget szenved és megszégyenülten távozik.

Ahhoz azonban, hogy Jézus Krisztus védelmét élvezzük, nekünk magunknak kell uralma alá rendelnünk egész valónkat; terveinket, cselekedeteinket, vágyainkat és kapcsolatainkat. Tudnunk kell, hogy életünkben csak annak van jövője, örök jövője, ami Krisztus uralma alá tartozik.

Feltehetnéd magadnak a kérdést: mai napodból mi lehet az, ami megmarad az eljövendő világban? Mi az, ami átmenthető, örökkévalósításra érdemes? A többivel ugyanis felesleges törődni. Legnemesebb tetteinkbe, szándékainkba, elhatározásainkba is belevegyül az önzés, a dicsőség keresése, a túlon túl emberi ambíció, legtöbbször rejtetten, a magunk számára is kibogozhatatlanul. Nem kell megijedned: vedd alá mindezt Jézus Krisztus uralmának, úgy, ahogy van, s hagyd, hogy ő tisztítsa és szentelje meg felajánlásodat.

Évközi 1. hét

Kedd, II. évben

1Sám 1,9-20; Mk 1,21-28

„Hanna szent fogadalommal kötelezte magát: »Seregek Ura, Istene! Ha végre rátekintesz nyomorúságában és fiúgyermeket adsz szolgálnak, akkor én az Úrnak ajándékozom őt.«”

Micsoda korszerűtlen gondolkodás, a meg sem született, sőt még meg sem fogant gyermek személyiségi jogainak, szabad akaratának lábbal tiprása! És ha nem akar az Úr szolgálja lenni? Ha egyáltalán nem fűlik a foga ahhoz, hogy próféta legyen? Szabad-e vajon megkérdése és beleegyezése nélkül elkötelezni őt egy hivatásban?

Akik ilyeneket kérdeznek, elfeledkeznek arról, hogy őket sem kérdezték meg szüleik, hogy óhajtanak-e a világra születni. Mint ahogy azt sem, tetszik-e nekik az a történelmi kor, az az ország, éghajlat, társadalmi-politikai helyzet, amelybe éppen születtek, s amely döntően befolyásolta, mi lehet belőlük, ha majd felnőnek. Arról meg egyáltalán nem vesznek tudomást, hogy az élet Isten ajándéka. Talán azok jobban megértik és átérzik ezt, akiknek hosszas próbálkozás, várakozás, hiábavaló orvostól orvosig rohangálás után, mikor már beletörődtek a változtathatatlanba, egyszer csak megfogant és megszületett az, akiről azt hitték, örökre le kell mondaniuk. Ők eljutottak arra a felismerésre, hogy nem a maguk erejéből és nem maguknak „csináltak” gyereket, hanem: adatott. És amikor egy édesanya még meg sem született vagy az Úrtól kikönyörgött, tőle ajándékba kapott gyermekét felajánlja Istennek, nem tesz egyebet, mint hogy elismeri, kié is ő valójában, és mindenestül az Úristen gondviselő akaratára bízta, mert tudja, hogy ezzel teszi neki a legjobbat.

Mert az apai és anyai hivatás nem merül ki a biológiai életadásban, de még csak a gyerekekről való gondoskodásban sem, hisz ezt a tyúk is megteszi csibéjével, kutya is a kölykével. A szülői hivatás lényege, hogy azt az életet adja és táplálja a gyermekekben, amely teljes emberi élet, vagyis amely túlmutat a pusztán materiális létezésen, és minden létezés ősforrásához vezet. Aki ettől tudatosan megfosztja gyermekét, súlyosabban vétkezik ellene, mintha mindenáron orvost, mérnököt vagy bankárt akarna nevelni belőle.

Hány édesanya és édesapa ajánlja fel ma gyermekét az Úrnak? Hány veszi komolyan a nevében letett keresztségi fogadást? És továbbmenve: hány szülő engedi el jó szívvel fiát, ha az úgy érzi, papnak, szerzetesnek hívja az Úr, vagy lányát, ha örök szüzességet készül fogadni? Ilyenkor is tiszteletben tartják személyiségi jogait, szabad akaratát, felnőtt döntését? Vagy megsértődnek azon, hogy akit az Úrtól ajándékba kaptak, másoknak és másképp (is) szeretne ajándék lenni, mint ahogy ők elképzelték?

Évközi 1. hét

Szerda, I. évben

Zsid 2,14-18; Mk 1,29-39

„Így akarta felszabadítani azokat, akiket egész életükre rabszolgává tett a haláltól való félelem.”

Ez a haláltól való félelem átjárja egész földi életünket. Az emberi élet meghosszabbítására tett újabb és újabb kísérletek csak elnapolják a problémát, megoldani azonban nem oldják meg. Az élet örömeinek, élvezeteinek habzsolása, az önpusztítás gyors és lassú formái mind abból a lázas igyekezetből fakadnak, hogy valamiképpen sikerüljön elkerülni a halállal való szembenézést.

A filozófia ugyan megtaníthat arra, hogy méltósággal vegyük tudomásul életünk véges és halállal megjelölt voltát, önmagában a sztoikus nyugalom is kevés azonban ahhoz, hogy megszabadítson a haláltól való félelemtől, mely minden embert egyformán rabszolgaságba taszít.

Az elementáris szorongást ugyanis nem annak tudata váltja ki, hogy biológiai létünk véget ér. Ezt még csak el lehetne fogadni, s ezzel a tudattal együtt lehetne élni. A halál mögött azonban egy sokkal félelmetesebb valóság leselkedik, s ez pszichénk mélyén nem hagy nyugodni bennünket: a halál utáni második halál, a kárhozat lehetősége. Az a semmibe hullás, amely nem pusztá feloszlás, megsemmisülés, hanem totális értelmetlenség, élet nélküli kvázilétezés, ahol mindenről, amiért a földön érdemes volt élni, kiderül, hogy nevetséges hiábavalóság. Ez az emberi személy számára a legnagyobb büntetés.

Ezért kapaszkodik ebbe a földi életbe annyi ember.

Nem tudják, hogy a halálon többé már nem a sátán uralkodik, hanem Jézus Krisztus, aki legyőzte az örök halált. Hogy Jézus megváltó halálával a testi halál hűséges nővérré szelídült, aki kitárja a kaput arra az életre, mely már meg is kezdődött bennünk. Nem elnyeléssel fenyegető szakadék többé, hanem összekötő kapocs, híd, amely átvezet a boldog örökkévalóságba.

Évközi 1. hét

Szerda, II. évben

1 Sám 3,1-10.19-20; Mk 1,29-39

„Sámuel az Úr templomában aludt, ahol az Isten ládája volt.”

Kóstoltad-e már azt az édességet, mely az Úr fizikai, szinte tapintható közelségének folytonos, de csendes tapasztalatából fakad? Nem a villámfényes, régi életedet felforgató jelenést, hanem a szelíd, biztonságot adó jelenléte, a mennyország békéjének előízét. Régi búcsúkon, zárandoklatokon virrasztás közben elbóbiskoló öregek, az oltár lépcsőjénél nagyanyjuk kendőjén szunnyadó gyerekek életre szóló élménye, az oltáriszentséggel egy fedél alatt lakó papok, szerzetesek sokszor maguk által sem eléggé értékelt kiváltsága ez. Prófétai helyzet: eltávolodva mindentől és mindenkitől, az éjszaka csöndjében együtt a mindenható Istennel.

A harsány élvezetek, mulandó gyönyörök alján ott a kétségbeesés: mi lesz ezután? Az Úr színe előtt virrasztani, majd az ő jelenlétében, közelségében nyugovóra térni azt fejezi ki, hogy tudatos és öntudatlan világunkat tegnapunkat és holnapunkat, életünket és halálunkat mind az ő kezébe helyezzük. Aki ajkán Jézus nevével tér nyugovóra s ébredéskor első szavával Istent szólítja, azzal álmában is vele van az Úr, megszólítja és nagy feladatot bíz rá, mint Ábrahámra, Jákobra, Józsefre vagy Sámuelre. Az ilyen lélek álmában is virraszt, ekkor is fogékony Isten érintésére, halk hangjára, felfogja és megérti üzenetét. Életét, napjait többé nem a munka és a pihenés, az ébrenlét és az alvás váltakozása tagolja, hanem éjjel-nappali párbeszéde Istennel, az ő Urával: hol ő szólítja meg hangosan dicsőítve, könyörögve vagy csöndben fohászkodva az Istent, hol pedig az Úr beszél hozzá, a kinyilatkoztatás igéi, a külső-belső történések által és más rejtjeles, csak az ő számára érthető kódokon. Megszólalásai ebből nőnek ki, szavának ez ad súlyt, hallgatása ettől lesz beszédes. Így válhat korunk prófétájává, akihez mint iránytűhöz bátran igazodhatunk.

Keresd az Úr szentségi jelenlétét, ne csak nappal, de néha éjjel vagy kora hajnalban is. Feltűnés nélkül hagyd ott a mulatozó társaságot, vagy kelj föl jó korán, mint Jézus a mai Evangéliumban, és látogasd meg az Urat. Élvezd a vele kettesben töltött percek, órák hasonlíthatatlan békéjét, mely kívül-belül végigsimogat, mint a nap melege, és átjárja a teret és az időt, amelyben élsz.

Ne látomásokra, magánkinyilatkoztatásokra áhítozz. A frigyszekrényre figyelj! Légy csöndben előtte, nyugtasd el állandóan új benyomásokra vadászó érzékeidet. Füleddel az ő hangját akard hallani, szemeddel az ő művét akard szemlélni. Szíveddel pedig arra a megbízatásra figyelj, amit az éjszaka csöndjében fog adni neked...

Évközi 1. hét

Csütörtök, I. évben

Zsid 3,7-14; Mk 1,40-45

„Bárcsak hallgatnátok ma az Úr szavára: Ne legyetek kemény szívűek!”

Mindennap elhangzik ez a vágyakozó, szelíd kérés, szinte könyörgés Isten részéről az imádságra hívás zsoltárában, mindjárt a nap kezdetén, az első zsolozsmahóra előtt. Ez a *ma* így mindennapra szól, mert csak akkor maradhat szívem fogékony Isten akaratára, ha nap mint nap megnyitom fülemet az ő igéje előtt, és szívem hozzá idomul.

Ha nem figyelek Isten szavára, fülem elszokik tőle, legközelebb már meg sem hallom, szívem pedig lassan megkeményedik, rideg és durva lesz, mint a kő. Az imádságot talán még nem hagyom abba: újabb és újabb kérésekkel ostromlom az eget, de nem kapok választ, hallgat az Isten.

Máris kész vagyok az ítélettel: süket az én kérésemre, keményszívű és könyörtelen – létezik-e egyáltalán ilyen Isten, amelyik ennyire érzéketlen? S már a szemem is vak: nem látom többé a csodákat, melyeket értem vitt végbe, jeleket követelek, bizonyosságot, de hiába: egyre sűrűbb a sötétség és nyomasztóbb a némaság.

De nem, Uram, én nem akarom hagyni, hogy szívem érzéketlenné váljon a te szavadra. Nem akarlak próbára tenni, szeretettedet azon lemérni, hogy teljesíted-e kérésemet. Nem akarlak süketséggel és némasággal vádolni, ha nem úgy cselekszel, ahogy én elképzelem.

Eléd állok inkább nap mint nap, mint a leprás a mai Evangéliumban: „*Uram, ha akarod, megtisztíthatsz engem.*” Van rá hatalmad, tudom. Ha akarod, ha jónak látod, megtisztíthatsz. Ha mégsem tennéd, én akkor is tudom, hogy szeretetted nem lett kisebb irántam. Te jobban tudod, mi válik javamra. Te tudod, hogy elég a te kegyelmed. Ne engedd, hogy magam akarjam eldönteni, mi szolgál üdvösségemre. Ne engedd, hogy belemerevedjem az önsajnálatba és téged tegyelek felelőssé a szenvedésért. Add, hogy merjem egészen kiszolgáltatni magam neked, s szívemet arra hajlítani, hogy akaratodat mindig elfogadjam és megtegyem.

Évközi 1. hét

Csütörtök, II. évben

1Sám 4,1-11; Mk 1,40-45

„Miért engedte meg Isten, hogy ma vereséget szenvedjünk a filiszteusoktól? Hozzuk el Silóból az Úr szövetségének szekrényét! Jöjjön közénk, és szabadítson meg ellenségünk kezéből!”

Amikor baj van, mi is hajlamosak vagyunk felkapni az Úr szövetségének szekrényét, és magunk elé tartva, mágikus erejében bízva vonulni az ütközetbe. Magától értetődőnek gondoljuk, hogy ha mi (jó) keresztények vagyunk, Istennek kötelessége megsegíteni minket, különben nem is annyira mi, hanem ő marad szégyenben. Feltételezzük, hogy presztízskérdést csinál abból, hogy vereséget ne szenvedjünk.

És amikor az automatikusnak vélt isteni segítség, a deus ex machina elmarad, sőt a frigyszekrény is az ellenség kezére kerül, meghökkenünk. Józan fejjel végiggondolva két lehetőség közül választhatunk: vagy az Istennel van baj, s akkor le kell vele számolni, meg kell tagadni, el kell felejtetni, vagy mivelünk, akkor viszont meg kell térni, vagyis kihajigálni szívünkől a bálványokat, és őszinte bűnbánatot tartva visszafordulni az Úrhoz.

Nem elég föltenni a kérdést: „*Miért engedte meg Isten... ?*”, hanem hogy elkerüljük a még nagyobb katasztrófát, meg is kell válaszolnunk rá. Megengedte, igen, hogy megszágyenüljünk, elbukjunk, vereséget szenvedjünk, mert ő velünk volt, közöttünk lakott, mi ellenben nem voltunk vele, a magunk útját jártuk, elhagytuk őt. Nem hiányoltuk, amikor jól ment a sorunk, csak most, a veszedelem idején kérjük számon szemrehányóan, hol marad, miért nem segít. Pedig segít, éppen azzal, hogy nem segít. Nem segít megmaradni a hazug istenkapcsolatban, a bálványok igézetében, s így hozzásegít ahhoz, hogy visszatáljunk az igaz útra. Mert számára az egyetlen „presztízskérdés”, hogy szabadon, önmagáért válasszuk őt. Hogy személyes kapcsolatban legyünk vele, s ne talizmánként használjuk. Mert annál, hogy az „erő velünk”, mérhetetlenül több az, hogy az Úr van velünk, és mi övele.

Miért engedte meg Isten? Hát pontosan ezért. Hogy kénytelenek legyünk elgondolkodni és a dolog végére járni. Hogy elérve a mélypontra, végre megundorodjunk bálványainktól, melyekhez való eszelős ragaszkodásunk idáig juttatott. S akkor lesz erőnk, bátorságunk őszinte szívvel az Úr elé borulni és mondani: „*Ha akarod, megtisztíthatsz engem.*”

Évközi 1. hét

Péntek, I. évben

Zsid 4,1-5.11 Mk 2,1-12

„Törekedjünk tehát bejutni a nyugalom helyére!”

Mit is jelent Isten nyugalma, ahová törekednünk kell bejutni?

A földi nyugtalanság megszűnését. Azt a békességet, ahol többé nem kell aggódnunk amiatt, hogy esetleg megtagadjuk az Urat. Ahol nem nyugtalanít az, hogy mit is kell tennünk, mi a hivatásunk, mi az életünk értelme. Ahol már nem törődünk sok mindennel, hanem csak az egy szükségesre gondolunk. Ahol már nem hagy ki időnként az Istenbe vetett bizalmunk. Mert *„nyugtalan a mi szívünk, míg meg nem nyugszik tebenned.”* De hogy lehet erre törekedni? Nem csak halálunk pillanatában jutunk-e nyugalomra? Nem feltétlenül; Isten megadhatja azt a kegyelmet, hogy már itt a földi életben elérjük a nyugalmat, az Istenbe merült élet önfeledt békességét.

Ha kész vagy egészen lemondani magadról, a saját magadhoz való jogodról, ha nem ragaszkodsz terveidhez, elképzeléseidhez, hanem mindenestül átadod magad az Úrnak, megízleled az ő nyugalmat. Ha már bűneid, hibáid, gyarlóságaid miatt sem esel kétségbe, hanem Isten szemével tudod nézni magad, aki ezekkel a tökéletlenségekkel együtt szeret, akkor beléptél a nyugalom helyére.

Lehetsz a világ szeme elől elrejtve vagy épp kitéve a kíváncsi tekinteteknek – közömbösen hagy, mert lelked mélyén béke van. Dúlhatnak körülötted viharok, tornyosulhatnak gondok, megoldandó feladatok, gyötörhet szenvedés – te már az Úr szombatjában vagy, ha kimondtad a végleges igent, és visszavonhatatlanul rábíztad magad Isten szeretetére.

Misztikus, ugyanakkor nagyon valóságos nyugalom ez, amely azonban csak azok osztályrésze lehet, akik nem félnek még életükben meghalni, és Krisztussal eltemetkezni, hogy vele együtt fel is támadjanak.

Évközi 1. hét

Péntek, II. évben

1 Sám 8,4-7.10-22a; Mk 2,1-12

„Hallgass a nép szavára, bármit követelnek is tőled! Mert nem téged vetettek meg, hanem engem, amikor azt akarják, hogy ne én legyek a királyuk... Tedd meg a kívánságukat, és adj nekik királyt!”

Mennyire népszerűtlen hivatás Isten emberének lenni! Érvelhet, hivatkozhat észre, Istenre, törvényre, végig sem hallgatják. Nem kíváncsiak a véleményére – még ha Isten véleménye volna is az –, felfogását elavultnak, korszerűtlennek ítélik a „modern kor” kihívásaival szemben. Ismerős képlet, és Isten emberének igazi kálváriája még csak ezután kezdődik. Mert nem egyszerűen félreállítják, átlépnek rajta, nem. Túl egyszerű volna, ha csak úgy kimaradhatna az egészből, fenntartva álláspontját. Ezt nem engedik meg neki, szükség van rá és Istentől kapott tekintélyére terveik jóváhagyásához és kivitelezéséhez, úgyhogy éppen neki kell végrehajtania azt, aminek veszélyét egyedül ő látja előre.

Mit tehet ebben a helyzetben? Államférfiként talán lemondhatna, választott képviselőként visszaadhatná mandátumát, de Isten emberének még ez a lehetőség sem adatik meg. Nincs más választása, mint imádságában az Úrhoz fordulni, s ha kell, vállalni a szenvedő szolga sorsát.

Rád is ez vár, ha Isten egyfajta prófétai küldetést ad neked. A hallgatóság lelkes tömegei egy idő után elmaradnak, szavadra nem figyelnek, de Isten nevében adott jóváhagyásodra igényt tartanak. Tévedésük, vétük súlyát neked kell csendben hordoznod, anélkül, hogy bármiféle elégtételt remélhetnél itt a földön. Hiszen bűnük vetése majd csak nemzedékek múlva érik be és termi meg keserű gyümölcsét, s akkor már késő lesz, hogy belássák tévedésüket és igazat adjanak neked.

De akkor az Úr miért nem áll melléd, miért nem támogatja meg érveidet, miért nem ruház fel olyan hatalommal, amivel jobb belátásra térítve a tévelygő szívűeket megelőzhetnéd a tragédiát?

Azért, mert az ő hatalmának nem ez a természete. Ő nem akarja, hogy megakadályozd szabad akaratuk követését, akkor sem, ha rosszra használják. És hagyja, hogy megengedő akaratát gyengeségnek, fölfoghatatlan türelmét tehetetlenségnek gondolják. Te legfeljebb egyik vagy másik bűnük elkövetését tudnád erőnek erejével meggátolni, közben talán még nagyobb bűn veszélyének téve ki magad és őket is. Őneki viszont hatalma van arra, amire senki másnak: a bűnök megbocsátására, ahogy a mai Evangéliumban látjuk és halljuk.

Engedj hát a követelőzésnek – nem nekik, hanem az Úrnak engedelmeskedve! És imádságban újra meg újra vidd a rád bízottakat az ő színe elé, hogy egykor majd megkapják azt is, amire a legnagyobb szükségük van: a bűnük alóli feloldozást.

Évközi 1. hét

Szombat, I. évben

Zsid 4,12-16; Mk 2,13-17

„Az Isten szava eleven, átható, és minden kétélű kardnál élesebb.”

A mindennapi elmélkedés azzal a veszéllyel járhat, hogy intellektuális ingyenkedéssé válik: Isten igéjét szellemi építőkockának használva önmagunk és mások gyönyörködtetésére impozáns, ám élettelen gondolatépítményeket emelünk, vagy életvitelünk igazolására szolgáló tökéletes ideológiát gyártunk. Még veszélyesebb kísértés, hogy az igét fegyverként használva mások ellen fordítsuk, Isten nevében ítéletet mondva fölöttük. Mi legfeljebb megsebezni tudunk, de gyógyítani nem.

Isten igéjének kardját csak a Szentléleknek van joga szívünkben megforgatni, mert ahol ő sebet ejt, azt be is köti. Ezért engednünk kell, hogy Isten igéje behatoljon lelkünk és szellemünk mélyére, és ítéletet mondjon szívünk gondolatai és érzései fölött. Sebészi beavatkozás ez Isten részéről, olykor fájdalmas operáció, melynek során fekélyt vagy rosszindulatú daganatot távolít el lelki életünkéből.

A legalattomosabb kór, a lelki élet rákfénéje: a gög. Rejtett, de igen gyorsan terjedő, a legkülönbébb áttéteket produkáló sejtburjánzás, amely igen hamar az ember egész valóját ellepi. Kívülről épnek látszik, de belülről a teljes összeomlás szélén áll. Minthogy azonban nem érez fájdalmat, tökéletesen egészségesnek hiszi magát, nem megy el vizsgálatra, kezelésről pedig végképp hallani sem akar.

Ebben a minden betegségnél veszélyesebb nyavalyában szenvednek a farizeusok, akik megütköznek azon, hogy Jézus vámosokkal és bűnösökkel ül egy asztalhoz. Jézus szavában: *„Nem az egészségeseknek vagy szükségük orvosra, hanem a betegeknek”*, nem ismerik fel az ironikus célzást saját állapotuk siralmas voltára. Egészségesnek gondolva magukat távol tartják magukat az orvostól, aki pedig egyedül tudna gyógyulást adni beteg lelküknek.

Ne szégyelld sebzettségedet, betegségedet az isteni orvos előtt! Ne takargasd, hanem tárd fel előtte nyomorúságodat. Engedd, hogy ujjával, a Szentlélekkel megérintsen ott, ahol fáj; – s amit előbb éles kardnak éreztél, az most gyógyító balzsam lesz szíved sebeire.

Évközi 1. hét

Szombat, II. évben

1Sám 9,1-4.17-19;10,1a; Mk 2,13-17

„Sámuelhez indultak, hogy az ő segítségét kérjék. A város kapujában találkoztak vele.”

Az ember is keres, Isten is keres.

Az ember a szamarait keresi lázasan, meg az elgurult pénzét, elvesztett holmiját. És kapóra jön neki a próféta, a látó, aki természetfölötti képessége birtokában majd segít előkeríteni a nyomavesztett jószágot.

Isten pedig az embert keresi, azt, akire feladatot, küldetést bízhat. Nem siet, nem kapkod, kivárja az alkalmas pillanatot, amikor megszólíthatja kiválasztottját. És kapóra jön neki az ember keresése, legyen az bármilyen evilági is. Ő tudja, éppen most érett meg a helyzet, hogy közölje vele akaratát.

Így történt ez Saullal, és így Lévivel, a vámosossal, aki semmi mást nem tett, mint pénzt keresett, akkor is, amikor Jézus elhaladt mellette, s szinte meg sem állva odaszólt neki: *„Kövess engem!”* De vajon felállt és követte volna-e őt egy szóra, ha előzőleg már nem keresett volna, ha a kegyelem nem készítette volna elő ezt a véletlennek látszó, futó találkozást?

Ami megtörtént Saullal és Lévivel, az történik meg veled is, s ha megtörtént, akkor az is be fog következni, amit Sámuel első könyvében továbblapozva olvasunk: *Mihelyt Saul megfordult, hogy Sámuel elhagyja, Isten kicserélte a szívét;* és amit az Evangéliumban látunk, hogy az az ember, aki házában vendégül látta Jézust, az már egy másik Lévi volt.

Akinek Isten kicseréli a szívét, többé nem fog szamarakat keresni, sem elgurult garast, elvesztett értéket. Egyetlen értékhez rendel hozzá mindent: Isten országához, melynek közvetítőjévé, képviselőjévé lett az Úr akaratából az emberek között. Többé nem saját öntörvényűsége s nem is e világ törvényei szabják meg, mit tegyen, hanem Isten hatalmas terveinek szolgálata tölti be életét. Nem fontos, mit csinált azelőtt, milyen családból származik, mi volt a foglalkozása. Az számít egyedül, hogy Isten kiválasztotta, és szolgálja által fölkenve erővel és Szentlélekkel.

Te is az Úr kiválasztottja vagy, téged is fölken erővel és Szentlélekkel a keresztségben, s arra rendelt, hogy királyságának és papságának részese legyél. Ne húzódozz attól, amit általad akar végbeinni. Ne hivatkozz méltatlanságodra, kicsinységedre. Hagyd a szamarakat, és keress embereket Isten országa számára! Hagyd ott a pénzváltó asztalt, és a mindennél értékesebb igazgyönggyel törődj! Állj fel, és kövesd azt, aki nem azért jött, hogy az igazakat hívja, hanem a bűnösöket.

Évközi 2. hét

Vasárnap, A évben

Iz 49,3.5-6; 1Kor 1,1-3; Jn 1,29-34

„Az Úr már anyám méhétől fogva szolgájává tett.”

A Biblia nagy alakjai, a próféták és apostolok arra tanítanak, hogy mindnyájan Isten kiválasztottjai vagyunk: meghívottak és küldöttek egyben.

Az anyám méhétől fogva kifejezés azt hangsúlyozza, hogy létezésünk első pillanatától kezdve választottak vagyunk: nem érdemeink folytán, hanem Isten örök rendeléséből. Jelenti továbbá azt is, hogy e kiválasztottság létezésünk legmélyebb rétegéig átjár bennünket, a legalapvetőbb, életünknek értelmet és célt adó meghatározottságunk. Isten szava hívott elő a nemlétből, s e hívó szó meghívás is egyben, hogy részt vegyünk az örök isteni terv megvalósításában, a magunk egyedülálló, soha nem volt és megismételhetetlen módján.

Érzed-e, hogy Isten téged is kiválasztott és meghívott? Ha nem, akkor ülj le, és gondolkozz el rajta, miért is vagy a világon. Merj mélyre ásni, és adj hálát mindazért, ami eddig történt veled. Biztos lehetsz benne, hogy előbb-utóbb felragyog előtted az a mindenestül mélyebb és realisabb valóság, amelyet esetleg eltakartak szemed elől hamis, magukat fontoskodva előtérbe helyező valóságok: hogy Isten számára egyetlen vagy, és hogy ő kiválasztott, meghívott és küldeni akar téged.

Ha már meghallottad lélekben ezt a hívást, akkor arra kell törekedned, hogy tudatosan erre építsd az életed. Erőnek erejével ezt állítsd az első helyre, és söpörd félre azokat az ambíciókat, elvárásokat, gondokat és örömeket, melyek be akarnák temetni szívedben választottságod mélységes tapasztalatát. Számolj le követelőző bálványaiddal, és szolgátsd ki magad ennek a belülről hangzó, szelíd hívásnak.

Csak az a küldetés ér valamit az Egyházban, amely Jézus Krisztus ismeretében gyökerezik, ahogy erről Keresztelő János szavai is tanúskodnak a mai Evangéliumban. Aki nem jut el Jézus Krisztus főséges ismeretére, aki nem tart ehhez képest akadálynak és szemétnek minden egyebet, az öncélúan nyüzsög, nem Isten országának munkálója.

Nem a hibákat kell meglátni elsősorban és reformokat bevezetni, hanem újból és újból felismerni Jézus Krisztust, ahogy azt az igazi megújulást hozó rendalapítók és szentek tették. Ők példát adtak arra is, hogy nem csupán a meghívás, a felkészülés idején, hanem a küldetés teljesítésekor is egészen Jézussal kell lenni, egyre mélyebb egységben őáltala, ővele és őbenne cselekedni, mert csak így adhatjuk őt hitelesen a világnak, amelynek egyedül őra van szüksége, senki és semmi másra.

Évközi 2. hét

Vasárnap, B évben

1Sám3,3b-10.19; 1Kor 6,13c-15a.17-20; Jn 1,35-42

„Ha valaki szólít, így válaszolj: »Szólj, Uram, hallja a te szolgád.«”

A mai három szentírási szakasz három különböző módját mutatja be annak, hogyan segíthet egyik ember a másiknak meghallani és megtenni Isten akaratát.

Az Olvasmányban az egyik generáció segít a másiknak. Héli, az öreg és megalkuvó pap, aki ugyan már egész nemzedékével együtt süket Isten hangjára, még nem annyira romlott, hogy le is tagadná: van Isten és szólhat hozzánk.

Ma viszont olyan korban élünk, ahol ugyan nem tagadják Isten létét, csak épp személyes szólítását vonják kétségbe, amikor kozmikus erőként, világenergiaként beszélnek róla. De már növekszik egy új nemzedék, amelyik arra hivatott, hogy mindezt a hazugságot alapjaiban megkérdőjelezze, és az Isten hangjára fogékonyan rendezze be életét, már hallani az első prófétai hangokat, melyek az Isten uralmát semmibe vevő világbirodalom pusztulásáról szólnak, amint Sámuel is azzal kezdte meg prófétai küldetését, hogy még kisgyermekként megjövendőlte Héli házának romlását és istentelen kortársainak vesztét.

De nemcsak egyik nemzedéknek kell átadnia az Istenre figyelés tudományát a másiknak, hanem minden egyes ember is felelős a másik emberért, főleg, ha vérségi vagy baráti szálak kötik őket össze, mint Andrást és testvérét, Simont, ahogy ezt az Evangéliumban látjuk. Az emberi szeretet legfőbb tette pontosan az, hogy megosztjuk testvéreinkkel, amit Istentől kaptunk, mert végső soron a szeretet Isten-osztozás. Szeretetnek nevezhető-e egyáltalán, ahol mindent megosztanak egymással, csak a legnagyobbat, az isteni életet nem, sőt éppen a szeretetre hivatkozva zárják ki azt, mint a paráznák, akikről Szent Pál azt írja a Szentleckében, hogy testüket a kicsapongásnak adva lerontják Isten templomát? Látszatra ugyan szeretik egymást, de a testek egymásba fonódása, kétségbeesett összeolvadni akarása nem egyesülés, hanem örök elválasztás és pokoli szakítás, hiszen az emberi személyeket egyesítő Lelket, Isten Szeretetét üzik ki kapcsolatukból. A harmadik fajta segítség Isten akaratának keresésében és teljesítésében éppen az, amit Szent Pál nyújt nekünk, amikor a „modern” közfelfogás és közizlés ellenében kérlelhetetlenül kimondja a valóságot, Isten ítéletét.

És ma azoknak a keresztényeknek, akik nem értik, miért nem hallják Isten szavát, s hogy miért nem fognak tüzet, mikor testvérük megosztja velük Krisztusra találásának örömét, talán éppen erre a segítségre van a legégetőbb szükségük.

Évközi 2. hét

Vasárnap, C évben

Iz 62,1-5; 1Kor 12,4-11; Jn 2,1-11

„Amint a vőlegény örül a menyasszonynak, úgy leli örömét benned Istened.”

A bűnbeesett ember önistenítésben él, ha nem is olyan nyíltan, mint a filozófus Kant, aki többször leírta: „*Én isten vagyok*”, miközben az objektív világot nagyjában-egészében az emberi szubjektum kivetítéseként tételezte.

Az önistenítés rejtett formája abban áll, hogy feje tetejére állítjuk a világot. A mi emberi egzisztenciánkat tüntetjük föl mindenek forrásaként, és minden Istenre vonatkozó kijelentést csupán önkivetítésként fogunk fel. Újra és újra végig kellene gondolnunk a Zsidókhoz írt levél állítását: *a látható világ a láthatatlanból lett*, azaz: a világot és benne az embert Isten teremtette, nem pedig fordítva. Mi hasonlítunk Istenre, nem Isten hasonlít ránk, ahogy a gyermek hasonlít a szüleiére, és nem a szülők a gyermekükre.

A szerelem, az emberi szeretet, amelynek képét Izajás próféta felidézi, hasonlít a Szentháromság belső életére, de nem külső formájában, mert Isten nem test, hanem a személyek egymáshoz való elementáris ragaszkodásában. Vagyis a Biblia és az Egyház szentjeinek lángoló istenszeretete nem a földi szerelem légiesített utánzata, hanem éppenséggel minden földi szeretet eredetijére, a szerelem ősforrására való rátalálás (amelynek a legszebb emberi szeretetkapcsolat is csupán képe, lenyomata).

A szeretet Istentől van, de az Istentől elszakadt ember szeretete megbetegedett. Mindenfajta emberi szeretet csak akkor gyógyul, ha visszatalál eredetijéhez, az élő, személyes, szentháromságos Istenhez. Jézus ebben élt. Egész testét, lelkét áthatja az istenszeret, ezért ő sohasem volt úgy szerelmes, mint a bűnbeesett ember. Úgy szereti az Egyházat, mint Ádám Évát a bűnbeesés előtt, csak végtelen fokban.

Ebben az összefüggésben kell szemlélnünk Jézus első csodáját a galileai Kánában, elgondolkodva azon, hogy éppen egy menyegzőn kezdi meghirdetni Isten országát. A feje tetejére fordított világ Krisztusban rendeződik, talpra áll, benned is és az emberiség életében is. A mai Evangélium feltárja Isten országának titkát, ahol nem nősülnek és nem mennek férjhez, ahol minden emberi szeretet szüzességben való beteljesedésében ünnepeljük Istennek irántunk való szerelmét, szemlélve az ő arcát és egymás arcát, örökön-örökké.

Évközi 2. hét

Hétfő, I. évben

Zsid 5,1-10; Mk 2,18-22

„Krisztus sem önmagát emelte főpapi méltóságra, hanem az Atyától kapta azt... Isten Fia volt, de a szenvedésből engedelmisséget tanult.”

Pedig soha nem volt engedetlen, soha. Szívének legfinomabb rostjáig átjárta a vágy, hogy megtegye Atyja akaratát. Azonban nemcsak a bűn ellenében kell engedelmisséget tanulnunk, hanem ez emberré válásunkhoz szükségképpen hozzátartozik. Mert minden mozgásban van, minden változik, mi magunk is és a világ is. Minden pillanatban új meg új helyzetbe kerülünk, s egyik csak látszatra hasonlít az előzőekhez, valójában egy eddig soha nem volt, mindenestül eredeti állapot, s ez földi életünk lényeges, büntől is független vonása.

Kell, hogy szent elhatározással egyszer s mindenkorra Istenhez kapcsolódjunk, egész földi életünkre engedelmisséget ígérve neki, ahogy ezt meg is tettük a keresztségi fogadásban. Ez azonban nem elég. Mint ahogy nem elég egyszer (vagy sokszor) kimondani a legnagyobb szót, amit ember kimondhat, aminek kimondásáért egyáltalán értelme volt megtanulnunk beszélni, hogy szeretlek; a pusztá kimondás és ismételtetés nem elég, hanem ezt minden alkalommal meg is kell valósítani, egyre mélyebb tartalommal megtölteni – így lesz a szeretetnek annyi neve, ahányféle erényt követel a különböző helyzetekben.

Egyébként a hitbeli (és a tisztán, nemesen emberi) tapasztalat azt mutatja, hogy szeretni és engedelmeskedni valamiképpen egy és ugyanaz. Akit ez kellemetlenül érint és erősen berzenkedik ellene, annak még nincs igazi tapasztalata a szeretetről mint önátadásról, s még nem vált létté benne az evangélium tanítása, melyet egyébként elméletben talán kiválóan ismer.

A szeretet története nem más, mint a minden emberi értelmet túlhaladó, bizalomteljes engedelmisség története, melyben a szabadság mintegy fölszívódva, fölemésztyődve teljes önátadássá alakul.

Észre kell vennünk, hogy a kereszti titkáról van szó. A keresztről, mely Jákob lajtorjájaként összeköti az eget a földdel, Isten életét a mi életünkkel, s emberi kapcsolatainkból átvezet a Szentháromság boldog közösségébe.

Az én szabadságom és a te szabadságod külön-külön szabadság, azonban a mi szabadságunk nem kettőnk szabadságának összege, hanem az én szabadságom és a te szabadságod összeomlása. A mi szabadságunk túl van minden egyéni szabadságon. Többé nem áll szemben más szabadságokkal, mert nem egyéb, mint Isten szabadsága bennünk, melyet ő tökéletes engedelmisségével, megváltó halálával, saját vérével érdemelt ki számunkra.

Évközi 2. hét

Hétfő, II. évben

1Sám 15,16-23; Mk 2,18-22

„Azt hiszed, jobban tetszik az Úrnak az égő- és a vágóáldozat, mint ha engedelmeskedel szavának? Bizony, többet ér az engedelmesség, mint az áldozat.”

Első olvasásra úgy érezhetjük, távoli és idegen tőlünk, amiért Sámuel szemrehányást tesz Saulnak, pedig nem kerülne túl nagy erőfeszítésünkbe, hogy magunkra ismerjünk a történetben.

Minket, persze, nem az amalekiták vagy más népek elleni hadjáratra küld az Isten, hanem a bűnök elleni harcra, azzal a meghagyással, hogy írmagját is irtsuk ki a gonosz vágyaknak szívünkben. Ugyan a rosszra való hajlamot nem tudjuk magunkban végérvényesen legyőzni, de egyes bűnökkel, bűnalkalmakkal igenis le tudunk és le is kell számolnunk, egyszer s mindenkorra. Ha eleve lemondunk arról, hogy így tegyünk, hogyan remélhetnénk győzelmet? Egyáltalán komolyan vehető-e a bűnbánatunk, megtérési szándékunk?

Van, aki minden erejét megfeszítve küzd, mégis elbukik újra meg újra, s van, aki könnyedén úrrá tudna lenni a kísértésen, mégsem teszi, hanem alkudozni kezd lelkiismeretével. Nem mond le egy tulajdonát képező dologról vagy valamely élvezetről, szórakozásról, amely önmagában nem bűnös vagy rossz, számára azonban az üdvösség kockáztatását jelenti, ha ragaszkodik hozzá. Ideológiát is gyárt, hogy ezeket az Istentől kapott javakat Isten dicsőségének szolgálatára fordítja, miközben titkon saját bírvágyát, kényelmét, hiúságát elégíti ki általuk.

Amíg mindennek helytelenségéről nincs kellően felvilágosítva, még van valami mentsége. Amikor azonban gyóntatója szavára vagy lelkiismerete belső hangjára meggyőződött arról, hogy amit tesz, megalkuvás a bűnnel, többé nem lehet kifogása. Ha továbbra is megmarad bűnös ragaszkodásában, tehet bármennyi jót, böjtölhet kényéren és vízen, s bemutatathat akármilyen áldozatot, az nem lesz kedves Isten színe előtt, mert megalkuvó. Tudva-tudatlanul régi, bűnös énjét toldozgatja-foldozgatja, s próbálja átmenteni az evangélium új világába. Csakhogy ez a kettő nem fér össze, és amint az új szöveget kiszakítja az elnyűtt ruhát, s az új bor szétveti a régi tömlőt, úgy az ő élete sem sokáig maradhat ebben a feszültségben: előbb-utóbb meghasonlik, meghasad.

Az Úr nem azt várja tőlünk, hogy ezt vagy azt pillanatnyi kedvünk, szeszélyünk szerint feláldozzunk neki, hanem hogy magunkat adjuk oda egészen az engedelmesség által, így mutatva be neki szívünk legnagyobb, előbb talán igen-igen fájdalmas, később mégis örömtelivé váló, életet fakasztó áldozatát.

Évközi 2. hét

Kedd, I. évben

Zsid 6,10-20; Mk 2,23-28

„Amikor Isten az ígéretet adta Ábrahámnak, saját magára esküdött, hiszen semmi nagyobbra nem esküdhett.”

Az Ószövetségben Isten nagy tetteit esküvel megerősített ígérettel adja tudtul. Mély tanítás van ebben, mely arra kényszerít bennünket, hogy levetett sarukkal boruljunk le Isten nagyságának misztériuma előtt.

Isten tetteinek ésszerűsége ugyanis igazolható racionális érvekkel, de mindenestül megmagyarázni, mit miért tett, lehetetlen.

Nem gondolhatjuk például azt, hogy azért kell hogy a világnak egyszer vége legyen, mert ha a Nap kihül, az élet szükségképpen megszűnik a Földön. A természet törvényei maguk is Istentől valók és az ő szuverén akaratának vannak alávetve, semmiképp sem korlátozhatják tehát mindenhatóságát.

Isten önmaga tetteinek oka és célja. Számunkra, akik mindig tőlünk különböző, nálunk nagyobb, jelentősebb tényezőkre hivatkozunk, ez elképzelhetetlen, Isten részéről viszont az volna abszurd, ha másra hivatkozna, mint önmagára.

Isten tetteinek leghitelesebb és legkimerítőbb magyarázata, hogy azért tette, mert így tetszett neki. Az isteni tetszésnél ugyanis nincsen magasabb rendű szempont. Természetesen nem arról van szó, hogy Isten kénye-kedve szerint játszogató velünk, hiszen tökéletessége folytán csakis a legjobb lehet az, amit tesz.

Ha elég tiszta volna a róla alkotott képünk, elegendő volna egy pillantás erre a képre, hogy máris biztos és szilárd horgonyt vessünk a létezésben. Nézzünk fel az Emberfiára, aki azzal igazolja a tanítványok szombati kalászszedését, hogy ő ura a szombatnak is. Minden magyarázatnál mélyebb és erőteljesebb érv ez. Olyan öntudatról tanúskodik, amely mentes minden emberi gőgtől, felfuvalkodottságtól, a nagyság látszatától. Ha őrá figyelünk, a dolgok sorra a súlyuknak megfelelő helyre kerülnek az életünkben.

Évközi 2. hét

Kedd, II. évben

1Sám 16,1-13; Mk 2,23-28

„Ne nézd a külsejét, se a termete magasságát, mert nem őt választottam. Én nem úgy ítélek, mint az emberek. Az ember a külsőt nézi, az Úr azonban a szívet.”

Az isteni kiválasztottság örök titok; kiérdemelni nem lehet, de élni vele, felnőni hozzá igen. A mi fejünkre is olajat öntöttek a keresztség és a bérálás szentségében, s velünk még nagyobb dolog történt, mint Dáviddal: nem egy királyi dinasztia alapítói, hanem az isteni természet részesei lettünk Jézus Krisztusban, aki uralkodik a mindenségen, és királysága a halálon túl is fennmarad.

Keresztény önazonosságunk, emberi mivoltunk legmélyebb rétege ez az istengyermeki valóság. Teher ez és rabság? Igen, mert nem élhetek úgy, mintha nem volnék választott. Szabadság? Igen, szabadság a teljes önátadásra, az Istenért való magafeledésre. Persze, ez az istengyermeki létmód a Krisztus királyságában való részesedés nem pünkösdi királyság: nem fennkölt érzéseket jelent, hanem konkrét és sokszor egészen hétköznapi feladatokat. És szenvedést, üldözést is az Úr miatt. Dávid is üldöztetést szenvedett, sőt éhezett, ahogy a mai Evangéliumban Jézus felidézi. Annyira éhezett, hogy *megette a megszentelt kenyereket, és adott belőle társainak is, pedig ezeket a kenyereket csak a papoknak volt szabad megenniük.*

Az a fölkenés, amelyben részesedtél Jézus Krisztusban, arra kötelez, hogy a mélységekben élj, és hogy hajtsd uralmad alá és add át Krisztusnak mindazt, ami benned még nem az övé.

A papság is a fölkenésben való sajátos részesedés. A pap nemcsak az oltárnál pap, hanem mindig, minden helyzetben, mint ahogyan az örök Főpap, Jézus Krisztus sem csak a kereszt oltárán volt főpap, hanem megtestesülése pillanatától fogva.

Ne riadj meg, amikor szembesülsz kiválasztottságoddal, amelynek súlya, terhe elől inkább menekülni szeretnél. Ne csak a mennyei jutalomra áhítozz és földi békességre, hanem merj Krisztussal küzdeni, szenvedni, végigjárva vele a kereszt királyi útját.

Évközi 2. hét

Szerda, I. évben

Zsid 7,1-3.15-17; Mk 3,1-6

„Nem a testi származás törvénye szerint lett pappá, hanem a halhatatlan élet erejéből.”

A pap tiszte összekötni az eget a földdel. A latin pontifex szó azt jelenti: hídverő.

Micsoda vakmerőség az ember részéről az Istent a világtól elválasztó szakadék áthidalásának kísérlete! A vallás valami lehetetlenséget tűz ki célul maga elé: elérni Istenhez. Majdhogynem a bábéli toronyépítéshez hasonló abszurd ötlet ez – az különbözteti meg tőle mégis, hogy azon a vágyon alapszik, melyet Isten maga oltott belénk.

Jézus Krisztus nélkül azonban a vallás soha nem érhetne volna el célját. Önélküle Istenről csak ábrándozni lehetne, s áldozatbemutatóinkkal a magunk lelkiismeretét nyugtatgatni – hiába. Jézus Krisztus az egyetlen valódi pontifex, sőt, ő maga a híd, amely összeköti az eget a földdel. Csodái mind annak tanújelei, hogy általa Isten jelen van a világban; nem az ember megy föl Istenhez, hanem Isten hajol le az emberhez, és Jézusban magához emeli.

Az Evangéliumban Jézus szinte provokálja a farizeusokat. Az ő tervük az, hogy ha szombaton gyógyítani fog, ezt fogják vádként felhozni ellene. Nyíltan, persze, nem mernek állást foglalni a kérdésben. Hozzáállásuk kicsinyes és rosszindulatú. Szó sincs arról, hogy Isten törvényét védenék: céljuk, hogy Jézus vesztét okozzák.

Jézus viszont nem emberi logikával gondolkodik. Ő élet és halál, jó és rossz kategóriáit használja, jóllehet a béna kezű ember esetleg másnap is felkereshetné, hogy gyógyulást nyerjen. Az Istentől jövő áldás azonban nem tűr korlátozást.

Jézus főpapi mivolta mindkét irányban megnyilatkozik. Az emberek előtt Isten arcát ragyogtatja fel és szétszítja ajándékait, Istennek pedig saját emberi szenvedését és halálát ajánlja fel áldozatul, hogy a megszentelő kegyelem és áldás mindenkit elérhessen, aki csak él a földön.

Évközi 2. hét

Szerda, II. évben

1Sám 17,32-33.37.40-51; Mk 3,1-6

„Dávid jelentkezett Saul királynál, és azt mondta: »Ne veszítsük el bátorságunkat! Én, a te szolgád, elmegyek, és megvívok ezzel a filiszteussal.« ”

„Nem bírsz te szembeszállni és megvívni ezzel a filiszteussal, mert te még csak gyermek vagy.” Való igaz, a gonosz erősebb, mint mi vagyunk, s ugyanazokkal a fegyverekkel, melyekkel ő harcol, lehetetlen legyőznünk őt. Azonban pontosan gyermekségünk – nem testi vagy pszichológiai értelemben, hanem istengyermekséggé értve – tehet esélyessé a győzelemre, amennyiben olyan fegyvereket ad kezünkbe, melyeket ellenségünk lenéz és megvet, vagy egyáltalán nem is ismer.

Az istengyermekség azt jelenti, hogy bár látszólag kisebbek és gyöngébbek vagyunk, a megszentelő kegyelem által az isteni természet részesévé lettünk, s így nem csupán morálisan, de ontológiailag is fölötte állunk a bukott angyalnak, aki elutasította az isteni életet. Első számú fegyverünk ennek hálás tudata legyen. A második Isten magasztalása és nevének dicsérete, válaszként a gonosz átkozódására és gyalázkodására. Minél nagyobb a kísértés, annál nagyobb szükség van arra, hogy Isten oltalmába helyezzük magunkat, imádva és áldva őt. A harmadik fegyver annak belátása és tudatosítása, hogy *ez a harc az Úr ügye*. Nincs felszabadítóbb, biztatóbb és megerősítőbb annál, mint hogy felismerem: a rossz ellen, az üdvösségért vívott küzdelmem nem az én egyéni, elszigetelt erőfeszitésem csupán, hanem része az Egyházban, a földön, sőt az egész világmindenségben folyó gigantikus csatának, melyet az Úr saját ügyének tekint, és veszni semmiképpen sem hagy. Negyedik fegyverünk éppen az ő keresztje, mellyel üdvösségünket a maga ügyévé téve legyőzte a sátánt, és megszerezte nekünk az életet. Végül az ötödik fegyver az Istenbe vetett határtalan bizalom: *az Úr mindjárt kezembe ad téged*.

Ezzel az öt dologgal fölfegyverkezve, mint Dávid az öt parittyakővel, bátran odaállhatunk az ellenség elé. Valószínűleg ezek egyike is elegendő, hogy a földre terítse. De nem érhetjük be azzal, hogy győzelmet arattunk fölötte, fejét is kell vennünk, ezt a gögös fejet, melyet az alázat erejével a Szeplőtelen Szűz és nyomában a szentek sokasága már megtaposott, levágni, hogy soha többé föl ne emelkedhessen, s szóhoz ne juthasson szívünkben.

Ez az ütközet újra és újra megismétlődik életünkben. Új meg új Góliátok támadnak, s nekünk sorra le kell győznünk a rosszat a jóval. Ezt tekintve nincs pihenőnap az életünkben. A rossz ellen azonnal föl kell lépni, a veszélyeztetett életet – nem csupán a külsőt, hanem a belsőt is – haladéktalanul meg kell menteni, ahogy Jézus teszi a mai Evangéliumban.

Évközi 2. hét

Csütörtök, I. évben

Zsid 7,25-8,6; Mk 3,7-12

„Ő azonban szigorúan meghagyta nekik, hogy ne híreszteljék, kicsoda ő.”

A tisztátalan lelkek ugyanazt ismerték el Jézusról, amit később Simon Péter is megvallott: „*Te vagy az Isten Fia!*”, őkőlük azonban nem fogadta el, sőt megtiltotta nekik, hogy híreszteljék, Péterét viszont elfogadta, és ígéretet tett neki, hogy rá mint sziklára építi Egyházát.

Mi a különbség a két kijelentés között, amely tartalmilag szóról szóra megegyezik? Az objektív igazság nem független attól, hogy kinek a szájából hangzik el?

Természetesen az igazság igazság marad akkor is, ha olyan valaki jelenti ki, aki nem az igazság szerint él, de Isten országa szempontjából a Jézus kilétére és küldetésére vonatkozó állítás csak akkor kinyilatkoztatás, ha a kinyilatkoztató Istentől való („*Boldog vagy, Simon, Jónás fia, mert nem a test és a vér nyilatkoztatta ki ezt neked, hanem az én mennyei Atyám*”).

Az Istenről való beszéd hitelessége szempontjából elengedhetetlen, hogy mögötte ott legyen az Istennek átadott élet aranyfedezete. Az Istenről szóló, objektív teológiai igazságot hirdető, de Isten törvényeit részben vagy egészben elutasító ember akarva-akaratlanul is hamis istenképet sugall, s ezzel lerontja a kinyilatkoztatás hitelét. Már az is milyen súlyos károkat tud okozni, ha valaki úgy tanítja a tantárgyát, a matematikát vagy az irodalmat, hogy nem szereti – hát még ha az Isten ígéjét hirdeti valaki anélkül, hogy szeretné és hozzá igazítaná az életét!

Az Istenről tett kijelentések hitele minden másnál inkább az Isten iránti szereteten múlik. Ahogyan Isten sem valamit, hanem önmagát akarja közölni a kinyilatkoztatásban, úgy mi sem érhetjük be kevesebbel: hogy hitelesen tudjunk beszélni róla, egész életünkkel kell őt megvallanunk, átadva magunkat a minden objektív igazság fölött álló egyetlen Igazságnak, Jézus Krisztusnak.

Évközi 2. hét

Csütörtök, II. évben

1Sám 18,6-9;19,1-7; Mk 3,7-12

„Ettől kezdve Saul féltékenykedni kezdett Dávidra.”

A féltékenység nem egyszerű emberi gyarlóság, hanem kifejezetten bűn, hálátlanság a minden javakat bőkezűen osztogató Isten ellen és legtöbbször újabb bűnök forrása:

Elmondta..., hogy meg akarja ölni Dávidot.

Különösen súlyos az idősebb nemzedéknek a fiatalabb generáció iránti féltékenykedése, amikor a már befutott szorong, hogy ifjabb pályatársa elhalványítja dicsőségét, kiszorítja elért pozíciójából. Az igazán nagyok azonban, akár uralkodók, politikusok vagy egyházi méltóságok, akár művészek, nem féltékenyek utódjukra. Az igazi nagyságot nem kell félteni az új, üstökösként felbukkanó tehetségektől. Egy Vörösmarty nem esett kétségbe Petőfi zsenije láttán, sőt még egyengette is az útját, jóllehet tudta, hogy az hamarosan sokkal híresebb lesz nála. Tisztában volt vele, hogy a stafétabotot előbb-utóbb át kell adnia, sőt valószínűleg még örült is neki, hogy méltó kezekben tudhatja örökségét.

Ez nem jelenti azt, hogy a nagyokat kezdetben nem fogja el egy pillanatra a kellemetlen szédülésszerű érzés, amikor annak a fiatalnak első sikereiről, népszerűségéről, sokat ígérő tehetségéről értesülnek. Ez még nem bűn, csak kísértés, próbatétel. Minden a további tudatos reakción múlik.

Vörösmarty például nem hagyott fel az írással, amikor Petőfi versei kezdték meghódítani a közönséget. Tudta, hogy neki még feladata van, a rábízott munkát neki kell elvégeznie. Mindenkinek a számára előírt pályát kell végigfutnia, a rá váró jó harcot kell megharcolnia, hogy végül a neki készített győzelmi koszorút elnyerje. S mindezt nem a maga dicsőségére és más rovására, hanem „*az Úr nevének dicséretére és dicsőségére, mindannyiunk és az egész Anyaszentegyház javára*”.

Hiszen valamennyien ugyanattól az Istentől kaptuk tehetségünket és küldetésünket, hogy egymás szolgálatát kiegészítve megdicsőítsük őt testünkben, azaz földi életünkben. Mások sikerei örömmre kell hogy gyűjtsák a szívünket, mert általuk is a végtelen gazdaságú és kimeríthetetlen fantáziájú Isten dicsőül meg napról napra. Azt se feledjük, hogy az az ember, aki által nagy dolgokat visz végbe az Úr, keresztyéből is nagyobb mértékben részesül. Ahelyett hát, hogy féltենék tőle dicsőségünket, inkább legyünk szolgálatára, segítsünk neki kibontakoztatni a jót, amit az Úr megkezdett benne. És akkor nemcsak a féltékenység démonát üzzük messzire, hanem egy lépéssel közelebb kerülünk ahhoz az igazi, el nem múló dicsőséghez is, melyet az Úr készít azoknak, akik szeretik őt.

Évközi 2. hét

Péntek, I. évben

Zsid 8,6-13; Mk 3,13-19

„Tizenkettőt választott ki, hogy vele legyenek.”

A Szentleckében az új szövetségről olvasunk, az Evangéliumban pedig ennek kezdetének vagyunk tanúi. Az Isten és ember közötti szövetség lényege ugyanis, hogy Isten velünk van, mi pedig övele.

A tizenkettőt Jézus mindenekelőtt arra választotta ki, hogy vele legyenek. Nem egy bizonyos feladatra jelölte ki őket, hanem arra, hogy mellette, vele, később pedig benne legyenek.

Minden keresztény ember küldetésének ez a gyökere. Ha ez hiányzik, akkor a legnagyobb tett is csak magamutogatás, saját dicsőségünk keresése, vagy egyenesen a gonosz szellem műve.

Semmilyen megújulási kísérlet nem segít az Egyházon, ha nem ide megy vissza. És semmi haszna az Egyháznak a világban, ha nem az új és örök szövetség eleven istenkapcsolatának hordozója.

Téged is arra választott ki Jézus, hogy vele legyél. Főnséges hivatást kaptál, függetlenül attól, milyenek a képességeid, körülményeid, lehetőségeid.

Az Úr arra hív, hogy vele légy a szentáldozásban, az imádságban, az elmélkedésben, törvényeinek megtartásában, az érte végzett munkában, az érte elfogadott szenvedésben és a legváratlanabb történésben, mely életed kialakult rendjét hirtelen felbolygatja.

Nem számít, hogy amit teszel, látványos-e vagy sem, célját, értelmét az adja, hogy vele és érte teszed. Ha igazán vele vagy, nem lesz haszontalan sem a fáradozásod, sem a szenvedésed: gyümölcsöt fog hozni ez is, az is, maradandó gyümölcsöt.

Vigyázz azonban, mert az Úr kiválasztottjának lenni komoly felelősség. Júdás is Jézussal volt, de csak külsőleg. Szívében és szándékaiban nem volt vele, s így kiszolgáltatta magát a sátánnak. Csak akkor van értelme Jézussal lenni, ha mindenestül vállalod, ha nem az izgalmas feladat az igazi vonzerő, hanem maga a tény, hogy Jézussal lehetsz. És ha mindennap megújítod elhatározásodat, hogy egyre jobban vele leszel. Akkor még ha elbuksz is, mint Péter, sosem fogod őt elárulni és elhagyni, s a boldog örökkévalóságban is vele leszel.

Évközi 2. hét

Péntek, II. évben

1Sám 24,3-21; Mk 3,13-19

„Te igazabb vagy, mint én; mert te jóval fizettél nekem, bár én rosszat tettem ellened.”

Milyen kár, hogy nem az őszinte bűnbánat szavai ezek Saul szájából, hanem a pillanatnyi meghatódásai csupán, az örületté fajuló féltékenységi rohamok éppen beálló szünetében. Pedig ez a felismerés sorsfordító lehetne számára, önmaga fölé emelhetné, és a valódi dicsőséget szerezhethetné meg neki. Most volna az a pillanat, amikor lemondva minden földi hatalomról átadhatná Dávidnak a királyságot, s hátralevő életében csak arra lehetne gondja, ami eddig is gyógyította megtépázott idegzetét, amikor Dávid lanttal kísért zsoltárénekét hallgatta: Isten dicséretére. Ez az önkéntes lemondás nagyobb tett volna sok hadi sikernél, s mindenképp szebb és boldogabb jövőt készítené elő számára, mint ami egyébként vár rá.

Hányan és hányan mesélhetnének hasonló kegyelmi pillanatokról, amikor mások meg nem érdemelt jósága, nagylelkűsége visszatérítette holtvágányra tévedt, a kárhozat kényszerpályájára siklott életüket! Lehet, hogy ez indította el őket a megtérés útján, mivel az, aki hozzájuk irgalmas volt, keresztény meggyőződésből cselekedett így velük, s ezzel az ő szívükben is felébresztette a vágyakozást Krisztus után. De lehet, hogy éppenséggel fordított volt a helyzet, s a nagylelkűséget gyakorló egyáltalán nem is hallott még Krisztusról, mégis tettével megszégyenítette a magát kereszténynak mondót. Az ilyen ember valóban megérdemli az anonim keresztény nevet, mivel tettével Krisztushoz vált hasonlóvá, és az isteni irgalmasság világába emelkedett.

Jóval fizetni a rosszért: ez a megváltás lényege. És erre nem képes magától az ember, csak Jézus Krisztus kegyelme által. Ha viszont ezt a kegyelmet befogadja, újabb kegyelmek forrását fakasztja azok számára, akikkel jót cselekszik.

Hányszor viszonzozzuk a rosszat jóval? Hányszor mondunk le a jogos(nak vélt) elégtételről? Vagy legalább hányszor imádkozunk szeretettel azokért, akiktől rosszat kaptunk?

És hogyan viselkedünk Saul helyzetében? Úrrá tudunk-e lenni hatalmi beidegződéseinken, elfogult ítélkezéseinken, oktalan féltékenykedésünkön? Mi is az Úr fölkentjei és küldöttei vagyunk, de ha Istentől kapott méltóságunkkal visszaélünk, könnyen úgy járhatunk, mint Saul király vagy Jézus tanítványai közül a karióti Júdás, *aki később elárulta őt.*

Évközi 2. hét

Szombat, I. évben

Zsid 9,2-3.11-14; Mk 3,20-21

„Az volt róla a szóbeszéd, hogy esztét veszttette.”

A Márk-evangélium beszámolója szerint alig kezdte meg nyilvános működését Jézus, egyesek máris rossz szemmel kezdték nézni tetteit és azon tanakodtak, hogyan okozhatnák vesztét.

Tanításával ámulatba ejti a népet, csodatetteivel pedig tömegeket vonz maga köré, úgyhogy még evésre sem marad ideje, közben pedig egészen magányos. Nincs senki, aki felfogná és megértené küldetésének igazi célját.

Rokonai, akik gyerekkorától fogva ismerték, a szóbeszédre hallgatva indulnak, hogy erőnek erejével magukkal vigyék, mert viselkedésével szégyent hoz rájuk. Micsoda megaláztatás! Örültnék tartani valakit, aki erővel és hatalommal szól, akinek szavára a betegek meggyógyulnak s akinek még a gonosz lelkek is engedelmesskednek.

Igen, egyedül ez utóbbiak tudják pontosan, kicsoda Jézus. Tőlük azonban nem fogadja el ennek kinyilvánítását. Szóhoz sem engedi jutni őket, mert az alvilág tanúságtételére nem tart igényt. Ő azoktól várja az elfogadást, akikhez küldetett, s akiknek kinyilatkoztatta az Atya hatalmát, amelynek alapja a feltétel nélküli szeretet.

Rokonai szégyellik őt, ő pedig majd testvérévé, nővérévé és anyjává fogadja mindazokat, akik teljesítik a mennyei Atya akaratát. Mert test és vér valóban képtelen felérni azt a misztériumot, amely Jézusban kinyilvánul. Csak azok nem botránkoznak meg benne, akiknek szívében megvan a készség, hogy elfogadják, még mielőtt értelmükkel egészen felfognák.

Ilyenek az apostolok. Az evangéliumi beszámolókból újra meg újra kiderül, mennyire messze voltak attól, hogy megértsék Jézus szándékát. Lépten-nyomon tanújelét adják, hogy nagyon is emberi módon képzelik el az Isten országát s benne saját szerepüket. Amikor azonban Jézus megkérdezi tőlük: *„Talán ti is el akartok hagyni?”*, Péter szavával egyként felelik: *„Uram, kihez mennénk? Az örök élet igéi nálad vannak.”*

Legyen a mai Evangélium is örömhír számodra. Ha örültnék tartanak, mert Krisztust követed, akkor az csak dicsőségedre válik: őt is annak tartották. A vérrokonságnál is erősebb kötelék fűz vele össze: az ő érted hullatott drága vére, mellyel testvérévé tett, hogy vele együtt az Atya gyermeke legyél.

Évközi 2. hét

Szombat, II. évben

2Sám 1,1-4.11-12.19.23-27; Mk 3,20-21

*„Drága voltál nekem, testvérem, Jonatán.
Miattad gyász nekem az élet.
Szereteted nagyobb volt irányomban
az asszonyok szerelménél.”*

Ma már nincs az a Biblia által megszentelt, ragyogó fényben álló emberi kapcsolat, amit le ne járatnának, meg ne gyaláznának azok, akiknek arra jó egy-egy bibliai szent, hogy mint vetítövászorra kivetítsék rá tisztátalan lelküket. Minél ártatlanabb, tisztább, fonságesebb világ nyilatkozik meg a szentekben, annál nagyobb kísértést éreznek a szenny és egyben önleplező projekcióra. Amikor filmet készítenek Jézus szerelmeiről, amikor Szűz Máriát házasságtörőnek titulálják, amikor Dávid és Jonatán barátságát beteges és bűnös kapcsolatnak állítják be, valójában nem mást fednek fel, mint ami bennük lakik.

Dávidnak Jonatán természetesen nem arra való volt, hogy pótolja az asszonyi szerelmeket, az összehasonlítás csupán barátságuk testen és véren felülemelkedő, örök életszövetségbe torkolló mivoltát hangsúlyozza, amelyhez foghatót sehol és senkinél nem talált. Minden emberi kapcsolatnak, ha meg akar maradni az örökkévalóságra, valamiképpen az ilyen barátság szintjét kell elérnie. Hogy megértsük Urunk, Jézusnak az utolsó vacsorán tanítványaihoz intézett szavát: *„Barátaimnak mondalak titeket...”*, mindenekelőtt a Bibliában előforduló barátságot kell szemlélünk, az olyat, mint Dávidé és Jonatáné.

Azzal, ahogy Jonatán megmentette Dávid életét a haláltól, s ahogy Dávid megsiratta Jonatánt, kölcsönösen kifejezték, hogy értéktelen számukra a világ, ha abból a másik hiányzik. Jézus pedig életét adta értünk, barátaiért, mert nem akar olyan örökkévalóságot, amelyből mi hiányzunk.

Fölemelkedni erre a szintre, viszonzni Jézus barátságát annyi, mint egy lélekké válni vele, hiszen a barátok két testben egy lélekként élnek, és Jézus a saját Lelkét adta nekünk... Ezek után megvallani őt bármiféle környezetben, például elegáns, nyakkendő körökben, ahol föl sem tételeznék rólunk, hogy hozzá tartozunk, a barátság bátorságot kívánó, ugyanakkor édességes kötelessége. Az evangéliumi erkölcs ettől fogva egyértelművé és világossá válik előttünk. Még akkor is, ha látjuk: egyesek örülnek tartják a mi Urunkat. Iránta való elkötelezett barátságunk akkor mutatkozik meg a maga mélységében, ha nem eltüntetni akarjuk, mint rokonai, félve, hogy kínos helyzetbe kerülünk miatta, hanem ellenkezőleg, nyíltan és határozottan megvalljuk, hogy nélküle élni nem tudunk és nem is akarunk.

Évközi 3. hét

Vasárnap, A évben

Iz 8,23b-9,3; 1Kor 1,10-13.17; Mt 4,12-17

„Akik a halál árnyékának országában laknak, azoknak nagy világosság támad.”

Amikor az Evangéliumban azt olvassuk, hogy Jézus valamit azért tett, hogy beteljesedjék az Írás, nem úgy kell értenünk, hogy mint előre meghatározott programot, pontról pontra teljesíti a leírtakat, hanem éppen fordítva: a kortársak ismernek rá tetteiben a prófétai jövendölésekben foglaltakra. Jézus küldetése nincs alárendelve ezeknek a jövendöléseknek, melyek isteni sugalmazás alapján, de emberi elképzelések szerint beszélnek az Isten által készített jövőről, ő mindazt, ami megíratott, a törvényt és a prófétákat egyaránt a korhoz kötött tartalmat felülmúlva, minden előzetes várakozást meghaladva, szuverén módon teljesíti be.

Ez a ráismerés, amely Jézus személyébe: fellépésébe, csodáiba, halálába és feltámadásába látja konvergálni az Ószövetség különböző vonalait, olyan tapasztalat, amely felforrósítja a szívet, akárcsak az emmauszi tanítványokét. Húsvét fényében nyer értelmet minden, ami előre megmondatott, s ezentúl csak ebben a fényben érdemes nézni és értelmezni bármelyik prófétai kijelentést.

Ez a tapasztalat azonban meg is fordítható: ha hallod a tanító Jézust, amint neked is mondja: „*Térjetek meg, mert elközelgett a mennyek országa!*”, akkor abban is biztos lehetsz, hogy már nem jársz sötétségben, hiszen rád vonatkozóan is igaz, hogy e szavakkal fellépve Jézus beteljesítette az izajási jövendölést.

S ez akkor is így van, ha esetleg úgy érzed, hogy igenis sötétségben jársz és a halál árnyéka vetül lelkedre: a mai Evangélium kinyilatkoztatása valóságosabb és igazabb, mint saját tapasztalatod. Ha még nem látod a világosságot, indulj el a sötétben tapogatózva Jézus felé. Ahogy megteszel néhány lépést, a sötétség mindjárt oszlani kezd körülötted.

A sötétséget ugyanis sohasem a külső erők fogják eloszlatni, hanem a Jézus Krisztussal való találkozás lelked mélyén. Mert ahol az ember válaszol az örök szeretet hívó szavára, ott világosság támad és élet fakad.

Évközi 3. hét

Vasárnap, B évben

Jón 3,1-5.10, 1Kor 7,29-31; Mk 1,14-20

„Akinék van felesége, éljen úgy, mintha nem volna,... s aki felhasználja a világ dolgait, mintha nem élne velük, mert ez a világ elmúlik.”

Érdemes volna összehasonlítani, hogy az elmúlt néhány évtized során megjelent egyházi irodalomban hányszor hivatkoznak ezekre a sorokra, melyeket ugyanaz a Szent Pál írt le ugyanabban a levélben, amelynek a Szeretethimnusz tartalmazó 13. fejezete olyan nagy sláger lett, hogy a világ is lépten-nyomon idézi. Az összehasonlítás alighanem ahhoz a kiábrándító következtetéshez vezetne, hogy bizony a Szeretethimnusz népszerűsége igencsak megtévesztő: sokan csupán fennkölt érzelmeik illusztrálására vagy sérelmeik igazolására veszik elő, miközben – szomorú ellenpéldájaként a Szentleckében felsoroltaknak – úgy élnek, mintha szeretnének. Miért nem vesszük észre, hogy ebben is, abban is istengyermeki szabadságunk megmentése a tét?

Akinék van felesége, éljen úgy, mintha nem volna. Ez nem azt jelenti, hogy a házastársak ne ragaszkodjanak egymáshoz, ne éljenek házaseletet, ne neveljenek gyerekeket, hanem hogy szeretetük abban a mélységben áramoljon, ahol az eljövendő Ország épül bennük, amelyben nem nőülnek és férjhez nem mennek.

Aki sír, mintha nem sírna, mert ami kiváltotta szomorúságunkat, ugyancsak el fog múlni. Könnyeink fátyolán át lássuk meg az örök halmok magasságairól áradó szelíd világosságot.

Aki örül, mintha nem örülne. Szabad, persze, örülni az evilági dolgoknak, de nem az üdvösség örömeivel: az bálványimádás volna, hanem csak a mulandóknak kijáró örömmel, s közben a mulandókról fölemelni tekintetünket az örökkévalókra.

Aki vásárol, mintha meg se tartaná. Megtartani annyit tesz, mint birtokolni. Aki pedig birtokolja a világ dolgait, nyíltan vagy rejtetten uralomra tör. Abba veti bizalmát, amiye van, s mások fölé akar kerekedni általa.

Aki felhasználja a világ dolgait, mintha nem élne velük. Nem elég a világ dolgainak birtoklásáról lemondani, de használni sem szabad őket akárhogyan, mintha tőlük függne az üdvösségünk, hanem csak nagyvonalúan, egyfajta szent közömbösséggel, hogy megosztottá ne tegyék szívünket.

Mert ez a világ elmúlik, s vagy úgy élünk, mint akik nem e világból valók, viszont szeretünk, örökké megmaradó szeretettel, vagy abba kapaszkodunk szeretetünkkel, amit birtoklunk, akkor azonban csalódnunk kell, mert amit szerettünk, elmúlik, szeretetünkről pedig kiderül, hogy nem is volt igazi szeretet, hiszen nincs benne semmi sem, ami megmaradna az örök életre.

Évközi 3. hét

Vasárnap, C évben

Neh 8,2-4a.5b.8-10; 1Kor 12,12-30; Lk 1,1-4;4,14-21

„Akkor Ezdrás pap a gyülekezet elé tárta a Törvényt.”

A babiloni fogságból hazatért maradék lélekben megérett arra, hogy akként hallgassa Isten ígét, s annak fogadja el, ami: az Örökkévalótól érkezett üzenetnek, az egyetlen üdvözítő kinyilatkoztatásnak.

Ma is születnek új Ezdrások, és már ácsolják az emelvényt, ahonnan friss erővel, hatalmas eredetiséggel fogják felolvasni, újból meghirdetni Krisztus evangéliumát, mint az egyedül megmentő, üdvözítő tanítást. Föl kell emelni az evangéliumos könyvet, kiragadni a modern pogányság minden vallást egybemosni igyekvő, nyárspolgári kényelmességéhez ideológiát gyártó közegéből, a megalkuvó, magzatgyilkos és haldoklókat kegyesen másvilágra segítő képmutatás mocskos kontextusából, magasra tartani, és fennszóval hirdetni az örömhírt, hogy van szabadulás, van megváltás, van bűnbocsánat.

A mai vasárnapon kezdjük el Szent Lukács evangéliumának olvasását. Általa tárja Isten szent népe elé Krisztus az újszövetségi törvényt. Már csak rajtunk múlik, hogyan hallgatjuk: úgy-e, mint a názáreti zsinagógában ülők, akik helyeseltek és csodálkoztak, később azonban megbotránkoztak azon, amit mondott, vagy úgy, mint a fogságból hazatért, a szenvedések tüzes kohójában megtisztult választott nép tagjai, *akik mélyen meghajoltak és a földre borulva imádták az Urat.*

Készek vagyunk-e elszakadni előítéleteinktől, tudjuk-e függetleníteni magunkat a közízléstől és a világtrendektől, hajlandók vagyunk-e akár véres szakítás árán is kitépni magunkat abból az alattomos hálóból, mely a modern civilizáció jelszavaiból és reklámjaiból szövődik körénk, azt sugallva, hol csábítón, negédesen, hol éles-fenyegetőn, hogy nincs más út, nem tehetsz mást, be kell állnod a sorba, és neked is imádnod, szolgálnod kell az épp divatba jött isteneket...? Akarjuk-e az evilági boldogulás receptjei helyett az igazi örömhírt meghallani és szívünkbe fogadni, mely minden elképzelésünket felülmúlva azt ígéri, hogy testestül-lelkestül személyes, örök jövőnk van? Nem kellene elsírnunk magunkat ennek hallatán?

Nézzünk csak körül! Nem vagyunk egyedül. Közösséget, egy testet alkotunk, és *mindannyiunkat egy Lélek itatott át.* Rajta, boruljunk le az Úr, a nagy Isten előtt, teljünk el szent félelmével, s ki-ki a maga adománya és hivatása szerint dicsőítse meg őt életében.

Évközi 3. hét

Hétfő, I. évben

Zsid 9,15.24-28, Mk 3,22-30

„Amint az ember számára elhatározott, hogy egyszer haljon meg, és utána az ítélet következik, úgy Krisztus is csak egyszer áldozta fel magát, hogy sokaknak bűnét elvegye.”

A halált az ítélet követi. Érti ezt minden ember, ha szíve meg nem átkodott. És ezért nem is annyira a haláltól fél, mint inkább az ítélettől, ami a halálon túl vár rá.

Isten szent Fia valóban emberré lett, s úgy lépte át a halál küszöbét, hogy irántunk való szeretetből magára tette az összes bűnt, amit valaha is elkövettek és amit még el fognak követni, egészen a világ végéig. Ezzel a kiáltással lépett be a mennyei szentélybe: *„Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.”* Ezt a kiáltást még hallottuk. Ezután meghalt: saját vérének áldozatával belépett a függöny mögé... Hogy ott, az Atya színe előtt mi történt, az Húsvétkor lett nyilvánvalóvá, mikor a Feltámadott megdicsőült testében megjelent az apostoloknak, és így szólt hozzájuk: *„Vegyétek a Szentlelket! Akinek megbocsátjátok bűneit, az bocsánatot nyer.”*

Így a halálban már nincs rettegés. Féltünk a szenvedéstől, amellyel az ebből a világból a másikba való átlépésünk jár, mert akárcsak születésünk, ez az új születés is szűk kapun át történik, de az isteni ítélet kárhozatra vető döntésétől nincs miért félnünk, ha szívből megtérünk és bűnbánatot tartunk. Az ítélet így az isteni irgalom, megbocsátás egyszerre megszégyenítő és felszabadító, fölemelő pillanatává alakul át.

A Szentlélek elleni bűn, vagyis az, amely nem nyer bocsánatot, éppen ezzel kapcsolatos. Abban áll, hogy nem fogadjuk el az isteni irgalom mindenhatóságát, vagy épp ellenkezőleg, azt gondoljuk, számíthatunk rá anélkül, hogy bűnbánatot tartanánk. Mindkét esetben az történik, hogy kívül helyezük magunkat Jézus Krisztus egyszeri, örök áldozatának hatáskörén, elszakadva ennek az áldozatnak szentháromságos valóságától.

Évközi 3. hét

Hétfő, II. évben

2Sám 5,1-7.10; Mk 3,22-30

„Dávid mégis elfoglalta Sion várát, és ez lett Dávid városa.”

Nem Dávid tette magát királlyá, hanem az Úr választotta és kente föl, mégis neki magának is meg kellett érte harcolnia. Mi pedig a szent keresztségben Krisztus királyságának fölkent tagjai lettünk, az ő isteni természetének részeseivé váltunk, és a Szentlélek mint Isten élete, kenete működik bennünk. Mégis, bár ilyen hatalom és ekkora méltóság az osztályrészünk, meg kell harcolnunk érte, s meg kell hódítanunk számára életünk különböző területeit.

Mert amilyen szájalomra méltó volna Dávid uralma, ha a fővárosban továbbra is ott pöffeszkedne az ellenség, és ő a lábát se tehetné be oda, olyan szájalomra méltó volna annak a kereszténynek élete, aki ugyan megkapta az Úrtól a királyi méltóságot, mégis hagyja, hogy lelkét kulcsfontosságú pontokon megszállva tartsa az ellenség. Néha nyomasztó és fájó tapasztalunk, hogy harcolni kell önmagunk birtokba vételért, valójában azonban ez a legszebb és legáldottabb feladat, a jó harc, amiről Szent Pál is ír, és amit ő meg még olyan sokan mások, vértanúk, szüzek, hitvallók mind-mind megharcoltak, az apostoli időktől egészen a mai napig.

Reményteli ez a feladat, hiszen a döntő ütközetet Krisztus már megvívta értünk, és győzött. Ránk vár viszont, hogy uralmát érvényesítsük életünkben, birtokba vegyük az Isten gyermekeinek készített országot. Ehhez erőt és hatalmat adott nekünk, hogy akárcsak ő a mai Evangéliumban, mi is kiűzzük a gonosz lelkeket.

Kisebb-nagyobb harcaidban, bizonyos stratégiai pontok bevételeért és megvédéséért folytatott csatározásaidban kérd az Úr segítségét. Gyónásról gyónásra ellenőrizd, hogy a megfelelő harcmódot alkalmaztad-e, nem kellene-e taktikát változtatnod, esetleg jobban egyetlen konkrét célpontra összpontosítanod erőidet? Vizsgáld meg, nem azért sikertelen-e a küzdelem, mert a kulisszák mögött titkos tárgyalásokat folytatsz az ellenséggel, s ahelyett, hogy végső rohamra indulnál ellene, a megalázó békekötés feltételeiről egyezkedsz vele?

Évközi 3. hét

Kedd, I. évben

Zsid 10,1-10; Mk 3,31-35

„Íme, eljövök, hogy teljesítsem akaratodat.”

Jézus keresztáldozatának lényege az Atya akaratának teljesítése. De mi is az Atya akarata az emberiségre vonatkozóan? A szentírás egyértelműen kinyilatkoztatja: Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözljön. Az Úr Jézus ezzel a minden embert üdvözíteni kívánó isteni akarattal azonosul, melynek neve: szeretet.

Ha az ember nem követett volna el bűnt, akkor is eljött volna, hogy Ádámot és gyermekeit mintegy kézen fogva elvezesse a Szentháromság boldog közösségébe, az isteni lét teljességébe. Ilyen értelemben nem volt szükséges Ádám vétke, mint ahogy szerencsésnek, áldástermőnek sem nevezhetjük, mintha oka lett volna Krisztus eljövételének. Mivel azonban az ember elszakadt Istentől, ez az eljövétel más minőséget kapott.

De még így sem arra kell gondolnunk, hogy az Atya elhatározta Fia mindenáron való feláldozását. Még mindig lett volna esély, hogy Izrael, elfogadva a Krisztus által kinyilatkoztatott örömhírt, megtérjen, és a többi nép üdvösségének eszköze legyen. Az ember válasza azonban ismét az elutasítás volt. Jézus kereszthalála nem isteni szükségszerűség, hanem az emberi gonoszság szükségszerűsége. Az Atya akarata ebben a helyzetben is ugyanaz, mint a kezdet kezdetén: hogy minden ember üdvözljön. Ezzel az akarattal azonosulva ajánlotta fel Jézus halálát mindenekelőtt ellenségeiért, engesztelő áldozatul, hogy jövődő megtérésük által ők is elnyerjék az üdvösséget.

Éppen azért nevez bennünket Jézus a mai Evangéliumban testvéreinek, nővéreinek, anyjának, mert az Atya akaratát teljesítve azonosulunk a legtökéletesebben vele, akinek eledele, hogy Atyja akaratát cselekedje.

Évközi 3. hét

Kedd, II. évben

2Sám 6,12b-15.17-19; Mk 3,31-35

„Azután Dávid személyenként egy-egy kenyeret, egy-egy datolyát és mazsolás kalácsot osztott ki a nép egész sokaságának, férfiaknak és nőknek egyaránt. Mindezek végeztével mindenki hazatért, ki-ki a maga házába.”

A szent nép, Isten népe szeret mindig hazavinni valamit a templomból, ami őt otthonában is az Úrra emlékezteti. Más az íze az Isten házából való falat kenyérnek, melyet húsvéti ételszenteléskor, Szent Antal ünnepén vagy Szent István napján szétosztanak, mint a többi kenyérnek, mert ezt Anyánk, az Egyház adja. A bűnösök lakomájának ínycsiklandó fogásai meg sem közelítik, mert nemcsak nyelvünkkel és ízlelőbimbóinkkal érzékeljük az ízeket, hanem értelmünkkel és végtelenre nyíló szívünkkel is. Mint a tékozló fiú, mikor éhségében megkívánta a disznók eledelét. Ha ekkor nem emlékezett volna vissza az otthoni asztal ízeire, talán sohasem vette volna a bátorságot, hogy atyja házába hazainduljon.

Mert már a földi szeretet is képes átlényegíteni az anyagot, mintegy szakrális szférába emelve szentségi jellé avatni, hogy mulandó mivoltában is kifejezzon és hordozzon valamit abból, ami soha el nem múlik. Az emlékezés pedig elevenen tartani és megőrizni a mindennapokban ezt a sugárzó erőt.

*Már szombat este megsütötte
anyám. És reggel már adott.
Az aranya besugarazta
a harangos vasárnapot.*

*Igénytelen polgár-kalács volt,
olyan egyszerű, mint falum.
És mégis úgy megnőtt azóta,
mint úrvacsora-szimbólum.*

*Ma sem tudom, hol rejtegette,
melyik fiókból jött elő,
de olyan áldott volt az íze,
olyan hétköznapi-szentelő.*

*Száguldó évek távolából
megérezem néha jószagát:
a tűzhely tájáról elindul
s betölt szívet, betölt szobát.*

*Lelki kenyér ínség-időkben,
verőfényes vigasztalás...
Pedig tudom: keze föld már.
És nincsen többi keddi kalács.*

(Áprily Lajos)

Évközi 3. hét

Szerda, I. évben

Zsid 10,11-18; Mk 4,1-20

„Vannak olyanok, akikben az ige jó földbe hullott.”

A magvetőről szóló példabeszédet szinte kívülről tudjuk, azonban talán jobb volna belülről ismernünk.

Kevés az, hogy megcsodáljuk Jézus teremő képzeletét, életszerű, kifejező hasonlatait, képeit. Esetleg éppen ez az esztétikai értékelés lehet az akadály a annak, hogy az ige valóban jó földbe, elég mélyre hulljon bennünk, ahol gyökeret is verhet.

Egyes evangéliumi szakaszokat annyira ismerünk, hogy szinte unjuk, amikor újra felhangzanak. Ez mutatja, mennyire nem vagyunk jó talaj. Már semmit sem mond nekünk Isten igéje. Azt gondoljuk, kimerítettük, ránk nem vonatkozik, mi már leszűrtük belőle egyszer a tanulságot.

Más szakaszokkal meg úgy vagyunk, hogy reggel meghallgatjuk őket, estére pedig már fel sem tudjuk idézni, mit hallottunk. A belső figyelem hiánya mutatja, hogy nem jó talajba hullott bennünk Isten igéje. A sátán mindent megtesz azért, hogy megakadályozza Isten igéjének meggyökerezését szívünkben. Igyekszik fontosabbnak és izgalmasabbnak tűnő dolgokkal bevetni szívünk földjét, hogy hely se maradjon számára. Mi pedig gyanútlanul olvassuk a Szentírást, nyugodt lelkiismerettel elfelejtjük, és elmerülünk a sok teendőben vagy a világ hívságaiban.

A mai Evangélium rólunk szól. Ugyan melyikünk mondhatná el magáról jó lelkiismerettel, hogy az ő szíve bizony jó föld, és harmincszoros, hatvanszoros, sőt százszoros termést hoz?

Paradox módon annak szíve lehet jó föld, aki őszintén beismeri, hogy benne útfélre, köves talajra vagy tövisek közé hullott az isteni ige magvetése. Ha ezután bűnbánatot tart, akkor legalább ez a mai ige jó talajra talált benne.

Ne legyünk kívülálló Isten igéjével szemben, hogy nézünk, de nem látunk, hallunk, de nem értünk. Ne érvük be holt tudással, terméketlen ismerettel. Hagyjuk Isten igéjét meggyökerezni, kicsírázni és növekedni bensőnkben, akkor minden alkalommal új és új módon fog termést hozni bennünk.

Évközi 3. hét

Szerda, II. évben

2Sám 7,4-17; Mk 4,1-20

„Én atyja leszek neki, ő pedig fiam lesz nekem. Ha valami gonoszat cselekszik, megfenyítem őt, ahogy embereket szokás, de irgalmasságomat nem vonom meg tőle.”

Mennyire nekünk szólnak ezek a sorok, amikor valami érthetetlen szenvedés ér, s máris kétségbe vonjuk Isten irántunk való szeretetét! Pedig a szenvedés, a fenyítés időszaka éppen arra való, hogy megerősödjünk a benne való bizalomban, hogy ne érzéseinkre, hanem hitünk tudására építsünk.

Ha az a csöndes, de igen jelentős fordulat, hogy többé nem pillanatnyi érzéseinken mérjük le Isten szeretetét, hanem az ő szeretetének fényében ítéljük meg érzéseinket, nem megy végbe bennünk, akkor soha-soha nem érjük el a szentség útját. Mert a szentség igazi útja nem más, mint megbízni Isten irgalmas szeretetében, Abbának, Atyának tartani őt akkor is, amikor fenyíték alatt állunk.

Minket is megkísért a manicheizmus ősi tévedése, mely a bűnbeesett embernek úgy próbál magyarázatot adni a szenvedésre, hogy azt a jó istennel szembenálló gonosz istenségtől eredezteti. Nem, nincs jó és rossz isten, hanem csak az egyetlen Úr, s bár a szenvedés mélysége titok marad számunkra, nekünk elég a megfeszített Jézussal együtt mondani: *„Atyám, ne az én akaratom legyen meg, hanem a tiéd.”*

Éppen Jézus Krisztus halála és feltámadása mutatta meg egyértelműen és világosan, hogy Isten nem vonja meg az ő irgalmasságát, hanem mindörökké megőrzi irántunk. Isten Fiának megváltó halála az isteni irgalom örök forrását nyitotta meg számunkra. Megténni annyit tesz, mint megrendülve ettől a mérhetetlen irgalomtól fordulatot venni, s minden bűnnel szakítva jóban-rosszban Istenre hagyatkozni.

Évközi 3. hét

Csütörtök, I. évben

Zsid 10,19-25; Mk 4,21-25

„Összejöveteleinkről ne maradjatok el, mint némelyek szoktak!”

Amint egy család egybetartozásának nem csupán jelei, hanem fenntartói is az időről időre ismétlődő ünnepi összejövetelek, ugyanúgy az Egyháznak is szüksége van arra, hogy tagjai rendszeresen egybegyűljenek és egységüket megerősítsék Krisztussal és egymással.

Ne a különféle ülésezésekre, konferenciákra, adminisztrációs megbeszélésekre gondoljunk elsősorban: ezekre szükség lehet, de nem ezek tartják össze az Egyházat. Még csak ne is a bensőséges hangulatú ima-összejövetelekre, nagyszabású közösségi találkozókra, különböző lelkigyakorlatokra, melyek még fontosabbak, de csak eszközök, az isteni kegyelem áradásának gyümölcsei és közvetítői.

Mindenekelőtt a szent liturgiára gondoljunk, mely egyedül forrás és csúcspont, s hitünk tanítása szerint ebből kell kiindulnia és erre kell irányulnia minden más tevékenységnek az Egyházban. Gondoljunk az eucharisziára, a szentmisére, ahol Krisztus áldozatával egyesülünk, mert az ő *„vérének erejében bízva megvan a reményünk, hogy beléphetünk a mennyei szentélybe”*. És gondoljunk a szent zsolozsmára, mely Krisztus és az Egyház imádságaként az isteni jelenlétbe vonja mindennapjainkat, a nappal és az éjszaka egész idejét.

Ezek azok az összejövetelek, amelyről elmaradni bűn, mert az Egyház egységét kezdi ki az, aki ügybuzgalmát fontoskodva elébe helyezi a szent misztériumok ünneplésének és az istendicséretnek. Aki Krisztus ügyéért fáradozva megfosztja magát a napi háromszori étkezéstől és a nyolcórás alvástól, legfeljebb kimerül, és munkájának hatékonysága csökken, aki viszont „lekipásztori okokból” lélektelenül hadarja el a misét és rendszeresen elhagyja a zsolozsmát, az valójában ellene dolgozik mindannak, amiért látszólag fárad. Jézus Krisztussal is előfordult, hogy annyian tódultak hozzá, hogy enni sem maradt ideje, kimerültségében képes volt a viharos tengeren hánykolódó bárkában aludni, de arról nem mondott le, hogy az éjszakát Isten imáadásában töltse.

Jézus szavai: *„Akinak van, még kap; akinek pedig nincs, attól még azt is elveszik, amije van”*, ebben a szövegösszefüggésben azt jelenti, hogy aki újra és újra visszatér a forráshoz és belőle él, az bővelkedni fog, míg aki elszakad a forrástól, annak ideig-óráig még meglévő és működő tartalékai lassan kimerülnek, kifogynak, s ahelyett, hogy eljutna a csúcsra, látványosan a mélybe zuhan.

Évközi 3. hét

Csütörtök, II. évben

2Sám 7,18-19.24-29; Mk 4,21-25

„Seregek Ura, Izrael Istene! Te nyilatkoztattad ki szolgádnak a szót: Házat építek neked. Azért volt olyan bátor a szolgád, hogy ezzel az imádsággal fordult hozzád.”

Csodálatos imádságot hallunk a mai Olvasmányban Dávid királytól. Nemhiába tőle tanul imádkozni az egész egyetemes Egyház, amikor nap mint nap mondja és énekli a zsoltárok fősége, Istentől sugallt, mégis mélységesen emberi, Jézus Krisztus szívében átszűrődött szavait. Ezek az imádságok olyan lélekből születtek, mely egyrészt Isten ígéjéből él, az ő ígéreteire hagyatkozik, az ő akaratába simul, másrészt napról napra az őszinte bűnbánatban teremődik újjá az Úr mindenható kegyelme által.

Mekkora mélységet nyerne és micsoda magasságba emelkedne életünk és imádságunk, ha bennünket is ez a két nagy valóság mozgatna: Istennek Jézus Krisztusban már teljessé és egyértelművé vált ígéretei testünk feltámadásáról és az eljövendő dicsőséges örök életről, valamint a töredelmes szívű bűnbánat, mely nem engedne soha letérni az igaz útról, és megakadályozná, hogy egyfajta vallásos önámítás áldozatai legyünk.

Nem elég igaz és szép szavakat mondani Istennek. Hogy imádságunk valóban igaz és szép legyen, alázatosan is kell imádkoznunk. Az alázat pedig csak akkor születhet meg bennünk, ha Isten hatalmas tetteinek és ígéreteinek erőterébe helyezkedünk, s ha – mivel bűnösök vagyunk, méltatlanok a főséges és szent Istenhez – eljutunk a szívbeli töredelemre.

Ez a kettő teheti hitelessé, az emberi magasságoztól és mélységektől az isteni magasságokig és mélységekig ívelővé imádságunkat. S ez adhat fényt is mindennapjainknak, hogy tartóra helyezett lámpásként sugározni tudjuk a bensőnkben lakozó Krisztus világosságát mindazokra, akik körülöttünk élnek.

Évközi 3. hét

Péntek, I. évben

Zsid 10,32-39; Mk 4,26-34

„Akár ébren van, éjjel vagy nappal, a mag kicsírázik és szárba szökken, maga sem tudja, hogyan.”

Ez a csak Márk evangéliumában szereplő példabeszéd Isten országának titokzatos növekedéséről igen fontosat állít, amit Szent Pál az igehirdetés során maga is tapasztalt és megvallott: kell az emberi munka, erőfeszítés, de *a növekedést Isten adja*.

A keresztény tökéletesség nem a mi fáradozásunk eredménye, jóllehet anélkül semmi sem lesz belőle. Nekem arra kell törekednem, hogy a lehető legjobb talajba hulljon bennem Isten igéje, s miután gyökeret vert, a legkedvezőbb feltételek mellett növekedhessék. Öntöznöm, kapálnom, gyomlálnom kell gondosan, *a növekedést azonban Isten adja*.

Éppen ezért nem siettettem Isten országának fejlődését, kibontakozását magamban és a világban. Ilyesfajta igyekezetemmel inkább csak akadályt gördíték elé.

Ugyanakkor Isten tervének beteljesedését semmiféle emberi erő vagy szellemi hatalom nem képes megakadályozni. Itt-ott keresztezhetjük Isten tervét, de ő mindent saját elhatározásának szolgálatába állít, s bármit teszünk is, azon keresztül saját örök döntését valósítja meg. A mi szempontunkból mégsem mindegy, hogyan. Mert a csírájában bennünk lévő Isten országa már magában hordozza a teljességet. Ezt a csírákat lehetőségünk van elfojtani, megölni, csakhogy ez önmagunk elpusztítását, az örök kárhozatot jelentené számunkra.

Mire is valók a példabeszédek? Egyszerre akarják Isten országát elrejtteni és feltárni. Elrejtteni azok előtt, akik a legkisebb szellemi erőfeszítésre sem hajlandók és elutasítanak minden meghívást, hogy belépjenek abba a világba, amely saját magukkal szembesíti őket. És feltárni azoknak, akik készek az értelmi ismeret vasrácsán túl a szeretet megértésével ráismerni Isten csodálatos működésére életükben.

Évközi 3. hét

Péntek, II. évben

2Sám 11,1-4a.5-10a.13-17; Mk 4,26-34

„Akár alszik, akár ébren van az ember, a mag kicsírázik és szárba szökken, maga sem tudja, hogyan.”

Urunk ezt az Isten országáról mondja, arról az életcsíráról, melyet ő maga vet az ember lelkébe a hit és a keresztség által. Egy villanásnyi fénnel világosságot ad, finom belső érintést, s ha az ember nem áll ellen, az Istentől származó jó kibontakozik életében.

Sajnos, a rossz, a bűn is az elvetett mag módjára fogan meg, csírázik ki, s szökken szárba a szívünkben. (A konkoly és a többi gyom is ugyanúgy nő, mint minden más növény, de igénytelenebb, szívósabb, szaporább.) A mai Olvasmányban tanúi lehetünk annak, hogyan fogan meg a bűn magja, hogyan szökken szárba, és milyen félelmetes termést hoz Dávid király szívében.

A talaj jól elő van készítve: Dávid katonái véres csatákat vívnak az ellenséggel, ő pedig ahelyett, hogy velük harcolna, mint régen, nyugodtan sziesztázik, és palotájának lapos tetején sétálgat. Lustaság, testies kényelmesség ez, nem Isten áldotta pihenés. Az a fajta életvitel, amely egyenesen vonzza a gonoszt, hogy könnyedén, szinte észrevétlenül elhintse a bűn magvait a lélekben. Már csak egy átlagos, máskor talán közömbös és veszélytelen inger kell, hogy ellenállhatatlanul hatalmába kerítse az érzékeket, elhomályosítva minden józan megfontolást: *A tetőről meglátott egy asszonyt, amint éppen fürdött.* Ettől a pillanattól kezdve a bűn magától hoz termést. Félelmetes mechanizmus indul be: az értelem többé nem jut szóhoz, sem az erkölcsi törvény, Isten eltűnik a lélek horizontjáról, s nem számítanak már a várható következmények sem. Előbb megtörténik a házasságtörés, majd következik a szükségszerű színlelés, képmutatás, hazugság, s szinte magától értetődően a mindezt betetőző gyilkosság.

Ijesztő, hogy korunk eszménye éppen ez a puhányság, a hedonizmussal párosult szellemi-lelki tunyaság, s a modern szórakoztatóipar egyebet sem tesz, mint szórja a bűn magvait a leromlott immunrendszerű lelkekbe. Sokan Isten csodáira várnak, nagy megvilágosodásra, lelki élményekre, misztikus tapasztalatokra, hogy elindulhassanak az életszentség útján, holott csak a testies, élvezetközpontú életmóddal kellene szakítaniuk.

A szentség a kis dolgokon múlik, s éppen ez a mi buktatónk, mert ezeket lenézzük. Dolgos, szent tevékenykedésben odaadott életre törekedjünk, és ne engedjük a bűn magvait megfoganni lelkünkben.

Évközi 3. hét

Szombat, I. évben

Zsid 11,1-2.8-19; Mk 4,35-41

„Nagy szélvihar támadt, a hullámok a bárkába csaptak, úgyhogy az már-már megtelt. Ő a bárka végében egy vánkoston aludt.”

A bárka, a hajó képe ősi irodalmi toposz, a külső erőknél kiszolgáltatott gyöngé emberi egzisztencia allegóriája: a nyílt tengeren hánykolódva küzd az elemekkel, s igyekszik a nyugodt kikötő felé.

Az Evangéliumban szereplő bárka az Egyházat jelenti. Ehhez a történelem viharában megtépzott, minden eresztékében recsegő-ropogó alkotmányhoz képest, amelynek zátonyra futását, elsüllyedését oly sokszor jövendölték meg az évszázadok folyamán – legutóbb talán a tegnapi napon –, sok más intézmény és emberi vállalkozás tűnik sokkal biztonságosabbnak, erősebbnek, korszerűbbnek, mégis: Jézus Krisztus ebben a bárkában van, és nem másban.

Ez a bárka egyszersmind az emberi lélek képe is, melyet kísértések és külső-belső megpróbáltatások sújtanak, s amely hullámhegyeken és -völgyeken át tart a túlsó part felé, olykor-olykor a célba érés leghalványabb reménye nélkül. A tanítványokból felszakadó kétségbeesett, szemrehányó kiáltás Ádám fiainak legőszintébb megnyilvánulása, az imádság őstípusa. Végző szorongatottságában, halálfélelemtől gyötörtén az ember végre szíve mélyéből fordul Istenéhez, aki egyedül lehet szabadítója.

Kelj fel, Uram, miért alszol? – szól a zsoltáros imádsága, s miután felkelt és parancsolt a szélnek és a víznek, döbbenünk rá arra, hogy nem az Úr, hanem mi voltunk azok, akik aludtunk. Bennünk szunnyadt el az érzék az ő jelenléte iránt, egymagunk akartuk megoldani életünk minden gondját-baját, s amikor láttuk, hogy ez nem megy, kétségbeestünk. Ő éppenséggel hitünket akarja kipróbálni, mikor úgy tesz, mintha aludna. Hogy vajon tudjuk, hisszük-e, hogy *nem aluszik és el nem szunnyad, aki Izraelt őrizi?*

S mikor erővel szól a víznek meg a szélnek, megújult lendülettel szeljük a habokat – míg a hullámok egyszer örökre elsimulnak, és az üvegtengeren bárkánk végleg révbe ér.

Évközi 3. hét

Szombat, II. évben

2Sám 12,1-7a.10-17; Mk 4,35-41

„Te vagy az az ember.”

Dávid elköveti azt a hibát, hogy nem sejtve, róla van szó, szigorúan elítéli a Nátán próféta által említett embert, aki elvette szegény szomszédja egyetlen juhocskáját. A ma paráznái és gyilkosai előrelátóbbak ennél: mivel érzik, tudják, hogy erkölcsi kérdésekben hozott ítéletük visszafordulhatna rájuk, óvakodnak elítélni még a legsúlyosabban erkölcstelen tetteket is.

A modern embert ez az óvatossága, mellyel mintegy védőréteget von maga köré Isten és az ő törvényei ellen, teszi menthetlenné, míg Dávid „elszólása” jelzi, hogy még nem vált velejéig romlottá, még van számára szabadulás, ha súlyos is az ára. Amikor Nátán próféta Dávid ítéletét visszafordítja Dávidra, az belátja bűnét, és irgalomért könyörög Istenhez.

Szülők, nevelők, lekipásztorok, nem azért nem meritek-e meghirdetni az evangéliumi törvényt, mert magatok sem tartjátok meg? Még mindig becsületesebb lenne bűnbánatot tartani és mégis meghirdetni a valóságot (mert Isten törvényei a valóság, a többi hamis díszlet, illúzió), mint elkendőzni, kimagyarázni, darabokra szedve elbagatellizálni. A nagy erkölccsosz rendszerint farizeus, képmutató és kettős életű, de semmivel sem különb a laza és engedékeny, aki még meg is ideologizálja erkölcstelenségét.

A mai Evangéliumban Jézus ezt mondja tanítványainak: *„Keljünk át a túlsó partra!”* Elmélkedéseinkben próbáljunk átkelni életünk túlsó partjára, ahonnan visszajáról látjuk mindazt, amit mondunk és teszünk. Kell ez a perspektíva, hogy becsapva magunkat el ne vesszünk, hanem idejében fölismerjük, hogy senki és semmi nem segíthet rajtunk, egyedül Istenünk kimeríthetetlen irgalmassága.

Évközi 4. hét

Vasárnap, A évben

Szof 2,3;3,12-13; 1Kor 1,26-31; Mt 5,1-12a

„Boldogok... Boldogok... Boldogok...”

A nyolc boldogság nem csupán az evangéliumnak, Jézus tanításának, sőt az egész Ó- és Újszövetségnek költői módon sűrített lényege, hanem az isteni kinyilatkoztatás szíve-közepe, amit ha valaki Jézus személyétől függetlenül, tőle elszakítva akar értelmezni, egészen biztosan félreérti, vagy akár az ellenkezőjére magyarázza. A nyolc boldogság Jézus Krisztus személye nélkül semmiféle isteni üzenetet nem hordoz, ezért mindenfajta morális, pszichológiai vagy gazdasági megközelítés szükségképpen elvéti a lényegét. Még a teológiai elemzés hálójából is kicsúszik, ha a Jézus Krisztus istenségébe vetett élő hit nélkül közelítünk hozzá.

Jézus nem evilági jutalmat és boldogságot ígér, mint más világmegváltók, ugyanakkor nem is tolja ki a jutalmazás és boldogság idejét a túlvilágra, kárpótlásul a földi életben elszenvedett gyötrelmekért, nem azt mondja: boldogok lesztek, hanem hogy boldogok vagytok, itt és most, szenvedések és üldöztetések közepette. Az általa kijelentett boldogság nem ígéret, hanem tény, s abban áll, hogy ezekben a helyzetekben, állapotokban és körülményekben vele találkozunk és azonosulunk. Ő maga az Isten országa, a lélekben szegények minden mást felülmúló gazdagsága, ő Isten vigasztalása, igazsága, irgalmassága és békessége, benne látjuk meg Istent, általa és vele leszünk az Atya fiaivá és uralkodunk az egész teremtésten, ő maga a jutalom, s vele lenni a boldogság. Senki és semmi be nem töltheti szívünk eszeveszett vágyakozását a boldogság után, csak ő.

A nyolc boldogság lényegét a kilencedik boldogságból olvashatjuk ki a legnyilvánvalóbban: „*ha miattam*”. A nyolc boldogság ugyanis voltaképpen egy: a Krisztushoz tartozás minden helyzetben, bármilyen életállapotban. Csak el kell határoznunk, s ez a boldogság már most osztályrészünk lehet, és nem veheti el tőlünk senki, soha.

Évközi 4. hét

Vasárnap, B évben

MTörv 18,15-20; 1Kor7,32-35; Mk 1,21-28

„Mi ez? Új tanítás, és milyen hatalmas!”

Zsidó testvéreink – de sok protestáns keresztény és egyre több katolikus is – értetlenül állnak a cölibátus és a szüzesség misztériuma előtt. Miért van az, hogy egyesek Istenre hivatkozva nem nősülnek meg, hiszen az Örökkévaló első parancsa a teremtéskor így hangzott: „*Szaporodjatok és sokasodjatok!*”?

Már az Ószövetségben is tetten érhető bizonyos készülődés a szüzesség titkának teljes kinyilatkoztatására és elfogadására. Hiszen Jeremiás próféta nem nősült meg, Ozeás házassága pedig maga is szenvedésekkel teli próféciává lett. S amikor Isten Fia emberré lett értünk, megjelent az a próféta, akiről Mózes megjövendölte, hogy mindent tudunkra ad, s vele beköszöntött az a végső korszak, amelyre már csak a holtak feltámadásával meginduló örökkévalóság következhet. És ebben az utolsó korszakban az első teremtés, amelyben a házasságok által megvalósuló „*Szaporodjatok és sokasodjatok!*” érvényes, együtt van az újjáteremtés világával, ahol már nem nősülnek és nem mennek férjhez.

Természetesen nem egyik vagy másik életforma osztja meg a szívet. Sem a házasság, sem a szűz nem érheti el azonban az osztatlan szív ajándékát, ha nem törekszik arra, hogy, sokszor szenvedések árán, a szeretete mélyén jelenlévő Istenre figyeljen. A házasság beteljesedik azzal, hogy Krisztus és az Egyház kapcsolatát szimbolizálja, a szűzi életforma pedig elővételezi testi életünkben a feltámadott élet szűzi valóságát. Aki tehát a mennyek országáért vállalt szüzességet nem akarja megérteni, nem fogadja el és nem értékeli legalább egyesek üdvösségének Istentől rendelt útjaként, az magát Jézust és az új tanítást nem érti, és nem fogadja el Isten hatalmát, mellyel némelyeket kivehet a természet rendjének törvénye alól, hogy természetfölötti hivatásunkra emlékeztessenek.

Az Egyház akkor válik egészen Egyházzá, ha a házasság élete egyre jobban Jézus és az Egyház titokzatos jegyességének erőterébe emelkedik, s ha a cölibátust és szüzességet fogadók élete a mennyei Jeruzsálem elővételezése lesz. Ez több, mint erkölcsi és aszketikus kérdés: Szűz Máriának, az Egyház édesanyjának misztériuma, aki *par excellence* Szűz és Anya. Benne egyszerre ragyog fel a keresztény házasság és szüzesség titka, bemutatva, hogy a kettő egy töről fakad és az egyetlen ég felé tart.

Évközi 4. hét

Vasárnap, C évben

Jer 1,4-5.17-19; 1Kor 12,31-13,13; Lk 4,21-30

„De közülük legnagyobb a szeretet.”

A *Szeretethimnusz*, amelyet a mai Szentleckében felolvassunk, soha meg nem született volna, ha Szent Pál nem találkozik a dicsőség Urával, Krisztussal, a Megfeszítettel. Nem más ez, mint Krisztusról mintázott szellemi portré, Krisztusról, akiben az emberi és az isteni szeretet egy és ugyanaz.

Jézus Krisztusnak kétféle tudása van: isteni és emberi, két akarata, két természete, de szeretete csak egy van, mert a személy az, aki szeret, Krisztus pedig a Szentháromság második isteni személye. Az ő szeretete következőképp maga a Szentlélek, az Atya és a Fiú közös élete, lehelete.

Amikor tehát Jézus szeret, a Szentlelket adja. Egész földi élete, kereszthalála és feltámadása arra irányul, hogy a benne hívőknek megadja a Szentlelket, így emelve be őket saját isteni természetébe, istenfiúságának valóságába.

Az ember, aki hisz és remél, s a keresztségben Isten gyermeke lett, az a hitben *tükör által, homályosan* látja az Isten misztériumát, reményével belekapaszkodik Istenbe, bár evilág korlátait át nem lépheti, szeretete azonban képes a bűnös önzéstől megtisztulva krisztusi méretekre tágulni, Szentlelket árasztó szeretetté alakulni.

Ezért minden karizmát végtelenül felülmúl a szeretet ajándéka. A karizmák Istentől mások javára kapott rendkívüli képességek, a szeretet viszont részesedés Isten legbenső életéből. Ezért ha két ember tisztán és akár a vértanúságig menően szereti egymást, már az örök boldogság és színelátás elővételezett mennyországában élnek. Azért lehet állítani, hogy a szeretet el nem múlik soha, mert Isten, aki maga a szeretet, örökkévaló.

Akár Jeremiás meghívásának eseményét nézzük a mai Olvasmányban, akár Jézus fellépését az Evangéliumban, ezzel a valósággal, a szívünkbe adott isteni szeretettel kell összefüggésbe hoznunk. Egyetlen leckét kell megtanulnunk életünk folyamán: szeretni, úgy, mint Jézus. Erre szól hivatásunk, erre kaptuk a Szentlelket.

Évközi 4. hét

Hétfő, I. évben

Zsid 11,32-40; Mk 5,1-20

„Kérlelni kezdték Jézust, hogy távozzék a határukból.”

Jellemző és bennünket is leleplező az a magatartás, amit a gerázaiak Jézus iránt tanúsítanak. Ha az ő betegeiket gyógyította volna meg, nekik szaporította volna meg a kenyeret, bizonyára nem kívánták volna, hogy távozzék a határukból.

Az a megszabadulás azonban, amelyért kétezer sertésnek kellett elpusztulnia, félelmetesnek tűnt a szemükben. A hirtelen megdöbbenés után visszarázódnak a hétköznapi világába, s rájönnek, hogy túlságosan nagy anyagi veszteség ez egyetlen ember gyógyulásáért. Az az erő is megijeszthette őket, amely ilyen mértékű pusztításra képes, holott Jézus, mint mindig, ezúttal sem pusztított, hanem életet adott. A tóba fulladó kétezer sertés inkább csak illusztráció, elgondolkodtatni akaró jel, hogy milyen erős megkötöttségtől szabadította meg azt a szerencsétlen embert. Mi ez az egyébként is pusztulásra szánt disznókonda egy ember üdvösségéhez képest? Mi ez az „áldozat” ahhoz az áldozathoz képest, amelyet Jézus Krisztus hozott meg a Golgotán az emberi nem megszabadításáért?

A fogyasztói társadalom azonban nem tud mit kezdeni az efféle csodával. Számára irreálisan nagy veszteséggel jár, s veszélyezteti a nyárspolgári lét megszokott kereteit. A pénzben mérhető, kézzel fogható, birtokolható nem adja oda holmi kétséges szellemi-lelki javakért.

Két dolgot pedig végképp nem tud elviselni.

Az egyik, hogy bármi is emlékeztesse arra, hogy az az út, amelyen halad, egyenesen a kárhozatba visz. Hogy élete az öngyilkos módon tóba rohanó sertéskondához hasonlóan tart a biztos pusztulás felé. Ezért számúzi köreiből az ördögtől megszállottakat, azt a látszatot keltve, mintha ezzel megszabadulna az ördögtől magától. Próbálja megkötözni, láncra verni, kordában tartani őket, miközben őt már régen pórázon tartja a sátán.

A másik, amit nem képes eltűrni, hogy valaki azt idézze emlékezetébe, hogy mire szól eredeti hivatása. Ezért üldözi és irtja ki a szenteket, ahogy a mai Szentleckében is olvassuk.

Sok magát kereszténynek valló ember is e fogyasztói szemlélet áldozata. Úgy-ahogy erényes életet él, eleget tesz a vallási előírásoknak, csak éppen a pokol és a menny marad ki mindennapjaiból. Az a jótékony feszültség, ami nélkül az élet sivár és tét nélküli, s ami nélkül kereszténynek lenni merő sznobizmus csupán.

Évközi 4. hét

Hétfő, II. évben

2Sám 15,13-14.30;16,5-13a; Mk 5,1-20

„Hadd átkozzon, hiszen az Úr akarata, hogy átkozza Dávidot. És ki merné kérdőre vonni őt, hogy miért cselekedett így?”

A mai Olvasmányban szereplő történet az Olajfák hegyének lejtőjén játszódik, közel ahhoz a helyhez, ahol Dávid fia, Jézus magára vette a világ bűneit, vérrel verítékezett, s mintegy átkozottá lévén nem vonta kérdőre Atyját, hogy mindezt miért kell elszenvednie...

Dávidnak beérett a bűne. A prófétai szó, mely szerint a kard állandóan fenyegeti házát, beteljesült. És ő türelmesen viseli sorsát, nem átkozza Istent, hanem imádja, nem vonja kérdőre, hanem engedi, hogy Isten vonja kérdőre őt, próbára téve hűségét. Összeomlásában mutatkozik meg igazi nagysága. Ha hasonló esetben mi is így viselkedünk, ha nem akarunk senkin bosszút állni, nem átkozódunk, csupán arra vágyunk, amire Dávid: *„Hátha rátekint az Úr nagy nyomorúságomra, és jóra fordítja ezt az átkot”*, akkor egészen bizonyos, hogy végre ráléptünk az életszentség útjára, megszabadulva a jótetteinkben való tetszelgéstől, büntelenségünk illúziójától és a mások fölötti ítélkezés kísértésétől. Többé már nem védekezünk és nem támadunk, hanem inkább mások hibáit, bűneit mentegetjük, és egyedül Isten irgalmasságára hagyatkozunk.

Ilyenkor valóban átkeltünk Jézussal a túlsó partra, ahonnan nézve korántsem napfényes és ragyogó az életünk, ahol találkozunk sírboltban lakozó, ördögtől megszállott, láncra vert, önző önmagunkkal. Jézusnak azonban van hatalma megszabadítani rabláncainktól, attól, hogy Isten keresésének ürügyén saját dicsőségünket hajszoljuk. Igehirdetésünk, tanúságtételünk ekkor egyértelművé válik és megtelik erővel. És meghalljuk, amint minket is küld az Úr: *„Mondd el, hogy milyen nagy dolgot művelt az Úr, és hogyan könyörült meg rajtad.”*

Évközi 4. hét

Kedd, I. évben

Zsid 12,1-4; Mk 5,21-43

„Emeljük tekintetünket a hit szerzőjére és bevégzőjére, Jézusra, aki a rá váró öröm helyett elszenvedte a kereszthalált, nem törődött a gyalázattal, és most az Isten trónjának jobbján ül.”

Nem csupán külső tekintet és látás van, hanem belső is. A testi szem csak egy gesztust lát, egy fél-mosolyt, egy biztató pillantást... a belső szem pedig látja a szeretetet.

Fölemelni tekintetünket Jézusra: ez maga a hit aktusa. Testi szemünk csupán egy embert, egy szenvedő, keresztre feszített, vérző vagy dicsőséges fényben ragyogó alakot látna, belső szemünk azonban a maga teljességében látja őt, örök istenségében az Atya jobbján, egyszerre szenvedőn és megdicsőült testben.

Belső tekintetünk fölemelése Jézusra a legnagyobb kegyelem, de egyben a legnagyobb feladat is. Mert ahhoz, hogy lássuk őt, minden mástól, a világtól és önmagunktól is el kell fordítanunk tekintetünket. Őt kell szemlélnünk, s benne majd helyesen látjuk a világot, az embereket, önmagunkat is. Néha nagyon nehéz ezt megtennünk, mégis meg kell tennünk, mert ez az egyetlen menekvés a kísértés, testi-lelki szenvedés, megpróbáltatás idején.

Van Jézus szemlélésének egy olyan foka, ahol kezd egészen elragadni téged, kiragadni mindabból, ami az ég alatt van. Ez a szentség útja. Nem csupán erkölcsi erőfeszítés, hanem a hitben való látás, szemlélődés kegyelmének állandó aktivizálása. A szüntelen imádkozás parancsa is csak így válik teljesíthetővé. Ezen a fokon az Istennel való bensőséges együttlét nem akadályoz meg kötelességünk teljesítésében, sőt erőt ad hozzá, könnyűséggel, reménységgel jár át.

Mindnyájunknak van erről egy kevés tapasztalata, ezért értjük, miről van szó. Már csak az a kérdés, merjük-e rászánni magunkat, hogy ezen az úton, ebben az irányban haladjunk tovább minden erőnkkel?

Évközi 4. hét

Kedd, II. évben

2Sám 18,9-10.14b.24-25a.30-19,3; Mk 5,21-43

„A király megrendülve fölment a kapu fölött levő terembe és zokogni kezdett: »Fiam, Absalom! Bárcsak én haltam volna meg helyetted!« ”

Az emberi győzelem napja sokszor gyásznapi is egyben: legtöbb győzelmünkhöz, sikerünkhöz mások könnyén és vérén át vezet az út. Így van ez Dávid király esetében is, hiszen a Biblia a valóságos emberi történelemről szól, amely a bűnbeesett ember története, és Isten ebbe a gyilkosságokkal és igazságtalanságokkal terhes történelembe jött el, előbb kinyilatkoztatott szava, majd testté lett Igéje által.

Förgeteges emberi érzelmek, a paroxizmusig menő szenvedések és szenvedélyek nyilatkoznak meg ebben a történetben, de nem csak erről van szó. A szentírásnak ezek a lapjai is a kinyilatkoztatáshoz tartoznak, észre kell hát venni bennük a vér és a gyász mögött a kegyelem szelíden sugárzó, mindennek új megvilágítást adójelenlétét.

Dávid mindig szerette és óvta azokat, akik halálra üldözték őt. Előbb Sault és nemzetségét, később pedig ellene lázadó fiát, Absalomot. Irántuk való szeretete még akkor sem szűnt meg vagy fordult át gyűlöletbe, amikor nyilvánvalóvá vált, hogy azok halálos gyűlölettel gyűlölik, s ebben az ószövetségi király, a házasságtörésre és gyilkosságra is képes Dávid majdani ivadékára, Jézus Krisztusra hasonlít, az áldott Isten egyszülött Fiára.

Tudnánk-e az ő helyében jót tenni azzal, aki gyűlöl minket, és áldást mondani arra, aki átkot szór ránk? Márpedig hiába dicsekszünk azzal, hogy nem öltünk, nem loptunk és nem törtünk házasságot, ha nincs meg bennünk a csapások türelmes viselésére és az ellenség szeretetére való készség, mert ebben áll a Jézus Krisztus által kinyilatkoztatott szentség, ez tesz bennünket hasonlóvá a mennyei Atyához.

A mai Evangéliumban látjuk, amint Jézus feltámasztja Jairus tizenkét éves kislányát, akinek elvesztése miatt apja nagyon bánkódott. Dávid fiát, Absalomot azonban nem kelti életre senki, őt apjának örökre el kell veszítenie. S ez a bűn és bűnhődés logikája, nem Isten bosszúja. Ellenkezőleg, Isten még nagyobb ajándékot ad ezen a napon Dávidnak, mint amit Jairus kapott: miközben szíve csaknem megszakad a fájdalomtól, s egyfajta halálon megy át, újjászületik a bűnbánatban: új életre támadva azzá válik, akinek Isten kezdettől fogva rendelte őt, s akit méltán tisztelünk ősidőktől fogva az Egyház szentjei között.

Évközi 4. hét

Szerda, I. évben

Zsid 12,4-7.11-15; Mk 6,1-6

„Ügyeljetek arra, hogy Isten kegyelmét senki el ne hanyagolja! Senki se legyen mérgező gyökérré, amely felnövekedve kárt okoz és megfertőz másokat!”

Isten kegyelme működik bennünk keresztségünk és bérálásunk óta, a hit, remény és szeretet által. Keresztény hivatásunkon belül mindegyikünk sajátos feladatot is kap, melynek betöltésében sajátos kegyelmek segítik. Odaadásunk mértéke szerint használjuk fel jól vagy rosszul ezeket a kegyelmeket: külső és belső adottságainkat, tehetségünket, lehetőségeinket, körülményeinket.

Nem szabad elfelejtenünk, hogy Isten kegyelmének jó felhasználása vagy elhanyagolása nem magánügy, hanem mindkettő kihat Krisztus Titokzatos Testének egészére. Aki tehát elhanyagolja a kegyelmet, nem csupán saját üdvösségével játszik, de másokat is veszélybe sodor. Tevékenysége nem csak haszontalan és értéktelen, hanem káros és mérgező lesz; súlyos tehát a felelősségünk.

Első és legfontosabb feladatod, hogy a neked juttatott isteni kegyelmeket felismerd, megköszönd és el ne hanyagold. Ne aggódj amiatt, hogy mások szemében esetleg botránykő vagy, hogy kinéznek, lesajnálnak, amiért életteretlenné látszol, vagy mert úgy tűnik, nem találod a helyed, nem viszed sokra. Ne félj csalódást okozni azoknak, akik úgy érznek magukénak, mint Jézust a názáretiek: előítéleteikbe, kicsinyes elvárásaikba, szűklátókörűségükbe zárva.

Nem az a lényeges, hogy mi látszik abból, amit a kegyelem visz végbe benned és általad, hanem hogy e kegyelmet befogadva egyre inkább hagyd sodortatni magad az egyéni ambícióidat részben magába ölelő, részben félresöprő, túlhaladó isteni akarattal. Hogy felismerd és jól meg tudd különböztetni, mi az, amit neked kell megtenned, s mi az, amit Isten akar elvégezni.

Nem mindegy, milyen légkört árasztasz. Ha elhanyagolod a neked juttatott isteni kegyelmet, élősködő vagy, szavaid és tetteid az értelmetlenség fertőzőetét terjesztik.

Évközi 4. hét

Szerda, II. évben

2Sám 24,2.9-17; Mk 6,1-6

„Számláljátok meg a népet, hogy tudhassam, hányan vannak!... Ám a népszámlálás után nyugtalan lett a király lelkiismerete, és így imádkozott: »Nagyot vétkeztem e tettemmel.«”

Dávid király nemcsak esendő és bűnös ember, hanem a bűnbánat zsenije. Ezúttal ő maga veszi észre a kis bűnben a nagy bukást.

Miért bűn népszámlálást tartani, amit minden király megtesz saját országában? Mert Isten szent népe mindenestül Isten hatalmára kell hogy építsen, nem pedig saját erejére. Amikor az ember elégedetten nyugtázza, hogy ereje, tehetsége, vagyoni helyzete révén biztonságban és jólétben töltheti napjait, máris megtette az első lépést, hogy olyan életformát vegyen föl, melyből Isten csendesen kimarad.

A legelején kell leállítani magunkban érdemeink, talentumaink, anyagi lehetőségeink „népszámlálását”, mielőtt észrevesszük, hogy már ezekre építünk Isten helyett. A bűn nem ott kezdődik, amikor már fogható kárt okozunk a másik embernek. Minden apró önzésünk Isten elleni lázadás, és ha csak hajszálereken is, de a kárhozattal van kapcsolatban. Nincs bűn, mely magánügy volna. A legkisebb vétkek is a sötétséget növeli, s az egész emberiségnek árt. Ennek felismeréséhez, persze, érzékeny lelkiismeretre van szükség, mint Dávid királynak, akinek – a héber szöveg szerint – verni kezdett a szíve. Ez az apró jelzés, hogy a szokásosnál kicsit jobban dobog a szívünk, az Úristen diszkrét figyelmeztetése. Hallgassunk erre a jelzésre! És azonnal imádkozzunk. Forduljunk vissza a téves útról, amelyen elindultunk, és ne szégyelljük megvallani, ha ugyan kicsiny és „ártatlan” dologban is, de Isten ereje helyett a magunkéban kezdtünk tetszelegni.

Évközi 4. hét

Csütörtök, I. évben

Zsid 12,18-19.21-24; Mk 6,7-13

„Ti az Úr hegyéhez járultatok.”

Izrael népét mélységesen, idegrendszerébe és sejtjeibe ivódva meghatározta az az istenélmény, amelyben része volt Mózással a szent hegyen. Ezt az alapvető vallási tapasztalatot, a fönséges és rémületet keltő találkozást a mindenható Istennel szívük mélyén őrizték, s apáról fiúra hagyományozták.

Az egészen más és mindenestül tökéletes, transzcendens Lény félelmet kelt a halandó emberben. Isten azonban nem akarja rettegésben tartani a saját képére alkotott embert. Elég hatalmas ahhoz, hogy megengedhesse magának, hogy lemondjon az erődemonstrációról, hogy kiszolgáltassa üzenetét az embernek, kitéve a félreértésnek és visszautasításnak. Sőt, még attól sem riadt vissza, hogy emberré lett Fiát az emberek kezére adja, bűneikért áldozatul.

Az isteni mindenhatóság, végtelen fölség legnagyobb jele a Golgota hegyén álló keresztfára, melyen a vérző Krisztus haldoklik. Itt nyilatkoztatja ki magáról Isten, hogy ő mindenhatóságán, bölcsességén és minden tökéletességén túl maga a szeretet. Olyan hatalom, amellyel nem mérkőzhet az emberi kevélység.

Mi ehhez a szent hegyhez járultunk; a mennyei Jeruzsálemhez, melynek középpontja a megfeszített Isten Fia. Az angyalok ezreihez és a szentek megszámlálhatatlan seregéhez, ahhoz az ünneplő közösséghez, mely a Szeretet-Isten győzelmét ünnepli szüntelen.

Élő-e a kapcsolatot ezzel a közösséggel? Vagy elválasztod a Titokzatos Testet a Főtől? Az angyalok és szentek közösségéhez tartozás nem a katolikus Egyház specialitása, hanem az Újszövetség meghatározó eleme. A velük való eleven kapcsolat nélkül nem lehetsz igazi keresztény.

Járulj oda a szent hegyhez és az új szövetség közvetítőjéhez, Jézushoz, az angyalok ezreihez és a szentek seregéhez minden szentmisén, minden imádságodban és szívből jövő fohászkodban, hogy Krisztus rád hulló vére megtisztítson és új élet forrása legyen benned.

Évközi 4. hét

Csütörtök, II. évben

1Kir 2,1-4.10-12; Mk 6,7-13

„Amikor elközelgett Dávid halálának ideje, ezeket a parancsokat adta fiának, Salamonnak.”

Dávid földi országot hagyott fiára, Salamonra, Jézus pedig az Evangéliumban Isten országát bízta tanítványaira. Az első csupán árnyéka ennek a másodiknak, hiszen mire Jézusban elérkezett a földre Isten országa, a dávidi-salamoni királyság már régen letűnt.

Salamon egyeduralkodó volt; az Úr azonban kettesével küldi tanítványait, mert Isten országa szeretet, s hogyan is lehetne egymagunkban megvalósítani a szeretet parancsát? Salamon arra kapott fegyveres hatalmat, hogy megvédje országát a földi ellenségtől; mi, Krisztus tanítványai a tisztátalan szellemek fölött kaptunk hatalmat, melyek mindig belülről támadják meg és akarják szétbomlasztani Isten országát.

Miben is áll ez a tisztátalan szellemek fölötti hatalom?

Az ördögűzés legegyetemesebb, mindennapi és leghatékonyabb módja a tiszta tanítás befogadása. Ha csak éppen beleolvastál a ma újra divatba jött gnosztikus írásokba, melyekben szó van Gaia földanya-istennőről, asztrálestestről, auráról, karmáról és világenergiáról, fogalmat nyerhetsz arról, milyen veszélyes az a tanítás, mely által kiszolgáltatjuk magunkat az imádás tárgyává tett teremtmény, személytelen erő mögé bújó tisztátalan szellemnek, a személyes gonosznak, aki azt akarja, hogy Isten helyett leborulva őt imádjuk.

Életmódunknak is ördögűzőnek kell lennie. Mindenekelőtt azáltal, hogy az evangélium hirdetéséből száműzzük a nyereségvágyat és a hatalomra törést. De nézz csak utána, kik pénzelik a gnosztikus könyvek kiadását és terjesztését, és kik állnak a házaló szektások mögött.

Ördögűzés és Isten országának hirdetése az a testvéri szeretet is, amely nem hazug érzelmeken, hanem az igazságon alapul, és békesség a gyümölcse. Ezt kell felajánlani azoknak, akikkel találkozunk. Megtérést kell hirdetni, nem pedig gnóvizst, ismeretet csupán. Mert óriási tévedés, hogy elegendő befogadni a tudást, és bizonyos módszerek birtokában elindulni az öntökéletesítés és önmegváltás útján, hogy elnyerjük az üdvösséget.

Isten országa csak belső harc, lemondás, áldozat árán valósulhat meg bennünk és közöttünk, s arra kaptunk hatalmat Urunktól, hogy az ő fegyvereivel győzelmet arassunk az uralma ellen lázadó sátáni erők fölött.

Évközi 4. hét

Péntek, I. évben

Zsid 13,1-8; Mk 6,14-29

„A házasságot mindenki tartsa tiszteletben, a házaselet pedig legyen tiszta! A paráznát és a házasságtörőt megítéli az Isten.”

Isten első kijelentése az emberről, hogy saját képére és hasonlatosságára teremtette. Nem egyedül a férfi vagy a nő az isteni képmás hordozója, nem is egyikük és másikuk külön-külön, hanem ketten együtt. Minthogy férfi és nő egyenrangú félként kötött, halálig tartó életszövetsége az istenképiség lényeges eleme, a paráznaság és házasságtörés mindenekelőtt nem erkölcsi véték, amely azért elítélendő, mert tiltott módon kíván gyönyört szerezni, hanem Isten ellen való bűn, a Szentháromság képének meghamisítása, eltorzítása, meggyalázása.

Szokás az Egyházat prűdnek és elmaradottnak tekinteni a házassággal kapcsolatos álláspontja miatt, mégis, Jézus Krisztuson és az ő Egyházán kívül nincs senki, aki mindenestül kiállna az igaz és sírig tartó szerelem, az egy férfi és egy nő közötti szeretet- és életszövetség mellett. A szentírás az Istent mint Vőlegényt nyilatkoztatja ki, aki örök szerelemmel szereti Menyasszonyát. A Menyasszony – Izrael népe, az Egyház, a keresztyén lélek – sokszor esendő, bűnös és hűtlen is, az isteni Vőlegény mégsem vonja vissza szerelmét.

S ez az antropomorfnak tűnő kép olyan valóságra utal, amelynek éppen a földi házasság, az egy férfi és egy nő közti holtig tartó életszövetség a képe, lenyomata. Ebből az is következik, hogy a keresztyén szüzesség nem ennek az Istentől akart valóságnak az elutasítása. A pogányok és anyagellenes eretnekek körében ugyan van olyan megtartóztatás, amely a nemiség és a házasság lenézéséből ered, az Isten országáért vállalt szüzesség azonban éppen a házasság felmagasztalása. Olyan életállapot, amelyben sajátos módon ragyog fel az Isten és ember közötti kizárólagos szeretetkapcsolat, melynek a házasság is képe.

Éppen ezért az Egyházban kétféle életállapot van, s e kettő mélységesen összetartozik. Az egyik a testi házasság, melynek lelki szüzességgel kell párosulnia, a másik pedig a testi szüzesség, amely a lelki házasságban nyer értelmet. Akiben a szüzesség és a házasság nem ily módon kapcsolódik össze, annak élete terméketlen és meddő marad. Aki viszont az előbbi módon kötelezi el magát az egyik vagy a másik életállapotban, mindenképpen bő gyümölcsöt terem: életet ad, és sokak anyja meg atyja lesz.

Évközi 4. hét

Péntek, II. évben

Sir 47,2-13; Mk 6,14-29

„Az Úr megtisztította Dávidot bűneitől, és fölmagasztalta őt mindörökké.”

Két királyról hallunk a mai olvasmányokban. A királyság a karrier csúcspontját jelenti a földön, a férfiember pályájának zenitjét, ahol úgy érzi, minden a lába alá van vetve, s fölötte nem áll már senki emberfia. Tudat alatt igen sokan vágyunk erre a pozícióra. Isten ígéjének van azonban egy lényegyet érintő megjegyzése: Dávid azzal, hogy bűnbánatot tartott, elismerte, hogy van Valaki, aki nála is nagyobb, s aki jogosan ítélkezhet fölötte. Heródes Antipász mindezzel nem törődött.

Isten számára tökéletesen mindegy, hogy ki hol áll a társadalmi ranglétrán, mert

*Nem a lovak erősségében van az ő kedve,
sem a férfi erejében az ő tetszése.
Inkább azokban gyönyörködik az Úr, kik őt félik,
azokban, kik az ő irgalmasságában bíznak.*

146. zsoltár

Isten még a király életében is a megtört és alázatos szívet keresi és szereti, az ő szemében a karrier csúcsa az, hogy szívből megtérünk hozzá. Vagyis, aki mer a világ szemében következetlennek, sőt akár gyengének is tűnni, önkritikát gyakorolni és bűnbánatot tartani, azé az igazi erő és hatalom és az uralom teljessége, mert megnyitotta szívét Isten uralma előtt.

Heródes nem akar szószegőnek látszani, akkor sem vonja vissza adott szavát, amikor jobbik énjé ellenére cselekedve gyalázatos gyilkosságot kell elkövetnie, hogy kedvében járjon ágyasának és vendégeinek, s hogy hírneve, tekintélye csorbát ne szenvedjen. A kegyetlenkedésben gátlástalan, de hiúsága nem engedi, hogy könnyelmű ígéretének visszavonásával foltot ejtsen „becsületén”.

Mennyire kisszerű és nyomorult figurává törpül a karrierista ember, aki fél nem tetszeni környezetének, alattvalóinak! Milyen szánalmas alakká válik az, aki nem lesz megtört és alázatos szívű, hanem tovább játssza a hajthatatlant és következetest, s nem veszi észre, hogy saját dölyfjének rabszolgája, hogy kényszerpályán fut az élete! Aki még azon az áron is meg akar felelni környezete elvárásainak, hogy a prófétaság lelkét oltja ki magában, megölve lelkiismeretében Isten szavát.

És milyen világosan áll most előttünk, hogy az egyetlen igazi emberi kiteljesedés az, ha lelkiismeretünk felszólítására merünk szakítani előbbi bűnös életvitelünkkel, felülbírálni korábbi nagyképű és elhamarkodott kijelentéseinket, és ha van bátorságunk nem megfelelni bűntársaink és rajongóink elvárásainak, hanem egyedül Isten akaratához igazodni.

Évközi 4. hét

Szombat, I. évben

Zsid 13,15-17.20-21; Mk 6,30-34

„Amikor Jézus kiszállt és látta a nagy tömeget, megesett rajtuk a szíve. Olyanok voltak, mint a pásztor nélküli juhok. Ezért tanítani kezdte őket sok mindenre.”

A mai Evangélium felvillantja az isteni kinyilatkoztatás legmélyebb indítékát: Isten irgalmasságát, hogy megesett a szíve a bűnbeesett emberen, ezért lehajolt hozzá és sok mindenre kezdte tanítani.

Ebből egyszersmind az is következik, hogy az evangélium éppen azok szívéhez talál utat, akik pásztor nélküli juhokként, árván és reménytelen helyzetüket átérezve megnyílnak Isten igéje előtt. Az Evangélium a Lévikhez, Zakeusokhoz és Magdolnákhöz szól, akik a Szentlélek villámfényénél megpillantva saját nyomorúságukat, a megtérés őszinte vágyával kapaszkodnak Jézusba, követik szavát és teljesítik akaratát.

Sokkal reménytelenebb helyzetben vannak viszont azok, akik nem érzik, hogy megtérésre lenne szükségük. Elkápráztatja őket életük felszínének csillogása, birtokuknak képzelt erényeik és saját szentségüknek tulajdonított jócselekedeteik. Számukra Jézus szava csak annyiban érdekes, amennyiben saját céljaikat, az üdvösségről alkotott elképzeléseiket igazolja, egyébként nem tartanak rá igényt. Sőt, ha úgy érzik, túlzott követelményeket támaszt velük szemben, megkeményítik szívüket, és támadásba mennek át: foltalan életük látszatát minden eszközzel fenn akarják tartani.

Érdekes, a megtérő bűnösök közül egy sem mondta Jézusnak, hogy lehetetlen, amit parancsol. A házasságtörő asszonyhoz intézett szó: *„Én sem ítélek el. Menj és többé ne vétkezzél”*; nem egyfajta elnéző nagyvonalúság megnyilatkozása, hanem isteni hatalommal kimondott teremő ige, melynek hatására az előzőhöz képest egészen más minőségű élet kezdődik.

Ugye, kezdetben azt gondoltad, a lelki élet útján előrehaladva egyre biztosabb lehetsz életszentséged felől, s most száanalomra méltóbbnak látod magad, mint tíz-húsz esztendővel ezelőtt. Ne nyugtalankodj, kegyelmi állapot ez, mert így, csak így kaphat tőled felhatalmazást Isten igéje, hogy sok mindenre megtanítsd. Vesd csak bizalommal magad a juhok legfőbb Pásztorának karjaiba, Péter harmadszorra kimondott, alázatban megérett szavaival: *„Úram, te mindent tudsz, azt is tudod, hogy szeretlek.”*

Évközi 4. hét

Szombat, II. évben

1Kir 3,4-13; Mk 6,30-34

„Adj tehát szolgádnak tanulékony szívet.”

Ha csak annyit tudnánk Salamonról, amennyit a mai Olvasmányban hallunk róla, már akkor is a nagy szentek, Isten barátai között kellene tisztelnünk. Mert van-e valami, ami jobban megmutatná igazi énünket, mint az olyan váratlan lehetőség, amikor Isten felkínálja: kérj bármit, s én megadom neked? Nem is annyira Isten megjelenése és nagylelkűsége a csoda (azt újra és újra tapasztaljuk), mint inkább Salamon kérése. Isten már sok nagy csodát tett, most rajtunk van a sor. Egy kérés, egy imádság is lehet zseniális az Isten szemében.

Salamon testesíti meg az Ószövetségben a bölcsességet, és íme, most föltárul előttünk ennek a bölcsességnek mélységes titka, alapja: hogy az emberi szív nem szűnik meg figyelmesen Istenre hallgatni. Nem tágít a forrástól, melyből nemcsak tudást, de életet meríthet. A mai Evangéliumban ennek a forrásnak kristálytiszta vizét az Úr Jézus, az Atya örök Bölcsessége saját személyében kínálja föl apostolainak, amikor magához hívja őket, hogy egy magányos helyre vonulva vele legyenek és pihenjenek.

Nagy jelentőségű a pusztaság és a magányos hely említése. Azok lesznek a harmadik évezred igazán nagy igehirdetői, szavak nélkül is világító lámpásai és millióknak utat mutató bölcsei, akik a pusztaságba és magányos helyekre húzódnak vissza; lelkük szentélyébe – ahol jelen van Jézus az Atyával és a Szentlélekkel –, hogy a kellő időben előlépjenek onnan. Akik bölcsességüket nem saját elméjükből merítik, nem pszichológiai manipulációkkal gerjesztett látomásaikból vagy meditációs módszerekkel előállított nirvánájukból, hanem a Jézussal való személyes együttlétből, a szentírás és az eucharisztia csöndjéből.

Rájuk bízva majd az Úr az ő országát, mint Salamonra, azt a küldetést adva nekik, hogy evangéliumát terjesszék a világban, vele járják az élet útjait s vele húzódnak vissza szívük magányába, rá figyeljenek az úton, és rá a pusztaságban.

Évközi 5. hét

Vasárnap, A évben

Iz 58,7-10; 1Kor 2,1-5; Mt 5,13-16

„Ti vagytok a föld sója. Ti vagytok a világ világossága.”

Ahhoz, hogy helyesen értelmezzük Jézus Krisztus e szavait, először is tudatosítanunk kell, hogy ő maga a föld sója és a világ világossága. Mi csak annyiban lehetünk azok, amennyiben vele azonosulunk.

Ehhez pedig két feltétel teljesítése szükséges.

Először is tudatában kell lennünk gyöngeségünknek. Amiről ezzel kapcsolatban Szent Pál ír, annak semmi köze sincs a kisebbségi érzéshez. Nem is lehet, mert nem emberekhez, hanem az Istentől kapott kegyelemhez, adományhoz, hivatáshoz kell mérnünk magunkat, ehhez képest pedig az egyetlen reális és helyes magatartás, ha végtelen kicsinynek és gyöngének érezzük magunkat. Éppen a kiváló képességekkel, nagyszerű tehetséggel és karizmákkal megáldott embernek van szüksége arra, hogy egy pillanatra se feledkezzék el arról, hogy mindazt, amiye van, Istentől kapta a közösség szolgálatára.

Mivel azonban hajlamosak vagyunk a magunk érdemének tulajdonítani képességeinket és az általunk végbevitt jót, Isten megkönyörül rajtunk, amikor megaláz bennünket – mindenekelőtt önmagunk előtt, hogy gyöngeségünk szüntelen a szemünk előtt legyen, s így reálisan lássuk magunkat és feladatunkat.

Csak az lehet alkalmas Isten országának szolgálatára, aki tisztában van teljes alkalmatlanságával. Azzal, hogy nincsenek meg a feladat elvégzéséhez szükséges adottságai, vagy pedig éppen mivel megvannak, fenyegeti még nagyobb veszély, hogy Isten műve helyett saját dicsőségének szolgálatába állítja azokat. Csak az töltheti be méltó módon az Istentől ajándékba kapott hivatást, aki egy pillanatra sem feledkezik el arról, hogy nem ő a világosság forrása és nem ő adja a só ízét.

Isten irgalmasságának eszközeivé kell lennünk, mindenestül átadva magunkat a Szentlélek irányításának. Nem elég saját szűkösségünkkel, emberi szívünkkel irgalmasnak lenni: tőlünk olyan szájalom telik csupán, amely a legtöbbször megalázza és beszennyezi azt, akihez hozzáér. Jézus szívével szeretve kell irgalmasnak lennünk, az ő szívének méreteire tágitva szűkösségünket. Az Olvasmány eredeti szövegében *Ne fordulj el embertársad elől* helyett ez áll: *Meg ne vesd a te testedet!*

Akkor leszünk képesek maradéktalanul teljesíteni az ószövetségi parancsot: Szeresd felebarátodat, mint önmagadat, ha kilépünk önző énünk kisszerű világából, s a krisztusi új parancs szerint élünk: *„Szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket!”*

Évközi 4. hét

Vasárnap, B évben

Jób 7,1-4.6-7; 1Kor 9,16-19.22-23; Mk 1,29-39

„Napjaink futnak, mint a takács vetélője, eltűnnek, s nyomukban nem marad reménység.”

Aki látja az emberi élet s az egész világmindenség létezésének értelmetlenségét Isten nélkül, az bár talán észre sem veszi, ott áll Isten színe előtt. Van a létezés értelmetlenségének olyan éles észlelése és olyan félelmetesen pontos és hiteles kifejezése, amely jobban kiált a végső értelem, Isten után, mint sok szépen megfogalmazott, de a jelenségek felszínén megragadó imádság.

Belegondoltál már abba, milyen gonosz és rosszindulatú lenne egy olyan isten, aki értelmes, szabad lényeket teremt, melyek képesek megpillantani szellemükben a végtelent, majd néhány évtizednyi fáradozás, néhány percnyi gyönyör után hagyná elpusztulni és elenyészni őket, mint az állatokat? Milyen gonosz lenne az Isten, ha nem magát jelölte volna ki az angyal és az ember végső céljául! Nélküle (és a bűn következménye, hogy egyáltalán lehet nélküle élni és látni a létezést) mindent, ami van, elborít a múlhatatlan szomorúság, keserűség és unalom.

A világon egyetlen létező sem unatkozik, csak az ember. Mert mi más az unalom, mint kijózanító felismerése és nyomasztó érzékelése ennek a létbeli hiánynak, annak, hogy a világ minden szépsége hiábavaló és elégtelen önmagában. Csehov drámájában, *A három nővérben* mondja valaki:

„Azt hiszem, az embernek hívőnek kell lennie vagy keresnie kell az igazságot, különben az élet sivár, sivár... Élni és nem tudni, miért repülnek a darvak, miért születnek a gyerekek, mire vannak a csillagok az égen... Vagy tudja az ember, miért él, vagy pedig minden hiábavaló ostobaság.”

Jézus – és a krisztusi ember – életében nincs helye az unalomnak. Istennel való bensőséges közösségében fölragyog előtte mindennek az értelme, s azt a küldetést kapja, hogy ezt másoknak is megmutassa: *Ment és hirdette az evangéliumot. Az örömhír hirdetése pontosan a létezés végső értelmét tárja föl: azt, hogy Isten a szeretet, s hogy örök szeretetre hívja az embert.*

Aki megpillantja ezt a valóságot, egyfajta állandó sürgetésben él. Felismeri, hogy hivatása és ebből kisarjadó küldetése van, melynek teljesítése örömteli kötelesség, nem teljesítése visszazuhanás az értelmetlenségbe: *„Jaj nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot!”*

Érzed-e ezt a sürgetést? Át tudod-e adni az örömhírt mindazoknak, akikkel együtt élsz? Együtt tudsz-e érezni azokkal, akik roskadoznak a létezés értelmetlenségének s az unalomnak nyomasztó súlya alatt? Akarsz-e mindenkinek mindene lenni, de legalábbis tieidnek segítője, támasza az üdvösség keresésében?

Évközi 4. hét

Vasárnap, C évben

Iz 6,1-2a.3-8; 1Kor 15,1-11; Lk 5,1-11

„Elsősorban azt hagytam rátok, amit magam is kaptam.”

Sokféleképpen lehet látni az Urat: látomásban, mint Izajás próféta, csodatetteinek megtapasztalásában, mint Péter apostol, és a Jézus Krisztus halálába és feltámadásába vetett hitben, mint Szent Pál által a korintusi hívek.

Tévedés volna azt hinni, hogy ez az utóbbi látás halványabb és bizonytalanabb a másik kettőnél. Ellenkezőleg: teljesebb és biztosabb. Izajás ugyanis csak néhány jellemző vonását ismeri meg látomásában az egészen más Istennek, s azt is csupán képpen, szimbolikusan, mert ember másként föl nem foghatja. Péter az isteni hatalom jelét látja és tapasztalja a csodás halfogás eseményében, s őt is félelem fogja el társaival együtt, akárcsak Izajás prófétát, mert Jézusban az embert és a természetet végtelen fokban felülmúló, transzcendens Istennel találkozott.

De mi az apostoloktól ránk hagyományozott húsvéti-pünkösdi hitben mérhetetlenül többet tudunk meg Istenről. Tudjuk, hogy Jézus személye az örök Igének, az Atya Egyszülöttjének személye, aki egylényegű az Atyaistennel, de valóságosan emberré lett értünk. Tudjuk, hogy meghalt bűneinkért, és engesztelő halálával megszerezte számunkra a bűnbocsánatot. Tudjuk, hogy feltámadt, és ezzel megnyitotta nekünk a mennyek országát, ahol nemcsak lelkünkre, hanem emberi testünkre is örök élet vár.

Nagyon sokat tudunk, s a Jézus Krisztusba vetett hit Isten belső életének csodálatos misztériumába is bepillantást enged. Ez a minden látomásnál fönségesebb és igazibb ismeret a Szentháromság boldog közösségéről az Egyház történelme folyamán mind teljesebben bontakozik ki és tárul föl előttünk. A kép egyre gazdagabb, színesebb és árnyaltabb lesz, ahogy tudós elmék zseniális megsejtései, szent misztikusok kegyelmi tapasztalatai új meg új részletekkel, megközelítésekkel egészítik ki. Ezt az ismeretet örököljük és adjuk tovább, hozzátéve a magunk belső látomását és tapasztalatát is.

Mert nekünk is részünk van olykor olyasféle látomásban, mint Izajás prófétának, és mi is időről időre megtapasztaljuk életünkben Isten csodáit. De itt a földön nem láthatjuk őt tisztábban és teljesebben, mint abban a hitben, melyet az apostoloktól kezdve évszázadokon át adtak tovább nekünk keresztény őseink.

Évközi 5. hét

Hétfő, I. évben

Ter 1,1-19; Mk 6,53-56

„Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet.”

A szentírás első sorainak olvasása újra és újra megrendíti az embert. Óriási titok, megfoghatatlan misztérium van e lapokon, a sorok között, betűk mögött. Az értelem lázasan kutatja benne az emberi lét okát és célját, ám csak az isteni fölség ruhája szegélyét érintheti, mint a gyógyulást kereső betegek a mai Evangéliumban. De ha hittel teszi, ez is elegendő.

A hittel átitatott értelem hódolva borul le az isteni fölség nagysága előtt. Megrendültségében hallgat, majd háladalba kezd: hálát ad a teremtés szépségéért, a benne uralkodó rendért, megannyi csodájáért.

Még mélyebbre ásva, a végső okot kutatva pedig megsejti, hogy semmi más nem lehet oka a nemlétezésből a létbe hívott teremtésnek, mint Isten végtelen szeretete, amely megszánta a világot, amiért nincs, s öröktől fogva elhatározta és teremtő szavával kimondta, hogy legyen.

Hihetetlennek tűnik, de öröktől fogva akarta azt is, hogy te legyél. Szegényebbnek találta volna a teremtést nélküled. Szeretete galaxisokat teremtett, hogy te otthonra lelj a Földön. Évmilliárdokon át készült arra, hogy te egyszer megérkezel. Teljességgel lehetetlen, hogy pusztá véletlenségből, az egyszer csak magától létezni kezdő anyagból alakult ki a világ, az élet, az ember – a te soha nem volt és soha meg nem ismételtető személyed.

*Tudod, hogy érted történnek mindennek – mit busulsz?
A csillagok örök forgása néked forog
és hozzád szól, rád tartozik, érted van minden dolog
a te bűnös lelkedért.*

*Ó hidd el nékem, benned a Cél és nálad a Kulcs.
Madárka tolla se hull ki – ég se zeng – föld se remeg,
hogy az Isten rád ne gondolna. Az Istent sem
értheti meg, aki téged meg nem ért.*

*Mert kedvedért alkotott mennyet és földet és tengereket,
hogy benned teljesedjenek; s korok történetét
szerezte meséskönyvedül – s napba mártotta ecsetét,
hogy kifesse lelkedet.*

(Babits Mihály)

Évközi 5. hét

Hétfő, II. évben

1Kir 8,1-7.9-13; Mk 6,53-56

„A frigyszekrényben nem volt semmi más, mint az a két kőtábla, amelyeket Mózes helyezett el benne Hóreb hegyénél, amikor az Úr szövetséget kötött Izrael fiaival.”

A két kőtábla a két főparancsot foglalja magában: *Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből... és Szeresd felebarátodat, mint önmagadat.* Mondhatnád, én már Krisztus híve, barátja vagyok, rám már nem érvényes a Tízparancsolat, hanem csak a Szent Ágoston-i elv: *„Szeress, és tégy, amit akarsz!”*

Vigyázz, az Úr nem megszüntetni jött a Törvényt, hanem beteljesíteni. A Tízparancs negatív formulái, tiltásai a partokat jelzik, melyek között az élet vize hömpölyög. Ha nem lennének partok, ha gáttalanul áradna és terülne szét ez a víz, megszűnne éltető folyam lenni, megposhadna és mocsárrá változna. A szeretet csak bizonyos partok között marad tiszta, Isten életét közlő ajándék.

Aki tehát káromolja az Úr nevét, aki nem szenteli meg az Úr napját, lehetnek bármilyen fennkölt eszméi és érzelmei, tehet bármennyi jót, nem szereti Istent. Hasonlóképpen, aki gyilkol, ha csak szavával vagy tekintetével is, hiába beszél a szeretetről, aki paráználkodik, hiába érzi, hogy örülten szerelmes, aki hazudik és meglopja a másikat, hiába tart fenn baráti kapcsolatot vele és mutat kedvességet iránta, nem szereti testvérét.

Keresztény életed talán azért totális kudarc, mert mindezt nem gondoltad végig. Sok olyan divatos lelki könyvet olvastál, amely szemet huny a tiltások fölött, és felszínesen fecseg a szeretetről. Vedd elő inkább Keresztes Szent János vagy a két Szent Teréz könyveit, majd ők megmutatják neked, mit jelent úgy szeretni, ahogy Jézus értette és Szent Ágoston tanította.

Lelked frigyládájából nem hiányozhat az életet mentő, szabadító és gyógyító tíz isteni szó, a parancsba foglalt istenszeretet és a tiltó formákban megfogalmazott emberszeretet. Majd ha már az isteni törvény tökéletes kinyilatkoztatását, Jézus Krisztust szívedbe fogadtad, ha egészen egy életet élsz vele, akkor valóban nem lesz többé szükséged parancsra és tiltásra, hiszen akkor már az fog nehezedre esni, hogy bármi olyat tégy, ami Isten szeretete ellen való.

Évközi 5. hét

Kedd, I. évben

Ter 1,20-2,4a; Mk 7,1-13

„Isten látta, hogy nagyon jó mindaz, amit alkotott.”

Ha a kinyilatkoztatás szerint Isten mindenestül jónak teremtette a világot, akkor nem őt kell vádolnunk a sok rossz miatt, ami található benne.

Az, hogy jó, nem jelenti azt, hogy egészen tökéletes is. Hiszen Isten nem „kulcsrakész” állapotban adta át az embernek a világot, hanem növekedő, fejlődő valóságként, melyben Ádámnak Isten helyetteseként kellett volna folytatnia a teremtés művét. Nem lehet elképzelni nagyobb megtiszteltetést, mint hogy Isten annyira komolyan veszi az embert, hogy hagyja őt is dolgozni a teremtett világ képének formálásán.

Csakhow az ember nem akart együttműködni az Istennel: saját erejéből, Isten nélkül akarta folytatni a megkezdett művet, amely így szükségképpen torz és hiányos lett.

Valahányszor kimarad az ember erőfeszítésből Isten, mindannyiszor új és új Babel tornya épül, az Isten elleni lázadás jelképe. Ez a lázadás lehet nyílt istentagadás, de még veszélyesebb, amikor vallásos mezben, az isteni tekintélyre hivatkozva jelentkeznek.

Ez az a magatartás, amelyet Jézus nem győz eleget kárhoztatni a farizeusokban. Ők Istenre hivatkozva emberi hagyományokat helyeznek az isteni parancs helyére, s így megszakítják Isten művének jóságát.

Saját emberi törekvéseiket, önzésükből fakadó kicsinyes szokásaikat hagyományozzák nemzedékről nemzedékre, háttérbe szorítva Isten törvényét. Az eredeti bűn okozta rosszra való hajlam pedig még mélyebb szinten öröklődik apáról fiúra, s így az istenellenes tendenciák egyre jobban erősödnek, akadályozva Isten műve jóságának kibontakozását.

Az isteni jóság azonban működik, és ahol elárad a bűn, ott túlárad a kegyelem. Az ember ma is arra hivatott, hogy az isteni jóság képviselője és kinyilvánítója legyen.

Kegyelemhordozó, akiben a teremtés eredeti szépségében ragyog fel. Krisztussal együtt új Ádám, aki a hetedik napon megízlelheti Isten nyugalmát és békességét.

Évközi 5. hét

Kedd, II. évben

1Kir 8,22-23.27-30; Mk 7,1-13

„De hát valóban lehetséges, hogy Isten itt lakozzék a földön? Hiszen a menny és az egek egei sem képesek téged befogadni!”

Salamon imádságában egy minden más vallástól idegen és gyökeresen új világ tárul föl. Ezt az imádságot a Szentlélek sugalmazta, és ezért túlhaladja mindazt, amit a pogány ember érzett, gondolt a templomról. Mindenütt úgy kellene élnünk: konyhában, iskolában, szántóföldön, a hitvesi együttlétben és a papi szolgálatban, hogy Isten, mint a salamoni templomot, birtokba vehesse szívünk szentélyét, személyünk legbensejét.

Ez azonban akkora ügy – egyetlen igazi emberi ügyünk –, hogy külön helyet, teret és időt kell szentelnünk neki. Ha a ragyogó istentiszteletek és hétköznapi életünk között szakadék van, az két okra vezethető vissza. Vagy kiüresedett a lelkünk, és csak ajkunkkal dicsérjük az Istent, vagy pedig vallásos szubjektivitásunk uralja imádságainkat. Nagy baj, ha föladjuk az ősi, kétezer éves szentlelkes tapasztalattal megszentelt imádságokat, melyek inkább azt ünneplik, amit Isten cselekszik, s nem azt, amit mi akarunk, melyek mindig az üdvösségre mutatnak, nem apró-cseprő vágyaink célpontjaira, melyekben Isten titkait ünnepeljük, nem szükös érzéseinket, s melyekben arról van szó, hogy *„amit most a szent jelekben ünnepeltünk, azt cselekedeteinkben is kövessük”*, nem pedig arról, amit mi szeretnénk, hogy Isten megtegyen nekünk.

Az Egyház ősi liturgikus imádságai megtanítanak arra a lelkültre, mellyel helyes módon léphetünk az Úr csarnokába, s mellyel a szentáldozáskor szívünk szentélyébe költöző Jézus Krisztusnak valóban szabad kezét adunk gondolataink, érzéseink, ösztönvilágunk és emberi kapcsolataink fölött.

Évközi 5. hét

Szerda, I. évben

Ter 2,4b-9.15-17; Mk 7,14-23

„Ami az emberből ered, az teszi tisztátalanná az embert.”

Az Ádámnak és Évának adott Édenkert az a hely, ahol az ember harmóniában a Teremtővel és a teremtményekkel, hivatását betöltve kibontakozhat és az Istentől rendelt boldogság részese lehet.

A kert közepén álló fa szabadságát jelképezi: ez az egyetlen dolog, amelyben Isten korlátot szab neki, amelyet azonban elfogadva hűségét és szeretetét bizonyíthatja.

A jó és rossz fájának gyümölcse nem önmagában halált okozó, hiszen Isten nem teremtett semmit, ami eleve rossz. Csak az ember számára veszélyes, aki még nem elég felnőtt ahhoz, hogy meg ne ártson neki. Nem a gyümölcs a bűnös, hanem az ember, aki a figyelmeztetés ellenére eszik belőle.

Ne Istent tegyük felelőssé a világban található rossz miatt. Ő jó világot teremtett, s a jó és rossz tudás fájának gyümölcsetől is jó szándékkal, a mi érdekünkben akart óva inteni. A bűn megjelenése óta azonban a világ tökéletlenségei – melyek arra utalnak, hogy Isten fejlődő világot teremtett, hogy az ember közreműködésével jusson el a beteljesedésre – a szenvedés forrásai lettek. Az ember bűne miatt borult fel a harmónia Isten, a teremtés és az ember között.

A bűnbeesés óta a jó dolgok sem mindig jók az ember számára. Nem önmagukban rosszak, hanem az emberre vannak rossz hatással, mert az ember vágyai szétforgácsolódtak és az Isten helyett teremtett dolgokra irányulnak, s azokat istenítik.

A bűnbeesés óta őriznünk kell szívünk kapuját, a világnak a bűnös ember által beszennyezett, megmérgezett dolgai a szívébe hatolva tovább mételyezik. Jézus arra tanít, hogy ne az ételben-italban válasszuk szét a tisztát és a tisztátalant. A szellemek, a jó és gonosz befolyások között kell tudnunk különbséget tenni, s szívünket a Szentléleknek átadnunk, aki helyreállítja bennünk a teremtés ősi rendjét, és újra felszítja az Isten utáni bensőséges vágyakozást lelkünkben.

Évközi 5. hét

Szerda, II. évben

1Kir 10,1-10; Mk 7,14-23

*„Áldott legyen az Úr a te Istened,
ki kegyelmével trónjára ültetett.”*

Sába királynője megcsodálja Salamon bölcsességét, azonban nem őt, hanem Istenét áldja. Salamon tehát úgy beszélhetett, úgy nyilatkozhatott meg, hogy a vendég ne csak azt lássa meg, ami az embertől származik, hanem azt is, ami az Úrtól való.

Az Úr Jézus Isten létére úgy kiüresítette önmagát, hogy többé nem az volt a fontos, amit ő tett, hanem hogy az Atya cselekedett általa. Csodáiért nem őt áldották és magasztalták, hanem az Atyát. Nem a maga személyét állította a középpontba, hanem az Atyával való kapcsolatát ragyogtatta föl. Tanítványai ezért őseredetien új, soha nem tapasztalt szomjúsággal keresik az Atyát: *„Mutasd meg nekünk az Atyát, és ez elég nekünk.”*

Milyen a te életed? Istenre mutat, vagy megragad az önelégültség posványában?

Ha adsz valamit a templom javára, szerényen, észrevétlenül teszed-e, vagy szétkürtöltetted, hogy mindenki tudja, te voltál a nagylelkű adományozó? Ha valakivel jót teszel, igyekszel-e szinte eltűnni, hogy Istent dicsőítsék miattad, és épüljenek Istenbe kapaszkodó életed láttán, vagy várod az elismerést és a hálálkodást?

Hogyan ragyog föl életedben Isten műve? Öntudatlanul is keresik-e a hitetlenek szereteted forrását, vagy leragadnak nálad? Ha pap vagy, igehirdetésed Isten felé fordítja-e a híveket, vagy inkább csak magad felé? Szavaid hallatán megcsodálják-e Isten végtelen gazdagságát, vagy csupán tehetséged kápráztatja el őket?

Ha szereteted, szolgálatod valóban szívből jön és Isten mélységeiből táplálkozik, akkor nem kell félned, hogy szembedicsérnek és rajongással vesznek körül. Az Istennel való bensőséges kapcsolat megóv az elbizakodottságtól, s a rád bízottak is előbb-utóbb tévedhetetlenül megérzik, hogy nem magadtól beszélsz és cselekszel.

Legtöbbünk isten- és emberszolgálatában azonban nem mentes a hiúságtól és öntetszelgéstől. Ettől még nem kell elkeseredni. Csak egy pillanatra se feledjük: munkánk értékmérője nem a siker, a népszerűség, a dicséret. Ezért aztán nem is ezekre kell elsősorban figyelni, törekedni rájuk pedig végképp nem szabad. Legyünk őszinték Istenhez, magunkhoz és testvéreinkhez. És esetleg váltsunk stílust. A jól megformált, hangzatos, elkápráztató szavak helyett válasszuk a keresetlen, töredékes, de erőteljes igéket, a látványos, sikerrel, előmenetellel kecsegtető foglalatosságokat cseréljük fel az észrevétlenségben folytatott hétköznapi szolgálatokkal, a túl sok Istenről való beszédet a több Istennel való beszélgetéssel.

Évközi 5. hét

Csütörtök, I. évben

Ter 2,18-25; Mk 7,24-30

„Ezért a férfi elhagyja apját és anyját, és feleségéhez ragaszkodik, s a kettő egy test lesz.”

Ez a teremtéskor Isten által az emberi természetbe írt ragaszkodás a bűn miatt eltorzult és megromlott bennünk. Nem is tudnánk az eredeti isteni terv szerint elképzelni, ha nem láttuk volna az Emberfiát, Jézust, a második isteni személyt, aki érettünk, a mi üdvösségünkért leszállott a mennyből, és emberré lett. Ő az, aki elhagyta Atyját és Anyját, a Szentlelket (gyatra, emberi dadogás ez, de nem téves dadogás), és emberi természetünkkel egyesült, egy test lett velünk.

Jézus csupa szerelem, szerelme irántunk átjárja emberségét megtestesülése pillanatától kezdve a kereszthalálon át feltámadásáig és mennybemeneteléig, s ragaszkodása nem szűnik meg a földről a mennybe távozva sem, mert ott is megvall minket az Atya és angyalai előtt.

Szent Pál tehát nem képletes kifejezést használ erkölcsi tanácsot adva, hanem a legmélyebb krisztológiát műveli, amikor felszólítja a keresztény férjeket, hogy úgy szeressék feleségüket, mint ahogy Krisztus szerette az Egyházat, életét adva érte. De a pap is e miatt az eredeti krisztusi ragaszkodó szeretet miatt hagyja el apját és anyját, hogy Krisztusban az Egyházzal és minden megváltott lélekkel lépjen jegyességre. Az így élő pap embersége nem csonka, torz, egyoldalú, hanem igenis kiteljesedett egész.

Az eredeti harmónia férfi és asszony között megsérült a bűn miatt. A férfi uralkodik az asszony fölött, az meg próbál kibújni az elnyomás alól, s téves úton keresi kibontakozási lehetőségét, férfijogokat és -szerepeket követelve magának. Jézus a mai Evangéliumban mintha azonosulna ezzel az eltorzult, a férfi felsőbbrendűségét valló képlettel. Látszólag elutasítja a pogány asszony kérését, valójában azonban csak próbának veti őt alá.

Az asszony nem hűtlen eredeti hivatásához: gyermekéért könyörög, annak élete, bőségesebb élete érdekli, semmi más. S így legyőzi Jézust álcázott szerepében, és megérinti az igazi Jézus szívét, aki azért jött a földre, hogy az embernek élete legyen, és pedig bőségben.

Ezzel az asszony belép a kezdetek erőterébe, ahol a férfi és a nő egyaránt az élet szolgálatában állt, s egyben a végső beteljesedés világába, ahol már nincs zsidó és pogány, férfi és nő, csak Isten van, aki minden mindenben, és élet, amely el nem múlik soha.

Évközi 5. hét

Csütörtök, II. évben

1Kir 11,4-13; Mk 7,24-30

„Amikor Salamon király megöregedett, pogány származású feleségei idegen istenek szolgálatára csábították.”

Nincs annál veszélyesebb a keresztény életben, mint amikor a testi öregedéssel párhuzamosan szívünk is kezd megöregedni, megkérgesedni az Úr iránt! Amikor a szenvedélyes bizalmat és ráhagyatkozást a beletörődés és megalkuvás kezdi mindjobban kiszorítani. Amikor a kisebb szeretetek elfojtják az első, igazi nagy szerelmet.

Jól fontold meg, kivel élsz le egy életet! Amíg fiatal vagy, azt hiszed, te majd megváltoztatod, megtéríted, megszenteled hitetlen vagy pogány házastársadat. Úgy érzed, Isten bízta rád ezt a missziót, s az ő dicsőségét fogod szolgálni vele. Mire pedig megöregszel s megfogyatkoznak erőid, azon veszed észre magad – ha észreveszed egyáltalán –, hogy ő csábított el saját isteneihez. A nehézkedés törvénye az emberi szívre is érvényes, csak állandó erőfeszítéssel lehet tenni ellene.

Jézus maga nem kacérkodott azzal a gondolattal, hogy majd megtéríti a környező pogány népeket. Tisztában volt vele, hogy küldetése Izrael házának elveszett juhaihoz szól. Nem hagyta magát eltéríteni hivatásától, nem engedte szétforgácsolni erejét, megosztani szívét.

Az Evangéliumban azonban éppen egy pogány asszonyt látunk, aki leányáért könyörög, s úgy belekapaszkodik Jézusba, hogy ezáltal fölemelkedik az üdvösség isteni rendjének szintjére. Elfogadja Izrael kiválasztottságát, tiszteli Isten szerelmét egy kicsiny nép iránt, s magát méltatlannak tartja arra, hogy Jézus ugyanabban a bánásmódban részesítse, mint a választott nép fiait. Kiskutya módjára mégis vágyakozik a lehulló morzsákra, s ezzel a hitbeli magatartásával példa a mindenkori elbizakodott választottak számára, mert csak a tökéletes méltatlanság érzése tesz alkalmassá az ingyenes és örök szeretetre.

Salamon politikai érdekből vett magának pogány származású feleségeket, hogy ezáltal is megerősítse pozícióját a környező népek között. Ez a látszólagos erő azonban belső meggyengüléshez vezetett. Jézus ezzel szemben át sem lépte Izrael határát. Nem törekedett semmilyen pozícióra. Mégis olyan hitet tudott ébresztetni a szír-föníciai asszony szívében, amely által, megelőlegezve a megváltás egyetemességét, be tudta őt emelni az üdvtörténet erőterébe.

Évközi 5. hét

Péntek, I. évben

Ter 3,1-8; Mk 7,31-37

„Ne is érintsük.”

Éva a Sátán alattomos kérdésére úgy válaszol, hogy kiegészíti az isteni tilalmat egy olyan mozzanattal, amelyet Isten nem mondott: „*Isten csak azt parancsolta meg, hogy a kert közepén lévő fa gyümölcséből ne együnk, és ne is érintsük azt, nehogy meghaljunk.*”

Az érintéstől való félelem már arra a rossz lelkiismerettől gyötört, babonás emberre vall, amivé a bűnbeesés következtében vált Ádám és Éva. Isten kertjében nincs olyan, amit ne lenne szabad megérinteni. Isten nem találja kedvét abban, hogy tilalomfákat állítson. A tudás fájának gyümölcsétől azért óvta az embert, mert még nem érett meg, nem nőtt fel ahhoz, hogy ehessen belőle.

Az áteredő bűn lényege tehát az a türelmetlenség, amellyel az ember ahelyett, hogy megvárna, hogy Isten megajándékozza, saját erőből azonnal meg akarja szerezni az isteni adományt. E türelmetlenség gyökere pedig a bizalom hiánya: hátha Isten nem is akarja megadni ezt a jót? Hátha fél tőle, hogy mi is olyanok leszünk, mint ő?

Az érintés önmagában nem lenne bűn, de legtöbbször benne van a birtoklás vágya: amit megérintünk, azt meg is akarjuk ragadni és nem engedni el soha többé, ezért a bűnbeesés óta amihez csak hozzáérünk, mindenben ott marad piszkos kezünk nyoma.

Ezzel szemben az isteni érintés gyógyító erejű. Amit Jézus a mai Evangéliumban a süketnémával tesz, azt lélekben velünk is nap mint nap megteszi. Amihez csak hozzáér, az mind tisztább lesz, visszanyeri eredeti méltóságát és szépségét.

És az utolsó vacsora óta ő maga nyújtja nekünk az Élet fájának gyümölcsét, a halhatatlanság orvosságát: önmagát az eucharishtiában, a kenyér és a bor színe alatt.

Évközi 5. hét

Péntek, II. évben

1Kir 11,29-32;12,19; Mk 7,31-37

„Áhiás fogta új palástját, tizenkét darabra szakította, és felszólította Jeroboámot: »Végy belőle magadnak tíz darabot! Mert ezt üzeni az Úr, Izrael Istene: Íme, én elszakítom a királyságot Salamon kezéből, és neked adok belőle tíz törzset. Egy törzs azonban megmarad neki.«”

Nem volt nehéz a prófétának megjövedőlnie, hogy Salamon királysága ketté fog szakadni, mert ez a szakadás már előbb végbement Salamon szívében, amikor kétféle istennek kezdett szolgálni: az Úrnak is, meg a bálványoknak is.

A választott nép Isten királysága, a király csak megbízott őrzője az Úr népének, nem pedig birtoklója. Mint vallási vezetőnek egyetlen lényeges feladata, hogy mindvégig megőrizze, amit Salamon Istentől kért uralkodása kezdetén: az Istenre hallgató, osztatlan szívet.

Az újszövetségi szent népnek Jézus a királya, fölkent uralkodója, ezért az Egyház a világ végezetéig fennmarad, s a pokol kapui sem vesznek erőt rajta. Megdöbbentő tanulságot tár elénk azonban az Egyház kétezer éves történelme is. Újra és újra fájdalmas szakadások támadnak az Egyház testén, mert vezetői és tagjai között sokan vannak a megosztott szívűek. Az Egyház nagy megújulása, egységének helyreállítása, amiről mindannyian álmodozunk, és keressük lehetőségét, nem valósulhat meg másként, mint az osztatlan szívű pásztorok és az osztatlan szívű hívek közösségéből.

Olyan a bűnbeesett ember, mint egy darabokra szakadt ország: képességei, tehetségei széthullva, sokszor működésképtelenül kiáltanak a megváltás után. Mint a süketnéma a mai Evangéliumban. Nincs másnak hatalma a bűn miatt megromlott emberi természetünket helyreállítani, testi-lelki nyomorúságainkat orvosolni, mint Istennek, az Atyának, a Fiú által, a Szentlélekben. Az általa bemutatott és fölkinált Isten országa olyan valóság, mely kívül-belül, személyes és közösségi szinten egyaránt képes egységesülést hozni, teljes gyógyulást, valódi egészséget szerezni.

Évközi 5. hét

Szombat, I. évben

Ter 3,9-24; Mk 8,1-10

„A föld is átkozott lesz miattad, és csak sok fáradtsággal ehetsz terméséből életed minden napján.”

Nem azért lett átkozott a föld, mert Isten megharagudott az emberre, hanem mert az ember megbontotta azt a harmóniát, ami Isten és a teremtés között eredetileg fennállt. Nem az a büntetés, hogy dolgoznunk kell, hanem hogy sok fáradtsággal, verejtékes munkával kell megkeresnünk mindennapi betevő falatunkat.

Az átok, amelyről itt Isten beszél, nem más, mint az áldásból való kihullás: ezt pedig nem Isten okozta, hanem az ember választotta.

Mindezt tudomásul kell vennünk ahhoz, hogy ma és mindennap felragyogjon előttünk az egyetlen emberhez méltó megoldás: munkánkat, minden fáradozásunkat visszahelyezni Isten áldásának világába.

Ez embernek önmagától lehetetlen. Isten azonban a maga részéről megtette a legfontosabb lépést: elküldte szent Fiát, aki legyőzte a Sátánt és megtörte az eredeti bűn halált hozó átkát. Ismét az emberen a sor, hogy az Istentől érkező áldást befogadja és hagyja eláradni szívében, környezetében, minden tettét és szenvedését magába ölelve.

Azt a keveset, amim van, erőfeszítéseim eredményét nem tartom meg magamnak, hanem odaviszem Jézushoz. Az ő kezébe teszem, hogy megáldja és szétossza. Ami az ő kezén megy át, azon rajta lesz az ő áldása: többé nem az én szűkösségem, hanem az ő gazdagsága fog megnyilvánulni.

Munkámon, legyen az fizikai vagy szellemi, ott van még a teremtés hajnalának isteni fénye, ugyanakkor az eredeti bűn árnyéka is. Ha viszont Jézus kezébe teszem, eltűnik róla az árnyék, és még inkább felragyog a fény.

Nem szabad szűkkeblűnek, kicsinyesnek lennem, arra hivatkozva, hogy amim van, úgyis nagyon kevés. De pazarlónak sem: össze kell szednem a maradékot, a morzsákat is, a bőkezű és gondoskodó Istenhez való hűségem jeléül, akinek áldása az apró dolgokból hozza elő a leghatalmasabb csodákat.

Évközi 5. hét

Szombat, II. évben

1Kir 12,26-32;13,33-34; Mk 8,1-10

„Jeroboám két aranyborjút készíttetett. A népnek azt mondta: »Nehéz nektek fölmenni Jeruzsálembe. Nézd, Izrael, itt van a te Istened, aki kihozott téged Egyiptom földjéről.«”

Izrael politikailag kettészakadt, de a nép lélekben egy maradt, pontosan az egy Isten egy templomához való ragaszkodás által. Jeroboám azonban kezd féltékeny lenni: ha népe eljár Jeruzsálembe, az gyengítheti az ő hatalmát. A két borjú készítése, a két szentély megnyitása odahaza még nem kifejezetten bálványimádás, hiszen az Úr jelenlétét akarta reprezentálni, a politikai hatalomföltés azonban mégis utat nyit a bálványimádásnak.

Nagy lecke ez azoknak, akik Isten népének vezetői, papok, előjárók, csoportvezetők. Mikor külön oltárt építenek, mikor különvonulnak a többiektől, legtöbbször féltékenység, hamis kiválasztottság-tudat vezeti őket, s ez valódi szakadáshoz vezethet. Ha azonban van is nézeteltérés keresztény közösségek és csoportok között (és miért ne lehetne bizonyos kérdésekben), de egy oltár körül gyűlnek össze, és együtt ünnepelnek, addig egységben maradnak. A veszélyes megoszlás a szívekben születik, és a szentélyben válik kézzelfoghatóvá.

Vigyázzatok hát, örök! Órizzétek a szentélyt, be ne hatoljon oda a sokféle megoszlás, érdekkülönbség, ellenségeskedés! Isten imádásának ürügyén be ne lopózzék közétek a legveszélyesebb bálványimádás, a gőg, hogy a ti istendicséretetek őszintébb, szebb, bensőségesebb, mint másoké. Nehogy a cél váljék eszközzé, és az eszköz céllá, s ezáltal becsapjátok a rátok bízottakat. Óvakodjatok a lelki ingyenkedéstől, hogy más-más vallási csemegét kínálva megfosszátok Isten népét az igazán fontos, az örök életre szóló eledeltől. Ahogy Jézus megszánta a népet, és enni adott neki a mai Evangéliumban, úgy tápláljátok Isten népét az egy kenyérrel, melyet távoli földek szerteszórt gabonáját összegyűjtve készítettek, s amely Krisztus Titokzatos Testének benső egységét erősíti a lelkekben.

Évközi 6. hét

Vasárnap, A évben

Sir 15,15-20; 1Kor 2,6-10; Mt 5,17-37

„Amit szem nem látott, fül nem hallott, emberi szívbe még föl nem hatolt, Isten kinyilatkoztatta nekünk Szentlelke által, mert a Lélek ismer mindent, még Isten mélységeit is.”

Hogyan is lehetne kinyilatkoztatott tudásunk arról, amit sem érzékszerveink, sem értelmünk föl nem foghat? Úgy, mint anyja méhében a magzat Keresztelőnek, amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését. Úgy, mint a csecsemőnek arról, hogy szeretve van.

Így vagyunk mi is keresztségünk óta a Szentlélekkel. Őáltala születünk meg az örök életre, s ha felnőtté válunk is, tőle el nem szakadunk, sőt egyre jobban benne leszünk. Csak általa tudunk hinni, övele tudunk kiáltani az Atyának evilági reményeinken túli reménykedéssel: „Abba!”, s őbenne tudunk szeretni igaz, el nem múló szeretettel.

Természetesen az isteni kinyilatkoztatásnak van egy próféták által adott hallható, Jézus Krisztusban, az Isten Fiában láthatóvá, tapinthatóvá testesült és értelemmel megragadható része, de mélységei Isten szentháromságos belső életére nyílnak, ezért azokat nem tárhatja föl más, mint Isten Szentlelke. Nem szóban és gondolatban csupán, hanem úgy, hogy részt ad nekünk ebből a titokzatos belső életből. Ő ismeri Isten mélységeit, s ezek a mélységek határtalanok és kimeríthetetlenek.

Mindnyájan betekinthetünk és alámerülhetünk e mélységekbe, ha bűneinkkel meg nem szakítjuk lelkünkben a kegyelmi életet. Kevés az értelmi belátás, a sok év teológia... Az idős falusi néni hite viszont elegendő, mert szentül él. A vértanúk lelkiületével tart ki férje szeretetében, aki elhagyta őt, hősiesen, szó nélkül viseli a testi-lelki szenvedéseket, éli Krisztus tanítását, követve őt a keresztúton. S amikor elérkezik Karácsony éjszakája, Szentlélekkel egyesült lelke beletekint a szegényes jászolba, látja ott a kicsi Gyermecket, átérzi Isten végtelen örömét, és részesévé válik a kimondhatatlan, megfogalmazhatatlan kinyilatkoztatásnak, amelyből kinő az igaz, katolikus és apostoli tanítás.

Ezért a mi Urunk nem csupán tanítást ad, hanem az új és végső kinyilatkoztatáshoz méltó életre is el akar vezetni, amikor a bűnökkel való radikális szakításra és a törvény bensőségesítésére szólít fel, a Tízparancsot egyetlen parancsban összefoglalva: „*Új parancsot adok nektek: szeressétek egymást, ahogy én szerettelek titeket!*” Valójában nem is parancs ez már, hanem élet, Isten belső életének kiáradása, mely által szívünk kitágul az ő szeretetének mérhetetlen mélységeire.

Évközi 6. hét

Vasárnap, B évben

Lev 13,1-2.44-46; 1Kor 10,31-11,1; Mk 1,40-45

„A leprás, akit a betegség megtámadott, szaggassa meg ruháját, a haját hordja kibontva, a szakállát takarja el, és kiabáljon: »Tisztátalan, tisztátalan!«”

A ragályos betegségben szenvedőt, a közveszélyes örültet, az erkölcsi fertőzést terjesztőt el kell különíteni, hogy inkább egy haljon meg, mint hogy az egész nép elpusztuljon. Az Ószövetségnek Istentől szentesített önvédelmi rendelkezése ez, amely arra hivatott, hogy megóvja a választott nép testi-lelki egészségét.

Igen ám, de a leprához való viszony mélységes szakadékot hozott létre az emberek között, és megjelent az erkölcsi kirekesztés, a lenézés és megvetés. Jézus átlépi ezt a szakadékot, és ezekkel a kizártakkal is törődik. Amikor meggyógyít egy leprást, nem csupán csodás módon visszaadja testi épségét, hanem utal a messiási országra, amelyből ezek a szerencsétlenek sem lesznek kirekesztve. A leprás megtisztulása korabeli felfogás szerint a halott feltámadásával volt egyenértékű. Jézus csodája egyben az idők végezetekor elkövetkező holtak feltámadását is előlegzi.

De Isten szent Fia még ennél is tovább megy. Nem csupán lehajol az elesetthez, hanem földi életében sorsközösséget is vállal vele. Hiszen őt is kiközösítették, tisztátalannak nyilvánították halálában. És őrá egészen sajátságos, üdvtörténeti értelemben érvényes, hogy *jobb, ha egy hal meg a népért, mintsem hogy az egész nép elpusztuljon*. Jézus Krisztus ugyanúgy ott van a betegek oldalán, mint az egészségesekén. A megtestesülés által megszentelődött az emberi létezés valamennyi állapota.

Betegnek, lelkiileg leprásnak s ezért a közösségből kirekesztettnek érzed magad? Azonosulj Krisztussal, aki érted vállalta a gúnyt, megvetést és kiközösítést! És pillantsd meg benne az Orvost, aki fogyatékoságaid, betegséged korlátain túl végtelen távlatokat nyit meg a szívedben. Semmi sincs lezárva, egyszer s mindenkorra elrontva! Épp gyöngeségeden keresztül tud leginkább megközelíteni téged, átölelni és megajándékozni szeretete halhatatlan erejével.

Egészséges vagy? Ne nézd le a leprást, ne fordulj el tőle részvéttelenül! Lépj oda hozzá, és csókold meg őt, mint Szent Ferenc, mert benne Krisztussal találkozol, és új irányt vesz az életed.

Évközi 6. hét

Vasárnap, C évben

Jer 17,5-8; 1Kor 15,12.16-20; Lk 6,17.20-26

„*Boldogok vagytok... Jaj nektek...!*”

A mai Evangéliumban felhangzó boldogságokat és jajokat csak akkor érthetjük helyesen, ha mindenekelőtt arra tekintünk, aki ezeket kijelentette. Mert boldognak nevezni a szenvedőt a leggyalázatosabb gúnyolódás, ha elfeledjük, hogy ezt az a Krisztus hirdeti, aki meghalt érettünk, és feltámadt a halálból. *Ha csak ebben az életben reménykedünk Krisztusban, minden embernél szánsalomra méltóbbak vagyunk* – írja Szent Pál a mai Szentleckében. Csak mi, akik hitünk és életünk alapigazságaként fogadtuk el Krisztus dicsőséges testben való feltámadását, érthetjük helyesen a boldogságok és jajok valódi tartalmát, és igazíthatjuk hozzájuk életvitelünket.

Akkor a Krisztust nem ismerőknek nem szólnak ezek a boldogságok? De igen, csak sajátos módon, közvetett értelemben. Hiszen minden szegény, éhező, síró és üldözött abban a helyzetben van, amelyben a legjobban rászorul az emberi segítségre, s amelyben a legfogékonyabb az isteni irgalomra. Boldog lehet akkor, ha meg is tapasztalja azt. Ehhez viszont legtöbb esetben a mi közreműködésünkre is szükség van. Nem elég megrendült lélekkel tisztelnünk őket és részvéttel lenni irántuk, hanem segítségükre is kell sietnünk, ahogy a mi Urunk tette. Éppen azzal hirdetjük meg nekik a boldogságok örömhírét, hogy irgalmasságot cselekszünk velük.

A jajokat is újra meg újra el kell ismételni a világnak. Ezt azonban csak akkor tehetjük hitelesen, ha előbb magunkra vonatkoztatjuk őket, és felhagyunk az olyan életvitellel, melyben Isten csak dekoráció, az örök élet tanítása komolyan nem vett, mindennapjainktól távol eső eszme, s a test feltámadása gúny és nevetség tárgya.

Jeremiás próféta ma élénk állítja a zsoltárokból is jól ismert képet: az igaz, mint a víz partjára ültetett zöldellő fa, az istentelen pedig, mint a cserje a kiaszott sivatagban. Az élő víz folyója a Krisztus által megszerzett és felkínált örök isteni élet, gyökereink a belé vetett személyes, eleven hit és bizalom. Ez a kulcsa a boldogságoknak és a jajoknak, a Jézus Krisztussal való kapcsolat. Nélküle a legígéretesebb élethelyzet és állapot is siratni való és átkozott, vele viszont a legnagyobb nyomorúság is a több, a kifogyhatatlan, az örök élet forrása.

Évközi 6. hét

Hétfő, I. évben

Ter 4,1-15.25; Mk 8,11-13

„Ez a nemzedék nem kap semmiféle jelet.”

Jézus ezzel a kijelentéssel nem azt állítja, hogy ő maga nem ad jelet, hanem hogy azok, akik ellene fordulnak és elutasítják, nem fogják felismerni a jelet, amelyet ad.

Lehetetlen, hogy Isten úgy adjon jelet, hogy igazolja az ellene lázadókat: ezzel önmagával kerülne ellentmondásba. Olyan jelet, amelyet a farizeusok kérnek, amellyel mintegy igazolná isteni küldetését az ő szemükben, Jézus nem tud adni, mert bármit tesz, azt szándékosan félremagyarázzák. Ha a Szentlélekkel végbevitt csodáit a Belzebubbal való paktálás eredményének tekintik, vajon milyen jel volna az, amelyet elfogadnának?

Jelet az követel, aki vak azokra a jelekre, melyekkel Isten nap mint nap elhalmozza. Jézus nem hagyhatja jóvá azt a fajta függetlenséget, amely mintegy kívülállóként akar szavahihetőségéről nyilatkozni, és ehhez bizonyítékot kíván.

Ez az a hamis függetlenség, amely Káin cinikus kérdése mögött is megbújik: *„Vajon őrzője vagyok én testvéremnek?”*

Igenis, Isten egymás őrzőjéül is rendelt bennünket, felelősséggel tartozunk egymásért, mert nem különálló egyedek, hanem egyetlen Test megannyi tagja vagyunk.

Persze, akinek gyilkos indulatok forrnak a szívében, illetve akinek vér tapad a kezéhez, szeretne kibújni a felelősség alól. Szeretné elterelni a figyelmet saját belső romlottságáról, s ellentámadásba megy át: a másikat kezdi ki, őt akarja zavarba hozni, önigazolásra kényszeríteni, hogy az ő esetleges hibájával, gyengeségével kendőzze el saját aljasságát.

Ekkora rosszindulat, megátalkodottság láttán Jézus nem gerjed haragra, hanem elszomorodik. *Lelke mélyéből felsóhajtott, és így szólt: „Miért akar jelet ez a nemzedék?”*

És te? Hálát adtál a kapott jelekért, vagy újabb és újabb bizonyítékokra vársz? Nem rajtad lenne a sor, hogy most te add jelét az Úr és testvéreid iránti hűségnek és szeretetnek?

Évközi 6. hét

Hétfő, II. évben

Jak 1,1-11; Mk 8,11-13

„Állhatatosságtok tegye tökéletessé tetteiteket.”

Senki sem tudhatja magáról, hogy állhatatos marad-e.

Lehet erre törekedni, el lehet határozni, de az állhatatosság csak egy teljes emberi élet története folyamán és próbatételek hosszú során át születik meg, bontakozik ki és válik szilárdná. Valójában ez az az erény, emberi minőség, amely a keresztyén ember számára az üdvösség szinte látható ígérete.

Nem is lehet nagyobbat, többet kívánni szentségi házasságra készülőknek, újonnan szentelt papoknak, örökfogadalmat tevő szerzeteseknek, de legfőképpen a frissen megtérteknek, mint a végső állhatatosság kegyelmét. Ez a kegyelem feltételezi az ember együttműködését is. Nem annyira állhatatosságra kell törekedni, mint inkább Jézusra figyelni.

A legfontosabb Jézus Krisztus fönséges ismerete. Minden megpróbáltatásban rá kell emelnem tekintetemet, aki Isten és ember egy személyben, aki nem csalatkozhat és meg nem csal, aki föltámadt a holtak közül, és végtelen szeretetében örök életet készít számomra. Ha az ellenszélre figyelek és a hullámokra, mindjárt merülni kezdek, ha Jézusra tekintek, megyek feléje a vízen.

A külső-belső szorongatásnál sokkal nehezebb, mert ravaszabb próbatételek a különféle csábítások, rangra, hírnévre, gazdagságra, testi gyönyörökre. Az észrevétlenül jelentkező, majd egyre vadabb vonzásnak mind nehezebb ellenállni. Csak annak sikerül, aki egy másfajta vonzásban él, akit elbűvölt, magához láncolt az Úr Jézus. Aki szenvedélyes bizalommal kapaszkodik az Úrba, aki őszinte bűnbavallással újra meg újra kéri és elfogadja az Úr Jézus vérén szerzett bűnbocsánatot, és szüntelen újrakezdésben él.

Évközi 6. hét

Kedd, I. évben

Ter 6,5-8;7,1-5.10; Mk 8,14-21

„Hogyan lehet, hogy még mindig nem értitek?”

A tanítványok emlékeznek, és mégsem értik. Tudják a pontos számát, hogy hány kosárra való maradékot szedtek össze a kenyérszaporítás után az első és a második alkalommal, de ezt a tapasztalatukat nem kötik össze jelen helyzetükkel, amikor ismét kenyérszűkében vannak és ismét velük van Jézus.

Meglehetősen kiábrándító megnyilatkozás, és nem az egyetlen, ahol Jézus valami szellemi-lelki tanítást szeretne közölni velük, ők meg kicsinyes gondjaikkal vannak elfoglalva.

Ugy tűnhet, Jézus nem túl sikeres pedagógus. Látszólag túl sokat vár el hallgatóitól, s ezzel csak azt éri el, hogy félreértik és megbotránkoznak benne.

Érdemes azért jobban elgondolkodni Jézus pedagógiáján. Eredményessége nem elsősorban a tanítványok tudásán mérhető le, hanem azon, hogy a kritikus pillanatokban mennyire tudják felülmúlni önmagukat, átlépni korlátaikat.

S ebből a szempontból az apostolok nem vizsgáztak nagyon rosszul. Értetlenségük, kishitűségük dacára kitartottak Jézus mellett akkor is, amikor sokan elpártoltak tőle. Nem értették, de szívük mélyén érezték, hogy Jézusnak örök életet adó igéi vannak. Ezt pedig nem mondhatták másként, mint hogy megnyitották szívüket Isten Lelke előtt.

Az utolsó vacsorán sem botránkoztak meg azon, ami egy zsidó számára a káromlással határos cselekedetnek minősülhetett, hogy Jézus a szédervacsora forgatókönyvét felhasználva a kenyeret és a bort mint saját testét és véréát adta nekik.

És bár a szenvedés óráiban magára hagyták, s elkeseredve visszatértek Galileába, a hamu alatt továbbra is ott izzott a parázs, s ezt a Feltámadottal való találkozás újra lánggra lobbantotta. Ezután a tűz nem hunyt ki többé, a Szentlélek eljövetele után pedig égis éré lánghént harapózott tova, amerre csak jártak.

Szeretnék, Uram, én is jó tanítványnak bizonyulni. Értetlenségem, kicsinyhitűségem, az apró-cseprő gondokban való elmerülésem oly sokszor teszi próbára türelmedet. De kérek, ne szűnj meg tanítani engem, oktass, hogy figyelmem a földi kenyérről az Atya akaratára irányuljon, hogy amikor majd eljön a tanúságtétel órája, a Lélekre hagyatkozva tudjak megfelelni, s életemmel valljalak meg téged.

Évközi 6. hét

Kedd, II. évben

Jak 1,12-18; Mk 8,14-21

„Ne mondja senki, ha próbára tétetik, hogy Isten viszi kísértésbe. Amit a világosság Atyja ad nekünk az égből, az mind jó és tökéletes.”

Mintha valami átok ülne rajtunk, hogy a megpróbáltatás lehetőségét sem használjuk ki, és a szemünk láttára történő csodából sem vonjuk le egyszer s mindenkorra a boldogító következtetést.

Minden szenvedés próbatétel. Anélkül, hogy energiáink javát arra fordítanánk, hogy megkeressük, ki a felelős érte, vagy hogy magunkat sajnáljuk, rögtön a mennyei Atyára kellene gondolnunk, akitől csak jó és tökéletes ajándék jön felénk. A rosszban, a fájdalomban, a lelki szenvedésben tudatosítanunk kell, hogy Atyánk nem azt akarja, hogy elessünk, elpusztuljunk, megaláztassunk, hanem hogy őt megdicsőítsük, s ezáltal előrehaladjunk az üdvösség útján. Abban a pillanatban lesz a szenvedésből megváltó kereszt, ahogy kimondjuk Jézus szavát: *„Legyen meg a te akaratod.”* Ezzel nem a rosszhoz adtuk a beleegyezésünket, hanem a rossz mélyén az Atya által nekünk készített, még láthatatlan jóra mondtunk igent.

Minden egyéb megoldási kísérlet kudarcra van ítélve, s az isteni próbatételből ördögi kísértés válik. Egyedül a kereszt vállalása és magunkra vevése jelentheti a sátáni csapda elkerülését. *„Akinek az életében nincsen jelen a kereszt, annak üdvösségéért igen aggódom, mert nincs meg benne a hasonlóság a megfeszített Krisztushoz.”* (G. Lagrange)

De jó sorunkban sem tanulunk. Hányszor és hányszor mentett meg minket a mi Urunk a testi vagy a lelki haláltól? Hányszor mutatta meg csodáit? Hányszor gondoskodott táplálékról, hogy éhen ne vesszünk? Mi hasznunk belőle, ha a csodás módon adott kenyérrel csupán a gyomrunkat töltjük meg, és nem a lelkünket?

A lélek étele és itala a bizalom abban, aki szeret minket.

Évközi 6. hét

Szerda, I. évben

Ter 8,6-13.20-22; Mk 8,22-26

„Nem átkozom meg többé a földet az ember miatt. Az emberi szív érzése és gondolata ifjúságától fogva hajlik a rosszra, de nem sújtom többé az összes élőlényeket, amint tettem.”

Meglepő, Isten mintha ugyanazzal okolná meg a vízözön földre bocsátását, mint megszüntetését, az emberi gonosszággal. Nem az emberi tapasztalat kap hangot ebben az isteni megokolásban? Bizonyára benne van egyfajta kollektív tapasztalat, amely a világ különböző eseményeit a természet erőinek játékát az Istennel való kapcsolat fényében értelmezzük. Nem Isten változik: egyszer haragszik, másszor megenyhül, hanem az ember érzi úgy, hogy előbb büntet, utóbb áldást ad, attól függően, milyen kapcsolatban él vele.

Az Isten felé forduló ember minden megpróbáltatásban az ő irgalmas szeretetét fedezi föl. Egy ember szenvedései közepette egy bölcs rabbihoz fordult tanácsért, akiről azt tartották, hogy nagyon sok megpróbáltatás érte. Ő azonban elhárította az illető segítségkérését, azzal, hogy ő Isten sújtó kezét nem, hanem csak jószágát és áldását tapasztalta egész életében.

De nem csupán arra van hatással Istennel való kapcsolatunk, hogy hogyan érzékeljük a világot és annak erőit, hogy mit élünk meg csapásként és mit áldásként, hanem ténylegesen a teremtett világ sorsa fordul azon, hogy megtérünk-e vagy sem, mert a világot, ezt a földet az Isten az embernek adta. A mindenség tehát az emberen keresztül tartozik Istenhez, rajta keresztül részesül az áldásból, mely élő és éltető kapcsolat Istennel, minden létezés és minden jó forrásával.

Most már érthető: ha az ember szakít Istennel, akkor a világgal szembeni viszonya is megváltozik, az ajándékot többé már nem ajándéknak, hanem jogos tulajdonának képezi, s azzal, hogy kiveszi az isteni áldás erőteréből, az Istennel való személyes viszonyból, átkot hoz rá, nem engedi többé Isten szeretetének fényében ragyogni.

Megtérni nem azért kell, hogy ne legyen többé árvíz és földrengés, hanem hogy betöltsük azt a hivatást, amire Isten a teremtéskor rendelt, hogy az ő áldásában megmaradva kibontakozzunk, és általunk megdicsőüljön az anyagi világ.

Évközi 6. hét

Szerda, II. évben

Jak 1,19-27; Mk 8,22-26

„Engedelmeskedjete szelíd lélekkel Isten bennetek élő tanításának, amely meg tudja menteni lelketeket.”

Sok nagyszerű emberrel találkozunk, aki valamilyen szerencsétlenség folytán szép lassan tönkrement. Jó lélek, kereszténynek vallja magát, de ötpercenként rágyújt, félóránként a pohár után nyúl, játékszenvedély rabja, abbahagyta a munkát – mert nem él benne Krisztus tanítása. Éppen az ilyen nagyra hivatott, intelligens embernek volna óránként, percenként szüksége Jézus Krisztusra, különben zseniális szelleme mindent elviselhetetlennek érez. De minthogy nincs ereje, bátorsága egészen Krisztusba kapaszkodni, érzéstelenítőkhöz folyamodik. És ezt a kikapcsolási mechanizmust egy idő után teste-lelke annyira megszokja, hogy fokozatosan eltompul, s már nem alkalmas arra, hogy jó földként befogadja a krisztusi tanítás magvait.

Ha ez a diagnózis többé-kevésbé rád is érvényes, ha rajtakaptad magad, hogy Isten-pótlékokat keresel sikerben, gyönyörben, anyagi javakban, vagy már érzed ezek rabságba taszító hiábavalóságát, de nem látod a szabadulás lehetőségét, állj meg, próbálj meg nemet mondani az egyre gyorsuló ütemben a testi-lelki pusztulás felé sodró mechanizmusokra, és engedelmeskedni a benned lakó Léleknek. Kényszerítsd magad a mindennapi szentírásolvasásra, elmélkedésre, csodálkozásra az Úr tettei fölött, és ne restelld lejegyezni ezekkel kapcsolatban felmerülő gondolataidat. Leled legyen szelíd és készséges a már benned élő tanítással szemben. Hosszasan maradj kettesben szíved kamrájában Jézus egy-egy kijelentésével, tetteivel, mert aki figyelmesen tanulmányozza az evangéliumi szabadság tökéletes törvényét, és állhatatosan meg is tartja, boldog lesz tettei által.

Igen, mert tettei a benne élő tanításból fogannak, szabadon önmagától, önzésétől. Ezek a tettek valóban boldogítanak, nem úgy, hogy tetszelgünk bennük, hanem hogy érezzük az isteni kegyelemmel való együttműködést. Így lassan megtisztul belső látásunk, ahhoz hasonlóan, ahogy a mai Evangéliumban szereplő vak testi látása. Eleinte talán még mi is homályosan, elmosódottan látunk, és a Krisztus világosságában feltáruló valóságokat összekeverjük saját bensőnk hibás kivetítéseivel, de azután hamarosan kezdünk élesen látni mindent, a Krisztustól, tündöklő Napunktól kapott hit fényének minden másnál igazabb megvilágításában.

Évközi 6. hét

Csütörtök, I. évben

Ter 9,1-13; Mk 8,27-33

„Majd ezt mondotta Isten Noénak és fiainak: »Íme, én szövetséget kötök veletek és utódaitokkal, sőt minden élőlénnel, mely nálatok van: a madárral, a háziállattal és a mező minden vadjával.«”

Minket is kötelez a Noéval kötött szövetség. Felelősek vagyunk a teremtet világért, a hegyekért, a vizekért, az erdőkért, a virágokért, a madarakért, halakért és minden állatért. Nem elég szeretni egy macskát vagy egy tengerimalacot, gondját is kell tudni viselni. Hogy lehet valakire rábízni egy másik embert, ha képtelen arra, hogy rendszeresen megöntözze a virágját, enni adjon kedvenc állatának?

Az, hogy Isten ránk bízta a teremtet világot, ennél még többet is jelent. Önálló, Istentől rendelt létüket, sajátos természetüket tiszteletben kell tartanunk. Az anyagi világ a maga élőlényeivel és ásványaival nem csupán amiatt értékes, hogy hasznos jelent a számunkra, hanem elsősorban azzal, hogy titokzatos törvényeivel, csodálatos rendjével a teremtő Istentől hordoz üzenetet. Az Istennel szeretetben élő ember képes is olvasni és megérteni ezt az üzenetet, és képes arra is, hogy Isten szeretetét és irgalmát sugározza az egész élővilág felé.

Ezért a kereszténységnek hatalmas üzenete van a Földért aggódó zöld mozgalmakhoz. A természet nem isten, és nem is pusztán környezet, adottság: az Úristen csodálatos ajándéka, őmiatta szent és ártatlan valóság, melynek sorsa ezer szállal kötődik az ember sorsához. Ha istenítjük, valójában lefokozzuk, mert megfosztjuk személyes jellegétől, s csupán öntudatlan és kérlelhetetlen törvényszerűséggel működő létezőnek tekintjük. Ha saját birtokunkként, Istentől elszakítva kezeljük, az pedig pusztulásához és a mi pusztulásunkhoz vezet.

Csak úgy lehet jövőnk, s csak úgy lehet a világegyetemnek és benne ennek a Földnek is jövője, ha Istent és az ő tervében, a vele kötött szövetségben értelmezzük az ember és a természet viszonyát.

Évközi 6. hét

Csütörtök, II. évben

Jak 2,1-9; Mk 8,27-33

„Isten azokat választotta ki, akik a világ szemében szegények.”

Hogy mennyire így érezték magukról az apostolok, annak érdekes példáját látjuk a mai Evangéliumban. Még hozzá különös módon éppen abban, ami kimaradt belőle.

Szent Máté apostol, aki tanúja volt a fülöp-cezárei jelenetnek, beszámol arról, hogy milyen szavakkal válaszolt Péter vallomására Jézus: *„Boldog vagy Simon, Jónás fia, mert nem a test és a vér nyilatkoztatta ki ezt neked, hanem az én mennyei Atyám. Mondom tehát neked: te Péter vagy, és én erre a sziklára építem Egyházamat, és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta.”* Szent Márk kihagyja Jézusnak ezt a fontos kijelentését, nem hallgatja el viszont a párbeszéd folytatását, melyben a szenvedés megjövendölése miatt szemrehányást tevő Péternek Jézus igen keményen válaszol: *„Távozz tőlem, sátán, mert emberi módon gondolkodol, és nem Isten tervei szerint.”*

Miért nem említi Márk a dicséretet, és miért idézi föl a Péterre nézve igencsak megalázó feddést? Minden bizonnyal azért, mert Péter apostol igehirdetésére támaszkodva írta evangéliumát, s a főapostol valószínűleg maga szerényen hallgatott Jézus neki címzett kitüntető szavairól, ugyanakkor viszont újra és újra megvallotta, hogy mennyire földiesen és méltatlanul gondolkodott Isten Fiáról.

Ebből azután némi fogalmat nyerhetünk arról, hogy milyen szegénynek, gyöngének, elesettnek érezhette magát Péter az isteni irgalom rázúduló áradatában. Nem szerénykedés ez, hanem valós tapasztalaton alapuló, reális önértékelés. Ez a belső szegénység a megtestesült Istennel való találkozásban nyilvánvalóvá válik, mégsem mint nyomasztó teher nehezedik rá, ellenkezőleg, önmaga súlyától szabadítja fel. Az igazi Krisztussal történő találkozás hitelesítő pecsétje az, ha valaki senkinél sem tartja különbnek, hanem a nyomorultak és szerencsétlenek, a szegények és a megvetésre méltók közé sorolja magát.

Évközi 6. hét

Péntek, I. évben

Ter 11,1-9; Mk 8,34-9,1

„Íme, egy népet alkotnak és egy nyelvet beszélnek. Ez csak kezdete tevékenységüknek. Ezután semmi sem lesz lehetetlen, aminek megvalósítását elgondolják. Ezért szálljunk le és zavarjuk össze nyelvüket, hogy senki se értse meg a másik nyelvét.”

Újra és újra a bábeli torony építésének láza fogja el az emberiséget. A történelem világhódító birodalmak története, melyek mind ugyanazt a célt tűzték ki maguk elé: összefogni a világot egyetlen hatalom alatt, egységessé tenni az emberiséget egy nép vezetésével, el nem múló, örök birodalmat létrehozni a földön. Ezek a kísérletek sorra meghíúsultak, de a szemünk láttára épül az új bábeli torony, az egységes, globalizált világ. Ma minden eddiginél nagyobb esély látszik a régi terv megvalósítására.

A kezdeti szép jelszavak után mára egyre jobban előtérbe került az üzleti érdek és a világ vezető hatalmainak politikai ambíciói. Ezzel párhuzamosan jelentkeznek az óvatosságra intő, kritikus hangok. Nekünk, keresztényeknek is állást kell foglalnunk, nem maradhatunk tehetetlenül sodródó bábok az események forгатagában. Szép és jó az egyetemes embertestvéri összefogás nemes és valóban szent ügyekben, de határozott ellenállással kell viszonyulnunk egy olyan szuperhatalom kiépítésének kísérletéhez, melynek törvényei semmibe veszik Isten jogait és a tízparancsolat lelkiismeretbe írt, az emberiségnek meghirdetett törvényeit.

Ez nem az az ökumenizmus, egyetemesség, amelynek alapját Isten rakta le a teremtéskor, amikor az ő képére és hasonlatosságára teremtette meg az embert, és felszólította, hogy hajtsa uralma alá a földet. És nem az az egység, amelyet Jézus Krisztus, Isten szent Fia szerzett meg kiontott vére árán, lerontva a belső válaszfalat a népek, nemek, társadalmi osztályok között.

A bábeli torony bűnös építmény, mert anyagába mindig embervér keveredik: leigázott népek, fajuk, bőrszínük miatt elhurcolt tömegek, megszületni nem hagyott magzatok, egészségük, erejük fogytán haszontalanná vált öregek vére. Ilyen anyagból nem lehet éigérő tornyot építeni. Az ilyen célokért való összefogás, egyetértés nem lehet tartós, mert az ember legmélyebb hivatása ellen szól.

Ne szégyelld az Emberfiát e bűnös és hűtlen nemzedék előtt, ahogy ma hallod az Evangéliumban. Fogj össze minden jó akaratú emberrel a nyilvánvaló jó célok érdekében, de csak krisztusi eszközökkel, és olyan életet élj, olyan családot alapíts és közösséget építs, amelyet az fog össze, hogy várja Isten hatalommal eljövő országát.

Évközi 6. hét

Péntek, II. évben

Jak 2,14-24.26; Mk 8,34-9,1

„Mit használ, ha valaki azt mondja, hogy van hite, de hitből fakadó cselekedetei nincsenek? Vajon üdvözítheti-e őt ez a hit?”

Ez a mondat mintha ellentmondana Szent Pál kijelentésének: *Az ember a hit által válik igazzá, törvény szerinti tettek nélkül.* Ezeknek a mondatoknak egyoldalú értelmezése okozta a katolikusok és protestánsok megigazulástan körüli vitáját. Valójában a két állítás nem áll szemben egymással. Jakab ugyanazokat az ószövetségi példákat említi, mint Pál. Mindenekelőtt Ábrahámot, aki egész lényével, fia, Izsák iránti szeretetének odaadásával hajolt meg az ígéreteket adó Isten előtt. Ez nem a törvény szerinti tett volt, sokkal több annál: rituális, áldozati keretben bemutatott egzisztenciális hódolat. A hit cselekedete, amelyben értelmetlen volna a hit mozzanatát elválasztani a belőle fakadó tettől.

Nincs olyan cselekedet, mellyel mintegy gombnyomásra elérhető volna az üdvösség, de a pusztán fogalmi, elvont hitaktus is meddő cselekedetek nélkül. A hittel bemutatott áldozat tárgya végső soron nem egy dolog vagy élőlény, hanem mi magunk. Ahogy Ábrahámnak sem annyira Izsákot kellett feláldoznia, mint inkább önmagát, úgy nekünk is magunkat kell egészen átadnunk Istennek, semmit sem tagadva meg tőle.

Urunk, Jézus szerint a hit egyenlő az önmegtagadással. Azzal, hogy keresztünket fölvéve merünk a nyomába lépni, s érte és az evangéliumért elveszíteni életünket. Ez az életelvesztés ugyanakkor az élet teljességének kezdete is. Ez tesz igazzá Isten szemében, mert ezzel elismerjük feltétlen uralmát életünkben.

Ha úgy érzed, nincs többé életed Jézus és az evangélium miatt, boldog lehetsz, mert ez azt jelenti, hogy hited tette vált, s megszerezte számodra a megigazulást Isten előtt.

Évközi 6. hét

Szombat, I. évben

Zsid 11,1-7; Mk 9,2-13

„A hit reményeink szilárd alapja, meggyőződés arról, amit nem látunk.”

Az Istenben való hit sokkal inkább az emberek közötti személyes kapcsolathoz hasonlít, mint a tárgyakhoz, élettelen, személytelen dolgokhoz fűződő viszonyhoz. Az a bizalom, amelyet egyik ember a másik iránt táplál, bármilyen kevésbé megfoghatók is az alapjai, mégis a legszilárdabb kötelék. Személyes életünket nem építhetjük az egzakt tudomány igazságaira, sem technikai vívmányokra, hanem csak az emberi kapcsolatokra, amelyekhez egyfajta hit elengedhetetlenül szükséges.

Így van ez, csak végtelenül biztosabban a kinyilatkoztató Istennel, aki Jézus Krisztusban feltárta önmagát. A belé vetett hit nem csal meg. A mai Szentlecke bemutatja ennek a hitnek életet alakító hatalmas erejét.

Ábel Istennek felajánlott áldozatát a hit tette értékessé Isten szemében. Életünk áldozatát és mindennapi áldozatainkat szintén a hit emeli Istenhez. Hénok hite miatt ragadtatott el, hogy ne ízlelje meg a halált. Ez azt is jelenti, hogy a hit képes elvenni a halál fullánkját, azt a nyomasztó érzést és rettegést, amely egy életre rabszolgává teszi az embert. A szentek azonban félelem nélkül szenderülnek el az Úrban.

Noé és családja hite által menekült meg és nyerte el a megigazulást. Engem is a Jézus Krisztusba vetett hit ment meg ebben az életben az Istentől való elszakadástól, az eljövendőben pedig az örök haláltól.

A hit birtokol anélkül, hogy magához ragadna, ismer anélkül, hogy látna. Uram, Jézus, növeld bennem a hitet, mely által egyre közelebb kerülhetek hozzád! Ne engedd, hogy valaha is elveszítlek téged, hanem add, hogy mindjobban megismerjelek, mint az Atya Egyszülöttjét, akiben kedve telik. Nem a dicsőséges fényt akarom látni, amely körülvesz téged, mint a színeváltozás hegyén, hanem abban a mélységes kapcsolatban akarok elmerülni, amely mennyei Atyádhoz fűz téged.

Évközi 6. hét

Szombat, II. évben

Jak 3,1-10; Mk 9,2-13

„Ha valaki szavával nem vétkezik, az tökéletes férfi.”

Ha már az ószövetségi próféták ajkát is megtisztította Isten jelenléte az emberi beszéd salakjától, nemcsak a káromkodástól, hazugságtól, rágalmazástól, de a fölösleges szavaktól is, mennyivel inkább így volt ez az apostolok esetében, akiket maga a megtestesült Ige tanított, s akikre Pünkösöd napján leszállott a Szentlélek. Vegyük egészen komolyan a lángnyelvek valóságát! Nyelvről van szó, beszédszervünkről, amely Szent Jakab szerint tagjaink közül az, amely beszennyezi egész testünket, sőt a pokoltól lángra lobbantva egész életutunkat fölégeti.

Az apostoli tanítás szerint a szív és a nyelv az a két valóság, amelyből minden tisztátalanság ered. A szív mélyében fakadó forrás vizét a nyelv hozza felszínre. A nyelvöltögetés pedig az egyik legdurvább megnyilvánulás, mert a másik megvetésének kifejezése.

Hogyan nevelem szívemet és nyelvemet? A kettő kölcsönhatásban áll egymással. Vigyázok szívem gondolataira, s akkor nyelvemre sem jön olyan szó, amely Isten ellen való. És vigyázok nyelvemre, mondogatom, ismételve Jézus nevét és igéit, mintegy ízlelgetve az isteni édességet. (Szent Ferencről jegyezték föl, hogy valahányszor kiejtette száján Jézus nevét, mindannyiszor megnyalta ajkát, mert olyan édességet érzett, mintha mézet kóstolt volna.)

A mai Evangéliumban Péter összevissza beszél zavarában a színeváltozás hegyén. Önkéntelenül is próbálja szavakba önteni az élményt, de teljes kudarcot vall. A nyelvnek most hallgatnia kell, elnémulni Isten fönsége és emberi szavakba nem foglalható dicsősége előtt, hogy átadja helyét a csendes szemlélődésnek.

A hegyről lejövet pedig maga Jézus tiltja meg, hogy beszéljenek arról, amit láttak. Miért? Mert még mindig nem tudnának semmit sem mondani arról, ami igazán lényeges. Most annyi a dolguk, hogy szívükbe rejtsek és ott őrizzék a számukra adott különleges kinyilatkoztatást, melynek értelme csak Jézus halálában és feltámadásában fog felragyogni előttük. Akkor majd eljön az idő, amikor beszélhetnek és így szólhatnak: „Mi nem hallgathatunk arról, amit láttunk és hallottunk...”

Évközi 7. hét

Vasárnap, A évben

Lev 19,1-2.17-18; 1Kor 3,16-23; Mt 5,38-48

„Nem tudjátok, hogy ti Isten temploma vagytok, és Isten Lelke lakik bennetek?”

Mi teszi a templomot szentté?

Nem az impozáns architektúra, művészi faragások, remekbe készült freskók, de még csak a szenteltvíz és tömjénfüst sem, hanem Isten sajátos jelenléte.

Isten szentsége, lényege, tökéletessége nem más, mint a szeretet. Egyetlen ókori istenségről sem maradt fenn, hogy szeretné az embert. A szeretet gyöngeség és kiszolgáltatottság, a pogány istenek pedig erősek és sebezhetetlenek. Csak a mindenható, örökkévaló Isten engedheti meg magának, hogy szeresse az embert, és kiszolgáltassa magát neki. Mert Isten belső, szentháromságos életének lényege is a szeretet. Minden tettének, megnyilvánulásának ez az alapja az isteni személyek között, és kifelé, a világ irányában is, a teremtetéstől kezdve a végső beteljesedésig.

Az a hely, ahol ez a szeretet a legnyilvánvalóbban megmutatkozhat, nem a kőből épült templom, nem az öntudatlan anyagvilág, hanem a szeretetre képes ember, mert *Isten szeretete kiáradt szívünkbe a nekünk adott Szentlélek által*. A keresztény templom annyiban szent, amennyiben egyház, vagyis Krisztus Titokzatos Testének fizikai vetülete. A keresztény közösség tagjai egyenként mind Krisztus tagjai, akik arra hivatottak, hogy úgy szeressék egymást, ahogy Krisztus szereti őket.

És a hívek nélküli üres templom? Szent az is, mert szentté teszi az Úr Jézus eucharisztikus jelenléte. Azonban az eucharisztia sem értelmezhető önmagában, csak egy szeretetkapcsolaton belül, különben kenyér csupán, semmi más. Az eucharisztia nélkül viszont aligha maradhatnánk meg a Krisztussal és egymással való szeretetközösségben, az Úr Krisztus isteni életére kapcsolva.

A templom lerontása nem más, mint a szeretet elutasítása. És ennek büntetése a halál, mert *„szeretni élet, nem szeretni halál” (Ramón Llull)*. Aki kivonja magát az isteni szeretet élető miliőjéből, lélekben halottá válik.

Aki azonban napról napra megmarad benne, képessé válik arra, hogy továbbadja azoknak is, akik – talán maguk számára sem érzékelhetően, de – haldokolnak nélküle. Ellenségeinket szeretni, amire az Úr Jézus felszólít a mai Evangéliumban, azt jelenti, hogy rákötjük őket az isteni szeretet infúziójára. Nem erkölcsi parancs ez, hanem egzisztenciális kötelesség, mely a szeretet természetéből következik. Mert aki megízlelte az isteni szeretet édességét, többé nem tud nem szeretni. Ebben ismeri fel legfőnségesebb hivatását, s bármi történéj is, ő csak szeret, szeret tovább, szeret mégis, végeérhetetlenül.

Évközi 7. hét

Vasárnap, B évben

Iz 43,18-19.21-22.24b-25; 2Kor 1,18-22; Mk 2,1-12

*„Most már ne arra gondoljatok, ami régen történt,
és ne az elmúlt dolgokra figyeljetek.
Íme, én valami újat viszek végbe,
már éppen készülöben van; nem látjátok?”*

Nem az az új, hogy a világ végére várva egyesek aggódva figyelik az ég alját s az „idők jeleit”. Ez nagyon is régi és emberi, a vallási fanatizmus és beteges képzelődés mindenkori terméke. Akkor mi az az új, amiről az Olvasmányban hallunk? Az, amit a mi Urunk visz végbe: részesedés az isteni természetben a hit és a keresztség által. Jézus Krisztus halála és feltámadása révén a Szentlelket adta Egyházának s minden tagjának. Őbenne tudjuk felfogni és teljesen megérteni üzenetét, megismerni megtestesülésének szent titkát, feltámadásának erejét és bennünk lakásának valóságát. Ez az új ég és új föld bennünk, mely készülőfélben van az utolsó napig. Ez az az ezeréves uralom, melyről a Jelenések könyve beszél, hiszen az ezres szám nem pontos mennyiséget jelöl, hanem a nagyon hosszú időtartam kifejezésére szolgál.

Az Egyház szent liturgiájában soha nem csupán régmúlt eseményekre figyel, hanem arra, hogy ezek az ünneplés perceiben jelenvalóvá válnak, kegyelmi hatásuk elér minket itt és most, s ezáltal megkezdődik bennünk már itt a földön a dicsőséges feltámadás. Erre szóló foglалó a nekünk adott Lélek, akiről mint pecsétről beszél Szent Pál a mai Szentleckében.

Ez az új isteni világ a bűnbocsánattal kezdődik, a szent keresztség által és a szentgyónások ismétlődő alkalmai során. A mai Evangéliumban halljuk Jézus szájából: „Az Emberfiának van hatalma a földön a bűnök megbocsátására.” Figyeljünk a sorrendre: előbb megbocsátja a béna ember bűneit, majd ennek az újjáteremtésnek mintegy illusztrációjaként meg is gyógyítja. De az igazán új nem a látványos gyógyulás, hiszen a bénának egyszer majd így is meg kell halnia, hanem a bűnbocsánattal megadott örök istengyermeki élet.

A szentség talán itt kezdődik: hogy nem arra figyelek, ami volt és ami el fog múlni, hanem arra az új világra, melyet Isten kegyelme épít bennem, s amely megmarad az örök életre.

Évközi 7. hét

Vasárnap, C évben

1Sám 26,2.7-9.12-13.22-23; 1Kor 15,45-49; Lk 6,27-38

„Az Úr ma kezembe adott, de nem akartam kezet emelni az Úr fölkejtjére.”

Fölkejt görögül annyi, mint Krisztus. Saul erkölceiben most éppenséggel nem az eljövendő Krisztusra hasonlít, sokkal inkább Krisztus gyilkosaira, de szerepében, minthogy ő a fölkejt király, mégiscsak Krisztus előképe. Dávid ezt a mélységes valóságot sejtí meg és eszerint cselekszik.

Szent Páltól halljuk a mai Szentleckében: *Ahogý a földi ember alakját magunkon hordozzuk, úgy a mennyeknek az alakját is magunkon fogjuk hordozni.* Isten az embert az ő képre teremtette, és bár a bűn eltorzította ezt a képmást, azért még őrzünk valamit Istenhez való hasonlóságunkból. A bűnös, gonosz ember is arra van rendelve, hogy a mennyei embernek, Krisztusnak alakjára alakuljon át. Az ember létezésének legmélyebb szintje ontológiai, ahol a megtestesült Igének, Jézus Krisztusnak mintájára van teremtve, s arra van rendelve, hogy őt megismerve és a hitben elfogadva erkölceiben is azzá legyen, ami léte legmélyén.

Amikor a mai Evangéliumban Urunk ellenségeink szeretetére szólít fel, akkor azt kívánja tőlünk, hogy tekintsünk mélyebbre romlott tetteiknél. Az ellenségszeretet nem érzelmeskedés, az elkövetett gonoszság semmibevétele, hanem bár fájó, de igazi és valóságos jótett lelke megmentéséért.

A bocsánat elfogadásához bűnbánat szükséges, a teljes amnesztia nem segít, mert nem változtatja meg az ember alapvető viszonyát tettehez és azokhoz, akik ellen elkövette. A bűnt el kell ítélni, a bűnöst szembesíteni tettei következményeivel és súlyával, de a büntetést felfüggeszteni, Istenre bízni. Így lehetne esélyt adni neki, hogy látva, mit tett, felmerüljön benne a legnagyobb emberi lehetőség vágya: a bocsánatkérésé. Dávid megkímélte Saul életét, s ezzel elérte, hogy a király megrendüljön, és bocsánatot kérjen. Ezt a lehetőséget nekünk is újra meg újra fel kell kínálnunk az ellenünk vétkezőknek.

Évközi 7. hét

Hétfő, I. évben

Sir 1,1-10; Mk 9,14-29

*„A tenger homokját, az eső cseppjeit
és az örökkévalóság napjait ki tudná megszámolni?
A mindent felülmúló isteni bölcsességet
ki tudná kifürkészni?”*

Az ősegyház Sirák fia könyvét olvasva és magyarázva tanította a keresztségre készülöket az igazi vallásosságból fakadó életfelfogásra és a jó erkölcsre. A természettudományok óriási fejlődése nyomán és a technika csodáinak bővületében ma másképp látjuk a világmindenséget, mint az ókori szerző. De a szentírás nem azt hivatott kinyilatkoztatni, amit az ember értelmével megismerhet, hanem amit soha meg nem ismerhet, legfeljebb sejteni képes. Egyébként a természettudományos világkép nem azt jelenti, hogy kevésbé csodálatosnak kellene látnunk a világot, mint régen. A csodálkozás a teremtés tényén és a benne levő sok bölcs törvény láttán ma is a legfontosabb viszonyulási mód a létezéshez.

A mai ember a bukott Ádámtól örökölt értéktelen és értelmetlen életvitelében teljes függetlenségre törekszik. Úgy érzi, hogy felfedezései által az ő értelme uralja a világot, és senkinek nem tartozik elszámolással. Amikor pedig azt tapasztalja, hogy elvetette a sulykot, és a természet visszaüt a mohó és meggondolatlan beavatkozások után, kicsinyleni próbálja a bajt, s a felszínen megoldani, ami a mélyben elromlott.

A régi és a mai pogányságból, illetve a teljesen közömbös materialista életvitelből Krisztus nyomába szegődni kívánó ember legelső megtanulni-valója, hogy a mindenség és benne az ő léte az örökkévaló Isten személyes szándékából való. Ebből fakad az ember felelőssége is, hogy nem tehet akármit a világgal, hogy el kell számolnia azzal, amit Isten rábízott a teremtés hajnalán.

Egy új életforma áll itt a keresztény ember előtt, mely idegen az újkori pogányságtól: az egy igaz Istent, a Teremtőt imádva csodálattal szemlélni a mindenséget, gyöngéd, figyelmes szeretettel viszonyulni hozzá, és hálát adni érte.

Évközi 7. hét

Hétfő, II. évben

Jak 3,13-18; Mk 9,14-29

„Ki a bölcs és értelmes köztetek? Bizonyítsa kifogástalan életével.”

Az alulról származó bölcsesség és a felülről való között az az alapvető különbség, hogy míg az emberi logikával fölépített bölcsesség mindig személytelen alapigazságokon nyugszik és zárt rendszert alkot, addig a felülről származó bölcsesség egyetlen személyre, a megfeszített Krisztusra épül, akiről azt mondja Szent Pál, hogy a mi bölcsességünké lett. Nyilván nem mond ellent Krisztus elfogadása az evilági bölcsességnek sem, hiszen az értelem maga dönt mellette a kegyelem hatására, s ez alapján is fölépíthető egy tudományos világnézeti rendszer, ám Jézus mint személy ezt a rendszert végtelenül felülmúlja.

Igen tiszteletre méltó a Jézust még nem ismerő ember szellemi erő kifejtése, hogy megragadja a létezés értelmét. A keresés állapotában – ha ezt komolyan gondolja és egész lényének odaadásával teszi – a végső Világosság sugarai szűrődnek át életén. De ha nem keres többé, s megfeneklik zárt rendszerének sekélyességében, egész bölcsességét kiszolgáltatja a sátáni erőknél, melyek igyekeznek azt az igaz hit megmételtyezésére és lerombolására felhasználni.

Tanulságos olvasmány a huszadik századi konvertiták története. Legtöbbjük pályája a következő alapséma szerint alakult. A szülői háttér: szabadgondolkodó, egyházgyűlölő apa, mélyen vallásos édesanya. A növekvő gyermek elsőáldozás után elfordul a vallástól, az ifjúkorba érve átadja magát az érzéki tobzódásnak, sokszor a perverziókig. Elzúllik, majd a mélypontra érve kétségbeesetten nyújtózkodik valami szellemi kapaszkodó, létmagyarázat után. Egy mélyen vallásos társ hatására találkozik Jézus Krisztussal, s ez döntő fordulatot hoz életében: fölragyog előtte az egész értelme, rátalál az igazi bölcsességre. Ezt kegyetlen küzdelem követi a szellemi göggel és tomboló érzékiséggel, melyek még mindig uralkodnak rajta. A megtérés utolsó fázisában azután erkölcsileg is Krisztushoz igazítja életét, növekszik alázatosságban, tisztaságban, szelídségben. Valóságos ördögűzés folyik fölötté, mint amilyet Jézus visz végbe a mai Evangéliumban.

Alkalmazzuk magunkra mindezt: egyrészt mint olyanokra, akiknek életmódja messze elmarad az előttünk fölragyogott bölcsesség követelményeitől s akikre ezért még kemény harc vár, másrészt mint olyanokra, akikre mások számítanak támaszként a Krisztushoz térés útján, s ezért sem mindegy, milyen példát adnak.

Évközi 7. hét

Kedd, I. évben

Sir 2,1-13; Mk 9,30-37

*„Fiam, ha Istennek szolgálni kívánsz,
légy állhatatos a jámborságban és az istenfélelemben,
és készülj fel a megpróbáltatásokra!”*

Abból, hogy az istenes élet néha nehéz, és hogy kitartás nélkül semmit sem ér, téves volna arra következtetni, hogy istenfélelem nélkül, egyáltalán Isten nélkül könnyebb, boldogabb, gondtalanabb élet vár ránk, és sokkal kevesebb megpróbáltatás. Élete feléig az ember nem találkozik túl sok testi szenvedéssel, amíg testét, szépségét, egészségét áruba bocsáthatja különböző gyönyörökért, amíg van pénze és körülrajongják a hasonló üresfejű, üresszívú senkik, addig talán igazolva látja istentelen életvitelét.

Amikor azonban rádöbben, hogy az élet véges, amikor először találkozik súlyosabb betegséggel, amikor elhagyják barátai, és egész addigi élete meddőnek és értéktelennek tűnik előtte, cseppet sem irigylésre méltó. Egy darabig lehet önmagunkban bízni, tehetségünkben, erőnkben, pénzünkben. De az embernek nemcsak feladatai vannak, hanem halálos belső gondoljai is. Ha egy vizsgálat kimutatja, hogy testét teljesen átjárta a rák, gyógyíthatatlan beteg, vajmi keveset ér az önbizalma. Még inkább igaz ez a lelki szenvedésekre.

Az Istenben hívő, benne bízó ember a legnagyobb megpróbáltatás mögött is tudja, hogy egy szerető személy áll, aki növekedését, fejlődését akarja. Az Isten nélküli ember számára minden szenvedés kétszeresen súlyos: egyrészt maga a fájdalom miatt, másrészt mert az egész értelmetlennek, céltalannak, elviselhetetlennek tűnik előtte.

Az istenfélelem nem rettegés, hanem a teremtető és halottakat feltámasztó Istenbe vetett bizalom, amelyre az egész emberi létezés épül. És ez nem nehéz, amióta Jézus Krisztusban Isten kinyilatkoztatta, hogy ő nemcsak az utolsó percig szeret és segít, hanem még az utolsó perc után is.

Évközi 7. hét

Kedd, II. évben

Jak 4,1-10; Mk 9,30-37

„Ti házasságtörők! Nem tudjátok, hogy a világgal való barátkozás ellenségeskedés Istennel? Hiába figyelmeztet a Szentírás: »Féltékenyen szeret a Szentlélek, aki bennünk lakik!«?”

A házasságtörés ebben az esetben (a nagy bibliai hagyományt követve) az Istennel való szövetség megtörését jelenti.

Ozeásnál olvassuk: *Van asszony, akit bár szeret a férje, mégis házasságot tör; úgy, ahogy az Úr szereti Izrael fiait, noha más istenekben bizakodnak.* Ezért Máté evangéliumában meg is okolja az Úr Jézus azt, amit a mai Szent Márktól olvasott részletben nem okol meg. *„E gonosz, házasságtörő nemzedék jelt kíván, de nem kap más jelt, mint Jónás jelét.”*

Házasságtörő a Biblia szerint az a nemzedék és az az emberi lélek, amelyik Isten mellett bármit is úgy szeret, mint Istent. A világnak ez az istenítése megosztott szívűvé, házasságtörővé teszi az emberi lelket.

Jelet egyébként jellemző módon a házasságtörő fél kér a másiktól, aki hűséges, mert *„ki mint él, úgy ítél”*. Az gyanúsítja kedvesét hűtlenséggel, aki maga hűtlen és kétfelé sántikál. Ebben az állapotban mire való lenne a szerelem egy újabb, nagyobb jele? Hogy biztosítva érezze magát szerelme irányában és élhesse rejtetten kettős életét? Istentől jeleket, csodákat mindig a házasságtörő nemzedék és házasságtörő lélek vár, mert ő olvassa bele Istenbe a saját sötétségét, hűtlenségét.

Más az, amikor Isten „féltékeny” ránk! Ez tiszta szeretet, mert őrajta kívül nincs más Isten! Az ő féltékenysége nem más, mint a mi féltésünk. Csak ő tudja, mit jelent a teremtménynek örökre elszakítva lenni Istentől, hogy mi a kárhozat. Mi nem tudjuk, egyikünk sem tudja, tehát legodaadóbb szeretetünk sem közelítheti meg azt a szeretetet, amellyel Isten szeret minket.

Értelemmel belátható, hogy mivel egy örökkévaló, mindenható, mindentudó és végtelenül jóságos Isten van, az ő szeretete is abszolút egyedülálló irántunk; nem olyan, mint a mi szeretetünk iránta.

Az örök kárhozat lángjai Isten szeretetének lángjai, nem gyűlöletének. Az ő szeretete soha nem fordul át gyűlöletté! A teremtmény képes úgy hátat fordítani Istennek, hogy a mennyország végtelen gyönyörűsége Isten szerelmének édes lángjai számára a kárhozat gyötrő lángjai lesznek. Luciferről és társairól tudjuk, hogy ebben az állapotban vannak.

Évközi 7. hét

Szerda, I. évben

Sir 4,12-22; Mk 9,38-40

*„Aki szereti a bölcsességet, az az életet szereti,
aki virradatkor keresi,
tetszést talál az Úrnál.”*

Keresni és megtalálni az örök Bölcsességet, Jézus Krisztust annyi, mint életünket megtalálni, mert benne teremtett minket az Atya. Nélküle nem is lehetnénk valódi önmagunk.

Virradatkor: ez jelenti az emberi élet virradatát, a kamasz- és ifjúkort, amikor keresni kezdi az ember élete értelmét, célját. De jelenti a hajnali órákat is, amikor egyedül Jézusért és Jézus miatt kelek fel, megrövidítve pihenésemet, hogy vele legyek, kutatva és fürkészve az írásokat, melyekben róla van szó, s melyekben örök életet találok. Ha ébrenlétem első perceit, öntudatom visszanyerésének legfrissebb óráit az örök Bölcsesség keresésére szánom, ez oda fog vezetni, hogy egész életem az ő irányítása alá kerül.

De nem elég keresni és megtalálni, pontosabban szólva engedni, hogy minket megtaláljon, vele is kell tartani az úton, mely előbb sötét és szenvedésekkel teli, később azonban ragyogóvá és örömtelivé válik. Ha a Krisztussal való édes találkozás után félelem, rettegés és szorongás lesz rajtad úrrá, ne ijedj meg, és ne hagyj fel azzal, hogy vele jársz. Ne rémülj meg ezektől a belső tisztulást hozó szenvedésektől, melyek lelked krisztusi méretekre való növekedésének szükséges velejárói. Ne menekülj korábbi szennyes és bűnös életed hamis biztonságérzetébe, se emberi vigasztalásokba. Valld meg bűneidet, és viseld el a tisztítótüzet. Kipróbál téged az Úr, hogy megbízhatson benned.

Ha kiálltad a próbát, új önbizalmat nyersz; nem a bűnös ember Istennel szembeni függetlenségét, hanem az ő végtelen isteni szeretetének visszfényét a lelkedben, mely örömmel tölt el, és szilárdságot ad életednek.

Évközi 7. hét

Szerda, II. évben

Jak 4,13b-17; Mk 9,38-40

„Azt sem tudjátok, mit hoz a holnap. Ugyan mi az életetek? A párához hasonlít... Aki tudna jót tenni, és nem teszi, az vétkezik.”

Egész vallási, sőt emberi életünk vesz minőségéből, ha megfélekedünk arról, hogy földi létünk a párához hasonlít, amely alig látszik, felszáll és szertefoszlik. Úgy tervezünk, mintha bizony nem kellene meghalnunk, pontosabban, mintha e röpke földi lét után nem várna ránk a végtelen és teljes élet.

Szent Jakab apostol nem azt kifogásolja, hogy terveket szövünk, hanem hogy ezt nem „*sub specie aeternitatis*”, az örökkévalóság fényében tesszük, mint a szentek. Pedig csak ebből a nézőpontból kapják meg döntéseink, tetteink, alkotásaink helyes arányait, és ebben a megvilágításban tűnik el róluk az önzés és hiúság homálya. A szenteknek is voltak terveik, sokkal nagyobbak és merészebbek, mint a mieink, és gyakran a legapróbb részletekig kidolgozottak, de mindebből nem hagyták ki elsólymításuk előbb vagy utóbb szükségszerűen bekövetkező tényét, s mindazt, amit elgondoltak, előbb lemérték az örökkévalók mérlegén.

Szent Jakab kevélységnek minősíti az örök élettől számot nem vető életvitelt. A kevélységnek éppen a realitásérzék elvesztése a lényege, az, hogy valójában csalódás, illúzió mindaz, amibe reményünket vetettük. Ez talán nem látszik mindjárt az elején, de mindnyájan megbizonyosodhatunk róla, hogy mi marad az öntörvényű, kevély, materialista életből, s mi a szentekéből.

A földi élet romlandósága önmagában talán megbéníthatna, az örökkévalóság azonban cselekvésre ösztönöz, hiszen senki sem üdvözülhet anélkül, hogy meg ne méretne, mit tett a földi életben. Ezért bűn minden jó tett elmulasztása. Ezért szükséges minden alkalmat megragadni, hogy jót cselekedjünk azokkal, akiket Isten utunkba küld. Ez azonban nem lázas tevékenységet, ide-oda kapkodást jelent, hanem természetes, magától értetődő cselekvést, amely közben egy pillanatra sem veszítjük szem elől a végső valóságot, és azt, akinek minden szavunkról és tetteinkről elszámolással tartozunk.

Évközi 7. hét

Csütörtök, I. évben

Sir 5,1-10; Mk 9,41-50

*„Ne mondd: »Vétkeztem, és mi bajom lett?«
Mert türelmes ugyan az Úr, végül azonban megfizet!
A bocsánatot ne vedd olyan biztosra,
hogy bűnt bűnre halmozz!
Ne késsél megtérni az Úrhoz,
és ne halogasd azt napról napra!”*

Amióta Jézus Krisztus föláldozta magát a kereszten, s készen áll a bocsánat nem csupán a múlt bűneire, hanem a jövőben elkövetett valamennyi bűnre is, a keresztenyre leselkedő legalattomosabb kísértés, hogy vétkezzen csak bátran, mert Isten úgy is megbocsátja.

„Majd meggyónom...” Ebből a kijelentésedből világosan kiderül, hogy nem szereted Krisztust. Olyan, mintha a tövissel koronázott Krisztusra rávágnál egyet az ostorral, majd még egyet, meg még egyet – úgyis megbocsátja. Aki jobban szeret, mindig kiszolgáltatottabb. Isten ezért a legkiszolgáltatottabb lény a világon. Ezzel visszaélni a leggyalázatosabb bűn.

„Majd meggyónom...” Ebből az is kiviláglik, hogy Krisztus követését unalmasnak, íztelennek, üresnek találod, és a bűnös élvezeteket, a felelősséggel nem járó, kellemes, független életet szereted. Gyónásod ebben az esetben rutinszerű, s valószínűleg egyre ritkuló gyakorlat, mellyel esetleg fölmented magad, de nem nyered el Isten bocsánatát, mert ahhoz szívbeli töredelem s a bűnnel való szakítás őszinte vágya szükséges.

„Majd meggyónom...” Ebből az is nyilvánvaló, hogy fogalmad sincs arról, hogy mi a keresztény élet tétje. Olvasd csak el a mai nap Evangéliumát: „*Ha a kezed bűne csábít, vágd le! Jobb csonkán bemenned az életre, mint két kézzel a kárhozatra...*” Jézus nem öncsonkítást parancsol, hanem valóságos, radikális szakítást a bűnnel, mely a halálba visz. Egészen más az, ha valaki az Atya háza felé tartva esik el újra és újra, hiszen akkor még elesve is, teljes hosszában végignyúlva a földön az Atya házához kerül közelebb...

Évközi 7. hét

Csütörtök, II. évben

Jak 5,1-6; Mk 9,41-50

„Ti gazdagok, jajveszékelve sírjatok... Vagyonotokat szaporítottátok még az utolsó napokban is”.

Az ősegyház pásztorai nemcsak a hívekhez szólnak, hanem az ószövetségi próféták nyomába lépve Urunk, Jézus Lelkétől indítva nekünk is példát adva odakiáltanak a kívülállókhoz is, amikor égbekiáltó gazdasági igazságtalansággal találkoznak.

Középkori haláltáncszövegekre hasonlít ez a hátborzongató kiáltás: *Aranyotokat és ezüstötöket belepte a rozsdá, és ez a rozsdá tanúul szolgál ellenetek, s megemészti testeteket, mint a tűz.*

Rettenetes, de reális lehetőség az öntudatlan, ostoba és tragikusan távlattalan élet. Azé az emberé, aki már a halottas ágyon fekszik, és még mindig saját magának gyűjt. Nem gondol az örök életre, az ítéletre. Arra sem gondol, hogy vagyonát szétosztva valamit törlesszen; arra sem, hogy halála után legalább áldják a végső jótettért, neátkozzák. Vagy a vén paráznáé, aki haldokolva is a csinos ápolónőt molesztálja. Nem gondolkodik. Halálosan önző, beteg, reménytelen élet az ilyen. Van-e ennél groteszkebb, siralmasabb történet? Amerre a fa hajlik, arra fog dőlni.

Mindhárom kívánság így működik. Bálványistenként beköltözik az ember szívébe és elveszi az eszt, megfosztja érzéseit, felszámolja a szabadságát a végsőkig.

Halld meg Jézus szavát a mai Evangéliumban: *„Ha valaki csak egy pohár vizet is ad nektek inni, mert Krisztuséi vagytok, megkapja érte jutalmát.”* Te legyél az a valaki. Vedd észre, ha valaki szomjas vagy éhes. Ne kelljen várnia, kérnie – siess! Ne csak azt add, ami kötelező, amivel késlekedni, mint a munkások bérének kifizetésével, égbekiáltó vétek. Legyen figyelmed mások ínségére, rászorultságára. Adj, még mielőtt kérnének. Ezzel mented meg lelkedet, s nyered el az örök kincset.

Évközi 7. hét

Péntek, I. évben

Sir 6,5-17; Mk 10,1-12

*„Élj békességben mindenkivel,
de ezer közül csak egy legyen bizalmasod.”*

A Biblia sorai az alapvető illetantól pszichológiai mélységeken át teológiai magasságokig emelnek.

A mai Olvasmány is az illetantannal kezdi, amikor a szép szó, az udvarias és kulturált beszéd erejét említi. Vigyázz, az illemszabályok nemcsak az idegenekkel szemben, hanem legközelebbi családtagjaiddal, barátaiddal szemben is köteleznek. Szomorú látni, hogy valaki figyelmes és udvarias az idegennel, de semmibe se veszi házastársát, testvérét, barátját, amikor társaságban van, vendégségben megdicséri az ételt, de nincs jó szava ahhoz, hogy otthon mindennap meleg ebéd várja.

Mélységes pszichológiai megfigyelés, hogy az emberi szív csak egyetlen embernek tud teljesen feltétel nélkül megnyílni. Akár barátról, akár szerelmesről van szó, biztosan van egy, aki mindegyikünknél közelebb áll szívünkhöz. Még a többnejűséget gyakorló társadalmakban is (ahol a feleségek száma a rangot, hatalmat hivatott kifejezni) a férjnek egy legkedvesebb felesége van.

Sokszor azonban egyetlen bizalmasunk sincs, aki igazán megértene és elfogadna bennünket. Mióta Isten emberré lett, Jézus Krisztus ilyen szívbeli bizalmasunkká lett, a tabernákulumban, az igében, a lelkünk mélyén. És ha valakinek megadatik, hogy földi ember legyen a bizalmasa, az is csak Jézus Krisztusban lehet valóban szívbeli barát. Itt jutunk el a teológiai magasságokig, mert nyilvánvalóvá lesz az, hogy emberi kapcsolataink mélysége elválaszthatatlanul összefügg Istennel való kapcsolatunkkal. S akkor nemcsak mi és bizalmasunk formálódunk egymás képére, hanem mindketten Jézus Krisztushoz válunk hasonlóvá.

Évközi 7. hét

Péntek, II. évben

Jak 5,9-12; Mk 10,1-12

„Az Úr, az igazságos Bíró az ajtóban áll.”

A mai Szentleckében és Evangéliumban egy sor erkölcsi kérdésről esik szó: az egymás elleni zúgolódás kerüléséről, a türelemről, az esküdözéstől való tartózkodásról, a tiszta beszédéről és házassági kérdésekről.

Hogyan beszélünk mi, keresztények ezekről a dolgokról egymás között a hétköznapi életben? Mennyi megalkuvás, ingadozás, a világ szellemétől való súlyos fertőzöttség hatja át véleménynyilvánításainkat! De még amikor pozitívan nyilatkozunk vallási és erkölcsi kérdésekben, akkor is felületesek a megokolásaink, olykor praktikus szempont, máskor csupán a megszokás diktálja őket, de nem az a meggyőződés, hogy ezt vagy azt azért teszem, illetve nem teszem, mert így kívánja az Úristen. Szinte szégyellnénk is erre hivatkozni, nehogy bigottnak, szűklátókörűnek és elmaradottnak nézzenek minket az emberek.

Holott a szentírás lapjain világosan áll a teremtő Isten kezdetektől kinyilatkoztatott akarata, mint ahogy az is, hogy lesz utolsó ítélet, és a Bíró már az ajtóban áll. Ezt a kijelentést lehet korszerűtlennek minősíteni, de előbb-utóbb mindannyian kikerülhetetlen tényként szembesülünk vele. Az igazán nagy formátumú emberek, a történelem példakép értékű személyiségei ennek mindig is tudatában voltak.

Figyeljük meg a mi Urunkat és apostolait, hogyan és mire hivatkoznak, amikor kényes erkölcsi kérdések kerülnek szóba. Hivatkozási alapjuk minden esetben ugyanaz: a kinyilatkoztatásban közölt isteni akarat, illetve Isten nagy tettei és ígéretei, a teremtés, a megváltás, a dicsőséges világvégi eljövétel, a holtak feltámadása, az egyetemes ítélet és az örök élet.

Gondolkodjunk el azon, van-e hitünk, olyan közös hitünk, amelyre mint végső alapra hivatkozhatunk, amit nem kérdőjelezünk meg, s amely életünknek egyedülálló perspektívát ad? Nem vettük-e át azt a divatos szlogent, hogy a vallás magánügy, s ki-ki azt gondol róla, ami neki tetszik, még az Egyházon belül is?

Hogyan lehetne magánügy az, ami mindannyiunk közös sorsa, hiszen az ítéleten mindannyiunknak meg kell jelennünk, s megítéltetésünk mércéje nem saját szubjektív szempontjaink lesznek, hanem Istennek tudunkra adott, mindenkire egyaránt vonatkozó parancsai és elvárásai?

Évközi 7. hét

Szombat, I. évben

Sir 17,1-13; Mk 10,13-16

*„Örök szövetségre lépett az emberekkel,
és közölte velük parancsait.”*

A mai Olvasmány Sirák fia könyvéből az emberi méltóság dicsérete. Isten saját képmására alkotta az embert, s ez a hasonlóság három vonásban ölt testet.

Úgy rendelte, hogy újból visszatérjen hozzá. Az ember nem csupán a porba tér vissza, hanem Alkotójához, akitől lelkét kapta, s azt az erőt, az értelem és szeretni tudás erejét, mely felülmúlja az egész világmindenséget, és lába alá veti azt.

Tehetséget adott az embernek. Nem csupán érzékszerveinkről, képességeinkről, tehetségünkről van itt szó, hanem mindenekelőtt a jó és rossz közti választás képességéről, a lelkiismeret szabadságáról. Az ember megkapta az élet törvényét, melyet Isten a szívébe írt és írásba is adott.

Örök szövetségre lépett velük. Ez a betetőzés. Jézus keresztáldozata által, a hitben és a keresztség szentségében te is részese lettél ennek az örök szövetségnek. Örök ez a szövetség, vagyis nem korlátozódik érvénye erre a földi életre, még csak az emberiség, a világtörténelem idejére sem. Ez az örök szövetség teljesíti be, amit Isten a teremtkor csíráként az emberbe helyezett, amikor saját képére megteremtette.

Mindazokra a képességekre és adományokra vigyázni szeretnék, amit nekem adtál, én Teremtőm, de mindennél drágább ajándékod számomra, hogy a te szent Fiadnak, a mi Urunk, Jézus Krisztusnak képére teremtetél, s benne örök életszövetségre rendeltél. A hozzá való hasonlóságban, az ő szeretetében és ismeretében, a vele való életegységben van mindannak beteljesedése, amit nekem adtál, a te dicsőséged dicséretére.

Évközi 7. hét

Szombat, II. évben

Jak 5,13-20; Mk 10,13-16

„Szomorkodik valaki közületek? Imádkozzék! Jókedve van? Énekeljen zsoltárokat!”

Az, hogy valaki keresztény, nem jelenti azt, hogy ne lennének életében hangulati-érzelmi hullámhegyek és -völgyek. A keresztény is lehet szomorú, és lehet vidám. Mindkettő rejt azonban bizonyos veszélyt is magában.

A szomorúság önsajnálattá alakulhat, melyből elkeseredés, csüggedés, világfájdalmas hangulat születhet, s ez akár a kétségbeesésig és öngyilkosságig ragadhatja az embert. A szomorkodás óráiban az imádság lehet a szabadulás útja. Nem a gépies imaszövegmondás, hanem a személyes, bensőséges, Isten arcát kutató imádkozás. Imádkozni a szomorúság óráiban olyan, mint meggyújtani egy kis mécsest a sötét éjszakában. A személyes megszólítás, a szívbeli odafordulás értelmet ad az egész létezésnek, hiszen az én édes Teremtőmmel hoz kapcsolatba, aki most is velem van, szelíden fölém hajol, és szent Fia meg a Szentlélek által, mint két karjával, átölel. Addig imádkozom, míg csak meg nem nyugszik a lelkem.

A jókedv is lehet csapda. A felületes öröm kísértésbe vihet, az ártatlan örvendezés tartalmatlan és otromba duhajkodásba csaphat át, ahol megvadulnak az érzékek, elszabadulnak a szenvedélyek, s megromlik a tiszta és ártatlan szeretet. A zsoltáréneklés mélységet ad az érzelmi örömnél, akkor is, ha Isten ujjongó dicséretét fejezi ki, de akkor is, ha az emberi szenvedés szakadékainak aljáról szólal meg. Pillanatnyi jókedvemet a szabadulás miatti tartós örömmé alakítja.

Nem az a fontos, hogy jól érzem-e magam, vagy rosszul, nem ezen a szinten van legszemélyesebb életem, hanem ott, ahol minden lelkiállapoton és hangulaton túl személyes létezésem egészen Isten szeretetének mélységébe merítem.

Évközi 8. hét

Vasárnap, A évben

Iz 49,14-15; 1Kor 4,1-5; Mt 6,24-34

„Ne aggódjatok... !”

A mai Evangéliumban négyszer szólít fel a mi Urunk, hogy ne aggodalmaskodjunk. Kinek ne tetszenék ez a felszólítás? Ki ne vonzódnék ehhez az isteni Bátorítóhoz? S nem az-e a modern igehirdető, aki ahelyett, hogy súlyos kötelességeinkre figyelmeztetne, az örömhír vigasztaló szavaival vonz? Nem arra van-e szüksége a mai kor keresztényének, hogy feloldják félelmeit, eloszlassák aggodalmait?

Vigyázzunk ezzel a gondolatmenettel. Az aggodalom eloszlatása még nem minden, egyébként sem sikerülhet huzamosabb időn át, csak ha szilárd kapaszkodót is tud nyújtani hozzá. Urunk, Jézus nem éri be azzal, hogy nyugtatgatja szorongó pszichénket. Ő megadja félelmeink feloldásának alapját is, amikor felhívja a figyelmet a teremtető Isten titokzatos gondviselésére, mely túlmutat ennek a földi életnek a horizontján. De azt is tanítja, hogy szívünk megnyugvásához nem elég tudnunk arról, hogy Isten gondunkat viseli, hanem radikális döntést kell hoznunk életünkben: teljes szívvel az Úrnak szolgálni, és mindenekelőtt keresni az Isten országát és annak igazságát. Hiszen éppen a megosztott, kettéhasadt szív termeli ki magából az újabb és újabb kételyeket, félelmeket, szorongást.

Isten elveszi bűneinket és félelmeinket, de csak ha bűnbánatot tartunk és ha szent elhatározással egészen átadjuk magunkat neki. Amikor a feltámadt Üdvözítő köszönti az apostolokat, két dolgot ad nekik: békességet és a bűnök megbocsátásának hatalmát. A lélek békessége, nyugalma elválaszthatatlan a bűnbocsánattól. Ezért ha félelmek gyötörnek, depresszió ül rajtunk, nem elég a tüneti kezelés, hanem a gyökerekig kell hatolni, s bűnbánatban megtisztult szívvel Isten elé állni.

Évközi 8. hét

Vasárnap, B évben

Oz 2,16b.17b.21-22; 2Kor 3,1b-6; Mk 2,18-22

„Kiviszem népemet a pusztába, s a szívére beszélek... Eljegyezzek magamnak örökre, jósággal és szeretettel.”

Pusztaság az egész életünk. Jézus Krisztus nélkül kietlen, sivár, félelmetes ez a pusztaság, ahol a halál leselkedik ránk. Ővele viszont a meghitt, bensőséges találkozás helye.

A mai Evangéliumban Völegénynek mondja magát, aki azért jött, hogy jegyesének, Izraelnek szívére beszéljen. Ez olyan radikálisan új a vallások történetében, hogy a régi gondolkodás nem képes befogadni: repedés, szakadás támad rajta. A megtestesülés előtti gondolkodásmód teljességgel alkalmatlan annak az új világnak befogadására, melyet Jézus Krisztus föl akar tárni nekünk.

Ezért a megtérés is szakadások és szakítások sorozata: a bűnnel, rossz társasággal, önző életvitellel és régi gondolkodásmóddal, mindazzal, ami úgy tűnt föl eddig, hogy biztonságot ad és üdvözíteni képes. Ehhez szükséges a pusztaság: a lecsupaszított környezet, a mélységes csend, az eltávolodás a megszokott környezettől, emberektől, hogy szívünk mélyén meghalljuk Isten halk, becéző szavát.

Aki erre nem vállalkozik, aki felületes kapcsolatokba, szórakozásba menekül, csak hogy ne kelljen gondolkodnia, aki állandó zajban és nyüzsgésben él, az sem kerülheti ki a pusztaság megtapasztalását, amikor álmaiban csalódva, cimboráitól elhagyva, megroppant egészséggel magára marad. Még egy újabb, talán utolsó esélyt kap ekkor az evilági reményeitől megfosztott ember, hogy végre elfogadja Jézus Krisztus közeledését.

Ha most sem engedi meg Istennek, hogy Jézus által a szívére beszéljen, és föltárja előtte az örök szövetség halálon túlmutató, szédületes dimenzióit, csak egyetlen lehetősége marad, a legfélelmetesebb: bezárkózni a rászakadt pusztaság véget nem érő jeges némaságába, kárhozatos ürességébe.

Évközi 8. hét

Vasárnap, C évben

Sir 27,5-8; 1Kor 15,54-58; Lk 6,39-45

*„Amikor szitálnak, fennakad a szemét,
ha valaki beszél, kiderül a gyengéje.”*

Nem tudjuk, mi lakik bennünk, szavaink azonban árulkodnak a magunk elől is leplezett önmagunkról. Sokszor környezetünk figyelmeztet rá, hogyan beszélünk, mi észre sem vesszük, hogy szavainkkal néha gyilkolunk.

Talán könnyebb volna egyáltalán nem beszélnünk, mint odafigyelni szavainkra. De éppen ezt kell gyakorolnunk. Akinek hivatása, hogy beszéljen vagy írjon, az jól tudja, hogy minden szónak a helyén kell lennie. Nem mellékes egyetlen jelző, egyetlen igekötő sem, mert minden a belső világról árulkodik és az emberi lélek titkait nyilatkoztatja ki. Tanuljunk a költőktől, akik veszik a fáradságot, hogy félnapokat töltsenek azzal, hogy megeléjék a megfelelő igét, akik nem adják ki kezükből a művet, míg tökéletesre nem csiszolták, akik tudják, hogy bármilyen nagyszerű, amit írnak, mégis csak töredék, mert az emberi szó nem alkalmas arra, hogy kifejezze a kifejezhetetlent.

Milyen jó lenne szavainkat Isten előtt megrostálni az evangélium rostáján, legalább akkor, miután már kimondtuk őket! A szívünket ismernénk meg jobban általa, hiszen a szív bőségéből szól a száj. S mi lenne fontosabb, mint szívünket megismerni, főleg miután már Urunk, Jézus Krisztus fönséges ismeretének birtokába jutottunk?

„Ha az életünk haszontalan szavakban szóródik szét, akkor sohasem fogjuk meghallani a szívünk mélyeit, ahol Krisztus él és beszél a csöndben. Nem leszünk semmivé sem, s végül, ha eljön az idő, hogy kinyilvánítsuk, kik és mik vagyunk, elnémulunk a legfontosabb döntés pillanatában: már elmondtunk mindent és kimerítettük magunkat a beszédben, mielőtt még bármi mondanivalónk lett volna.”

(Thomas Merton)

Évközi 8. hét

Hétfő, I. évben

Sir 17,20-28; Mk 10,17-27

„Térj a fölséges Istenhez, és hagyd el bűneidet...

Halálod előtt mondj dicséretet.

Mert a halottnak ajkán elhal a dicséret,

csak aki él és egészséges, az dicsérheti Istent.”

Nem arról van szó, hogy a halál után az ember megsemmisül, és már nem dicsérheti az Istent, hanem arról, hogy a földön énekelt istendicséret egy igen lényeges vonásban különbözik attól a dicsérettől, melyet a szentek és boldogok társaságában zengünk a mennyben örökké. Odaát ugyanis a haláltól megszabadulva, minden kísértéstől mentesen és csak azokkal együtt mondunk dicséretet, akik maguk is dicsérik az Istent. Itt a földön azonban a halállal megjelölt ember sokszor egy ellenséges világban, Istent káromlók és semmibe vevők közepette zengi az istendicséretet. Ez a legfönségesebb hivatás a földön, olyan cselekvés, amelyre az örökkévalóságban már nem lesz lehetőség. Milyen szép is volna, ha így hanyatlanék a halálba: Istent magasztalva, szívem utolsó dobbanásával is őt dicsérve, mint Jézus Krisztus vagy Szent Ferenc...

Mintha a mai Evangéliumban valami hasonlóra hívná az Úr Jézus a gazdag ifjút. Nem elég a bűnöktől való tartózkodás, a törvény betartása, hanem egész életemnek istendicséretté kell alakulnia. Csak így érhető el a szeretet tökéletessége. Ennek egyik módja, hogy a világban maradván, embertársaimat szolgálva bennük felfedezem Istent és őt szolgálom. A másik pedig, s a gazdag ifjú erre kapott meghívást, csak megijedt tőle, hogy mindent és mindenkit elhagyva kövessem Krisztust, egyedül Istent szeressem, s benne az embereket.

Mindenki a maga hivatása és képességei szerint kell hogy dicsérje az Istent, megtalálva helyét abban a kórusban, amely az angyalok énekéhez kapcsolódva zengi a Fölségesnek dicséretét, most és mindörökké.

Évközi 8. hét

Hétfő, II. évben

1Pét 1,3-9; Mk 10,17-27

„Örüljetez tehát akkor is, ha most egy kicsit szomorkodnotok kell, mert különféle kísértések érnek benneteket.”

Ismét a szomorúság és öröm tűnik fel a Szentleckében, csak most fordított sorrendben. Nem a próbatételek az elsők, hanem az öröm, hiszen Isten, a mi Urunk, Jézus Krisztus Atyja nagy irgalmasságában az élő reménységre teremtett újjá minket. Az igazi, istenes öröm forrása ennek a romolhatatlan és szeplőtelen örökségnek elragadtatott szemlélete. Ettől elszakítva az öröm ideig-óráig él csupán, így viszont tartós és romolhatatlan. Csak ezután vesszük számba a megpróbáltatásokat, amelyek szomorúságot okozhatnak itt a földön.

De mennyire más szomorúságot, mint a gazdag ifjúé a mai Evangéliumban, aki leverten távozott, mert lehetetlennek tűnt számára az Isten országába való bejutás! Mi már tudjuk, amit ő még nem tudott, hogy embernek ez lehetetlen, de Istennek minden lehetséges. A mi szomorúságunk nem ilyen reménytelen levertség, inkább földi életünk természetes velejárója, mert nap mint nap tapasztaljuk méltatlanságunkat, gyarlóságunkat, a kísértésekkel szembeni erőtlenségünket. Fáj, hogy nem vagyunk tökéletesek, hogy újra és újra tűzpróbán átmenve kell megtisztítanunk szeretetünket, amely amíg a testben élünk, szüntelenül ki van téve a változandóságnak.

De éppen a megpróbáltatások edzik meg hitünket, éppen a próbatételek során tanúsított hűségünk – még ha legtöbbször bukdácsoló hűség is az – égeti ki lelkünkől az önzés és hiúság rejtett csíráit, amelyek elfojtani igyekeznek bennünk a hit és bizalom ajándékát.

A Szent Péter említette belső látomás nélkül a megpróbáltatások elviselése keserves, sőt lehetetlen feladat volna számunkra. Így azonban a próbatételek és szenvedések által naponta fölemelkedünk oda, ahol szívünk egyre jobban otthon van: mennyei örökségünk romolhatatlan világába.

Évközi 8. hét

Kedd, I. évben

Sir 35,1-15; Mk 10,28-31

*„Aki megtartja a törvényt,
olyan, mintha gyakran mutatna be áldozatot.”*

Az ókori és a modern pogányságot, vagyis azt a fajta vallásosságot, amelyet az ember alkot saját magának, tudathasadás uralja: benne az istentisztelet az imáadásból és áldozatból áll, amely az istenséget illeti, de életének más területeit elzárja Isten elől, s nem enged neki beleszólást. A bűnbeesett Ádám Isten előli bujdoklása beépült a mi idegrendszerünkbe, tudattalan világunkba is.

Ezzel szemben Isten ígéje kinyilatkoztatja nekünk, hogy egész életünk, annak minden mozzanata nem csupán Isten szeme előtt folyik, hanem egyenesen istentiszteletté válik, ha az ő akarata szerint élünk. Erre utal Szent Pál apostol is Rómaiakhoz írt levelében:

Isten irgalmasságára kérlek benneteket: adjátok testeteket (azaz földi életeteket) élő, szent, Istennek tetsző áldozatul. Ez legyen szellemi hódolatotok. Ne hasonuljatok a világhoz, hanem értelmetek megújításával alakuljatok át, hogy felismerjétek, mi az Isten akarata, mi a jó, neki kedves és tökéletes.

Legfontosabb teendőnk, hogy felszámoljuk a tudathasadásos állapotot keresztény életünkben. Hogy lelki életünk ne mindennapjaink egy vékony szelete legyen csupán, ahol megpróbálunk Isten dolgaival foglalkozni, s magunkat a legkedvezőbb színben feltüntetni, hanem életünk valamennyi területét, felszíni és mélyrétegeit egyaránt a Szentléleknek kiszolgáltatva, az ő vezetése alatt éljünk egészséges keresztény életet.

Csak ez a teljes önátadás ízelgetheti meg velünk azt, amit a mai Evangéliumban Jézus ígér követőinek, amit az őskeresztények meg is tapasztaltak, hogy aki Krisztusért áldozatot hoz, annak nem csonka, örömtelen, szűk korlátok közé szorított élet lesz az osztályrésze, hanem a százannyi és az örök élet, s ez a kettő valójában egy.

Ma is élnek közöttünk radikális Krisztus-követők, akiknek élete egyetlen hatalmas istentisztelet, a Lélekben felajánlott jó illatú áldozat. Igaz, nem ők szerepelnek a bulvárlapok szenzációhajhász híreiben, nem ők mosolyognak az óriásplakátok reklámfotóiról, s nem az ő életvitelüket állítják elénk példaként a háromszáz részes tévésorozatok. Életük mégis igaz és meggyőző tanúságtétel Krisztusról, s a leghathatósabb, mert megcáfolhatatlan érv az ő igaza mellett kétezer év óta.

Évközi 8. hét

Kedd, II. évben

1Pét 1,10-16; Mk 10,28-31

„Amit most az evangélium hirdetői közöltek a mennyből küldött Szentlélek erejéből, arra még az angyalok is vágyódnak, hogy szemléljék.”

A történelem az első bűn óta olyan, amilyennek most is tapasztaljuk, a gonoszság egyre szövevényesebb indái ma is igyekeznek megfojtani a természetfölötti életet. Mégis óriási kiváltságot jelent, hogy ebben a végső üdvtörténeti korszakban élhetünk, erről Szent Péter apostol is meggyőz bennünket a mai Szentleckében. Ő, aki még az előző üdvkorszak idején született, érzékelheti csak igazán azt a minőségi változást, amely Jézus Krisztus születésével, halálával és feltámadásával beállt a halálra ítélt emberi történelemben.

Talán azért adatott meg nekünk, hogy ebben a végső korszakban éljünk, mert abban az előzőben elvesztünk volna. Isten most a leggyöngébbekkel vette föl a kapcsolatot, és egyértelmű világosságot adott.

Így most mi elsők lettünk, de ne feledjük, hogy bizonyos szempontból utolsók is vagyunk, hiszen Isten a gyöngéket választja ki. Egy pillanatra sem szabadna megfélekezünk arról, hogy amikor érdemtelenül megkaptuk a százannyit, vagyis már az e földi életben fölragyogó örök életet, ezzel olyan kiváltságban részesültünk, amely úgy kötelez bennünket, ahogy senkit az Ószövetség szereplői közül. Ha nem törekszünk életszentségre, hanem beérjük annyival, hogy jó katolikusként tartsanak az emberek, azonnal visszazuhanunk a megváltás előtti szintre, csak hogy számunkra ez már nem elnézhető, tudatlanságból származó tévedés, gyarlóság, hanem Isten ajándékának durva visszautasítása, méltóságunk meggyalázása. Ebben az értelemben teljesen igazat kell adnunk a konvertita Léon Bloynak, aki ugyan kissé nyersen fogalmazta meg véleményét, de a lényegre tapintott, amikor így írt: *„Mindenki, aki nem szent, disznó.”*

Évközi 8. hét

Szerda, I. évben

Sir 36,1-2a.5-6.13-19; Mk 10,32-45

„Nem tudjátok, mit kértek!”

Istennel való kapcsolatunkat nem teológiai tudásunk, hanem imádságunk minősíti elsősorban.

A mai Olvasmányban elhangzó ima meglepő rokonságot mutat a Miatyánkkal. Mindkettőben azt kéri Istentől az ember, hogy nyilvánítsa ki dicsőségét. Ez is bizonyítja, hogy már az ószövetségi szentírásban is a Szentlélek dolgozik, s előkészíti az embert, hogy horizontja az Istenember lelkének méreteire táguljon.

Ezzel szemben Zebedeus fiainak kérése merőben földies. Ők nem Isten országának eljöveteleért imádkoznak: *„Jöjjön el a te országod!”*, hanem az első helyekre pályáznak ebben az országban: *„Add meg nekünk, hogy egyikünk a jobboldon, másikunk a bal oldalon üljön a te dicsőségedben.”* Nem azt kéri: *„Legyen meg a te akaratod!”*, hanem: *„Szeretnénk, ha megtennéd nekünk, amit kérünk!”*

Az útját Jeruzsálem felé vevő Jézust aggódva követő tanítványok még nem tudják, hogy Mesterük nem a saját feje után megy és nem a vesztébe rohan, hanem az Atya akaratát teljesíti. Talán ezért is akar Jakab és János biztosítékot a jövőre, a megígért országot saját elképzeléseihez igazítva. Minthogy azonban csak Isten teremtő akaratán (azaz szeretetén) belül létezik a való világ és a mi igazi javunk, mielőtt bármit is kérünk, akaratunkat az ő akaratához kell igazítanunk.

Azzal, hogy Jézus saját akaratát szüntelenül az Atya akaratához igazította – még a szenvedést és a halált is vállalva értünk –, nem csupán jó példával járt elől, hanem éppen az Atya akaratába való belesimulásával tette lehetővé, hogy mi is megtehessük azt, amit ő. Ugyanis ezzel az engedelmisséggel érdemelte ki nekünk a Szentlelket, ő pedig képessé tesz bennünket arra, hogy felismerjük az Atya akaratát, és akaratunkat ahhoz igazítsuk.

Jézus, miután a Getszemáni kertben alávetette akaratát Atyja akaratának, bátran meri kérni: *„Atyám, bocsáss meg nekik!”* Sőt, már nem is kér, hanem ő maga osztogatja országát, melyet engedelmisségével kiérdemelt: *„Még ma velem leszel a paradicsomban.”*

Csak miután kerestük az Atya akaratát, és akaratunkat alávetettük neki, tudjuk meg igazán, mit is kérjünk. Akkor már nem fenyeget az a veszély, hogy olyan valamit kérünk, ami nem szolgálja az ő dicsőségét és a mi igazi javunkat. S amit ekkor kérünk, azt bizonyval meg is adja nekünk.

Évközi 8. hét

Szerda, II. évben

1Pét 1,18-25; Mk 10,32-45

„Szeressétek egymást állandóan, tiszta szívből! Nem veszendő magból születtetek ugyanis újjá, hanem Isten élő és maradandó ígéje által.”

Egyik legszebb sora az apostoli leveleknek éppen ennek a mai részletnek a kezdőmondata. A mi ártatlan testvérünknek, meggyilkolt Ábelünknek, Krisztusnak vére végigfolyt a kereszten, és megszentelte a földet. A vér Istenhez kiált, mert ő teremtette az életet, és senkinek sincs joga azt kioltani. Az ő vére azonban nem bosszúért kiált, hanem bocsánatért, mert Isten megtestesült Fia halálát bűneinkért való áldozatként ajánlotta fel a mennyei Atyának.

Hogy az Atya nem bosszút áll rajtunk, hanem irgalmaz nekünk Jézus miatt, az a feltámadás dicsőségében vált nyilvánvalóvá. Jézus minden húsvéti megjelenése feloldozás: megbocsátó irgalom, a félelem feloldása és békességadás. Ez olyan egyedülálló esemény, hogy csak akkor vagyunk képesek befogadni, ha mi is így szeretjük testvéreinket. Ezért botrányos az, ami a mai Evangéliumban történik: miközben Jézus eljövendő kereszthaláláról beszél, s arra készül, hogy vére által bűnbocsánatot szerezzen az emberiségnek, az apostolok hiúságtól, féltékenységtől feltűzelve azon veszekszenek, hogy ki üljön jobbján és balja felől eljövendő országában.

Szomorú, hogy mi sem vagyunk különbek a tanítványoknál, pedig mi már megismertük Jézus Krisztus keresztségét és dicsőséges feltámadását. Nekünk is szól Jézus kérdése: *„Készek vagytok-e, hogy kiigjátok azt a kelyhet, melyet nekem ki kell innom?”* Az apostolok kiitták.

Számunkra ez a kehely, a Jézus kelyhében való részesedés azt jelenti, hogy arra megy rá az életünk, hogy szeretjük testvéreinket. A szentség útja, hogy nem önző vágyainkat hajszoljuk, hanem életünket feláldozzuk testvéreinkért, a szolgáló szeretet tettei, imádságunk, önmegtagadásunk és szenvedéseink felajánlása által, a hétköznapiok vértelen vértanúságában.

Évközi 8. hét

Csütörtök, I. évben

Sir 42,15-26; Mk 10,46-52

„Jézus megkérdezte: »Mit akarsz, mit tegyek veled?« A vak azt felelte: »Mester, hogy lássak.« ”

Bartimeus, az út szélén üldögélő vak koldus a bűnbeesett embert képviseli, aki valaha a Paradicsomban még látott, tisztán látott, szeretetének szeme azonban megvakult, amikor szakított a szeretet, az igazi világosság forrásával, s jegyesi gyűrűjét visszadobta Fölépítőjének, a teremő Istennek.

A lényeg így elrejtve marad a szeme előtt. Hiába látja a természet szépségeit, a káprázatos színeket és formákat, nem tudja többé, hogy mindez ajándék, mely Istentől van, az ő üzenetét hordozza.

Csak Jézus gyógyíthatja meg vakságunkat a végső igazság kinyilatkoztatásával. Ő nyitja fel szemünket a dolgok mögött rejlő igazi valóságra, melyet az Ószövetség igazai is megsejtettek a sugalmazó Szentlélek hatására.

A mai Olvasmányban szereplő részlet Sirák fia könyvéből az ószövetségi ember elragadtatott éneke a teremtés szépségeiről. Gyönyörködésének mégsincs semmi köze a panteista életérzéshez és a természetimádathoz, mert a természetről nemcsak azt tudja, hogy natura, hanem azt is, hogy creatura, azaz Isten szavára a semmiből előhozott teremtmény.

A világnak ez az abszolút ajándék jellege készleti örvendező éneke a teremtés csodáját szemlélő embert, például Assisi Szent Ferencet, aki meglátta a világ teremtett mivoltán átsűrődő természetfölötti ragyogást, Isten szeretetét.

Ezt akarom meglátni én is egyre jobban, Uram, Jézus! Bartimeussal kérlek: Add, hogy lássak! Lássak azzal a régi-új szemmel, amelyet nem kápráztat el a felszín csillogása, hanem felfedezi a színek és formák mögött a te rejtett dicsőségedet. Add, hogy meglássam, hogy minden, ami a világon van, rólad beszél és a te szeretetedet énekli: végtelen és hatalmas, mégis minden apró fűszálra gyöngéden gondot viselő szeretetedet. Ez a szemlélet és a belőle fakadó dicséret állítsa helyre bennem a megbomlott harmóniát a Teremő és a teremtmény, a teremtés és önmagam között.

*„Jerikó minden színe birtokom lett.
Egész világ. De meddig lesz enyém?
Ha börtönömbe holnap visszahullnék,
tán elhullatnám s elfelejteném.*

*A pálma zöldjét, esti lomb liláját,
barna leányrajt, bíbor rózsátőt.
De lelkem mélyén hordozom halálíg,
hogy láttam Őt, anyám, hogy láttam Őt!”*

(Áprily Lajos)

Évközi 8. hét

Csütörtök, II. évben

1Pét 2,2-5.9-12; Mk 10,46-52

„Kívánczozatok szellemi, hamisítatlan tej után... Járuljatok az Úrhoz, az élő kőhöz, épüljete rá... Mint idegenek és zarándokok, tartózkodjatok a testi kívánságoktól.”

Kívánczozatok... Aki azt állítja, hogy a kereszténység vágyaink elfojtását követeli, súlyosan elferdíti az igazságot. Épp ellenkezőleg: arra szólít fel, hogy félrevezetett vagy rég elaltatott vágyainkat keltsük fel újra, kívánczunk az örökké megmaradó javak után, s ne elégedjünk meg a felszínessel, a kézzelfoghatóval, az azonnal elérhetővel. Szent Péter apostol látta és megtapasztalta, hogy Jézus közelében hatalmas erővel törnek fel az elfojtott, végtelenbe tartó vágyak, melyek talán éppen azért szorultak le a tudatalatti világba s temetődtek be evilág kacatjaival, mert az emberek elhitték azt a sátáni sugalmazást, hogy a végtelen Isten elérhetetlen, és feléje törekedni reménytelen vállalkozás. Nem elnyomni kell tehát a bennünk feszülő vágyakat, hanem felszabadítani és eredeti céljukra, a mennyiekre irányítani. És nem érni be kevesebbrel, mint amit Isten adni akar nekünk.

A szellemi, hamisítatlan tej, mely étel és ital egyben, s az istengyermeki élet fenntartásához szükséges valamennyi alapvető tápanyagot magába sűríti, a Jézusban adott végső kinyilatkoztatás, amely után olyan elementáris vágyakozással kellene kívánczoznunk, mint a csecsemőnek az anyatej után. Ez a vágyakozás tette az írni-olvasni se tudó, egyszerű galileai halászbembert az örök üzenet hordozójává, Isten bizalmasává, barátjává, vértanújává.

Épüljete rá... Jézus Krisztusra mint alapra kell építeni életünk minden döntését, és semmit se építeni másra. Saját erőnkől csak emberhez méltatlan ólat, lakhatatlanul sivár paneldzsungelt vagy legfeljebb ingatag bábeli tornyot építhetünk. Mennyire más egy középkori gótikus katedrális! Mennyire érezhető benne az Isten felé törekvés őseredetien tiszta vágya! Az ilyen templom szerkezetében, arányaiban és részleteiben is a Krisztusra épülés szellemi-lelki, művészi és technikai csúcsteljesítménye.

Tartózkodjatok... Tartózkodni is kell, mert a Krisztustól kapott új élet nem ötvözhető a régivel. Szakítani a régi, testies étellel, amely megmérgezné a hamisítatlan tejet, a tiszta tanítást, s alááshatná krisztusi életünk épületét. Templomunk itt a földön van ugyan, de szegletköve Isten feltámadott Fia, s tornyai felérnek az égig.

Évközi 8. hét

Péntek, I. évben

Sir 44,1.9-13; Mk 11,11-26

„Messziről látott egy zöldellő fügefát. Elindult feléje, hátha talál rajta valami gyümölcsöt.”

Az a szent harag, amellyel Jézus kiűzi a templomból az árusokat, még csak érthető, de mit kezdjünk azzal a szavával, amellyel egy teljesen ártatlan teremtményt kárhoztat pusztulásra?

Ő, aki *a megtört nádszálat nem töri össze, s a pislákoló mécsbelet nem oltja ki*, most miért bünteti így ezt a szerencsétlen fügefát? Vajon hirtelen felindulásból cselekedett, s csalódottságában töltötte ki rajta mérgét, amiért nem talált rajta gyümölcsöt?

Aligha. Hiszen akkor nemigen tartotta volna fontosnak két evangélista is megörökíteni ezt a jelenetet. Másrészt Jézusban nem laktak megzabolázatlan indulatok, mint bennünk, nem tett semmit meggondolatlanul vagy magáról megfeledkezve, és isteni hatalmát sem használta ártásra, pusztításra. Sokkal inkább jelképes, prófétai cselekedetről van szó, amely csodáihoz hasonlóan Isten országáról hordoz üzenetet. Hiszen Jézus – akinek eledele Atyja akaratának teljesítése volt – nem annyira az édes gyümölcsre éhezett, mint inkább Izrael fiainak hitére.

Ezért ezt a fát, amelyen nem találta a majdan bőséges gyümölcsöt ígérő korai termést, ezzel a tetteivel kiemeli társai közül, s természetes „hívását” felülmúló feladatot bíz rá, isteni üzenetének jelévé, közvetítőjévé teszi.

A természetet Isten a teremtkor az ember szolgálatára rendelte, az ember bűnével azonban a természet is hiábavalóságnak lett alávetve. Szolgai állapotából csak Isten fiainak dicsőséges kinyilvánulása válthatja ki, amit pedig csak Jézus Krisztus szerezhet meg. Ezért válik Jézus szava által ez a fügefa figyelmeztető, felhívó jellé: Izraelnek már fel kellett volna ismernie, hogy Jézussal elérkezett az Isten országa, beköszöntött az üdvösség ideje, s meg kellett volna teremnie a bűnbánat és megtérés első gyümölcseit.

Aki felé Jézus elindul, hogy gyümölcsöt keressen rajta, annak a lehetetlen is lehetségessé, sőt kötelezővé válik. Nem elég természetes adottságainkra, képességeinkre és hajlamainkra hagyatkoznunk, hanem meg kell engednünk neki, hogy ha akarja, felgyorsítsa lelki érlelődésünket, és a hit olyan gyümölcseit várja el tőlünk, melyek önmagunk, természetes énünk felülmúlását követelik.

Évközi 8. hét

Péntek, II. évben

1Pét 4,7-13; Mk 11,11-26

„Közel van mindennek a vége.”

Félreértenénk Szent Pétert és az egész újszövetségi kinyilatkoztatást, ha ezt a mondatot egy pogányul elképzelt világvége beharangozásának gondolnánk. Nem riogatni akar ez a kijelentés, olyan inkább, mint mikor a fogolytáborban hírül adják, hogy már a kapuban állnak a felszabadító csapatok, már csak egy egészen rövid idő, és vége a börtönbe zárt létnek.

Hiszen arról van szó, hogy az egész teremtés át fog alakulni a feltámadt Krisztus testének mintájára, amelyben már meg is valósult az új teremtés, és megszűnt a régi, mikor beemeltetett Isten dicsőségébe, személyes szentségébe. Nem kezünket tördelve, pánikhangulatban kell figyelniük a végidőkjeleit, hanem bizalommal várakozva, s jól felhasználva az időt, amit üdvösségünk munkálására kaptunk.

Legyetek tehát okosak és virrasztva imádkozzatok! Az okosság ebben az esetben éppen a virrasztásban nyilvánul meg. Isten igéje azt nevezi okos embernek, akinek életét áthatja az Istenre és szabadító tetteire való szüntelen figyelem.

Tartsatok ki egymás odaadó szeretetében. Az Újszövetségben a szeretet sosem langyos érzelmeket jelent, szívünk táján érzett bizsergést, hanem örök életre szóló elkötelezettséget Isten mellett és Istenben egymás mellett. A kölcsönös szeretetben való kitartás a keresztény állhatatosság próbája.

Szolgáljatok egymásnak azzal a kegyelmi ajándékkal, amelyet kaptatok. Tökéletesen értelmetlen és fölösleges volna ez a felszólítás, ha egy mindent hamuvá égető világkatasztrófát várva hangoznék el. Itt az új világra való felkészülésről van szó, arról, hogy aki hű a kicsiben, arra sokat bíznak, és bemehet Ura örömébe.

Ne ütközzetek meg a szenvedések tüzes kohóján. Hívőnek, hitetlennek egyaránt felfoghatatlan esemény a szenvedés. Mégis a hívő számára értelmet nyer Krisztusban, aki maga is átment a szenvedések tüzes kohóján, s éppen ez volt megdicsőülésének kezdete. Ha vele azonosulunk a kereszthordozásban, ha szenvedéseinket az ő szenvedéseivel egyesítjük, jogosan reménykedhetünk abban, hogy dicsőségében is vele örvendezhetünk majd a mennyben.

Évközi 8. hét

Szombat, I. évben

Sir 51,17-27; Mk 11,27-33

*„Buzgón törekedtem a jóra,
keményen küzdött érte a lelkem.”*

A Jézust alattomosan kérdezők saját csapdájukba esnek, amikor ő viszontkérdéssel válaszol. Nem tudnak okosabbat felelni, mint hogy „Nem tudjuk.” Jézus azonban lerántja a leplet a színlelt tudatlanság mögött rejtőző rossz szándékról. Azzal, hogy kijelenti: *„Akkor én sem mondom meg, milyen hatalommal teszem ezeket”*, egyben azt is kinyilvánítja, hogy nem arról van szó, hogy ellenfelei nem tudnak, hanem hogy nem akarnak válaszolni. Akkor viszont az ő kérdésük sem érdemel feleletet.

Az isteni kinyilatkoztatás semmit sem mond azoknak, akik kérdéseikkel csak provokálni akarnak. Akikből hiányzik a készség Isten egész életet, teljes odaadást kívánó kijelentéseinek elfogadása iránt. Magunkban is tetten érhetjük, hogy megszokott életvitelünk igazolásának vágya a farizeusokéhoz hasonló kérdéseket fogalmaztat meg velünk. Olyanokat, melyekre mi magunk is tudjuk a választ, csak nem akarjuk elfogadni. (Azt reméljük, hogy talán valakitől megkapjuk a lelkiismeretünket megnyugtató, a bensőnkben jelentkező és döntést sürgető hangot elnémítani képes, késedelmeskedésünket jóváhagyó feleletet.) És olyanokat, amelyekre kész válaszunk van, s csak azért tesszük fel őket, hogy másokat teszteljünk, és szellemi fölényünket mutogassuk. Akármit feleljenek is a megkérdezettek, mi bebizonyítjuk, hogy válaszuk kikezdzhető, s a mi meggyőződéses meggyőződésnélküliségünknek van igaza. Ez a legveszélyesebb, a totális, gyilkos cinizmusba fulladó relativizmus, mellyel végérvényesen megadjuk magunknak a felmentést mindenféle hittel kapcsolatos erőfeszítés alól.

Ha kérdések, kétségek merülnek fel benned, vizsgálj meg, nem a felelősségtől, önálló döntéstől akarsz-e szabadulni, amikor kívülről vársz választ. Más az, ha értelmi nehézségeid vannak, s felvilágosításra van szükséged, s más, hogyha egzisztenciális választ kell adnod. Ebben az esetben a szíved mélyén jelentkező hangra figyelj. És vegyél erőt magadon, hogy merd megtenni, amit ez a hang, lelkiismereted szava diktál. Ha bizonytalan vagy, ha szorongsz, hogy rosszul értelmezed vagy félreismered Isten akaratát, imádkozz világosságért. Abban, amit jónak ismertél föl, tarts ki, és küzdj azért, hogy a még nagyobb jót is elérd.

Próbáld csak ki: ha bizonyos kérdésekben Isten törvényei és tanítása érthetetlennek tűnik számodra, kezdj csak el szerinte élni, figyelmesen hallgatva lelkiismereted indításaira. Csodálkozva fogod tapasztalni, hogy hitbeli kételyeid, erkölcsi bizonytalanságaid szép sorban szertefoszlanak, egymás után tűnnek el.

Évközi 8. hét

Szombat, II. évben

Júd 17.20b-25; Mk 11,27-33

„Könyörüljete a tévelygőkön. Másokat mentsetek meg, kiragadva őket a tűzből. A többieket pedig félelemmel és rettegéssel szánjátok, és mint a fertőzött ruhától, tartsátok magatokat távol tőlük.”

Jézus könyörült a tévelygőkön, megesett rajtuk a szíve. A bűnösök előtt szélesre tárta a mennyek országának kapuját. Ugyanakkor mint reális lehetőségről beszélt a kárhozatról.

Ma a poklot szívesebben magyarázzák metaforikusan, elbagatellizálva félelmetes valóságát. Azt a véleményt is hallani, hogy ma már a katolikus Egyház sem gondolja egészen komolyan a pokol tényét, hiszen legújabb katekizmusában idézőjelben szerepel az örök tűz. Valóban helyes ez a következtetés? Egy teológiai kijelentésben az örök tüzet vajon lehetne másként említeni, mint idézőjelben, érzékeltetve, hogy ez a képes kifejezés legfeljebb halványan sejteti a pokol félelmetes valóságát (mint ahogy az örök lakoma képe is csak gyatra hasonlat, amikor a mennyei boldogságról beszélünk).

Van, akin meg kell könyörülni, van, akit meg kell menteni, életünket is kockáztatva, mint a kisbabájáért a lángokban álló házba visszarohanó édesanya, és végül van, akit csak félelemmel és rettegéssel szánni lehet. Jézus Krisztus jajai jutnak eszünkbe, melyek nem fenyegetések, hanem siralmak. Akik megátalkodtak a bűnben, akik nem hagyják magukat kimenteni a bűnös nemzedék, a kárhozat lángjai közül, mert újra csak ellenállnak a kegyelemnek, azokon már nem tudunk cselekvő módon segíteni, legfeljebb annyit tehetünk, hogy szívünket el nem fordítva tőlük imádkozunk értük, és az ítélkezést Istenre bízunk. Ő az utolsó pillanatig sem mond le róluk, nekünk azonban menekülnünk kell a közelükből, mint Ábrahámnak és Lótnak Szodoma városából, különben az égő város lángjai elnyelnek, fertőzete utolér, és halálos ragálya minket is pusztulásba sodor.

Évközi 9. hét

Vasárnap, A évben

MTörv 11,18.26-28.32; Róm 3,21-25a.28; Mt 7,21-27

„Isten igaz volta a Jézusba vetett hit által nyilvánvalóvá vált mindazok számára, akik hisznek. Meg vagyunk győződve arról, hogy az ember a hit által válik igazzá.”

Isten igaz volta csak az üdvösségtörténet egészében ragyog fel számunkra nyilvánvalóan. Abban, amit Isten Izraelen keresztül adott az emberiségnek Ábrahámától Krisztusig. Jézus Krisztus kereszthalála az a pont, amelyben beteljesül az Ábrahámnak adott áldás és ígéret, mert az ő bűneinkért felajánlott áldozata által Isten minden ember előtt megnyitotta országát.

Isten igaz volta csak a Jézusba vetett hit által válik nyilvánvalóvá, mert aki nem hiszi, hogy Jézus Krisztus az örökkévaló Isten egyszülött Fia, aki emberré lett, hogyan fogadhatná el a Jézus Krisztus halálában felajánlott egyetemes bocsánatot? Hit nélkül szemlélve Jézus halála a legnagyobb igazságtalanság, ember és Isten oldaláról tekintve egyaránt. Isten igazsága annyit jelent, hogy hű önmagához és ígéreteihez. S bár az ember bűnével elzárta az isteni áldás útját, Jézus Krisztus halála áttörte ezt a gátat, s a kegyelem, az Atyának a Fiú iránti örök szeretete, vagyis a Szentlélek minden emberre kiárad, aki részesülni akar belőle, aki megtisztítja szívét a bűnbánatban.

Ez a Krisztust elfogadó és benne az isteni bocsánatot elnyerő hit teszi az embert igazzá, ez helyezi igaz állapotba Isten színe előtt. Ez a hit részesít Jézus Krisztus életéből. Ennek az életnek a legmélyebb valósága pedig az, hogy mindenkor, minden helyzetben az Atya akaratát keresi és teljesíti.

„Íme, áldást és átkot ajánlok fel nektek.” Az áldás, melyet Isten felajánl az ő életéből való részesedés, emberségünk tökéletes teljes kibontakozása Isten tervei szerint. Az átok pedig mindennek visszautasítása, lemondás arról, hogy Isten élete legyen bennünk, végleges elzárkózás a ránk záporozó kegyelem elől.

Évközi 9. hét

Vasárnap, B évben

MTörv 5,12-15; 2Kor 4,6-11; Mk 2,23-3,6

„Testvéreim! Isten, aki azt mondta: »A sötétségből támadjon világosság«, a mi szívünket is megvilágosította, hogy Isten dicsőségének ismerete (Jézus) Krisztus arcán felragyogjon nekünk.”

Szent Pál Isten első kijelentését idézi a Bibliából: „*Legyen világosság!*” Soha nem szabad elfelednünk, hogy Isten teremtő, vagyis képes rászólni a nemlétezőre, és az létezni kezd – ez az isteni akarat teljessége. Ebből az is következik, hogy a mi szívünk megvilágosodása is Isten teremtő szeretetének a műve.

A bűnös, Istentől elszakadt ember szíve menthetetlen állapotban van, semmi sem segíthet rajta, mert természetének lényegét tagadta meg, kivonva magát az Istentől való szerető függőség alól. Létezik ugyan a bűnös szív, de a nemlétezésnél is rosszabb állapotba került, mert létezésének nincs semmi értelme. Amint azonban Isten a nemlét sötétségébe bele kiáltotta: „*Legyen világ (világosság)!*”, ugyanúgy belekiáltja a bűnös szívébe is: legyen világosság! Így jön létre a Krisztusba vetett hit. Ezt nyilván el is kell fogadni, együttműködni vele, de sohase feledjük, hogy benső világunk legnagyobb titka az új teremtés. Ez a világ már mindenestül természetfölötti, benne részesedtünk Jézus istenfiúságából, s mivel csak a hasonló képes felismerni a hasonlót, ezért ragyog fel nekünk Isten dicsőségének ismerete Jézus Krisztus arcán.

Ez a mi igazi kincsünk, és semmi más. Amíg bármi mást nagyobb értéknek tartunk, valójában nem vagyunk keresztények. Az új évezred ezt a mély ismeretet hozza Krisztus híveinek, mert konfrontálódunk, élesen és fájdalmasan, a nagy világvallásokkal, s ebből fog előragyogni hitünk eredetisége, de csak azoknak, akik Jézus Krisztus fönséges ismeretéhez képest minden mást szemétnek tekintenek. Lehet párbeszédet folytatni a világ nagy vallásaival, Krisztust áruba bocsátani azonban nem lehet. Kincsünket törékeny cserépedényben őrizzük, de csak azért vagyunk törékenyek, hogy a nagyszerű erőt, az új isteni természetet ne magunknak tulajdonítsuk.

Évközi 9. hét

Vasárnap, C évben

1Kir 8,41-43; Gal 1,1-2.6-10; Lk 7,1-10

„Uram! Az égben, ahol trónodon ülsz, hallgasd meg az idegent is, aki nem tartozik népedhez.”

Van egy olyan kérés, mely magába foglal minden kérést, zsidóét, pogányét, keresztényét egyaránt. Olyan kérés, amelyben a végtelenre nyíló emberi egzisztencia a végső értelem, az örök boldogság után kiált. S van egy olyan egyetemes, a világtörténelemre, sőt az egész örökkévalóságra szóló imameghallgatás, amelybe minden kisebb horderejű egyéni és közösségi imameghallgatás belesimul a kinyilatkoztatás történelme és az üdvösségtörténet folyamán. Nélküle ezeknek az egyéb imameghallgatásoknak értelme sem volna. Ez az imameghallgatás, amellyel Isten választ adott a végső beteljesedésre szomjazó vágyunkra, Jézus Krisztusban történt meg azáltal, hogy emberi testünket magára vette, kínhalált szenvedett bűneinkért, s megigazulásunkra a mi emberi testünkben dicsőségesen feltámadt.

Ebben a perspektívában kell szemlélnünk a mai Evangéliumban szereplő jelenetet is. Benne nyilvánvalóvá válik, hogy Jézus az új és egyetlen temploma az emberiségnek, ahol zsidónak és pogánynak egyként teljesül legnagyobb kérése, a hit általi gyógyulás, nem csupán testi szenvedéseinktől, hanem bűn miatti halálból az örök életre.

Minden kisebb kérésünket emeljük fel erre a szintre, s helyezzük ennek a már teljesített kérésnek az erőterébe. Így teszünk minden szentmisén: nem annyira kérni jövünk, mint inkább a végső imameghallgatást, Jézus Krisztus halálát és dicsőséges feltámadását ünnepelni. Ez az igazi evangélium, melyhez képest eltölpül mindaz, amit ezoterikus tanok, vallásos mázzal bekent ideológiák, a modern pogányság boszorkánykonyháján kifőzött teóriák ígérnek. Micsoda ostobaság volna részünkről, ha hagynánk, hogy megbabonázzanak bennünket kis istenek, s lemondanánk arról, hogy egyedül Krisztusban és az ő Evangéliumában keressük életünk megoldását, lényünk legmélyén jelentkező, kérésként talán megfogalmazni sem mert vágyunk beteljesítését.

Évközi 9. hét

Hétfő, I. évben

Tób 1,3;2,1a-8; Mk 12,1-12

„Én, Tobit egész életemben igaz úton jártam és a jót tettem.”

Meddig teszed a jót?

Addig, amíg jólesik? Amíg viszonzást kapsz érte? Nem így tesznek-e a pogányok is?

Könnyű a roskadásig megrakott asztalról néhány falatot a nélkülözőnek vetni. Könnyű látványos tetteket véghezvinni, ha dicséret, kitüntetés jár érte. Könnyű jónak lenni, ha elfogadnak és szeretnek.

Tobit példája arra tanít, hogy mindhalálig kell tenni a jót, akár életünk kockáztatásával is. Az a jó, amit Isten vár tőlünk, az életünkénél is nagyobb érték, s a jócselekedet nagyobb esemény, mint a testi halál. Tobitról megtudjuk, hogy egyszer már halálra keresték amiatt, hogy meggyilkolt honfitársainak megadta a végtisztességet, szomszédai ki is csúfolják oktanlan vakmerőségéért.

Ilyen „ellenszélben” kitartani a jóban, ez az igazi! Akkor is, ha a praktikus ész egész sor indokot tud felhozni, hogy ez most miért nem időszerű.

A halott eltemetésének kötelessége isteni parancs volt nemcsak az Ószövetségben, de más vallásokban, kultúrákban is, elég, ha csak Antigonéra gondolunk, aki az isteni törvény elsőbbségére hivatkozva szembeszegült a király rendeletével, eltemette halott testvérét, s tetteért életével fizetett.

De magát az Úr Jézust is foglalkoztatta, hogy halála után milyen sors vár testére. A mai Evangéliumban szereplő példabeszédében számot vet azzal a lehetőséggel, hogy Izraelből kítaszítva kell meghalnia, s holttestét talán temetetlenül is hagyják. Erre utalnak Máriáról mondott szavai is Betániában, amikor az asszony illatos olajjal kente meg a lábát: *„a temetésemre teszi.”*

Kilépve a haszonelvűség világából, nem törődve azzal, hogy másoknak mi erről a véleménye, sőt a kilátásba helyezett büntetéstől sem félve kell tennünk a jót, állhatatosságban megőrizve lelkünket. Könnyen lehet, hogy következetességünk, hűségünk azokra is hatni fog, akik azelőtt kinevettek vagy gyanúsán méregettek. Az is előfordulhat azonban, hogy jóságunk csak felingerli a gonoszság hatalmát, s megaláztatást, üldöztetést, halált kell szenvednünk tőle.

De egy pillanatra se feledjük:

*A kő, amelyet az építők félredobtak,
szegletkövé lett.
Az Úr tette azzá;
csodálatos dolog ez a mi szemünkben.*

Évközi 9. hét

Hétfő, II. évben

2Pét 1,2-7; Mk 12,1-12

„Töltsön el titeket kegyelemmel és békességgel Istennek és Urunk, Jézus Krisztusnak ismerete.”

A kegyelem isteni segítség, amely emberi életemet magasabb szintre emeli. A békesség pedig megnyugvás abban, aki szeret engem, örökké megmaradó szeretettel.

Mindkettő emberi tapasztalat is egyben. A valódi, lényünk legmélyét megérintő szeretettel való találkozás legjobb, legnemesebb képességeinket hozza elő, kiemel bennünket az elsivárosító hétköznapi évek hosszú során ránk rakódott törmeléke alól. Egy mély barátság, igaz szerelem, az önzetlen testvéri segítség megtapasztalása érezhetően jobb emberré tesz, az isteni világ felé sodor, mintegy kegyelmi állapotba helyez.

És ugyanígy a békesség is, mely nem csupán a rendből áradó nyugalom, ahogy igen bölcsen megfogalmazták a skolasztikusok, hiszen az emberi szív, a személy nem képes teljes nyugalomra jutni másban, csak egy másik személyben, egy tiszta emberi szeretetkapcsolatban, melyben felvázolódik az örök élet. Igen, mert szeretni tudásunk jelenti az Istenhez való hasonlóságunk lényegét, s ha az isteni természet részesei lettünk, az mindenekelőtt ezt a képességünket jelenti.

Istennek és Urunknak, Jézus Krisztusnak ismerete a hitben így tölt el minket kegyelemmel, vagyis isteni erővel, energiával, világossággal, életcsírákkal, a Szentlélek által megtermékenyítve értelmünket, szabaddá téve akaratunkat és magával ragadva szívünket.

És eltölt azzal a békességgel, melyre a nyugtalan szív vágyva vágyik, melyet már megpillantott az emberi szeretetben, s megízlelt, elővételezett és magához vett az eucharishtiában.

Évközi 9. hét

Kedd, I. évben

Tób 2,9-14; Mk 12,13-17

„Adjátok meg a császárnak, ami a császáré, és az Istennek, ami az Istené.”

Zseniális felelet: Jézus ügyesen kivágja magát abban a kényes helyzetben, amelybe a farizeusok és Heródes-pártiak kérdése hozta. Ha azonban Jézus a politikai provokációra is úgy felel, hogy Istenre irányítja a figyelmet, akkor bizonyára nem elégszik meg egy hangzatos, de tulajdonképpen nem túl tartalmas frázissal. (Válaszának ezen a felületes szinten való idézgetését épp elégszer hallhattuk, hallhatjuk különféle megalkuvások igazolására.) Nem annyit mond csupán, hogy ne keverjük össze a politikát a vallással, vagy hogy mindenkinek megadva, ami jár neki, földi és égi hatalomnak egyaránt, békében és jó lelkiismerettel élhetünk.

Ez mind igaz, de nem hatol elég mélyre. Jézus kijelentése mindenekelőtt azt juttatja nyilvánvalóan kifejezésre – arcul csapva a római vallást –, hogy a császár nem isten.

Továbbá abból, ahogy a dénárra mutatra kijelenti, hogy a császárt illeti, hiszen az ő képe van rajta, kínálkozik a párhuzam, hogy mi magunk viszont, akik Teremtőnk képét viseljük, az ő tulajdona vagyunk, neki tartozunk tehát saját magunkkal. S most látjuk, hogy nem kötelességeink két egyenlő részre történő osztásáról van szó, hanem arról, hogy minden evilági teendőnk át kell hatnia Istenhez tartozásunk tudatának, s bármit is teszünk, csak a neki való teljes önátadáson belül szabad tennünk.

Ezért amikor úgy érezzük, hogy a kétféle elvárás összeütközésbe kerül egymással, nem szabad kijátszani egyiket a másik ellen. A császárnak, a földi hatalomnak joga van mindahhoz, ami őt illeti, de semmihez sincs joga, ami nem őt illeti: önmagunkkal csakis Istennek tartozunk, senki és semmi másnak.

Milyen egyszerű ez, s mi mégis hogy elbonyolítjuk! Szent Sebestyénnek és társainak például egy pillanatig sem okozott fejtörést, hogy mi az, ami a császárt illeti, s mi, ami csak az Istent. Életükkel és halálukkal egyként megadták a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené.

Aki elsősorban arra törekszik, hogy Istennek megadja, ami az övé, az evilági kötelességét is pontosan tudni fogja, és sem a jólét, sem a szükség, sem a megtiszteltetés, sem a megaláztatás, sem az egészség, sem a szenvedés nem fogja eltéríteni a helyes útról.

Évközi 9. hét

Kedd, II. évben

2Pét 3,12-15a.17-18; Mk 12,13-17

„Várjátok és sietessétek az Úr eljövételének napját.”

A keresztény ember számára a világ összeomlása nemcsak eljövendő esemény, hanem valamiképpen jelenvaló is, mert mi, akik megkeresztelkedtünk, a Szentlélekben, Isten átalakító tüzeiben merültünk alá. Szent Pál apostol Rómaiakhoz írt levelében úgy tekint a kozmosz hatalmas átalakulása elé, mint amely Isten fiainak dicsőséges kinyilvánulása lesz. Azaz, ami bennünk már végbement, a régi világ rettenetes összeomlása s a kegyelmi élet csírájának megjelenése és kibontakozása, az után öntudatlanul is sóvárog az egész természet, mert sorsa mindenestül összefonódik az ember szívének legbensőbb történetével.

A végső nagy rombolást, azaz a régi világ gyökeres átalakulását és az új világ születését nem egy kozmikus katasztrófa, hanem Isten szeretete viszi végbe, mely már el is kezdte működését bennünk a hit és a keresztség által szívünkbe árasztott Szentlélek erejével. Lényünk középpontja már átkerült Isten világába, de tudatos életünk, akarati döntéseink, érzelmeink, erkölcsünk, testi megnyilvánulásaink még kötődnek a régi világhoz és annak törvényeihez.

Az az igazi keresztény, akiben lelkiileg már végbement a világ vége, az eget tűzben elégték, az elemek megolvadtak, s már létrejött az új ég: az új horizont, amely az örök istenfiúság csírájából kinövő új minőségű istenismeret és istenkapcsolat egyben, és az új föld: az isteni létmód fokozatos térhódítása testi életében. Várni és siettetni az Úr eljövételének napját azt jelenti, hogy együttműködve a kegyelemmel egész lényünket öfeléje fordítjuk. Nem görcsösen erőlködve, türelmetlenül, de szüntelen figyelemmel. Ez a hűséges, odaadó figyelem nyitja meg az eget, és hozza le őt.

„Nevezhetjük a készenlétet ihletnek is; az ember mindig élébe megy. Amely szemből jövet várható. Mert az ismeretlen jövőbe van rejtve. Lehet egy elkövetkező fontos óra, egy perc, egy villanás (unatkozni? Mit jelent az?), egy kép, egy szó, a baráti arcon, a baráti szemekben fölsugárzó szeretet, mely úgy érint meg minket, mint a tanítványok közé lépő Föltámadott ujjahegye; lehet egy könyv, egy tenyér, az asszonyi gondoskodás megszakítatlan folyamata, valami vagy valaki, áldóan és áldottan, mert »az Úr nevében jön«.”

(Vasadi Péter)

Évközi 9. hét

Szerda, I. évben

Tób 3,1-11a.16-17a; Mk 12,18-27

„Amikor a halottak feltámadnak, már nem házasodnak, sem férjhez nem mennek, hanem olyanok lesznek, mint az angyalok a mennyben.”

A szadduceusok Mózesre hivatkozva állnak elő „teológiai” problémájukkal, kérdésfelvetésük azonban már-már a nevetségességig abszurd, s aligha képezheti komoly vita tárgyát. Egyértelmű, hogy nem is az érvek felsorakoztatása és az ellenérvek meghallgatása a céljuk, hanem pusztán az, hogy Jézust és a feltámadásba vetett hitet lejárassák.

Jézus azonban ismét csak meglepetéssel szolgál, amikor ahelyett, hogy belemerülne a kicsinyes részletekbe, az alapokat veszi célba, s azon a ponton támadja vitapartnereit, melyet ők legfőbb erősségüknek hittek, rámutatva szentírásismeretük hiányosságára. A gonoszkodó, gúnyos kérdésre úgy felel, hogy válaszából nem hiányzik egy csipetnyi irónia: *„Nyilván azért tévedtek, mert nem ismeritek az Írásokat, sem az Isten hatalmát!”* És ő is Mózesre hivatkozva érvel, miközben egészen új horizontot nyit hallgatósága előtt, akiknek a feltámadásról csak homályos elképzelésük volt.

Az Evangéliumban és az Olvasmányban egyaránt szó van egy asszonyról, akit hétszer adtak férjhez, de szó van az angyali életről is, amely az Úr Jézus ígérete szerint ránk is vár a feltámadás után, s amelynek a Tóbiás könyvében szereplő Rafael angyal a képviselője.

Milyen is ez az élet?

Korántsem valami vérszegény, eseménytelen és öröm nélküli létforma, amelyet talán szegényes fantáziánk elképzel. Az angyal beteljesedett, teljesen Istenre koncentrált lény, Isten erejének hordozója, aki mindenestül kész ezzel az erővel Isten és az ember szolgálatára lenni.

S amint Isten Rafael angyal által Tobitot és Sárát kimentette kétségbeesett helyzetéből, úgy fog bennünket is kiemelni ebből a halálra szánt, reménytelenségnek alávetett világból, hogy örök életének boldogságából részt adjon nekünk.

Ez a boldogság pedig még sokkal, de sokkal nagyobb lesz, mint Tóbiásé és Sáráé, amikor férj és feleség lettek, mert a házasságkötés még csak a kezdete egy útnak, s az embernek növekednie kell, megtisztulnia és megtérnie, jócselekedeteket végbevinnie, hogy Isten előtt kedves lehessen.

Az örökkévalóságban azonban lezárul az érdemszerzés ideje. Megszűnik befejezetlenségünk, létezésünk kiteljesedik Krisztus méreteire, eltűnnek tökéletlenségeink és korlátaink, kapcsolatunk Istennel, házastársunkkal és minden emberrel megszabadulva minden esetlegességtől és önzéstől hasonlíthatatlanul mélyebb, intenzívebb és tisztább lesz, s el nem múlik soha.

Évközi 9. hét

Szerda, II. évben

2Tim 1,1-3.6-12; Mk 12,18-27

„Jézus Krisztus legyőzte a halált, és az evangélium által felragyogtatta a halhatatlan életet... Ennek lettem hirdetője... Emiatt szenvedem a fogságot is.”

Hogy lehet az, hogy mi szabadon járva-kelve, azt csinálva, amit akarunk, rabok vagyunk, a szentek pedig rabként is szabadok? Sőt minél jobban beszűkül a tér és a lehetőségek világa körülöttük (lehet ez az öregség miatt is) annál szabadabbak, eredetibbek, annál intenzívebben élnek.

Mert ők egy üzenettel járták be a világot, amely halhatatlan, boldog örök életről szóló üzenet. Küldetést teljesítettek, de tudták, hogy ennek az üzenetnek az a természete, hogy nem lehet megbilincselni, bezárni, elfojtani... Sőt, ha nem hirdethetik városról városra járva, akkor koncentrálnak és szinte robban...

Ez a felgyülemlett, túlsorduló isteni élet, amely bennük egy helyben maradva csak növekszik – hiszen szüntelenül Jézus Krisztus fönséges ismeretén jár az eszük, szívük meg hozzá vágyódik –, egy levélben, amelyet megírnak, egy szóban, amelyet mondanak, egy fél gesztusban, amellyel felénk nyújtják a kezüket, hallatlan intenzitással adódik tovább.

Példa rá ez a levél is. Nemcsak Timóteus élhetett belőle, hanem minden hívő az utolsó napig, de főleg az Egyház pásztorai, akiket biztat, hogy szítsák fel magukban Isten kegyelmét, amely a kézföltétel által bennük van, és hogy legyenek bátrak, ne féljenek, s ne szégyelljék az evangéliumot.

Ne csatangolj a világban, hanem járd be az evangélium örömhírével, akkor majd ha bilincseket tesz rád az öregség, egy még tágasabb világ nyílik meg előtted.

A mai evangéliumi részletben feltűnő szadduceusok nem hittek a holtak feltámadásában, és még nevetségessé is akarták tenni azt ostoba, primitív elképzelésekre épülő „történetükkel”.

Ha valaki olyan üres életet él és olyan kiégett lelkű, mint azok a szadduceusok, akkor nyilván meg se kívánja a feltámadást és az örök életet; csak aki a maga mélységében ízleli az életet, az kíváncsi utána. Miért? Mert ott a mélyben már találkozott vele.

Amit meg nem ízlelek (legalább előízként), arra hogyan kíváncsi lehetek? Szent Pál és Szent Timóteus megízlelték az életet. Nem elég szenvedni és szerencsétlennek lenni ahhoz, hogy valaki az örök élet után kíváncsi legyen. Előbb, közben vagy mögötte meg lehet ízlelni a halhatatlan életet. Csak az kíváncsi a feltámadásra, aki megtapasztalta önmagában Isten mindenható cselekvését, és ezt nem tagadta meg, nem vetette el magától, hanem mindent ennek vetett alá.

Évközi 9. hét

Csütörtök, I. évben

Tób 6,10-1 1;7,1.9-17;8,4-9a; Mk 12,28b-34

„Mielőtt egyesülnél vele, keljetek föl mindketten és imádkozzatok, s kérjétek az ég Urát.”

Egyedül Isten a tiszta forrás, mi nem vagyunk azok. Ezért ha magunkat mint forrást kínáljuk fel testvéreinknek, óhatatlanul beszennyezzük őket. Az anya, aki elkényezteti gyermekét, az anyós, aki mindenbe beleszólva tönkreteszi a fiatalok házasságát, a férj, aki féltékenységevel megöli felesége szerelmét, mind ugyanott hibázik: saját szeretetének megtisztítatlan forrásából itatja azt, akit szeret, s ahelyett, hogy az életet táplálna benne, megmérgezi őt.

Csak az Istennel egyesült ember kínálhatja föl testvére számára szívének forrását, és mondhatja: Jöjj, és igyál! Hiszen maga az Úr Jézus ígéri: *„Aki hisz bennem, annak szívéből élő vizek forrásai fakadnak.”* A kölcsönös szeretet azonban azt követeli, hogy mindkét fél tiszta forrássá legyen, hogy egyikük szeretete, szerelme se hozzon halált a másikra.

Ehhez pedig imádságban kell átmenni az éjszakán, és Istennel egyesülni, mielőtt egymással egyesülnének. Meg kell tisztítaniuk a szívüket az érzékek, a lelkiek és a szellemiek éjszakájában, hogy elmondhassák Tóbiással: *„Íme, én most nem élvezetvágyból veszem el nővéremet, hanem tiszta szándékkal.”* Csak akkor szabad életre szólóan felkínálnunk valakinek szeretetünket, ha hitünk, reményünk és szeretetünk alapja már egyedül a mindenható Isten.

Az Istennel egyesült ember szeretetében örök Pünkösöd van: a Szentlélek szüntelen áradása. Az evangélium szerinti házasság is csak az ilyen tiszta, kölcsönös szeretetben állhat fenn. Az Istennel egyesült házaspár testi önátadásában ugyanis maga Isten van jelen.

A krisztusi házasság nem csupán felbonthatatlan, de felbomolhatatlan is, mert Isten a forrása, alapja, összetartó kapcsa. A két ember benne járja együtt az üdvösség útját, megtapasztalva, hogy a két főparancs nem csupán hasonló, de valójában egy és ugyanaz a valóság; nincs többé kétféle szeretet, hanem csak egy, mely Isten belső életéből fakad.

Aki ezt megsejti, *nem jár messze Isten országától*. Aki pedig nap mint nap gyakorolja, be is lép oda.

Évközi 9. hét

Csütörtök, II. évben

2Tim 2,8-15; Mk 12,28b-34

*„Ha vele halunk, vele fogunk élni;
ha kitartunk mellette, vele fogunk uralkodni;
de ha megtagadjuk őt, ő is megtagad minket;
de ha hűtlenné válunk, ő akkor is hű marad,
mert önmagát nem tagadhatja meg.”*

Ez a rövid, egystrófás himnusz ősbib, mint maga a levél, a szentírás-magyarázók szerint a vértanúság dicséretének éneke.

A vértanúhalál csupán egy korábbi, lelki halál kifejezése, amikor az ember a keresztség szentségében Krisztus halálában eltemetkezve meghalt a bűnnek. Az, hogy *vele fogunk élni*, ezután nem valami sápadt, bizonytalan reménykedés a túlvilági életben, hanem belső tapasztalat is, hiszen ha valóban meghaltunk a bűnnek és a világ szellemének, a Jézusba vetett hittel azonnal egy új, soha nem is sejtett életet ízlelünk meg.

Egyre inkább evidenciaként ismerjük föl, hogy Krisztus követése nem más, mint szeretetből vállalt boldog vértanúság, még ha vértelen is. Minden ember élete meg van jelölve a halállal. Mindegyikünk földi élete rámegy valamire. Természetesen nem elméletben és a kegyes szavak szintjén kell meghalni vele, hanem konkrét mindennapi életünk állandó odaadásában. Ha ezt próbáljuk megkerülni, hiába várunk az isteni jelre, amelynek meg kellene mutatnia, mit is kell tennünk, semmilyen jelet nem fogunk kapni. Aki egyszer megtanulta a hitben, hogy Krisztus valóságos Isten és valóságos ember, aki értünk meghalt és testben feltámadt, az ebben az ismeretben magában megkapta keresztyén hivatását: hogy a napi teendőkben, emberi viszonyokban adja át magát Istennek.

Csodálatosan rajzolódik ki ebben a néhány sorban Jézus Krisztus és a keresztyén lélek viszonya. Eleinte úgy látszik, mint két ember kapcsolata, ahol az egyik függvénye a másiknak. Egy ponton azonban Jézus Krisztus magatartása abszolút, és független a mi döntésünktől, állhatatosságunktól vagy állhatatlanságunktól. Ő ugyanis hű marad, hiszen képtelen a hűtlenségre. Mi megtagadva őt betölthetjük mással az ő helyét; az ő számára azonban mi pótolhatatlanok maradunk. Örök szeretetében rólam elképzelt tervét az utolsó pillanatban is fönntartja, újra meg újra felkínálva a lehetőséget, hogy szabadon, egész lényünkkel őt válasszuk.

Évközi 9. hét

Péntek, I. évben

Tób 11,5-17; Mk 12,35-37

„Áldott legyen az Isten, áldott legyen az ő nagy neve, és áldottak az ő szent angyalai örökkön-örökké.”

Tóbiás hazaérkezésének jelenete különösen is alkalmas arra, hogy magunk elé képzelve szemléljük, mint egy élőképet.

Tele van ez a jelenet újszövetségi utalásokkal, finom párhuzamokkal. Tóbiásnak anyjával való találkozása eszünkbe juttatja a tékozló fiú hazatérését, akit atyja szintén már messziről meglátott és eléje sietett. Igaz, itt nem az atyai házat könnyelműen elhagyó fiúról van szó, azonban rá is igaz, hogy elveszett, de megkerült, meghalt, és feltámadt, hiszen szülei már halottnak vélték, sőt anyja el is siratta. Annál nagyobb volt az öröme, amikor nyakába borulva üdvözölhette. Szavai: *„Fiam, csakhogy újra látlak téged; most már meg is halhatok”*, azokat a szavakat előlegzik, melyeket az agg Simeon mondott, mikor a kisdéd Jézust karjába vette a templomban.

Az pedig, ahogy a látását visszanyerő Tobit magasztalja Istent, fia nyakába borulva, sajátságos módon Mária és Erzsébet találkozását idézi fel, amikor Mária, miután köszöntötte Erzsébetet, ő pedig viszonzta a köszöntést, magasztalni kezdte a magasságbeli Istent.

Az egész jelenetet az öröm és Isten magasztalása hatja át. Rafael angyal minden bizonnyal otthon érezhette magát ebben a házban, ahol mindenért hálát adtak Istennek. Tóbiás és családja az istendicséret légkörében élt, s nem lépett ki belőle akkor sem, amikor megpróbáltatásban volt része. A szerencsés házasság, az örömteli viszontlátás, a gyógyulás mind-mind ennek következménye, az istenfélelem jutalma.

Tobit egy időre ugyan elveszítette látását, de nem veszítette el Istenbe vetett bizalmát, s nem fogyatkozott meg a hűségben. Tóbiás mielőtt egyesült volna feleségével, Sárával, együtt imádkozott vele, s mielőtt elbeszélte volna szüleinek, mi minden történt vele, előbb magasztalta Istent. S még Anna is, aki a leggyarlóbb volt hármuk közül, kishitűségében, zsörtölődésében a leginkább hozzánk hasonló, példakép lehet előttünk türelme és odaadó szeretete miatt, amellyel kitartott megvakult férje mellett, s a reménytelenség ellenére való reménykedése miatt, amellyel bár már halottnak vélte, mégis mindennap hazavárta fiát.

Bárcsak ilyen légkör uralkodna a keresztyén családokban! Akkor lenne igazán *részünk az egészségben, áldásban és örömben.*

Évközi 9. hét

Péntek, II. évben

2Tim 3,10-17; Mk 12,35-37

„Te azonban tarts ki abban a hitben, amit tanultál, és amiről meggyőződted. Hiszen tudod, kitől tanultad. Gyermekkorod óta ismered a Szentírást.”

Szinte ijesztő látni, micsoda kétségbeesett igyekezettel keresik kortársaink az élet értelmét, és falják a különböző vallások, filozófiák, okkult tudományok könyveit. A szentírást viszont vagy kézbe sem veszik, vagy pedig saját szájuk íze szerint értelmezve olvassák, rejtjeles üzenetet keresve benne.

Mondható-e kereszténynek egyáltalán, aki életében még egyszer sem olvasta végig a Bibliát? Nem csak az evangéliumokat, Szent Pál egyes leveleinek részleteit vagy az Ószövetség legismertebb könyveit. Istennel való kapcsolatunk mélységmérője, hogy mennyire vesszük komolyan azt az írásos kinyilatkoztatást, melyet a szentírásban adott nekünk, az első laptól az utolsóig.

Ismerni a szentírást nem azt jelenti, hogy kívülről megtanulom egy-egy versét (bár ez sem volna haszontalan), hanem hogy elmerülök benne, s a sorok mögött keresem azt a személyes jelenlétet, amely az egésznek értelmet, mindennap aktualitást ad, mint egy szerelmes levélnek, melynek írója sok száz kilométer távolságból is jelenvaló számomra.

Vannak könyvek, melyeket az ember élvezettel olvas el egyszer, de azután soha többé nem érzi szükségét, hogy kézbe vegye őket. Vannak továbbá olyanok, melyeket lassan, ízlelgetve lehet csak olvasni, és előszörre nem is, csupán kétszeri, háromszori olvasás után „adják meg magukat”, tárják fel valódi gazdagságukat. Vannak, amelyek jók és fontosak voltak fiatal korunkban, de nincs hozzájuk türelmünk idősebb korunkban. És fordítva, ifjúként nem tudtuk értékelni őket, csak érettebb fejjel fogjuk fel értelmüket.

Olyan könyv azonban, amely minden életkorban, minden élethelyzetben, lelkiállapotban, ízlésünktől függetlenül meg tud szólítani bennünket, aligha van más, mint a Biblia. Jó, ha vele kezdtünk olvasni tanulni, s egyáltalán nem baj, ha életünk végére nem marad más olvasnivalónk, csak ez.

Évközi 9. hét

Szombat, I. évben

Tób 12,1.5-15.20; Mk 12,38-44

„Ez a szegény özvegy mindent odaadott, amije csak volt.”

A mai Evangéliumban nem a sok áll szemben a kevéssel, hanem a *valamennyi a mindennel*, az ember mértéke Isten mértékével. A szegény asszony két fillérje mérhetetlenül több a gazdagok nagy összegű adományainál, mert ezzel a két fillérrel önmagát vetette Isten karjaiba, elismerve elégtelenségét és teljes bizalommal ráhagyatkozva az ő gondviselő szeretetére.

Mindnyájan szegények vagyunk: mezítelenül jöttünk ki anyánk méhéből, és mezítelenül hagyjuk el ezt a világot. A gazdag szeme elől azonban az a sok, amit birtokol, eltakarja létbeli szegénységét.

Mid van, amit nem úgy kaptál? S ha kaptad, mit dicsekszel vele? A gazdag alapvető tévedése, hogy azt hiszi, azzal, ha sokat ad, megadja Istennek, ami jár neki. A császárt talán el lehet kápráztatni a sokkal, Istent azonban csak a minden hatja meg. S mindenki „gazdag”, aki kevesebbet ad, mint mindent, kevesebbet, mint önmagát.

Mit is jelent azonban önmagunk odaadása?

Nem szépen megfogalmazott felajánló imádságot, amely legfeljebb arra alkalmas, hogy a szentség látszatát keltse rólunk. Nem is elsősorban látványos, nagy tetteket. Sokkal inkább mindennapi, jelentéktelennek tűnő jócselekedeteket, melyeket alig vesznek észre az emberek, s talán mi magunk sem, annyira természetessé váltak. Az imádság és az alamizsnálkodás (az irgalmasság testi és lelki cselekedetei), melyet Rafael angyal Tobitnak és Tóbiásnak lelkére kötött, ha már mintegy létformánkká lett, az angyalokhoz tesz hasonlóvá minket. Az angyali lény mintegy Isten dicséretéből, imádásából van összeszöve. Istentől jön és hozzá megy – ez a létezése. S az ember legmagasabb rendű hivatása ugyancsak az, hogy imádja az őt a semmiből előhívó Teremtőjét, méghozzá testestül-lelkestül.

Ne akard Istent kifizetni, sem aprópénzzel, sem súlyos összegekkel! Ne akard elkápráztatni hőstettekkel, áldozatvállalásokkal! Állj inkább készen, hogy angyalává, küldöttévé tegyen a teljes önátadásban, hogy egész életed istendicséretté formálódjék, hirdesse az ő tetteit, és végtelen irgalmasságának jele legyen embertársaid között.

Évközi 9. hét

Szombat, II. évben

2Tim 4,1-8; Mk 12,38-44

„Eljön az idő...”

Ma ismét eljött az az idő, amelyben romlott, meg nem regulázott vágyainkra hallgatva olyan tanítók után kapkodunk, akik elnézik beteg vágyaink kielégítésére tett kísérleteinket, sőt talán maguk biztatnak rá; amikor az újdonság jelenti a feltétlenül jót és követendő, amikor önmegtagadás, bűnbánat, megtérés nélkül ígérnek el nem múló boldogságot, megistenülést.

Ez a világtrend a katolikus keresztény tanítást is megpróbálja kikezdeni, a maga képére és ízlésére átformálni. A keresztény szókészletet fenntartva, a külsőségeket megőrizve valami egészen mást tanítanak, mint amit az apostolok ránk hagyományoztak, s amit az egyháztanítók és szentek sértetlenül megőriztek és életpéldájukkal felragyogtattak.

Minden kereszténynek vennie kellene a bátorságot, hogy mint Newman, aki anglikánnak született, és egyházát a végsőig igyekezett védelmezni, összevesse kora kereszténynek mondott tanítását és gyakorlatát azzal, amit az apostoli egyház képviselt, s levonja a szükséges következtetéseket, legyenek azok bármilyen fájdalmasak is.

„Én jól védtem az anglikán egyházat papíron, de milyen ítéletet mondtak volna róla Atanáz, Vazul, Gergely, Hiláriusz és Ambrus? Minél tovább fontolgattam a dolgot, annál inkább azt gondoltam, hogy ha ezek az atyák megvizsgálták volna az egymásnak ellentmondó érveket, ellenem döntöttek volna... Ha Szent Atanáz vagy Szent Ambrus hirtelen életre támadtak volna, nem kétséges, melyik közösséget tartották volna elhibázottnak a sajátjukkal szemben. Biztosan mindenki megegyezik abban, hogy ezek az atyák, bármennyire különböző nézetűek is, bármi ellen tiltakozzanak is, sokkal otthonosabbak lesznek olyan emberek társaságában, mint Szent Bernát vagy Loyolai Szent Ignác, vagy egy magányosan élő pap, vagy irgalmas nővérek, vagy az oltár előtti műveletlen tömeg, mint minden más vallási közösség vezetői vagy tagjai körében.”

(John Henry Newman)

Ennek az összevetésnek alapos lelkiismeret-vizsgálattal kell kiegészülnie, hogy végül eljuthassunk arra a mindent odaadó tökéletes ráhagyatkozásra Isten Egyházában, amelyre az utolsó két fillérjét is a templom perselyébe dobó özvegyasszony ad példát a mai Evangéliumban.

Évközi 10. hét

Vasárnap, A évben

Oz 6,3-6; Róm 4,18-25; Mt 9,9-13

„Menjetek csak és tanuljátok meg, mit jelent ez: »Irgalmasságot várok és nem áldozatot.«”

A mai Olvasmányban Ozeás próféta ajkáról hangzik el az a kijelentés, melyet azután Jézus is megismétel az Evangéliumban. Nem az Ószövetség áll szemben az Újszövetséggel, nem az áldozat eredeti, Istentől rendelt belső értelme áll szemben az irgalmassággal, hanem egy korabeli, eltorzult, már nem a próféták tanításának alapján álló vallási gyakorlat és mögötte lévő világkép Isten igazi üdvösségtervével.

Egy ősi, pogány vallási elképzelés tör elő újra és újra, akkor és ott a farizeusokban, itt és most kísértésként bennünk: a bűnbeesett, Istentől rettegő és bujkáló ember hatni akar az Istenre, lemondása, áldozata által kicsikarni tőle a megbocsátást, irgalmat.

Jézus nem hatni akar az Atyaistenre, sem imádságával, sem szent életével, sem kereszthalálával, hanem az Atya irgalmasságát hozza a bűnösnek, kinyilatkoztatva Isten örök szeretetét. Lévinek nem kell máris szentnek lennie, hogy Jézus megszólítsa. Elég csak engednie az irgalom vonzásának, felállnia és otthagynia a bűn helyét. A bűnös beteghez hasonlít, és Jézus az orvosa. A betegnek szabad betegen az orvos elé állnia, és tőle várni a gyógyulást.

A mi áldozatunk és imádságunk értelme is csak az lehet, hogy Jézus áldozatához kapcsolódva megnyíljunk Isten szeretetére a magunk és mások számára. Ez, persze, mindennapi gyakorlat kell hogy legyen, életforma, amelyben az irgalmasságot és a megbocsátást ajánljuk fel testvéreinknek.

Évközi 10. hét

Vasárnap, B évben

Ter 3,9-15; 2Kor 4,13-5,1; Mk 3,20-35

„Aki a Szentlelket káromolja, az soha nem nyer bocsánatot.”

Az egész szentírás legfélelmetesebb kijelentése ez. Minthogy Isten végtelenül irgalmas, arról szó sem lehet, hogy abbahagyná a megbocsátást; az az Isten, aki azt kívánja tanítványaitól, hogy hetvenszer hétszer bocsássanak meg, vagyis végtelen sokszor, nem is szűnhetne meg felajánlani a megtérő bűnösnek az irgalmasságot. Éppen arról van szó, hogy a bűnös ember képtelenné válhat az isteni irgalom befogadására, ellenállhat a megbocsátó kegyelemnek.

Hihetetlennek tűnik, de eljuthat az ember oda, hogy a saját szemével is látott, tagadhatatlan csodát valami ördögi okoskodással úgy állítsa be, mint szemfényvesztést. Erre illik igazán az ördögi kör kifejezés, amely képes teljesen önmagába záródni, és kirekeszteni Isten kegyelmének sugarát.

Mindaddig megbocsáthatatlan ez a fajta bűn, míg e körből ki nem lép az ember. Míg egészen föl nem adja azt az ideológiát, amellyel visszájára fordítja a legnyilvánvalóbb tényeket. A Szentlélek legelső ajándéka, hogy ránk bizonyítja a bűnt. Ez a megszégyenítő leleplezés megszabadulásunk, üdvösségünk kezdete. Ha nem hagyjuk, hogy ránk bizonyítsa a bűnt, ha megpróbáljuk felmenteni magunkat, illetve ha tagadjuk a bűnt, az viszont a Szentléleknek való totális ellenállás, az üdvösség elutasítása, lépés a kárhozat felé.

Van-e mód kilépni az ördögi körből? Embernek egyedül ez aligha megy. Isten azonban az utolsó pillanatig felkínálja a lehetőséget, és ha akadnak jó szándékú, erős hitű segítőtársak, van esély a legmegátalkodottabb gonosztevő megtérésére is.

Évközi 10. hét

Vasárnap, C évben

1Kir 17,17-24; Gal 1,11-19; Lk 7,11-17

„Amikor úgy tetszett annak, aki már a születésemkor kiválasztott és kegyelmével meghívott, hogy kinyilatkoztassa bennem Fiát...”

Igazából nem maga a csoda érdekes, mert ha hisszük, hogy Krisztus az élő Isten Fia, aki a világbajött, akkor a csodát is könnyű elfogadnunk, hanem a csoda másnapja az érdekes azoknak az életében, akikkel a csoda megtörtént. Egyikünk életéből sem hiányoznak a csodák, a nagy megvilágosodások, az isteni szólítások, esetleg a halál torkából való megszabadulás, de gyakran hiányzik az a magatartás, amelynek a csodát követnie kellene. Szent Pál apostol egész életében emlékezett arra, ami a damaszkuszi úton történt vele, hogy a feltámadt Krisztus megjelent neki és szólt hozzá. Akkor ott mindent megkapott csírájában, az egész krisztusi kinyilatkoztatást.

Mi azonban legtöbbször feledékenyek vagyunk és hálátlanok, talán bele sem gondolunk, ki az, aki a csodát tette velünk. Az isteni hatalommal, de még inkább az isteni szeretettel való találkozás egész életünket meg kellene hogy jelölje, mi azonban már másnap kételkedünk, s új meg új jeleket és bizonyítékokat várunk.

Isten a csoda másnapján is ugyanaz az Isten, ő nem változik, nem un meg bennünket, szeretete nem csökken irántunk akkor sem, ha épp nincs csoda. A hűség titka: egyetlen napra sem feledni meghívásunk csodáját, akár kicsi volt, akár nagy. De hűségesek csak akkor maradhatunk, ha nap mint nap felidézzük és szemléljük, amit Isten véghez vitt az életünkben, és hálát adunk érte.

„Bálványunkká lettek azok a pillanatok, amikor Isten jött és beszélt hozzánk, és makacskodunk, hogy tegye meg újra, holott Isten azt kívánja, hogy hitben járjunk. Sokan közülünk leheveredve megállapítjuk: »Addig mit sem tehetek, míg Isten nem jelenik meg nekem.« Nem fog megjelenni, és ihletettség nélkül kelünk majd fel anélkül, hogy Isten csak átfutóan is érintett volna. De azután meglepődünk: »Ó, hiszen ő egész idő alatt itt volt és én nem is vettem észre.«”

(Oswald Chambers)

Évközi 10. hét

Hétfő, I. évben

2Kor 1,1-7; Mt 5,1-12

„Boldogok, akik sírnak, mert ők vigasztalást nyernek.”

Jézus Krisztus nem azt ígéri, hogy követői arcáról sohasem hervad le a mosoly, hogy gondtalan lesz az életük és nem lesz okuk szomorkodásra, hanem hogy *szomorúságuk öröme változik*.

Egyfajta istenes szomorúság nélkül nem is képzelhető el hiteles keresztény élet, mert csak belőle fakadhat őszinte, isteni öröm. Ne gondoljuk, hogy a földi siralomvölgy képének csak a középkor mára túlhaladott világnézetében volt helye, a modern kereszténységhez már nem illik. Éppen ma, a fogyasztást bálványozó, élvhajász és a természetet gátlástalanul kizsákmányoló korunkban kell komolyan rádöbbenünk arra, hogy *minden csak hiábavalóság*, ami után oly sokan törik magukat. A gyakorlati materializmus és a szellemi kotyvalékok fertőjében tocsogva van csak okunk igazán elszomorodni, hogy hová is sülyedt az ember.

S ha magunkba tekintünk? Ott is találunk sírnivalót jócskán. Jó elhatározásaink kudarca, bűneink elleni küzdelmünk hiábavalósága, hűtlenségeink és érdekeink érvényesítéséért folytatott kicsinyes harcaink bőven adnak okot a szomorúságra. Mintha Krisztus el sem jött volna s meg sem váltott volna bennünket.

Ha eltakarjuk szemünket e hiábavalóság elől, vagy keserű érzésünket megpróbáljuk érzésteleníteni evilág édességeivel, ha menekülünk önmagunk és magányosságunk elől, s igyekszünk feloldódni a tömegben, csak még nagyobb keserűség vesz erőt rajtunk, egészen a kétségbeesésig. *De áldott legyen az Isten, Urunk, Jézus Krisztus Atyja, az irgalom Atyja és minden vigasztalás Istene! Ő megvigasztal minden szomorúságunkban. Meg kell tapasztalni a szomorúságot, meg kell ízlelni önmagunk s a világ hiábavalóságát, hogy az isteni vigasztalás elérjen minket.*

Meg kell tanulnunk sírni, el kell jutni a végső pontig, amikor már emberileg végképp reménytelennek látszik minden, s akkor hirtelen átfordul az egész, s megízleljük azt a vigasztalást, amely minden szomorúságot legyőz bennünk.

Ez az a pont, ahonnan kezdve mi magunk is vigasztalók lehetünk. Nem olyanok, akik elkenik az igazságot, csak hogy fájdalmat ne okozzanak, hanem akik a világ fájdalmas hiábavalóságát feltárva képesek a krisztusi örömhír minden szomorúságot gyökerében orvosló vigasztalását nyújtani.

Évközi 10. hét

Hétfő, II. évben

1Kir 17,1-6; Mt 5,1-12

„Az Úr szöveget intézte Illéshez: »Távozz innét, és menj keletre! Rejtőzzél el a Jordán felé tartó Kárit-patak mellett!« ”

Nemcsak a szárazság halálos fenyegetésétől menti Isten Illést, hanem a még nagyobb veszélytől: a királyi udvar vonzásától, amely körül Illés így vagy úgy, de mégiscsak röpdös, mint az éjszakai lepke az égő villanykörte körül.

A „*távozz innét*” kemény kifejezés. Miért van rá szükség? Mert a prófétaság lényege a végső valóság megpillantása egy ideológiai egyezkedésbe nem bocsátható evidenciával. Az ember és az Isten végső valóságának megtapasztalása. A prófeta nem egyetemi kurzusokon és nem királyi udvarban nevelkedik, hanem az éhezés, szomjazás, magány megtapasztalásával.

Ilyen helyek a novíciátusaink? Ilyen helyek a szemináriumaink? Így készülnek a fiatalok a szentségi házasságra?

A prófétajelölt a teremtő és gondviselő Istennel találkozik, megtanulja, mit jelent szomjazni és inni, éhezni és enni, egyedül lenni és várni.

Aszketerionokat kell alapítania, ahol olyan férfiak élnek együtt, akik elfogadják a keresztény hit prófétai lényegét; és évekig, évtizedekig szüzességben, igen kemény böjtölésben, virrasztásban, imádságban várakoznak... Csak innét vezet az út a mai világban a szentségi házassághoz, a papsághoz, a szerzetességhez. De nem úgy, hogy arra készülök. Nem készülök semmire: Istent várom. Isten lesz a mindenem. Ő majd küld, ha elérkezik az ideje.

A mai nap evangéliumi részletében felhangzik a nyolc boldogság... Nem veszed észre, hogy Illést olyan helyzetbe kényszeríti, parancsolja az Isten, ahol megtapasztalhatja a szegénységet, a szomorúságot, azt a szelídséget, mely a királyi udvarban nem található: megízleli a valódi éhséget és szomjúságot, mely egyben a végső igazság utáni éhezés és szomjúság annak, aki hisz a Teremtőben, hiszen itt tudatosul, hogy micsoda az ember és ki ad neki enni és inni?

Illés meg fogja ismerni, mit jelent üldözöttnek lenni az igazságért, mit jelent az irgalmasság, és így elvezettetik Hórebhez, ahol a *puritas cordis*, a tisztaszívűség ajándékát nyeri el azzal, hogy nem valamiféle bálványistenekkel birkózó Istent ismer meg, hanem azt, „aki van” – akinek létezése a mélységes csendben ragyog, akinek színe előtt folyik az emberi történelem, amelybe Illés majd küldetést kap.

Évközi 10. hét

Kedd, I. évben

2Kor 1,18-22; Mt 5,13-16

„Az Isten Fia, Jézus Krisztus nem volt »Igen« is meg »Nem« is, hanem az »Igen« valósult meg benne.”

Nem a magunk ízével kell megízésíteni, nem a magunk világosságával kell bevilágítani a világot. Krisztus fénye ragyogja be azt, és az ő örömhírének íze ad ízt neki, s nekünk ezt az ízt és ezt a világosságot kell hordoznunk.

Hogyan?

Úgy, hogy testestül-lelkestül „igen”-né leszünk Krisztus számára, ahogyan ő „Igen”-né lett az Atya számára, kétszeresen is: az Atya „Igen”-je a világra és benne ránk, emberekre, akiket őbenne és az ő képére teremtett, s az emberiség „igen”-je Isten akaratára, örök tervére.

Amikor Jézus a föld sójának s a világ világosságának nevezett bennünket, ezzel azt a küldetést bízta ránk, hogy mi képviseljük a világban az Atya benne kimondott „igen”-jét. Mi azonban csak akkor lehetünk „igen”, ha magunk is igent mondunk erre a küldetésre, mint a Boldogságos Szűz.

És itt nem az adottságaink, képességeink, előképzettségünk a fontos. Akárcsak az Amennel, itt is Isten cselekvésére mondunk igent. Átengedjük neki az irányítást és hagyjuk, hogy általunk ő cselekedjék.

Ez azonban korántsem úgy működik, mint mikor a repülőgép vezetője a robotpilótára bízta a vezérlést, vagy mint mikor dróton rángatnak egy bábut. Épp ellenkezőleg: paradox módon szabadságom teljeseedik ki abban, hogy Isten akaratára igent mondok. Személyes akaratom nem foszlik szét, amikor az isteni akarattal együttműködik, hanem magasabb fokra emelkedik. Sőt az is nyilvánvaló lesz, hogy akkor volt szabadságom korlátozott, míg látszólag teljesen szabadon a magam akarata szerint cselekedtem – valójában ugyanis éppen önmagam függetlenségének illúziója tartott fogva.

A külső körülmények szabta korlátok s önmagam korlátai sem akadályozhatják meg, hogy teljes akarattal igent mondjak Isten akaratára, s így létezésem e legfelső szabadsági fokra emelkedjék. S minél inkább „igen”-né válok, annál inkább leszek egyben önmagam is, betöltve azt a hivatást, amely mellett eltörpül minden emberi önmegvalósítás, és amely valóban képes ízt és világosságot adni a világnak.

Évközi 10. hét

Kedd, II. évben

1Kir 17,7-16 Mt 5,13-16

„Íme megparancsolom egy özvegyasszonynak, hogy gondoskodjék rólad.”

Az irgalmasság leckéje. Nincs Hóreb-hegyi istenismeret ezen lecke nélkül. A prófétaképzés (kereszténnyé válás) lényeges állomása: az irgalmasság megtapasztalása. Ragadd meg a hely szimbólumértékét!

Az ókor szemében a férfi magasabb rendű lény, mint a nő. Az izraelita szemében az izraelita, mint a pogány. A királyi férfi, mint a névtelen. A házasember, mint az özvegy. Ez a Szidon vidéki özvegyasszony az emberi élet legmélyebb pontját jelenti.

Nem arról van szó, hogy nekünk kell irgalmasságot érezni és cselekedni mással, ennek is eljön az ideje, de ez a mi részünkről lehet szennyes és zavaró „lehajlás” a kicsihez, a nyomorulthoz, a rászorulóhoz; hanem arról van szó, hogy meg kell tapasztalnunk, hogy a legkisebbnek az irgalmas szeretetére is rászorulunk!

Egy pap- vagy szerzetesjelöltnek, egy férj-, vagy feleségjelöltnek ezért meg kell tapasztalnia a nyomorúságnak azt a fokát, amikor saját maga nem segíthet már magán, csak valaki más, akár a legkisebb is az emberek közül.

Jézus szíve az Isten Igéjével lényegileg egyesített szív; Isten tiszta irgalmasságával tud szeretni. Benne nincs az álcázott gőg önelégült lehajlása a kicsihez, ezért amikor majd ugyanezen a területen jár, Szidon vidékén, ő könyörül meg a pogány özvegyen, és meggyógyítja gyermekét. Illés csak azután gyakorolhat irgalmasságot, miután maga irgalmasságot tapasztalt!

A mai nap Evangéliumában a világ világosságának és a föld sójának nevez minket a mi Urunk. A világ lassan olyan nyomorult állapotba jut, hogy már semmit sem tart világosságnak, ami hamis csillogás, és semmit sem tart ízesnek, csupán a tiszta irgalmasságot.

Mi nem a világ világosságaként és a föld sójaként születünk, mert valaha mi is sötétség voltunk, és életünk ízetlen volt. Mi Jézusba beiktatva isteni természetébe beleépülve válunk világossággá és sóvá, pontosan a megtapasztalt irgalmasság által, amely felkészít minket arra, hogy mi is irgalmas szívűek legyünk, vagyis Jézus szívével egyesüljön a szívünk.

Bizonyos dolgokban nemcsak a pápa és a hívek összessége, de maga az emberiség is tévedhetetlen. Például tévedhetetlenül megérzi, hogy tiszta irgalommal fordulunk-e feléje, vagy szennyes részvéttel, az irgalmasság utánzatával. Teréz anyában a valódi irgalmasságot érezte meg a világ, és Nobel-díjjal tüntette ki benne Krisztust.

Évközi 10. hét

Szerda, I. évben

2Kor 3,4-11; Mt 5,17-19

„Ő tett minket alkalmassá arra, hogy az Újszövetség szolgálói legyünk: nem a betű, hanem a lélek szolgálói.”

A törvény jó, mert lemér bennünket. A bukott Ádám ivadékainak szükségük van rá, hogy Istentől fogódzópontokat, jelzőkarókat kapjanak, s így meg tudják különböztetni a jót a rossztól.

A világ fiai azonban nem hajlandók tudomást venni a jó és a rossz objektív kategóriáiról. Öntörvényűségükben saját maguk akarják megszabni, mi jó és mi nem, az erkölcs helyébe a közvéleményt, a bűn helyébe a jogszerűtlenséget állítva.

Minket is megkísért olykor, hogy felülbíráljuk az isteni törvényt, vagy legalábbis a mi esetünkben való érvényességét. Azt gondoljuk, a mi helyzetünk annyira sajátos és egyedi eset, hogy arra bizonyára nem vonatkozik a Tízparancs, vagy legalábbis nem úgy, mint másokra.

Ez az alkudozás lassú, de biztos lépegetés a lelki halál felé. Aki könnyedén túlteszi magát Isten parancsain, annak e parancsok halált jelentenek.

Jézus Krisztus halála és feltámadása, a Szentlélek elküldése azonban újfajta viszonyt létesített az ember és a törvény között. Krisztuson kívül a törvénytől való távolodás csak még nagyobb rabság forrása: egy kapaszkodó nélküli totális zűrzavar, teljes kiszolgáltatottság. Jézus Krisztus azonban a Szentlélekben mintegy a törvény fölé emel, nem úgy, mint Dosztojevszkij regényhőse, Raszkolnyikov képzelte, hogy egyesekre, a zsenikre nem vonatkozik, másokra viszont igen, hanem úgy, hogy Isten fiainak szabadságában részesít.

Jól kell látnunk, hogy ez a szabadság nem szemben áll a törvénnyel, mintha az valami börtön lenne – aki így képzelem, annak a törvényről is meg a szabadságról is hamis fogalmai vannak. A törvény és az istengyermeki szabadság rokon valóság, hiszen mindkettő Istentől származik és üdvösségünket szolgálja, a szabadság mintegy a törvényből nő ki, hogy közvetlenül részesítsen Isten életében.

Olyan ez, mintha egy mindenfelől üvegfallal lezárt szobában volnánk, ahol csupán egy létra van, amely nem tudjuk, hová vezet. Amíg abban reménykedünk, hogy oldalt sikerül kijutnunk, a létra haszontalannak tűnik számunkra. Amikor azonban rádöbbenünk, hogy körös-körül be vagyunk zárva, semerre sincs menekvés, felismerjük, hogy egyedül a létra lehet szabadulásunk eszköze.

Nem vész el a törvényből egy i betű sem, sőt egy vessző sem, amíg minden be nem teljesedik. A létra minden egyes fokára szükség van a sikeres felkapaszkodáshoz. Persze önmagában a létra nem adhatja meg a szabadságot. Ha felérve a tetejére a tetőablakot zárva találjuk, megmaradunk börtönünkben. Azt az ablakot ott fenn azonban valaki egyszer s mindenkorra kitárta...

Évközi 10. hét

Szerda, II. évben

1Kir 18,20-39; Mt 5,17-19

„Amelyik Isten tüzet küld, az legyen az igaz Isten!”

Nem mindenestül rossz az, amit Illés Kármel hegyén művel, de a látszat ellenére nem ez életének a csúcspontja. Ez a győzelem bukásba torkollik. A látható győzelem evidenciájával kikényszerített felsorakozás az erősebb mellé minden, csak nem hit és megtérés.

(Elképzelhetjük Isten véleményét Illés akciójáról, ha felidézzük Jézus szavait, melyeket a szamaritánusokra a tüzes istennyilát lehívni akaró tanítványoknak mondott: *„Nem tudjátok, milyen lelkület lakik bennetek. Az Emberfia nem azért jött, hogy lelkeket pusztítson, hanem hogy megmentsen.”*) Márpedig a Kármel-hegyi áldozat nem azzal fejeződik be, amivel a mai Olvasmány zárul, hanem azzal, hogy Illés mind egy szálig megöleti Baál prófétáit.

Jézus keresztje mellett a farizeusok és írástudók újabb isteni erődemonstrációt vártak: „Szállj le a keresztről, és hiszünk neked!” Holott nem neki hittek volna, hanem beteg és megalomániás istenfogalmukat látták volna bizonyítva. Hogy kinyilvánítsa Istennek a gyöngeségben megmutatkozó erejét, Jézus a Hóreb-hegyi jelet használja: az enyhe szellővel, utolsó leheletével nyilatkoztatja ki Isten mélységes titkát és jelenlétét.

Illés alakja az egész ószövetségi próféta-ságot szimbolizálja. Ezt teljesítette be Jézus szent halálával és feltámadásával, egyszer s mindenkorra megmutatva, hogy Isten nem a mi elképzelésünk szerint erős, s életünk csúcspontja nem a Kármel, hanem Hóreb hegye.

Évközi 10. hét

Csütörtök, I. évben

2Kor 3,15-4,1.3-6; Mt 5,20-26

„A hitetleneknek az értelmét elvakította ennek a világnak az istene.”

Az evangélium megértése elsősorban nem észbeli képességen múlik, hanem a hozzáálláson. Isten végső kinyilatkoztatása ugyanis nem csupán ismeretek, tanítások, tanácsok gyűjteménye, hanem mindenekelőtt életének, legbensőbb titkának feltárása és közlése.

Azt pedig már emberi kapcsolatainkban is napról napra tapasztaljuk, hogy kevés, ha csupán értelemmel akarjuk megérteni a másikat; ahhoz, hogy személyének titkához közelebb kerüljünk, a szeretet adta megismerőképessegre van szükség. Az önközlés végső oka és célja nem is lehet más, mint a szeretet, melyben a felek kölcsönösen feltárják s megosztják egymással létezésük legmélyebb titkát, személyük egyedülálló világát.

Jézus Krisztust sem lehetséges megértenünk, ha csupán Isten törvényeinek, erkölcsi elvárásainak kihirdetőjét látjuk benne, nem pedig Isten Fiát, aki Isten életét akarja megosztani velünk. Csak akkor hull le szemünk elől az evangéliumot takaró lepel, ha őt az Atyával és a Szentlélekkel egylényegű Istenként fogadjuk, aki hozzánk akar jönni, hogy lakást vegyen szívünkben.

Az apostolok az utolsó vacsorán ismerték föl az evangéliumnak, Jézus Krisztus örömhírének ezt a legmélyebb üzenetét, s megállapították: *„Most már nyíltan beszélsz, nem pedig képekben.”* Mi is csak az utolsó vacsora légkörében, a szentmisében ismerhetjük meg egészen Jézus Krisztust és az ő evangéliumát.

Az erkölcsi parancsok megtartása csak akkor lesz lehetséges és gyümölcsöző számodra, ha döntéseid, tetteid abból a mélységből táplálkoznak, amelyben a szentmisén találkozol Jézus Krisztussal. Igaz voltod, amelynek felül kell múlnia az írástudókét és farizeusokét, nem lehet csupán saját erőfeszítéseid eredménye, hiszen akkor éppen az írástudók és farizeusok bűnébe esnél, akik magukat igaznak jelentették ki.

Ha azonban engeded, hogy szentáldozásról szentáldozásra haladva mind jobban *felragyogjon számodra Isten dicsőségének ismerete Jézus Krisztus arcán*, akkor a te arcodon is egyre inkább fel fog fényleni az ő dicsősége, s áldás leszel testvéreid számára.

Évközi 10. hét

Csütörtök, II. évben

1Kir 18,41-46; Mt 5,20-26

„Felövezte derekát, aztán futott Ácháb előtt a jezráeli úton.”

Isten nem hagyja el prófétáját akkor sem, ha az kétes vállalkozásba kezd, mert Isten hűséges, és nem vonja vissza kegyelmi adományait, de mindannak, ami nem tiszta, a szenvedések égető kohójában kell megtisztulnia. Illés és a király, akik korábban halálosan gyűlölték egymást, most a Kármel-hegyi siker után mint két jó barát beszélnek egymással. Illésnek még arra is gondja van, hogy figyelmeztesse a királyt, meg ne ázzon. A két hatalom, a politikai és a vallási ismét egymásra talált.

Az állam és az államhatalom lényegében Isten akaratára vezethető vissza, hiszen az Úr közösségi lénynek teremtette az embert. Az eredeti bűn azonban a közösségi létet és viszonyrendszert is megrontotta. Akinek hatalom van a kezében, sokkal inkább ki van téve az egyensúlyvesztésnek, az elbizakodottságnak, az önimádatnak. Jezabel mindig jelen van, ne legyünk naivak.

A világi hatalom, a hazaszeretet csak akkor kerül a valódi helyére, ha nem istenítjük, hanem a mélyén meglátjuk Isten akaratának tiszta vonulatát. Nem az aktuális hatalmat kell szolgálni, még kevésbé kiszolgálni, hanem Isten akaratát minden körülmények között, szelíd, de határozott kritikával viszonyulva a mindenkori uralkodókhoz.

Inkább vigyél engem, Uram, a beersebai pusztába, ahol összeomolva meggyónok neked és utolsó erőmmel imádkozom hozzád, mint hogy abban a gyalázatos áldicsőségben legyen részem, hogy futhatok Ácháb előtt, mint a király lelkiatyja. Ne engedd, hogy beérjem az írástudók és farizeusok igazságával, hanem egyedül a te igazságodat keressem és szolgáljam, amely bevezet a mennyek országába.

Évközi 10. hét

Péntek, I. évben

2Kor 4,7-15; Mt 5,27-32

„Ezt a kincset törékeny cserépedényben őrizzük, hogy a rendkívüli erőt Istennek tulajdonítsuk, és ne önmagunknak.”

Milyen kincsről is van szó? A hit és a kegyelem kincséről, de még többről is. Ez a kincs egyszerre világosság, ismeret és erő. Kapcsolat, élő közösség az Atyával, a Fiú által, a Szentlélekben. Ez a kincs maga Isten országa.

Az, ahogyan Isten világosságot támaszt szívünkben, vagyis hitet ébreszt bennünk, ahhoz hasonlít, mint mikor Isten megteremtette a világosságot a földön. S ahogy akkor Isten Lelke lebegett a vizek fölött, úgy most is ő az, akit kiárasztva szívünkbe Isten fényt gyújt lelkünk szemének, hogy megláthassuk dicsőségét Jézus Krisztus arcán, vagyis azt, hogy Jézus istenségében egylényegű az Atyával.

Törékeny cserépedény mivoltunk hármát jelent, s mind a három Jézusnak ezt az életadó ismeretét fenyegeti állandóan, az ő arcának, élete eseményeinek szüntelen való szemlélésétől akar elvonni bennünket. Az első: kiszolgáltatottságunk a külső támadásoknak, divatos elméleteknek, az evangéliumnak minden ízében ellentmondó közízlésnek és értékrendnek. A második, és ez a veszélyesebb, a belső fenyegetettség, saját magunk gyöngesége, rosszra hajló természete képes kikezdeni bennünk ezt a főséges ismeretet. S a harmadik: hogy gyöngeségünket mindannyiszor erőnek álcázzuk; mindenáron erősnek akarunk látszani, miközben csak erőszakosak és érzéketlenek vagyunk.

Az igazi erő nem belülről, tőlünk származik, hanem felülről, az Istentől, s meg is tapasztalja mindenki, aki bizalommal az Úrra hagyatkozik, és szüntelen hálaadásban él.

Évközi 10. hét

Péntek, II. évben

1Kir 19,9a.11-16; Mt 5,27-32

„Illés megrettent, útra kelt és elment, hogy megmentse életét.”

Mi, bűnös emberek folyton azon mesterkedünk, tudva-tudatlanul, hogy Istent saját dicsőségünk eszközévé, elősegítőjévé tegyük. Ez a vállalkozás nem egy kicsit más, mint amit Isten akar, hanem homlokegyenest az ellenkezője. Ráadásul a kereszténységet is hitelteleníti a kívülállók szemében, akik ugyanazt a karrierizmust, becsvágyat, hatalomra törést tapasztalják az Egyházban, amelynek törvényei az istentelen világot is uralják, csak itt vallási köntösbe bújtatva.

Ezért Isten megkönyörül rajtunk, amikor megengedi, hogy dicsőséges művünk összedőljön, tekintélyünk egy pillanat alatt odalegyen, és akár még életünk is veszélybe kerüljön. Ez és csak ez szolgál üdvösségünkre. Kármeltől Hóreb hegyéig Beerseba pusztáján vezet az út...

Isten nem megalázni és tönkretenni akar minket, hanem kinyilatkoztatni önmagát, közölni velünk végtelen gyöngédségét, irgalmát, szelídségét. De hogyan tehetné meg ezt addig, míg a mi szívünk kemény, irgalmatlan és másokra villámokat lehívó? Előbb össze kell törnünk, meg kell ízlelnünk a kiszolgáltatottságnak a halálhoz hasonló feneketlen mélységét, és megtanulnunk alázatosan könyörögni az egyetlen szabadító Istenhez.

Akkor felismerjük majd a tűz után, az enyhe szellő suttogásában az Úristen jelenlétét.

Évközi 10. hét

Szombat, I. évben

2Kor 5,14-21; Mt 5,33-37

„Krisztus szeretete sürget minket. Ő azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, ne maguknak éljenek, hanem annak, aki értünk meghalt és föltámadt.”

Nem egymásnak kellene élnünk, egyik Krisztus-hívő a másiknak? Nem, mert ez csak következmény, és nem forrás. Az ősbűn következményeként az lett számunkra természetes, hogy önmagunknak éljünk, akár durván és másokat letiporva, akár elegánsan álcázva önzésünket, nemegyszer vallásos mezbe bújtatva. Ebből a bűnös és egészségtelen önközpontúságba ágyazottságunkból radikálisan és eredményesen egyedül Krisztus képes kiszakítani, aki Isten szeretetével szeret minket. Az ő irántunk való szeretetének nem kell tisztulnia, sem növekednie.

Mert az a szeretet, amely nem egészen tiszta és nem elég mély, megijeszthet bennünket. A bőrünkön, a szívünkben, testestül-lelkestül érezzük, ha a ránk irányuló szeretet önzéstől, birtoklástól, állhatatlanságtól sebzett. Ez aztán azt is előidézhetheti, hogy gyorsan visszahúzódunk csigaházunkba, mi magunk próbálva megadni magunknak a szeretet teljességét, ez pedig nem más, mint a biztos önmagunkba fulladás kezdete.

Krisztus szeretete nem tisztul és nem növekszik irántunk, csak fokozatosan, egyre nagyobb mélységében tárul föl előttünk, mert ha egyszerre tárulna fel, megijednénk és talán el sem bíránk viselni. Ha viszont lépésről lépésre lesz számunkra mind nyilvánvalóbb, lehetséges, hogy más, kisebb, de nagyobb lánggal égő szeretetek jobban megigéznek bennünket.

Mégis, aki engedi, hogy föltárljon előtte Krisztus szeretete a maga méreteinek teljességében, az megérzi azt a sürgetést is, amely a mi halálunkat vállaló és feltámadásával saját dicsőségébe emelő Krisztus szeretetéből fakad. Nem örült munkáláz ez, türelmetlen igyekvés hanem szerelmes sürgetés – egy soha nem sejtett, de már jelenvaló új világból érkező hang édes szólítása, egy tekintet, egy tiszta arc csendes ragyogása.

Évközi 10. hét

Szombat, II. évben

1Kir 19,19-21; Mt 5,33-37

„Illés visszatért Hóreb hegyéről, és megtalálta Elizeust, Sáfát fiát.”

Miután Illés rádobta Elizeusra prófétai köpenyét, senki nem várhatja el Elizeustól, hogy továbbra is ott maradjon szántani. Ennél sokkal fontosabb dolga van: keresni és hirdetni az Igazságot. Az a nemzedék, amelynek nincs szüksége a prófétára, a költőre, az igazság kimondójára, biztos lehet abban, hogy közel van a pusztulás. Ma vajúdó korszakot élünk; örült, szó szerint megörült igény van a prófétára: minden, ami hasonlít hozzá, vagy csak távolról is emlékeztet rá, milliók érdeklődését kelti fel. Ez már jó jel, jóllehet sokkal több a hamis próféta, mint az igaz. Minden keresztény nemzedékben élnek álkeresztények, hazugok, farizeusok, bűneikkel szakítani nem tudók, de vannak igazi szentek és próféták is.

Az Egyház mélységeit figyeld, ne csupán a felszínét! Ne a hamis prófétákat nézd, hanem azt, ahogy egy korábbi nemzedék Illései az új nemzedék Elizeusaival találkoznak. Legyenek áldottak atyáink és nagyatyáink, akik mielőtt elragadtattak körünkből, ránk hagyták palástjukat: „igen, igen”-t, „nem, nem”-et mondó szívük és beszédük tisztaságát, nagylelkű odaadásukat, állhatatos hitüket.

Te is prófétajelölt vagy, ha teljes szívvel hiszel Jézus Krisztusban. Illés palástját viseled, s vele együtt kell átmenned Beerseba pusztájának tisztítótüzen, és megízlelned Hóreb hegyén Isten csöndjét.

Évközi 11. hét

Vasárnap, A évben

Kiv 19,2-6a; Róm 5,6-11; Mt 9,36-10,8

„Láttátok, mit tettem..., és mi módon hordoztalak titeket sasszárnyon és hoztalak ide magamhoz.”

Vajon nem azért érezzük rosszul magunkat a jelenben, s szorongunk a jövő miatt, mert elmulasztjuk felidézni Isten nagy tetteit, melyeket értünk a múltban végbevitt? Hogyan is vehetnénk észre a csodát a mai napon, ha a tegnapit és tegnapelőttit már el is felejtettük?

Lelki szárazság gyötör? Sötétség vesz körül? Merülj el a Szentlelket segítségül hívva az Úr nagy műveinek szemlélésében! Akkor a jelenben is felfedezed, hogy csodálatosan cselekszik, s a jövő felől sem fogsz aggódni.

Vasárnap különösen is az anamnézis, azaz a szentlelkes visszaemlékezés napja. Ahhoz hasonló, mint amikor egy szép emberi kapcsolatban visszaidézzük azokat a pillanatokat, az első találkozások, vallomások perceit, ahol már megjelent a személyes, a másakra igent mondó szeretet. A vasárnapi szentmise Istennek ezeket az első szavait és tetteit idézi fel, irántunk való szerelmének jeleit, melyek az emlékezés által újból jelenvalóvá lesznek, működni kezdenek és kegyelmet árasztanak.

Ennek az emlékezésnek azonban folytatódnia kell a délután és az este csöndjében, abban az Istennek szentelt időben, amikor csak vele vagy szobád és szíved rejtekében, s lelkedet arra buzdítod, hogy vegye észre mindazt a jót, amit az Úr tett veled.

Emlékezzél, lelkem, hogy sasszárnyon hordozott téged az Isten, amint ő maga mondja, mint fiókáját az anyamadar, úgy hozott ide az ő jelenlétének Sínai-hegyéhez, az Egyházba. Emlékezzél, hogy szent Fia meghalt érted, amikor még erőtlens és bűnös voltál, sőt amikor még nem is léteztél, hogy majd olyan világba születhess, ahol van bűnbocsánat. Emlékezzél, hogy terád is tekintett, téged is megszánt, amikor papi királyságának és szent népének pásztorokat rendelt. Emlékezz, és adj hálát számtalan jótéteményéért! Vedd észre azt a végtelen gyöngédséget, amellyel lehajolt hozzád, és azt a gondos törődést, amellyel vezet az üdvösség útján.

S ha találsz megköszönnivalót a múltban, akkor már a jelen sem lehet olyan sivár és a jövő sem annyira félelmetes, hiszen a múltbeli csodák szemlélése felnyitja szemedet, hogy észrevedd: ő most is veled van, s épp most, ezekben a napokban és órákban is az örök jövőt készíti neked.

Évközi 11. hét

Vasárnap, B évben

Ez 17,22-24; 2Kor 5,6-10; Mk 4,26-34

„Isten országa olyan, mint amikor az ember magot vet a földbe. Utána akár alszik, akár ébren van, éjjel és nappal, a mag kicsírázik és szárba szökken.”

Természetesen cselekednünk is kell, hogy Isten országa kibontakozzék bennünk és közöttünk, mégis ez valami olyan öntörvényű valóság, amely a maga erejéből, saját természete szerint növekszik, mint a földbe vetett mag. Nem lehet hozzátenni, sem elvenni belőle, siettetni vagy visszatartani, mert azzal csak ártanánk neki. Bizonyos szinten a legtöbb, amit tehetünk, hogy hagyjuk, hogy ez az élet a maga belső törvényei szerint átalakítsa gondolkodásunkat, akaratunkat, érzelmeinket és emberi kapcsolatainkat. A szentek engedték, hogy egyre jobban birtokba vegye őket az isteni kegyelem, és nem avatkoztak bele túlbuzgó módon az isteni élet növekedésébe. Innén forrásozott az a lelki béke és nyugalom, amely betöltötte őket, tudtak nyugodtan aludni, és sokat fáradni anélkül, hogy feszültekké, idegesekké lettek volna; képesek voltak egyik napról a másikra megválni életük nagy művétől és szembenézni a halállal.

Ez az isteni mag nem csupán az egyes ember szívében van elrejtve, s növekszik napról napra, hanem az Egyházban, Krisztus Titokzatos Testében is, ezért nagyon veszélyes megbolygatni a szent hagyomány által megszentelt liturgiát, a hitigazságok összefüggő rendszerét, a szilárd alapokon nyugvó keresztény erkölcsant.

A történelemre is érvényes a példabeszéd: az evangélium az elvetett mag, mely lassan, de ellenállhatatlanul kibontakozik az emberiség történelme folyamán. Egy győztes ügynek vagyunk az elkötelezettjei, akár látszik, akár nem. Az emberiség jövője nem lehet más, mint a Jézus Krisztus meghirdette Isten országa, az isteni és emberi személyek szeretetben való közössége.

Évközi 11. hét

Vasárnap, C évben

2Sám 12,7-10.13; Gal 2,16.19-21; Lk 7,36-8,3

„Erre Dávid így szólt Nátánhoz: »Vétkeztem az Úr ellen!«”

A modern kor hatalmasainak aligha olvashatta volna fejükre bűnüket Nátán próféta. Az emberi romlottság fokmérője nem annyira az elkövetett bűnök nagysága és sokasága, hanem a bűnbánatra való képtelenség. Ezért a mai Evangéliumban jobb helyzetben van a bűnös asszony, mint a vallásos farizeus. Itt nem arról van szó, hogy ki mennyire bűnös, hanem hogy mennyire képes bűnbánatot tartani. A bűnbánat visszahelyez Isten szeretetének világába. Egy őszinte gyónás óriási súlytól képes megszabadítani, talán egész eddigi elhibázott életemnek új irányt tud adni. Miért félnek megvallani bűnömet a mindenható Istennek, ha egyszer elkövetni volt bátorságom?

Hány megkeményedett arcú ember jön vasárnapról vasárnapra a templomba! Vallásosnak tartják magukat, de gyónni nem hajlandóak. Hosszú éveken, évtizedeken át hordozzák magukban a bűnt, a halált, a rothadást.

Dávid sem a csillagos ég alatt gyónta meg a láthatatlan Örökkévalónak vétjét, hanem a próféta előtt. Bűnös testvérem, a pap kijózanít önámításaimból, és terméketlen önfeloldozásaim helyett az igaz bűnbánathoz segít, amikor elébe térdelek és kimondom: *„Vétkeztem az Úr ellen!”* Istentől kapott hatalmánál fogva valódi feloldozást ad, amely egyszer s mindenkorra megsemmisíti bűneimet.

De lehet-e még nekem jó szándékkal szemrehányást tenni, van-e valami, amiben elismerném, hogy nem nekem van igazam?

Évközi 11. hét

Hétfő, I. évben

2Kor 6,1-10; Mt 5,38-42

„Most van itt az alkalmas idő, most van itt az üdvösség napja.”

A Szemet szemért, fogat fogért ősi, az írásbeliség előtti időkre visszanyúló és lényegében pozitív szabálya, amely a bírótól az elkövetett bűn súlyával arányos elégtétel kiszabását várta el, elejét véve a kíméletlen önbíráskodásnak, az üdvösségrendben is érvényes, Jézus Krisztus azonban saját istenemberi szintjére emelte, s úgy teljesítette be.

Azóta van itt az üdvösség napja, amióta Krisztus megtette azt, amit a mai Evangéliumban tanít: nem szállt szembe a gonosszal, hanem engedte, hogy megöljék, s így szerzett váltságot a világnak.

A beteljesedés napjaiban élni pedig annyit tesz, mint a magunk életében megvalósítani, amit Jézus tanít, s amire ő maga példát mutatott. Nem passzív rezisztenciára, még kevésbé valami olcsó meghunyászkodásra, megalkuvásra szólít fel a mi Urunk. Az ő passiója nem passzivitás volt, hanem a legnagyobb tett, amit ember végbevitt a földön.

Mert ő nem egyszerűen alulmaradt ellenfeleivel szemben, és nem is csupán erkölcsi győzelmet aratott, mint a tragikus hősök, hanem úgy emelkedett azok fölé, akik elítélték és megölték, hogy egyben őket is fölemelte oda, ahol ő van, és egy új világ kapuit tárta ki előttük, föl kínálva nekik Isten irgalmát.

Vannak Jézusnak olyan mondatai, melyeket csak akkor értünk meg, ha egyszer a Lélek indítására meg is cselekedjük. Addig lehetnek értelmi nehézségeink, gyakorlati kifogásaink, mert még nem ismerjük azt a világot, melyből Jézusnak ez a szava szól hozzánk.

Szabad *megkeményíteni arcunkat, mint a kőszikla*, de nem szabad a szívünket. Szabad megbántva érezni magunkat, de nem szabad sértődöttségünkbe bezárkózni. Szabad szenvednünk a minket ért méltánytalanság miatt, de nem szabad végképp elfordulni embertársunktól, hanem életünkben, halálunkban egyaránt mernünk kell felkínálni neki az üdvösséget, Isten irgalmasságát.

Évközi 11. hét

Hétfő, II. évben

1Kir 21,1-16; Mt 5,38-42

„Nábótot megkövezték, majd meg is halt.”

Nekünk, vallásos, hívő embereknek is szólnak ezek a véres történetek, s arra figyelmeztetnek, hogy az isteni törvény legkisebb megszegése, a felebarát ellen elkövetett legcsekélyebb bűn is egy-egy lépés a gyilkosság felé.

A bűn sohasem elszigetelt cselekedet, hanem lavinaszerű láncreakciót előidéző jelenség; minél jobban belebonyolódik az ember, annál tehetetlenebbül sodródik, s annál jobban kényszerítve érzi magát, hogy folytassa, amit elkezdett. A gyilkosság pedig előbb-utóbb elkerülhetlenné válik, mert a bűnösnek elviselhetetlenül útjában lesz az igaz, és céljai elérésére, lelkiismeretének megnyugtatóására nem talál már más módot, mint a fizikai megsemmisítést. És itt nemcsak az örült diktátorok által levezényelt koncepciók perekre és tömeges kivégzésekre kell gondolnunk, hanem a hasonló nagyságrendű magzatgyilkosságokra is, vagy az eutanáziára, melyeknek hátterében ugyanaz a gátlástalan, megfélekezhetetlen önzés húzódik meg.

Fölmerül a kérdés, mi az egyén felelőssége egy olyan társadalomban, amely szentesíti a gyilkosságnak durvább vagy kifinomult formáit? Lehet-e ez alól kivonnunk magunkat? Remélhetünk-e felmentést és kíméletet megalkuvásaink miatt? Emberinek nevezhető-e egyáltalán az az élet, amely mások erőszakos halálából sarjad?

Aligha kerülhetjük ki, hogy arra a következtetésre jussunk, hogy nem csupán a keresztény lét, de a pusztán emberi (emberhez méltó) lét is csak akkor működik normálisan, ha benne van a vértanúság lehetősége. A mindenáron való túlélésre törekvés kifordítja az embert önmagából, megfosztja méltóságától. A mindhalálig vállalt meg nem alkuvás viszont halhatatlan értéket ad az emberségnek, s miközben közvetve-közvetlenül igazolja Jézus Krisztus értünk vállalt halálának értelmes voltát, a győztes feltámadás reményét is sejteti.

Évközi 11. hét

Kedd, I. évben

2Kor 8,1-9; Mt 5,43-48

„Szeretetek őszinteségét akarom kipróbálni.”

Óriási dolog a viszonzott szeretet, a legnagyobb a földön, s a mennyország, az eljövendő örök élet sem más, mint kölcsönös szeretet. Az utolsó vacsorán az Úr Jézus éppen ezt teszi meg eszkatologikus jelnek: Szent János evangéliumában olvassuk, hogy a világ számára nem az lesz a szinte kényszerítő erejű bizonyíték Krisztus istensége mellett, hogy az égen feltűnik az Emberfia jele, hanem hogy a keresztények szeretik egymást. S ez az egyetlen hiteles tapasztalatunk Isten belső, szentháromságos életéről és az üdvözültek túlvilági boldogságáról is. A szeretet annyira Isten életének lényege, hogy nem eszköz, hanem végső cél. Még annak sem lehet eszköze, hogy vele kicsikarjam testvéremtől szeretetem viszonzását. Éppen ez az, amiért Jézus azt mondja, hogy a kölcsönös szeretet nem érdemel jutalmat, hiszen ha szeretetem viszonzásra talál, az maga a legnagyobb jutalom.

De szeretnünk kell akkor is, ha nem kapunk viszonzást. Képesek vagyunk rá, hiszen Isten gyermekeiként megkaptuk a Szentlelket, és így részesedtünk a Szentháromság belső életéből.

Ne mondd tehát: nem tudom, nem bírom, képtelen vagyok rá. Valld be őszintén: nem akarom. A szeretet ezen a szinten csupán elhatározás kérdése. Nem várja tőled az Úr, hogy minden embertársadhoz ugyanazon érzellemmel viszonyulj, de azt igen, hogy mindenkire úgy tekints, mint az Atya egyetlenjére, páratlanul kedves, helyettesíthetetlenül értékes gyermekére.

Szeretetünk őszinteségének nem az a fokmérője, hogy milyen és mekkora érzelmeket táplálunk embertársaink iránt. Sokkal inkább az mutatja meg kölcsönös szeretetünk valódiságát, tisztaságát, hogy mennyire tudunk olyanokat szeretni, akiktől nem kapunk viszonzást. Az ismeretlenek, közömbösek vagy éppenséggel az ellenséges érzületűek iránt tanúsított nagylelkűség, jóakarat lehet az igazi hitelesítő pecsét szeretetkapcsolatainkon.

Nem elég kitűnnünk az egymás iránti szeretetben és buzgóságban. Vállalnunk kell azt a szegénységet, kifosztottságot, amivel a szeretet egyoldalú ajándékozása jár. Azzal, hogy mindenkiről jót gondolunk, jót mondunk, és csak jót teszünk velük, kezdünk hasonlítani a mennyei Atyára, aki felkelti napját jókra és gonoszokra egyaránt.

Évközi 11. hét

Kedd, II. évben

1Kir 21,17-29; Mt 5,43-48

„Ekkor az Úr így szólt a tesbi Illéshez: »Láttad-e, hogy Ácháb megalázta magát előttem?»”

Isten veszi észre Ácháb bűnbánatát, nem Illés, szinte siet megosztani örömét, hiszen az Úr és az ő angyalai számára minden megtérés öröm.

Sajnos, nekünk, embereknek nem mindig. Jónás próféta egyenesen búskomorságba esett látván a niniveiek őszinte bűnbánatát. És vannak jó néhányan olyan keresztények, akik alig várják, hogy meglássák a bűnösök végső bukását, megszégyenülését, pusztulását.

Az igazi szentség ott kezdődik, amikor szívből tudunk örülni mások bűnbánatának, illetve őszintén tudunk imádkozni megtérésükért. Lisieux-i Szent Teréz csupán egyetlen jelet kért az Úristentől, hogy hallgassa meg a halálra ítélt rablógyilkos, Pransini megtéréséért mondott imádságát, s a jelet meg is kapta: az elítélt a kivégzése előtti utolsó pillanatban megcsókolta a feléje nyújtott feszületet.

Ez is egyfajta anyaság: a mennyek országa számára szülni lelkeket. Ezt élte át Szent Pál is, mikor azt írta: *a szülés kínjait szenvedem értetek*. És ez valósul meg az őszinte ellenségszeretetben is, amelyről a mai Evangéliumban hallunk. Nem elég magunkat a jók közé sorolni, nem elég kiválasztottságunk tudatában tetszelegnünk, akarnunk kell azt is, hogy mindenki megismerje a jóság és az élet forrását, a mennyei Atya szeretetét. Jézus Krisztus ezért élt, és ebbe halt bele. Kereszthalála ellenségeiért, a világ minden bűnöséért felajánlott áldozat.

Illés számára is ez az utolsó és legszebb lecke, amit meg kell tanulnia: az Istennel való együtt örvendezést a bűnös megtérése miatt. Nincs ennél hitelesebb és mélyebb istenélmény.

Évközi 11. hét

Szerda, I. évben

2Kor 9,6-11; Mt 6,1-6.16-18

„Vigyázzatok! Jótetteitekkel ne hivatkozzatok az emberek előtt, mert így a mennyei Atyától nem kaptok értük jutalmat.”

Sokan vetik a keresztények szemére azt, hogy jóságuk nem egészen önzetlen, hiszen jótetteikért jutalmat várnak Istentől. Krisztus követőitől a hit iránt közömbösek is elvárnák, hogy ne az mozgassa őket, ami a világ fiait: az önző érdek és a fizetség reménye.

Csak hogy Jézus nem ilyen értelemben beszél jutalomról. A mennyei Atya jutalma nem az ellenértéke a mi cselekedeteinknek, hanem – igaz, minden elképzelésünket felülmúló – gyümölcse. Nem az „adok, hogy adj” szintjén működik, hanem a jutalmát önmagában hordó szeretet világához tartozik. Isten olyannak teremtette az embert, hogy szeretetében vágyakozzék a szeretet ősforrása után, s a legnagyobb embertelenség volna elvárni, hogy ezt a legmélyebb vágyát megtagadva, minden ok és cél nélkül, „csak úgy” szeressen és tegyen jót. Feltétel nélkül szeretni csak az képes, akinek van tapasztalata az érdemei nélkül rásugárzó szeretetről, és már csak erre vágyakozik. Minden más érdek nélkülinek mutakozó szeretet csupán az önszeretet jól-rosszul leplezett formája.

Urunk éppenséggel arra tanít, hogy ne akarjunk pusztán emberi jutalmat, amely nem képes betölteni mélységes vágyunkat, legfeljebb hiúságunkat legyezgeti. Hogy a böjt, imádság és alamizsna egész keresztény létünket átfogó gyakorlatát ne degradáljuk evilági üzletté, szellemi kereskedéssé. Hogy szívünket tágítsuk ki az isteni nagylelkűség méreteire, mert csak ez a nagyvonalúság méltó ahhoz, *aki minden kegyelmet bőven áraszt ránk.*

Törekedj egyfajta fordított képmutatásra! Merd „megtévesztetni” környezetedet azzal, hogy rejtetten teszed a jót, hogy senki se lássa. Ne félj akár még magad előtt is eltitkolni jócselekedeteidet. Ne azt tartsd számon, kinek, mit és mennyit adtál, hanem arra figyelj, milyen ajándékokban részesít téged az Isten nap mint nap. Ha mindennap találsz okot a hálaadásra, akkor leszel igazán jókedvű adakozó, mert rádöbben, hogy az Istenért jót tenni a legjobb „befektetés”: a legteljesebb emberi kibontakozás és az üdvösség útja.

Évközi 11. hét

Szerda, II. évben

2Kir 2,1.6-14; Mt 6,1-6.16-18

„Amint mentek, és menet közben beszélgettek, egyszer csak egy tüzes szekér tüzes lovakkal szétválasztotta őket, és Illés a forgószélben fölment az égbe. Elizeus végignézte ezt, és utána kiáltott: »Atyám, atyám, Izrael szekere és szekérvezetője!«”

Egyik szent látja így a másik szent halálát. Nem azt látja, hogy arca eltorzul a fájdalomtól, hogy levegőért kapkod, és egyszer csak szíve megszűnik dobogni. Ha mindketten Istennek szolgáltak és nagy szeretet volt közöttük, akkor a távozó halála elragadtatás, nem biológiai törvényszerűség, hanem az isteni szeretet döntése.

Megyünk, megyünk az úton, és közben beszélgetünk. A legszebb, legigazabb történet ez. Becsüld meg vándorlásod útjainak hűséges társát, mert elérkezik a pillanat, hogy tüzes szekér tüzes lovakkal szétválaszt benneteket, s mintegy forgószélben mennybe emelkedik.

Mi maradt Illésből a földön? Földre esett palástja, hivatalának szimbóluma. Vedd fel és terítsd magadra. S ha még életében részt kértél lelkéből (ez maga a szeretet) most megkapod megtisztított, tűzben kiégetett lelkülete legjavát. A tiéd. Ne sírj, ne nézz az égbe. Indulj a Jordán felé, te is átmehetsz a vizeken, anélkül, hogy elmerülnél. A leckéket, melyeket Illésnek meg kellett tanulnia, neked is meg kell tanulnod, de már tört úton haladsz előre.

Éljünk az előző nemzedékek prófétáiból! Áldást hagytak ránk és részt adtak nekünk lelkükből. Megtisztult szívvel, Isten jobbán állva a szentekkel és angyalokkal együtt biztatóan tekintenek ránk, s mutatják az utat, amelyen járva mi is a mennyei dicsőségbe érhetünk.

Évközi 11. hét

Csütörtök, I. évben

2Kor 11,1-11; Mt 6,7-15

„Más egyháznak voltam terhére, amikor tőlük támogatást fogadtam el, csak hogy nektek szolgálhassak.”

„*Jobb adni, mint kapni*” – tartja a közmondás (Szent Pál e szavakat Krisztusnak tulajdonítja), és valóban, akik egyszer ráéreztek az ajándékozás ízére, mérhetetlenül többre tartják, ha adhatnak, mint amikor ők kapnak valamit.

A mai Szentlecke azonban felhívja a figyelmünket arra, hogy a szeretet nem csupán abból áll, hogy ingyenesen ad, számlálatlanul és feltétel nélkül, de tud elfogadni is. Ha nehezünkre esik ajándékot elfogadni, könnyen meglehet, hogy rejtett hatalmi, birtoklási ösztönünket éljük ki szeretet címén. Ajándékainkkal elhalmozva szeretteinket magunkhoz akarjuk kötni őket, vagy jóságunkban tetszelegve építgetjük a magunk kis mennyországát – „*mondom nektek, ezzel már meg is kapták jutalmukat.*”

A szeretet a legnagyobb, leggazdagabb misztérium. Emberi értelmünk kevés a megragadásához, s aki csak egyik vagy másik megnyilvánulási módját tekinti szeretetnek, abban eltorzul és visszajára fordul.

Az igazi szeretet nemcsak adni, elfogadni is tud. Aki úgy ad, hogy közben nem válik kiszolgáltatottá, az csak a feleslegéből adott, vagy üzletelt. Aki viszont szívből adakozik, előbb-utóbb rá fog szorulni mások adományaira, anyagi és lelki értelemben egyaránt.

Szent Pál gondosan ügyelt arra, hogy a látszatát is elkerülje annak, hogy fizetségért hirdeti az evangéliumot. Ezért a korintusiaktól nem fogadott el anyagi javakat, másoktól viszont nem szégyellt kérni, hogy eltarthassa magát. A filippiek pedig külön megtiszteltetésnek vették és a bensőséges szeretetkapcsolat jeleként értékelték, hogy ott-tartózkodása idején elfogadta gondoskodásukat.

Mert nemcsak az ajándékozással, hanem az elfogadással is örömet tudunk szerezni, ki tudjuk fejezni szeretetünket. A szeretetben növekedni nem is lehet másképp, csak az adás és elfogadás kettősségében. A tolószékhez kötött nagypapa, aki egész életét végigdolgozta a családjáért, most gyermekei és unokái gondoskodását jó lélekkel elfogadva növekedhet a szeretetben. A gyerekek és unokák pedig, akik megszokták, hogy mindig kapnak valamit, most a magatehetetlen öreg hűséges ápolásával növekednek a szeretetben.

S ez már nem a kölcsönös érdekek, hanem a Szentháromság egy Isten világa, ahol az Atya szüntelenül árasztja szeretetét, a Szentlelket a Fiúnak, ő pedig elfogadja és visszaadja az Atyának.

Évközi 11. hét

Csütörtök, II. évben

Sir 48,1-15; Mt 6,7-15

*„Miután Illést a forgószél elragadta
Elizeus telt el szellemével.
Életében nem félt a fejedelmektől,
lelke fölött nem volt hatalma senkinek.”*

A prófétai lelkek legjellemzőbb sajátja, hogy nem félnek a hatalmasoktól. Nem mintha mentek lennének a szorongásoktól, az átvirrasztott éjszakák sötét riadalmaitól, s nem ismernék a bizonytalan jövő elnyeléssel fenyegető örvényeit, csak hogy ezeken a félelmeken mind úrrá tudnak lenni az egyetlen és üdvös félelem, az istenfélelem által. *A bölcsesség kezdete az Úr félelme* – ez ad világosságot, tisztánlátást, amellyel az ember az igazságot minden elé képes helyezni. Ugyanezt a természetfölötti életet és hitet mi is megkaptuk, s ha nem elégszünk meg azzal, hogy külsőnket csinosítsuk, izmainkat fejlesszük és tehetségünket kamatoztassuk, hanem ezt a legfontosabb talentumunkat, az Igazság ismeretét és a hozzá való ragaszkodást kiműveljük lelkünkben, mi is megkapjuk azt az adományt, hogy félelem nélkül élhetünk.

Lelke fölött nem volt hatalma senkinek. Ez nem azt jelenti, hogy ne ismerték volna az emberi szeretet édes bilincseit. Igenis ismerték, s pontosan ők tudták, mibe kerül igazán szeretni, felvállalva valakit a végsőig, az üdvösségig menően. Tudták, hogy semmi sem menthető meg az örök életre, ami nem Istenben van, és semmi sem igazi és valóságos, ha hazudni kényszerít, ezért a legszebb és legdrágább szeretetkapcsolatot is készek voltak feláldozni, ha az igazság útján való haladásukban megakadályozta őket. A próféták tehát nem minden kötöttségtől szabadulni akaró, öntörvényű agglegények, hanem Isten szerelmesei, akik magukat feledve csak őt keresik, s hagyják, hogy elragadja őket az isteni szeretet misztériumának forgószele.

Évközi 11. hét

Péntek, I. évben

2Kor 11,18.21b-30; Mt 6,19-23

„Ha szemed ép, egész tested világosságban lesz. De ha szemed elhomályosodik, egész tested elsötétedik.”

Az Úr Jézus a lélek szemének nevezi a lelkiismeretet, azt a csodálatos készüléket, mely még a bűnbeesett ember szívében is képes visszatükrözni Isten ragyogó világosságát, és fényt vetni tetteinkre, életünk különböző helyzeteire. A lelkiismeret mintegy Isten látásából részesít, az ő jelenlétébe vonja minden lépésünket, az ő ítéletét közvetíti, sokszor közvetlen környezetünk és a minket körülvevő társadalom zavaros értékrendjével szemben is.

Ha azonban engedjük lelkiismeretünket elhomályosítani, egész életünk sötétbe borul, erkölcsileg megsemmisülünk. A bűn, amelyet – felülbíráva lelkiismeretünket – elkövetünk, egy lépés az elsötétedés felé. Teljesen sötétbe azonban csak akkor kerülünk, ha lemondunk arról, hogy a bűnbánat által megtisztítsuk lelkiismeretünk szemét. Azzal zárjuk el végképp a világosságot – vagy inkább magunkat a világosságtól –, ha nem megyünk többé gyónni, mondván, hogy úgysem leszünk jobbak, vagy hogy mindenki ezt csinálja, meg hogy még a pap sem feddhetetlen.

De hiszen mosakodni sem azért mosakszunk, hogy azután már ne kelljen soha többé! Hiába mosakszunk, előbb-utóbb ismét piszkosak leszünk. Ha azonban gyakran megmosdunk, mindig tiszták vagyunk. Az őszinte bűnbánat rendben tartja a lelkiismeretet, nem hagyja elhomályosulni az Isten fényét visszatükröző belső szemet.

A lelkiismeret azonban nemcsak akkor beteg, ha nem látja meg többé a bűnt, hanem akkor is, ha ott is bűnt vagy bűnalkalmat lát, ahol Isten ajándékait kellene észrevennie. Az aggályos, túlérzékeny lelkiismeret is elsötétüléshez vezet: a büntudat árnyéka eltakarja odabent Isten világosságát.

Az egészséges lelkiismerethez hozzátartozik gyöngeségeink ismerete, méltatlanságunk tudata, de a helyes önértékelés is. Szent Pál attól fogva, hogy a damaszkuszi úton elveszítette látását, s ezzel rádöbbsent lelki vakságára, többé már nem a természetes ész pislákoló világánál vagy a vallási fanatizmus egy pontra irányított reflektorfényében, hanem Krisztus tündöklő ragyogásában nézett mindent. Ezért látta helyesen önmagát és küldetését, ezért tudta megítélni mások cselekedeteit, s ezért tudta életét habozás nélkül és egészen Jézus Krisztus evangéliumának szolgálatára szentelni.

Évközi 11. hét

Péntek, II. évben

2Kir 11,1-4.9-18.20; Mt 6,19-23

„Amikor Atália, Okoziás király anyja meggyőződött róla, hogy fia meghalt, megölette az egész királyi családot.”

Tiszta munka. Hányszor ismétlődött meg és még hányszor fog megismétlődni a történelem folyamán!

Csak hogy nem lehet tökéletes munkát végezni: ahogy Josába fogta Okoziás fiát, Joást, és titokban elrejtette őt a halálra szánt királyi gyermekek közül, úgy menekült meg a gyermek Jézus is Heródes mészárlása elől. S mindig támad egy apró repedés, nyugtalanító rés a bűn hibátlannak tűnő szövetén. A gonoszság sohasem tud teljes nyugalomra vezetni, a legalaposabb munkát is szorongás, félelem, a kísértő árnyak keltette rettegés követi. A lelkiismeretet teljesen elaltatni, elhomályosítani lehetetlen, legfeljebb új és új bűnökkel elhallgattatni lehet.

Ugyanakkor azzal is szembesülnünk kell, hogy mindannyiunkban lakozik valami Atália, Heródes és a többi zsarnok lelkületéből. Nézz csak szíved mélyére: soha egy pillanatra sem merült föl benned, hogy mennyivel egyszerűbb és jobb volna, ha ez vagy az már nem élne? Ne fordítsd el tekintetedet ettől a felismeréstől. A szentek nem álszerénységből, hanem tapasztalatból mondogatták, hogy ők a legnagyobb bűnösök a világon. Ők azok, akik tisztában voltak vele, hogy mi a sajátjuk, s mi az, amit az Úristen kegyelme hozott létre bennük.

Ebben a kettős felismerésben születik meg az igaz ember: belátja, hogy benne is ott szunnyad egy lehetőségbeli tömeggyilkos, vérengző örült, és felismeri életében Isten irgalmának művét, a Mindenható jóságának szabadító csodáit.

Évközi 11. hét

Szombat, I. évben

2Kor 12,1-10; Mt 6,24-34

„Senki sem szolgálhat két úrnak.”

Tudatosan két úrnak szolgálni nemcsak jellemtelen dolog, de előbb-utóbb erkölcsi meghasonláshoz is vezet. Mégis, ki ne tapasztalná magában azt a kettősséget, amelyről Szent Pál ír, hogy más törvényt érez tagjaiban és más törvényt talál értelmében, s a kettő egymás ellen tusakodik? Sőt, minél egyértelműbben akarjuk vállalni tudatos életünkben Isten uralmát, annál nyilvánvalóbbá válik előttünk, hogy tudattalan világunk mindennek az ellenkezőjére törekszik, hogy az értelmi belátást fölébe helyezzük a kinyilatkoztatásnak, a kézzelfoghatót a hitnek, az ösztönös kívánságot az isteni törvénynek.

Ez az a gyöngeség, az a tövis, amelyet mindannyian megkaptunk a testünkbe, azaz földi életünk idejére, hogy el ne bízunk magunkat. Olykor talán megkísért a gondolat: nem természetellenes ez az élet, amely folytonosan ellentmond ösztöneinknek, hajlamainknak, késztetéseinknek? Nem inkább az volna a normális, ha engednénk ezeknek a tudattalan világunkban jelentkező erőknek?

Ha ezt megtennénk, kimondva-kimondatlanul elismernénk uralmukat fölöttünk, vagyis szolgálnánk nekik. Akkor viszont nem szolgálhatunk az Istennek, aki tőlünk, emberektől emberi, és nem állati (ösztöneinek engedelmeskedő) életmódot és szolgálatot vár.

„Elég neked az én kegyelmem, mert az erő a te gyöngeségedben lesz teljessé.” Isten nem kíván lehetetlent tőlünk. Azt a küldetést adta az embernek a teremtéskor, hogy hajtsa uralma alá a földet, uralkodjon a természetén – önmagában is. S ehhez képességet is adott, amikor saját Lelkéből ajándékozott neki. Ha azonban az ember elszakad az élet forrásától, ha kénye-kedve szerint bánik a természettel, az előbb-utóbb visszaüt.

Csak akkor élhet az ember emberhez méltó életet, ha a kezdetben kapott küldetését teljesíti, s hagyja kibontakozni magában azt az életet, melyet Krisztus szerzett meg számára megváltó halálával. S ez az élet, bár a természet erői veszik körül, mindenestül természetfölötti, s nincs alávetve a természetnek. Ezért éppenséggel az a természetellenes, ha valaki természetfölötti természetének, Istentől rendelt hivatásának ellenére él.

Gyöngeségeinket jól látni és elismerni, kiszolgáltatottságunkat elfogadni és Isten kezébe helyezni, tudatos világunk egészével, szívünkkel-lelkünkkel, minden erőnkkel Isten országát és annak igazságát keresni – egyedül ez az a szolgálat, mely illik Istenhez és ahhoz a méltósághoz, melyet kaptunk tőle.

Évközi 11. hét

Szombat, II. évben

2Krón 24,17-25; Mt 6,24-34

„Senki sem szolgálhat két úrnak.”

Gyermekkorunktól fogva halljuk, ismerjük ezt az igazságot, mégis újra meg újra megpróbálunk ellene szegülni. Joás is megpróbálta, el is érte a büntetés. Nem Isten bosszúja, hanem a két isten közötti megosztottság, amely az ember szívét hasítja ketté. Félelmetes misztérium ez, a sötétség hatalmának legmélyebb titka. A megosztott szívű ember állandóan bizonyítékokat keres, melyek igazolhatnák hűtlenségét. Az ellenkező értelmű jeleket azonban nem képes elviselni, mindenáron szabadulni akar tőlük, ezért kénytelen likvidálni azokat, akik figyelmeztetik arra, hogy nem jó úton jár. Nem veszi észre, hogy az áldozatok száma hiába nő, lelke nem lesz nyugodtabb, sőt mind közelebb jut ahhoz a ponthoz, ahol a palackból kiengedett ártó szellem szembefordul azzal, aki börtönéből kiszabadította, rátámad és veszét okozza.

A bűn mechanizmusának egyik alapvető jellemzője, hogy önpusztító. A Biblia szemléletmódja szerint Isten az, aki büntet, de nem úgy, hogy különítéletet tart, hanem egyszerűen azzal, hogy az igazság igazság marad akkor is, ha tagadják, és ha valaki nem vesz róla tudomást, kíméletlenül visszaüt.

Ebből a kérlelhetetlen folyamatból nem lehet kitörni csupán jó szándékkal, erőfeszítéssel, hanem csak teljes fordulattal: egész lényünkkel elfordulva a bálványoktól és odafordulva az egyetlen Istenhez. Az Úr nem elégedhet meg azzal, hogy egy kicsit legyen az Istenünk, ezen a szinten „nem működik”. Csak az segíthet rajtunk, ha újra meg újra őt választjuk, s folyamatosan kiszolgáltatjuk életünket az ő ítéletének. S amint a bűn bünt szül, úgy a szívbeli megtérésből új és még bővebb élet fakad...

Évközi 12. hét

Vasárnap, A évben

Jer 20,10-13; Róm 5,12-15; Mt 10,26-33

„Énekeljete az Úrnak! Dicsőítséte az Urat, mert kiszabadította a szegénynek lelkét a gonoszok kezéből.”

Jeremiás panaszzkodása dicsőítésbe fordul, fenyegetettsége, szenvedései sívár pusztaságának közepén éltető vízforrás fakad. Hogyan lehetséges ez? Úgy, hogy két életszinten, létsíkon folyik az életünk. A felszínen érzékeljük a támadásokat, veszélyt, kiszolgáltatottságot, a mélyben azonban kapcsolatba lépünk, érintkezünk az élő Istennel. Testi életünk meg van jelölve a halállal, de lelkünk a teremő és feltámasztó Isten világában van, külső erők mit sem árthatnak neki.

Az Úr Jézus példáit helyesen kell érteni. A verebekről nem azt mondja, hogy egy se hull földre közülük, hanem hogy „Atyátok tudta nélkül”. A verebek a földre hullnak, mert ők csak test, mi azonban sokkal többet érünk a verebeknél, mert mi lélek is vagyunk. Ha tehát Isten törődik a verebekkel, hogyme törődne velünk még sokkal jobban, hogyme mentené ki lelkünket a halál hatalmából? Lehullhatunk, veszíthetünk, meg is halhatunk, de az a részünk, amelyik Istennel érintkezik, nem halhat meg, mert kapcsolatban marad az élet ősforrásával... Erre utal Jézus a mai Evangéliumban: *„Ne féljete azoktól, akik a testet megölik, de a lelket nem tudják megölni.”*

Üldözöten, gondoktól, szenvedésektől gyötörtén jövünk mi is a templomba, kiszolgáltatva a test, a világ és a gonosz szellemek erőinek. Szabadulásért kiáltunk, mint Jeremiás próféta, de a Kyrie után Gloria következik, majd pedig a Sanctus, és Istennel találkozva abba a mélységbe szállunk alá, ahol Krisztus legyőzte a bűnt és a halált, s fölragyogtatta a halhatatlan életet. A felszínen, persze, tovább folytatódik a csata, a bűn és a kísértés világa újra és újra utánunk nyúl, de eleven tapasztalatunk lesz arról, hogy *ahol eláradt a bűn, ott túláradt a kegyelem.*

Az istentelenek mellett nem áll ott az Úr mint hős harcos, pontosabban ők nem akarnak az Úr mellett lenni, maguk harcolnak a maguk ügyeiért, a maguk eszközeivel. Küzdelmük eleve kudarcra van ítélve, győzelmeik csak annyit érnek, mint egy megnyert pingpongmeccs a süllyedő Titanic fedélzetén...

Aki viszont kitart Isten mellett, vagyis ráébred jelenlétére és akarja őt, az akár győz, akár veszít, a végső győzelem útján halad, és az örök élet vár rá.

Évközi 12. hét

Vasárnap, B évben

Jób 38,1.8-11; 2Kor 5,14-17; Mk 4,35-41

„Nagy szélvihar támadt, a hullámok a bárkába csaptak, úgyhogy az már-már megtelt. Ő a bárka végében egy vánkoson aludt.”

Amikor a mi kis világunkban, emberi kapcsolataink, munkánk, egészségünk, anyagi helyzetünk terén vihar támad, minden hullámozni kezd és elnyeléssel fenyeget, ne feledjük, hogy Jézus velünk van, ott alszik lelkünk csónakjában, szeret minket, csak ki akarja próbálni, mennyire bízunk meg benne. Ő azt akarja, hogy a legnagyobb megpróbáltatások közepette is vele legyünk, az ő nyugalmaiban. Ezt azonban csak a végtelen, szenvedélyes bizalom által érhetjük el.

Az apostolok előbb a vihar miatt estek pánikba, most Jézus isteni hatalma tölti el őket rettegéssel. Üdvös ez a félelem, mert eddig csak emberi módon ismerték Krisztust, mostantól azonban megtapasztalták isteni erejét. Nekünk is jót tenne, ha megpillantva Jézus istenségének titkát, elfogna bennünket ez a fajta félelem, amelyből egészen új módon bontakozik elő a teremtő Isten szeretete teremtménye iránt. Erre a szeretetre nem csupán egy-egy vallási megmozdulást, lelkes kísérletet lehet rábízni, hanem üdvösségünket, halálunkat és feltámadásunkat is.

Ha még sohasem fogott el bennünket az Isten hatalmától való félelem, valószínűleg előtte állunk még az igazi próbatételnek. Amíg csak emberi módon ismerjük Krisztust, lehet vele akármilyen bensőséges a kapcsolatunk, nem fogunk tudni egészen megbízni benne. Ha azonban a vihar idején az ő segítségét kérjük, isteni hatalmát is megtapasztaljuk, és rá merünk hagyatkozni egészen.

Évközi 12. hét

Vasárnap, C évben

Zak 12,10-11;13,1; Gal 3,26-29; Lk 9,18-24

„Dávid házára és Jeruzsálem lakóira kiárasztom az irgalom és imádság lelkét. Arra emelik majd tekintetüket, akik átszúrtak; gyászolják, mint az egyszülött fiút szokás.”

Ez megtörtént az első Pünkösdkor, és megtörténik minden egyes keresztény életében. A Szentlélek az irgalom és az imádság lelke.

Isten irgalmát a Szentlélek önti az emberi szívbe. Először rábizonyítja a bűnt, sebet üt rajta, de be is köti. Az első lépés az irgalom felé talán a legnehezebb, legfájdalmasabb. De ha erre rászánod magad, utána szinte minden magától megy, egyetlen lendület sodrásában. Ne félj a megszégyenüléstől, mondd ki bátran: vétkeztem...

Ezután az irgalom lelke bátorságot, szinte vakmerőséget önt az emberbe, hogy ahhoz forduljon irgalomért, akit megbántott. Nincs rá más jogcíme, mint Isten kimeríthetetlen irgalmassága. Milyen jólesik alámerülni és megfürdeni az isteni irgalomban, mely soha ki nem apadó forrásként fakad Isten szívéből.

A Szentlélek az imádság lelke is, ő tanít meg a helyes imádkozásra, *hiszen még azt sem tudjuk, hogyan kell imádkozni*. Ennek az imádságnak alapja az, hogy kinyilatkoztatja nekünk Jézust, mint Péternek a mai Evangéliumban, és kinyilatkoztatja az Atyát. A Lélekben ismerjük csak meg az Istent, az Atyát és a Fiút, és csak benne tudjuk kimondani, hogy Jézus Krisztus az Úr, az Atya Egyszülöttje, az Isten Fölkentje. Ez a hitvallás, ha már egészen személyessé és bensővé vált, egy újfajta kapcsolat tartópillére lesz, és az isteni szeretet szívébe vezet.

Évközi 12. hét

Hétfő, I. évben

Ter 12,1-9; Mt 7,1-5

„Vedd ki előbb a saját szemedből a gerendát, és csak azután láss hozzá, hogy kivedd embertársad szeméből a szálkát!”

Ki lát tisztán?

Akinek saját maga és fontosnak vélt ügyei, gondjai nem nőnek gerendává, hogy eltakarják szeme előtt a lényegét. Egészen közelről nézve a szálka is gerenda lesz, hiszen teljesen betölti látóteredet.

Ki lát tisztán?

Aki az Urat látja. Ha nem látod őt, hiába próbálsz kivenni a másik szeméből a szálkát, s a magadéból a gerendát. Vaktában kapkodsz, és esetleg kiszúrod a másik szemét. Befelé kell nézni és látni, mint Ábrahám, akinek életútját az Úrral való találkozás emlékére emelt oltárok szegélyezik.

Ez a látás azonban nem testi, hanem belső, szellemi látás. *Boldogok, akik nem látnak, mégis hisznek.* Ez ad igazi világosságot, helyes arányérzék, tisztánlátást. Erre valók a mindennapi elmélkedések: hogy az Úrral találkozáskor a hitben megtisztult tekintettel térj vissza szeretteid körébe, munkádhoz, hordozni való terheidhez. Élesebb szemmel fogod meglátni a bűnre vezető alkalmat, felmérni a zűrzavaros helyzeteket, és észrevenni a belőlük kivezető utat, megoldani az összekuszálódott viszonyok kibogozhatatlannak tűnő csomóját.

Csak az jogosít fel arra, hogy kivedd testvéred szeméből a szálkát, hogy a te szemed már megszabadult a gerendától. Ha hittel közeledsz testvéred felé, s őt a hit világába emelve akarod megszabadítani.

Keresd hát az Úrral való találkozás alkalmait. Füröszd meg tekintetedet, fantáziádat, emlékezetedet az ő csodáinak szemlélésében. Nézz a keresztre, amely nem bitófára ácsolt gerenda többé, hanem édes gyümölcsöt termő fa, az élet fája, mely az átkot áldássá változtatja. Nézd a feltámadott Urat és valld meg Szent Tamással: „*Én Uram, én Istenem!*” Majd mutasd be neki a hála és dicséret áldozatát, tedd szíved oltárára felajánlott jó elhatározásaidat, és hívd segítségül az Úr nevét. Azután indulj útnak, megtisztult szemmel és megújult szívvel.

Évközi 12. hét

Hétfő, II. évben

2Kir 17,5-8.13-15a.18; Mt 7,1-5

„Elvetették szertartását és szövetségét, amelyet atyáikkal kötött és az isteni törvényeket, melyeket lelkükre kötött. Ezért haragudott meg az Úr oly nagyon Izraelre, és eltávolította őket színe elől.”

Isten különös törődésének és szeretetének jele, ha bűnös gyermekét, aki megszakította és elvetette a vele való szövetséget, olyan helyzetbe juttatja, ahol már nem hazudhat tovább önmagának. És ez nem csupán az egyén életére, hanem egy közösség, nép, ország sorsára is érvényes. Izrael deportálása az utolsó esély a nép megmenekülésére. Isten sokáig mintha tétlenül szemlélné törvényszegéseinket és hűtlenségünket, védi jó hírünket, finom, gyöngéd szeretettel palástolja szegyenünket. Mintha abban bízna, hogy szabadságunk titkában észrevesszük ezt a nagy szeretetet, és észbe kapunk.

Azonban rendszerint nem így szokott történni. Durvábbak, érzéketlenebbek vagyunk, hogy ne élénk vissza ezzel a kímélő szeretettel, s ne válnánk elbizakodottá, hogy lám, az Úr velünk marad, bármit teszünk is. Ekkor aztán megengedi, hogy olyan helyzetbe kerüljünk, ahol a maga gyalázatos valóságában kell felismernünk, amire hiába figyelmeztettek jóakaróink: szégyenletes hűtlenségünket. Mivel szentségtelenül éltünk, hát szentségtelen helyre vezet, hogy ne hazudhassunk tovább önmagunknak; mivel bűnök rabságában éltünk, külső, látható megkötöttségek rabságába kerülünk, hogy saját szemünkkel lássuk azt, amit lelki szemünkkel meglátni nem akartunk.

Bárcsak ekkor megállnánk a lejtőn, és kíváncsoznánk haza, s indulnánk, hogy kegyelme vonzásával előbb önmagunkban, majd környezetünkben nekiálljunk felépíteni az új Jeruzsálemet, amelyben már Isten irgalma ragyog be mindent!

Izrael nagysága, hogy merte történelmét saját bűneinek, törvényszegéseinek szempontjából is nézni. Tudja-e ebben követni őt az új Izrael, Krisztus Egyháza, ez a szeplő nélküli Titokzatos Test, mely tagjaiban, bennünk még sokszor a bűn roncsolását szenved?

Évközi 12. hét

Kedd, I. évben

Ter 13,2.5-18; Mt 7,6.12-14

„A szűk kapun menjetek be, mert széles a kapu és tágas az út, amely a romlásba visz, és sokan mennek be rajta. De milyen szűk a kapu és keskeny az út, amely az életre visz, és kevesen vannak, akik megtalálják!”

Ábrám felajánlotta a választás lehetőségét Lótnak, ő pedig a Jordán környéki gazdag és termékeny vidéket választotta, s oda vonult nyájaival. Emberi számítás szerint okosan cselekedett, Isten szemével nézve azonban nem. Számára nem volt más szempont, csak a földi gyarapodás, s ahová nagy meglepődéssel bevonult, onnan később mindenét odahagyva kellett menekülnie.

Ábrámnak ellenben a szegényesebb terület maradt, de rajta volt az Úr áldása. Amikor ő fölemelte szemét, nemcsak a vidéket látta, hanem lelki szemeivel az Úr ígéletének beteljesülését is, mert az ő tekintetét maga Isten vezette.

A mai Evangélium fényében kell elgondolkodnunk Lót és Ábrám magatartásán. Ha mindig a jobbat, kényelmesebbet, kecsgetetőbbet választjuk, nem a keskeny úton járunk és nem a szűk kapun megyünk be, hanem a tágas útra lépünk, mely a széles kapun át a romlásba vezet. Vigyáznunk kell arra, hogy ha ugyan kis dolgokban, de mindig ezek a földi szempontok vezetnek, Krisztus keresztjéből végül is pusztá elmélet marad. S ha mindig magunknak akarjuk a legjobbat, másokat óhatatlanul megkárosítunk, háttérbe szorítunk. Nem kifejezett rossz szándékról, bűnről van itt szó, de bizonyos irányulásról, amely veszélyes lehet.

Mennyivel üdvösebb jó szívvel fogadni mindazt, ami osztályrészünkül jut! Hiszen nem ezek minősége dönti el sorsunkat, hanem a hozzájuk való viszonyulás. A szentek között nem egy akadt, aki gazdagságban élt, egyházi vagy világi méltóságot viselt, mégis az ezekkel járó pompára, kényelemre szent közömbösséggel tekintett, s még többen voltak olyanok, akik kifejezetten az utolsó helyeket keresték, családjukban, szerzetesi közösségükben, a társadalomban.

Amikor fölemeled a szemed, ne állj meg a külső látványnál, az emberi szempontoknál. Emeld följebb a tekinteted, és keresd azt, hogyan tehetnél az Úr kedvére. Ne félj attól, hogy élehetetlennek tartanak. Nem az a hivatásod, hogy élelmes légy, hanem hogy szentté válj. S ha Isten szempontjait elébe helyezed az emberi szempontoknak, biztos lehetsz benne, hogy az ő áldásának hordozója és továbbadója leszel.

Évközi 12. hét

Kedd, II. évben

2Kir 19,9b-11.14-21.31-35a.36; Mt 7,6.12-14

„Uram, Izrael Istene, ki a kerubok fölött trónolsz, egyedül te vagy a föld összes birodalmának Istene, te alkottad az eget és a földet. Halld meg Szennakerib minden szavát, aki azért küldött követeket, hogy gyalázza az élő Istent.”

Ezekiás király nagy imádkozó. Alighanem napról napra sokszor leborulhatott az Úr előtt, mert alighogy megszólítja, máris felragyog előtte Isten dicsősége, és elragadtatással szemléli fölségét. Annyira Isten látványa ragadja meg, hogy menthetetlen helyzetét tudja egészen önzetlenül, távolságtartással szemlélni, s teljes bizalommal az Úrra hagyatkozni.

Mennyire más a mi imádságunk! Első helyen mindig mi magunk szerepelünk, ezután következik a mi kis esetünk, problémánk, s csak legvégül az Isten, mint a megoldás eszköze. El kell gondolkodnunk, hogy ha Istenre nem azzal a négyszeres csodálattal tekintünk, mint Ezekiás, vajon imádságnak nevezhető-e a szükséghelyzetben való fohászkodásunk.

„Uram, Izrael Istene!” Az imádság, szerető szemlélődés legmélyebb forrása a személyes kapcsolat, összetartozás, szövetség. Mielőtt Isten létének titka eszébe jutna, máris ünnepli azt a mérhetetlenül gyöngéd, kiválasztó szeretetet, melyet az Úr kinyilatkoztatott az ő népe iránt.

„Ki a kerubok fölött trónolsz.” Az imádság következő lépése Isten transzcendenciájának szemlélése és megvallása. A szerető, irgalmas és velünk szövetséget kötő Isten egészen más, mint mi vagyunk és mint a világ. Létezése felfoghatatlan titok, és minden létezés ősforrása.

„Te alkottad az eget és a földet.” Mintha a Hiszekegy első sorát hallanánk, az imádkozó megvallja Isten mindenhatóságát, mellyel a nemlétezésből előparancsolta a mindenséget. Az egész világ az ő alkotása.

„Te vagy a föld összes birodalmának Istene.” Az Úr uralkodik téren és időn, kezében a történelem és a hatalmasok szíve. Ő jól tudja, hogy a világ sorsát nem a gazdasági-politikai döntések határozzák meg elsősorban, hanem azoknak a szívében fogant szabad elhatározások, akik teljesen megnyílnak fölséges akarata előtt.

És csak ezután következik a kérés, nem mint magánügy, hanem Isten ügye, amely az ő dicsőségével van a legszorosabb kapcsolatban. Ha mi is így tárnánk elé kéréseinket, minden körülmények között Isten dicsőségét keresve és szemlélve, sohasem kellene csalódnunk.

Évközi 12. hét

Szerda, I. évben

Ter 15,1-12.17-18; Mt 7,15-20

„Amikor a nap lenyugodott, Ábrám mély álomba merült, és félelmetes sötétség szállott rá.”

A lelki élet útján járva elkerülhetetlen, hogy megtapasztaljuk a sötét éjszakát. Félelmetes ez az éjszaka, mert mindattól megfoszt bennünket, ami nappal biztonságot jelentett. Idegenné, magányossá és kiszolgáltatottá tesz az éjszaka, mert fel kell hagynunk evilági reményeinkkel, természetes optimizmusunkkal. Kísértésekkel teli ez az éjszaka, mert próbára teszi hitünket.

Mégis ez az éjszaka szolgálja leginkább növekedésünket. A nappal kapott kegyelmek megerősödésünkre, a sötét éjszaka pedig fejlődésünkre szolgál. Ilyenkor Isten cselekszik. Az ember ezt nem is bírná elviselni, ezért Isten álmot bocsát rá, mint Ádámra, amikor oldalából megteremtette Évát.

A növekedés és a gyümölcstermés nem az ember műve, hanem az Istené. Az embernek az a dolga, hogy gondoskodjék arról, hogy a mag jó földbe hulljon, a későbbiekben pedig a kisarjadt növényt öntözze, kapálja, gondozza. Így lesz a gyümölcs az ő szorgos munkájának eredménye, egyszersmind azonban annál mérhetetlenül több is: ajándék, meg nem szolgált jutalom.

Ilyen gyümölcs volt Ábrahámnak Izsák. Ábrám Ábrahámmá lévén végérvényesen jó fa lett, de a gyümölcs, melyet hitének jutalmaképp megkapott, több volt, mint amire legmerészebb álmaiban gondolhatott.

Ezért is mondja Jézus, hogy *gyümölcseiről ismeritek fel a fát*. A fáról még nem lehet biztosan következtetni a gyümölcsre: lehet, hogy szépen kihajtott, virágot és levelet hozott, mégsem fog teremni. S az is lehet, hogy olyan gyümölcsöt terem, amely minden várakozásunkat felülmúlja.

Amikor ilyen gyümölcsöt látunk, mindig biztosak lehetünk abban, hogy Isten működött. Ő, aki Izrael hitének és várakozásának gyümölcséül saját Fiát, Jézus Krisztust adta, aki pedig a keresztfáján a megváltás gyümölcsét termette számunkra, és arra választott ki bennünket, hogy mi is gyümölcsöt teremjünk, s gyümölcsünk maradandó legyen. Ne féljünk hát átmenni a hit sötét éjszakáján, hogy akár alszunk, akár ébren vagyunk, Isten országa növekedjék bennünk, s a Krisztussal való dicsőséges élet édes és örök gyümölcsét teremjük.

Évközi 12. hét

Szerda, II. évben

2Kir 22,8-13;23,1-3; Mt 7,15-20

„Mikor a király végighallgatta a Törvény könyvének szavait, megszaggatta ruháját.”

A templom újjáépítésének korszakát éljük. Jó volna ismét rátalálni a mi törvénykönyvünkre, a szent evangéliumra, és olyan egzisztenciális mélységben olvasni, mint Józiás király és népe olvasta. Azzal a megrendültséggel, amely nem annyira érzelmi kitörésekben nyilvánul meg, hanem abban az erős elhatározásban ölt testet, hogy megváltoztatom életem, mert ekkora szeretettel találkozáva lehetetlen továbbra is ebben a közömbösségben, langyosságban, világosságban megmaradnom. Az Úr szeretetvallomására felelnem kell, megújítva a szövetséget, és életemet hozzá igazítva.

Húsvét éjszakáján évről évre ezt teszi az Egyház. Valójában az egész Törvényt, a teljes Bibliát szeretné felolvasni, de mivel ez lehetetlen, Isten legnagyobb tetteit veszi sorra a világ teremtésétől kezdve az egyiptomi szabadításon át Jézus Krisztus feltámadásáig. És ezen az éjszakán újítjuk meg keresztségi fogadásunkat, azt a szövetséget, mely Jézus vérében kötött a mi üdvösségünkre.

Kicsiben ezt kellene megismételnünk nap mint nap, elővéve a szentírást, olvasva belőle és elmélkedve rajta, azzal a mélységes vágyakozással, amellyel egy szerelmes levelet bont fel és olvas el az ember, meg-megállva, újra meg újra elolvasva a sorokat, s a szavak mögött keresve egy kedves arcot, szerető tekintetet.

Ha mindennap szánunk erre időt, ha az elmélkedés nem csupán lelki-szellemi ínyenckedés az életünkben, hanem konkrét tennivalókra serkentő együttlét az Úrral, akkor életünk jó faként bőséges gyümölcsöt fog teremni.

Évközi 12. hét

Csütörtök, I. évben

Ter 16,1-12.15-16; Mt 7,21-29

„Amikor Hágár észrevette, hogy gyermeke lesz, lenézte asszonyát.”

Milyen különös: akár a világban, akár az Egyházban akkor derül ki valakiről, hogy szolgálékú-e, vagy valóban Isten szabad gyermeke, amikor magas polcra helyezik, sorsa jobbra fordul. Hágár büntetése talán túlzott volt, de szüksége volt a szenvedés tisztítótüze, mert elbizakodottá vált.

A pusztá, ahová Hágárt asszonya, Sárai elűzte, a nagy tisztázások helye. Kétségbeesett helyzetben menekülj a pusztába, és nyisd meg füledet, szívedet az Úr igéje előtt. Isten igéje mindig a legalapvetőbb kérdéssel szembesít: *„Honnan jössz és hová mégy?”*

Megfutamodásunk, szökési kísérletünk mögé nézve meg kell keresni az okokat. A legnagyobb lelkeket is megkísértheti, hogy elhagyják helyüket és a rájuk bízottakat. Vianney-i Szent János háromszor is meg akart szökni falujából, hogy túlságosan terhes plébánosi szolgálatát szemlélődő szerzetesi életre cserélje. Nem tragédia, hogy szökni akarunk, ha a pusztába menekülünk, ahol az Úrral találkozunk, nem pedig langyos kapcsolatok, álvigasztalások puha karjaiba. Az Úr majd megmutatja, mit kell tennünk. Legtöbbször visszaküld oda, ahonnan eljöttünk. Nem a körülményeket változtatja meg, hanem bennünk valamit, ami által másképp látjuk ugyanazokat a személyeket és ugyanazokat a dolgokat.

A pusztaság sivár éjszakáin és napjain mindennek kiderül az értelme, igazi jelentősége.

„Mikor van hát jogod erőszakosan változtatni életed körülményein és helyzetein? Semmi esetre sem akkor, ha unalmad szüntét, vágyaid kielégülését, bosszúd betelését reméled az ilyen elhatározástól. Maradj, ahová az élet állított, végezd kötelességed és töltsd meg lelkedet az igazsággal; többet az új világban sem kaphatsz, a déli szigeteken sem.”

(Márai Sándor)

Évközi 12. hét

Csütörtök, II. évben

2Kir 24,8-17; Mt 7,21-29

„Joákin anyja azt cselekedte, ami gonosz az Úr előtt... Nabukodonozor Joákint is elhurcolta, meg a király anyját is, feleségeit és udvari tiszteit. De még az ország bíráit is fogságba vitték Jeruzsálemből Babilonba.”

Nem az a baj, hogy valaki így imádkozik: „Uram, Uram!”, hanem ha e megszólítás mögül hiányzik az egzisztenciális döntés, a teljes Istenre hagyatkozás és törvényeihez való ragaszkodás. Nem annyira azt kellene vizsgálunk, mennyire hatékony az imádságunk, vagyis Isten mennyire teljesíti, amit kérünk tőle, hanem hogy mennyire hiteles, szívünkbeli jövő, az ő akaratára hangolódó.

Mert minden romlás és összeomlás háttérében teológiai okot találunk. Izrael romlását, politikai összeomlását Istenhez való hűségének megfogyatkozása, a szent kultusz kiüresedése idézte elő. De még ez sem a vég. Nabukodonozor elhurcolja ugyan a választott nép színejavát, de ez a csapás arra való felszólítás, hogy a nép visszatérjen Istenéhez, és csak öbelé kapaszkodjon.

Életünk kisebb-nagyobb összeomlásai nem jelentenek teljes csődöt, ha Isten szeretetében és törvényében élünk, vagy ha épp a kudarcok által találunk vissza hozzá. Sokkal veszélyesebb volna, s az igazi, talán menthetetlen csőd, ha teljesen elszakadnánk az Úrtól és törvényeitől, még ha jól menne is a sorunk. Minden látszat ellenére az a rab és számkivetett, aki elszakadt az Istentől.

A szentek életében ugyanazokról a megpróbáltatásokról olvashatunk, mint az istentelenek esetében, de ők nem omlottak össze a nehézségek idején, sőt ők lettek a reménység egyetlen hordozói.

Ne félj semmitől, még a haláltól sem! Egyedül attól félj, hogy elhagyva a te Istenedet bálványok szolgálatába szegődsz, amelyeknek szolgálata kellemes és édes, de amelyek meg nem menthetnek a veszély idején.

Évközi 12. hét

Péntek, I. évben

Ter 17,1.9-10.15-22; Mt 8,1-4

„Uram, ha akarod, megtisztíthatsz engem.”

A mai Evangéliumban szereplő leprás komoly leckét ad nekünk. Nem rimánkodva, emberi méltóságából kivetkőzve, szinte követelőzve fordul Jézushoz, de nem is azzal a könnyed hozzáállással, hogy nem veszíthetek semmit, teszek hát egy próbát. Az ő Jézus előtt leborulása Istennek szóló hódolat, szavai pedig az Istenre való hagyatkozás, az ő akaratában való megnyugvás kifejezése.

Ennek az embernek van méltósága, miközben a legnagyobb alázattal szólítja meg Jézust. Egyetlen mondatával megvallja, hiszi, hogy Jézus tud segíteni rajta, s ugyanakkor rábízta, megtisztítja-e, ezzel elismerve, hogy ő jobban tudja, mi szolgál üdvösségére.

Legnagyobb bajunk talán éppen az, hogy nem fogadjuk el Istent mindenhatónak. Mi akarjuk megszabni neki, hogy mit kell tennie, s ha nem hajlandó teljesíteni, kétségbe vonjuk hatalmát. Pedig amit ő készít nekünk, az nemcsak azt múlja felül, amit kérni merünk, hanem azt is, amit egyáltalán kérhetünk, legszebb álmainkat.

Ha Isten – mint a mesebeli tündér – egyszer azzal állna elénk, hogy teljesíti három kívánságunkat, háromszorra sem kívánhatnánk nagyobbát, mint amit ő akar adni nekünk. Márpedig egyedül az tehet bennünket igazán boldoggá.

Egy kicsit olyanok vagyunk, mint Ábrahám, aki nevetett magában, mert nem tudta elképzelni, hogyan tudna százesztendőskorában fiút adni neki az Úr a kilencvenéves Sárától. Ábrahám mindazonáltal nem volt tiszteletlen, mert arcra borult Isten előtt, s nem Istenen, hanem saját magán nevetett. Mi viszont igen sokszor vétkezünk azzal, hogy nem borulunk le Isten előtt, és kétségbe vonjuk hatalmát, vagy ami még rosszabb, nem kérünk abból, amit adni akar nekünk, hanem saját kívánságaink teljesítését akarjuk kikövetelni tőle.

Először is borulj le Isten és Jézus Krisztus előtt, mint Ábrahám tette, és mint a leprás a mai Evangéliumban. Azután valld meg, hogy ő mindent megtehet, amit csak akar. Majd kérd tőle azt, amit ő akar adni neked, ami igazi javadat, üdvösségedet leginkább szolgálja.

Évközi 12. hét

Péntek, II. évben

2Kir 25,1-12; Mt 8,1-4

„Nabuzárdán elment Jeruzsálembe. Felgyújtatta az Úr templomát és a királyi palotát. Csak a föld szegényeiből hagyott ott néhány szőlőmunkást és földművest.”

Lángokban áll, s nemsokára porig ég a templom és a királyi palota, a vallás és az államhatalom szimbóluma. Van-e ennek a megrázó eseménynek a rémületen, rettegésen és létbizonytalanságon túl valami pozitív üzenete? Bizony, szembe kell néznünk azzal a ténnyel, hogy ha a vallás és az államhatalom elveszíti kapcsolatát a forrásával, és eredeti funkcióját megtagadva öncélúvá és gépiessé válik, az alapokig lerombolódva kell megtisztulnia. Mert úgy alkotta meg Isten az ember világát, saját képére és hasonlatosságára teremtve az embert, hogy mindaz, amit nélküle, az ő ellenére vagy a dolgok eredeti rendeltetése ellenére tesz, és hazugsággal fenn akar tartani, ne maradhasson fenn.

Legyünk felkészülve a kisebb-nagyobb összeomlásokra, szellemi-lelki kataklizmákra, józan fejjel és erős hittel, mert a hazugság szükségszerűen összeomlik, mégpedig magától. A külső hatás legfeljebb siettetheti vagy nyilvánvalóvá teheti, ami belülről indulva így is, úgy is bekövetkezik.

Hogy a templomban és a palotában értékek is benn égnek? Hogy ártatlan életek is áldozatul esnek a pusztításnak? Mindez szomorú tény, de nem Istent terheli érte a felelősség. Mégis miért engedi meg, hogyha ő a szeretet és a jóság? Vagy túlonként naiv vagy mélységesen cinikus ez a kérdésfelvetés. Nem akkor kellett volna az értékekre és az ártatlan életekre jobban odafigyelni, amikor megindult a hazug világ építése? Istennek valamiért „megéri”, hogy ekkora játékteret engedjen szabadságunknak. De ez nem azt jelenti, hogy felelőtlenül játszhatunk és visszaélhetünk szabadságunkkal.

Az evangéliumbeli leprással együtt kellene a Mindenható elé borulnunk, Jézus Krisztus által, hittel kimondva: „*Uram, ha akarod, megtisztíthatsz engem!*”

Évközi 12. hét

Szombat, I. évben

Ter 18,1-15; Mt 8,5-17

„Uram, nem vagyok méltó...”

Tegnap elmélkedésünket folytatva azt kell megfontolnunk, hogy alkalmatlanságunk, méltatlanságunk tudata nem szabad hogy megkössön minket és Isten kezét.

Az egyik legveszélyesebb – mert leginkább szentnek tűnő – kifogás, amikor arra hivatkozunk, hogy valamit azért nem fogadhatunk el, mert nem vagyunk rá méltók. Ha csak azt fogadnánk el, amire méltók vagyunk, meg sem születtünk volna. Isten szétfeszíti az érdem és a megszolgált jutalom világának kereteit, s az ingyenesség, a nagylelkű ajándékozás világába emel.

Természetesen nagyon is rendjén való, hogy mindezt nem érezzük magától értetődőnek, s hálánkba mindig vegyül egy kis szégyenkezés is: ezt nem érdemeltem meg, túlságosan is jó vagy hozzám. De ha nem tudjuk jó szívvel elfogadni az érdek nélküli szeretet nagylelkű ajándékát, emberi kibontakozásunk elé emelünk gátat. Hiszen éppen a meg nem érdemelt jóság, a megelőlegezett bizalom képes rá, hogy önmagunk fölé emeljen bennünket, s minket is nagylelkűvé, a szeretetben bőkezűvé tegyen.

A szentmise elején éppen azzal válunk alkalmassá az Úr szent titkainak ünneplésére, hogy megvalljuk méltatlanságunkat, alkalmatlanságunkat. Ha úgy éreznénk, megérdemeljük a kegyelmet, már nem tudnánk befogadni, ha pedig méltatlanságunk tudatában kifordulnánk a templomból, eleve lemondanánk róla.

Sára kételkedett az Úr szavában, de nem merte vállalni, ezért letagadta az Úr előtt, hogy nevetett. Az Úr azonban szembesítette kishitűségével, hogy megtapasztalja méltatlanságát s ugyanakkor az Úr hatalmát. A kafarnaumi százados már erről a pontról indul. Valószínűleg ismerte Jézus korábbi csodatetteit, s azzal is tisztában volt, hogy pogány lévén nem méltó arra, hogy házában fogadja Jézust. Mégsem mondott le arról, hogy közbenjárjon nála szolgájáért. Ismerve saját hatalmának lehetőségeit, meri Jézusról feltételezni, hogy az ő hatalma még sokkal nagyobb.

Mi azonban egy lépéssel még tovább megyünk, mint a kafarnaumi százados. Miután a szentáldozás előtt az ő szavaival ismételtén elismerjük méltatlanságunkat, mégis szívünk hajlékába fogadjuk Jézus Krisztust, mert akárcsak Ábrahám, mi is felismerjük, hogy az Úr azért van jelen, hogy méltatlanságunk ellenére betérjen hozzánk, és lakást vegyen nálunk. Ő pedig már nem csupán a testi betegségtől szabadít meg, hanem az örök haláltól, s nem csupán testi utód által teszi gyümölcsözővé terméketlen életünket, hanem saját örök életének dicsőségében részesít bennünket.

Évközi 12. hét

Szombat, II. évben

Siralm 2,2.10-14.18-19; Mt 8,5-17

„Kímélet nélkül elpusztította az Úr Jákob minden lakóhelyét, haragjában lerombolta Júda városainak bástyáit, földre sújtotta és elpusztította az országot és fejedelmeit.”

Előző elmélkedéseinkben láttuk, hogy Isten annyiban oka a megromlottak pusztulásának, hogy nem engedi meg egy hazug világ tartós fennmaradását, mert ez örök sorsunkat határozná meg kárhozatos irányban. Most már sejtjük, hogy az isteni haragnak semmi köze sincs a mi bűnös haragunkhoz.

Valami olyasmi ez a harag, mint a Tisza „haragja”: ha nem számolnak természetével, nem erősítik meg gátjait, akkor kilép a medréből, és mindent elborít, ami útjába kerül. Vagy mint az elektromos áram „haragja”, amely agyonüti azt, aki pusztta kézzel érinti a magasfeszültségű vezetéket. Nincs szó itt semmiféle gonoszságról, bosszúról, személyeskedésről, csupán arról, hogy tiszteletben kell tartani a dolgok természetét, különben ellenünk fordulnak. Korunk sűrűsödő természeti katasztrófái mind-mind erre figyelmeztetnek. Tudjuk, hogy a haragvó Tisza, miután árja csillapult, visszatér medrébe, és békésen folydogál tovább, mit sem törődve a pusztítással, melyet okozott. Az elektromos áram nem szűnik meg a vezetékekben, akárhány halálos áldozatot is szedett.

Isten haragja azonban még ennél is mérhetetlenül ártatlanabb. Az ő törvényeinek figyelmen kívül hagyása, megszegése ugyanúgy magában hordja a büntetést, de egy lényeges különbséggel. Isten személy, aki nem olyan részvétlen és közömbös, mint a természet erői. Hagyja, hogy az ember megüsse magát és összeomoljon, de a kijózanítás után nem hagyja magára, hanem megkönyörül rajta, lehajol hozzá, és fölemeli. Ő maga segít felépíteni az új világot a régi romjain, s megtérő gyermeke előtt kitarja örök országának kapuját.

Évközi 13. hét

Vasárnap, A évben

2Kir 4,8-11.14-16a; Róm 6,3-4.8-11; Mt 10,37-42

„Aki apját vagy anyját jobban szereti, mint engem, nem méltó hozzám. Aki nem veszi föl a keresztyét és nem követ engem, nem méltó hozzám.”

Egészen más az, amikor mi magunk valljuk meg méltatlanságunkat, ahogy tette a kafarnaumi százados vagy Péter apostol, és más, amikor az Úr mondja nekünk: *„Nem vagy méltó hozzám.”* Méltatlanságunk tudata alkalmassá tesz az Úr szent cselekvésének befogadására, ellenben a földi ragaszkodások, a késedelmeskedés, amikor rajtunk van a sor, hogy válaszoljunk szeretetére, éppenséggel alkalmatlanná.

Jézus nem vetélytársa akar lenni szeretteinknek, nem azt várja, hogy megtagadva a szüleinkhez fűződő gyöngéd, mégis oly erős szálakat, őt tegyük szívünkben apánk, anyánk helyére. Hiszen Istentől való a gyermeki érzület azok iránt, akiknek életünket köszönhetjük s tőle származik a parancs is: *„Tiszteld apádat és anyádat!”*

De ugyanaz az Isten, aki ezt a parancsot adta, írta elő azt is, hogy *„Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből”*. Nem az érzelmi kötődés különböző fokozatairól van itt szó, hanem a szeretet két minőségéről, melyek közül az egyik a test és vér diktálta, ösztönös szeretet, a másik viszont az ember természetfölötti hivatása, Istenre való képessége. Nem a gyermeki ragaszkodásról, hanem a túlságosan földies kötődésről jelenti ki a mi Urunk, hogy akadálya az ő követésének, mert meggátolja az első és legfőbb parancs teljesítését, és gúzsba köti teljes emberségünket.

Ugyanez áll a kereszthordozástól való húzódozásra és saját életünk megtalálásának vágyára is. Ha magunk akarjuk megvalósítani önmagunkat, nem önmagunkká válunk, hanem csupán szánalmas torzová, csonka személyiséggé. Azon kell dolgoznunk, hogy Krisztust valósítsuk meg életünkben, azaz formálódjunk az ő képére és méreteire.

Ennek kifejezője a kereszthordozás, mely nem egy súlyos teher kénytelen-kelletlen cipelését jelenti, hanem a legszemélyesebb szenvedést, amelyet szeretetből vállalunk. Ez a legnagyobb emberi tett a földön, erre kaptuk a szabadságunkat, ez ad súlyt létezésünknek.

Hogy hirtelen csapásként rám zúdul a kényszerű testi-lelki fájdalom, még nem kereszthordozás, az ott kezdődik, amikor tartalmat, értelmet, értéket adok a szenvedésnek azzal, hogy Krisztus keresztyével egyesítve, az ő szenvedését kiegészítve, szeretettel viselem. S akkor megtapasztalom, hogy a kereszt nem megnyomorít, hanem fölemel, s alkalmassá tesz az Isten műveiben való részvételre.

Évközi 13. hét

Vasárnap, B évben

Bölcs 1,13-15;2,23-24; 2Kor 8,7.9.13-15; Mk 5,21-43

„Jöjj, tedd rá a kezedet, hogy meggyógyuljon és éljen.”

Az Úr Jézussal érintkezni kell: odamenni hozzá és megérinteni, illetve engedni, hogy ránk tegye a kezét.

Kevés csak az érzelmek szintjén érintkezni vele, mert a legtisztább lelkesedés is lelohad, a legfennköltebb érzések is megváltoznak, talán épp az ellenkezőjükre fordulnak, mi magunk azonban több vagyunk ennél, személyiségünk érzelmeink mögött van.

Kevés az értelmi úton való érintkezés is a mi Urunkkal, mert bár nélkülözhetetlen, hogy legyen róla alapvető fogalmunk, tudásunk, hiába gyarapítjuk vele kapcsolatos ismereteinket nap mint nap, ő mindezekén túl van, elérhetetlen messzeségben, s ha akarja, értelmünk működését részben vagy teljesen kiiktatva lép kapcsolatba velünk, álomban vagy elragadtatásban.

Sőt még az akaratunk szabadságával történő érintés is kevés: hozhatunk döntéseket miatta és érte, de ha ezt nem az ő kegyelmének erőterében tesszük, erőfeszítéseink hiábavalónak bizonyulnak.

Testestül-lelekestül kell kiszolgáltatnunk magunkat Jézus érintésének, azzal a vággyal és hittel közeledve feléje, mint a hosszú évek óta beteg asszony, aki szenvedélyesen hitte, hogy már ruhája szegélyének érintésétől is meggyógyul. S mindenekelőtt a szentségek és a liturgia világa az a közeg, amelyben az Úr Jézussal a valóságos és teljes érintkezés létrejöhet. Azzal a tudattal kellene mindennap közelednünk feléje a szentáldozásban, hogy megérintjük az ő isteni hatalmát rejtő ruhájának szegélyét a kenyér és bor színében, ő pedig lelkünk mélyét érinti meg, megváltásának erejével legtitkosabb sebzettségünket gyógyítja. S ez akkor is igaz, ha külsőleg nem érezzük a gyógyulást. Az iránta való szeretetből elfogadott, értelmesen vállalt szenvedés mélyebb érintkezésre és egységre vezet a mi Urunkkal, mint a testi egészség visszanyerése. A gyógyulás vágyánál is erősebbnek kell lennie annak a vágyunknak, hogy vele egyesüljünk és az ő dicsőségére legyünk, akár úgy, hogy gyógyító ereje sokak előtt megnyilvánul rajtunk, akár pedig úgy, hogy szenvedéseinket egyesítjük az ő tisztaságos és végtelen érdemű szenvedésével.

Aki az Úrral akar érintkezni, az tartózkodjék a világ érintésétől. Utasítsa el az önző és tisztátalan érintéseket, hogy teste és lelke is részesüljön az Úr Jézus tisztaságából. És akkor eljön az ideje, hogy érintése, legyen az kézfogás, gyöngéd simogatás vagy áldó kézrátétel, Jézus Krisztus érintését hordozza, s az ő gyógyító, halálból feltámasztó, életadó erejét közvetíti.

Évközi 13. hét

Vasárnap, C évben

1Kir 19,16b.19-21; Gal 5,1.13-18; Lk 9,51-62

„Követlek, bárhová mégy... Uram, követlek téged, de engedd meg, hogy előbb...”

Van, aki jelentkezik, hogy keresztény akar lenni, de nincs meg benne a kellő érettség, belátás, áldozatkészség. Lelkesedését nem szabad letörni, de egyfajta becsületesség is megköveteli, hogy mielőtt jelentkezését elfogadnánk, feltárjuk előtte a Krisztus-követés nehézségeit is. Mi nem ígérjük Krisztus nevében, hogy aki kereszténnyé lesz, mentesül minden problémától: megoldódnak családi gondjai, gyógyulást nyer betegségéből, anyagi helyzete rendbe jön, mert a Krisztusnak való önátadás igazi jutalma nem a földi siker és érvényesülés, hanem az örök életben való részesedés, amely itt a földön egyfajta lelki békesség megtapasztalásában nyilvánul meg. Ez az egyetlen földi jutalma az önátadásnak, amelyet szent nők és férfiak példájának egész sora igazol. Mi is megszólíthatunk embereket. Jézus Krisztus felhatalmazásának birtokában nem csupán papoknak, hanem minden Krisztus-követőnek feladata és lehetősége, hogy megszólítson legalább egyetlen embert, hogy az közelebb kerüljön Krisztushoz, és merjen vállalkozni követésére.

A mi lelkes Krisztus-követésünk eleinte jórészt még csak elméletben, szép szavakban létezik. Amikor a helyzet élessé válik, s tovább már nem lehet halasztani a radikális döntést, kibúvót keresünk: *„Engedd meg, hogy előbb...”* Egyrészt komolyan akarjuk követni Krisztusunkat, másrészt viszont valahogy félünk belekezdeni, s mindjárt találunk valami éppen aktuális feladatot, amely mögé elbújva megszabadulhatunk az elkötelezettség vállalásának súlyos terhétől.

Amikor Jézus nem engedi meg a családtól való elbúcsúzást, illetve a halottak eltemetését, valójában nem ezektől a fontos és társadalmilag is elvárt gesztusoktól tilt el bennünket (Elizeus próféta példája mutatja, hogy Isten megengedi a szülőktől való elbúcsúzást), hanem azt hangsúlyozza, hogy földi dolgaink rendezése nem kerülhet elébe Krisztus ügyének. Az előbb és az azután nem jelenthetnek fontossági sorrendet; elintéznivalóink már mint Krisztus tanítványaira várnak ránk. A szív mélyén meghozott döntés arra kötelez, hogy ezentúl a leghétköznapiabb dolgokat is kegyelmi szempontból, az Úr Jézussal való belső kapcsolat fényében mérjük fel és végezzük el. Ilyenformán egész életünk Krisztus felhívására adott válasszá alakul, s mindennapjaink azzá az oltárrá, amely a mennyei örök istentiszteletet idézi, és amelyen bemutathatjuk szívünk áldozatát, elővételezve az Isten által Krisztusban nekünk készített örök lakomát.

Évközi 13. hét

Hétfő, I. évben

Ter 18,16-33; Mt 8,18-22

„Kövess engem, és hagyd a holtakra, hogy eltemessék halottaikat!”

A mai Olvasmányból kiderül, hogy nem feltétlenül az tesz legtöbbet egy városért, közösségért, akinek fáradozását a Pro Urbe vagy a Pro Civitate kitüntetéssel jutalmazták, hanem akit Isten jutalmaz meg kitüntető barátságával, s meghallgatja közbenjárását.

Valójában csak az tud az emberiséggel igazi sorsközösséget vállalni, aki mindenekelőtt Istennel van közösségben, s vele folytat párbeszédet. Csak ő látja helyesen, elfogultság nélkül, hogy mi szolgálja testvérei igazi javát, s csak ő ismeri fel, mi jelenthet gyógyírt sebeikre. Éppen ezért a világtörténelmet nem a politikusok és hadvezérek, királyok és elnökök írják, az igazi történelem az igazaknak, Isten barátainak szívében íródik. Ők azok, akiknek imája és életszentsége újra és újra megmenti a világot a megsemmisítő katasztrófától, melyet az emberi bűn eláradása előidéz.

És Isten gondoskodik az ő igazairól, kimenti őket a pusztulásból. Bekövetkezhet, hogy a bűn már olyan súlyos, hogy a közösséget teljesen megfertőzte, az egész város menthetetlen. Ekkor Isten kivezeti az igazakat, és bennük nyilvánítja ki áldását.

A lelkileg holtaknak pedig már szinte mindegy, mi következik rájuk. Lehet, hogy égbekiáltó gonoszságuk fejükre visszahullva elpusztítja őket, de előfordulhat, hogy városuk még fennáll ideig-óráig, míg aztán, mint szüette fa, belülről porlad szét és roskad rájuk. Így temeti maga alá a halál civilizációja mindazokat, akik építették.

Te azonban halld meg Jézus szavát, mellyel felszólít, hogy kövesd őt. Menekülj a városból, amíg még nem késő. Ha késlekedsz, rád is ugyanaz a sors vár, lelkileg te is halott leszel. Itt már nincs helye a sajnálkozásnak, vége a sorsközösség-vállalásnak. Szeretteidet kézen fogva, hátra nem tekintve indulj, s bíz a várost Isten irgalmára. Hidd el, ő még az utolsó pillanatban is megkönyörül azon, akin lehet.

Évközi 13. hét

Hétfő, II. évben

Ám 2,6-10.13-16; Mt 8,18-22

„Pénzért eladják az igazat, és egy pár saru miatt a szegényt, zálogba vett ruhákon fekszenek minden holtág közelében, és az elitéltek borát isszák Istenünk házában.”

Ámosz próféta szava, amely a szegények elnyomása, s az istentisztelet elhanyagolása ellen szól, ma egyre aktuálisabb. Mivel az Atya öröktől fogva elhatározta Fia megtestesülését, ezért az ember megbecsülése és az Isten imádása kezdettől fogva mélységesen összetartozik, és az istenség örök mélységeiben egy és ugyanazon Krisztusra vonatkozó valóság. Olyan misztérium ez, amelyet hosszasan, szüntelenül szemlélnünk kell. Szemlélni tudjuk, de értelemmel felfogni nem, élnünk lehet és kell vele, de maga teljességében megérteni nem vagyunk képesek.

A próféták kivétel nélkül Isten örök mélységeibe tekintenek, miközben látják az utcákon, tereken, nyilvános és rejtett helyeken az emberi élet visszásságait is: a kizsákmányolást, a paráználkodást, az árulást és gyilkosságot. Azért tudnak hatékonyan kiáltani, az igazságot hirdetni és tanítani, mert egész lényüket az egy élő, igaz, teremtő Isten misztériuma ragadja meg. A létezés gyökereit szemlélik: az ember titkát a teremtő Istenben, s ezért szentséges titokként látják az Isten képére teremtett embert is. Nem istennek tartják az embert, de templomnak, amelyben Isten jelen van.

Az örök isteni mélységben a két fő parancs, az Isten szeretetére és az ember szeretetére vonatkozó abszolút egységben van. Ez az egység nem egyéb, mint Jézus Krisztus egysége, akinek személyében egyesül az isteni természet az emberi természettel, a teremtetlen a teremttel, az örökkévaló a mulandóval. Ez az egység egyben annak ígérete is, hogy a teremttett világ Isten dicsőségében és örökkévalóságában részesül az utolsó napon.

Ha baj van az imádságoddal, annak okát az emberekkel való viselkedésedben keresd. Ha nem változtatsz azon a durva hangnemen, figyelmetlenségen és érzéketlenségen, amellyel szeretteidhez fordulsz, imádságod is szétszórt és hatástalan lesz, úgy érzed, az Úr távol marad tőled, s nem ismerheted meg rád vonatkozó akaratát. S fordítva: ha azt tapasztalod, hogy szeretteiddel ingerült, békétlen, gyűlölködő vagy, ennek oka istenimádásod helytelen voltában rejlik. Fel kell hagynod a hazug és önámító szavakkal, s őszintén, teljes szívedből-lelkedből kell Istenhez fordulnod, nem az általad elképzelt hamis, nem is létező bálvány-Istenhez, hanem a valódi, az örök és igaz Úristenhez.

Évközi 13. hét

Kedd, I. évben

Ter 19,15-29; Mt 8,23-27

„Uram, ments meg minket, elveszünk!”

Most, amikor ezeket a sorokat olvasod, talán életed legcsendesebb és legbékésebb napját éled, meglehet, szinte már zavaróan nem történik semmi benned s körülötted. A sugalmazó Szentlélek mégis a végveszélybe jutott emberek példáját állítja szemed elé. Miért?

Mert pillanatnyi lelkiállapotodtól függetlenül is folyik a küzdelem érted, s üdvösséged, ez a te legnagyobb ügyed mindennél jobban a végveszélyből való kimeneküléshez hasonlít, amelyet Isten visz végbe, nem te. Neked csak kiáltanod kell, és azután engedelmeskedni az Úr szavának.

Az egész földi élet az üdvösség ideje. Ez azt jelenti, hogy a nyugalom napjaiban is tudatosítanod kell, hogy szédítő mélységek fölött vagy, hogy ellened támad a pokol a maga pusztító kénköves lángjaival és ködös, kavargó örvényeivel. A csend mögött látnod kell a vihart, a nyugalom mögött sejtened kell e nyugtalanságot, a biztonság burkában érezned kell e teljes bizonytalanságot, hiszen igazi békességünk és csöndességünk, menekvésünk és biztonságunk nem testi-lelki egészségünkben, nem a társadalomban elfoglalt pozícióinkban, nem anyagi helyzetünkben, de még csak nem is emberi kapcsolatainkban van, hanem egyedül a teremtő és megváltó Istenben (emberi kapcsolatainkban annyiban, amennyiben Isten szeretetéből forrásoznak, s hozzá kötnek egyre jobban).

Ezért a békesség és csöndesség napjaiban sem vesztí elvénnyét a *Kyrie eleison*, s amikor minden a legjobban megy az életünkben, akkor sincs hitelesebb imádságunk, mint az, hogy *„Uram, ments meg engem, mert elveszem!”*, és *„Uram, Jézus Krisztus, Isten Fia, könyörülj rajtam, szegény bűnösön!”*. Nem önijesztgetés ez, hanem csupán reális látás és egy még nagyobb békesség forrása, mely azután elveszíthetetlen erő lesz a viharok idején. Ha vihar tör rád, tanuld meg, hogy az arra való, hogy megtisztítson, hogy benne jobban megismerd önmagad gyöngeségét, és a te Urad csodálatos erejét. Ha vele vagy, belőle élsz a szélcsendes időben, a vihar sem árthat neked, sőt a javadra válik, s nagyobbat lendít rajtad előre az üdvösség útján, mint megannyi békés nap édessége.

Évközi 13. hét

Kedd, II. évben

Ám 3,1-8;4,11-12; Mt 8,23-27

„Bizony, semmit sem tesz az Úristen anélkül, hogy titkát ki ne nyilatkoztassa szolgálóinak, a prófétáknak! Ordít az oroszán: ki ne remegne? Szól az Úristen: ki ne prófétálna?”

Mi Krisztusba iktatva részesei vagyunk a prófétaságnak, mert a próféta legmélyebb valósága az, hogy élő kapcsolatban van (még ha a hit homályában is) az élő Istennel, s ezt a kapcsolatot minden és mindenki elé helyezi. Isten pedig beavat abba, amit tenni készül. Ez az isteni előrejelzés nem mindig konkrétan megfogalmazható, talán értelemmel föl sem fogható, de a mélyben érezzük, hogy miközben körülöttünk minden összeomlófélben van, körös-körül záporoznak ránk az emberi támadások, miközben mindez sokszor igen fájdalmasan érint bennünket, Isten csendesen, szinte észrevétlenül kezébe veszi életünket, s jelzi, hogy ő is akar velünk valamit. Rettenetes sötétségek, magára hagyatottság és kétségbeesés mélyén jelentkezik ez az isteni jelenlét, amelyről csak annyit tudunk, emberileg meg nem okolható bizonyossággal, hogy jót, csakis jót akar nekünk.

Következésképpen ne a láthatóra: a minket körülvevő és elnyelni igyekvő erőkre figyeljünk, hanem a láthatatlanra: arra, hogy Isten akar valamit az életünkben. Ennek olykor nyilvánvaló jelei is vannak: álmok, a Szentírás egy-egy mondata, amely mintegy kiugrik a holt betűk sorából és szíven üt, egy belső kép, amely élesen kirajzolódik lelki szemünk előtt, s nem tudunk tőle szabadulni... A legnagyobb isteni tetteket azonban rendszerint a csendes isteni ölelés jelzi, amellyel Isten mintegy karjára vesz, arcához emel. A felszínen semmi sem változik, a mélyben azonban megízleljük a hasonlíthatatlan békességet.

A szükségszerűen bekövetkező külső események, változások is jelzések, finom szólítások Urunk részéről, ilyen például az öregedés, amikor észrevesszük magunkon, hogy már nem bírunk annyit, hogy már nem olyan gyorsak és frissek a reakcióink, vagy amikor környezetünk adja finoman, de határozottan az értésünkre, hogy át kell adnunk a helyünket. Ilyenkor ismét csak Isten akar a mélyben tenni velünk valamit, belülről átalakítani, és általunk valami soha nem volt, nagyszerű dolgot végbevinni. Mert számára öregem és betegen, hasznavehetetlenül is ugyanolyan értékesek és felcserélhetetlenek vagyunk.

S amint az oroszán ordításra összerendez az ember, legyen bármilyen bátor is, a krisztusi lélek szükségképpen rezonál az Úr üzenetére. Az a keresztyén, akinek lelke érzékeny Istenre, annak nem kell erővel kivonnia magát az evilági dolgok köréből, hogy Istennel legyen, hiszen minden az ő üzenetét fogja közvetíteni számára.

Évközi 13. hét

Szerda, I. évben

Ter 21,5.8-20; Mt 8,28-34

„Ne félj, mert meghallotta az Isten a gyermek hangját arról a helyről, ahol van!”

Ábrahámnak mindkét fiát előbb-utóbb el kellett veszítenie valamilyen módon, hogy Isten terve teljesedjék be. S Isten mindkét gyermekről gondoskodott a maga terve szerint.

Meglehetősen furcsa és talán megbotránkoztató is, hogy Isten Ábráhámmal szemben Sára pártját fogja, és arra biztatja Ábrahámot, hogy taszítsa el magától másik feleségét és fiát. Mégis így kellett történnie, hogy Isten terve megvalósuljon.

Izmael születése előtt Hágár már elszökött egyszer a pusztába Sára elől, s akkor Ábrahámmal hasonlóan ígéretet kapott az Úrtól, hogy fiától megszámlálhatatlanul sok utóda születik majd. Most ismét a pusztában bolyong, de már nem emlékszik az ígéretre. S ahogy akkor egy forrásnál talált rá az Úr angyala, most ismét egy forráshoz vezet, amely jelzi az áldást és az életet, Isten gondoskodó szeretetét, s emlékezetébe idézi azt a napot, amikor az ígéretet kapta.

Milyen vigasztalás ez azoknak, akik számkivetésben élnek, kitaszítva, elhagyottan! Isten meghallja síró gyermekeinek panaszos hangját, s mint anya a csecsemőjéről, gondoskodik róluk.

Jézusban is ez a kitaszítottak iránti irgalom nyilvánul meg a gadaraiak földjén. A két ördögtől megszállott ugyanúgy a pusztában bolyongott, mindenkitől elhagyatva, mint Hágár és Izmael. Jézus pedig hozzájuk lép és megszabadítja őket a démonok hatalmától.

Igaz, emiatt ő maga is nemkívánatos személlyé nyilvánítatik. A közeli város lakói ha nem is üldözik el, de udvariasan arra kérik, hogy távozzék határukból. A két megszállott ember megszabadulásáért azonban Jézus nem sajnálja ezt a nem túl szíves fogadtatást. Úgy tűnik, éppen ezért a két emberért kelt át a tavon.

Ne hidd, hogy kerülhetsz olyan nyomorúságos helyzetbe, ahol már Isten sem segíthet rajtad. Ne gondold, hogy nem vagy elég kedves előtte, s túl sokba kerülne neki, hogy megszabadítson. Hágár és Izmael, illetve a két gadarai megszállott története szolgáljon vigasztalásodra, amikor úgy érzed, mindenkitől elhagyatva, kietlen pusztaságban bolyongsz. Ha az emberek kitaszítanak is, az Úr maga jön el hozzád, hogy megszabadítson démonaidtól, és innod adjon az örök élet forrásából.

Évközi 13. hét

Szerda, II. évben

Ám 5,14-15.21-24; Mt 8,28-34

„Juttassátok diadalra az igazságot, amikor ítélkeztek; így talán megkönyörül az Úr.”

Nem azt mondja most a próféta, hogy könyörüljete meg egymáson, s akkor az Úr is megkönyörül rajtatok, hanem igazságot és igazságosságot követel a mindennapi életben ahhoz, hogy Isten irgalmasságában remélhessünk. Mindannyiszor gúnyt űzünk az evangéliumból, valahányszor annak lényegét az Atyaistennek Jézus Krisztus által kinyilatkoztatott irgalmasságát hazug módon utánozzuk. Mert nekünk is megесik néha a szívünk az elesetten, és próbálunk segíteni rajta nyomorúságában, de nem gyakoroljuk az igazságosságot, amely egyetemes, világot fenntartó, az emberi jelenséget a mélyben megalapozó valóság. Nem elég lehajolni, és elérzékenyülve, meghatódva saját jószívűségünktől megsimogatni a szenvedőt, hanem meg kell adni neki azt, ami az igazságosság alapján jár. Nemcsak nagy társadalmi méreteken, hanem kicsiben, a családban s minden keresztény közösségben is gyakorolni kell az igazságot és igazságosságot. A férjednek, a feleségednek életszövetségeken okán, az igazságosság alapján kijár részedről a tisztelet, szeretet, hűség, hiszen millió más helyett éppen téged választott, és te őt. Szabadságotok abban áll, hogy ez a választás beteljesedjék egy igazságos élet mindennapjaiban. A gyermekeknek az igazságosság alapján jár a gondoskodás, törődés, nevelés. A szülőknek az igazságosság alapján jár a tisztelet, megbecsülés, engedelmisség. De még a rokonszenven alapuló, baráti kapcsolatokban is jelen van az igazságosság követelménye. Akit egyszer barátomnak választottam, azt az igazságosság alapján nem sorolhatom többé a nagy tömeg névtelen egyedei közé.

Ha szent akarsz lenni – és mi más akarnál lenni, hisz Krisztushoz tartozol –, nem lenne-e jobb, ha a szeretet, vagyis az igazi szentség érdekében elkezdenéd gyakorolni az igazságosságot, mint hogy el nem kötelezve magad sem valaki mellett, sem egy közösségben, csak lubickolni akarsz a „spontán, ingyenes szeretet” fürdőjében?

Ha komolyan elkezded, még a mai napon, hamarosan meg fogsz szabadulni egy veszélyes illúziótól: kiderül, hogy nemcsak tökéletes nem vagy, de még csak a haladók közt sem állsz a szentség útján, hanem az egészen kezdők között van a helyed. Fájdalmas felismerés ez, de leszámolni egy illúzióval többet ér a lelki élet útján, mint három-négy látomás. Lassanként pedig rá fogsz jönni, hogy az igazságosság nemhogy szemben nem áll a szeretettel, de valójában a kettő egy: az igazságosság a szeretet egyik arca, amely nélkül semmilyen szeretet nem lehet valódi, azaz őszinte és tartós, örökkévalóságra érdemes.

Évközi 13. hét

Csütörtök, I. évben

Ter 22,1-19; Mt 9,1-8

„Mivel ezt tetted és egyetlen fiadat sem tagadtad meg tőlem, megáldalak téged.”

Mit gondolhatott és mit érezhetett Ábrahám attól a perctől fogva, hogy az Úr megparancsolta neki: *„Vedd egyetlen fiadat, akit szeretsz, Izsákot, menj Morija földjére, és ott mutasd be égőáldozatul azon a helyen, amelyet majd mutatok neked”*? Bizonyos, hogy élete legsötétebb óráit, napjait élte át. Isten eddig is kért tőle szokatlan dolgokat, most azonban mintha önmagával is ellentmondásba került volna, hiszen azt akarja visszavenni, akire ígéreteit alapozta. Nekünk, az Újszövetség részeseinek eszünkbe jut, ami Ábrahámnak még nem juthatott eszébe, egy másik Atya, akinek szintén volt egy szeretett egyszülött Fia, akinek feláldozását azonban nem akadályozta meg égi csoda...

Isten nem kegyetlen, nem leli örömét szerettei gyötrődésében. Ha mégis engedi, hogy egyfajta sötétségen menjenek át, ezt azért teszi, hogy szeretetüket megtisztítsa, megerősítse és beemelje az üdvösségtörténet erőterébe. Ahhoz, hogy Isten művében részt vehessünk, meg kell ízlelnünk a halált és a feltámadást. Ábrahámnak addig kellett megtapasztalnia a halált, amíg fiával, akit szeretett, felértek a kijelölt helyre, Izsáknak meg akkor, amikor atyja, akit szeretett, megkötözte őt, és az oltárra tette, hogy feláldozza. A feltámadás pedig abban állt számukra, hogy úgy kapták vissza egymást s hallották az Úr megerősített ígését, hogy Isten és egymás iránti szeretetük még nagyobb mélységet nyert. Hiszen nemcsak Isten győződött meg arról, hogy Ábrahám mennyire szereti őt, hanem Izsák előtt is kinyilvánult atyjának Istenhez való feltétlen hűsége. Ennél nagyobbat pedig nem kaphat fiú az apjától.

A mi életünkben is eljön a nap, amikor Isten elkéri tőlünk azt, ami szívünknek a legkedvesebb. Lehet, hogy egy szeretett embert kell „feláldoznunk”, vagy egy szép elképzelést, foglalkozást, kedvelt időtöltést. Lehet, hogy egészségünkől fosztatunk meg, mint a mai Evangéliumban szereplő béna, aki bizonyos értelemben meghalt a világ számára, kirekesztetett a társadalmi életből. Az a mozdulat, amellyel őt hordágyastul Jézus elé teszik, hasonlít Ábraháméhoz, aki Isten elé tette le fiát. Mindkettő hitből fakadó tett, melynek jutalma Isten áldása és a feltámasztás egy új életre (elsősorban a bűn bocsánata, amelynek külső jele a testi gyógyulás).

Légy készen, hogy az Úr színe elé vidd mindazt, akit és amit szeretsz. De ne csak azt, hanem azt is, amitől szenvedsz. Csak akkor gyógyulhatsz meg, támadhatsz fel, ha mered Isten szeretetének kohójában megtisztítani szeretetedet, és hittel *„elfogadni az elfogadhatatlant”* (Pilinszky).

Évközi 13. hét

Csütörtök, II. évben

Ám 7,10-17; Mt 9,1-8

„Ámosz így felelt Amásziásnak: »Nem vagyok én próféta, sem próféta fia; pásztor vagyok én, és vadfügét szedegetek. De az Úr meghívott engem.«”

Isten ígéje néha olyan, mint a bogáncs. Észrevétlenül lelkembe ragad, s csak akkor veszem észre, mikor szúrni kezd. Le akarnám tépni magamról, de nem lehet. Jobban megnézve aztán kiderül, hogy nem is bogáncs az, hanem jó mag, melyet Isten vetett lelkem termőföldjébe, hogy kikelve búzává érjen, amelyből kenyér, átváltoztatott kenyér lesz: Jézus Krisztus maga. Az ilyen észrevétlen fogantatásokat meg kell becsülni. Lelki abortusz volna az, ha ki akarnám vetni magamból, inkább hagynom kell megszületni a Lélektől fogant életet.

Íme, itt van Ámosz próféta megdöbbentő vallomásának igazsága. Semmit sem találok magamban, ami egy prófétára jellemző, az Úr mégis meghívott engem. Teszem a dolgomat nap mint nap, a hétköznapiak jelentéktelenségében, feltűnés nélkül, csendesén. Az elbukott Ádám fiai és leányai legfeljebb erre jók... Ám az Úrnak úgy tetszett, hogy méltatlanságom és alkalmatlanságom ellenére kiválasszon és meghívjon egyfajta próféta-ságra az emberek között.

Ha házasságban élek, akkor ezzel a szólítással nyer igazán értelmet az életemben a házasság szentsége. Jön az ötödik, hatodik gyerek, s messze túl a test és a vér igényein, az érzékek és érzelmek játékán az Úr a keresztre feszített, de feltámadott szeretetre hív, férjem, feleségem, gyermekeim, unokáim körében. Ha szerzetesközösségben élek, ha pap vagyok, ez a hívás arra szólít, hogy mindazon túl, amit csinálok, egészen az Úrral legyek, vele járjak minden percben, s szívem csak érte lángoljon, senki és semmi másért. Mások talán csodálnak, szentnek neveznek, én azonban tudom, hogy nem vagyok sem próféta, sem szent, ám az Úr meghívott engem. Ez a hívás, a teremtő, az evilági létezésen túlról jövő isteni szólítás életem legnagyobb realitása.

Nem is annyira anyai, atyai vagy szerzetesi hivatásról van szó ebben a mélységben, hanem mindnyájunk esetében egy közös Isten-hivatásról, arról, hogy bármilyen életállapotban is vagyok, kizárólagosan az élő Istenhez tartozom. Az igazi próféta nem azzal foglalkozik, hogy valóban próféta-e, hanem egyedül az Úr hangjára figyel, amely egyszer, talán egy hosszú életen át valóban csak egyetlenegyszer a szíve mélyén megrendítő gyöngédséggel megszólította. Ezután ez tölti be gondolatait nappal, s ez szövi át álmait éjszaka.

Évközi 13. hét

Péntek, I. évben

Ter 23,1-4.19;24,1-8.62-67; Mt 9,9-13

„Izsák bevezette Rebekkát anyjának, Sárának sátrába, és elvette feleségül. Annyira megszerette őt, hogy megvigasztalódott anyjának elvesztésén.”

Isten ígéretei itt a földön általában lassan teljesülnek, úgy bontakoznak ki, mint magjából a növény... Úgyhogy ha az ember elszakadna a hit forrásaitól, hajlamos volna a beteljesedést „természetesnek” venni, a maga művének és a „dolgok alakulása” magától értetődő következményének tekinteni.

Az Ószövetség bizonyos részeit olvasva megkísért az az érzés, hogy nem pusztán emberi történet-e ez, szinte teljesen olyan, mint a miénk? Hol itt a szentség, a természetfölötti vonatkozás? Mi az isteni kinyilatkoztatás abban, ahogy Izsák édesanyja halálán kesereg minden este, majd beviszi Rebekkát anyja sátrába, vele hál, megszereti és megvigasztalódik?

Reális emberi történet ez, mélységes pszichológiai ismerettel: a fiú anyja vonásait is keresi és megtalálja feleségében. Megvigasztalódik, és megy az élet tovább. Izsáknak fiai születnek, s a történet folytatódik Jákobon és Józsefen keresztül Dávid királyig, s onnét tovább a másik Józsefig és Máriáig és a mi Urunk, Jézus Krisztusig, aki áldott Isten mindörökké. Mi pedig mindezt olvasva lassan meglátjuk a nyilvánvaló igazságot, hogy üdvösségtörténetben élünk. Az ember szabad, ő dönti el, hogyan él; eszik-iszik, uralkodik és elbukik, bűnt követ el és bűnbánatot tart, gyermekei születnek és halnak meg, reményei szétfoszlanak, s helyette szövődnek újak, és mindezek mögött, alig észrevehetően, jelen van az Isten, s mindezekon keresztül véghezviszi az ő művét, megvalósítja az ember üdvözítésének tervét.

Néha a leghétköznapibb részletekbe visz az írásokat sugalmazó Lélek, hogy megtanuljuk Isten üdvösségtervében nézni a magunk, a családunk, az egész emberiség életét. Nekünk már könnyű, mert megismerhettük az idők teljességében emberré lett Istent, a mi Urunk, Jézus Krisztust. Mindennapjainkban ő Isten ígéreteinek világossága.

Évközi 13. hét

Péntek, II. évben

Ám 8,4-6.9-12; Mt 9,9-13

„Eljön a nap, amikor olyanná teszem az országot, mintha egyszülöttjét gyászolná, és végnapjuk a keservek napja lesz. Íme, jönnek napok – mondja az Úr –, és éhséget bocsátok a földre, éhséget, de nem kenyérre, szomjúságot, de nem vízre, hanem az Úr igéjének hallására.”

Igehirdető, hitoktató, Jézus Krisztusról tanúskodó testvérem, ne ijedj meg, ha azt látod, hogy hallgatódiban semmi jele sem mutatkozik annak az éhségnek és szomjúságnak Isten igéjének hallására, amelyről a próféta beszél. Igen, vannak korszakok, amikor a világ agyonreklámozott, moslékkal teli vályúihoz, poshadt vizű ciszternáihoz futnak a tömegek. Ne aggódj, csak őrizd tisztán, sértetlenül a szívedben az isteni ige magvaival teli csürt és az örök életre szökellő vízforrást addig a napig, amikor a nagy lelki éhínség és szomjúság ideje beköszönt, s az emberek felocsúdva a kábulatból, melyben a világ káprázata tartotta őket, megrohanják Isten magtárait és forrásait. Lehet, hogy egész nemzedékek életideje eltelik anélkül, hogy ez bekövetkeznék. Nem baj. Elmélkedj, imádkozz, írd, tervezz, de legfőképpen te magad éhezz és szomjazz az Igére, s naponta merülj el benne.

Úgy látszik, kisebb földindulás szükséges ahhoz, hogy az ember ízlése megjavuljon, s a cukrozott utánzatok helyett megkívánja az igazi értékeket. Jelenlegi civilizációnk már alaposan előkészítette saját összeomlását, s küszöbön áll az az idő, amikor az emberiség ismét Istenre kezd majd éhezni és szomjazni. Ennek jeleit halványan ugyan, de már most is látni lehet.

Vannak fiatalok, akik úgy hallgatják az evangélium hirdetését, hogy szemükből az őszinte figyelmen, mély érdeklődésen túl Isten jelenléte is tükröződik. Ezeket a tekinteteket nem lehet elfelejteni. Éhség van bennük, de nem kenyérre, szomjúság, de nem vízre, hanem az Úr igéjének hallására.

A mai Evangéliumban látjuk Lévit, a vámost, akiben a régi, beteges éhséget és szomjúságot egy újfajta éhség és szomjúság váltja föl, amelynek nem lehet ellenállni: felállt és követte Jézust. Nagyobb változás ez az ember szabad világában, mint az, amiről a próféta ír, hogy délben nyugszik le a nap. Nagyobb, mert egy szabad akarattal rendelkező ember adja át magát az isteni akarat fölséges csodájának szolgálatára. Recseg-ropog a hatalmas felhőkarcoló, összeomlik egy jól kiépített emberi egzisztencia. Hirtelen robajjal ízzé-porrá zúzódik, és e porból, Lévi poraiból megszületik Máté, az apostol, s szívében az örök élet Lehelete...

Évközi 13. hét

Szombat, I. évben

Ter 27,1-5.15-29; Mt 9,14-17

„Amikor Izsák megérezte Jákob ruhájának illatát, megáldotta őt e szavakkal: »Íme, fiam illata olyan, mint a mező illata, melyet megáldott az Úr. Adjon neked az Isten az ég harmatából és a föld bőségéből sok gabonát és bort! Népek szolgáljanak téged, és nemzetek boruljanak le előtted! Légy ura testvéreidnek, és boruljanak le előtted anyád fiai!«”

A mai nap Olvasmánya nagyon nehéz titok elé állít: az elsőszülöttnek kijáró áldást, amelyben titkosan benne van a legnagyobb ígéret, hogy az ő véréből születik majd az, akiben áldást nyer a föld minden népe, Jákob elorozza bátyja, Ézsau elől. Maga a szentíró is – érezni a stílusán – meg van botránkozva. Csak jóval később enged fel, amikor csodálkozva megpillantja a valóban megrendítő tényt, hogy Isten szabadon osztja ajándékait, s bölcsessége az ember bűnén sem akad fenn, hanem mintegy felhasználja azt az ő terveihez.

Az ember ragaszkodik saját elképzeléseihez, s ahelyett, hogy Istenre bízna, maga veszi kezébe sorsát. Nem akar engedelmeskedni a szívébe írt, saját boldogsága érdekében adott isteni parancsnak, inkább bünt követ el, és ezzel keserű jövőt készít magának. Isten üdvözítő terve azonban mindezt túlhaladja, s hihetetlen isteni találékonysággal felhasználja a gyengeséget, a botlást, a helytelen döntést is, hogy azt is a javára fordítsa.

Bizony, a mai Evangéliumban hallott krisztusi szó, hogy „az új bor új tömlőbe való”, erre is alkalmazható. A Bibliában feltároló isteni gondviselés szakít mindenféle vallási elképzeléssel, mely Isten és a történelem kapcsolatát magyarázni próbálja. Nincs végzet. Az ember szabad emberi módon, és felelős a tetteiért, Isten viszont szabad isteni módon, és mindent felhasznál az ember üdvösségére. Ám ez az Isten által készített üdvösség csak azt az embert éri el, aki bűnbánatot tart, különben hatástalan marad. A bűnbánat, a megtérés minden, csak nem a múltunk megideologizálása. A bűn bűn akkor is, ha minden jóra fordulhat még. Jákob és anyja, Rebekka csalása nem ragyog fényben. Mindketten súlyos árat kell hogy fizessenek vétükért: anya és kedvenc fia elbúcsúzhat egymástól, és naponta könnyeikkel áztathatják kenyerüket.

Sohase mondd: mégis csak jó, hogy vétkeztem, lám, Isten milyen jót hozott ki belőle. Oktalan! Nem a te bűnödből hozta ki a jót, abból csak átok és pusztulás fakadt, hanem az ő teremő és irgalmas isteni szívéből.

Évközi 13. hét

Szombat, II. évben

Ám 9,11-15; Mt 9,14-17

„Azon a napon felállítom Dávidnak leomlott hajlékát, és ismét felépítem, mint hajdan volt, hogy birtokukba vegyék Edom maradványait és az összes nemzetet, ahol segítségül hívták a nevemet.”

Isten műve kezdettől fogva egyetemes. Az Úr öröktől fogva elhatározta, hogy az egész világ minden népéhez elküldi Fiát, hogy általa az örökkévaló Ország átöleljen minden embert, egybefoglaljon valamennyi nemzetet. Mivel azonban a bűnbe esett ember szíve összeszűkült, s többé nem képes szeretetébe minden embert befogadni, ezért csak lassan lehet újra egyetemessé tenni, Isten méreteire tágítani. *„Senki sem tesz régi ruhára új szövetből foltot, mert az új szövet kiszakítja a régit. Új bort se töltenek régi tömlőben... az új bor új tömlőbe való.”*

Az evangélium új emberi szívbe való. Ha nem vagyok hajlandó elfogadni, hogy Isten megújítsa szívemet, legbensőbb világomat, ha nem engedem, hogy szenvedések és fájdalmak, rettenetes szakítások és mély sebek által Jézus szívének méreteire tágítsa beszűkült szívemet, akkor az evangéliumból vajmi keveset fogok tudni befogadni, s ez nem lesz elég ahhoz, hogy a régi megváltatlan világ helyét Isten országa foglalja el bensőmben.

Aligha szorul bizonyításra, hogy ha valóban a világ fölött álló, örök Isten szól, akkor azt csak az képes felfogni és megérteni, aki az ő akarata szerint változik, akinek belső világa magasságában és mélységében, szélességében és hosszúságában egyaránt kész tágulni a kegyelem hatására. Ezért csak a megtért, illetve megtérőfélben lévő emberre mondható igazán, hogy valóban intelligens. Az emberi lélek tisztasága, amelyet a valódi megtéréssel kap az Istentől, azonos egyfajta mélységes intelligenciával. Sok okos ember van, értelmes és tehetséges, aki mégis unintelligens az isteni dolgokkal azaz a legnagyobb realitással szemben. Lelke zavarodott, s képtelen tájékozódni az egy szükséges irányába. Ráadásul amit önigazolásként összehord, sokan útmutatásként, tanításként fogadják.

Isten uralmának az egész világra való kiteljesedése nem internacionalizmus és nem globalizmus, hanem az üdvösség egyetemessége, amelyen a Szentlélek munkálkodik az apostolok korától kezdve mind a mai napig. A valódi egyistenhit vezethet el csupán az igazán egyetlen emberiséghez, mert a gyökereknél, Isten örök üdvözítő tervében, s a végső célban, az Isten szentháromságos életében való részesedésben vagyunk valóban egyek mi, emberek. Minden egyéb kísérlet az emberiség egyesítésére csak az Isten által akart egyetemes üdvösség sátáni paródiája.

Évközi 14. hét

Vasárnap, A évben

Zak 9,9-10; Róm 8,9.11-13; Mt 11,25-30

„Íme, közeleg királyod: igaz és győzedelmes, alázatos, számaron jön, számar hátán, számarnak csikáján.”

A győzedelmes Isten Fia nemcsak Jeruzsálembé vonult be szelíden és alázatosan, hanem titokzatos módon a mai szentmisén is bevonul az Egyház ünneplő közösségébe az átváltoztatás csendjében, melyet megelőzött az ujjongó ének: *„Áldott, aki jön az Úr nevében! Hoszanna a magasságban!”*, majd eljön hozzám a szentáldozás pillanatában, hogy szelídségében és alázatában: isteni életében részesítsen engem.

Édes uralmát kiterjeszti rám, akit újra és újra a test szerinti élet öntörvényűsége kísért, áttetszővé és békességének hordozójává tesz.

A szent, erős és halhatatlan Isten szelídsége abban nyilvánult meg, hogy sebezhetővé vált, amikor szabad akaratot adott teremtményének, s amikor elküldte és kiszolgáltatta neki szent Fiát. Ezért Jézus szájából a kijelentés, hogy *„szelíd vagyok és alázatos szívű”*, nem csupán emberi tulajdonságára vonatkozik, hanem az isteni lényeg kinyilatkoztatása.

Az emberi lélek is sebezhető, de leggyakrabban úgy keres sebére gyógyulást, hogy elégtételt vesz az őt ért sérelemért. Ha megbántanak, duzzogok, ha erélyesen szólnak rám, visszaszólók, ha megütnek, visszaütök, hogy helyreálljon az egyensúlyi állapot. Nyugalmat mégsem talál a lelkem. Legfeljebb rövid ideig élvezzi a másikon aratott diadal mámorító érzését, de zavart és nyugtalan marad.

„Nyugalmat talál lelketek.” Egészen másfajta nyugalom az, amelyről Jézus beszél, mint igazságérzetünk pillanatnyi kielégülése. Nem is érhető el folytonos kompenzációval, hanem csak úgy, ha vállalom azt az olykor már-már kibírhatatlan feszültséget, mely abból fakad, hogy megválaszolatlanul hagyom az engem ért sérelmet. Ez a test szerinti élet elutasítása és a lélek szerinti élet vállalása: ahelyett, hogy visszavágnék – fizikailag vagy szellemileg –, lemondok az elégtételről és felkínálom a bocsánatot.

Tanuljunk Jézustól! Nemcsak úgy, hogy megpróbáljuk utánózni őt, hanem még inkább azzal, hogy belőle élve engedjük megvalósulni magunkban az ő szelíd és alázatos uralmát, a Lélek szerinti életet.

Évközi 14. hét

Vasárnap, B évben

Ez 1,2-5; 2Kor 12,7-10; Mk 6,1-6

„Akár meghallgatják, akár nem hallgatják – mert hiszen lázadó nemzedék ez –, megtudják, hogy próféta van közöttük.”

Kicsoda is a próféta? Egy ember, aki mindenestül Istené. Kiszakítva a családi-vérségi kötelékekből, származása mellékes, foglalkozása nincs, vagy ha mégis, annak jelentősége elveszett, nincsenek tervei, nem törekszik ilyen vagy olyan karrierre – nyilvánvaló módon élete felületén, leghétköznapiabb cselekedeteiben is a végső nagy misztérium mozgatja.

Valójában ez a prófétai jelenlét az igazi és tényleges haszna a szerzetességnek, vagy a családban az Istenbe kapaszkodás csöndes derűjét sugárzó imádságos nagyszülőnek, aki már semmit sem tud tenni, „csak” szeretni. Törékeny létük Isten jelenlétének egyértelmű jele és ragyogó megnyilatkozása.

Ilyen volt Szent Pál apostol is, aki be is vallja, hogy gyöngeségében nyilatkozik meg Isten ereje. Isten nagy választottai alighanem mind valami számukra elviselhetetlennek tűnő nyomorúságot hordoznak, hogy a rájuk bízott nagyszerű kinyilatkoztatás elbizakodottá ne tegye őket, s maguk is felismerjék, hogy nem érdemüknek vagy tehetségüknek, hanem egyedül Isten kegyelmének köszönhetik a jót, amit végbevittek. Sok esetben képesek megszabadítani másokat testi-lelki bajoktól, miközben ők maguk megkötözöttek maradnak, de ezt úgy fogadják, mint lehetőséget az egyesülésre a megfeszített Krisztussal. Éppen csak annyi erőt kapnak, hogy el tudják látni szolgálatukat, ezenfelül nem marad semmijük, csak a mérhetetlen gyöngeség, amit Jézussal együtt hordoznak.

Jézus a próféta beteljesítője. Őbenne elválaszthatatlan egymástól a személy és az üzenet, amelyet közvetít. Csak az fogadhatja be üzenetét maradéktalanul, aki szívét személye előtt is megnyitja. Aki viszont őt befogadja életébe, az mindent érteni fog, mert Krisztus gondolatainak birtokába jut.

A názáretiek elcsodálkoznak bölcsességén, amikor első hazalátogatása alkalmával tanítani kezd a zsinagógában, azonban a hallottakat nem tudják összeegyeztetni Jézusról szerzett előzetes ismereteikkel, nem fogadják el őt, s így nem fogadhatják be maradéktalanul tanítását sem. A családi-vérségi kötelékeket emlegetik, süketek és vakok maradnak Jézus prófétai mivoltára. Egyedül a Szent Szűz fogadja be őt megint, aki, mint az első befogadáskor, most is megnyílik a Szentlélek teremtménye ereje előtt, készen arra, hogy hagyja magát mindenestül átformálni Isten élő Igéje által.

Évközi 14. hét

Vasárnap, C évben

Iz 66,10-14c; Gal 6,14-18; Lk 10,1-12.17-20

„Kérjétek hát az aratás urát, küldjön munkásokat aratásába.”

Miért kell kérni Istentől azt, amit ő maga akar teljesíteni, hiszen tudjuk, hogy Isten üdvözíteni akar minden embert? Mert azt akarja, hogy ebben az üdvözítő akaratban mi is részt vegyünk, mégpedig nemcsak felületesen, hanem az ő üdvözítő akaratával egyesülten, s így mi is oka lehessünk testvéreink üdvösségének. Így van ez a természetes emberi élet továbbadásával is: Isten akarja, hogy emberek szülessenek a földre, de ezt a legnagyobb ügyet is a férfira és a nőre bízta. A hivatások ügyét is megosztja velünk, hogy a természetfölötti, örök élet terjedésében is közreműködjünk vele.

Ez a kényelmes magánélet teljes fölszámolását jelenti. Nem a csend és az imádság óráit, azoknak meg kell maradniuk, sőt még gyarapodniuk is, ahogy nő az áldott teher és a felelősség, hanem az egyéni kedvtelések, spontán ötletek irányította életvitelét. Rendet, kiszámíthatóságot, áttetszőséget követel a mások felvállalása, no meg számtalan kisebb-nagyobb lemondást, áldozatot. Nehéz, mégis csodálatosan szép életforma ez, mert maradandó gyümölcsöt terem. A cél nem az, hogy papot, szerzetest vagy családapát, családayát neveljünk, hanem az, hogy bármilyen hivatásban, bármilyen életállapotban és helyen dolgozik is, odaadó munkás legyen. Ehhez kell a szívünket kitágító kegyelem, hogy ne mindenáron a saját hivatásunk folytatóját lássuk benne, mert nem az egyéni kis aratásunk munkásává kell lennie, hanem az Úr nagy aratásának munkásává.

S a velünk nevelkedő tanítványokkal két dolgot kell megsejtenünk életpéldánk által. Az egyik az, amiről a mai Szentleckében ír az Apostol: *Nem akarok másban dicsekedni, mint a mi Urunk, Jézus Krisztus keresztyével. Általa keresztre szegezték nekem a világot, és engem is a világnak.* A másik pedig az a végtelen nagy vigasztalás, amelyben részünk van, amikor így átadjuk magunkat Krisztusnak, hogy Isten úgy vigasztal minket, mint ahogyan az anya vigasztalja gyermekét, s hogy ez az isteni vigasztalás elérí szívünk mélyét, sőt testünket is: *„Csontjaitok, mint a fű sarjadoznak.”*

Bizonyosak lehetünk abban, hogy jó példánk s könnyes, szenvedéssel teli imádságunk kiesdi a tanítványok számára a kegyelmet, hogy elérkezzék az idő, amikor már nem örülnek másnak, csak hogy nevük föl van írva a mennyben.

Évközi 14. hét

Hétfő, I. évben

Ter 28,10-22a; Mt 9,18-26

„Álmában úgy látta, hogy egy létra áll a földön, amelynek teteje az égig ér, és Isten angyalai fel- és lejárnak rajta.”

Az eget a földdel összekötő létra, melyet Jákob álmában látott, Jézus Krisztusban vált valóságossá. Ő az, aki lejött az égből, hogy megmutassa az odavezető utat, szélesre tárja a menny kapuját, és magával vigyen minket. Őbenne kapcsolódott össze a földi élet a mennyeivel, s teljesedett be az az ígéret, melyet az Úr Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak adott.

Jákob még megrémült, amikor fölébredt, mert álmában az Úrral találkozott. Az Evangéliumban szereplő kislánynak viszont, aki halálos álmából fölébredve szemtől szembe találta magát az Úrral, nem kellett remegnie, amikor Jézus kezét megfogva fölsegítette. Jákob átérezte a hely szentségét, ahol az Úr álmában megjelent neki és szólt hozzá, a vér folyásos asszony viszont nem a szent helyen, hanem Jézus személyében tapasztalta meg Isten hatalmát.

Mi még nagyobb kiváltságokban részesültünk. Jézus ugyanis nem azért jött, hogy tizenkét évi betegség után néhány tucat évre egészséget adjon, nem is azért, hogy a halottak visszatérjenek a földi életbe, majd újra meghaljanak, hanem ezekkel az előképekkel is az örök életre utalt, amelyet azzal érdemelt ki számunkra, hogy betegségeinket magára vette, s megízlelte a keserű halált.

Amit Jákob álmában látott, az mindennapi valóság lett: az ég és a föld összeért, s a mennyei élet már itt a földön megkezdődött bennünk. Különösen is tapasztalható ez a szentmisében, ahol az Úr Jézus megszenteli a helyet eucharisztikus jelenlétével, s amikor megérintjük istensége ruhájának szegélyét a szentostyában, a mennyei gyógyszert vesszük magunkhoz, mely oltalmaz a bűnök okozta betegség ellen, és a halhatatlanság orvosságát nyerjük, mely az örök életet adja nekünk.

Jákob fogadalma így kezdődött: „*Ha az Isten velem lesz...*”, a miénknek pedig így kellene kezdődnie: Mivel az Isten ígéretéhez híven velem van, és nem hagy el, s Jézus Krisztusban megmutatta az Utat, amelyen járjak, és mivel az örök élet kenyerével táplál és az üdvösség ruhájába öltöztet, örködik lelkem épsége fölött s hazavár az atyai házba, egyedül ő az én Istenem...

Évközi 14. hét

Hétfő, II. évben

Oz 2,16.17b-18.21-22; Mt 9,18-26

„Íme, én majd magamhoz édesgetem népemet, és kiviszem a pusztába, hogy szívére beszéljek. Akkor majd »Férjem«-nek hív ő engem, és nem mond többé »Baál«-nak.”

Izrael Egyiptomból a pusztán át az ígért földjére vezető útja felvázolja minden emberi szív belső útját Isten országa felé. Ozeás próféta szemléletében a pusztaság már nem a rémségek és veszélyek helye, hanem a szerelemé, ahol a lélek mindentől és mindenkitől eltávolodva egyedül van az ő szerelmes Teremtőjével. Kezdetben talán nem érted, miért vesz el téled mindenkit a te Fölépítőd, kezdet megragadva miért siet veled oda, ahol senki és semmi nincs, csak ő meg te. Talán ellenkezel is, kiabálsz, megpróbálsz kiszakítani a kezéd a kezéből, melyen ott az érted viselt szög helye... Nem fogod fel, miért visz ki a test, a lélek és a szellem pusztaságába, ám miután odaérték, és a vele folytatott harcba belefáradva, kimerülten elalszol, reggel arra ébredsz, hogy bal keze a fejed alatt nyugszik, jobbával pedig átölel téged. Lehetséges, hogy még ekkor sem lágyul meg a szíved bensődben, és nem ismered föl a te Egyetlenedet?

Ne siránozz! Nyisd ki füledt szobád ablakát, vedd le gyászruhád, s vedd észre Istent, aki örök szeretettel szeret téged. Akár érzed, akár nem, magányod mélyén ez a valóság. Az ember lényege ez a végtelenre való nyitottság, az Istenre való beállítottság. Csak ebből az alapvető beállítottságból lehet megsejteni az ember teljes valóságát, hiszen mindenfajta rendszert csak egy magasabb rendű rendszerben lehet maradéktalanul értelmezni. Azok, akik az embert úgy vizsgálják, hogy e legmélyebb vonatkozását figyelmen kívül hagyják, óhatatlanul megfosztják személyi méltóságától, és állati szintre degradálják.

Ozeás és a többi próféta által azonban a Szentlélek szól, az igazság és a szeretet Lelke. Arról beszél, hogy Isten szereti az embert, azzal a szerelemmel szereti, mely erősebb, mint a halál. Ennek a szerelemnek végső és legnagyobb jele a Fiúisten megtestesülése, értünk vállalt szenvedése, halála és az embernek új, örök jövőt nyitó feltámadása. Az emberi szerelem ennek az ősi, isteni szerelemnek a képmása; magán hordozza ugyan az ember bűn miatt eltorzult természetét, ugyanakkor saját kimeríthetetlen forrására, az Istenre mutat. Emberi szerelem csak azért létezik, mert az ember Isten képére teremtett. Isten irántunk való szerelme a legmélyebb valóság. Emberileg nézve pusztaság, mert nincs benne semmi ebből a világból. Aki azonban hagyja, hogy ebben a pusztában Isten a szívére beszéljen, olyan boldogságot ízlel meg, amilyen nincsen több a földön.

Évközi 14. hét

Kedd, I. évben

Ter 32,23-33; Mt 9,32-38

„Nem bocsátalak el, míg meg nem áldasz engem.”

Az atyai áldást csalással szerezte meg Jákob, Isten áldásáért viszont meg kell küzdenie. Győztesen kerül ki a küzdelemből, de nem sértetlenül: élete végéig hordozza az Úrral való viaskodás nyomát.

Sokan vannak, akik nem vállalják ezt a küzdelmet. A farizeusok például nem harcolnak Istennel az áldásért, nem szolgáltatják ki szívüket Jézus érintésének, hanem inkább vastag páncéllal veszik körül, s ellenállnak a kegyelemnek. De nem is nyerhetik el az áldást, nem is lehetnek a nép atyái és pásztorai, sem munkások az Úr aratásában.

Csak az nyerheti el Isten áldását, papként, szerzetesként, világban élő elkötelezett keresztény hívőként csak az vállalhat küldetést az Egyházban, aki kész a küzdelemre. Aki vállalja a harcot, amelyet nem Isten ellenében, hanem inkább övele kell megharcolni a gonosszal szemben. S a küzdelem a sötétben folyik, mindaddig, míg el nem jutunk arra a pontra, ahol már semmi mást nem kérünk Istentől, csak az ő áldását. Ha minden erőnkkel belé kapaszkodunk, s nem eresztjük el, míg meg nem áld bennünket, azaz saját isteni életét meg nem osztja velünk. Az egész harc erre megy ki: hogy ne érzük be kevesebbel, mint övele magával. Akkor Isten győztesnek nyilvánít bennünket, s „megadja” magát annak, aki őrá vágyakozik.

Ne feledjük azt sem, hogy nem kerülhetjük el, hogy Isten megsebezzen bennünket. Ez a sebesülés lesz emléke a küzdelemnek, hogy soha meg ne feledkezzünk róla. Mert csak az lehet az isteni áldás hordozója, aki az Úr kézjegyet viseli, aki stigmatizált – talán kívül is, de szívében bizonyosan.

Amerre az Úr Jézus jár, mindenkit megérint (Isten ujjával, a Szentlélekkel – olvassuk Lukács evangélistánál). Ez az érintés egyszerre gyógyít és megsebez. Helyreállítja a természet rendjét, visszahelyez a társadalomba, ugyanakkor újabb hiányt támaszt, amely itt a földön nem gyógyítható: mélységes sóvárgást az isteni élet után.

Boldogok, akik azt a sebet viselik! Akik saját testükben-lelkükben élik át, hogy Isten újra meg újra „*átvért a történelem szövetét*” (Pilinszky). Ők lesznek alkalmasak arra, hogy a nép atyái és pásztorai legyenek. Az ő életükben az Istennel való birkózás édes öleléssé válik, s együtt munkálkodnak tovább, hirdetve Isten országának örömhírét, és meggyógyítva minden betegséget és minden bajt.

Évközi 14. hét

Kedd, II. évben

Oz 8,4-7.11-13; Mt 9,32-38

„Még meddig nem tudnak bálványaitól megszabadulni?”

A szárazság vagy az árvíz, a jégeső vagy a tűzvész nem önmagában véve büntetés, hiszen kezdettől fogva hozzátartozik a teremtett világ működéséhez. Az, hogy csapásként szenvedjük el, már a bálványozás következménye, mert a természet erői felülmúlják a bálványimádó nép erejét.

Mindenfajta bálványimádás, a legmodernebbek is megegyeznek abban, hogy kiszívják a nép erejét, s megfosztják ellenálló képességétől. A legújabb korban ugyancsak épültek és épülnek szentélyek, a magasabb rendű faj, a legtökéletesebb embertípus és a fogyasztását folyamatosan növelő, a kényelmet és a biztonságot mindenek elé helyező ember bálványának. Veszélyességük abban áll, hogy hangzatos ideológiák mögé bújva ölni is tudnak, nemcsak virtuálisan, hanem, sajnos, nagyon is valóságosan: nézzük csak meg a fasizmus és a kommunizmus halottainak számát, és gondoljunk az abortusz és az egyes országokban már szintén törvényesített eutanázia áldozataira. Mégis, ezek a XX. századi bálványokra épülő birodalmak a lényeggel, Isten szeretetével szemben tehetetlenek, s amikor valaki megkérdezi, hol volt Isten a háború embertelenségei közepette, hol a gázkamrákban és gulagokon, a magzatgyilkos klinikákon és az elfekvőkben, akkor erre a fájó s szemrehányó kérdésre az a válasz, hogy jelen volt és van minden egyes áldozatban, szenvedésüket saját Fiának szenvedéseivel egyesíti és örök jövőt készít számukra. A másik határozott és vigasztaló tény, hogy a bálványimádó birodalmak és rendszerek eleve pusztulásra vannak ítélve, kivétel nélkül összeomlottak vagy pedig rövidesen össze fognak omlani, mert hiába próbálják meg az embert véglegesen elszakítani létezése ősforrásától, az Istentől, és alárendelni egy elvnek, egy racionális világmagyarázatnak vagy a földi jólét önelégültségének, önmagukban hordják vesztüket, hiszen minden valódi, az isteni teremtés mélységébe nyúló alapot nélkülöznek.

Ne állj be a modern bálványcsinálók sorába! Ne építs szentélyt divatos, de tünékeny eszméknek. Ne hallgass olyan szaktudományos eredményeiktől megittasult tudósokra, akik azt képzelik magukról, hogy tudományukkal magyarázatot képesek adni a világ és az ember legmélyebb titkaira, kiiktatva mindazt, ami bennük a transzcendensre, az evilágból soha meg nem magyarázhatóra mutat. Krisztusnak építs szentélyt a szívedben, aki nem néma bálvány, érző, együttérző szíve van, s aki látva nyomorúságunkat, elhagyatottságunkat, megújítja és megsokszorozza erőnket, nem pedig elveszi.

Évközi 14. hét

Szerda, I. évben

Ter 41,55-57;42,5-7a.17-24a; Mt 10,1-7

„Jézus odahívta magához tizenkét tanítványát.”

Jézus missziós parancsát nem úgy kell teljesítenünk, hogy szent propagandát folytatunk, hanem hogy mindenekelőtt őhozzá megyünk, amikor magához hív bennünket. Mindennap, újra és újra szólít a szentírás szavai által, és csak akkor mondhatjuk, hogy készek vagyunk a küldetésre, ha előbb ennek a hívásnak engedelmeskedtünk.

Megvan a jó okunk rá, hogy félelemmel boruljunk arcra előtte, mint József előtt testvérei, nem csupán nagy hatalma miatt, hanem mert bűnösök vagyunk. Mert a Jézussal való találkozás szembesít azzal, mennyi irigység, féltékenység, harag, gyilkos indulat lakik bennünk. Akárcsak József testvéreire, ránk telepszik a bűntudat, de nem ismerjük fel Jézusban a mi testvérünket. Ő azonban nem beszél keményen velünk, nem fél attól, hogy kiesik a szerepéből, ha elárulja gyöngédségét, nem fordul el és nem rejti el arcát előlünk, hanem ránk tekint, mint Péterre a főpap udvarán...

Mielőtt megkapnánk Jézustól a hatalmat a tisztátalan szellemek kiűzésére és a betegségek meggyógyítására, előbb nekünk kell megtisztulnunk tisztátalanságunktól és meggyógyulnunk betegségünkben.

Csak az lehet Isten hatalmának közvetítője és az Evangélium hirdetője, aki újjászületik a bűnbánatban. Csak a Jézushoz tartozás naponkénti megújítása és elmélyítése tehet alkalmassá a mennyek országáról szóló örömhír továbbadására. Csak így lehetünk közösségben azokkal, akiket Jézus velünk együtt küld.

Igazán testvérré válni és ezt a testvériséget jelként felmutatni – ez lehet az Egyház leghatékonyabb üzenete a harmadik évezred küszöbén. Erre éheznek legjobban a kereszténységében megfogyatkozott és megvénült Magyarország és Európa. Ha mindennap Jézushoz járulva és – lemondva mindenfajta emberi hatalomról – az ő szeretetének hatalmával indulunk útnak, amerre csak járunk, beköszönt a mennyek országa.

Évközi 14. hét

Szerda, II. évben

Oz 10,1-3.7-8.12; Mt 10,1-7

„És ők majd így szólnak a hegyekhez: »Borítsatok el minket!«; s a halmokhoz: »Omoljatok ránk!« Itt az ideje, hogy az Urat keressétek! Akkor majd eljön, hogy igazságra tanítson titeket!”

Az optimista rózsaszínűnek látja a jövőt, a pesszimista pedig mindenütt csak bajt, katasztrófát sejt. A próféták azonban sem nem optimisták, sem nem pesszimisták. Ők meglátják a bálványozó ember tragédiáját, amely elkerülhetetlenül bekövetkezik, ha továbbra is kitart tévútján, de látják az összeomlás utáni új világot is, amelyet Isten irgalma kínál föl az elesett embernek.

Ma is így van: ha valaki látja egy közösségben, szerzetesrendben, egy-egy részegyházban a közeledő összeomlás jeleit, azt mindjárt vészmadárnak kiáltják ki azok, akik nem hajlandók lemondani egyfajta kincstári optimizmusról, függetlenül a tényektől. A másik végletet azok csoportja képviseli, akik szent borzalommal ismerik fel napjaink történeteiben a végidők jeleit, s a Jelenések könyvét nem mint a remény és vigasztalás isteni üzenetét, hanem mint a világra váró katasztrófasorozat misztikus forgatókönyvét olvassák, és próbálják engesztelni az Istent, hátha jobb belátásra lehetne bírni, s el lehetne kerülni a végső nagy tragédiát...

Tanuljuk meg a prófétáktól a szent realizmust, s ugyanakkor a végtelen nagy bizalmat az irgalmas Isten iránt. Nézzük kritikusan az épülő új világbirodalmat, amelyben lépten-nyomon hangsúlyozzák a személyiségi jogokat, Isten jogait és parancsait azonban figyelmen kívül hagyják vagy nyíltan sárba tiporják. Nincs mit szépíteni: ez az új birodalom is saját maga sírásója, s csak úgy menekülhetünk meg, s úgy kerülhetjük el, hogy minket is maga alá temessen, amikor majd nagy robajjal összedől, hogy Ozeás próféta szavát megfogadva kétszeres buzgalommal kezdjük keresni az Urat. Készen kell állnunk, hogy már most, s majd akkor, amikor az összeomlás bekövetkezik, engedelmeskedjünk Urunk mai Evangéliumban felhangzó parancsának: *„Menjetek és hirdessétek, hogy elközelgett a mennyek országa.”* Jézus eljövele óta ez az Ország itt van karnyújtásnyi közelben, halála és feltámadása óta pedig mindannyiunknak megadatott, hogy be is léphessünk kapuján. Történhetnek katasztrófák, kataklizmák sora rengetheti meg az egész földet: az Istenben való bizalom nem múlik el és nem hagy cserben soha.

Évközi 14. hét

Csütörtök, I. évben

Ter 44,18-21.23b-29;45,1-5; Mt 10,7-15

„De most már ne bánkódjatok és ne rémülözzetek, hogy engem eladtatok, mert azért küldött ide az Isten előttetek, hogy életben maradjatok.”

Amikor szembesülünk elkövetett bűnünkkel és az arra válaszoló isteni irgalommal, két veszély fenyeget.

Az első, hogy nem tudjuk elfogadni, hogy Isten megbocsátott, hogy helyrehozta, amit mi elrontottunk. Természetesen kell hogy bűneink, Isten iránti hűtlenségünk elszomorítsanak, és fájdalom járja át szívünket. Ennek azonban nem szabad krónikus lelki furdalássá változnia, amely bezár a félelem börtönébe és kétségbeesésbe hajszol.

A másik veszély az előző ellentéte: az isteni irgalom csodájának megtapasztalásából azt a következtést vonjuk le, hogy mindaz, amit tettünk, szükségszerű előzménye volt annak, amit Isten tett velünk, holott bűneinket nem megmagyarázni kell, hanem őszintén bevallani és szívből megbánni.

Ez a két végletes magatartás megegyezik abban, hogy emberi logikát akar Istenre kényszeríteni, korlátozva mindenhatóságát. Figyelmen kívül hagyja, hogy Isten a saját logikája szerint cselekszik, úgy rendezve a dolgokat, hogy mindig az élet, a nagyobb, a bőségesebb élet felé haladhassunk. Ahol mi bezárunk egy ajtót, ott ő egy vagy akár több másikat nyit ki előttünk, s nem kerülhetünk olyan helyzetbe, ahonnan ne volna kiút. Ha máshogy nem, hát a vészkijáraton át, amikor végső szorongatottságunkban egyenesen Isten karjaiba vetjük magunkat.

Földi életünk labirintusában minden út végül is ahhoz az egyetlen kapuhoz vezet, amelyet Jézus Krisztus, akit mi kiszolgáltattunk és halálra adtunk, áldozatával előre menve kinyitott nekünk. Ezzel szerezte meg nekünk azt a kiengesztelődést és békét, amelyet földi útjainkon az ő küldetésében járva nekünk is fel kell ajánlanunk mindenkinek, akihez csak betérünk.

Évközi 14. hét

Csütörtök, II. évben

Oz 11,1-4.8c-9; Mt 10,7-15

„Gyermek volt még Izrael, amikor megszerettem. Egyiptomból hívtam ki az én fiamat... Én tanítottam meg járni, karomon hordoztam. Puha kötelékekkel vonzottam, a szeretet kötelékeivel. Olyan voltam hozzájuk, mint aki arcához emeli a csecsemőt.”

Valóban megható az, hogy Isten öröktől fogva szeretett engem, s ezért megteremtett. Kihívott a bűnök egyiptomi rabságából, megtanított járni parancsainak útján, puha kötelékekkel magához vonzott, és óvó gyöngédséggel arcához emelt, hogy közvetlen közélről lássam és érezzem szeretetét.

Ám minden szeretet, az isteni szeretet mélyén is ott a kölcsönösségre való vágyakozás, hiszen a szeretet egyrésztől minden lehetséges módon meg akar nyilvánulni, ki akar fejeződni, szavakon keresztül csakúgy, mint a szavakon innen és túl, másrésztől pedig arra vágyódik, hogy elfogadják és viszonzozzák, hogy még bátrabban, teljesebben áradhasson, és betöltsön mindent. Ugye, emeltél már arcodhoz csecsemőt? Érezted bőrénél semmi máshoz nem hasonlítható puhaságát az arcodon, kezecskéjének önkéntelen kapaszkodását, a tekintetéből feléd sugárzó feltétlen bizalmat, odaadást? Jézusban ilyen kiszolgáltatott, csak szeretetből élő gyermek lett a fölséges és mindenható Isten, mert a részéről érdemünk nélkül megelőlegezett végtelen szerelem viszonzásra vágyott. A gyermek Jézusban szinte könyörögve kérte a hatalmas Isten, hogy viszonszeressük őt. Megengedte, hogy gondoskodjunk róla, megvédjük az ellenségtől, és hazahozzuk Egyiptomból. Megengedte, hogy karunkon hordozzuk, arcunkhoz emeljük, majd járni, beszélni tanítsuk.

Lehetsz-e közömbös, érzéketlen szívű, mikor tudod, hogy a betlehemi kis Jézus az örök Atyának Fia, s Szíve a szeretet lángoló tűzhelye? Az az önfeledt ölelés, mellyel átkarolod kicsi, bepólyált testét, a szeretetnek ez a kölcsönössége oltja ki lelkedben a bűnös szenvedélyek tűzét, s szívtisztaságra, odaadó házastárssá, illetve a szüzességet komolyan, életre szólóan vállaló testvérré vagy nővérré nevel. Aki belekóstolt ebbe az istenszerembe, annak nem esik nehezére a paráznaság kerülése, hiszen többé nincs szüksége arra, hogy bűnös tüzek mellett melegítse szívét és érzékeit. Szent Ferenc, Szent Antal, Szent Bonaventura, s a többiek, akik arcukhoz emelték a gyermek Jézust, mindannyian ragyogó tisztaságú, áttetsző életet éltek.

Isten ugyanazzal a kötelékekkel kötelezte el magát irántunk, amellyel nekünk kell hozzá kötődnünk: a Szentlélekkel, aki maga a Szeretet. Ez az igazi misztika: a mindennapokat fénybe vonó és átmelegítő, élő szerelmi kapcsolat minden szeretet Forrásával.

Évközi 14. hét

Péntek, I. évben

Ter 46,1-7.28-30; Mt 10,16-23

„Én is veled megyek Egyiptomba, és én magam hozlak vissza.”

Kész vagy-e az Isten szavára útra kelni, mint Ábrahám, sátrat verni ott, ahová az Úr vezetett, majd ismét továbbállni az ő szavára? Elég garancia-e számodra, hogy ő mindenüvé veled megy?

Ha őt választod, számot kell vetned azzal, hogy nem lesz maradandó városod itt a földön. Jákob családotul költözött Egyiptom földjére, ahol viszontlátta elvesztett és halottnak hitt fiát, de neked talán, ahogy Jézus mondja, családod ellenében is ki kell tartanod ömellelte.

Ugyanazt a szakítást várja tőled az Úr, mint Ábrahámtól, csak más, lelki szinten: *„Vonulj ki földedről, rokonságod köréből és atyád házából arra a földre, amelyet majd mutatok neked.”* Nem elég egyszer kivonulni, hanem újra és újra ki kell szakadni abból a környezetből, amely ehhez a világhoz köt, ahol ha letáborozol, nem tudsz teljes szívvel Istennek szolgálni. Nehéz ez a szakítás, komoly próbatételt jelent. Mégis szükséges megtenned, mert különben nem tudod befogadni Isten ajándékát, amely messze felülmúlja az ősatyáknak adott ígéreteket. Amit ugyanis Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak ígért az Úr, Kánaán földje s az utódok sokasága csak előkép, szerény kezdete annak az ígéretnek, amelyet Fiában, Jézus Krisztusban adott, s melynek már foglalóját is megkaptuk a szívünkbe árasztott Szentlélek által. Ő nem csupán egy földdarabot és hosszú életet akar ajándékozni neked utódaidban, hanem örök hazát és örök életet.

Csak ha megszabadulsz a birtokvágytól, ha újra meg újra el tudod engedni azt, ami szívednek kedves, akkor lehet valóban a tiéd. Amit görcsösen szorítva meg akarsz őrizni, ki akarsz sajátítani, elveszíted, legyen az a földed, gyermeked vagy a saját életed. Mindazt viszont, amit kockára teszel és elveszítesz Istenért, visszanyered, úgy, ahogy remélni sem mernéd.

Merd vállalni a bárányok kiszolgáltatottságát a farkasokkal teli világban! Ne feledd Jézus szavát: *„Boldogok a szelídek, mert ők öröklik a földet.”*

Évközi 14. hét

Péntek, II. évben

Oz 14,2-10; Mt 10,16-23

„Szavakat hozzátok elébe, és mondjátok neki: »Végy el minden gonoszsgot... Asszíria nem segít rajtunk... Nem mondjuk kezünk alkotásának ezután: 'Te vagy a mi Istenünk!' – mert az árva csak nálad talál irgalmat. «”

Nekünk már nem kell újra bejárnunk azokat az egyetlen emberi élet alatt be sem járható szakadékos mélységeket, melyeket Isten népe végigjárt, amit okulásunkra meg is írtak. Amint a természettudományos ismereteink is a már megismert és rendszerezett törvényekre épül, úgy az erkölcsi életben sem szabad azt gondolnunk, hogy nekünk mindent előről kell kezdenünk, mindent ki kell próbálnunk, mindenről tapasztalatot kell szereznünk. Aki hisz Jézus Krisztusban, az éppen azt az óriási előnyt élvezi, hogy tudja: fölösleges ott kísérleteznie, ahol már biztos és egyetemes érvényű tapasztalathoz jutott az Egyház az ő Alapítója és szentjei által, és e tapasztalatot egyszer s mindenkorra szentesítette.

Elég volna tehát a próféta e három intelmét szívünkre venni, hogy elindulhassunk a szentség útján. Ozeás három nagy tényt állít elénk élete és szolgálata végén: ne építsünk a földi, emberi hatalomra, mert ingatag, állhatatlan és mulandó, ne imádjuk kezünk alkotását, s éljük át, hogy árvák vagyunk itt a földön, s csak a teremő Istennél találunk örök otthonra.

Ez a legutolsó az, amelyből kiindulva a másik kettőt is helyesen tudjuk élni. Talán furcsán hangzik, mégis ez az igazság: a hívő ember árvaságérzése kincs. Senkié sem vagyok a földön; létem nem magyarázható meg egészen a kozmoszból, melynek anyagából vétettem, mert rákérdzek a létezésére; több vagyok, mint egy ország állampolgára; több, mint az Egyház egy tagja, de még szüleimé sem vagyok egészen, hiszen személyemet, legbensőbb énemet nem tőlük kaptam, hanem Isten teremtette fogantatásom pillanatában.

Ezért hát ismeretlen, idegen és megvigasztalhatatlan árva vagyok itt a földön, s az is akarok maradni, akárcsak a szentek: a próféták, az apostolok, vértanúk, hitvallók és szüzek. Ez óv meg a hamis bizakodástól és a bálványimádástól. S te, barátom, aki hozzám jössz, nem azzal segítesz a legtöbbet, ha mellém állsz, mikor mások támadnak, nem is azzal, hogy kifejezed, mennyire hozzám tartozol, hanem azzal, ha te is bevallod nekem nagy-nagy árvaságodat, s azt, hogy te sem akarsz senkié sem lenni, hanem egyedül Istenhez akarsz tartozni. Kozmikus, egzisztenciális árvaságunk élményén túl lesz csak tapasztalatunk arról a misztériumról, amely mindannyiunkat a legmélyebben összeköt: a szentek közösségéről.

Évközi 14. hét

Szombat, I. évben

Ter 49,29-32;50,15-26a; Mt 10,24-33

„Ha én majd halott leszek is, Isten bizonyosan megemlékezik rólatok, és erről a földről elvezet benneteket arra a földre, amelyet esküvel ígért Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak.”

Isten ígéreteinek teljesülésében akkor is hinni kell, ha éppen semmi sem látszik belőle. Ábrahám, Izsák és Jákob megtapasztalta az Úr áldását, mikor azonban kezdtek volna beleszokni, Isten egy hirtelen mozdulattal mintha elvette volna tőlük mindazt, amiben ígéretei megvalósulni látszottak.

Hasonló helyzetet mindenki átél, aki az Isten művében való részvételre vállalkozik. Megtapasztalja az Úr vonzását, és felel rá; jelet kap, amely megmutatja, mit kell tennie, s ő buzgón nekilát, hogy az Úr dicsőségét szolgálja, de egyszer csak mintha Isten magára hagyná, kivenné kezéből, amit előzőleg neki adott, sőt ellene fordítaná azokat, akiket szolgált. Az ilyen helyzetekben tanácstalanság, sőt félelem vesz erőt rajtunk, s közel vagyunk ahhoz, hogy az egykori ígéretet tévedésnek, érzéksalódásnak tekintsük.

Ekkor szól ránk Isten az Úr Jézus szavával: *„Nem különb a tanítvány mesterénél, sem a szolga uránál. Elégedjék meg a tanítvány azzal, ha olyan lesz, mint mestere, és a szolga, ha olyan lesz, mint ura! Ha a családtyát Belzebubnak csúfolják, mennyivel inkább háza népét?”*

Ezek a szavak rádöbbenének arra a valóságra, hogy az Isten ügyéért való munkálkodás lehet bármilyen szép is, csak akkor ér valamit, ha Jézus Krisztussal egyesít bennünket. A nekünk szóló ígéret nem egy földre vonatkozik, hanem az isteni életben való részesedésre, amely azonban üldözések, megpróbáltatások közepette valósul meg. Az örömhír lényege éppen az, hogy nem kerülünk távol az ígéret beteljesülésétől és magától az Istentől azáltal, hogy látszólag vereséget szenvedünk, éppen ellenkezőleg: pontosan a veszteségben, a halál elszenvedésében lesz nyilvánvaló előttünk, hogy Isten minden szál hajunkat számon tartja.

„Ne féljete!” – ezt mondja József testvéreinek, s ugyanezt mondja Jézus háromszor a mai Evangéliumban. Ha nem hagyjuk elhalványulni bensőnkben azt a csodálatos látomást, amelyben Isten kinyilatkoztatta számunkra ígéretét, ha ragaszkodásunk nem gyöngül akkor sem, ha az ígéret megvalósulásáról alkotott elképzelésünk romba dől, ha akkor is megvalljuk Jézust az emberek előtt, ha üldözés jár érte, akkor megízleljük, hogy ő velünk van, s olyan lelki termékenységgel áld meg, amely tútesz legmerészebb álmainkon is.

Évközi 14. hét

Szombat, II. évben

Iz 6,1-8; Mt 10,24-33

„Abban az esztendőben, amikor meghalt Uzija király, láttam az Urat.”

A próféta nap mint nap láthatta a templomi istentisztelet főséges díszleteit és kellékeit: a magas trónt, az uszályt, a függönyt, a tömjénfüstöt. A látomás azonban, amelyről most beszámol, lényegileg egészen más természetű esemény. Ez a kegyelmi pillanat, amely a templomi liturgia folyamán megéri, az Ó- és Újszövetség egész népének hitét megjelöli a világ végezetéig.

És ez így van ma is, a liturgia Szentlelke időről időre megsejteti, megérezteteti az emberrel az isteni jelenlétet, de nem is annyira az érzés a fontos, hanem az a valóságos jelenlét, amellyel minden szentmisén közénk jön az Isten Fia az átváltoztatás szavainak elhangzásakor. Éppen e pillanatok előtt hangzik fel a mi templomainkban is a háromszor szent ének, amelyben a szeráfokkal s minden angyallal és szenttel együtt megvalljuk Isten főséges szentségét.

Izajás próféta a transzcendens Istennel találkozáskor azonnal ráébred saját tisztátalanságára: „*Jaj nekem, végem van!*” A bűn egyszerűen megszűnik létezni Isten színe előtt, ezért akit az Úr tisztít meg az oltárról vett parázssal (az isteni mélységből származó Szentlélekkel), az el lesz választva bűneitől és örök életet nyer. Nem ő semmisül meg, csak a tisztátalansága.

A legmegdöbbentőbb, szinte felfoghatatlan és emberileg soha meg nem érthető csoda, hogy ez a világtól mindenestül különböző egészen más és az egész univerzumot felülmúló Isten az ember felé fordul, szereti őt és törődik vele. Szentségének teljességével hajlik le hozzá, s úgy elkötelezi magát mellettünk, hogy még attól sem riad vissza, hogy vállalja a mi testi létezésünket. Valóban, a háromszor szent Isten nem vehette föl sem az ásványok, sem a növények, sem az állatok formáját, de még az angyali létet sem, hanem csak emberré lehetett, ha a teremtés mélységeibe akart leszállni, mert az ember valami olyanra képes, amire semmi más teremtmény az ég alatt: szeretetből meg tud halni másokért. Ez az elkötelezettség háromszor szent, vagyis teljes és tökéletes: Jézusban az Atya nyilatkoztatta ki magát a Szentlélekben, a betlehemi jászolban megmutatva, hogy az Isten közeli és szerethető, a kereszten kinyilvánítva, hogy örök szeretete hatalmasabb a mi bűneinknél, feltámadásával pedig bizonyítva, hogy testestül-lelkestül örök jövőnk van: Isten életéből részesedünk, az ő tökéletes képmásává alakulunk. A bűntől megtisztító halál így válhatott az élet teljességének kapujává.

Évközi 15. hét

Vasárnap, A évben

Iz 55,10-11; Róm 8,18-23; Mt 13,1-23

„A Lélek csíráit bensőnkben hordozzuk.”

A mai vasárnap olvasmányai mind a földbe hullott és kicsírázó mag képével beszélnek valami természetfölötti valóságról, mely Isten kegyelméből bontakozik ki bennük.

„Az én szavam nem tér vissza hozzám eredménytelenül, hanem végbeviszi akaratomat, és eléri, amiért küldtem.” Ez az első örömhír, amelynek meg kell előznie az azon való elmélkedést, vajon én mennyire is vagyok jó föld. Isten tervei megvalósulnak, megtestesült Igéje, Jézus Krisztus által. Igaz, ez most még nem látszik, s az egész természet sóvárogva vágyakozik, amíg Isten akarata beteljesül.

A természetéről szólva nem pusztán hasonlatról van szó. Nemcsak a próféta kapcsolja össze a természetben megfigyelhető folyamatot az isteni akarat megvalósulásával, hanem ez a kettő ontológiailag mélységesen összetartozik. Az évről évre kizöldülő rét, a sarjadó vetés nem önmagában hordja értelmét. Az élettelen és élő teremtmények: hegyek és folyók, virágok és fák, madarak és négylábúak mind-mind beteljesületlenek, szépségük hiábavaló, s mindaddig alá vannak vetve „a mulandóság szolgai állapotának”, amíg a mi dicsőséges istenfiúi szabadságunk meg nem valósul.

Sokkal mélyebb ez az összetartozás, mint pusztán biológiai kapcsolat. A Föld megmentése ezért sem sikerülhet pusztán külső, környezetvédelmi eszközökkel, hanem csak belső változás, az isteni élet befogadása és kibontakoztatása által. Sokkal mélyebb ez az összetartozás, mint amit a panteizmus hirdet: nem a természet öntudatra ébredt, majd a végtelen körforgásba visszahulló részecskéi vagyunk, hanem az egész teremtésért felelős személyek, akiken a természet sorsa múlik.

Mi hát a teendőnk?

Legelőször az, hogy lelkünkben ne akadályozzuk meg az isteni magvetés kicsírázását és szárba szökkenését. Hogy keresztény életünk szüntelen fogantatás és növekedés legyen. Hogy amint a természet a maga természete szerint él és működik, úgy mi a magunk természetfölötti természete szerint éljünk, felszabadulva a világi gondok, félelmek és a birtoklás csalogó világából Isten fiainak dicsőséges szabadságára.

Évközi 15. hét

Vasárnap, B évben

Ám 7,12-15; Ef 1,3-14; Mk 6,7-13

„Nem vagyok én próféta: pásztor vagyok, és fűgét termeszték. Az Úr azonban elhívott a nyáj mellől. Azt mondta nekem az Úr: »Menj, prófétálg népemnek, Izraelnek!«”

Aki valóban elhivatott, s aki küldetést kapott az Úrtól – és ki ne kapna a Krisztus-hívők közül? –, az „nem ér rá” azzal foglalkozni, hogy meghatározza elfoglalt helyét valamely hierarchiában, hogy besorolja magát ilyen-olyan csoportba, kategóriába, a kisebbek vagy nagyobbak közé. Kizárólag azzal van elfoglalva, hogy menjen és cselekedjen, engedelmeskedve egy néha édes, máskor nagyon is keserű, de így is, úgy is ellenállhatatlan belső unszolásnak. Minél eredetibb ez a küldetés, annál kevésbé jut eszébe, hogy valami hasonlóságot keressen másokkal, és próbáljon megfelelni egy címkéhez kötődő különféle elvárásoknak.

Legfeljebb egy-egy kritikus pillanatban, fáradtság vagy sikertelenség esetén merül föl benne a kérdés: mit csinálok rosszul, mivel váltam méltatlanná ahhoz a küldetéshez, melyet az Úrtól kaptam? Ilyenkor jól teszi, ha Ámosz próféta példája szerint cselekszik, vagyis nem abból indul ki, hogy micsoda ő, milyen szerepet, tisztséget tölt be az Egyházban, a családban, hanem elhívásának eseményére emlékezik vissza, arra a találkozásra, amelyben maga az Úr szólította meg és küldte őt.

Ez a találkozás Urunkkal mindegyikünk életében tökéletesen eredeti és páratlan. A felszínen lehet hasonlóság két ember elhívása és küldetése között, a mélyben azonban minden egyes szólítás más és más. Ahol nincs jelen más, csak „én és az én Teremtőm” (J. H. Newman), ott valami egészen különleges, teljes mértékben testre szabott módon jelentkezik az isteni hívás.

Nem az Úrtól kapott feladatokra, még kevésbé az elért eredményekre kell figyelniük, hanem ezt a benső, mélységes mély találkozást kell újra meg újra emlékezetünkbe idézniük, különösen is válság idején. Csakis az Úrral való személyes kapcsolat megerősítése és elmélyítése lehet a megoldás, amikor szavainkat kiforgatják, legjobb szándékkal véghezvitt cselekedeteinket félremagyarázzák, közeledésünket elutasítják, esetleg teljesen ellehetetlenítenek abban, amit teszünk. Nem szabad kétségbeesniük. Védekezniük sem kell, valószínűleg úgyis hiábavaló volna. Az Úr maga áll ki értünk és mellettünk, ha nincs más ambíciónk, mint vele maradni és még szorosabbra fogni a hozzá fűző köteléket. Elég minden erőnkkel arra koncentrálnunk, hogy hűségesek maradjunk ahhoz a hivatáshoz, melyre az Úr a legszemélyesebb módon választott ki még mielőtt megszülettünk volna, s amelyet tudunkra adott meghívásunk napján.

Évközi 15. hét

Vasárnap, C évben

MTörv 30,10-14; Kol 1,15-20; Lk 10,25-37

„De hát ki az én felebarátom?”

A törvénytudó racionális szempontból közelíti a kérdést. Isten azonban nem a rációra bízta, hanem a szívünkbe írta törvényét, ahogy az Olvasmányban találjuk: *„Egészen közel van hozzád a törvény, a szádban és a szívedben.”* A szív itt és általában a szentírásban nem az érzelmek központját, hanem az értelmes emberségünk legmélyét jelenti, az elmét, a mély meglátások és megsejtések forrását. A ráció fontos képesség ugyan, de elsiklik az emberi mélységek fölött. Arra való, hogy eligazodjunk vele az élet felszínén, segítségével helyesen rendezzük el mindennapi teendőinket. Isten az ő törvényét a szívünkbe írta, oda, ahol át tudjuk élni saját életünk mélységeit, és másokéit, ahol bízni tudunk és szeretetre vágyunk, ahol az ember végső dolgait illetően nem hagyatkozunk csupán a rációra, a mindennapokban használt értelmünkre, hanem a transzcendens, örökkévaló Istenbe kapaszkodunk.

Mindannak, aki – mint ez a törvénytudó a mai Evangéliumban – csak egyetemes szabályokat lát és különféle paragrafusokat, kicsúszik az élet a keze közül. Jézus éppen ezért példabeszéde által arra ösztönöz, hogy erről a felületes szintről szálljunk szívünk mélyére, és belássuk, hogy abban a kiszolgáltatott, halálközeli helyzetben, amikor összeverve, félholtan, elhagyatva heverünk az út szélén, teljesen mindegy volna, hogy aki segítségünkre siet, samaritanus-e vagy zsidó, református vagy éppen ateista, mert ez esetben ő és csak ő lenne az én igazi felebarátom. Tehát akkor nekem is az a feladatom, hogy az utamba kerülő szerencsétlennel szemben ne a törvény paragrafusait idézzem, hanem segítségére sietve igaz felebarátjává legyek. A keresztény lét nem lehet csupán jól hangzó elmélet, szép szavakból összeszőtt rendszer, hanem csakis a lehető legkonkrétabb, leggyakorlatibb helyzetben talál magára, bontakozik ki, és valósul meg a maga teljességében.

De vajon meglátod-e a szenvedőt? Az emberi szív mérhetetlen szenvedések lakhelye lehet, s te talán észre sem veszed, hogy a hozzád legközelebb állónak, házas társadnak, barátodnak, szerzetes testvérednek égő szenvedései közepette éppen a te részvétedre, mentő szavadra, biztató tekintetedre volna szüksége. Ne légy olyan, mint a példabeszédbeli pap vagy levita, aki mindenáron tiszta akart maradni, s ezért elmulasztotta a felebaráti szeretet legelemibb követelményét teljesíteni; ne mondogasd csupán: szeretlek, hanem legyen szemed és szíved testvéred nyomorúságának megpillantására és enyhítésére. Ez sokszor többet jelent, mint a templomban végzett áhítatos imádság.

Évközi 15. hét

Hétfő, I. évben

Kiv 1,8-14.22; Mt 10,34-11,1

„Nem azért jöttem, hogy békét hozzak, hanem hogy kardot!”

De azt is mondta az Úr, hogy „*az én békémet adom nektek*”, és azt is, hogy aki őt követi, „*százannyit kap: atyát, anyát, testvért*”, és azt is, hogy „*Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik terheket hordoztok, és én megennyhítelek titeket*”.

Ám békességét elárultatásának éjszakáján a világ békétlenségének rázúduló sötétségében ajándékozta nekünk, a százannyit meg üldözések közepette ígérte: és nem azt mondta, hogy leveszi a terhet, hanem hogy megédesíti hordozását.

Az az egyszerű, általunk bűnnek sem nevezett figyelmetlenség, amellyel Urunk szavait olvassuk és értelmezzük, örökre eltávolíthat tőle, mert szükségképpen igen fájó, elviselhetetlen csapódásokba fog sodorni. Ha valaki csak azt hangsúlyozza, hogy Krisztus követése állandó harc, sokszor a legédesebb kötelékek elszakítása és súlyos terhek cipelése, meghamisítja az evangéliumot, és Isten országa helyett a pszichopatológiai osztályon fog kikötni. Ha viszont csak arra figyel, hogy Krisztus követése békességet ad, százannyit áldott emberi kapcsolatokban, és könnyű terhek vidám hordozását – akkor tagadja ennek az életnek a realitását, azt, hogy olyan világban élünk, melyet az Istentől való elszakadás gonosszá és ellenségessé tett.

Egyre több ma a hamis próféta a kereszténységben, aki Krisztus követéséből csak a kellemes felhangokat fogja föl és hirdeti: ha Krisztust követed, és átadod neki az életedet, teljes békességre jutsz; minden emberi kapcsolatot rendeződik, és leteheted terheidet.

Éretlen személyiségek, mert érett személyiségre az vall ebben a világban, hogy a szenvedést erős lélekkel hordozza, és vágyakozik az eljövendőre. A fájdalom mélységes tapasztalata nem idegbetegség jele, hanem a realitásérzéke. Tévtanítók, mert olyat ajánlanak fel a világnak Krisztus nevében, amit Urunk soha nem ígért.

A bűnnel, a bűnös világgal és régi bűnös énünkkel folytatott kegyetlen harc mögött a békesség abban a kapcsolatban van, melyben a mennyei Atyára bízunk üdvösségünket, aki szeret bennünket.

A Krisztus követéséhez szükséges kemény szakítások ténye mellett ott van a Krisztus szeretetében kötött, az örökkévalóságra nyitott és felbonthatatlan emberi szeretetszövetség.

Jézussal egyesülve az élet terheinek, áldatlan pszichológiai örökségeinknek, természetünk korlátainak, mások elviselhetetlennek tűnő természetének hordozása valóban könnyűvé és édessé válik.

Évközi 15. hét

Hétfő, II. évben

Iz 1,10-17; Mt 10,34-11,1

„Amikor kinyújtjátok kezeiteket, eltakarom szememet előletek; akármennyit is imádkoztok, nem hallgatom meg, mert kezeitek csupa vér. Tanuljatok meg jól tenni: keressétek az igazságot, segítsétek az elnyomottakat.”

Csak annak szabadna Izajás próféta könyvét olvasnia, aki Isten szentsége előtt átélte olyasfajta megrendülésélményt, mint ő, mert ez az egész könyv a háromszor szent Istennel való találkozás erőterében született, és csak abban értelmezhető. Megrendültség nélkül a próféta olvasása felületes, elsiklik a lényeg mellett, mint ahogy enélkül az imádság, az áldozat, az istentisztelet is formális, üres, hiábavaló.

Jól kell érteni ezt a megrendülést. Nem érzelmi meghatódás, a mélyből feltörő érzések kavargó örvénye, hanem mindezekon túlmutató esemény, hatalmas világosság belobbanása az emberi egzisztenciába, mely nyomán kétségbevonhatatlan meggyőződésként érzi, tudja a halandó, hogy Isten a világtól különböző, a világ erőit mindenestül fölülhaladó, szent és szerethető személy. Ez a megrendülés azután mozgásba hozza az ember minden képességét, ha engedi: egycsapásra megvilágosítja értelmét, magával ragadja akaratát, felgyújtja érzelmeit, testtől-lelkestől kiszakítja addigi tespedtségből. Ez után az élmény után senki sem képes úgy folytatni életét, mint annak előtte.

Aki veszi a fáradságot és a Szentek életét olvasgatja, előbb-utóbb arra a felismerésre jut, hogy ezek az emberek egytől-egyig ilyen egzisztenciális istenélménynek köszönhetik, hogy életük gyökeres fordulatot vett, és hogy azóta tartóra helyezett lámpásként világítanak bele mind a mai napig a bűnös világ sötét éjszakájába. Erkölcsüket, világ-felfogásukat az anyagi javakhoz, pénzhez, hatalomhoz, karrierhez való viszonyukat mindenestül átformálta az az újfajta kapcsolat, amely Istenhez fűzte őket.

Mindez azonban fájdalmas szakítások árán valósulhat csak meg. Jézus a mai Evangéliumban olyan megrendült követést kíván, amelyben senki emberfia nem állhat Isten és ember közé. Mert nem csupán bűnös és szennyes ragaszkodások, testies kapcsolatok állhatnak a Krisztus-követő útjába, hanem a vérségi kötelékek, a túlzott érzelmek és ragaszkodások is akadályt jelenthetnek Isten művének kiteljesedésében. Jézus nem megfosztani akar bennünket azoktól, akiket szeretünk, hanem új alapra, Isten szentségének erőterébe akarja helyezni minden kapcsolatunkat, emberi életünk, mindennapjaink valamennyi mozzanatát és vonatkozását.

Évközi 15. hét

Kedd, I. évben

Kiv 2,1-15a; Mt 11,20-24

„Szodoma földjének tűrhetőbb sorsa lesz az utolsó ítélet napján, mint neked, Kafarnaum.”

Kafarnaum valóban az Úr városa. Sok jótettel és csodával ajándékozta meg ezt a várost, de mindez eltörpül ahhoz képest, amit az itteni zsinagógában hirdetett.

Itt jelentette ki, hogy ő az élet kenyere. Vagyis, amit az utolsó vacsorán fülbe súgva, a legbensőségesebb körben a tizenkettőnek mondott, itt fennen hirdette az egész városnak. A szemük láttára végbevitt csodák és jelek pedig nyilvánvalóan hitelesítették szavait, ám ők nem figyeltek erre a hitelesítésre, hanem csak a csodák materiális hasznát keresték. Azért mentek Jézus után, mert ettek és jóllaktak.

Szodoma az emberi szeretet megromlásának, a perverz szerelmeknek a városa, Kafarnaum a legistenibb és legtisztább szerelem kinyilatkoztatásáé. Szodoma nem ismerte az élet kenyerét. Fogalma sem volt erről a szerelemről, de öntudatlanul, emberi szerelmének megromlásában is vágyódott utána. Kafarnaum viszont az oltáriszentség, a szentmise és a eucharisztikus jelenlét, az isteni intimitás városa lehetett volna, s ehelyett a kételkedés, az érzéketlen szívűség és a megátalkodottság városa lett.

Szodoma megítéltetésének mércéjét nem ismerem, ítélkezni fölötte nincs jogom, az én megítéltetésem mércéje azonban az eucharisztia lesz, s jaj nekem, ha miután megismertem, visszautasítom, ahelyett, hogy élnék belőle, vagy ha halálos vétkekkel fertőzött szívvel veszem magamhoz, megcsúfolva az én Uram szerelmes közeledését.

„Uram, Jézus Krisztus, szent tested és véred vétele ne váljék ítéletemre és kárhozatomra, hanem jóságodból szolgáljon lelkem és testem oltalmára és gyógyulására.”

Évközi 15. hét

Kedd, II. évben

Iz 7,1-9; Mt 11,20-24

„Ha nem hisztek szavamnak, nem maradhattok fenn.”

Ha ez a kijelentés érvényes volt az ószövetségi népre, mennyivel inkább érvényes az Újszövetség népére és minden egyes Krisztusban hívő lélekre, mégpedig nem annyira politikai, vagy erkölcsi értelemben, hanem ontológiai mélységben.

Isten a világot megteremtette, előhozva a nemlétezésből. Az ember alatti világot, a kőzeteket, növényeket, állatokat olyannak teremtette, hogy létben tartó szeretetéért cserébe nem vár tőlük viszonzószereket. Ajándéknak teremtette őket, az embernek szánt ajándéknak. Az ajándékot pedig szeretjük, értékeljük, hiszen szeretetünk kifejezőeszköze, de nem tőle várjuk, hogy szeressen, hanem attól, akit megajándékozunk vele. Az anyagi világ tehát csupán attól áll fenn, hogy Isten szeretete létben tartja. Az emberséghez azonban ez kevés. Ha én nem viszonzom Teremtőm irántam való személyes, nevemen szólító szeretetét, vegetálhatok ugyan, ösztöneimnek engedelmességgel kielégíthetem szükségleteimet, de nem válhatok igazán emberré. Az anyag, amelyből testem fölépül, akárcsak a kozmosz többi teremtményéé, fennmarad, amíg vissza nem kerül a természet nagy körforgásába, de énem, személyem nem maradhat fenn, ha nincs bennem szeretet Istenem iránt.

Ha azonban hiszek Isten szavának, vagyis a testté lett isteni Igének, Jézus Krisztusnak, akkor létem fennmarad, még ha földi sátram összedől is. A mai Evangéliumban az Úr Jézus megfeddi azokat a városokat, melyekben a legtöbb csodát tette, mégsem hittek szavának, s nem tartottak bűnbánatot. A jajok, melyeket mond rájuk, nem fenyegetőzés, nem is pusztasíránkozás, hanem a legnagyobb szeretet jele, annak kifejezése, hogy a városok, emberi közösségek nem állhatnak fönn az Isten ígéjébe vetett hit és megtérés nélkül. Az Úr szava oltalom, a látható és láthatatlan ellenség ellen. Ha veszély fenyeget, az Úr ígéjének erejébe kell kapaszkodnunk s a szentségek életadó vizéből kell merítenünk. És bár ma éppen ezek ellen folyik alattomos sátrani támadás, nem kell félnünk, mert azon az Egyházon, amely hisz Jézus Krisztusnak, Isten Igéjének, s mindenestül öbelé veti bizalmát, az Úr ígérete szerint nem vehetnek erőt a pokol kapui sem.

Évközi 15. hét

Szerda, I. évben

Kiv 3,1-6.9-12; Mt 11,25-27

„Ne közelíts! Vedd le sarudat a lábadról, mert a hely, ahol állsz, szent föld.”

Az isteni önfeltárlkozás központi eseményében Mózesnek Isten a teremtett világhoz való viszonyát nyilatkoztatta ki. A világ nem volt mindig, hanem Istentől lett, Isten azonban az, „*Aki Van*”. Isten Mózeszt a fáraóhoz küldi, így ez a kijelentés azt is magában foglalja, hogy „*Én vagyok, aki mindig veled vagyok*”. Ez a fönséges kinyilatkoztatás is elárul valamit Isten benső lényegéből, hogy ő az oltalom, a jóság és a szeretet, aki népe felé fordult.

De az örökkévalóság égő csipkebokra, a végső isteni kinyilatkoztatás Jézus Krisztus, mert általa Isten a teremtett világtól függetlenül, a maga teljes valóságában tárja föl az ő belső életét: az Atya és a Fiú kimondhatatlanul örvénylő összeretetének tengerét az isteni örökkévalóságban.

Szívemre veszem ezt a mondatodat, Jézusom: „*Nem ismeri a Fiút senki más, csak az Atya, s az Atyát sem ismeri más, csak a Fiú, és akinek a Fiú ki akarja nyilatkoztatni.*” Köszönöm, hogy én is azok közül való vagyok, akiknek ki akartad nyilatkoztatni Isten benső életét. Nem hálátlanság-e valami mást várni tőled ennél a végtelen nagy ajándéknál? Ha Mózesnek azért jelentette ki Isten az ő titkát, hogy oltalmáról és állandó jelenlétéről biztosítsa, akkor nekem még inkább azért tártad fel, Jézusom, a te örök kapcsolatodat az Atyával, hogy belevonj ebbe a benső életbe. Ez a barátság legvégső pontja itt a földön: nem akármit osztasz meg velem, hanem életednek legmélyét. De mindez nemcsak szó vagy leírt üzenet, hiszen itt vagy az oltáriszentségben.

És van még egy utolsó lépés, amelyet megtettél felém, Jézusom. Az utolsó vacsorán megígérted, hogy bennem fogsz lakozni az Atyával együtt a Szentlélekben.

A szent hely ezután már bennem magamban van, szívem lett égő csipkebokorra.

Ó, milyen hatalmas vagy, ember! Isten szentháromságos titkát hordozhatod!

Évközi 15. hét

Szerda, II. évben

Iz 10,5-7.13-16; Mt 11,25-27

„Jaj Asszíriának, haragom vesszejének; az ő kezére bízom fenytő parancsomat. De Asszíria téved, hogyha elbizakodik. »A fejsze vajon kérkedik-e azzal szemben, aki vág vele?« ”

Isten oldaláról nézni a történelmet annyi, mint engedni működni magunkban a prófétaság lelkét. Izajás a hazáját fenyegető hatalmas Asszíriát úgy tekinti, mint fejszét az isteni Gazda kezében, amellyel megtisztítja az ő erdejét. A világtörténelmet formáló katonai és politikai tényezőket nem önálló, szuverén erőknek, hanem Isten gondviselő szeretete eszközeinek tartja. Asszíria hatalmi törekvését saját terve szolgálatába állítja az Úr, mikor általa akarja jobb belátásra bírni Izraelt. Más az tehát, amit Isten országának ellensége akar, s más az, amit az örökkévaló Isten akar. Asszíria le akarja gázolni Izraelt, Isten viszont meg akarja tisztítani az ő népét, elmélyíteni hitét és tovább vezetni az örökkévaló isteni ígéretek felé.

Olvassuk csak újra a letűnt XX. század történetét! Új és új borzalmas tények kerülnek napvilágra, s még fognak is egy darabig a fasizmus és a kommunizmus fekete könyveiből. Olyan rettenetek, amelyek mögött nem lehet föl nem ismerni a sátán művét. Megdöbbentő és mélységesen elkeserítő, hogy hány és hány embert sikerült e két beteg, velejéig romlott, isten- és emberellenes ideológiának megfertőznie, hogy szabad akaratukból, erejük és tudásuk legjavát e pokoli rendszerek céljainak szolgálatába állítsák. Azonban minden elvetemültségük és korlátlan hitt hatalmuk ellenére ezek a gyilkos gépezetek is eszközök voltak csupán Isten kezében: csavarok, drótok, kerekék, kapcsolók. A gépezet működött, s egykori alkatrészei ma éppen azzal védekeznek, hogy ők csak parancsra cselekedtek. A százazrek és milliók életét követelő mechanizmusok mögött azonban ott volt a személyes, minden egyes embert külön-külön szerető és hajsálunkat a fejünkön egyesével számon tartó Isten szeretete. A hóhérok és verőlegények gúnyos kacajjal, az özvegyek és árvák pedig kétségbeesett kiáltozással kérdezték: Hol itt az Isten?! Pedig ott volt mindnyájuk szeme előtt, az összevert, agyonkínzott, kivégzett áldozatokban. Ennyire gyenge hát az Isten? Igen, ennyire. De ez a gyöngeség képes volt arra, hogy ahelyett, hogy azokat diadalra juttatta volna, a gonoszság erőit szolgálatába állítva saját tervét valósította meg, hogy a vértanúk vére életet teremjen, s a szeretet örökre szóló győzelmet arasson. A mindenkori Asszíriák sorsa pedig most sem más, mint hajdanán...

Évközi 15. hét

Csütörtök, I. évben

Kiv 3,13-20; Mt 11,28-30

„Vegyétek magatokra igámat, és tanuljatok tőlem, mert én szelíd vagyok és alázatos szívű – és nyugalmat talál lelketek.”

Az Úr Jézustól úgy nem lehet tanulni, ha elvetünk magunktól minden terhet. Akik nem fáradoznak és nem görnyednek, azokat nem hívja magához. Azok vagy vallási önámításban élnek állandó műmosollyal az arcukon, vagy életcéljuk az, hogy minden terhet elvessenek maguktól, egészen addig, hogy nemkívánatos teherként még saját magzatukat is eldobják, ha pedig szüzességben élnek, annak valódi terhét vetik el maguktól langyos és jól megideologizált férfi-nő barátkozásokba merülve.

Az ember nem válhat szelíddé és alázatossá teherhordozás és görnyedés nélkül, de maga a teherhordozás és görnyedés sem tesz automatikusan szelíddé és alázatossá, mert ezek az erények a szív, tehát az ember belső szabad világának tulajdonságai.

Jézus szelídségének és alázatosságának az a forrása, hogy tudja, az Atya szereti őt azzal a szeretettel, amely előbb volt, mint ez a világ. Csak egy hallatlan nagy szerelemből meríthet az ember olyan erőt, hogy el tudja viselni még a koncentrációs táborok szörnyűségeit is anélkül, hogy eltompulna vagy állat módjára beletörődne abba, ami történik vele. Az ilyen ember kozmoszt átfogó hatalmas és édes jelenlétben él. Tudja, hogy hazavárja őt az, akinek szeretetében megnyugszik a lelke.

Az ilyen ember a szeretetért viseli a terheket. Jézus az Atyáért, az Atya szeretetében viselte a keresztt rettetes és önmagában elembertelenítő terhét.

Urunk, Jézus a hit és a keresztség által legbensőbb istenfiúi életében részesít bennünket. Szívünk megnyugodhat a világot teremtő, halottakat dicsőségre feltámasztó isteni szeretetben.

Innét forrásozik a szentek szívének világot legyőző ereje, mely szelídségben és alázatban nyilvánul meg, és a lélek nyugalmaiban. Amikor arra buzdítanak minket, hogy meneküljünk az élet viharáiban Jézus szívsebének titkába, arra biztatnak, hogy Jézusba beletestesülve bízzuk rá magunkat egészen az Atya meg nem szűnő, a világot majd egykor újjáteremtő szeretetére.

Aki ezt megteszi, nem szökik meg a feladatoktól, hanem pontosan a világba való küldetésre kap, ha kell, a vértanúságig menő erőt és lendületet.

Évközi 15. hét

Csütörtök, II. évben

Iz 26,7-9.12.16-19; Mt 11,28-30

„Lelkem utánad vágyódik éjszaka, és bensőmben a lelkem téged keres. Mert ha ítéleteid megvalósulnak a földön, igazságot tanulnak a földkerekség lakói.”

Ha abbahagyjuk az írásokról való naponkénti elmélkedést, a lehető legveszélyesebb örvény leselkedik ránk. Hiszen mindennap továbblépünk egyet, személyiségünk folyton alakul, s az a felismerés, amely a tegnapi, tegnapelőtt ajándéka volt, mára már nem biztos, hogy maradéktalanul érvényes és elegendő. Ahogy előrehaladunk a lelki élet útján, egyre fontosabb magasságok és egyre szédítőbb mélységek tárulnak föl benne. A tegnapi elmélkedés, ha nem egészül ki a maival, és ha megállunk a tegnapi megértésénél, megsejtésénél, akkor nem az üdvösség, hanem a kárhozat útján járunk. Bálványimádás az, ha leragadunk tegnapi istenképünkönél, nem véve tudomást arról, hogy mindaz, amit megérthetünk Isten titkaiból, töredékes marad itt a földön, s csak egy láncszem lehet a nagy megértés bevezetőjeként, amikor már nem tükör által homályosan látunk, hanem színről színre... Életünk végéig kell tehát elmélkednünk az írásokról, hogy halálunk pillanatában az addig tartó elmélkedésláncolat egyszer s mindenkorra a végső és végérvényes valósághoz kapcsolódva igazolást nyerjen, kiegészüljön és eljusson a tökéletes beteljesedésre: „*ex umbris et imaginibus ad veritatem*”, az árnyakból és képekből az igazságra (Newman bíboros sírfelirata). A keresztény elmélkedés tehát nemcsak a Krisztus-misztérium következetes kibontakozása, hanem az eljövendő Krisztus utáni kapaszkodás is, amely akkor teljeseedik be egészen, amikor *Krisztus, a mi életünk megjelenik*.

Tegnap Izajás prófétával együtt gondolkodtunk, elméltünk Isten titokzatos gondviseléséről, amely akkor is megvalósul, ha ránk támadnak a gonoszok, hiszen ők is csak eszköz Isten kezében. Érezzük azonban, hogy ez a megértés sem óv meg attól a sebzéstől, mely szívünket érte, s azon túl, amit megérthetünk, marad valami fájón megérthetetlen is ebben a titokban, amely miatt Istent távolinak, megközelíthetetlennek érezzük. De nem szabad ezen a ponton megállni, legfeljebb ahelyett, hogy szűkös értelmünkkel tovább kutatnánk az isteni gondviselés kifürkészhetetlen misztériumát, más módon kell folytatni Isten arcának keresését: Izajással együtt az ő gondviselő karjaiba vetve magunkat, az imádás végtelen magaelhagyásában.

Végnyakaidba, Teremtőm! Ott és csakis ott nyugszik meg az én lelkem. Már nemcsak gondolkodom tetteidről, hanem egészen átadom magam neked... Te hívsz a mai Evangéliumban szent Fiad által: „*Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik fáradtak vagytok, és terhek alatt görnyedtek: én felüldítelek titeket!*”

Évközi 15. hét

Péntek, I. évben

Kiv 11,10-12,14; Mt 12,1-8

„Ez a nap legyen számotokra emléknap, és üljétek meg úgy, mint az Úr ünnepét. Nemzedékről nemzedékre tegyétek meg ünnepnapnak mindörökké.”

Azért kell a zsidóságnak megünnepelnie az Egyiptomból való szabadulást, mert ebben a történelmi eseményben ragyogott fel nekik egyértelműen Isten szabadító cselekvése. Ábrahámától kezdve az üdvtörténet folyamán csak mintegy sűrű ködön átsejlő ezüstös, szelíd világossággént mutatkozott meg Isten cselekvése az emberi cselekvések homályában, de most, ebben a koromfekete éjszakában vakító fényű, roppant tűzoszlopként jelent meg, olyannyira egyértelműen, hogy ebből tudták értelmezni egész addigi történelmüket, és erre a szabadító Istenre bízták jövőjük minden gondját.

Számunkra, akik megismertük Krisztust, az ő Húsvétjában ragyogott fel egy még nagyobb, már az egész emberiségre és az univerzumra egyértelmű fényt vető világosság. Jézus Krisztusban Isten emberré lett, bűneinkért meghalt, de föltámadt a mi emberi testünkben, bemutatva így a történelem és a kozmosz jövőjét, elővételezve nem képben, nem látomásban, hanem valóságban. Ezért nekünk az Ószövetség csúcseseményét is, amelyben népe egyértelműen tetten érte az irgalmas és emberszerető Istenét szabadító műve közepette, Urunk, Jézus Húsvétjának, életadó halálának és feltámadásának fényében kell látnunk. E két nagy isteni cselekvés az utolsó vacsorán találkozik Jézus Krisztusban, aki tanítványaival meg akarván ünnepelni a régi húsvétot, a szenvedése előtti utolsó estén véghezvitte nem csupán Izrael, hanem az egész emberiség; nem politikai fogságból, hanem az örök halálból, nem ideig való, hanem örök megszabadítását.

Ahogy a bárány vére megmentette Izrael elsőszülötteit az öldöklő angyaltól, úgy Urunk vére, mely kiontatik a bűnök bocsánatára, megment minden embert az örök kárhozattól, aki hisz benne és megtér hozzá. Ahogy a húsvéti bárány elfogyasztása jelezte a szolgaságból való szabadulást, úgy a mi húsvéti Bárányunk, a feltámadott Krisztus testének vétele az oltáriszentségben jelzi, hogy szívünk mélyén megkezdődött az az örök szombat, amelyben már nem aprólékos vallási előírások biztosítják a nyugalmat – amint az Evangéliumban a farizeusoktól látjuk, akik nem az Ószövetség nagy húsvétjának felszabadító isteni világosságában éltek, hanem pogány módra emberi mesterkedésekben, szabályok szigorú betartásában bíztak, s így szinte elfojtották a már az Ószövetségben felhangzó örömhírt –, hanem Isten legsajátosabb létmódjából, belső életéből részesedünk.

Évközi 15. hét

Péntek, II. évben

Iz 38,1-6.21-22.7-8; Mt 12,1-8

„Ezekiás a fal felé fordult, és imádkozott.”

A próféták, vagyis azok, akik látták az Urat, mint Izajás, és akik ebből a látomásból éltek, végig a történelem folyamán Assisi Szent Ferencen keresztül napjainkig lényegében ugyanazt mondják a királyoknak, a hatalom embereinek, amit Izajás mondott Ezekias királynak:

„Rendezd el ügyeidet, mert meghalsz; nem élhetsz tovább!”

Mi, akik Jézus Krisztusban megkeresztelkedtünk, tagjai lettünk Krisztusnak a prófétának, de mivel nem vagyunk még egészen szentek, evilági kiskirályok is vagyunk. Akarva-akaratlanul van udvartartásunk, és észre sem vesszük, hogy szeretteinket gyakran rabszolgasorban tartjuk. Azzal meg, hogy hozzánk ragaszkodnak, galádul visszaélünk. Ha más még nem mondta nekünk, mi magunk vegyük azt a szerepet magunkra, hogy kimondjuk saját magunknak egy csendes estén, akár hangosan is: *„Rendezd el ügyeidet, mert meghalsz; nem élhetsz tovább!”* Ennél biztosabban bekövetkező esemény megjövendölésére sohasem fogunk kapni felhatalmazást. Sokat segítene ez rajtunk, mielőtt betegségünkön orvosunknak kellene beöltöznie a prófétai küldetésbe és közölnie velünk: kérem, rendezze el ügyeit, mert emberi számítás szerint nem sok ideje van hátra...

Milyen emberi és milyen mély annak a gesztusnak a jelentése és jelentősége, hogy Ezekias király ezt hallva a fal felé fordult, vagyis hátat fordított mindenkinek, azoknak is, akik szerették, a palotájának, a hatalmának, az egész világnak: addigi bűnös életének! És imádkozott. Igen, csak ennél a siratófalnál lehet teljes valónkkal, emberi egzisztenciánk minden részével Istenhez kiáltani, mert ő a falon túl is hall, amelybe ütközöm, a teljes lehetetlenségeken túl is van füle, hogy meghallja kétségbeesett kiáltásomat.

Ezekias kapott még tizenöt évet. Ezután tudatosult benne, hogy minden évvel egy évet veszített a földi életből. Így lett megjelölve az örökkévalósággal, s kezdett úgy élni, ahogy mindig is kellett volna élnie, s ahogy nekünk is kellene élnünk minden áldott nap.

„Mi lesz a jele, hogy az Úr házába föl tudok menni?” Nem azt kérdi, hogy mi lesz annak a jele, hogy még ehet-ihat, uralkodhat, gyereket nemzhet, hanem csak arra van gondja, hogy az Úr házába fölmelessen. Szeretné én is úgy fölmenni az Úr házába, ahogy Ezekias a felgyógyulása után... Nem a farizeus, hanem a vámos lelkiületével. Király létére utolsónak érezte magát és mégis boldognak, mert megtapasztalta a mai Evangéliumban az Úr Jézus ajkáról is felhangzó prófétai szót: *„Irgalmasságot akarok.”*

Évközi 15. hét

Szombat, I. évben

Kiv 12,37-42; Mt 12,14-21

„Ez az az éjszaka, amelyen a Úr virrasztott, hogy kihozza őket Egyiptom földjéről.”

Az Egyiptomból való szabadulás a sugalmazó Szentlélek szerint előképe a keresztségben történő szabadulásnak, és a bűnök fogságából történő minden későbbi szabadulásnak.

„Ez az az éjszaka...” A te éjszakád, testvérem, amikor semmit sem láthatsz a világból, önmagadból, elhagyott előző életedből és a jövőből.

Ha hiszel Jézus Krisztusban és az ő Atyjában és a Szentlélekben, akkor bármilyen sötétség szakad rád, ne essél kétségbe. Tudd, hogy Isten most ment ki téged a régi világból. Csak vele törődj, csak őt dicsőítsd, csak neki add át magad. Ne fordítsd fejedet az elhagyott világ felé, és ne kutasd a jövőt.

Ezt a szabadulást nem neked kell végbevinned. Neked csak az Istenre való tökéletes ráhagyatkozás a feladatod. Ilyen lesz a legvégső szabadulás is, haldoklásod sötét éjszakája. De azt előbb kell begyakorolni. Pontosabban nem a halált, vagyis az átmenetelt kell begyakorolni – azt lehetetlen is lenne –, hanem a szabadító Istenre való teljes ráhagyatkozást. Ebben a nagy éjszakai szabadulásban nem lesz semmi másod, semmi útravalód, csak a kovásztalan Kenyér: az Úr eucharisztikus jelenléte.

Volt-e már életedben ilyen éjszaka? Ha nem, akkor még valamiképpen Egyiptomban vagy, ahonnan a magad erejéből kivonulni képtelen leszel. Ne akarj tanító lenni az Egyházban, amíg ehhez az éjszakához nem volt semmi közöd. Csak az ezzel az éjszakával megjelölt lélek ismeri Istent, az embert, a világot olyan ismerettel, amelyet könyvekből megszerezni nem lehet, csak ennek az éjszakának a leple alatt, a minden emberi támaszt nélkülöző bizalom árán találkozatsz a fölötted virrasztó Istennel.

Életünk legnagyobb eseménye ez az éjszaka, amikor a szabadító Istenre bízunk magunkat egészen. Az Úr virraszt értünk, az Úr cselekszik értünk...

Ha már áthaladtál ilyen éjszakán, akkor arra ügyelj, hogy soha többé el ne felejtöd, hanem ünnepeld meg mindaddig, amíg el nem jön érted az Úr, hogy utolsó éjszakádon magával vigyen.

Évközi 15. hét

Szombat, II. évben

Mik 2,1-5; Mt 12,14-21

„Jaj azoknak, akik álnokságot és gaztetteket terveznek fekvőhelyükön.”

A fekvőhely az éjszakai nyugalom helye, de a betegségé és a halálé is; a pihenés helye, de a lustaságé és a henyélésé is; a házások boldog egyesülésének helye, de a paráznságé is. És mindezekén túl a legmélyebb istenkeresés helye is: *„Lelkem utánad vágyódik éjszaka, és bensőmben a lelkem téged keres.”*; *„Isten, én Istenem, tehozzád ébrednek virradatkor, rólad emlékezem ágyamon, reggel is rólad gondolkodom.”* Istennel kell ébredni, az első tudatos gondolattal őt keresni, s az ő kedvéért fölkelni, mert az imádáshoz a test fegyelmezettsége is hozzátartozik. Ébredésem oka ne az órám csörgése, és célja ne a napi munka, az éppen esedékes tennivaló legyen, hanem egyedül Isten, akiben mindent, ami a nap folyamán vár rám, elfogadok, s mindenkit, akivel találkozom, előre szeretetembe burkolok. Nem szabad semmire és senkire se gondolni, mielőtt őrá nem gondoltam, s ki nem mondtam, hogy *„szeretlek téged, Istenem”*.

Ugyanígy az estéknek is az Úristennel folytatott bensőséges beszélgetéssel kell zárulniuk, kivonva lelkünket a televízió fantáziánkat izgató képeinek és a különböző információk kábító zuhatagának mérgező hatása alól. A tiszta házaselet és szüzesség két tartóoszlopa egyaránt az Istenben való ébredés és elalvás. Őrzőangyalunk segít. Ő elsősorban ébredéseink, a gyökerek, az indulások és elalvásaink, beteljesedésünk, célba jutásunk öre szeretne lenni.

Jézusnak a fekvőhelye is egyfajta tabernákulum: emberi szívéből az éjszaka mélységeiben tör fel az Atya imádásának gyönyörűsége, s ekkor csendben fölkel, és fölmege a hegyre imádkozni. Az első keresztény századokban általános volt, hogy a fiatal házások az éjszaka közepén fölkeltek, és együtt imádkoztak. Szerelmük kiolthatatlan és beszennyezhetetlen volt, mert Isten imádásának minden szenvedélyt felülmúló tüzeiben izzott. Ma már a szerzetesközösségek között is alig találni éjszaka is imádkozókat. Ha nem vigyázunk, a bukott angyal, a gonosz és elkárhozott szellem veszi uralma alá fekvőhelyünket. Az átlagfilmek milliárdos gazembereinek ágya egy állat vacka, de még annál is tisztátalanabb.

Gondoltál-e arra, hogy ágy és oltár szorosan összetartoznak, hogy az Istenember ágya, amelyen halálba szenderült, a kereszt oltára volt? A szentek és boldogok, szent életű férfiak és nők ereiként őrzött ágyai mind-mind ragyogó lelki tisztaságot sugároznak. Végso nyughelyük, koporsójuk és sírjuk pedig az őskeresztény kortól kezdve oltárul szolgál Isten népe számára.

Évközi 16. hét

Vasárnap, A évben

Bölcs 12,13.16-19; Róm 8,26-27; Mt 13,24-43

„Gyöngeségünkben segítségünkre siet a Lélek, hisz mi még azt sem tudjuk, hogy hogyan kell helyesen imádkozni.”

Mi, emberek könnyen esünk abba a hibába, hogy Isten hatalmát gyöngeségnek, a magunk gyöngeségét pedig erőnek képzeljük.

Nekünk az imponálna, ha a mindenható Isten mindenkit azonnal szigorúan megbüntetne, aki vét törvényei ellen, ha a legkisebb igazságtalanságot is megtorolná, és a hitetleneket jól megleckéztetné. Isten azonban annyira hatalmas, hogy hatalmát nem ingatja meg, ha megsértik törvényét, gyalázzák a nevét, és visszaélnék türelmével. Teremtménye szabadságát többre becsüli mindennél, hiszen ezzel emelte minden földi létező fölé. A bűn és igazságtalanság mögött ő látja az ember végtelen nagy gyöngeségét, sebzettségét, ínségét.

Az ő hatalma leginkább abban nyilvánul meg, hogy új meg új lehetőségeket kínál föl, megsemmisíti a múltat, s új jövőt nyit előttünk. Jobban bízunk bennünk, mint mi magunkban. Ő akkor sem mond le rólunk, amikor mi már végérvényesen elveszettnek hiszünk mindent, s nem ítélezik akkor sem, amikor mi már ítéletet mondunk magunk fölött. Türelme a kegyelem ideje, reményünk, lendületes, örömteli cselekvésünk forrása.

A mi gyöngeségünk pedig mindjárt lelepleződik, amikor erősnek hittük és mutattuk magunkat. Az egyik pillanatban még erőnek éreztük kétségbevonhatatlan fölényünket, de a következőben máris megszégyenülve látjuk, hogy megint elragadtattuk magunkat, s csak újabb bajt okoztunk. Ha ebben a gyöngeségünkben mernénk az Úr elé állni, megtapasztalnánk, mit jelent az, hogy az Úr mindennél inkább kíméletével és könyörületességével mutatja meg mindenhatóságát. Akkor imádságunk is őszinte volna, s alkalmat adnánk Istennek, hogy a gyöngeségünkben nyilvánítsa ki erejét.

Akkor belehallgathatnánk a Lélek értünk való közbenjáró imádságába, megértenénk valamit szavakba nem foglalható fohászkodásából. Akkor meglátnánk az Isten és az ember hatalma közti óriási szakadékot, s nem vágnánk semmi másra, mint az ő irgalmára bízni magunkat.

S ha ezt megtettük, a legközelebbi alkalommal talán már nem esnénk bele a saját hatalmunk csalóka látszata mögött rejlő csapdába, hanem Isten nagylelkűségét utánozva tudnánk mi magunk is felkínálni a jóvátétel és újrakezdés lehetőségét azoknak, akik ellenünk vétettek.

Évközi 16. hét

Vasárnap, B évben

Jer 23,1-6; Ef 2,13-18; Mk 6,30-34

„Pásztorokat rendelek föléljük, hogy gondjukat viseljék és legeltessék őket.”

Bármennyire is ízlésünk ellen való, Isten legnagyobb műveit emberekre bízta, méghozzá intézményesített formában. Mi hajlamosak vagyunk szembeállítani a szív spontán és eleven világát az intézmények élettelenségével és ridegségével, s erre meg is van az alapos okunk, hiszen napról napra tapasztaljuk a hivatalosság fojtogató légkörét, s elveszettnek érezzük magunkat a bürokrácia áttekinthetetlen útvesztőiben. És bizony, igen gyakran az Istentől rendelt, az ő szent Szívének gondolatából született intézményeket is ez jellemzi, de nem eredendően, hanem csak azért, mert éltető forrásuktól elszakítva, lélektelenül üzemeltetjük őket.

Ez minden bűn alapja és lényege: hogy amit Isten egybekötött, örök rendeléssel egységbe foglalt, azt mi önkényesen és durván szétválasztjuk, szétromboljuk. (Nem véletlen, hogy a sátán neve görögül diabolosz, ami annyit tesz, mint szétválasztó.)

Isten egyik legnagyobb műve az emberi élet. Ennek továbbadását és táplálását nem közvetlenül ő végzi, hanem intézményesítette a házasságban. A kísértés abban áll, hogy elválasszuk a szerelmet a házasságtól, az ölelést az életadástól, öncéllá téve azt, ami önmagában sehová sem vezet. Az isteni élet megőrzését, továbbadását és ápolását ugyancsak intézményesítette az Úristen, amikor Krisztus által létrehozta az Egyházat és benne a szentségeket. Ezek az intézmények nem életidegen keretek, tartalmatlan külsőségek, hanem az isteni élet hordozói és közvetítői az utolsó napig, hiszen beemeltettek abba az új és örök szövetségbe, amelyet szent testében és vérében kötött meg Jézus Krisztus az Atya és a megváltottak között. Bennük a Szentlélek van jelen, az életadó, elevenítő Lélek, aki szünet nélkül Isten szeretetének légkörét árasztja.

A szentségek ereje és hatékonysága ezért nincs alárendelve kiszolgáltatóik személyes szentségének; a pap szolgálata által Isten maga működik, csak egyre nagyobb teret kell engedni neki életünkben. Mert hisz megesisik rajtunk a szíve, amikor látja, hogy olyanok vagyunk, mint a pásztor nélküli juhok. Istennek megesisik a szíve elhagyatottságunkon és gyámoltalanságunkon – ez a papság, a szentmise és a többi szentség intézményének eredete.

Évközi 16. hét

Vasárnap, C évben

Ter 18,1-10a; Kol 1,24-28; Lk 10,38-42

„Egy alkalommal az Úr megjelent Ábrahámnak Mamre terebintjénél, amikor a déli forróság idején sátra bejáratánál ült.”

Az Úr nem szokott délben megjelenni, hanem inkább éjjel, hajnalban, vagy estefelé. Nem mintha a nap közepén nem tudna kegyelmet adni, inkább az ember miatt, aki a déli hőségben könnyen elcsügged, illetve lázas aktivizmusba öli meg nem oldott életének problémáit. Ha azonban a déli nap hevében, élete terméketlenségétől fonnyadt szívvel is képes az ember olyan nagylelkűen vendéget fogadni, mint Ábrahám, akkor Isten beléphet az életébe.

S miért ne tudnád ezt megtenni te is? Öledbe ejtett kezedet nem tudod-e üdvözlésre fölemelni, amikor kopogtat valaki szíved ajtaján? Csüggedtségeden nem tudsz-e erőt venni legalább egy órára, hogy fölállj és szereteted jelét kinyilvánítsd annak, aki betér hozzád. Az emberi élet forró delén vagy azon túl, mikor a csüggedtség és keserűség lassan egész testedet-lelkedet átjárta, ez az apró erőfeszítés is óriási esemény, a kegyelem műve. Látod, milyen nagy vendég lépett be Ábrahámhoz is: maga az Isten, aki életet ígért neki, Izsák születését, mely egyben az ő lelki újjászületése is. A mélylélektan bizonyítja, hogy ha egy idős asszony arról álmodik, hogy gyermeke születik, ez azt jelenti, hogy neki kell új életre születnie.

Mária és Márta házába is délidőben lép be az Úr. Ábrahám e két leányában a befogadás két aspektusát láthatjuk: a vendégül látást, annak minden gyakorlati velejárójával, melyet Márta képvisel, s a szerető figyelmet, melyet Mária tanúsít. Egyik sem hiányozhat a keresztény életéből, ám a súlypont a belső figyelmen kell hogy legyen. Enélkül a szeretet nem volna szeretet, csak lázas aktivizmus, mely nem képes közölni a lényegét, s nem alkalmas arra, hogy előkészítse az Úrral való bensőséges találkozást. Milyen sokatmondó egy szépen megterített asztal, kivasalt hófehér ing, egy csokor virág, megvetett ág! A szeretet megannyi hírnöke emberi kapcsolatainkban. Miért ne lenne így az Istennel is? A mulandóban is az örökkévalónak kell felragyognia, hogy így megérinthessen bennünket szívünk mélyén az Úr kegyelme, s feltárja nekünk isteni ígéreteinek kimeríthetetlen gazdagságát.

Évközi 16. hét

Hétfő, I. évben

Kiv 14,5-18; Mt 12,38-42

„Amikor a fáraó a közelükbe ért, Izrael fiai fölemelték a szemüket, és látták, hogy az egyiptomiak mögöttük jönnek. Nagy ijedtségükben az Úrhoz kiáltottak.”

Izrael már elhagyta a szolgaság házát, már megszabadult, és te is megszabadultál a téged fogva tartó gonosz lélektől és társaitól, valamint előző bűnös életed szenvedélyeitől, de készülj fel rá, hogy ezek nem fognak belenyugodni a vereségbe.

A jeges rémület, amikor észreveszed, hogy ezek a vadállatok a nyomodban vannak, hogy újra rabságba vessenek, vesztedet okozhatja. Elhiteti veled, hogy a menekülés reménytelen...

Ma a média különböző nyomtatott és elektronikus csatornáin ez az elrémisztés folyik, mert úgy mutatják be az ember vad ösztöneit, bűnös élvezetekre hajlamos természetét, mint amelyektől megszabadulni lehetetlen. Statisztikák, szociológiai felmérések, közvélemény-kutatások „bizonyítják”, hogy lehetetlen megmenekülnöd. Az éjszakai szabadulás illúzió, álom volt csupán.

Ilyenkor kiálthatsz az Úrhoz, szidhatod a te Mózesedet, aki felbízott téged a szentség és ártatlanság útjának követésére, ostoba módon újabb jeleket kérhetsz vizsgáztatva az Urat, de mindez hiábavaló.

Két dolgot kell tenni az Úr parancsa szerint:

„Ne félj, maradj nyugton”, és: „Indulj!”

Nyugton maradni annyi, mint az Úrban bízni, indulni pedig azt jelenti, hogy a felvett irányt követed anélkül, hogy hátrafelé nézve rémüldöznél. A szenvedélyek legvadabb tombolása, állandó perzselő kísértése közepette egyszerűen tartsd az eddigi irányt. Ez életforma is. Egyfajta igen kemény rend, amely megmutatkozik az imádság idejének betartásában, a munkavégzésben, az evésben-ivásban, a kikapcsolódásban és az éjszakai alvásban. Persze nem a napirendbe kell vetni bizalmadat, hanem egyedül a szabadító Istenbe.

Az Úr elvégez majd mindent. Ő harcol érted, de csak e két feltétellel: ha feltétlenül bízol benne, és ha kitartasz az úton, melyet mutatott neked.

Évközi 16. hét

Hétfő, II. évben

Mik 6,1-4.6-8; Mt 12,38-42

„Megmondták neked, ó, ember, mi a jó és mit kíván tőled az Úr: Semmi mást, mint hogy váltsad tettekre az igazságot, szeresd hűségesen, és járj alázatosan a te Isteneddel!”

A mai Olvasmányban mintha a nagypénteki panaszéneket hallanánk, melyben az Úr perbe száll bűnös népével és szelíd szemrehányást tesz neki: *„Népem! Mit vétettem ellened? Vagy mivel voltam terhedre? Felelj nékem! Talán azzal, hogy kihoztalak Egyiptom földjéről?...”* Valójában, persze, nem Isten panasza ez, hanem a lelkipurdalástól gyötört hívő ember szavai, miután tudatosult benne, hogy megbántotta Alkotóját és Megmentőjét. A bűnbeesett Ádám önvádja, aki lázadásával elhomályosította magában Isten képét, s félelmében a kert fái mögé rejtőzött.

Amint akkor Ádámot szólította az Úr, úgy tárja most a nép elé parancsait, s ők lényegében ugyanúgy válaszolnak, mint egykor a bukott ősszülo. *„Mivel állhatok az Úr elé...?”* Isten szerető közeledésére a rossz lelkiismeret válasza: *„Félek tőled”*. Ez a fajta Isten-félelem nem a Szentlélek ajándéka, hanem a bűnös embernek a szívében lévő, eltorzított istenkép előtti pogány rettegése. A bukott ember vallása azon való kétségbeesett mesterkedés, hogy leszerelje Istent, hogy vallási gyakorlataival, áldozataival hasson rá és jóindulatra hangolja. Látjuk a fokozatokat, melyek végpontja a vallástörténet legszörnyűbb „engesztelése”: saját gyermekének feláldozásával akarja Istent megnyerni magának, pedig Ábrahám óta tudhatná, hogy ő nem mások feláldozását kéri, hanem önmagunk odaadását a minden emberi bizakodást felülmúló bizalomban.

A mi Urunk, Jézus Krisztust éppen azért ölték meg, mert szakított ezzel az Istentől elvadult emberi szívből származó vallási képlettel. A béna emberhez így szólt: *„Bízzál, fiam, bűneid bocsánatot nyertek!”* Zakeus is előbb részesült az Úr megtisztelő látogatásában, majd a bűnbocsánatban, s csak ezután, az ingyenes isteni irgalom megtapasztalása fölött érzett örömeiben lát neki, hogy helyrehozza, amit évek hosszú során át elrontott, s kárpótolja azokat, akiket megkárosított, és ezt olyan túlcserélő mértékkel teszi, mint amilyen mértékben megtapasztalta Isten megbocsátó szeretetét Jézusban.

Jézus Isten áldozata értünk, Isten felénk való közeledésének végső állomása. Benne Isten maga engesztelte ki önmagával a világot, mert nem a haragvó Istent kellett lecsillapítani Jézus vérével, hanem a bűnös ember fagyos szívét felmelegíteni a határt nem ismerő, halálon túl is érvényes szeretettel.

Évközi 16. hét

Kedd, I. évben

Kiv 14,21-15,1; Mt 12,46-50

„A víz visszaömlött, és ellepte a fáraó egész seregét. Senki sem maradt életben közülük. Izrael fiai azonban száraz lábbal mentek át a tengeren.”

A keresztség és a többi szentség hatásának előképe ez a halált és életet adó víz. De a keresztkút vizében már nem másvalaki hal meg és másvalaki támad fel, hanem ugyanaz a személy. Meghaltunk a bűnnek, és feltámadtunk Krisztusban az új és igaz életre.

Ne legyünk gonosz és hitetlen nemzedék, amely mindig új csodát kér az Úrtól, de megtérni nem akar, vagyis visszautasítja az Úr jeleiből, szentségeiből az előző életre halált hozó ítéletet. Amely bűnös életének szolgálatába akarja állítani Isten tetteit ahelyett, hogy bűnös életét vetné Isten tetteinek ítélete alá, hogy abból ölje ki a bűnt és támasszon fel az igazi életre.

Nemcsak a keresztségre, hanem minden szentségre érvényes ez a halált és életet adó hatás. Az eucharisztia vétele, ha engedjük működni magunkban, halált hoz bűnös énünkre: főleg a parázna életmódra, mert az áldozással Krisztus tagjává leszünk.

A bérmlás szentsége, a Szentlélek személy szerint való vétele halált hoz a más szellemeknek való szolgálatra és az önző, öntörvényű életre.

A szentgyónásban is csak akkor kapok új életet, ha előbb meghalok bűnös életvitemnek. A gyónás utáni órák és napok a keserű halál napjai a testi embernek, a bűnhöz szokott énnak, és feltámadás a lelki embernek.

A házasság szentsége halált hoz a könnyelmű kapcsolatokra, egynyári szerelmekre, és egészen új viszonyulást ad a másik nemhez, sőt még az ember saját testéhez is, amely ezentúl már nem a saját tulajdona, hiszen átadta házastársának, hogy ketten egy test legyenek.

A papság szentsége az áldozatra induló Jézus hatalmas elhatározásából fakadó erőt közli a felszentelt férfival, amely erő először is le akarja rombolni a helytelen kapcsolatokat, elpusztítani a testiességet, a karrierizmust és az anyagiakhoz való ragaszkodást.

A szentkenet régi embert romboló ereje is óriási. Az embernek a saját testi életéhez sem szabad görcsösen ragaszkodnia: gyógyulását csak annyiban szabad akarnia, amennyiben ezzel hasznára lehet testvéreinek, de késznek kell lennie az Úrhoz való költözésre, ha ez az Isten akarata.

Csak e rombolás és halál által építhet a szentségek ereje egy új világot bensőnkben.

Évközi 16. hét

Kedd, II. évben

Mik 7,14-15.18-20; Mt 12,46-50

„Melyik isten hasonló hozzád, aki megbocsátod a gonoszságot, és elengeded néped maradékának bűnét?”

Lehet, hogy az ember, amikor imádkozni kezd, azzal a szándékkal kezdi dicsérni az Urat, hogy ezzel elérjen nála valamit. Amikor azonban az igaz Isten elé járul, ez a gyatra, túlfutó emberi séma egyre jobban távolulni kezd, átalakul, kinyílik a végtelenre. Hiszen az imádkozó ember rádöbben Isten közelében, hogy ő nem csupán nagy Úr, hanem maga a teremtető és irgalmas Isten, akit szemlélni annyi, mint elmerülni a végtelen jóság óceánjában. Ez a felismerés szinte elfeledteti vele a konkrét kérést, hiszen bármi nagyot és fontosat, akár szent dolgot akart is, eltölpül a mellett a hatalmas ajándék mellett, amit Isten azoknak készít, akik őt szeretik. Minden őszinte imádság arra a csodára nyitja föl az imádkozó ember szemét, hogy Isten nem valamit akar adni, hanem önmagát.

A próféta ezt még ugyan nem tudja, mégis ennek a titoknak erőterébe emelkedik. Istenre való figyelése, elragadtatott csodálata olyan megingathatatlan bizonyossággal tölti el, mely az abszolút jövőre vonatkozó szilárd meggyőződés alapja: hogy minden látszat ellenére Isten mégis csak meghallgatja az ember kérését.

Sok keresztény imádkozóban is az ősi, istentelen világ működik, amikor Istenhez fordul. Amikor baj éri, amikor nehéz döntés előtt áll, elmegy a templomba, többet tesz a szokásosnál a perselybe, esetleg többet is imádkozik, de mindezt csak a kitűzött cél érdekében teszi, s amint azt elérte, visszatér langyos és bűnös életviteléhez, amelyhez Istennek semmi köze sincs.

Az igazi imádság ezzel szemben, amely Isten szemléletén és csodálatán nyugszik, nem saját céljainak akarja megnyerni Istent, hanem az ember bensejét alakítja át egyre jobban Isten csodáinak és törvényeinek befogadására. Aki így imádkozik, annak nincs „profán” élete, annak minden napját, az ünnepeket és a hétköznapiakat egyaránt Isten közelségének tapasztalata szövi át. Többé nem önmagára tekint, mert akkor az a kísértés érheti, hogy visszaesik a bűnbe, a gögbe például, ha egy pillanatig is önmagának tulajdonítja, amit Isten kegyelme művelt vele. Az az ember viszont, akit elragad Isten irgalmának szemlélése, mely számunkra a prófétákat messze túlszárnyalva felragyogott Urunk, Jézus Krisztusban, az nem csupán az őszinte imádság örömét és Isten közelségének boldog perceit éli át nap mint nap, hanem valóságosan kiszabadul a bűn rabságából, gyökeresen szakítani képes a világ szerinti életmóddal, s már nehezebbre esik, hogy Istennek akár legkisebb parancsával is szembeszegüljön.

Évközi 16. hét

Szerda, I. évben

Kiv 16,1-5.9-15; Mt 13,1-9

„Ez az a kenyér, amelyet az Úr eledelül adott nektek.”

A mai evangéliumban ismét a magvetőről szóló példabeszédet olvassuk. Az ige befogadása akkor tökéletes, ha tökéletesen magunkra értjük, egyedül ránk vonatkozóan érezzük, tudjuk és akarjuk is.

Az Isten által megszabadított Izrael útját az Ígéret földje felé az Istennel szembeni értetlenségek és zúgolódások osztják egy-egy szakaszra, vagy ha Isten oldaláról nézzük, az ő újabb és újabb csodás gondoskodásai értetlen és zúgolódó népéről. (A zúgolódás nemcsak illetlenség, hanem szégyenletes szeretetlenség is Urunk ellen. Az értetlenség azonban nem tilos, hiszen a szentség útja az emberi értelem számára felfoghatatlan.)

Az Ígéret földje felé haladó nép égből hullott kenyeret kap, amely a mennyei Kenyérnek, az eucharisztiaának az előképe.

Az égből alászállott Kenyér nélkül lehetetlen végigjárni azt az utat, amely az örök hazába vezet. A szentáldozáshoz való viszonyulásod döntő, alapvető fontosságú a lelki élet útján. Nélküle éhen hal a lelked! De akkor is éhen hal, ha úgy veszed, mintha közönséges kenyér volna.

Igen-igen fontos, hogy miként készülsz az eucharisztia vételére, van-e hálaadásod áldozás után. (Régen a pap a sekrestyében térdén állva imádkozott a szentmise után, ma a legtöbb sekrestyében nincs is térdeplő.)

Visszagondolsz-e a nap folyamán erre az égből kapott szent mannára, melyben nem csupán megesszünk egy darab kenyeret, hanem a második isteni személyt, az egyszülött Fiú életét fogadjuk magunkba?

Ha hagyod, hogy ő mondja meg, hogyan élj, mit tegyél ma, akkor befogadtad őt, s akkor lesz erőd tovább vándorolni az ígéret földje felé.

Évközi 16. hét

Szerda, II. évben

Jer 1,1.4-10; Mt 13,1-9

„Ne mondd azt, hogy ifjú vagyok, hanem menj el azokhoz, akikhez küldelek, és mondd el nekik mindazt, amit parancsolok neked. Ne félj tőlük, mert én veled vagyok, és megoltalmazlak – mondja az Úr.”

Isten rád is olyan küldetést bíz, amely meghaladja erőidet és képességeidet. Nem az az igazi küldetésed, amit magad választasz, amit hajlamaidhoz, adottságaidhoz illőnek találsz. S ha nem vagy hajlandó az Úr szavára bátran elindulni oda, ahová küld téged, akkor tudd meg, saját önmegvalósításod áldozatává válsz, foglya maradsz egy olyan világnak, amely előbb-utóbb nagyon szűkös, szomorú és sivár lesz számodra.

Az sem lehet kifogás, hogy még fiatal vagy. Nem az érik meg az Istentől reá bízott küldetésre, aki elér egy bizonyos kort, hanem aki felfogja, amit az Úr ígért neki, amikor így szólt: *„Én veled vagyok és megoltalmazlak.”* Az ígéri ezt neked, aki megalkotott téged anyád méhében, de már azelőtt, egy örökkévalóságon át ismert, szeretett és kiválasztott téged, hogy megszenteljen, vagyis az ő isteni életéből részt adjon neked.

Merülj el egy kicsit saját létezésed titkának szemlélésében. A létezés, amit azzal az egyszerű szóval fejezünk ki, hogy „vagyok”, olyan csoda, amelyet nem lehet feldarabolni, megszámlálni, lemérni, vagyis kívül esik a természettudományok vizsgálódási körén. Mégis van létezés. Most ne arra figyelj csupán, hogy milyen vagy: férfi vagy nő, jó képességű vagy kevésbé tehetséges, idős vagy fiatal, hanem arra figyelj, hogy gyökereid a létezés mélyébe nyúlnak, amely mindenestül a teremtő Isten után kiált. Ő az, aki ezt mondja magáról: *„Én vagyok, aki vagyok”*, tehát nem csupán a minden más létezés alapját adó, további okot nem feltételező lét maga, hanem öntudatos, személyes létezés, amelyből egyedül nyer magyarázatot a mi személyes voltunk is.

Prófétai küldetésünk emberségünk e legmélyebb titkából ered. Ha életünket nem ebben a mélységben éljük, ha gyökereinket nem hagyjuk az isteni ígéretek világába lenyúlni, meghamisítjuk Istennek Jézus Krisztusban adott üzenetét s menthetetlenül kudarcot vallunk. Nem elég szavakkal, életünkkel is hirdetnünk kell az evangéliumot, ehhez a tanúságtételhez azonban elengedhetetlen létezésünk legmélyebb titkainak elragadtatott szemlélése, melynek során Teremtőnk megfürdet a létezés kristálytisza patakjában, s mivel velünk van, erősek, tiszták, s legyőzhetetlenek leszünk.

Évközi 16. hét

Csütörtök, I. évben

Kiv 19,1-2.9-11.16-20b; Mt 13,10-17

„Ekkor az Úr leszállt a Sínai-hegyre, a hegy csúcsára, és felhívta Mózeszt a hegy tetejére.”

A nép lent áll, megtisztulva, elkülönítve a pogányoktól, beavatva az egyetlen Isten imádásába és szolgálatába. Ekkor hangzik fel a tíz szó, amelyet mi Tízparancsolatnak nevezünk, s amely az egész emberiséget érinti, hiszen ebben azt hirdeti ki Isten nyilvánosan, érthetően, leírhatóan, ami, ha homályosan is, minden ember lelkiismeretében benne van.

Tanulságos, ha a legnagyobb isteni tetteknek megnézzük az előzményeit. A pusztai vándorlás, ami megelőzte a Sínai-hegyhez való érkezést és ezt az ünnepi felkészülést, nagy iskola volt Izraelnek, és ezért minden egyes keresztény léleknek. Negyven év alatt kihalt az a nemzedék, amely a pusztai lét keménységétől megriadva és szinte megbotránkozva visszakíváncozott Egyiptom húsfazekaihoz.

A mi életünkben is ki kell halniuk, el kell pusztulniuk bizonyos indulatoknak, melyek a bűnök szolgátságába vágyódnak vissza. A vágyainknak kell új fordulatot venni, egyébként soha nem fogjuk valójában elfogadni a tíz isteni szót. Azt titkon Egyiptom szolgátságába vágyódva lehetetlen teljesíteni. Nem a Tízparancsolat teljesíthetetlen, hanem az az emberi állapot alkalmatlan a teljesítésére, amelyben bizonyos rabságoktól igazából nem is akarunk megszabadulni.

A pusztában, távol a pogány hatásoktól az új nemzedék beavatást nyert Isten mindenhatóságának és gondviselő jóságának misztériumába, olyan életvitelt sajátítva el, amely mindenestül és minden pillanatban kapcsolatban van az Úrral, és egészen ráhagyatkozik.

Van-e ilyen szakasz életünkben? Ilyennek kellene lennie a gyermekkorunk, beavatásnak az Istenben való életbe, távol a pogány hatásoktól. De ha megkapta is az ember, hogy már gyermekként az Úrral kezdett járni, akkor is keresnie kell időnként a pusztát. Hol és mikor és hogyan vonulsz te a pusztaságba?

S végül fel kell készülni az ünnepre, az Úr igéjének meghallgatására: *„Az Úr ezt mondta Mózesnek: »Menj vissza a néphez, aztán tartsanak megszentelődést ma meg holnap, és mossák ki ruháikat! Készüljenek a harmadik napra, mert a harmadik napon leszáll az Úr az egész nép szeme láttára a Sínai-hegyre.« ”*

Így kellene felkészülni minden vasárnapi misére, ahol leszáll közénk az Úr, és kihirdeti szavát, a szent evangéliumot. Meg kell szentelődni a belső bűnbánat által. Készülni kell a harmadik napra, a feltámadás napjára, a vasárnapra.

Évközi 16. hét

Csütörtök, II. évben

Jer 2,1-3.7-8.12-13; Mt 13,10-17

„Elhagytak engem, az élő vizek forrását, hogy ciszternákat ássanak maguknak, víztárolókat, amelyek megrepedeznek, amelyek nem tarthatják meg a vizet.”

Húsvét és Pünkösd óta, amióta kiderült, hogy az örök életre szökellő vízforrás nem más, mint a Szentlélek, akit mindnyájan megkaptunk szívünkbe a keresztség és bértámasztás által, az a figyelmeztetés, amelyet Jeremiás próféta mond, ránk, Krisztus-hívókra mégjobban és mélyebben vonatkozik, mint azokra a zsidókra, akik a próféta kortársai voltak.

Ki az, aki elhagyta az élő vízforrást, aki hűtlen lett a benne lakó Szentlélekhez, az Atya és a Fiú Lelkéhez, aki Isten legbensőbb, szentháromságos életét tartja fenn bennünk? Mindaz, aki keresztyén létére nem ebből a valóságból él, nem erre alapozza mindennapjait, hanem valami másba veti bizalmát. Valójában egyetlen helyes lelkeségi irányzat létezik Krisztus Egyházában a szó szoros értelmében: az, amely a Szentlélekből mint az örök élet forrásából él, a szentségek és a szent liturgia erőterében. Amelyik mozgalom nem talál kapcsolatot ezzel a forrással, hanem valami felületes és mulandó programot fogalmaz meg, az minden jó szándéka ellenére repedezett falú ciszternák poshadó vizét kínálja csupán. Az a közösség, amely nem a szentségek mélyén működő isteni valóságra épít, hanem felületes, érzelmi szeretetáramlásra koncentrál, az soha nem válik igazán közösséggé, hamarosan kiürül, kiszárad, és képtelen lesz szomszédját oltani azoknak, akik az isteni élet vizei után vágyakoznak. Az olyan közösség, amely a szent liturgia mély értelmű, Istentől kapott jeleit felcseréli divatos és hatásadász eszközökre és gesztusokra, képtelen lesz megtartani az igaz hit forrásából fakadó, örök életre szökellő vizeket, azok szétfolynak, tovatűnnek falai közül, s nem marad más, csak az üres, görcsös emberi erőlködés.

Az a közösség viszont, amely az eucharisziát úgy fogja fel, mint a Krisztussá alakulás szentségét, amely által mi magunk válunk végső soron tabernákulummá, ahol a Szentlélek mint az örök, boldog élet forrása van jelen, amely úgy olvassa a Bibliát, hogy megérti a szentírás legvégső üzenetét, hogy szívünkben az élő víz folyói fakadnak, amely úgy tekint a Szent Szűzre, mint a Szentlélek templomára, akinek titka a mi mindennapi keresztyén létünk mélyét érintő valóság, annak a közösségnek tagjai minden gyöngeségük ellenére is birtokolják Isten Szentlelkét, pontosabban őket birtokolja a Szentlélek, úgyannyira, hogy az egész Egyházat csodás termékenységgel áldja meg általuk.

Évközi 16. hét

Péntek, I. évben

Kiv 20,1-17; Mt 13,18-23

„Én vagyok az Úr, a te Istened, én hoztalak ki Egyiptom földjéről, a szolgaság házából. Ne legyen más Istened rajtam kívül!”

A Tízparancsolat, az egész erkölcsi rend egy hatalmas isteni cselekvésre és egy nagy emberi döntésre épül. Ha nem látom szüntelenül Isten hatalmas művét, s nem hozom meg az alapvető döntést mellette, akkor a Biblia erkölce nyomasztó súly, rettenetes teher és megoldhatatlan feladat lesz számomra.

Mindaddig ki leszek szolgáltatva a kísértések idején ösztöneimnek, felkorbácsolt érzelmeimnek, megalkuvásra hajlamos természetemnek, amíg nem kezdem látni, szemlélni, csodálni mindazt, amit Isten végbevitt értem. Ő hozott ki Egyiptom földjéről, a rabszolgaság és az örök halál birodalmából, ahol a sátán az úr. *„Kirágadott a sötétség hatalmából, és áthelyezett szeretett Fia országába.”* Üdvösségem „előállítás” nekem semmibe nem került; Isten azonban kezdettől fogva gondoskodott rólam, s a legdrágábbat, szent Fiát sem tagadta meg tőlem, hanem bűneimért váltságul adta. Isten szeretete már bizonyított, s erre a szeretetre épül a Tízparancsolat és a keresztény erkölcs.

S én hogyan mutatom meg szeretetem? Azzal a döntéssel, amellyel nap mint nap újra megvallom, hogy nincsen más Istenem az Úron kívül. Azzal, hogy ellenállok a kísértésnek, hogy bárkit vagy bármit istenítsek, s háttérbe szorítsam miatta az egyetlen Istent. Azzal, hogy valahányszor rajtakapom magam, hogy én magam akarom „kifaragni” itt a földön a magam külön bejáratú mennyországát a számomra kedves emberekhez, tárgyakhoz, szellemi-lelki javakhoz való túlzott ragaszkodásommal, saját kezűleg rombolom szét ezt az Isten elleni, mert kisszerű, tisztátalan és ráadásul valótlan világot, mielőtt mindenestül rám omlana és maga alá temetne.

Az Isten melletti döntés, a más istenek elutasítása nagyon könnyű akkor, ha mindennap megújítom, s nem engedem, hogy szívemet behálózzák a rendetlen vágyak, birtokló kötődések. Ha azonban ezt elmulasztom, szinte észrevétlenül bálványimádóvá válhatok, mert a sátán elkápráztat, és isteni fényben tünteti fel azt, ami nem Isten. Akkor hiábavaló lesz Isten műveinek emlékezete, az Úr tanításának hallgatása: útszélre, kövek vagy tövisek közé hullik bennem az isteni ige magvetése.

Gyökeret verni, kihajtani és termést hozni csak akkor tud, ha nap mint nap megtisztítom és előkészítem szívem talaját azzal, hogy szabadító művét szemlélem, és egyedül őt akarom Istenemnek.

Évközi 16. hét

Péntek, II. évben

Jer 3,14-17, Mt 13,18-23

„Azokban a napokban – mondja az Úr – nem beszélnek többé »az Úr szövetségének ládájáról«, nem jut eszébe senkinek, nem is emlékeznek rá, és nem is készítik el többé.”

Amikor Isten valami nagyobbakat akar adni, vagyis beteljesíteni korábbi ígéreteit, akkor előbb megengedi, hogy eltűnjön a szemünk elől az, ami eddig a legszentebb, a legnagyobb volt a számunkra, amely leginkább jelképezte az ő jelenlétét és szeretetét. Nem csupán bűneid következménye lehet az, hogy eltűnik szemed elől az isteni szeretetet hordozó jel. Ilyenkor elhagyottnak érzed magad, és félelem száll meg. De nehogy nekiállj új „frigyládát” faragni vagy édes-bús nosztalgiával visszarévedni a múltba, konokul rögzíteni akarva egy már túlhaladott állapotot. Egyet tehetsz: várakozz magára az élő Istenre, hogy úgy mélyítse el, teljesítse be az előző jelképpel jelzett szeretetszövetségét, ahogy ő akarja. Majd ha beteljesítette, akkor emlékezhetsz a korábbi jelle, sőt emlékezned is kell, mert akkor már az is a beteljesedés fényében fog ragyogni.

Az emberi szeretetben is átélhetünk hasonlót, ha két szív elhatározza, hogy beleveti magát – nem egymás szeretetébe, hanem magának a szeretet misztériumának végtelen örvényléseibe. A régi szeretet és annak jelképei szépen elolvadnak, de ők tudják, hogy egy nap egymásra találnak, mert a szeretetnek nem abban a formájában akarnak együtt létezni, amelyet eddig megtapasztaltak, hanem magában a Szeretetben.

S ha várakozásuk emberileg hiábavalónak tűnnék is, valójában gazdag tapasztalat ez az üdvösségtörténet azon szakaszáról, amelyről Jeremiás próféta ad hírt a mai Olvasmányban. Ha kitartanak az átmeneti jeltelenségben, előbb-utóbb egy magasabb rendű világban ismét találkoznak, ami már a túlvilágnak, a boldog örök életnek elővételezése lesz.

Azért tűnt el a frigyszekrény és maga a jeruzsálemi templom is, mert Jézusban jelent meg eddig elképzelhetetlen beteljesedésben az új és örök szövetség jele. A mi templomi tabernákulumunk nem a frigyszekrény jelképe, hanem annak a frigyszekrénynek előcsarnoka, amely a te szíved, a te lelked, ahol a Szentháromság Isten lakást vesz.

Évközi 16. hét

Szombat, I. évben

Kiv 24,3-8; Mt 13,24-30

„Mózes vette a vér felét, és áldozati csészékbe öntötte, a vér másik felét pedig az oltárra hintette.”

A legmélyebb összetartozás testileg a vérségi kötelék, lelkileg pedig a szövetség. E kettő kapcsolódik össze a vérszerződésekben, és jelenik meg Isten és ember szövetségekötésekor.

Az áldozati vér egyik fele az Istené, a másik fele az emberre hull. Ez érvényes az Újszövetségre is, mely a Bárány vérében kötött. Jézus Krisztus áldozata kiengesztelődést szerzett Isten és az ember között, s egyben új életet hozott számunkra. Így vált áldássá az átok: *„Az ő vére mirajtunk és a mi fiainkon!”*

A mindenható Isten testvériséget vállalt velünk, amikor egyszülött Fia felvette a mi testünket, az ő vérének kiontása pedig a mi életünket iktatta be a Szentháromság isteni életének vérkeringésébe.

Ez az az áldozat és szövetségkötés, amely napról napra megújul az oltáron minden egyes szentmisében. Isten részéről örök ez a szövetség, nekünk azonban szükségünk van rá, hogy ismételten felidézzük és megújítsuk, s így az istengyermeki életnek a keresztségünkön lelkünkbe elvetett magja kicsírázzon és felnövekedjék bennünk.

Éppen ezért konkolyt vet mindaz, aki a szentmisének ezt az áldozati jellegét elhomályosítja, és saját ízlése szerint csupán ünnepi lakomává, szellemi csemegézéssé, érzelmekkel áthatott imaösszejövettelé degradálja. Mérhetetlen rombolást tud végbevinni még a jó szándékú tudatlanság is, mert mögötte ott a tudatos gonoszság, az Ellenség, akinek éppen az az érdeke, hogy összetévezzük a búzát és a konkolyt, hogy minden viszonylagos és bizonytalan legyen, s így megmérgeződjék az a forrás, amelyből az egész Egyház élete fakad.

Az új és örök szövetség iránti hűségünk mindenekelőtt a Jézus Krisztushoz és az ő Evangéliumához való hűség kell hogy legyen. S hogyan tudnánk hűségesek lenni, ha nem becsüljük a szenthagyományt, mely számunkra a hitletéteményt kétezer éven át megőrizte, s ha nem tiszteljük a szent liturgiát, amely ugyancsak kétezer év óta a krisztusi élet forrása?

Krisztus meghagyta az utolsó vacsorán: *„Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!”* A miséző Egyház pedig attól a naptól fogva mind a mai napig és egészen a világ végezetéig kijelenti: *„Követjük és megtartjuk, amit az Úr parancsol.”*

Évközi 16. hét

Szombat, II. évben

Jer 7,1-11; Mt 13,24-30

„Ne bízzatok az ilyen hazug beszédben: »Az Úr temploma, az Úr temploma, az Úr temploma ez! Biztonságban vagyunk, olyan biztonságban, hogy továbbra is elkövethetjük gonoszságainkat.« ”

Mintha ellentmondás volna e között a Jeremiás próféta szájából származó kijelentés és a mai Evangélium tanítása között, amely szerint az Úr hagyja, hogy a búza közé vegyülve felnőjön a konkoly is, s majd csak az utolsó napon, a nagy aratáskor kerül sor a jó és rossz szétválasztására. Hiszen Jeremiás próféta azonnali megtérést követel, amely nélkül minden vallásos cselekedet, ragaszkodás a templomhoz és a szent szokásokhoz hiábavaló és reménytelen.

Meg kell különböztetni azonban két dolgot: más az, ha valaki rémülten veszi észre lelke szántóföldjén a sarjadó konkolyt, és megint más, ha nem is törődik vele. Más az, ha minden erőddel a bűn ellen harcolsz, s szomorúan tapasztalod, hogy minden erőfeszítésed ellenére újra meg újra felüti a fejét, s ismét más, ha beleegyezel a bűnbe, s hamis vallási ideológiával próbálsz meg nyugtatgatni lelkiismeretedet. Az első esetben türelemre van szükség, és nagyfokú bizalomra az Úr iránt, aki maga végzi el a bűn kiirtását lelkedből, hogy helyébe a tisztaság és szentség jó magját vesse, a második esetben azonban azonnali és gyökeres szakításra, erőszakos beavatkozásra, hogy ki ne pusztuljon a maradék kevés búza lelked szántóföldjéből.

Mikor gondolhatod, hogy ez a második eset áll fenn az életedben? Akkor, ha nem szakítottál a bűnre vezető alkalmakkal, ha fenntartod a rossz kapcsolatokat, őrizgeted azok tárgyi emlékeit, s ha a bűnt nem tartod a legnagyobb ellenségnek az életedben, hanem titkon, szíved mélyén vágyakozol édességére.

Jeremiás kortársai elvakultságukban maguk végezték el az utolsó ítéletet önmaguk fölött: azáltal, hogy kijelentették, szerintük is bűnös életüket elfogadhatóvá teszi Isten szemében a templomhoz való ragaszkodás, Isten helyébe ültették magukat. Az Evangéliumban éppen arra kapnak intést a tanítványok, hogy ne hozzák előre az ítélet napját, s ne kizárólag a maguk szempontjai szerint akarjanak igazságot szolgáltatni. Az ítélet Istené, mi legfeljebb azt tehetjük, hogy nap mint nap kiszolgáltassuk szívünket neki, akinek ítélete nem az elpusztítás, hanem a több, a maradandó élet újbóli felkínálása.

Évközi 17. hét

Vasárnap, A évben

1Kir 3,5.7-12; Róm 8,28-30; Mt 13,44-52

„Adj hát szolgádnak éber szívet.”

A nyár kellős közepén az Úr a mai olvasmányokon keresztül arra a csodálatos hivatásunkra emlékeztet, amelynek nem szabad elhalványulnia bennünk a tengerparton üdülve vagy a hegyekben kirándulva sem. Azokat pedig, akik még ilyenkor is dolgoznak, vagy akik nem engedhetik meg maguknak az igazi nyaralást, gondos szeretettel vonzza az isteni nyugalom örök kikötője, Krisztus békéje felé.

Salamon király kérése arra int, hogy a jólét, a gazdagság, az élet örömei vagy a minket körülvevő szépségek nemcsak Istenre irányíthatják figyelmünket, de el is fordíthatnak tőle, arra kísérhetnek, hogy bennük keressük életünk értelmét. Az ifjú Salamon jól tudja, hogy a rá váró méltóság és feladat túl nagy ahhoz, hogy saját erejéből meg tudná állni a helyét: a hatalom megszedíthetné, a felelősség súlya pedig összeroppanthatná. Csak az Istenre figyelő, bölcs szív képes a maguk helye és jelentősége szerint megítélni a dolgokat.

Szent Pál apostol arról ír, hogy „az Istent szeretőknek minden a javukra válik”. Akinek szíve Istenre figyel, öbelé kapaszkodik, nem csupán eligazodik a kísértések útvesztőiben, de megtapasztalja azt a világmindenség és a történelem mögül sugárzó végtelen szeretetet is, mely egészen más színben tünteti fel e világ minőségeit, és amit esetleg rossznak, értéktelennek, hátrányunkra válónak tekintettünk, beragyogja fényével, és üdvösségünk szolgálatába állítja.

Mert valójában nincs is más feladatunk, mint Istenre figyelő szívvel az igazi értéket, az egyetlen szükségeset keresnünk, ahogy azt Jézus a mai Evangéliumban tanítja. S ebben a keresésben nem vehetünk ki szabadságot, nem hagyhatunk fel vele egy pillanatra sem, hiszen olyan kincsről van szó, amiért érdemes mindenünket eladni. Ez a kincs el van rejtve a földi élet szántóföldjében, mindennapjaink, körülményeink, kapcsolataink szövetében, de ha nem szűnünk meg Istenre figyelni, biztosan rábukkanunk. Nem elég a rosszat elhagyni, azt sem szabad engednünk, hogy a jó birtoklása megakadályozzon minket abban, hogy a legjobbat válasszuk! Csak az Istenre hallgató szív képes felismerni a valódi igazgyöngyöt, s megszabadulni minden mástól, hogy azt elnyerje.

Az Istenre hallgató szívű ember attól sem fél, hogy Isten szeretetének hálója bekeríti. Felismeri a kényszer erejével rá nehezedő helyzetekben is Isten jelenlétét. Rádöbben, hogy ezek nélkül talán nem is találta volna meg őt. S amit eddig csapásnak, szükségszerű rossznak érzett, az most átváltozik teste és lelke javára örömmé, békévé, felbecsülhetetlen értékű kincssé.

Évközi 17. hét

Vasárnap, B évben

2Kir 4,42-44; Ef 4,1-6; Jn 6,1-15

„Elizeus megparancsolta: »Adjatok enni az embereknek!« Szolgája ellene vetette: »Hogy adjak ennyit száz ember elé?«

A materialista ember ezzel a felszólítással nem tud mit kezdeni, mert csupán hirtelen fölmerülő élelmezési problémát lát benne, amelynek megoldásához sem eszköze, sem ideje nincsen. A naiv hívő ugyancsak tehetetlenül tárja szét a karját, és Isten csodálatos közbelépésére vár. Aki viszont igazán hisz és bízik Istenben, az nem kapitulál ebben a helyzetben, hanem megteszi, ami tőle telik, a többit pedig Istenre bízva.

Isten csodáinak véghezvitelében számít a mi közreműködésünkre. Ahogy a régi skolasztikus bölcsesség fogalmaz: a természetfölötti a természetesre épít. Jelen esetben arra a húsz árpakenyérre, melyet a próféta ajándékba kapott, pontosabban arra a gondoskodó szeretetre, amellyel ezt a kenyeret jótevője neki adta. Ahol egyik ember a másik szükségleteiről gondoskodik, megfelelkezve önmagáról, de legalábbis háttérbe szorítva saját igényeit, ott olyan légkör, erőter keletkezik, amely mindjárt mozgósítja Isten országának erőit.

Amikor a tévé képernyőjén vagy közvetlen a szomszédban természeti katasztrófát: pusztító árvizet, tűzvészt, földrengést vagy forgószelet látunk, elszörnyedünk, és szemrehányással illetjük Istent, hogy ilyesmit megenged. Pedig az elemi csapások okozta károk sokszor megelőzhetők vagy legalábbis csökkenthetők lennének, ha nem volna annyi emberi mulasztás, gondatlanság és elővigyázatlanosság helyi és globális szinten egyaránt. De ha már a megelőzésre nem ügyeltünk eléggé, legalább a bajban legyünk ésszel, felismerve, hogy nem tehetetlenül sajnálkozni kell, hanem megtalálni az összefogás lehetőségét, és közös erőfeszítéssel munkálkodni a károk enyhítésén és egymás megsegítésén. Az ilyen helyzetekben napvilágra kerülő jóság és önzetlen tenni akarás csodákra képes, mert az ember, amikor nagylelkűen jót tesz, önkéntelenül is megnyílik az isteni jóságra, s alkalmassá válik arra, hogy Isten ereje nyilatkozzék meg általa.

És még egy nagyon fontos dolog: Isten egészen biztosan, akár csodás módon is gondoskodik azokról, akik elsősorban az ő országát és annak igazságát keresik, s eközben megfelelkeznek evésről-ivásról, anyagi javakról és szükségletekről, mint a Jézust hallgató néptömeg a pusztában. Aki a jobbik részt választja, azaz szívének csupán egyetlen gondja van: Isten akaratának keresése és teljesítése, az mentesül a világ gondjainak szorongatásától, s újra és újra megtapasztalja életében az isteni gondviselés apróbb és nagyobb csodáit.

Évközi 17. hét

Vasárnap, C évben

Ter 18,20-32; Kol 2,12-14; Lk 11,1-13

„Tíz kedvéért is megkímélem a várost.”

Az a város, ahol a bűn az eszmény, az erény pedig a megvetés tárgya, ahol üldözik az igazakat, az a város a végnapjait éli, és Isten embereinek üdvösségük érdekében menekülniük kell onnan, mert különben őket is maga alá temeti a nagy robajjal összedülő, bűnös emberi építmény.

Nem csupán politikai emigráció létezik, hanem Isten törvénye miatti önkéntes száműzetés is, s bizonyos értelemben ez minden keresztény hívő osztályrésze. Hiszen a mindenkori civilizáció, az új évezredé is, sorra kitermeli magából az isten- és emberellenes tendenciákat, amelyek rendre saját pusztulását is okozzák, s amellyel szemben belső ellenállást kell kifejtenünk, s ha nem marad más, végső megoldásként ki kell vonulnunk a városból: a társadalom, közízlés, közérkölcslő romlott világából. Az imádkozó ember csatlakozhatatlan érzéssel sejtje meg, mikor jön el az a pillanat, amikor már nem maradhat tovább, amikortól kezdve nem vállalhat szolidaritást azokkal, akik jól érzik magukat ebben a mérgező légkörben, amikor már nem tehet egyebet, mint Isten irgalmára bízva őket szedi a sátorfáját, s legalább a családját, a rábízottak legszűkebb körét próbálja megmenteni.

Ábrahám Istennel alkudozva maga látta be, hogy nem az Úr akarja elpusztítani a várost, hanem a gonoszok hatalmas túlsúlya teszi immár menthetetlenné. A bűn önpusztító, következményeképp a belesüllyedt embert is magával rántó és elpusztító örvény. A türelmi zónák, a bűnös szexuális kapcsolatot biztonságossá tenni hivatott óvszerek mind az emberi képmutatás szomorú példái: nem óvnak meg a büntől, hanem megalkusznak vele, a „kisebbik rossz” választásával próbálva meg kikerülni a nagyobb rosszat, magunk is látjuk, milyen sikerrel.

Szodoma és Gomorra nem város csupán, hanem szimbólum: a bűnbeesett emberiségé, amelynek egyetemes megmentésére siet Isten nagylelkűsége, mely bár a részleges önpusztítás következményeit meg nem szünteti, végtelenül tágasabb és mélyebb, mint az alkudozó Ábrahám jószívűsége. Isten egyetlen Igaz, Jézus Krisztus miatt az emberiség minden bűnét megbocsátotta Ádám vétkétől az utolsó napig, s a következményeivel ellenünk szóló adóslevelet eltörölte, az útból eltávolította, és a keresztre szegezte.

Azóta van bűnbocsánat. A lélekben halott ember nincs végleg elveszve, ha kész eltemetkezni Jézus Krisztussal, hogy vele is éljen annak az Istennek az erejébe vetett hit által, aki feltámasztotta őt a halálból.

Évközi 17. hét

Hétfő, I. évben

Kiv 32,15-24.30-34; Mt 13,31-35

„Mikor aztán Mózes a tábor közelébe ért, meglátta az aranyborjút és a táncolókat, nagyon megharagudott: a hegy lábánál földhöz csapta és összetörte a táblákat. Aztán megragadta az aranyborjút, amelyet készítettek, elégette, porrá zúzta, majd vízbe szórta, a vizet pedig megittatta Izrael fiaival.”

Hogyan változhatott ekkorát a nép ilyen rövid idő alatt? Hogyan lehet annak ellenkezőjére jutni, amit eddig teljes szívvel-lélekkel vallottunk? Ez az egyik legszorongatóbb kérdésem az emberek közötti viszonyban is, meg az Isten és ember kapcsolatában is.

Nem egyszeri és durva fordulatról van szó. Azt egy közösség mindjárt észrevenné, és lennének ellenzői, az ember egyéni életében nem fogadná el, határozottan visszautasítaná. Ám a kísértésbe való belebocsátkozás az alig érzékelhető finom átmeneteken keresztül sodor a bűnbe. Csak a tapasztalat tudatosítja ezt bennünk, az igazán tapasztalt lelki mesterek ezért egy apró rezdülésben is észreveszik a lényegi elmozdulást, egy jelentéktelen felhangban is az idegen és hamis csengést. (Ezért is hatnak ránk feszélyezően az ilyen „élő lelkiismeretek”.)

Áron pap belement abba a jogosnak látszó dologba, hogy valami jelet készítsenek, amely jelzi az Örökkévalót, aki kiszabadította őket Egyiptomból. Az ókorban vagyunk: egyetemes a bálványimádás, és a bálványok egyfajta civilizációt és kultúrát teremtettek. Izrael esetében ezen a ponton még szó sincs bálványimádásról, csak egy jelet akarnak, amely az Úrra emlékezteti őket. Éppenséggel az Isten iránti buzgalom hajtja őket, mégis: ebben a kérdésben Áronnak éreznie kellett a hamis felhangot!

Valahogy így indulhatott. A te feladatod, testvérem, hogy életed eseményeiben felfedezd az ilyesfajta elmozdulásokat és tanulj belőlük. Minden bűn, amit a Tízparancs ellen elkövetnek, ilyen finoman, alig észrevehetően születik meg az érzékeny, Istent imádó lelkekben.

A végén aztán az egész épület – a lélek épülete – megcsúszik és összedől. A nép egyértelműen a bálványimádás bűnébe esett, vagyis a két kőtábla minden további parancsát fenntartó első parancsolat megszegésébe. Ezért vágta oda Mózes a kőtáblákat. Mert most előről kell kezdeni mindent. És össze kell törni, porrá kell zúzni a bálványt is, azután lenyelni. Csak lássák, hogy ahonnét kijön belőlük s ahová kerül, oda való minden cselekvés, ideológia, amely az élő, örök és egyetlen Isten helyett bármi előtt leborul, ami csupán teremtmény.

Évközi 17. hét

Hétfő, II. évben

Jer 13,1-11; Mt 13,31-35

„Szívük gonosz útján járnak, más istenekhez pártolnak, hogy azoknak szolgáljanak, és azokat imádják. Azért lesznek olyanokká, mint ez az elrohadt öv, amelyet semmire sem lehet többé használni.”

Nem az a próféta, aki különféle trükkökkel vagy belső hangra hivatkozva megmondja egyesek jövőjét, hanem az, aki a valóságot látja, a jelen világot a maga rétegzettségében és Istenhez való viszonyában. A felszínen minden szép és rendezett: Jeruzsálem lakói szorgosan végzik munkájukat, az asszonyok gyerekeket szülnek és nevelnek, a férfiak összejöveteleket tartanak, a papok az előírások szerint mutatják be az áldozatot az Úr templomában, a város örei pedig pontosan nyitják és zárják a kapukat. Egyedül a próféta lóg ki a sorból, ő most is valami különlegeset tesz, úgy viselkedik, mint egy gyerek: egy övvel játszik, elrejtí, majd egy idő múlva előhossa, s lám, az öv elrohadt a nedvességtől.

Ez a lenből készült öv igen szemléletesen fejezi ki az ember – minden egyes lélek, illetve egy-egy közösség, Isten választott népe – viszonyát az Úrhoz: *„Ahogy az öv az ember derekához simul, úgy csatoltam magamhoz Júda egész házát.”* Kettős feladatot lát el az öv: az ember alakjához idomulva megtartja rajta a ruhát, illetve ékesíti viselőjét. Az Isten által választott közösség azáltal válik Isten számára hasznossá és ékessé, hogy szorosan hozzásimul, erősen belékapaszkodik.

Ha azonban lecsatolódik róla, a szépséges öv haszontalanná válik, s ráadásul el is fog rothadni. Ez a tönkrement, immár használhatatlan öv jelzi az Istentől elszakadt ember sorsát: belülről szétmállik az élete, értéktelenné és értelmetlenné válik. Maga az a tény, hogy nem simulok az Úr derekához, elegendő ahhoz, hogy elveszítsem életem értelmét, annak lehetőségét, hogy az Úr szent közelségében maradván kiteljesedjem és megszentelődjem.

Nagyon nehezen ismerjük fel a valóságot. Isten gyakran folyamodik látszólag gyerekesnek tűnő képekhez, hasonlatokhoz, hogy megszégyenítse önigazoló okoskodásunkat, s az Úr Jézus is példázatokban szól, hogy a ráción túli mélységben érinthessen meg minket az evangélium üzenete. Az evangélium nem csupán az eszünkhöz szól, hanem minden érzékünkhöz, egész emberi lényünkhöz. Megértéséhez nem is elegendőek a jó értelmi képességek, hanem elengedhetetlenül fontos, hogy merjünk kiszakadni a hasznos és felnőttes tevékenységekből, s időt szánni olyan „haszontalan” időtöltésekre, mint az Úrral való együttlét, a szent liturgia csöndje, a napi igeolvasás és elmélkedés, a szeretet apró jeleinek felismerése és küldése...

Évközi 17. hét

Kedd, I. évben

Kiv 33,7-11;34,5b-9.28; Mt 13,36-43

„Az Úr úgy beszélt Mózesrel szemtől szemben, ahogy az ember a barátjával szokott beszélni.”

Valahányszor beszélünk valakivel, miközben szavaink információt közölnek, érzelmeket fejeznek ki, vagy éppen felszólítanak valamire, másfajta üzenetek is áramolnak közöttünk, melyeket arcjátékunk, tekintetünk, gesztusaink közvetítenek, és melyek rendszerint még sokkal többet árulnak el valódi szándékunkról, lelkiállapotunkról, indulatainkról, mint a szavak. Míg azonban egy udvariassági társalgás alkalmával e rejtett üzenetet, hogy például mindketten fárasztónak és unalmasnak tartják a másikat, s ugyanúgy egy üzleti tárgyaláson azt, hogy a kliensnek csak a pénze érdekes, a beszélők magukra erőltetett mosollyal, feszes arcizmokkal igyekeznek leplezni, addig egy baráti beszélgetésben nincs mit takargatni, éppen ezért sokkal fesztelenebb a társalgás, s a szavakon túli kommunikáció nem ellentmond a kimondott szónak, hanem megerősíti, kiegészíti azt. Mert az emberi beszéd végső célja az önközlés, személyünk titkának feltárása és megosztása másokkal. Hogy szeretetünknek hangot adjunk, nem szükséges folyton róla beszélnünk – egy szeretetkapcsolatban úgymint minden róla szól, a szeretet mintegy megtestesül hangszínünkben, hanglejtésünkben, tekintetünkben, arcjátékunkban, minden mozdulatunkban.

S ez végtelen fokban igaz az isteni kinyilatkoztatásra. Hiszen Isten nem csupán igazságokat közölt velünk, hanem végső soron legbensőbb titkát, szentháromságos életét tárta föl és osztotta meg velünk. Jézus Krisztus, a megtestesült Ige egyben Isten megtestesült szeretete is.

Milyen sokatmondó mozzanat a mai Evangéliumban, ahogy Jézus elbocsátja a sokaságot, hazatér tanítványaival, és csak nekik, szűk körben tárja föl példabeszédének értelmét. Micsoda kitüntető bensőségesség! Az utolsó vacsorán pedig, miután szeretetének legnagyobb jelét adta, így szól az apostolokhoz: „Barátaimnak mondalak titeket, mert mindent tudtul adtam nektek.”

Felfedezted-e már annak örömét, hogy veled is úgy beszél az Úr, mint barát a barátjával? Igyekszel-e felnőni ehhez a kitüntető barátsághoz? S mered-e te is létezésed legmélyebb titkát az isteni Barátra bízni?

Évközi 17. hét

Kedd, II. évben

Jer 14,17-22; Mt 13,36-43

„Szemem éjjel-nappal könnyet ont, és nem tud csillapodni, mert nagy csapás sújtotta népem szűz leányát, szerfölött nagy csapás. Kimegyek a mezőkre: Íme, ott karddal leöltek hevernek; bemegyek a városba: Íme, éhségtől aléltakat találok. A próféta is, a pap is eltávozott ismeretlen, idegen országba.”

A legnagyobb szentek nem okvetlenül a hit nagy korszakaiban éltek, hanem vallási hullámvölgyben, mint Jeremiás, amikor a szent népben a vallási buzgóság lehanyatlott, és abból sem tanultak, hogy az országot rettenetes szárazság és éhség sújtja.

Elhamarkodottan azt mondhatnánk, ilyenkor nem marad más hátra, mint az imádság. Jámbornak tűnő, de veszélyes tévedés, a lényeg fel nem ismerése ez. Az imádság nem olyan eszköz, amit akkor kell alkalmazni, amikor már semmi más nem használ, amelyhez akkor kell folyamodni, amikor más, konkrét és kézzel fogható segítség nincsen. Ha így lenne, igazuk volna azoknak, akik az imádságban – és így a vallásban – a valóság előli megfutamodást látnak. Ez a hamis vallásosságra talán részben igaz, de nem igaz a Bibliában feltárolt vallásosságra és imádkozásra. Az imádság az ember legmélyebb valósága, melyben tudatosítja, vállalja és elmélyíti kapcsolatát a teremtő Istennel. Az igazi vallásosság jellemzője, hogy az Istennel való kapcsolatot és annak tudatosítását tartja az emberi lét alapjának, s ehhez nyúl vissza minden helyzetben, a legkülönbözőbb körülmények közepette.

Jeremiás imádkozott, mikor az Úr meghívta. Az imádság állapotában volt, amikor kortársai hazug életvitelét leleplezte, mikor meglátta és nevére nevezte a nép önpusztításának tragédiáját s mikor ezért elítélték, és az imádság állapotában van most is, hogy már semmit sem tehet a végveszélybe rohanó vallástalan és hazug tömegért. Valóban semmit? Dehogynem: folytatja azt, ami mindennek az alapja, vagyis tovább imádkozik. Imádkozik értük és helyettük, Urunk, Jézus Krisztus előképeként, aki az utolsó percig imádkozott kivégzőiért, és imádsága lett mindnyájunk üdvösségének a forrása.

Aki eddig a magasságig emelkedik imádságában, az nem néz körül, hogy vajon Isten elkezdte-e már teljesíteni a kérését, hanem egyszerűen megnyugszik és békében hal meg, még ha semmit sem lát is abból, ami Isten szentségéből és hűségéből következik. Tudja, hogy imádsága meghallgatásra talált, mert elérte Isten akaratát: *„Szenteltessék meg a te neved.”*

Évközi 17. hét

Szerda, I. évben

Kiv 34,29-35; Mt 13,44-46

„Mózes lejött a Sínai-hegyről; de nem tudta, hogy az Úrral való beszélgetés következtében ragyogott az arca.”

Tegnap elmélkedésünkben szó esett arról, hogy beszélgetés közben a testünk is kommunikál. Ma pedig azt látjuk, hogy arcunk, tekintetünk akkor is beszédes marad, mikor a szavak már elhallgattak. Az öröm vagy bánat, indulat vagy részvét kifejezése kiül arcunkra, s önkéntelenül is tükrözi belső világunkat, lelkiállapotunkat. El lehet képzelni például a mai Evangéliumban szereplő példabeszédbeli embert, hogy megörült, amikor megtalálta a kincset, s minden igyekezete ellenére, amivel próbálta eltitkolni, ez az öröm csak úgy sugárzott róla, miközben mindenét eladta, csak hogy megvásárolja a kincset rejtő földet.

A szentek arca és tekintete olyan, mint a gyermekeké: mindjárt a legtisztábban tükröződik rajta a lélek öröme és bánata. Szent Ferenc arckifejezése olykor egy pillanat alatt változott ujjongóról fájdalmasra, amikor eszébe jutott a megfeszített Üdvözítő. S ugyanilyen hirtelenséggel áradt el rajta ismét az öröm, amikor a világ minden haszontalanságán és bűnén túl megpillantotta a világgal kiengesztelődött Isten végtelen fönségét és jóságát.

A szentek arcának sugárzó ragyogása egyfajta teofánia, istenjelenés, amely egyszerre félelmetes és vonzó. Olyan bensőséges istenélményből születik, amelyet az ember szinte szégyell az emberek elé tární.

Istennel való kapcsolatunkról árulkodik, hogy a mi arcunk mitől kezd ragyogni. Ha csak attól, hogy valamit megszereztünk, sikert értünk el, hogy legyezgetik hiúságunkat és körülrajonganak, ugyanakkor az Isten Fiával való találkozás levertté tesz, mint a gazdag ifjút, el kell gondolkodnunk.

Legtöbbünk arca azért mégiscsak ragyog olykor-olykor, amikor Istennel beszélgetünk. Talán jobb is, hogy nem tudjuk, mert elbíznánk magunkat. Gyarlóságaink kendője eltakarja szemünk elől, de mások számára így is átszűrődik a fény, hogy a világ világossága lehessünk.

Évközi 17. hét

Szerda, II. évben

Jer 15,10.16-21; Mt 13,44-46

„Jaj nekem, Uram! Anyám vajon azért szült engem, hogy az ellentmondás embere legyek az egész ország számára?”

Aki vállalja keresztény hivatását a maga teljességében, nemcsak azt a földi örömhöz nem hasonlítható örömet tapasztalja meg, amely emberi szívbe még föl nem hatolt, hanem az ellentmondás keserűségét is... Semmi sem irritálja jobban a megalkuvókat, a lanyhákat és a szabados erkölcsűeket, mint az, hogy te elkötelezted magadat Isten ígéje mellett. Hogy nem vagy tökéletes, az nem feszélyezi őket, hibáid és bűneid, amelyet elítélsz és amelyek ellen küzdesz, még jól is jönnek nekik, elkötelezettségedet azonban nem bírják elviselni.

Ám tehetsz-e mást? Becsületes volna, ha a kedvükért megszűnnél Isten embere lenni? Ezt a magányt el kell viselned, ha olyan keserű is, mint Krisztus nagycsütörtöki éjszakája az Olajfák hegyén. Mert az igazi hivatás velejárója, hogy egy nap az ember arra a rémületes felismerésre jut, hogy Isten magára hagyta... *„Olyan lettél számomra, mint a csalogány nyári patak, amelynek vizére nem lehet számítani.”* Nem azt mondja Jeremiás, hogy az Úr önmagában megváltozott. Ő továbbra is az élő vizek kiapadhatatlan forrása, csak számára lett most olyan, mint a kiszáradt patakmeder, amelyhez hosszú út után siet a szomjas vándor, hiszen emlékezik: tavaly itt oltotta szomját, ám nem talál egyebet, mint az üres árkot, s kízó szomjúsága a keserű csalódástól csak még égetőbbé válik.

Erre már megszólal az Úr, s amit mond, az mindnyájunkhoz szól: *„Ha visszatérsz hozzám, engedlek visszatérni.”* Van olyan megtérés az Úrhoz, amely nem a bűnökkel és a hitetlenséggel való szakítás, hanem a megszokottból, a régiből valami hallatlan új világba történő átlépés. Az Úr szeretete nem nyári patak, hanem forrás. Indulj el a patak kiszáradt medrén a forráshoz. Meglepetés vár: a forrás nem apadt ki, csak éppen a belőle kiáradó víz másfelé vette az útját. Ne a patakból igyál, hanem a forrásból! A patak szennyezett is lehet. Az élő Istennel való élő kapcsolat a forrás; a szentírás az Egyház hagyományában és a szentségek a medence és a csatornák, melyekből a forrás vize soha ki nem apad.

„Ha előhozod az értékest az értéktelenből, akkor mintegy az én szám leszel.” Ez a mondat a mai evangéliumbeli példázat segítségével érthető: *„Hasonló a mennyek országa a földbe rejtett kincshez. Ha valaki megtalálja, újra elrejteti azt, majd örömeiben elmegy, eladja mindenét, amije van, és megvásárolja azt a földet.”*

Kiásni az ilyen-olyan földből a kincset, sokszor nagy fáradsággal, verejtékes munkával, ez a keresztény ember nehéz, de gyönyörű hivatása a földön.

Évközi 17. hét

Csütörtök, I. évben

Kiv 40,16-21.34-38; Mt 13,47-53

„Ekkor felhő takarta be a szent sátort, és betöltötte az Úr dicsősége. Valahányszor a felhő felemelkedett a szent sátorról, a nép útnak indult. Ez így történt egész vándorlása idején.”

Más az, amikor az ember Isten parancsa nélkül maga kezd abba a nagy vállalkozásba, hogy Istennek, jelenlétének, gondviselésének jelet készítsen, és ismét más, amikor Isten maga ad utasítást ilyen jel elkészítésére. Ő tudja, mikor érett meg erre a nép, és tudja, mit akar vele jelképezni. Az emberek között is előbb a személyes, egyre mélyülő kapcsolat van, amely azután csodálatos, hatékony és erős jeleket termel ki magából, hogy azok emlékeztessenek, sajátos módon jelenlétet közvetítsenek, megerősítsenek és a kísértésekben védjenek. Erre a jelre azonban meg kell érni, különben az ellenkezője lesz belőle, a hűtlenség, az eltávolodás, a kísértés tárgyává lesz.

Isten nem adott semmiféle parancsot Áronnak, hogy róla jelet készítsen, most azonban határozott parancsot ad Mózesnek, hogy készítse el a szent sátort. (Szabad-e megváltoztatni ezt az Istentől kinyilatkoztatott, később a jeruzsálemi templomban, majd az ősi keresztény bazilikákban is érvényesülő struktúrát modern teológiai eszmefuttatások alapján vagy egy-egy elszabadult fantáziájú építész víziója szerint? Nyilván nem, nézzük csak meg a keleti Egyház felfogását és gyakorlatát ezen a téren.)

Mi mindent adott az Úr ezzel a nagy jellel az ő népének? Azt, amit majd Jézus Krisztusban teljesít be soha el nem képzelt és el nem képzelhető módon: kifejezte akaratát, hogy közöttük akar lakni. Nem átmenetileg leszállni hozzájuk, nem időnként megmutatni jelenlétét, hanem állandóan közöttük, velük lenni.

A sátorral jelezni akarta, hogy az ő dicsősége sajátos módon velük van. Ne is csodálkozzunk, hogy Péter sátrat akar építeni, amikor látja Mesterét mint az örökkévaló Istent, bensejéből kiáradó ragyogásban. Ezzel a sátorral az Úr figyelmeztetni akarta népét, hogy szentül éljenek, mert közöttük lakozik a Szent.

Ugyanakkor a sátor az Úr gondviseléseit is jelképezte. A nép élte a maga mindennapi életét, de döntéseiben a szent sátorhoz folyamodott, s ha nem is látta mindig élete szűkös keretei között a gondviselés nemzedékeken átívelő, nagyszabású műveit, a szent sátorra tekintve tudatosult benne Isten gondoskodó szeretete, és lelke nyugalmat talált.

A mi szent sátorunk Jézus Krisztus tabernáculuma, ahol velünk és értünk van jelen főséges alázatában és alázas főségében.

Évközi 17. hét

Csütörtök, II. évben

Jer 18,1-6; Mt 13,47-53

„Kelj fel, és menj le a fazekashoz, ott majd meghallod igéimet!”

Amint az Úr Jézust is minden teremtetett dolog, a mezők liliomai és az ég madarai, a mustármag és a kovász, a búza és a konkoly Istenre és az ő létben tartó, gondviselő szeretetére emlékezteti, úgy Jeremiás, az Isten embere is úgy szemlélődik, úgy néz körül, hogy minden apró történésben kész észrevenni az Úr üzenetét.

Mint egy gyerek, néz, hallgat, figyel, majd hirtelen feláll, és köszönés nélkül sietve elmegy, mint akit villámcsapás ért.

Igen, mert miközben nézi a korongozó fazekast, íme, felhangzik benne az Úr igéje: *„Vajon nem tehetek én is úgy veletek, Izrael háza, mint az agyagedénnyel tett ez a fazekas? Igen, Izrael háza, olyanok vagytok ti is az én kezemben, mint az agyag a fazekas kezében.”* Azért mindenki nem lehet Jeremiás... Mi lenne, ha egyszer csak megállna a fazekasok, a kovácsok, a pékek, az írnokok dolgos keze? Nem arról van szó, hogy állandóan tétlenül kell figyelni. De azt akarja az Úr, hogy rendszeresen szakítsunk arra időt, hogy mint Jeremiás, abban a mélységben nézzük saját és mások munkáját, melyet a hét hat napján át teszünk, hogy észrevegyük kapcsolatát a létezés gyökerével, a teremtés misztériumával. Ez vezet el a teremtő Isten önfeledt imáadására és arra a felismerésre, hogy a neki kijáró engedelmesség boldogságunk igazi forrása. Elvárja az Úr, hogy ebből az Úr napján való „semmittevésben” feltároló látásból vetődjön át a következő hat napra is valami világosság, hogy abban, amit teszünk, szemléljük a misztériumot: mert az ember Isten képmása, de nem a felszínen, hanem a mélyben... Cselekvése Isten teremtő cselekvésére hasonlít, s ahogy az ember ura az anyagi világnak, melyet alakít, úgy az Örökkévaló ura az embernek, akit formálni akar.

A mai Evangéliumban mondja az Úr Jézus: „Minden írástudó, aki jártas a mennyek országáról szóló tanításban, olyan, mint a családapa, aki kincseiből régit és újat vesz elő.” Nekünk ilyen, a mennyek országában jártas családapának és -anyának kell lennünk, akik az Ó- és az Újszövetségből egyaránt kincseket hoznak elő, hiszen a mi Urunk nem megszüntette az Ószövetséget, hanem beteljesítette.

A szombati szemlélődés, mely a próféta állandó állapota: csak ígéret és előkép. A Krisztusban hívő többet kapott: a teljes kinyilatkoztatást és a szívébe a Szentlelket... A szemlélődésnek ez a mélysége az új, keresztségben kapott természetünk legmélyebb lehetősége. Azzá kellene válnunk, ami vagyunk. Engedni kellene működni magunkban Jézus Krisztust, aki Király, Pap és Próféta.

Évközi 17. hét

Péntek, I. évben

Lev 23,1.4-11.15-16.27.34b-37; Mt 13,54-58

„Ezek lesznek az Úr ünnepei, a szent összejövetelek, amelyeket a maguk idejében meg kell tartanotok.”

Amikor Mózes által az Úr tanítást ad az ünnepekről, arra szólít fel, hogy időről időre kilépjünk a hétköznapi világából, és egész lényünkkel Istenhez forduljunk. Nem arról van szó, hogy csupán elkülönítsük a szent időket a profántól, hanem hogy az ünneplésben megtisztulva, megújulva térjünk vissza mindennapi teendőinkhez, az ünneplés által megszentelve azokat.

Az emberek jó része ma ünnep nélkül él. Legfeljebb szabadnapja és munkaszüneti napja van, de nincs ünnepe. A pusztán fizikai pihenés, lazítás azonban nem tudja megadni számára az igazi testi-lelki felüdülést, a valódi rekreációt.

Tanúi vagyunk, hogy manapság az egyházi ünnepekre is rátelepszik az üzleti érdek, az olcsó érzelmességet kiváltó giccs, a vallási mázzal bevont kultúrszemét. Vasárnap pedig egyre több helyen folytatódik az egész heti munka, mert az egynapos kiesés is jelentős veszteséget jelentene a termelésben. Így degradálódik lassan termelő- és fogyasztógéppé az ember, elárulva azt a legmélyebb vonatkozását, amely létezése értelmét adja meg.

Csak az ünnep képes feltárni az ember előtt valódi gyökereit, melyek egy közösséghez tartozva s a hagyomány termékeny talajába ágyazódva az Istenhez kötik. Ha ezekről a gyökerektől elszakadunk, halálra ítéljük magunkat, egyenként és társadalmi szinten egyaránt. A különféle pótlékok csak annyit érnek, mint a letépett virágnak, ha vázába teszik: ideig-óráig még élni látszik, valójában azonban már halott.

Az igazi ünneplés nem csupán üde színfolt a hétköznapi szürkeségében, hanem éltető forrás. Azonban ezt a forrást őrizni kell és tisztán kell tartani. Ezért nem mindegy, hogyan ünneplünk, milyen a liturgiánk: tiszta forrás-e vagy tele van mindenféle szeméttel, esetleg már-már el is tömődött?

Az élő Istennel való kapcsolat, mely Isten Fiát, a názáreti Jézust emberségében is mindennél jobban, szülőföldjénél, rokonságánál, faji és társadalmi hovatartozásánál is mélyebben meghatározta, éppen az ünneplés által válik a mi életünkben is egyre meghatározóbbá – az Isten csodáira való emlékezés által új csodák forrásává.

Évközi 17. hét

Péntek, II. évben

Jer 26,1-9; Mt 13,54-58

„Ezt mondja az Úr: Ha nem hallgattok rám, és nem jártok törvényeim szerint, amelyeket elétek tártam, és nem figyeltek szolgálóimnak, a prófétáknak szavára, akkor ezt a templomot Silóhoz teszem hasonlóná, ezt a várost pedig gyalázni fogja a föld összes nemzete.”

Könnyen lehet, hogy aki felismeri a mai Olvasmány aktualitását – bár méltatlan, bűnös ember, semmiféle hajlama nincs az életszentségre és a szent prófétaságra, s így nem hasonlíthatja magát Jeremiáshoz –, ha nem is istenkáromlónak, de ünneprontónak, vészprófétának, fundamentalistának és nihilistának nevezik, és kiközösítik maguk közül. Immár harminc-negyven éve egyfajta kötelező lelkesedés figyelhető meg az Egyházban, amely mintha nem volna hajlandó tudomást venni a válságjeleiről, s igen nagy illetlenséget követ el az, aki mégis rá mer mutatni a nehézségekre.

A II. vatikáni zsinat kegyelem volt. Az a felfogás azonban, amely az egész egyháztörténelmet hajlamos két részre osztani: „zsinat előtt, zsinat után” – mintha Krisztus előttöt, Krisztus után mondana –, nem csupán naiv, de vak és kártékony. E szerint a felfogás szerint a II. vatikáni zsinat soha nem volt megújulást hozott az Egyházban. Pedig ez korántsem ilyen egyszerű és egyértelmű. Bizonyára sokan vannak, akik azóta tértek meg, és ez üdvösségükre szolgál, ám megtérések és szentek azelőtt is voltak... Sajnos, vannak olyan befolyásos egyházi személyiségek, akik – az őket körülvevő udvari prófétákkal együtt – nemegyszer igen éles kritikával illetik mindazt, ami a II. vatikáni zsinat előtt volt, és nem hajlandók meglátni azt a szörnyű belső bomlást, ami ma van. Ők azok, akik a zsinati dokumentumokat nem is ismerve hangzatos jelszavakat tettek magukévá, és azokat szajkózzák: ablaknyitás, dialógus, a világ új értékelése, miközben nem tesznek mást, mint amit romlott természetük diktál. A zsinat „szellemére” hivatkoznak, mert a betűjére nem hivatkozhatnak (ahogy Ratzinger bíboros mondja).

Nem vesszük észre, hogy Jeremiás szavai szerte Európában máris megtörtént valósággá váltak? „A templom Siló hegyéhez lesz hasonlóná”. Templomok, kolostorok, szemináriumok állnak üresen. Nem Babilon, hanem a sátán van jelen, s nem kívülről, hanem belülről fenyegeti az Egyházat.

A papok, az álpróféták és az egész nép hallotta Jeremiás jövendölését, és haragra gerjedtek ellene, ahelyett, hogy szembenéztek volna a valósággal. Pedig alighanem egyedül ez a szembenézés tehetne szabaddá minket.

Évközi 17. hét

Szombat, I. évben

Lev 25,1.8-17; Mt 14,1-12

„Szenteljétek meg az ötvenedik esztendő! Hirdessetek szabadulást lakóhelyetek minden lakójának, mert öröndetes esztendő ez.”

Heródes, miközben börtönbe vetette Keresztelő Jánost, maga buja szenvedélyének és lelki furdalásának kettős börtönében sýnylódott. Sokszor vagyunk így mi is: saját megkötözöttségünket leplezendő másokat kötözünk meg azáltal, hogy megalázzuk, kihasználjuk, eszköznek és saját tulajdonunknak tekintjük őket.

A mai Olvasmányban szereplő jubileumi esztendő felszabadítást jelentett mindenféle kötelék alól, az eredeti tulajdonviszonyok helyreállítását, a visszatérést az eredeti családhoz. Légy kész te is arra, hogy saját körödben, családban és barátaid, ismerőseid között meghirdesd az öröndetes esztendőt, és megadd nekik a szabadulást. S ezzel nem kell a következő szentévre, jeles évfordulóra várnod: kezd el még ma.

Akiket birtokló szeretettel kisajátítottál, azokat szabadítsd fel önzésed nyomasztó terhe alól. Akiket szeretetlenséggel, durvasággal megfosztottál attól a szeretettől, amely megillette volna őket, kárpótold figyelmességgel és kedvességgel. Akiket irigységgel kötöztél meg, azoknak add vissza az örömteli kibontakozás szabadságát. Aki ról úgy gondolsz, tartoznak neked, azoknak engedd el nagylelkűen tartozásukat.

Meglátod, e felszabadítás neked is meghozza a szabadulást. Megoldhatatlannak tűnő helyzetek, szünni nem akaró ellentétek, elromlott emberi kapcsolatok fognak meggyógyulni benned és körülöttd. Öröndezés és hálaadás támad szívedben, s örömd kiárad mindenkire, akivel csak találkozol.

És megtapasztalod, hogy vetés és aratás, ültetés és betakarítás nélkül is bőségben leszel, mert az Úr maga gondoskodik rólad. Elhalmoz szeretetének ajándékaival, s amit másokat rabságra vetve már-már elvesztegettél: visszaadja neked birtokodat a mennyben.

Évközi 17. hét

Szombat, II. évben

Jer 26,11-16.24; Mt 14,1-12

„Az Úr küldött engem, hogy jövendöljek háza ellen és a város ellen is. Változtassátok meg életmódokat és tetteiteket! Hallgassatok Uratok, Istenetek szavára, és akkor ő visszavonja sújtó kezét rólatok.”

A mi felelősségünk nagyobb, mint Jeremiásé és kortársaié, mert őrájuk nem volt az egész világ üdvössége rábízva. Nekünk azonban el kell vinnünk az Örömhírt Babilonba, Ninivébe, s ha egy meghamisított evangéliumot adunk át nekik, ha elhallgatjuk Krisztus üzenetéből, ami esetleg irritálhatja a modern embert, akkor éppen azokat áruljuk el, azokat károsítjuk meg, akik öntudatlanul is várják az Örömhírt.

Szűz Mária szüzi foganása, a házasság előtti tiszta élet, az élet szentsége a fogantatás első pillanatától az élet utolsó pillanatáig, az örök kárhozat reális lehetősége, az Istentől rendelt végső emberi kategóriák tiszteletben tartása, a csak férfiakból álló papság a katolikus Egyház tanításának olyan sarkalatos pontjai, amelyekhez ha ragaszkodik, rövid távon nem számíthat népszerűsége a finnyás ízlésű Európa részéről a különböző vallásokból összegyűrt lelki elixírek és ezoterikus tanok piacán. Ám ha lead ezekből a hitünk alapjaihoz tartozó igazságokból, az eredmény kétszeresen negatív lesz: az eddigi tapasztalatok alapján biztosan megjósolható, hogy nem térnek meg tömegek az Egyházhoz, ellenkezőleg: látva gyöngeségét és állhatatlanságát még inkább támadni fogják, ugyanakkor Krisztus tanításának, a hitletéteménynek és az evangéliumi erkölcsnek felhígításával azokat is elbizonytalanítja és félrevezeti, akik eddig hűséges hívei voltak.

Ne riasszon vissza Jeremiás elutasítása, sem Keresztelő János vértanúsága a mai Evangéliumban attól, hogy mindig a teljes igazságot képviseljük és a csorbítatlan evangéliumot hirdessük, melyet életünk odaadásával is kész vagyunk megpecsételni. Az Egyháznak az új évezredben nincs más választása, mint hogy egyre jobban Egyházzá alakuljon radikális megtérések sorozatán keresztül. A mélyből kiindulva a felszínig, a külső megjelenési formáig át kell hogy hassa Jézus Krisztus misztériuma, s ellentmondva a sátán különféle felfogásainak megalkuvás nélkül ragaszkodnia a tisztasághoz, az Atya szüntelen imádásához és Jézus Krisztus szent keresztségéhez, a szegénységhez, a világ értékrendjéből való állandó exodushoz mindezt az örökkévalóság fényében, melyet a legnagyobb és legreálisabb valóságnak tart, dacára a legfrissebb vallásszociológiai felmérések adatainak. Ma Jeremiás Egyházává kell alakulnunk, igazán azzá kell lennünk, amik már keresztségünk óta csírájában vagyunk, amivé Isten akarja tenni egyenként és közösségként is az ő szent népét.

Évközi 18. hét

Vasárnap, A évben

Iz 55,1-3; Róm 8,35.37-39; Mt 14,13-21

„Ki szakíthat el bennünket Krisztus szeretetétől?”

Megszoktuk, hogy a betevő falatért meg kell dolgozni, s ez rendjén is van. Maga a szentírás tanít rá, hogy aki nem akar dolgozni, ne is egyék. A mai Olvasmány azonban úgy mutatja be Istent, mint aki egészen ingyen, nem fáradozásunk béreként, hanem érdemünk nélkül kínálja ajándékait.

Zavarba ejtő bőkezűség. Kényelmetlenül érezzük magunkat, szeretnénk felmutatni valamit, amivel megszolgálhatnánk ezt a jószolgát, s rólunk való gondoskodást, és nincs semmink, amit cserébe adhatnánk. Esetleg az a gyanú is felébred bennünk, hogy Isten le akar kötelezni, magához akar láncolni bennünket a gyomrunkon keresztül. Talán igaz is: valóban „csalétek” ez, amely a mulandókon keresztül az örökké megmaradókra irányítja a figyelmünket, a szellemi kenyérre, borra és tejre.

A kenyérszaporításról szóló evangéliumi elbeszélésben azt látjuk, hogy a lelki éhség a testinél is erősebb. Eszükbe sem jut a Jézushoz indulóknak, hogy későre jár és enniük kellene. Jézus pedig maga gondoskodik számukra eledelről, ezzel is igazolva, hogy aki elsősorban Isten országát és annak igazságát keresi, annak minden megadatik, amire csak szüksége van.

Szent Pálnál viszont már arról olvasunk, hogy Krisztus szeretetének ereje még a földi szükségletekben való hiányt, szenvedést is legyőzi. Már nem csupán arról van szó, hogy megelégedjünk az éhségről, hanem hogy a kifejezett éhezés sem tántoríthat el Krisztus szeretetétől. Többé már nem földi jólétünk lesz Isten szeretetének jele és fokmérője, hanem a mi megpróbáltatásunk közepette tanúsított hűségünk.

Ehhez persze nem elég a kötelességszerű vallásosság. Aki Krisztust az erényes élet megjutalmazójának, földi gondjaink megoldójának tekinti csupán, s nem magának a jutalomnak és az egyetlen fontosnak, az ezt nem értheti. Ehhez szerelem kell. Szerelem, ahol nem arra figyelünk, hogy mi milyen áldozatokat hozunk, milyen lemondásokra vagyunk képesek, hanem ahol az isteni Vőlegény értünk hozott áldozatától megrendülve és belőle erőt merítve belépünk a nagylelkű ingyenesség világába, ahol már nem valamit adunk, hanem önmagunkat – egészen és feltétel nélkül.

Évközi 18. hét

Vasárnap, B évben

Kiv 16,2-4.12-15; Ef 4,17.20-24; Jn 6,24-35

„Ekkor az Úr így szólt Mózeshez: »Íme, én kenyeret hullatok nektek az égből.«”

Istenem, te sohasem ítéled el bennem az éhséget és szomjúságot, legyen az bármiféle is. Te teremtettél olyannak, hogy testem éhezze és szomjazzék, s nem csupán a testem, hanem a lelkem is: jó szóra, megértésre, elfogadásra, arra, hogy szerethessen és szeretve legyen. Te jobban ismersz engem, mint én önmagam, és tudod, hogy ha éhségem és szomjúságom fokozódik, kétségbeesem, s ha nem is olyan nyersen és durván, mint Izrael a pusztában, de kezdek én is bizalmatlankodni és vádaskodni, úgy érezve, hogy rászedtél és rútul cserbenhagytál. Add, hogy szívvel-lélekkel ráhagyatkozzam vezetőmre, aki már nem Mózes, hanem maga Krisztus, aki mindig válaszol, valahányszor hozzá fordulok.

„Ne olyan eledelért fáradozz, amely megromlik és ízét veszti, hanem olyanért, amely megmarad az örök életre. Nem az a baj, hogy éhezel, hanem hogy beéred a romlandó eledellel, a mulandó szeretettel. Az igazi szeretet nem romlik meg és nem múlik el soha. Én vagyok az élet kenyere, mert az én szeretetem nem változik soha gyűlöletté, sem közömbösséggé. És soha nem feledlek el. Jöjj hozzám, és nem fogsz éhezni többé, higgy bennem, és már soha nem szomjazol. Tudod, miről beszélek. A lélek az, ami éltet, a test nem használ semmit.

Senki és semmi nem képes táplálni legbensőbb életedet, betölteni szeretetvágyadat, csak az én mennyei Atyám, aki engem küldött, hogy az életed legyek. Amikor a szentáldozásban magadhoz veszel, a kenyérrel és borral testedet táplálom, előre hirdelve, hogy tested is az örökkévalóságra van rendelve és föl fog támadni, szentségi jelenlétemmel viszont lelked élete vagyok.

Íme az oltáron végbemenő konszekrációnál is csodálatosabb és hatalmasabb átváltoztatás! Belépek a te emberi életedbe, hogy fölvegyelek az én isteni életembe. Ugye, látod már, hogy a szentáldozás nem egy percig tart csupán, hanem egész nap, egész héten át történik veled és benned, szakadatlanul, mint maga az élet? Míg a földi kenyérért dolgozol, viselve a nap terhét és hevét, ne feledd: a világ nagy átváltozása megkezdődött, mégpedig odabenn, a lelked mélyén. Belebocsátkozol-e ebbe a kozmikus történésbe? Látod-e, fölfogod-e végre, hogy milyen végtelenül fontos vagy nekem és a világnak? Ne környezetedtől várd, hogy megváltozzon, neked kell megváltoznod, s belülről átalakulva átalakítani mindeneket. Mert az tetszik az Atyának, ha engeded, hogy én működjem benned, s a te hited által a világban.”

Évközi 18. hét

Vasárnap, C évben

Préd 1,2;2,21-23; Kol 3,1-5.9-11; Lk 12,13-21

„Vessétek le a régi embert szokásaival együtt, és öltsetek föl az újat, aki állandóan megújul Teremtőjének képmására a teljes megismerésig.”

A mélységből a magasság felé tartó, a földi élet viszontagságaitól, durva igazságtalanságaitól, és a mulandóság tapasztalatától megfáradt, de az örökkévaló Istenre tekintő ember látásmódja szerint minden hiábavalóság az ég alatt. Ebben a magatartásban azonban egyoldalúság van, azt jelentené, hogy sohasem jutunk el Jézus Krisztusig, aki ugyan visszautasította e világ fejedelmének hármaskísértését, és hangsúlyozta, hogy mennyei kincsek után vágyakozzunk, ugyanakkor szerette ezt a földet, és kedvét lelte az emberek fiainak társaságában. A mezők liliomaira és az ég madaraira, a kánai menyegzőn az ifjú párra, a hozzá vitt gyermekek arcára nem a Prédikátor rezignáltságával nézett, hanem Isten gyermekének szabad, tiszta, derűs tekintetével.

A mai Evangélium gazdagja éppen az ellenkező magatartást testesíti meg. Gyakorlati materialista, távol tart magától minden kérdést az élet valódi értelmével kapcsolatban, s csak anyagi javainak gyarapításával és őrzésével van elfoglalva, s a legjobb úton halad, hogy saját maga által előidézett lelki halállal az önzésbe fulladt test kimúlásával véglegessé, visszafordíthatatlanná váljon. Már régen betonbiztos bunkerre változtatta házáat, emberi kapcsolatait (ha egyáltalán voltak), s előre megjósolható (maga is tudja), hogy nem a másokért való izgalom miatt, hanem pusztán a zabálás jutalmaként fog jelentkezni nála a cukorbetegség, fenyegeti a szívinfarktus, miközben elnehezült, lomha testét tönkrement lábai egyre keservesebben hordozzák.

A Prédikátor keserű – bár életünk egy-egy korszakában hiteles – spiritualizmusa és az evangéliumbeli gazdag hedonizmusa között van az igazság. Pontosabban nem is. A végső igazság nem középen van: közepe csak a felületnek van, az ember szívében nincs közép és szélesség, csak mélység, mely egyszersmind az isteni magasságok kapuja.

Maga a feltámadt Jézus, aki már testével is az új teremtésben van, küld minket vissza a földre, s elküldve Szentlelkét belénk árasztja Isten örökkévalóságát. Az örök élet megkezdődött, s amíg levetjük a régi embert szokásaival együtt, az új ember napról napra megújul bennünk. Az örök élet megkezdődött, csak még együtt van az idővel. Mennyire más így a föld íze: egy jó ebéd, a jól végzett munka utáni kellemes fáradtság, egy testvéri tekintet, baráti mosoly, de még a szenvedés és a magány sötétsége is más, mert mindent átjár az örökkévalóság íze, színe, illata, világossága.

Évközi 18. hét

Hétfő, I. évben

Szám 11,4b-15; Mt 14,13-21 (vagy A évben: Mt 14,22-36)

„Ki ad nekünk húst enni! Visszagondolunk a halra, amelyet ingyen ettünk Egyiptomban, eszünkbe jut az uborka, a dinnye, a póréhagyma, a vöröshagyma meg a fokhagyma.”

A pusztában vándorló Izrael folytonos zúgolódásában saját magunk elégedetlenkedésére ismerünk. Isten bennünk is megkezdte szabadító művét. Elszakította láncainkat, melyek súlya alatt nyögtünk, megmentett veszélyes helyzetektől, végzetes kötődésektől, s mi akkor igent mondtunk erre a szabadításra. Most azonban, ahogy egyre távolodunk a gyalázatos szolgaság házatól, kezd megszépülni a múlt, édessé válni az egykor oly keserű rabság, s kezdünk visszavágygni oda, ahonnan elmenekültünk.

Aki átadja magát a múltat kozmetikázó nosztalgiázásnak, és Istennek a jelenben adott ajándékait lebecsülve saját Isten nélküli világának fantáziájával kiszínezett emléképeibe merül, olyan, mint akiről Szent Péter írja az ószövetségi Szentírást idézve: Visszatért a kutya hányadékához, és: A megfürdött disznó visszafeküdt a pocsolyába.

Isten szabadítása egyetlen pillanat alatt ment végbe, amikor a keresztség lemosta rólunk az áteredő bűn szennyét, mielőtt mi bármit is tettünk volna érte. De ez a szabadítás csak új meg új megtérések során át teljesezhet ki bennünk. Ehhez pedig arra van szükség, hogy újra és újra szakítsunk a bűnnel, s hagyjuk, hogy Isten vezessen bennünket.

Nem az étrenddel van ugyanis baj, hanem az ízlésünkkel. Amíg meg nem ízleljük Isten szeretetének hasonlíthatatlan édességét, addig folyton változatosságra, valami újra vágyunk, s valahányszor megkapjuk, néhány falat után ízét veszti akár a legfinomabb ínycsés is. Ahogy azonban egyre inkább lelki emberekké válunk, akiknek nem a hasuk az istenük, hanem az élő Isten, úgy fedezzük fel magunkban azt az éhséget, amely a gyomrunknál sokkal mélyebben jelentkezik.

S ha ezzel az éhséggel hozzá fordulunk, ő maga fog eledelünkről gondoskodni, hogy a legkietlenebb pusztaságban is megízlelhessük a tejjel-mézzel folyó Kánaánnak, az Ígéret földjének javait. Jézus Krisztusban ugyanis már nem mannával táplál bennünket, nem is a kenyeret szaporítja meg, hanem a mennyei Mannát és az élet Kenyerét: önnön testét, saját életét osztogatja fogyhatatlanul.

Évközi 18. hét

Hétfő, II. évben

Jer 28,1-17; Mt 14,13-21

„Hananiás próféta levette Jeremiás nyakáról az igát és összetörte. Jeremiáshoz ismét szólt az Úr: »Te széttörted a faigát, most készíts helyette vasigát! Mert így szól a Seregek Ura, Izrael Istene: Vasigát rakok ugyanis mindezeknek a nemzeteknek nyakára, hogy mind a babiloni királyt szolgálják.«”

Van olyan fenyegető rossz az életünkben, amellyel bátran szembe kell néznünk, mert így is, úgy is be fog következni. Erre a bátorságra csak annak van ereje, aki megbízik Isten világ feletti bölcsességében és irgalmasságában, aki a gondviselésre épít, mely nemcsak abban mutatkozik meg, hogy mindent, ami rossz – főleg bűneink következményeit – csodatételeivel elsőpri az utunkból, hanem a rosszban és utána is velünk lesz, és egy új világ ajtaját nyitja meg előttünk.

Ha házasságod szétmenőben van, nemcsak a másik a hibás. Akárhogy is van, még nem mentél el a keresztre feszített szeretet vállalásáig. Ha józan vagy, belátod, hogy ez a helyzet menthetetlen. Nézz szembe a megpróbáltatással, de csak Isten jelenlétében. Képzeld el, hogy egyedül maradsz, élsz tisztaságban, neveled a gyerekeket, és tudod, hogy Isten nem hagy el ebben a nyomorúságban sem. Ha belékapaszkodsz, és nem menekülsz máshoz, nem érzésteleníted a fájdalomdat evilági pótszerekkel, és ha nem sajnálgatod magad, hanem mindennap felveszed a keresztedet, akkor ebből a kereszthordozásból élet fakad: kezd kitisztulni a kép, új, evidenciaként ható felismerésekre jutsz, egyre mélyebb szeretetet tapasztalsz Isten iránt, s mivel ő mindent javukra fordít azoknak, akik szeretik őt, vagyis jót és rosszat egyaránt közreműködtet üdvösségük szolgálatában, eljutsz a lélek nyugalomára, egy új világban, amelyet eddig nem is ismertél...

Igenis, vannak olyan pontjai az életünknek, ahol látni lehet, hogy ez vagy az a rossz elkerülhetetlenül be fog következni. Ne légy saját magad hamis prófétája, ne akarj mindenáron optimista lenni, hanem csak realista, de realizmusod lényege az a tény, az a legnagyobb tény legyen, hogy Isten semmilyen körülmények között nem hagy el téged.

Vele indulj a fogságba, száműzetésbe, idegen vidékre, vele képes leszel egyedül maradni, vele haszontalannak látszani, s várni, hogy egy nap majd visszavezet téged. Vissza? Látszólag visszavezet ugyanoda, ahonnan el kellett jönnöd, valójában azonban egy új világba visz: a szerényebb templom, de nagyobb Istenbe vetett bizalom világába, amelybe Jézus eljött az idők teljességében...

Évközi 18. hét

Kedd, I. évben

Szám 12,1-13; Mt 15,1-2.10-14

„Hogyan mertétek gyalázni Mózeszt, az én szolgámat?”

A mai Olvasmányban és Evangéliumban meglepően közös az az aránytalanul súlyos reakció, amely az emberi bírálatra következik. Az Úr leprával sújtja Mirjámot, aki Áronnal együtt lázadozni kezdett Mózes ellen annak etióp felesége miatt. Jézus pedig így nyilatkozik a farizeusokról, akik szová tették, hogy a tanítványok a kézmosás elmulasztásával megszegik az ősök hagyományait, s megütköztek Jézus feleletén: „Tövestől kitépik mindazt a növényt, amelyet nem mennyei Atyám ültetett.”

Mi a magyarázata a két végletesnek tűnő válasznak?

Kétségtelen, hogy Mózesben és a tanítványokban is lehetett találni kifogásolnivalót. Isten, illetve Jézus nem is ezeket a gyarlóságokat vonja kétségbe. Egyáltalán nem is száll vitába ezen a szinten, mert nem ezek a felszínen található dolgok érdeklik Mózesből vagy a tanítványokból, hanem mélységes Istenhez tartozásuk, amely bizonyos értelemben szentté és sérthetlenné teszi őket.

Az Úr nem is azért gerjed haragra és bünteti Mirjámot, Jézus nem azért beszél olyan keményen a farizeusokról, mert személyes sértésnek vette a Mózeszt, illetve a tanítványokat ért bírálatot, hanem mert érzi a mögötte meghúzódó belső lázadást, amellyel a bírálók magukat akarják Isten választottaiként, tökéletesként feltüntetni, s így próbálnak kibújni a megtérés kötelessége alól.

Régen és ma egyaránt találni az Egyházban, a papok és püspökök közt is gyarlóságokat, erkölcsi gyengeségeket, akár botrányos visszasságokat. Ez azonban mit sem változtat azon a tényen, hogy ők az isteni kinyilatkoztatás védői, hordozói, s Isten rájuk bízta az isteni élet továbbadását. Azon a szinten, ahol ez az életadás folyik, nincs helye az erkölcsi minősítésnek, csak az isteni kegyelemért való hálaadásnak.

Akik azon az alapon fordítanak hátat az Egyháznak, hogy az a bűnösök gyülekezete, az Egyház alapvető szentsége ellen vétének, és önmagukat büntetik. Ha többé nem lépik át a templom küszöbét, megfosztják magukat attól az élettől, melyet Isten a szentségekben ad, függetlenül a szentséget kiszolgáltatók személyes életszentségétől. Akik pedig az Egyház miatti elégedetlenségükben a magukhoz hasonló „tökéletesekkel” új egyházat alapítanak, gőgös elvakultságukat bizonyítják, és beteljesedik rajtuk Jézus szava: „Hagyjátok őket! Vak létükre vakok vezetői ők. Ha pedig vak vezet világtalant, mind a kettő gödörbe esik.”

Évközi 18. hét

Kedd, II. évben

Jer 30,1-2.12-15.18-22; Mt 14,22-36

„Én helyreállítom Jákob sátrait, megkönyörülök házain, és újraépítik romjaiból a várost, és a palota is a maga helyén áll majd. Nem megalázom, inkább fölemelem népemet. Ti az én népemmé lesztek, és én is a ti Istenetek leszek!”

Szabad-e ábrándozni arról, mi is lesz a megpróbáltatás sötétsége után? Igen, de nagyon vigyázva arra, hogy képzeletünk ne összevissza kóboroljon az illúziók világában, hanem egy nagy és biztos valóságba gyökerezzen: annak a szövetségnek a tényébe, melyet Isten minden egyes megkeresztelt emberrel, veled is kötött: *„Ti az én népemmé lesztek, és én a ti Istenetek leszek.”* Ha fantáziánk a feltámadott Jézus körül forog, akkor nem téved... Akkor valós lendületet közvetít lanyhuló akartunknak és lehangolódozó érzelmeinknek.

Maga Krisztus Urunk is képekben szól az örök boldogságról, de amikor a mennyek országát menyegzőhöz, lakomához, az Atya házába való hazaérkezéshez hasonlítja, mindannyiszor ugyanazt a központi valóságot akarja kifejezni: az Atyával való közösséget és a benne egymással fennálló közösséget. Jézus is tudta értékelni e földi élet javait, a finom ételt, a jó bort, a kellemes társaságot, de mindezt csak azért fogadta el, mert az Atya adja. Az egész világot és annak minden szépségét visszautasítja Jézus, ha a sátán kínálja fel, mert nem a világ kell neki önmagában, hanem csak az olyan világ, amely mögött ott az Atya, amelyet tőle kap ajándékba.

Szenvedéseink, megpróbáltatásaink órájában szabad elmélkednünk erről a világról, amely az Istennel való életszövetség ragyogásában fürdik. Az Újszövetségben mindez tulajdonképpen egy, a múltban már megvalósult jövő. Az Úr Jézus szenvedése, halála, eltemetése után dicsőséges testben föltámadt. Ő a mi jövőnk. Nemcsak lelkünk, hanem testünk jövője is. Benne minden – testében az egész anyagvilág – bele van emelve az új és örök szövetség örök erőterébe. Amíg naponta áldozhatok, hol is az igazi megpróbáltatás? Nem az lenne a legnagyobb megpróbáltatás, ha anyagi-testi szempontból minden jól menne, de halálos bűneim miatt, amelyekhez ragaszkodom, nem járulhatnék a szentáldozáshoz?

Nem kell-e itt most gyökeresen átgondolni mindent? Mikor volt Izrael igazából fogságban, idegen földön? Nem akkor-e, amikor saját hazájában, politikai szabadságban élt, ám bálványistenek és saját bűnei hálójában vergődött? Nem felszabadulás volt-e az, amikor indultak a fogságba, amikor eltűnt szemük elől a templom, a hazai föld, és vele az a sok szövetségsgzés, hamis áldozat, Istent káromló, megátalkodott társadalmi bűnözés?

Évközi 18. hét

Szerda, I. évben

Szám 13,1-2.25-14,1.26-29.34-35; Mt 15,21-28

„Gyalázták népük előtt azt a földet, melyet megtekintettek.”

Két nagy veszély leselkedik ránk földi zarándokutunkat járva: a kishitűség és a hálátlanság.

Az első abban nyilvánul meg, hogy megrettenünk az életszentség követelményétől. Józan ésszel belátjuk, mit kellene tennünk, azt is tudjuk, hogy ez javunkra szolgálna, mégis bebeszéljük magunknak, hogy képtelenek vagyunk rá, hogy lehetetlen, amit Isten kíván tőlünk.

A következő lépés, hogy már azt is kezdjük kétségbe vonni, hogy bizonyosan jó az, amit Isten nekünk szán. Próbáljuk megmagyarázni, hogy ami másnak üdvösségére szolgál, az nekünk nem való, illetve, hogy túl nagy árat kellene fizetnünk azért, hogy a miénk legyen. Aki megtorpan a mennyország kapuja előtt, az saját magát rekeszti ki az üdvösségből. Ráadásul forgalmi akadállyá lesz, amely másokat is távol tart az üdvösségre jutástól. Istennek nincs más választása ilyenkor, mint megvárni, míg kihal a hitetlen nemzedék, s felnövekszik egy új, amely alkalmas arra, hogy birtokba vegye a neki készített országot, melynek tagjai új Kálebként így biztatják egymást, szavaikkal, példájukkal, életszentségre való törekvésükkel: *„Menjünk csak fel bátran, és foglaljuk el azt a földet, mert bizonyosan el tudjuk foglalni!”*

Az említett másik veszély különösen azokat fenyegeti, akik Isten dolgaiban bennfentessé válva elszemtelenednek. Akik megfelelkeznek az Úr ajándékairól és mindig újabb követelésekkel állnak elő. Sokra hivatottak, de a kapott kegyelmeket apránként eltékozzolják, s így méltatlannak bizonyulnak arra, hogy Uruk sokat bízson rájuk.

Mennyire más a pogány kánaáni asszony viselkedése! Ő kapva kap Jézus szaván és a lehullott morzsát is nagyra becsüli. Hite és állhatatossága miatt el is nyeri jutalmát, leánya gyógyulását.

Érdemes magunkba tekintenünk a mai napon. Nem vagyunk-e szemtelenül követelőzők az ajándékozó Istennel szemben? Nem azért hiányzik-e belőlünk az életszentség izzó vágya, mert kezdünk érzéketlenné válni ajándékaira? Nem kellene-e megbánnunk hálátlanságunkat, s felszítani magunkban a tőle kapott kegyelmeket, amíg még nem késő?

Évközi 18. hét

Szerda, II. évben

Jer 31,1-7; Mt 15,21-28

„Örök szeretettel szerettelek téged, magamhoz vontalak, és megkönyörülök rajtad. Ezért ismét felépítelek, népem, és te felépülsz majd, Izrael szűzi leánya.”

Akkor hangzanak fel Jeremiás ajkán e szavak, akkor adja tudtul az egész kinyilatkoztatás egyik legszebb isteni üzenetét, amikor az ellenséges hadsereg már elfoglalta a szent várost, Jeruzsálemet, és a nép színe-javát fogságba hurcolta. Ha mindezt előbb mondja, még akkor, amikor a választott nép tagjai egyre biztosabban haladtak a megátalkodottság felé, vagyis konokul vétkeztek, miközben továbbra is jártak a templomba, kinevették volna, mások meg csak még vakmerőbben vétkeztek volna, mintegy isteni igazolást tudva maguk mögött.

Isten végtelen szeretetét hirdetni csak annak érdemes, aki már eljutott odáig, hogy nem üz gúnyt belőle, sem bűnözésének megideologizálására nem használja többé. A halálát kívánó főpapoknak Jézus sem Isten szeretetéről szólott, hanem az utolsó ítéletről, Pilátusnak pedig, a római jogásznak, az igazságról, melyet az éppen megcsúfolni készült. A bal latornak nem ígérte meg az örök életet, hiszen ő arra nem is vágyakozott, és a paráznákat sem sietett feloldozni, csak a megkövezésre vitt, végsőkéig megszégyenített asszonyt és Mária Magdolnát, aki könnyeivel öntözte Mestere lábát. Igenis alkalmassá kell válnia a léleknek annak a valóban új és meglepő üzenetnek a befogadására, hogy az Örökkévaló, a világot teremtő Isten örök szeretettel szeretett és most is szeret.

A hamis próféták nem csupán abban tévedtek, hogy a közelgő katasztrófát az Úr templomának jelenléte miatt elkerülhetőnek tartották, hanem abban is, ahogy és amikor az Úr népe iránti szeretetéről beszéltek, miközben a szeretett nép gúnyt üzött ebből a szeretetből, és nem az Úr, hanem a gyomra érdekelte, meg a világ, amelyet bálványozni kezdett. A mai Evangéliumban ezzel szemben azt látjuk, hogy a kánaáni asszonynak megtört és alázatos a szíve: nem perel Istennel, s nem állítja, hogy neki bármi is jár tőle, hanem csak állhatatosan kér és bíz benne, nem rangsorolja magát, hanem az utolsó helyre áll.

Vajon szükséges nagy bűnöket elkövetni és hatalmasakat bukni ahhoz, hogy megtört és alázatos legyen a szívünk, hogy megrendüléssel, a maga teljességében vegyük tudomásul, hogy Isten örök szeretettel szeret, magához vonz bennünket, és megkönyörül rajtunk? Nem volna elegendő egy bizonyos lelki intelligencia, meg a Szentlélek ajándéka, az istenfélelem, hogy a bukott Ádám fiaként, leányaként súlyos bűnök elkövetése nélkül is, pusztán Isten fönsége és szentsége láttán eljussunk az alázatra és a szívbeli töredelemre?

Évközi 18. hét

Csütörtök, I. évben

Szám 20,1-13; Mt 16,13-23

„Hát ti kinek tartotok engem? Simon Péter így válaszolt: »Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.«”

Milyen emberi helyzetben hangzik el hasonló kérdés? A legbensőségesebb szeretet szituációjában. Nem az érdekel, hogy mások kinek tartanak, és nem is az, hogy milyen a hírem, hanem hogy te ismersz-e engem? Valóban azt szereted-e bennem, aki vagyok, vagy te is elmész legmélyebb identitásom mellett, és egy eleve kész képet szeretsz helyettem?

Aki nem szeret, vagy kevésbé szeret, nem is veszi a fáradságot (mert bizony ez igen nagy fáradságot igényel), hogy megismerjen engem: ő objektív módon típusok szerint osztályoz és címkéz, és a már ismertből kiindulva egyelőre kész skatulyába gyömöszöl. Pedig ahhoz, hogy kimondjam a másik ember, a szeretett lény lényegét, nem objektívnek kell lennem, adatokat gyűjtve róla és feldolgozva azokat, de nem is szubjektívnek, langyos és múltó érzelmek hullámain vitetve magam, hanem a szeretet aszenciájának fölfelé tartó sodrásába kell beállnom. Egyfajta mennybemenetel kell ahhoz, hogy az általam szeretett ember lényegét megismerjem, mert ő elsősorban az Atyáé, aki öröktől fogva gondolt rá és a nemlétezésből hívta elő. Erről ír Szent János első levelében: *Nézzétek, mekkora szeretetet tanúsított irántunk az Atya, hogy Istenfiainak neveznek, és azok is vagyunk! Azért nem ismer bennünket a világ, mert őt sem ismeri.*

Az ilyen Atyától való ismeret mindig kegyelem, és mindig felülmúlja a testet és a vért, vagyis az emberi tudást. Szeretni valakit annyi, mint létezésének ősforrásáig eljutva kimondani a lényegét (talán csak szavak nélkül), hogy kije ő az Istennek. Péter ezt mondja: Jézus, te mindenestül Istené vagy, az élő Istené. Nem úgy, mint Ádám többi fia, nem úgy, mint minden más zsidó ember, nem is úgy, mint Isten eddigi prófétái és barátai. Te meghatározhatatlan, megragadhatatlan vagy abból, amit már ismerünk az alulról valókból: te mindenestül felülről való vagy, az Atyától.

Milyen megrendítő tény: nem Jézus mondta ki magáról, hogy kicsoda, hanem annak kellett kimondania, aki szereti őt. Itt Péter maga az Egyház, amely a Szentlélekben szereti, tehát ismeri Jézust. Ez az az ismeret, amelyen nem vesznek erőt a pokol kapui, ellenkezőleg: kulcsot ad a mennyek országának kapuihoz.

Akkor léphetsz be ezen a kapun az igazi Ígéret földjére, ha te is hittel kimondod Jézusról azt, amit Péter kimondott, s nem emberi módon gondolkodsz róla, hanem a Lélek szerint.

Évközi 18. hét

Csütörtök, II. évben

Jer 31,31-34; Mt 16,13-23

„Íme, napok jönnek – mondja az Úr –, amikor új szövetséget kötök Izrael házával és Júda házával. Bensejükbe adom törvényemet, és a szívükbe írom. Istenük leszek, ők meg az én népem lesznek.”

Már az ember megteremtése is egyfajta szövetségkötés, hiszen Isten a saját képére és hasonlatosságára teremtette az embert. Következésképpen a bűn pedig mindig szövetségszegés, felrúgása annak az ártatlan és tiszta kapcsolatnak, amely a Teremtő és teremtménye, a szerető és szeretett között eredetileg fennállt. Ezért volt szükség új és új szövetségekre – nem Isten részéről, hanem az emberéről –, s ezek sorozata alkotja az Ószövetséget.

Itt és most azonban arról beszél az Úr, hogy Jeremiás által olyan szövetséget köt, amely „új”, vagyis az előzőekhez képest valamiben lényegesen más, mert ez a szövetség az ember oldaláról is tökéletesen meg lesz tartva. Ez az a pont, ahol le kell térdelnünk, mint Gyümölcsoltó Boldogasszony és Karácsony ünnepén Jézus Krisztus, az értünk emberré lett Isten Fia az, aki az Atyával való szövetséget soha meg nem szegi. Noé nem tudta, de – hallva Isten szövetségkötését – megérezte, hogy lesz megtestesülés, hogy az ember partnere lesz egy nap az Istennek, hogy lesz Istenember (nem isteni ember, nem reinkarnációs megtestesülések sorozata, hanem valaki, aki egyszerre valóságos Isten és valóságos ember).

Jézus istenségében egylényegű az Atyával, emberségében pedig egylényegű velünk. Ha mi hiszünk ebben, és bűneinket megvallva megtérünk hozzá, akkor isteni természetéből ő részt ad nekünk, beiktat bennünket örök istenfiúságának misztériumos valóságába. Ez már meg is történt velünk. Az új és örök szövetség tagja vagyunk. Vétkeink, bűneink, botlásaink most már nem szakítanak ki minket az Istennel való szövetségből, csak az a bűn, ha megtagadjuk őt.

Az utolsó vacsorán veszi Jézus ajkára Jeremiás szavait, hogy tudtára adja apostolainak, hogy bűneikkel együtt eleve belül maradnak a szövetségben, mert ő, aki vérével lemosta bűneiket, velük marad a Szentlélekben: *„Bensejükbe adom törvényemet, és a szívükbe írom.”* Pünkösöd óta nyilvánvaló, hogy Isten igazi „törvénye” nem a Tízparancsolat, hanem az ő belső, szentháromságos élete, amelyben a Szentlélek árad az Atyától a Fiúig és vissza.

Ne azt kérdezd, hűséges marad-e hozzád az Isten, nem hagy-e el téged, mert ez nem kérdés, inkább azon legyél, hogy te Krisztus Jézusban maradj. A gyakori, töredelmes lélekkel végzett szentgyónás, a napi tiszta szentáldozás és a szentírás szívbéli figyelemmel történő rendszeres olvasása ennek záloga.

Évközi 18. hét

Péntek, I. évben

MTörv 4,32-40; Mt 16,24-28

„Tudd meg hát és vésd szívedbe, hogy fönn az égben és lenn a földön az Úr az Isten, senki más! Tartsd meg parancsait, hogy jól menjen a sorod, és sokáig élj azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened neked ad örökre!”

Ezzel az ígérettel mintha szemben állna Urunknak a mai Evangéliumban felhangzó szava: *„Ha valaki követni akar engem, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen! Mert mindaz, aki meg akarja menteni életét, elveszíti azt; és aki énérétem elveszíti életét, megtalálja azt.”*

Igaz, évszázadok választják el a két felszólítást és figyelembe kell venni azt az óriási különbséget, amit egy felkészülés, felkészítés jelent a legnagyobb isteni ajándékra, Krisztus eljövetelére, és amit maga az eljövetel jelent, amely felülmúl minden lehetséges felkészülést, mégis emberi szellemünknek mi sem tesz jobbat, mintha elgondolkodunk a szentírásban található „ellentmondásokon”, tudva, hogy Isten nem mond ellent magának, és kutatjuk azt a mélyebb valóságot, amelyben a két kijelentés egységre jut, hiszen az emberi szavak csak jelei egy valóságnak, nem maga a valóság; és az emberi szavak csak megközelítik a valóságot hol erről, hol arról, néha éppen két ellentétes oldalról.

Van-e valahol az evangéliumokban egyetlenegy e földi életre szóló boldogító ígéret, amelyet Urunk azoknak adott, akik megtartják az ő parancsát? Mert ha van, akkor megtaláltuk annak az Ószövetségben felhangzó, földi életre vonatkozó ígéretnek igazi értelmét, hogy *„jól menjen sorod, és sokáig élj a földön, amelyet az Úr, a te Istened neked ad örökre”*.

Két ilyen ígéretet találunk az evangéliumokban. Az egyik így szól: *„Békességet hagyok rátok, az én békémet adom nektek. Én nem úgy adom nektek, amint a világ adja. Ne nyugtalankodjék szívetek és ne is szorongjatok!”* A másik meg így szól: *„Bizony mondom nektek: senki sem hagyja el otthonát, testvéreit, nővéreit, anyját, atyját, gyermekeit, vagy földjét értem és az evangéliumért, hogy százannyit ne kapna, már most ezen a világon – bár üldözések közt.”* Ez az elhagyja elsősorban azt jelenti, hogy messze a vérségi kötelékek fölött egy új testvériség alakul Jézus Krisztusban. És ha testvérei elcsábítanák Krisztustól, akkor inkább elhagyja őket Krisztusért.

Az a békesség, amelyet Krisztus ad a lelkünkbe, a feloldozott, nyugodt lelkiismeret csöndessége és a Szentháromság egy Isten jelenléte. Ehhez járul még a százannyi, a szerető, igaz, emberi kapcsolatokban. Urunk szerint aki életét átadta neki, az többet él, még ha éveit számítva kevesebbet is, mert az odaadás tartalmasabbá, értékesebbé, teljesebbé teszi életét itt a földön, s megérleli őt az örökkévalóságra.

Évközi 18. hét

Péntek, II. évben

Náh 2,1.3;3,1-3.6-7; Mt 16,24-28

„Jaj a vérengző városnak. Olyan lesz, hogy aki rád tekint, mind elfordul tőled, és így kiált: »Nézzétek, így pusztult el Ninive.«”

Vegyük észre a próféták egyöntetű üzenetében azt a különbséget, ahogyan az Isten az ő népét bünteti, és ahogyan népe ellenségeit. Népe fennmarad, a büntetés tisztulást eredményez; az ellene és népe ellen tusakodó nagyhatalmak viszont elpusztulnak, megsemmisülnek, csupán egy-két épületrom és muzeális emlék marad utánuk, beszédes jeléül annak, hogy minden csak hiábavalóság, s örök tanulságul az újabb istenellenes hatalmaknak, akik persze sohasem tanulnak belőle. A tegnapi Evangéliumban hallottuk: *„Te Péter vagy, és én erre a szilára építem egyházamat, s az alvilág kapui nem vesznek erőt rajta.”* Bizonyos szempontból Krisztus Egyházának történelme nem egyéb, mint a kimondva vagy kimondatlanul a kiirtására vállalkozó birodalmak – végső soron minden birodalom, amely nem Péter hitvallására épül – rövid tündöklésének és súlyos bukásának sorozata, miközben az Egyházból mindaz, ami valóban krisztusi, mindvégig fennmarad. Az Egyházban is vannak gyalázatos bűnök, ezért időről időre benne is bekövetkeznek kisebb-nagyobb összeomlások a viharok nyomán, de ezek tisztító viharok, melyekből Krisztus Egyháza rendre megújhódva és megerősödve kerül ki, mert Péter és az ő hivatala által Jézus Krisztus istenségébe kapaszkodik. És még valamiért, amit közvetlenül az Egyháznak az idők végezetéig tartó fennállását kijelentő szavai után mond az Úr Krisztus Péternek: *„Neked adom a mennyek országának kulcsait. Amit megkötsz a földön meg lesz kötve a mennyekben is, és amit föloldasz a földön, föl lesz oldva a mennyekben is.”* Egy emberi közösség – éppen mivel tele van bűnnel és botlással – csak akkor maradhat fenn az idők végezetéig, ha birtokolja a bűnbocsánat kegyelmét.

Egyetlen világbirodalomban sincs bűnbocsánat, csak hol elfojtott, hol a mélyből ellenállhatatlan erővel feltörő vágyódás a bocsánat után, és különböző emberi mesterkedések a bűnök eltörlésére vagy letagadására – az értelmes ember azonban megfogalmazatlanul is tudja, hogy csak Isten bocsáthatja meg a bűnöket, senki más. De miből tudhatná, hogy Isten valóban megbocsát neki? Csakis abból, ha Isten emberré lenne, és ezt a szemébe mondaná. Isten pontosan ezt tette megtestesült Fiában, Jézus Krisztusban.

Szeretem az Egyházat. Szeretem, mert benne ott van Isten irgalmasságának kiapadhatatlan forrása. Ez nemcsak azt jelenti, hogy Ninivének viszont el kell tűnnie, hanem azt is, hogy Krisztus megváltó áldozatának erejében az ebből a forrásból fakadó irgalomfolyam elérhet minden embert, még Ninive lakóit is, ha megnyílnak Isten előtt.

Évközi 18. hét

Szombat, I. évben

MTörv 6,4-13; Mt 17,14-20

„Ha majd bevisz téged az Úr, a te Istened, arra a földre, amelyet esküvel ígért atyáidnak, akkor vigyázz, hogy meg ne feledkezzél az Úrról, aki kihozott téged Egyiptom földjéből, a szolgaság házából!”

A sok szép város, melyet nyári utazásaink során felkerestünk, a Balaton enyhet adó hűs vize, a gyümölcscsel teli fák, a békés és örömteli családi együttlét, gyermekeink mosolya, egy papi élet letisztuló, nyugalmas, édességes csöndje, a nagy hársfa árnyékában a breviáriummal – ez az augusztusi idill nagy kísértést is jelenthet, mert áldásait élvezve képesek vagyunk elfelejteni az Urat.

Amikor bajban vagyunk, könyörgünk hozzá, amikor megpróbálja hűségünket, perlekedünk vele, amikor azonban elvezet a békességre és nyugalomra, hajlamosak vagyunk elkényelmesedni és megfeledkezni róla.

Micsoda romlás! Az Úr szerelme nélkül férges gyümölcs mindaz a szép és jó, amely körülvesz: kívülről épnek és egészségesnek tűnik, de ha beleharapsz, keserűséggel és utálkozással tölt el.

Amikor a nyár közepén egy-egy hétre vagy legalább hétvégére a jól végzett munka örömeivel megpihensz, ne felejtsd el, hogy mindaz a szépség, öröm és béke, amely körülvesz, nem csupán a te kezed munkája, hanem az Úr műve. Neki adj hálát mindezért és valld meg neki szeretetedet.

Ha Istennel való bensőséges kapcsolatodat ezekben az ajándékba kapott napokban sem engeded meglazulni, ha igéi szüntelenül ott vannak szemed előtt és a szívedbe vésve, hited akkor sem mond csődöt, amikor megpróbáltatás ér. Nem lesz semmi sem lehetetlen számodra, hiszen minden utadat Istennel járod, az ő jelenléte tölti be minden percedet, s ezzel a jelenléttel még a gonosz lelkek hatalmán is erőt vehetsz.

Évközi 18. hét

Szombat, II. évben

Hab 1,12-2,4; Mt 17,14-20

„Uram, miért hallgatsz, amikor a gonosz elnyeli a nála igazabbat?”

Amikor az ember bűnt követ el, Isten mindig hallgat. Szólt előtte és szólni fog utána is, ahogy a paradicsomkert fái között elrejtőző Ádámot is szólongatta és kereste, de amikor az ember szabad akaratának birtokában törvénye, vagyis szeretete ellen cselekszik, nem szól, sem figyelmeztetőleg, sem szemrehányólag, hanem egyszerűen visszahúzódik és vár. Még az ártatlan szenvedését sem akadályozza meg, inkább vele együtt szenved. Amikor szent Fiát, aki egyedül volt igaz közöttünk, elnyelni igyekeztek a gonoszok, akkor is csak hallgatott, vállalva a tehetetlenség vagy a közömbösség látszatát. De éppenséggel ez a hallgatás, az isteni mindenhatóság kinyilvánításának elmaradása szerzett megváltást nekünk, gonoszoknak az egyetlen Igaz engesztelő áldozatának beteljesedése által. Amikor azután megszólalt, az már ennek a világnak kereteit túllépő isteni szó volt: Fiának feltámasztása az új, romolhatatlan életre. Itt vált nyilvánvalóvá, hogy az üldözött igaz ügyét Isten a magáévá tette, de nem emberi módon és evilági elképzelés szerint szolgáltat neki igazságot, hanem az új ég és új föld dimenzióját nyitja meg előtte, ahol békesség, öröm és el nem múló dicsőség vár rá.

Nagy misztérium az Isten hallgatása: magában foglalja az ember szabad döntését és az isteni megmentést, az ítéletet és az irgalmazást. Nem is értheti meg más Isten hallgatásának beszédes csöndjét, mint aki odafigyel szavaira és szívébe fogadja igéit. Aki kiszolgáltatja magát törvényeinek, és azokhoz igazítja életét. Az ilyen embert próbára teszi Isten hallgatása, de meg nem botránkoztatja, s ahelyett, hogy kétségbeesne, inkább megerősödik a bizalomban. (Rendesen az nem tud mit kezdeni Isten hallgatásával, aki szavait és tetteit sem érti vagy fogadja el teljesen.)

Akinek szívét, értelmét és érzelmeit, egész lényét átjárta és átítatta Isten igéje, az szívesen merül bele Isten csöndjébe, és megérti Isten hallgatásának mélységes titkát. Olyan bizalom lesz osztályrésze, mely nem csalatkozhat, mert Isten nem csal meg. Megtapasztalja az Úr szavának igazságát, hogy a látomás a maga idejében beteljesedik, és nem hiúsul meg, hiszen a holtak feltámadásának, az utolsó ítéletnek és az örök életnek szívében hordozott látomása csírájában már meg is valósult, amikor az Atya megdicsőítette Jézus Krisztust, feltámasztva a halálból és testét a mennyi dicsőségbe emelve.

Évközi 19. hét

Vasárnap, A évben

1Kir 19,9a.11-13a; Róm 9,1-5; Mt 14,22-23

„Mikor beszálltak a bárkába, a szél elállt.”

Amilyen vészjósló a vihar előtti csend, olyan titokzatos a vihar utáni. Olyan könnyű, szinte súlytalan, hogy alig lehet észrevenni benne Isten jelenlétét. Nem is nagyon sikerülhet másnak, mint aki maga is átélte azt az egzisztenciális fenyegetettséget, amikor már-már összecsaptak feje fölött a hullámok. Mindennek a végén, a hirtelen beálló csendben még őt is megkísérheti a gondolat, hogy hátha csak érzéksalódás volt az egész, s feledve – vagy inkább szégyellve? – előbbi kiszolgáltatottságát, elmulasztja, hogy figyeljen Istenre, akihez a viharban önkéntelenül is kiáltott, s aki most a csöndbe öltözve válaszol.

Isten nem az erődemonstrációk és félelmetes jelenések Istene. Ő nem félelmet akar kelteni bennünk, így csikarva ki hódolatunkat, hanem az enyhe szellő suttogásában van jelen, hogy intimitásába vonjon.

Pedig Ura ő a természet vad erőinek is, az ő követői a szelek, és szolgálai az égető tüzek, de annyira hatalmas, hogy az elemek tombolása sem tudja méltón kifejezni az ő végtelen hatalmát, ezért inkább azt választja jelenléte hordozására, ami a természetben a legkevésbé sem félelmetes.

Az ember tud vihart kelteni, lecsillapítani azonban nem tudja. Ki tudja engedni a palackból a szellemet, de visszazárni nem tudja. Fel tudja korbácsolni az indulatokat és szenvedélyeket, de azután elveszti uralmát fölöttük.

Ahol a vihar elül, a kedélyek megnyugszanak, a béke helyreáll, mindenütt az Isten van jelen. Ilyenkor kellene hódolva leborulni előtte, aki uralkodik a természet erői fölött.

S aki képes őt felismerni az enyhe szellő suttogásában, az nem veszíti el bizalmát benne – a szélzúgás és a vihar tombolása közepette sem. Már nem úgy fogja őt keresni, mint haragvó és erejét próbálgató istenséget, hanem mint a viharon túlról üzenő Emberfiát, aki azt mondja: „Bátorság! Én vagyok! Ne féljete!” És nem fél kilépni a háborgó tengerre, mert ha Jézus hívja, akkor az ellenszél nem tartóztathatja föl, s a hullámok nem boríthatják el, eljut az Úrhoz, és vele együtt száll be újra a bárkába. S lám, megszűnik a tenger háborgása, a szél eláll, s a bárka nyugodtan folytatja útját a biztos kikötő felé.

Évközi 19. hét

Vasárnap, B évben

1Kir 19,4-8; Ef 4,30-5,2; Jn 6,41-51

„Ne szomorítsátok meg Isten Szentlelkét, akivel meg vagytok jelölve a megváltás napjára. Legyen távol tőletek minden keserűség.”

Elkerülhetetlen ebben a földi életben, hogy előbb vagy utóbb, talán nem is csupán egyszer, a pusztába űzött Illés helyzetét, lelkiállapotát testestül-lelkestül átérezzük és végigszenvedjük. Amikor terveinkben, álmainkban csalódva a borókabokor alá ülve halálunkat kívánjuk. *„Vedd magadhoz lelkemet!”* – imádkozzuk, s bár ez a sóhaj kegyes és szép, s alighanem szívből jövő is, lényegileg mégsem hasonlít Urunk, Jézus kereszten mondott szavaihoz vagy a vértanúk utolsó foháskodásához, mert nem a feltétlen bizalom és ráhagyatkozás diktálja, hanem az önsajnálát és a keserűség.

„Most már elég” – mintha bizony jogunk volna eldönteni, meddig van értelme az életünknek. Persze, megelégtünk a kudarcot és a szenvedést, pedig éppen ezek menthetnek meg attól, hogy életünk a végső nagy értelmetlenségbe fulladjon. Az ilyen és hasonló sóhajtozások leginkább arra alkalmasak, hogy megszomorítsák Isten Szentlelkét, azaz hatástalanítsák teremtő erejét. Mert a Lélek ugyan ott fű, ahol akar, de ahol ellenállnak neki, oda nem tör be erőszakkal.

Sokkal hasznosabb az a megállapítás, hogy *„én sem vagyok különb atyáimnál”*. Ez a felismerés már jó kiindulópont lehet a Lélek újjáteremtő munkájához. Fájdalmasan kiábrándító, mégis pozitív, mert a valósággal szembesítő tapasztalat, hogy mi is csak az átlaghoz tartozunk, a lenézett és megvetett szürkék és középszerűek közé. Az embertársainkkal való kemény ütközés megkérdőjelezi Istenről és magunkról alkotott képünk helyességét. Végre kénytelenek vagyunk belátni, hogy bizony mindkettő alapos felülvizsgálatra szorul.

Ez a vallomás, mint valami életgyónás, Illés lelkét is megkönnyítette, úgyhogy mindjárt mély álomba szenderült. Most tette le sorsát igazán Isten kezébe, s szívébe béke költözött. Úgyhogy a halál helyett Isten angyala jön, hogy kenyérrel táplálva fölkészítse őt a hosszú útra: gyónás után áldozás.

Jézus, te vagy a mi kenyerünk, az Atya küldött nekünk, akik e világ pusztaságában vándorlunk. Aki ezt az égből alászállott kenyeret eszi, az nem hal meg mindörökké, hanem övé lesz a mennyek országa. Ez a kenyér az igazi örömet adó és a keserűséget lelkünkben messze űző táplálék, mely képessé tesz arra, hogy Illéssel együtt feljussunk Hóreb hegyére, hogy egyszer s mindenkorra leszámolva saját dicsőségünk keresésével többé már ne önmagunknak éljünk, hanem neked, aki meghaltál és feltámadtál érettünk.

Évközi 19. hét

Vasárnap, C évben

Bölcs 18,6-9; Zsid 11,1-2.8-19; Lk 12,32-48

„A hit szilárd bizalom abban, amit remélünk, meggyőződés arról, amit nem látunk. Őseink ebből merítettek bizonyosságot.”

Amiről ma a Zsidókhoz írt levélben olvasunk, annak történeti alátámasztását láthatjuk az Olvasmányban: az Egyiptomból való kivonulás éjszakája nem érte váratlanul atyáinkat, mert hittek esküvel megerősített ígéreteinek. Az Újszövetségben azonban sokkal nagyobb ígéretet birtokában vagyunk. A Hitvallásban ezt mondjuk: *„Várom a holtak feltámadását és az eljövendő örök életet.”* Amikor a ritmikusan ismétlődő *„hiszek”* ígét egyszer csak fölváltja a *„várom”*, ezzel fontos figyelmeztetést is kapunk. Ha hitünk nem alakul át várakozássá, akkor az haldokló, beteg hit, nem az Úr Jézus által megdicsért emberi magatartás.

Ő a mai Evangéliumban az urára váró szolga képét állítja elénk. A nappal a tennivalók világát jelenti, az éjszaka a mélységes bizalomét, amelyben nem cselekszünk, hanem egyszerűen várunk, ráhagyatkozva Urunkra, aki nem csap be és nem hagy cserben. Ez a várakozás maga a legnagyobb tett, még ha esetleg öntudatlan álomban, mély alvásban testesül is meg, mint ahogy a gyermek alszik édesanyja karjaiban, kimondatlanul is tudva, érezve, hogy a legnagyobb biztonságban van, a szeretet védőburka veszi körül. Akiket Isten Lelke vezérel, azokat erre a mélységes várakozásra, totális ráhagyatkozásra tanítja.

Az isteni pedagógiának különböző szakaszai vannak. Előbb megízlelteti velünk az Úrral való együttlét édességét, azután munkát ad. Majd mikor már egészen beleszoktunk, és kedvünket találjuk benne, megengedi – vagy szándékosan akarja? –, hogy egyszerre ízt veszítse mindaz, amiért eddig lelkesedtünk, sőt azt, hogy minden tevékenységben unalmat, csömört, ürességet találjunk. S ha ebben az állapotban mégis egészen átadjuk magunkat neki úgy, hogy nem akarunk semmit, nem akarunk már valaki lenni, hanem csak őt akarjuk egyedül, akkor megajándékoz bennünket azzal, hogy egyszer csak eljön hozzánk, és ő szolgál fel nekünk. Visszaadja tevékenységünk jó ízét, ám a szívünket magának tartja fenn.

Az Urára váró szolga magatartása a Lukácsevangeliumban a Krisztus-követő alapállása. Idilli képnek tűnik, valójában azonban igen kemény küzdelem, mely túl van az evilági várakozáson és túl a cselekvésen is. Hogy mégsem lehetetlen, s hogy megéri, arról tanúskodnak az Egyház nagy és kicsiny, jól ismert és elrejtett életű szentjei, s mindazok, akik ha csak egy-egy órára, napra is, megízlelték utánozhatatlan édességét.

Évközi 19. hét

Hétfő, I. évben

MTörv 10,12-22; Mt 17,22-27

„Az Emberfiát az emberek kezére fogják adni. Megölik őt, de harmadnapra feltámad.”

Mint minden embernek, Jézusnak is van egy benső és egy külső élete. Benső világát egészen lefoglalja a félelmetes és fenyegető tény, amelyre közvetlen környezete nem gondol: erőszakos, rettenetes halála. *„Az Emberfia az emberek kezére adatik.”* Az eredetiben szenvedő igealak szerepel, egyrészt mert Jézus akkor még nem tudja, ki lesz az árulója, másrészt mert abban viszont egészen biztos, hogy ez az esemény sem lesz – mint ahogy semmi sem lehet, ami történik vele – Atyja tudta és akarata ellenére.

Az Atya nyilván nem kegyetlenkedésre, meggyötörtetésre, hanem szeretetének mindenáron való kinyilatkoztatására, az új és örök szövetség megkötésére adja át Fiát. Jézus jelzi, hogy abban, ami vele történik, van, ami elfogadhatatlan és bűn, illetve van, ami elfogadható és a bűn feletti győzelem.

A módokat és időpontokat emberként most még nem tudja, de azzal akar azonosulni, amit Atyja akar, s nem azzal, amit az emberek akarnak. Az Atya pedig tiszta szeretet és élet: Fia nélkül nem élt soha istenségében, és egy Fia nélküli világmindenséget sem viselhetne el, ezért, ha megölnek – mondja Jézus –, Atyám fel fog támasztani!

Ebből a hatalmasan örvénylő benső világból, amelyről két mondattal hírt ad semmit sem értő tanítványainak, rántják le a külvilág kisszerűségébe a kafarnaumi adószedők kissé szemtelen módon; nem is Jézushoz intézik szavaikat, hanem Péterhez: *„A ti mesteretek nem fizet templomadót?”*

Íme egy igazán hétköznapi esemény: az adófizetés. Jézus mégis a saját legbensőségesebb titkára figyel, kapcsolatára az ő Atyjával. Nem hagyja kizökkenteni magát abból a világból, melyből élete minden pillanatban források. De hogy meg ne botránkoztassa az adószedőket, megfizeti az adót, magáért és Péterért.

Ilyen nagy lelki szabadsággal kellene élnünk külső életünket. Mert mi is fiak vagyunk a keresztség által, Isten gyermekei. Nem vagyunk lekötelezve a testnek, és amennyiben e világ törvényei követelhetnek valamit tőlünk, azt Isten fiainak benső szabadságával kell teljesítenünk, tudva, hogy elmúlik ez a világ, és eljön Isten országa.

Évközi 19. hét

Hétfő, II. évben

Ez 1,2-5.24-28c; Mt 17,22-27

„A tűzben négy élőlény is volt látható, emberi formájuk volt. A trónszerű dolog felett is emberhez hasonló lény volt látható. Láttam: fénylett, mint az érc. A derekától felfelé s lefelé pedig olyasmit láttam, mint a fénylő tűzfolyam. Ilyennek mutatkozott meg előttem az Úr dicsősége.”

Ezekiel nem trónt lát, mely az emberi hatalom legfőbb szimbóluma, hanem trónszerű dolgot, mert Isten hatalma nem azonos az ember által elképzelt hatalommal. Nem is embert lát, hanem emberhez hasonló lényt, mert Isten nem valami, hanem valaki, de nem teremtett személy, nem angyal és nem ember. Derekából felfelé és lefelé tűzfolyam árad. El nem apadó forrás, csak hogy nem víz, hanem tűz árad belőle. Ezekiel óta nem szabadna elfeledni, hogy Isten tűzben van, de nem földi tűzben, hanem égiben, amely a halhatatlan élet teljességét jelenti. Nem mondja még azt sem, hogy ez az Úr dicsősége, hanem csak hogy ilyennek mutatkozott meg előttem az Úr dicsősége. Ezekiel óta már nem szabadna a világot azonosítani Istennel, s hatalmát nem szabadna személytelen valaminek tartani. Ám azt sem szabadna elfelejteni, hogy Istent soha senki sem látta, *csak az egyszülött Fiú, aki az Atya keblén van, ő nyilatkoztatta ki.*

Hogy ez a látomás nemcsak hiteles, hanem valóban a leglényegesebbeket közli Istenről, igazolódott az idők teljességében, amikor Isten emberré lett. Az apostolok húsvéti találkozásai a dicsőségben megjelenő Feltámadottal az idők teljességének feltárulása. Míg azonban Ezekiel egy szinte felfoghatatlan s csak gyarló hasonlatokkal közölhető látomással a szívében indul prófétai feladatának teljesítésére, az apostolok és bennük mi mind fedetlen fővel szemléljük Isten dicsőségét, s az Ezekiel látomásában adott kinyilatkoztatás teljességét birtokolva foghatunk hozzá küldetésünk teljesítésének.

A feltámadt Jézus a jelen világtól teljesen szabad, nem kötik a tér és az idő korlátai, ugyanakkor szent testében magát az univerzumot emelte Isten személyes dicsőségébe változhatatlan formában. Ő nem emberhez hasonló lény, hanem valóságos ember és valóságos Isten. A patmoszi látnok a Jelenések könyvében leírja, amint megjelent neki Jézus, a dicsőség királya, akiből világosság és tűz áradt ki, hisz benne lakozik az istenség egész teljessége. Ebből a tűzfolyamból részesít minket, amikor a keresztségben és a bérmlásban a Szentlélek Istent adja nekünk, hogy nekünk is életünk legyen, és pedig bőségben. Él-e lelked mélyén ez a Jézus-látás? Lehet az evangélium követelményei szerint élni e szívbeli látomás nélkül?

Évközi 19. hét

Kedd, I. évben

MTörv 31,1-8; Mt 18,1-5.10.12-14

„Ha meg nem változtok, és nem lesztek olyanok, mint a gyermekek, nem mentek be a mennyek országába.”

A gyermek szinte végtelen létfeli bizalma, amelyet növekedvén, sajnos, fokozatosan elveszít, talán az egyetlen emberi magatartás, amely az embert Isten országára alkalmassá teszi. A gyermek bizalma azért végtelen – szemléld őt édesanyja karjaiban –, mert a létezésre vonatkozik anélkül, hogy tudná. A létezést a „van” igében ragadjuk meg. A „van”-t pedig nem lehet centiméterben, sem grammban, sem rezgésszámban mérni. Minden dologban van „létezés”. Ez az a valóság, amely minden természettudomány vizsgálódási körén kívül esik, miközben minden természettudomány alapja, míg azonban a tárgyak, a növények és az állatok nem tudják, hogy vannak, de még csak nem is hagyatkozhatnak eleve a létezés jóságára, a csecsemő öntudatlan bizonyossággal ráhagyatkozik a létezésre, mely anyjában szeretetként mutatkozik.

Ez a ráhagyatkozás sebződik meg kivétel nélkül mindegyikünkben, mert történetünk folyamán találkozunk azzal a rémületes eseménnyel, hogy megvonják tőlünk a szeretetet. S így a létezés és a szeretet – pontosabban a szeretve levés – elválnak egymástól. Egyéni életünkben ekkor éljük át, mit jelent kiüzve lenni a Paradicsom kertjéből...

Aki azonban Istennel találkozik, az a végtelen létezésével és a végtelen szeretve levéssel együtt találkozik. Mózes így találkozott vele kezdettől fogva, amikor az égő csipkebokorból szólt hozzá: *„Én vagyok, aki vagyok; mindig veled voltam, vagyok és leszek.”* Mózes tehát visszakapta, pontosabban végtelen fokban megkapta a gyermek állapotát ebben a világban, és ismét kiesett belőle, amikor bizalmatlan volt a csodákat tevő Istennel szemben, aki azt parancsolta neki, hogy üssön botjával a sziklára, és abból víz fakad a nép számára. Mózes kétszer csapott botjával a sziklára, mintha attól fakadt volna a víz, nem pedig mert az Úr csodát tett. Ezért nem mehetett be az ígéret földjére.

Józsue viszont a gyermek által jelképezett végtelen nagy bizalomra jutott Isten iránt. Akkor is tanúságot tesz erről, amikor Izraelt majd döntés elé állítja, hogy kinek akarnak szolgálni: a bálványoknak-e vagy az egy élő Istennek, aki kiszabadította őket Egyiptomból, ő pedig kijelenti, hogy maga és házanépe az Úrnak szolgál, akkor is, ha egyedül marad. Íme, nem más, mint az egyistenűség, a bálványtalan szív a gyökere az Istenbe vetett végtelen bizalomnak, amely az ember szívét olyanná teszi, mint a gyermekét, s így alkalmas lesz Isten országára, a valódi ígéret földjére.

Évközi 19. hét

Kedd, II. évben

Ez 2,8-3,4; Mt 18,1-5.10.12-14

„Ezt mondta nekem az Úr: »Emberfia, a gyomrod vegye be, és egész belső részed teljék el vele, teljék be a könyvtekerccsel, amelyet én adok!« Megettem tehát a könyvtekerccset, és olyan édes lett a számban, mint a méz.»

Nem hasonlat, metaforikus kifejezés ez, inkább az evés és emésztés a távoli metaforája annak, ami történik velünk, amikor hittel befogadjuk Isten ígését. Hiszen Isten szavával hozta létre a nemlétezésből a létezőket, ezért a szavát befogadni annyi, mint létezésünkben megerősödni. Isten ígéje az ő akaratát tartalmazza, Isten pedig minket magunkat személyes létezésünkben akar. Az Úr Jézus ezért mondja Jákob kútjánál a dél felé visszaérkező apostoloknak: *„Van eledelem, amiről ti nem tudtok... Az én eledelem az, hogy annak akaratát cselekedjem, aki engem küldött.”* Jézus viszont Isten számunkra véglegesen kimondott ígéje és akarata. Ezért jelenti ki magáról: *„Én vagyok az élet kenyere, aki engem eszik örökké él.”*

Semmiféle más ige, üzenet, szó nem tartja fenn bennünk a létezést, nem táplálja bennünk a személyes életet, nem ad örök isteni életet. Legföljebb a tiszta és igaz szeretet megvallása annak, akit szeretünk, hordoz valamit abból a mélységes valóságból, hogy a szó életet ad. Jeremiás, Ezekiel, Szent János, de mind a többi próféta, apostol és hitvalló is csak akkor lesz igazi tanúságtevő, ha lenyeli Isten ígését, s miközben egyre mélyebben magába fogadja, kezd átalakulni, belülről hasonlítani ahhoz, aki őt meghívta. Ekkor kapja a parancsot, mint Ezekiel: *„Emberfia, menj és hirdesd nekik az én szavaimat!”* Ne elméletet, teológiai leckét, ne mások prédikációját, hanem az én ígéimet, amelyek most már egészen a tieid is lettek... Ezért mondhatja Szent Pál szinonimaként hol azt, hogy Krisztus evangéliuma, hol azt, hogy az ő evangéliuma.

A napi elmélkedés a szentáldozásban teljesedik be, mert Isten ígéje csak a kommunió révén válik érthetővé a maga teljes valóságában. Semmi más ne éltesse lelkünket, mint Jézus, az Isten Igéje, akit bizony le kell nyelnünk, és asszimilálnunk, hogy ő viszont magába alakíthasson bennünket. A szánkban édes ez az eledel, mert az üzenet vége az örök élet, s nekünk ezt kell hirdetnünk. A gyomrunkban azonban keserűvé válik, mint a Jelenések könyve látnokának, mert Isten ígéje felfedi bűneink fájdalmas valóságát, és megmutatja ezek keserű következményeit. Urunk is, aki magára vette a világ minden bűnét, kiitta a keserűség kelyhét. Nekünk is ki kell ürítenünk vele ezt a kelyhet, de ne feledjük: a keserűség csak ideig tartó, az édesség viszont örökkévaló s minden gyönyörűséggel teljes...

Évközi 19. hét

Szerda, I. évben

MTörv 34,1-12; Mt 18,15-20

„Ez az a föld, amelyet esküvel ígértem Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak, hogy utódaiknak adom. Szemeddel láthatod, de oda be nem mehetsz.”

Mózes százhusz évet élt a földön. Azt jelenti, nagyon sok időt, ráadásul mindvégig erőben-egészségben. Halálában, bármilyen szép és méltóságteljes volt is, mégis ott volt egy csepp keserűség: látta élete célját, a tejjel-mézzel folyó Kánaánt, de nem léphetett be földjére, mert Isten műveiről földiesen gondolkodott.

Végső soron nem is az a fontos, hogy hol tartok az úton: messze vagyok-e még a céltól, vagy már ott állok az ígért földjének kapujában, hanem hogy hogyan gondolkodom arról, amit Isten készít nekem. Nem elég egyszer megpillantani Isten csodás művét, hanem szüntelenül kell szemlélni, és merni is kell ráhagyatkozni a mindennapok egyformaságában. A tegnapi csoda emléke és a boldog megérkezés ígérete kell hogy tartsa bennem a lelket a nehéz órákban is. Nem szabad elszigetelten csak a magam gondjával törődnöm, hanem szívemmel a másik emberhez kell fordulnom, s vele Istenhez. Hiszen Jézus mondja a mai Evangéliumban: *„Ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok közöttük.”* A legjobb előkészület az új ígért földjére való bevonulásra ez a közösség, amely a közös imádságban, Isten országának együttes szemlélésében az Úr jelenlétében való szüntelen megmaradásban valósul meg.

Ez azután elvezet arra a teljes életre, amely nem zárul le a testi halállal, hanem túlnyúlik rajta, s átvezet abba az országba, amely boldogító közösség az Istennel és az ő szentjeivel, s amelyhez képest a százhusz esztendő csak egy röpké pillanat, mert az az élet el nem múlik soha.

Évközi 19. hét

Szerda, II. évben

Ez 9,1-7;10,18-22; Mt 18,15-20

„Indulj, és járd be Jeruzsálem városát, s jelöld meg »Té« betűvel azoknak a homlokát, akik sírtak és bántódtak mindama bűnök miatt, amelyeket ebben a városban elkövettek!”

Az öskeresztények számára egyértelmű volt e látomás értelme: a Té betű Urunk keresztségének jele, s akiket a keresztségben megjelöltek ezzel a jellel, ki vannak választva az örök életre. Ez a kegyelem csoda, s egyben természetesen feladat is. Nem ajtófélfá vagy, amelybe bevésnek egy jelet, hanem szabad személy, aki vállalod ezt a jelet és azt a valóságot, amelybe általa belépsz, vagy visszautasítod. Automatikus üdvösség nincs, a gépek nem üdvözülnek.

Miről lehet megtudni, hogy vállaltad a Té jelet, s így az üdvösség útján jársz? Ennek csak jelei vannak, nem bizonyítékai, hiszen az üdvösség végső soron feltétlen szeretet, életet alakító bizalom üdvözítő Jézusunkban. Ilyen jel, ha sírsz és bántódsz mindama bűnök miatt, amelyeket városodban elkövetnek. Régen talán te magad is elkövetted azokat, s akkor előbb saját bűneidet kell megsiratnod. És ez elsősorban nem érzelmes könnyhullatást jelent – bár a könnyek adománya Isten nagy ajándéka –, hanem mindenekelőtt halálosan komoly, s ezért életet adó szakítást a bűnnel, a bűn alkalmával, eszközeivel, a bűn és a halál civilizációjával. Csak ilyen radikális szakítások által megvalósuló megtérés hitelesítheti, hogy meg vagy jelölve az örök élet jelével.

A második jelről Urunk, Jézus így szól: *„Aki utánam akar jönni, vegye föl keresztségét minden nap és kövessen engem.”* Van-e a válladon – illetve a szíveden – mindennapi keresztség: szeretetből vállalt munka, lemondás, elfogadott szenvedés? Vagy azzal ámitod magad és arra rendezkedtél be, hogy ez az élet csupa könnyűség, vidámság és emberi ünneplés? Ha így volna, tudd meg: ezzel te raksz másokra szörnyű kereszteket, és pontosan ezzel bizonyítod, hogy te magad nem vagy megjelölve az életadó keresztség jelével.

Szent Pál ezért dicsekszik gyöngeségeivel, melyeket az Úr iránti szeretetből visel, mert éppen ezek a testi-lelki stigmák – amelyek néha oly rettenetesen fájnak és véreznek az emlékeztől és a begyógyulatlanságtól – a jelei annak, hogy meg van jelölve az élet jelével, mert a keresztség által jött az öröm és az élet a világra, a keresztség által mehetünk be Urunk örömébe és a boldog örök életbe.

Évközi 19. hét

Csütörtök, I. évben

Józs 3,7-10a.11.13-17; Mt 18,21-19,1

„Abból fogjátok megtudni, hogy az Úr, az élő Isten közöttetek van, hogy a papok és a nép száraz folyómedren kelnek át.”

Mást jelent a Krisztus követésében, a Lélek szerint való életben a Vörös-tengeren való átkelés, mely halált és feltámadást valósít meg, tehát az igazi élet kezdetét, és mást a Jordánon való átkelés, amely az Ígéret földje elfoglalásának kezdete.

Az előző szakaszban Mózes vezetett, mely jelenti az Ószövetségben adott Tízparancsolat törvényét, a mostani szakaszban József veszi át a vezetést, s ez már Krisztusra utal. Továbbra is érvényben van a Tízparancs, de már nem a bűnök elleni harc a lényeg. Itt már honfoglalásról van szó: vagyis a szeretet krisztusi méreteinek és tisztaságának elsajátításáról.

Nem mintha a Tízparancs megtartásának nem a szeretet lenne a lényege, de addig ne nagyon emlegessük a szeretetet, amíg állandóan vétkezünk ellene. Addig inkább így beszéljünk: *Ne ölj!* – mert aki öl, akármilyen módon és akármilyen ideológiával, annak semmi köze sincs a szeretethez. *Ne paráználkodj!* – mert aki paráználkodik, annak minden érzése ellenére, milliók egyetértő bólogatása ellenére sincs semmi köze a szeretethez; *Ne hazudj!* – mert aki hazudik, annak sincs köze a szeretethez.

Az a lélek kelt át a Jordánon, akit már nem a halálos vétkek elleni küzdelem jellemez, hanem a szeretet gyakorlása minden helyzetben és minden pillanatban; aki Jézustól tanul szeretni, és rajta keresztül az Atyától, mint a mai Evangéliumban Péter, aki megtanulja, hogy a megbocsátásban olyan mértékkel kell mérnünk testvéreinknek, ahogyan nekünk mért az Atya: túlszorduló mértékkel, végtelen bőséggel.

Az kel át a Jordánon és ér el az ígéret földjére, aki tud az Úr szövetségének ládájáról, vagyis a tabernákulum édességes misztériumáról, s nem felejt, hogy valóságosan jelen van érte az Úr.

Évközi 19. hét

Csütörtök, II. évben

Ez 12,1-12; Mt 18,21-19,1

„Hadd lássák, amint rést ütsz a falon, és azon keresztül távozol! Vedd válladra holmidat, és sötétedéskor indulj el. Arcodat takard el, hogy ne lásd a földet, mert én téged e népnek intő jelül adtalak.”

Ezekiel eljártssza elbizakodott kortársai előtt a menekülést, vagyis szemük elé tárja a rettenetes jövőt, amellyel nem akarnak szembenézni: a fejvesztett menekülést és az idegen országba való elhurcoltatást.

Krisztus Egyházának szentjei mind jelei voltak az eljövendő ítéletnek: szélcsendes, békés emberi élet közepette sokan közülük a pusztaságba vonultak, barlangok mélyén húzták meg magukat, de a leglényegesebb tekintetében mindnyájan ugyanúgy cselekedtek: életüket szüntelenül kitették Isten ígéje ítéletének és ehhez szabták életüket, nem pedig a kor aktuális szellemi divatjaihoz és közízlés(telenség)éhez igazodtak.

Mindegyikünk életében, ha Krisztus híveinek tartjuk magunkat, kell lennie valaminek, ami az eljövendő ítéletre utal és arra, ami azután következik: a test dicsőséges feltámadására és az örök életre. Kell, hogy merjünk olyan döntéseket hozni, melynek láttán azok, akik nem hisznek vagy ellanyhultak a Krisztus-követésben, értetlenül és némi megütközéssel kérdezik: Mit csinálsz? Miért teszed ezt? Miért vállaltok még újabb és újabb gyerekeket? Miért vállalod a szüzességet? Miért bocsátasz meg annak, aki súlyosan vétkezett ellened, s talán bocsánatot sem kért tőled? Éppen erről szól Urunk a mai Evangéliumban. A szolgálta, akinek hatalmas adósságát elengedte az ő ura, és aki találkozási szolgatársával, aki csak száz dénárral tartozott neki, elkapta és fojtogatni kezdte őt, annak a kereszténynek képe, aki semmit, de semmit sem fogott fel abból, amit vele tett a Király; a mi Urunk, Jézus, aki a kereszt trónjáról az örök kárhozatot érdemlő, halálos bűnöket engedte el neki. A világot zavarba ejtő, sőt talán meg is botránkoztató megbocsátás, amelyre a keresztény ember képes, éppen abból a benső tapasztalatból forrásozik, hogy neki megbocsátott és meg fog bocsátani az eljövendő ítéletkor az Úr.

Krisztus után már nemcsak el kell játszani, valamilyen szimbolikus cselekedettel megjeleníteni, ami majd bekövetkezik, hanem élni kell azt, ami már végbement, jóllehet a világ fiai még nem tudnak róla: az ítéletet, hogy a Világosság a világba jött, de az emberek jobban szerették a sötétséget, s így magukat ítélték és ítélik el. A keresztény hívő, Krisztus hűséges követője a világosságra mer jönni, hogy nyilvánvalóvá lett vétkeit megvallva elfogadja Üdvözítőjétől a végső szabadulás kegyelmét, s ennek örömhírét továbbadja, maga is megbocsátva azoknak, akik vétkeztek ellene.

Évközi 19. hét

Péntek, I. évben

Józs 24,1-13; Mt 19,3-12

„Józsue ezt a beszédet intézte az egész néphez...”

Józsue nagy beszédének az a célja, hogy az Egyiptomi fogságból megszabadult és az Ígéret földjére érkezett Izraelt végleges döntésre bírja az Úr mellett, aki mellettük döntött örök szeretetével.

Az Úr Jézus a mai evangéliumi részletben az apostolok elé tárja a házasság kezdetben lévő, vagyis Istentől rendelt igazi természetét: egy férfi és egy nő részéről végleges elköteleződés egymás mellett Istenben, aki maga a princípium, tehát a kezdet és az alap.

Krisztus követőjének az életében elérkezik egy nap, amelyen határozott és végleges döntést kell hoznia az őt megszabadító Isten mellett, és egyben egy emberi közösség mellett is. Enélkül nincs Krisztus-követés, mert ő visszavonhatatlan, új és örök szövetséget kötött vérében az Atyával és velünk. A szüzesség fogadalmát letévő életében is kell olyan elvállalása mások üdvösségének, amely felbonthatatlan kötelékkel köti őt mások üdvösségéhez.

A kudarcból való félelem miatt egy életen át csupán készülni erre a döntésre nem Krisztus érzületére és életére vall. Hozzá elsősorban abban kell hasonlónak lennünk, hogy felbonthatatlan szövetséggel kötődünk Istenhez és emberhez.

Ez a felbonthatatlan szövetség nem arra való szövetkezés itt a földön, hogy zökkenőmentes legyen a további utunk, hogy minden szenvedés ki legyen iktatva belőle, hanem arra, hogy életünk, mint a jó földbe hullott mag, bőséges termést hozzon.

Évközi 19. hét

Péntek, II. évben

Ez 16,1-15.60.63; Mt 19,3-12

„Már születésed napján utáltak és kitettek a nyílt mezőre. Elmentem melletted és láttam, hogy véredben vergődsz. Ezt mondtam neked, amikor véredben feküdtél: »Maradj életben és növekedj, mint a mezők virága.«”

Az eredeti bűnben fogant énemről van szó. Arról, hogy a Paradicsomon kívül, a vad mezőn születtem, és ennek az Isten ellen lázadó emberiségnek tagja vagyok. Elmentél mellettem, én Uram, Jézusom, és, bár még olyan kicsi voltam, hogy nem is emlékezem rá, ezt mondtad az én lelkemnek: Élj! Majd megmostál vízzel a keresztség fürdőjében, megkentél az üdvösség és kiválasztottság olajával, és gyöngéden fölém hajoltál. Édesanyám törődése is a te gondoskodó szereteted megnyilvánulása volt. Megszeretted lelkemet ifjúságom hajnalán, és az Énekek énekét daloltad nekem. Nem a régi Paradicsombba, hanem a te isteni szerelmed húsvéti kertjébe helyeztél és egy ragyogó májusi vasárnapon szent testedet és véredet adtad nekem táplálékul, hogy egy életet élhessek veled...

De elbízta magam, és nemegyszer megfedkeztem rólad, Jézusom, Királyom, lelkem Jegyese és Barátja. S ha nem is tagadtam meg az életszövetséget, melyet kötöttél velem, életemnek mégis mennyi hűtlen, elhibázott napja volt, megkönyékezett a világ bűne...

Te azonban mindig mellettem voltál, készen arra, hogy megújítsd és teljessé tedd, amit hosszú éveken át nyilvánvalóan kijelentettél az én lelkemnek: *„Én azonban nem felejttem el a szövetséget, amelyet ifjúságod napjaiban veled kötöttem, s ezért új és örök szövetségre lépek majd veled.* Határozottan hallom ezeket a szavakat odabent a szívem mélyén, és tudom, hogy elérkezett az idő, amikor az én lelkem Teremtője, Szerelmese feloldoz, felemel és újjáalkot bensőmben... S valóban, az egész szentmiséből egyre valóságosabb lesz egy mondat, egyetlen mondat, amelynek igazi megértésére és átérzésére meg kellett érnem a kegyelem segítségével: *„Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szóval mondjad és meggyógyul az én lelkem.”*

S a te válaszod mindig ugyanaz, de csak most fogom fel, most hatol el szívemig: *„Akarom, hogy gyógyulj meg, akarom, hogy tisztulj meg, akarom, hogy láss, akarom, hogy járj, akarom, hogy örökké élj, mert én mindörökké veled akarok lenni, árva, szegény lélek, akinek nincs és nem is lehet más Istene, csak én, akit véremen másodszor vettem meg magamnak.”*

Íme, most már nem érthetetlen és lehetetlen az a parancsod sem, hogy egy életen át kitartsak választott házastársam mellett vagy a mennyek országáért vállalt szüzességben, mert egyetlen szerelem van, amely a te szívedből forrsozik, s abból itatsz bennünket.

Évközi 19. hét

Szombat, I. évben

Józs 24,14-29; Mt 19,13-15

„Józsue megkötötte a szövetséget a néppel. Ezek után az események után meghalt Józsue, Nun fia, az Úr szolgája.”

Nem is csoda, hogy Józsue a szövetségkötés után meghalt. Halála a lelki élet útján járóknak azt jelzi, hogy van egyfajta személyes szövetség az Úrral, amely emberi életünket beteljesíti. Akármilyen is a teendők itt a földön, amikor itthagyjuk, csupán ennek a végleges szövetségnek leszünk a jele Isten népe körében.

A lelki írók beszélnek misztikus jegyességről, majd misztikus házasságról, amely a lélek és Isten között létrejön. Óvakodjunk attól, hogy pszichológiai félműveltségünktől felbiztatva, e nagy lelki eseményeknek elrészelt és meggyalázott változatával találkozva, mindezt elveszünk egy „józan” és „tevékeny” keresztény élet nevében.

Maga a szentírás mutatja be az Örökkévalót Izrael Jegyesének, és a mi Urunk Völegénynek nevezi magát.

Ki a menyasszonya? Az Egyház? Igen, de Jézus személy, és így az Egyházban megváltott minden egyes lélekkel való kapcsolatára is utal, amikor magát Völegénynek nevezi, akit kezünkben égő mécsessel kell várunk.

Az egyiptomi szolgaságból éppen csak kiszabadultak, az Isten ellen lázadók és Egyiptom szolgaságába minduntalan visszakívánczók, valamint az Ígéret földjén az Úrral egyesült életet élők mind együtt vannak a földi zarándokútját járó Egyházban. Nem méregethetem magam senkihez, *elfelejtem, ami mögöttem van, és nekirugaszkodom annak, ami előttem van.*

Az én célom az Istennel egyesült élet már itt a földön. Ha ez csak távoli álom lenne, elkeserednék, a szentáldozás percei azonban elővételezik és jelenvalóvá is teszik az Úrral kötött szövetség végső valóságát: amikor vele egy életet élhetek.

Így lehetek hasonló a gyermekekhez, akikről Urunk kijelenti: *„Ilyeneké a mennyek országa.”*

Évközi 19. hét

Szombat, II. évben

Ez 18,1-10.13b.30-32; Mt 19,13-15

„Mi dolog az, hogy közmondásként hajtogatja egész Izrael: »Atyáink ették a savanyú szőlőt, és a fiak foga vásik el tőle?« ”

Az új nemzedék felháborodása fogalmazódik meg ebben a közmondásként szájról szájra adott mondásban, s burkolt vádaskodás Isten ellen: nem ők vétkeztek, hanem atyáik, őket gyermekként hozták ide, vagy már itt, a fogságban születtek, vagyis méltánytalan, hogy ők szenvedjenek atyáik véke miatt.

Figyeljük csak meg, nem állnak az Úr elé szorongató kérdésükkel, mint igaz atyjuk, Ábrahám, aki nem szégyellt alkuba bocsátkozni az Úrral Szodoma érdekében, és nyíltan föltenni neki az őt nyugtalanító kérdést: *„Hát elpusztítod az igazat a gonosszal együtt?”* Vagy mint Jób, aki imádságban panaszkodik és vonja kérdőre Istent, illetve mint a zsoltáros, aki szinte óvja az Urat attól, hogy igazságosságán és szentségén csorba essék a gonoszok szemében, ha látják, hogy az igazat is ugyanúgy bünteti, mint a bűnösöket... Ez a fogságbeli fiatalabb nemzedék nem kérdez semmit Istentől és az ő prófétájától, nem imádságban tárja fel értetlenségét és lelkének fájdalmát, hanem cinikus módon az Urat vádolja. Ezzel viszont egészen nyilvánvalóvá válik, hogy ez a nemzedék sem ártatlan, hanem éppen most bizonyítja, hogy semmivel sem különb atyáinál: ugyanolyan önelégült, magabiztos, Istennel szemben csupa elvárást támasztó, nem igazán hívő, hanem csak vallásos.

Tanulhatunk Ezekieltől. Milyen nagyszerű lelkiatyja a népnek! Közöttük él, mindenre figyel, és észreveszi a csendes és rejtett vallási elhajlásokat. Nem hagyja szó nélkül az Isten ellen szóló, nyíltan nem is vállalt kijelentéseket sem: előbb visszahúzódik, elgondolkodik, töpreng és Isten elé viszi a hallottakat, majd Istennel megbeszélve, köntörfalazás nélkül kinyilvánítja a leleplező választ.

Természetesen a végső választ csak az Újszövetségben kaphatja meg ez a nemzedék, akárcsak Ábrahám és Jób is az ártatlanok szenvedésére vonatkozólag, mert Krisztusban megkaptuk a kinyilatkoztatás teljességét: *Egy ember által jött a bűn ebbe a világba, a bűn által pedig a halál... De nem úgy áll a dolog a kegyelem ajándékával, mint a bűnbeeséssel... Isten kegyelme, és az egy embernek, Jézus Krisztusnak a kegyelmében nyert ajándék még sokkal bőségesebben kiárad sokakra.*

Erre a válaszra azután olyan nyitottnak kellene lennünk, mint a gyermekeknek, *„mert ilyeneké a mennyek országa”*.

Évközi 20. hét

Vasárnap, A évben

2Iz 56,1.6-7; Róm 11,13-15.29-32; Mt 15,21-28

„Az idegenek fiait – akik az Úrhoz csatlakoznak, hogy szolgáljanak neki, szeressék nevét és szolgálói legyenek – mind elvezetem szent hegyemre, és örömmel töltöm el házamban, az imádság helyén.”

A mai Evangéliumban látjuk beteljesedni azt, amit Isten Izajás próféta által ígért a mindig is bezárkózásra hajló Izraelnek, s rajta keresztül az Egyháznak is.

A gyermekekről és a kutyákról szóló hasonlat áthatolhatatlan szakadékra utal, mely nem faji, vallási vagy más természetes különbségből adódik, hanem az isteni üdvrendből fakadóan létezik. Attól, hogy valaki a választott nép tagja, persze még lehet meszelt sír, telve minden undoksággal, s hogy valaki pogány, egyéni életében lehet szentebb, mint Izrael fiai, ez azonban az isteni üdvrend természetfölötti jellegét nem érinti. Urunk, Jézus nem csodadoktor akar lenni egyes pogányok számára, hanem az egész emberiséget fel akarja emelni az isteni üdvrend magasabb fokára, Izrael által. Önmaga istenfiúságában akarja részesíteni az embert, az Atya örök terve szerint, amely a zsidóságot előnyben részesíti, hogy annak közreműködésével érjen el a kegyelem minden embert. A Szentlecke rávilágít, hogy ez az eredeti isteni terv miként módosult: a választott nép elvetette Krisztust, de ezzel az elutasítással új út nyílt meg a pogányság számára, hogy immár ők is teljes jogú tagként foglalhassanak helyet Isten asztalánál.

Az asszony nem sértődik meg a látszólag durva elutasítás miatt, elfogadja, hogy ő kiskutya, de az anyák mindenre elszánt leleményességével hozzáteszi, hogy olyan kiskutya, aki számíthat az isteni üdvrend elérhetetlenül magas asztaláról lehulló morzsákra. Jézust olyan csodálatos kenyérnek tartja, akiből neki, ha egy karéj nem juthat is, a morzsa is elég.

„Asszony, nagy a te hited! Legyen kívánságod szerint!” Az apostoloknak arról beszélt, hogy ha csak akkora hitük is lesz, mint a mustármagnak, óriási dolgokat visznek végbe, ennek az asszonynak viszont azt mondja: *„Nagy a te hited!”* Igen, mert ennek a pogány asszonynak a hite belesimul Isten üdvözítő tervébe, sőt mintegy átfogja azt Ábrahámától Jézus megváltó haláláig és feltámadásáig, s ezzel megelőlegezi azt a csodás eseményt, amikor a válaszfalak leomlanak Izrael és a pogányság, a bűn miatt Istentől eltávolodott ember és az ő Teremtője között Jézus Krisztus, az Istenember által.

Évközi 20. hét

Vasárnap, B évben

Péld 9,1-6; Ef 5,15-20; Jn 6,51-58

„Gondosan ügyeljete arra, hogyan éltek: ne balgán, hanem bölcsen. Használjátok fel az időt, mert rossz napok járnak.”

Mit sem veszített érvényéből ez a megállapítás kétezer év óta. Amióta Ádám vétkezett, állandóan rossz napok járnak, mert értelmünk elhomályosult, akaratunk rosszra hajlóvá vált, és folytonosan ki vagyunk téve a kísértésnek, amely arra akar rávenni bennünket, hogy elszakadjunk az élet forrásától, Istentől.

Krisztus halála és feltámadása óta azonban az a kijelentés is érvényes, hogy *„most van itt az alkalmas idő, most van itt az üdvösség napja”*. Vagyis a rossz napok egyszerre alkalmas, szent idővé válhatnak számunkra, ha értelmünket és akaratunkat arra használjuk, hogy megtaláljuk és megragadjuk a szentség új meg új lehetőségét, az Istenhez való kötődés soha nem volt és soha meg nem ismétlődő módját. Ezt jelenti az Apostol szava: ne balgán, hanem bölcsen éljünk e világban, felhasználva az időt, amely üdvösségünkre adatott.

Két gyakorlati tanácsot is ad Szent Pál a továbbiakban: az egyikkel óv a rossztól, a másikkal buzdít a jóra.

Ne részegeskedjete. Nem csupán az alkoholfogyasztásban való mértéktelenségre figyelmeztet ezzel, hanem mindenfajta mámorba meneküléstől óva int, amellyel az ember az elveszített Paradicsomért próbálja kárpótolni magát. Itt a földön vállalni kell azt a feszültséget, amely legmélyebb vágyaink kielégíthetlenségéből (és kielégíthetlenségéből) fakad, azt a lelki vákuumot, amit semmi be nem tölthet ezen a világon. Ez az úr, az isteni élet utáni vágyakozás csillapíthatatlan szomjúsága a feltétele annak, hogy elteljünk a Szentlélekkel, aki életünket összeköti a kiapadhatatlan forrással, a Szentháromság egy Isten meg nem fogyatkozó, örök életével.

Egymás közt énekeljete zsoltárt, himnuszt és szent énekeket. Ez az a gyakorlat, amely Isten jelenlétébe von, és meg is őríz benne, tudatosítva bennünk ajándékait és ígéreteit, kialakítva szívünkben a hálaadás lelkületét. Fontos ez egymás közt is: férj, feleség, gyerekek, szerzetesi család, imaközösség, hittancsoport összekovácsoló és megtartó ereje a közös imádság, istendicséret. A hálás szív ujjong és énekel, s a lelki örövendezés megóv a léhaság, az eltompulás kísértésétől. A rossz napok az üdvösség napjaivá lesznek, mert kezdenek kinyílni az örökkévalóságra, amelyből születtek. Létezésünk mélyeit lassan betölti Isten élete, és ez fokról fokra megnyilvánul halandó testünkön, mindennapi életünkön is...

Évközi 20. hét

Vasárnap, C évben

Jer 38,4-6.8-10; Zsid 12,1-4; Lk 12,49-53

„Egyik udvartisztje így szólt a királyhoz: »Uram, királyom! Ezek az emberek igen gonoszat tettek Jeremiás próféta ellen, amikor a ciszternába dobták, hogy ott éhen haljon, hiszen úgyszincs kenyér a városban.«”

Nem gyalázat-e, hogy annyi politikusról kiderül, hogy a köz java, a nép boldogulása helyett egyéni érdek vagy pártérdek vezet (kívülről a nép ügyét látszik szolgálni, valójában azonban egy szűk csoport gazdasági-politikai befolyását erősíti). Ez minden esetben bonyolultságot jelent, visszataszító indázását a bűnnek, illetve a bűnnel való paktálásnak. S ez a bonyolultság úgy behálózza az embert, hogy ő maga sem igazodik ki rajta, legfeljebb egyes vonalakat lát úgy-ahogy tisztán, de az egészet már nem látja át, nem tudja józanul felmérni, megítélni. Így válik egyre jobban saját megalkuvásának áldozatává, megbénítva a bűn fojtogató mechanizmusa által.

A hívőnek megvan az esélye a prófétai tisztánlátásra, de csak ha a szentségre törekszik, pontosabban ha egyedül Istent akarja, s ha a vértanúságot is képes vállalni azért, amit meglátott és igazságként felismert, és sem csábítgatásra, sem fenyegetésre nem hajlandó mást mondani, mint ami a meggyőződése.

Persze az ilyet a béke megbontójának, zavarkeltőnek és hazafiatlannak bélyegzik ott, ahol nacionalista és egyéb jelszavak mögé rejtőzve az áruló írástudók már a tömegeket is elbódították. Ezért érthető a mai Evangéliumban Jézusnak az a kijelentése, hogy ő nem békét hozott, hanem szakadást, amely behatolhat a családi szférába, a legbensőségesebb kapcsolatokba is. Ám ez a szakadás kell a gyógyuláshoz, mert a mindenáron való békesség a rothadás békéje, nem az életé. Ha egy családban valaki az élet – egy megfogant magzat élete – mellett síkraszáll azokkal szemben, akik az ártatlan meggyilkolására készülnek, akkor ezt a nyílt szakításig, a kitagadottság kockáztatásáig vállalnia kell.

Az olyan nemzeti vagy családi szolidaritás, mely bűnre s a bűnben való cinkosságra alapul, a nemzet és a család legbiztosabb szétbomlásához vezet, s ha az új, egységes Európa törvényei ellentétesek a Tízparancsolattal, akkor – prófétai előrelátással tudhatjuk – az új Európa bukásra és gyalázatos pusztulásra van ítélve. Senki sem fogja megsiratni, sőt aki életben marad, ujjongani fog vesztén, amint a Jelenések könyvében olvashatjuk: *Alleluja! Üdv, dicsőség és hatalom a mi Istenünknek, mert igazak és igazságosak ítéletei, mert ítéletet mondott a nagy parázna asszony fölött, aki paráznaságával megrontotta a földet.*

Évközi 20. hét

Hétfő, I. évben

Bír 2,11-19; Mt 19,16-22

„Bálványaik után mentek, saját elképzeléseik rabjaivá lettek, és konokul járták a maguk útját.”

Aki az isteni jóságot akarja választani, annak túl kell haladnia azt a jót, amely kevesebb, mint Isten jósága. Valamennyi elképzelésünkben, jó elhatározásunkban, áldozatunkban van jó, de ha ehhez a jóhoz ragaszkodunk, nem jutunk el a végső jóhoz, Istenhez. Akkor a magunk választotta jó bálvánnyá válik, foglyul ejt, s olyan útra visz, amely nem az Isten útja.

Mindennap meg kell harcolnunk a harcot a jó ellenében a legjobbjért. Hogyan? Úgy, hogy Jézus elé járulok, mint a gazdag ifjú. Ő is lelkesen, tette készen lépett Jézushoz. De nem szabad megállni ott, ahol ő megállt. Ha Jézus megkérdezi: *„Miért kérdezel engem a jóról? Csak egyedül Isten a jó”*, ezt felelem: Azért, Uram, Jézus, mert tőle való vagy, a legfőbb jótól, akitől minden jó ered, s aki nélkül semmi jó nincsen. Ha tudatosítom magamban s meg is vallom Jézusnak Istenhez való tartozását, akkor nyugodtan kérdezhetem őt a jóról mint legilletékesebbet.

Másodszor: meg kell tartanom a parancsokat. Itt Jézus csak a felebarátra vonatkozó parancsokat említi. Az Isten iránti kötelességeim teljesítését magától értetődőnek veszi. Egyébként Isten iránti szeretetem a felebarát szeretetében tükröződik igazán, az pedig azokban a cselekedetekben, amelyeket Jézus a Tízparancsolatból felsorol. Minden azonban még csak az alapozás volt. Az igazi odaadás, a természetes jó helyett a természetfölötti jó választása csak ezután következik. Ezt a harmadik, végső próbatételt a gazdag ifjú már nem vállalta. Pedig annyira törekvő, jóra való fiatalember volt, ráadásul erkölcsileg is feddhetetlen!

De elég csupán egyetlen területen megengedni a földies ragaszkodást, az egész életemet megmérgezi. Ólomsúlyként nehezedik rám, amikor egyetlen ugrással szeretnék elrugaszkodni a földtől.

Én az örök életet nem ráadásként akarom a földi vagyon, siker, boldogság mellé. Én egyedül az életet akarom, mert minden más jó a halállal van megjelölve, és ha belé kapaszkodom, magával ránt a pusztulásba.

Uram, Jézus, add, hogy ne bálványaimhoz ragaszkodjam, hanem egyedül tehozzád. Ne saját elképzeléseim rabja legyek, hanem mindenben a te akaratodat keresssem, aki az igazi szabadságra vezetsz engem. S ne a magam útját akarjam járni, hanem a te utadat, mely a kereszt útja: az önmagamnak való meghaláson át vezet a feltámadásra és az örök életre.

Évközi 20. hét

Hétfő, II. évben

Ez 24,15-24; Mt 19,16-22

„Emberfia, én hirtelen halállal elveszem tőled feleségedet, aki szemed fényénél is drágább neked. De ne gyászold, ne sirasd, ne hullass könnyeket; csak csendben szálljon sóhajod.”

A szent nép szemefénye, büszkesége a jeruzsálemi szentély. Az ellenség lerombolja és a népnek még gyászra sem lesz ideje, mert fogságba hurcolják. Ezt előre kell jelképesen megélni a prófétának saját életében. Ennyi a konkrét prófétai üzenet, amelyben azonban további mélységes üzenet is el van rejtve a Krisztus-hívők számára.

Szent Pál szavait juttatják eszünkbe a prófétának mondott isteni igék: *Az idő rövid. Ezután azok is, akiknek van feleségük, legyenek olyanok, mintha nem volna és akik sírnak, mintha nem sírnának, akik örvendeznek, mintha nem örvendeznének, akik vásárolnak, mintha nem volna tulajdonuk, és akik élnek ezzel a világgal, mintha nem élnének vele, mert elmúlik ennek a világnak a formája.* Ez nekünk is szól, itt és most, életre szóló érvénnyel. Ez a szent, a keresztény hívő állapota a világban, az új, örök élet jeleként élve kortársai között. Ez a gazdag ifjúnak szóló meghívás lényege is, melyet ő nem mert, nem tudott vállalni, mert szíve túlságosan kötődött ahhoz, ami ebből a világból mulandóságra van ítélve.

Ezekiel próféta példája azt is jelenti, hogy Isten titkaiból azt tudjuk igazán hitelesen hirdetni, amit valamiképpen emberi életükben megtapasztaltunk. Nem azzal lesz valaki kiváló igehirdető, hogy szépen forgatja a szavakat és megtanulja a retorika fogásait – bár a próféták és Urunk, Jézus is értett a jó szónoki beszédhez –, hanem mindenekelőtt azzal, hogy megtapasztalja a keresztet, hogy iszik Ura magányának és szenvedésének keserű kelyhéből, hogy lelke megismeri az alvilág rettenetes árnyait és a sziklasírnál is sötétebb mélységeket, miközben mindvégig az Atya oltalmának árnyékában marad, és az Úrral egyesülve lélekben már feltámad az örök életre.

Azt a titkot is megpillanthatjuk, hogy Isten szentjeinek egyéni élete és a szent nép sorsa között valami titokzatos kapcsolat van, életük mélységesen összeér. Különösen is igaz ez az Újszövetség szent népére, az Egyházra és szentjeire. A szentek szenvedik el legmélyebben a Krisztus Titokzatos Testének sebeit, és e sebek bennük találnak gyógyulást is. A stigmatizáltak nemcsak a keresztre feszítés kínjaiból részesültek, hanem Jézus lelkének az Egyházért elszenvedett szenvedéseiből is. Minél jobban egyesül a keresztény lélek Krisztussal, szenvedése minél inkább egy Krisztus szenvedésével, az ő legbensőbb egyéni élete és az Egyház élete közötti kapcsolat annál elevenebb, erősebb, termékenyebb.

Évközi 20. hét

Kedd, I. évben

Bír 6,11-24a; Mt 19,23-30

„Nézd, mi mindenünket elhagytuk, és követtünk téged. Mi lesz a jutalmunk?”

Ezt Szent Péter azután kérdezi meg, miután mindent elhagyott. Nem alkudozásról van tehát szó: mit adsz, ha..., hanem valami egészen másról, hiszen fenntartások nélkül hagytak el mindent egy hívásra hallgatva, egy vonzásnak engedve. Istennel nem lehet alkudozni, nem lehet kereskedni, valamit adni valamiért, hanem amikor ő jelentkezik, egész valónkkal és mindenünkkel, amink csak van, válaszolnunk kell.

Ő nem teremtmény, hanem teremtető; így a hívás egészen más. Benne van a jutalom: ő maga. Ezt a meghívott megérzi, szívével felfogja, ezért nem kérdezi a meghívás eseményében, mi lesz a jutalma.

Inkább mások hatására, mások állandó unszolására merül fel benne a kérdés: mi is lesz annak a jutalma, hogy mindent elhagytam.

Péter Jézus szavaival szeretne válaszolni környezetének és mindazoknak, akik rákérdeznek döntése értelmességére. Péter érzi, hogy maga Jézus a jutalom a maga felfoghatatlan és Istenbe nyúló titkával, de most magától Jézustól vár feleletet, hogy azt továbbmondhassa azoknak, akikben felmerül a kérdés: megéri-e Jézust követni.

Jézus semmit sem ígér erre a földi életre, minden ígérete a boldog örök élet. Bár, ha belegondolunk, éppen ez van kihatással a jelen életre, mert a jelen élet napjai nem hordozzák magukban végső értelmüket, ami jelen életünket megmérgezheti, az éppen a bizonytalanság: mi lesz velünk a halál után? Lesz-e végső beteljesedés, vagy minden megsemmisül? Senki sem ad nagyobb ajándékot e földi életre, mint aki képes biztosítani a boldog örök élet felől.

Valójában két dolgot ígér az Úr: hogy vele ítélkezünk a világ megújulásakor, vagyis részt veszünk örök uralmában, mint társörökösök, és hogy örökségül kapjuk az örök életet. Az eredeti jézusi mondásban a *százannyi* jelentette az örök életet. Nem zsidó környezetben már nem értették ezt a kifejezést, ezért magyarázatul hozzátették: *az örök életet*. Így azonban az a benyomása támadhatott az olvasónak, mintha két dologról lenne szó: a százannyi jelentené az evilágra kapott javakat, az örök élet pedig az eljövendő életet. És egy keresztény kéz a százannyit kezdte saját tapasztalatával kifejteni.

Jézus soha nem ígért a földi életre semmi előnyt követőinek, hacsak nem a békességet. Ám tanítványai hamar megtapasztalták, hogy testvéreket, atyákat, anyákat kapnak az Egyházban, és földeket, hiszen bárhová mennek, otthon vannak keresztény testvéreiknél.

Évközi 20. hét

Kedd, II. évben

Ez 28,1-10; Mt 19,23-30

„Emberfia, vidd hírül Tirusz királyának szavamat: Mivelhogy szíved gögös és felfuvalkodott, s azt mondtad: »Isten vagyok, és isteni trónon ülök a tenger közepén«, a legerősebb pogány hadakat hozom reád.”

Mivel egyetlen pogány vallás sem – a New Age sem – ismeri a teremtés isteni misztériumát, így minden további kinyilatkoztatás, melyet a szentírás tartalmaz, eleve félreérthető, ellentmondásos a számukra. Minden „későbbi” isteni tett a teremtés lehetetlenségét, ám Isten által mégis megvalósított misztériumát foglalja magában, ahogy a mai Evangéliumban olvassuk: *„Embereknek ez lehetetlen, de Istennek minden lehetséges.”*

Az az egyetemesség, amely lassan-lassan bontakozik ki a hívő Izrael szeme előtt, a teremtés lényegéből való: Ádámmal, a földből alkotottal kezdődik. A zsidó partikularizmus, erős nemzeti érzés és bezárkózás szükséges volt a kinyilatkoztatás megőrzéséhez, de el kellett következnie annak a stádiumnak is, melyben Isten feltárta az üdvösség egyetemes tervét, amely az egyedüli reális és valós egyetemesség, amelynek semmi köze a pogány vallásokban megmutakozó panteisztikus univerzalizmushoz. Semmi sincs távolabb a keresztény testvériségtől és a katolikusságtól – egyetemességtől –, mint a modern internacionalizmus váltakozó formái, melynek ideológiai alapjai rejtetten és mélyen a panteizmusba nyúlik, akár materializmusként, akár gnóziként vagy más efféle ezoterikus tanításként határozza meg magát.

Ezt az internacionalizmust, ezt a fajta túlonként horizontális egységet az emberiséggel Isten megtiltotta Izraelnek. Urunk, Jézus Krisztus nyíltan és határozottan kijelentette a pogány kánaáni asszonynak, aki beteg leánya gyógyulásáért könyörgött, hogy küldetése csak Izrael házának elveszett juhaihoz szól. Amint azonban az asszony belehelyezkedik Izrael hitébe, még ha ezt kifejezetten nem is tudja, Jézus teljesíti kérését. A pogány világnak előbb fel kell ismernie a teremtés misztériumából az egy élő, örök Istent, aki Izrael számára és rajta keresztül tárta fel a legnagyobb titkot, hogy a világ nem Isten, Isten viszont a világ és az ember Teremtője. Ezekiel számára most ez a misztérium mintegy idő előtt felragyog, és ő, aki csak Izraelhez küldetett, most a teremtő Isten nevében szól a pogány városhoz, amely, akárcsak az újkori pogányság hatalmai, gögijében istennek képzele magát.

Évközi 20. hét

Szerda, I. évben

Bír 9,6-15; Mt 20,1-16a

„Ezek az utolsók csak egy órát dolgoztak, és ugyanúgy bántál velük, mint velünk, akik a nap terhét és hevét viseltük.”

Nemcsak a munka után ránk váró jutalom, de maga az Úr szőlőjében való munkálkodás is ajándék, amelyet meg kell becsülni. Aki csupán a nap terhét és hevét érzékeli, s közben talán irigylő a piactéren ácsorgókat, a tékozló fiú bátyjához hasonlít, aki nem tudta értékelni az atyai ház gazdagságát.

Azok a munkások viszont, akik nem szolgálalkúségból vagy csupán a kialkudott bér reményében állnak munkába, szinte észre sem veszik a nap terhét és hevét, mert belső tűz hevíti őket, az Úr szolgálatának hasonlíthatatlan öröme.

Ehhez képest a piactéren ácsorgók, tétlenül lődörgők állapota egyáltalán nem irigylésre, hanem inkább szánalomra méltó. Sajnos, vannak azonban olyanok, akik nem kényszerűségből munkanélküliek, hanem szándékosan kerülnek a munkát, s mások fáradsága árán szeretnék maguknak boldogulást.

Ők a mai Olvasmányban Joatám szájából elhangzó példázat szereplői közül a galagonyához hasonlítanak, amely szemben a többi fával, melyek a mások előtti tetszelgésnél többre tartották, hogy gyümölcsöt teremjenek, szívesen ráállt arra, hogy semmittevésből és haszontalan hiúságból éljenek meg. Az ilyen galagonya-féle emberek nemcsak saját üdvösségüket teszik kockára, de a körülöttük élőket is veszélybe sodorják.

A tétlenség és restség fellobbantja bennük a vad ösztönök, bűnös kívánságok tüzeit, amely elemészti őket, és lángba borítja környezetüket is. Így nemcsak hogy nem töltik be az Istentől nekik rendelt hivatást, de képesek megsemmisíteni azt is, amit mások lelkesedése és fáradsága nagy gonddal felépített.

Óvakodj attól, hogy el akard kerülni a munkát az Úr szőlőjében, vagy hogy csak kedvetlenül, a jutalom fejében dolgozz benne. Érezz rá az Úrért és az Úrral való munkálkodás ízére, s akkor olyan boldogságra lelsz, melyet nem érdemes felcserélni semmiféle királysággal itt a földön.

Évközi 20. hét

Szerda, II. évben

Ez 34,1-11; Mt 20,1-16a

„Jaj népem pásztorainak, akik önmagukat legeltetik csupán! Leszámolok velük, a nyájamat ne legeltessék tovább, és ne legeltessék önmagukat a pásztorok! Én magam megyek, hogy megkeressem széjjelszórt juhaimat, és azután már én viselem gondjukat.”

Azon túl, amit az Úr a gonosz pásztorok ellen mond – az otthon maradt elit ellen, amely galád árulóként az elnyomók szolgálatába állt –, valami olyat jelent ki, amely túlhaladja az egész Ószövetséget, annyira, hogy amikor Krisztusban beteljesedik a felfoghatatlan ígélet, megmagyarázhatatlan ellenállást vált ki az ugyancsak megalkuvó főpapságban, akik pontosan ugyanazt teszik Jézus korában, mint az Ezekiel korabeli önző pásztorok.

„Én magam megyek, hogy megkeressem széjjelszórt juhaimat...” Nem valaki más helyettem, az én nevemben, hanem én magam, az Örökkévaló, a Szent, a világtól elválasztott, aki az egek egei fölött lakozik, akinek a neve: *„Én vagyok, aki vagyok”*. Itt Isten Ezekiel által olyasmit nyilatkoztat ki, ami messze felülmúlja a próféta gazdag fantáziáját és hatalmas teológiai tudását is. Csak magát az üzenetet tudja átadni, hogy Izrael hordozza, éljen vele, és főleg várakozzék. Ilyen és hasonló prófétai kijelentés után felmerül az emberben, nevezheti-e magát hívő zsidónak az a zsidó, aki nem várakozik Isten történelemben megígért tetteire, arra például, hogy ő maga, az Örökkévaló jöjjön el erre a földre.

Érezzük most már, vagy inkább sejtjük roppant horderejét Urunk, Jézus azon szavának, ahol pásztornak nevezi magát. Nem pásztori idillről van itt szó, juhnyájjal a szelíd domboldalon és alkonyati furulyaszóval, hanem arról, hogy ő egylényegű Isten az Atyával. *„Én vagyok a jó pásztor. Ismerem enyéimet, és enyéim is ismernek engem (mint ahogy az Atya ismer engem, és én ismerem az Atyát).”*

Mivel azonban Jézusban Isten, az egész teremtet világ Ura lépett a történelembe, a megújítás nemcsak Izrael juhaira vonatkozik, hanem Ádám valamennyi fiára és leányára. Az Egyház pásztorai nem önmagukban, hanem Jézusban pásztorok csupán. Felelősségük mindenkinél nagyobb. Nem önmagukat kell élniük, hanem Krisztust, mert akár Pál kereszttel, akár Péter, Krisztus maga cselekszik, aki érettünk kínhalált szenvedett, hogy feltámadván mindnyájunk tökéletes, örök Főpapja legyen...

Évközi 20. hét

Csütörtök, I. évben

Bír 11,29-39a; Mt 22,1-14

„Aki házamból először szembejön velem, azt hálaáldozatul az Úrnak szentelem!”

A Kőmíves Kelemenné balladájára emlékeztető ősi pogány gyökerű történet Jefte leányáról arra a hiedelemre megy vissza, mely szerint az istenséget azzal lehet megnyerni, ami számunkra a legkedvesebb. Keveredik ebbe valamiféle végzethit is, amely semmilyen körülmények között nem engedélyezi a fogadalom megmásítását.

Az Istennek tett fogadalom valóban szent, de csak akkor, ha saját magunkra vonatkozik. És minden egyes kereszténynek le kellene tennie egy bizonyos fogadalmat, mellyel egyszer s mindenkorra, testtől-lelkestől átadja magát az élő Istennek.

Erre a fogadalomra azonban meg kell érni. Akkor teheted le, ha nem kötöd feltételekhez, hanem hozzá kötöd üdvösségedet. Ha már eléggé felvérteződtél a jó harcra, s szilárdan az Úrba veted reményed, rá építet az életedet.

Akkor a fogadalomban nem a keserű, terméketlen halált fogod megtapasztalni, hanem az örömet és az élet túlcsozódását. Aki szerzetesként leteszi a hármas fogadalmat, aki papként vállalja a cölibátust és az engedelmességet, aki férjként, feleségként leteszi házastársa kezébe a sárga tartó hűség fogadalmát, az életre, a bőségesebb, teljesebb életre mond igent.

Ez az a fogadalom, amelyet az üdvösség kockáztatásának terhe alatt nem szabad visszavonni. Amikor elkötelezted magad egy életformában, illetve házastársad mellett, egyúttal minden más utat feláldoztál az Úrnak. Hálaáldozat volt ez azért az ajándékért, amellyel az Úr ajándékozott meg téged.

De eljőhet az idő, amikor a fogadalom terhére és nyomasztóvá kezd válni számodra, amikor úgy érzed, nem ez a megfelelő út, a megfelelő társ. És ekkor szembejön veled életed nagy lehetőségeként egy új szerelem, fényes karrierrel kecsegtető állás, alkalmasabbnak tűnő életforma. Ez a nagy próbatétel. Fogadalmad most arra kötelez, hogy mindezeket az Úr szeretetének tüzebe vetve elégedj.

Fel kell készülnöd rá, hogy esetleg szívszaggató fájdalommal, pokoli kínokkal járó áldozatot követel tőled egyszer letett fogadalmad, úgy, hogy majdnem belepusztulsz.

Mégis merd vállalni ezt a halált, mert csak így léphetsz be menyegzős ruhában az örök élet lakomájára, ahogyan a szentek, akik az istenszerelem tüzeiben bemutatott égőáldozattá váltak, és elfogadásra találtak az Úr színe előtt.

Évközi 20. hét

Csütörtök, II. évben

Ez 36,23-28; Mt 22,1-14

„Szentté teszem nagy nevemet, amelyet gyalázat ért a népek között. Kihozlak titeket a népek közül, összegyűjtelek minden országból.”

Ki az, aki megszenteli Istennek, az Atyának a nevét? A sajátosan zsidós szenvedő igeforma mögött rejtőző cselekvő alany maga Isten. Az Úr Jézus elárultatásának éjszakáján így imádkozik: *„Atyám, szenteld meg a te nevedet.”* Hogyan? Mivel? Mi módon? Pontosan azzal, amiről a mai Olvasmányban olvasunk, hogy összegyűjti gyermekeit az ő országába. Krisztusban, az ő Fiában válik egyetemessé és teljessé ez az összegyűjtés: nem korlátozódik többé csupán Izrael szétszórt fiaira, és nem politikai, hanem kegyelmi esemény lesz: az Izraelből és a pogányságból megtértek összegyűjtése egy közös állapotra, Isten gyermekeinek dicsőséges szabadságára az Egyházban.

Most értjük meg, miért imádkozta szenvedése előtt Urunk, Jézus éppen ezeket a szavakat: *„Atyám, szenteld meg a te nevedet.”*, és miért mondja róla az evangélium, hogy azért ajánlotta fel életét, hogy Isten gyermekeit összegyűjtse. Ő halálában, mely bűnbocsánatot ad zsidónak, pogánynak egyaránt, ledönti a válaszfalat zsidó és pogány között, és az egyetlen Egyházba gyűjti Isten gyermekeit. Nem más, mint ez lesz az Atya nevének megszentelése és akaratának teljesülése, azé az akaraté, amelynek az Úr Jézus is alávetette a maga akaratát az Olajfák hegyén: *„Abba, Atya, ne az én (emberi) akaratom legyen meg, hanem a tiéd.”*

Ekkor adja a vére árán Atyja nevének megszentelésére egybegyűjtött istengyermekeknek a Miatyánkban kért „lényegi” kenyeret, és hogy ezt a szent és szeplőtelen isteni eledelt tiszta lélekkel magukhoz vehessék, kereszthalála által elengedtetik adósságuk, megbocsáttatnak bűneik (miközben nekik is meg kell bocsátaniuk az ellenük vétkezőknek), s oltalmat nyernek ebben az új istenországban a megpróbáltatások idején.

Íme, itt is igazolódik Szent Ágoston szava: *„Az Ószövetségben benne rejtőzik az Újszövetség, az Újszövetségben nyilvánvalóvá lesz az Ószövetség”*, mert egyetlen Isten egyetlen üdvösségterve bontakozik ki egyfajta szerves növekedésben, mint ahogy mibennünk is ott van az az egykori kisgyermek, aki valaha voltunk, és a lényegünkhöz tartozik most, felnőttkorunkban is.

Jézus nem felbontani jött az Ószövetséget, hanem beteljesíteni. Ezek a mostani elmélkedéseink erre a csodálatos valóságra nyitják fel egyre jobban a szemünket, s arra tanítanak, hogy Istent csak Istennel lehet lemérni: Isten egyik tettét csak Isten egy másik tétével megérteni, Isten egyik kijelentését Isten egy másik kijelentésével megvilágítani.

Évközi 20. hét

Péntek, I. évben

Rut 1,1.3-6.14b-16.22; Mt 22,34-40

„Rut azonban így felelt: »Hogy elhagyjalak, arra ne is kényszeríts, mert bárhová mégy, én úgyis veled megyek. Ahol te megtelepszel, én is ott lakom: néped az én népem, és Istened az én Istenem lesz.« ”

Rut könyvének jelentősége óriási. Isten nem engedi meg Izraelnek, hogy egy percre is elfelejtse, hogy ő teremő Isten, tehát minden ember gondviselője, nemcsak a zsidóé. Amikor kiválasztja Ábrahámot, és kétezer éven át – az Egyház előképeként – tanítja, neveli utódait, akkor ezt az egész emberiség üdvösségéért teszi, Jézus Krisztusban, az ő áldott szent Fiában. Nagy lecke ez nekünk is, akik a végidők Izraele vagyunk az Egyházban, az üdvösség szentsége minden ember számára.

A pogány Rut Dávid egyik ősanyja lesz, és Szent Máté evangélista említi nevét Jézus családfájának leírásakor. Anyósát mint a legdrágább édesanyját szerette, és mellette maradt. Tiszta, szép emberi ragaszkodásában megnyílt Noémi legvégső reménységére is, vagyis nemcsak vele maradt, hanem Istennel is. Íme, így részesít a tiszta, szép, ragaszkodó és soha hűtlenné nem váló emberi szeretet Isten országából.

Noémi oldaláról nézve ez azt jelenti, hogy mi, akik megismertük az igaz Istent és az ő országát, igaz szeretetünkkel nyerjük meg a pogányokat Isten országa számára. A test és a vér nem öröklí Isten országát, az másra való. A házasságnak nem célja, hogy a hívő fél szerelmén keresztül megtérítse hitetlen társát, és az Egyház tagjává tegye – ha ez mégis megtörténik, akkor ez nem a szerelem műve, hanem a benne működő, de azt felül is múló kegyelemé. A szeretet nem lehet még az Isten országának sem eszköze, mert ő maga az Isten országa. Ez Rut oldaláról is nézve is igazolódik. Pogány létére képes olyan tisztán, olyan erősen szeretni, hogy rátalál az igaz Istenre, mert Isten maga a szeretet.

A mai Evangéliumban a farizeusoknak éppen a szeretet kettős parancsát idézi a mi Urunk: „*Szeresd Uradat, Istenedet..., szeresd felebarátodat...*”. A szeretet e kettős parancsa Jézus szájából nyeri el a maga teljességét, mert Jézus valóságos Isten és valóságos ember. Hozzá ragaszkodni egy életen át annyi, mint belépni Isten országába, a benne Isten gyermekeivé vált hittestvéreket – akik az isteni természet részeseivé lettek – szeretni pedig annyi, mint őt magát szeretni, aki valóságos Isten.

Évközi 20. hét

Péntek, II. évben

Ez 37,1-14; Mt 22,34-40

„Íme, kinyitom sírjaitokat, én népem, kihozlak sírjaitokból. Belétek oltom lelkemet és életre keltek.”

Ezekiel látomása a megelevenedő csontmezőről, mint minden nagyméretű, a teremtő Istentől kapott látomás túlhaladja a konkrét értelmezést, és egy felfoghatatlanul új jövő felé nyit horizontot.

Ez a prófétai vízió is elsősorban a fogságban élő népnek szól. A lehetetlen megvalósul. Isten nem feledkezett meg az ő népéről, nem vonta meg tőle éltető leheletét. Felkelnek az elesettségéből, a szolgaságból. A csontok összeforrnak, vagyis a kétfelé szakadt nép – a fogságba hurcoltak és az otthon maradt elnyomottak – ismét eggyé válik.

Milyen furcsa „logika” van a látomásban! Miféle bizonyítás az, amikor a soha be nem következetre, a holtak egyetemes föltámasztására hivatkozva, mely végtelenül nagyobb horderejű esemény, mint egy nép politikai felszabadulása, egy most bekövetkezendő kisebb jelentőségű eseményt igazolok?! Furcsa és elfogadhatatlan bizonyítás volna, ha a nagyobb jelentőségű és lehetetlenebb esemény – a holtak jövőbeli, világvégi feltámadása – mögött nem lenne egy még nagyobb jelentőségű, még nagyobb horderejű és még lehetetlenebbnek látszó esemény, ami viszont már megtörtént: a világmindenség megteremtése a semmiből. Márpedig a világmindenség ugyancsak létezik. Létezése a legvalóságosabb. Csak már azoknak kell bizonyítani létezését, akik ezt az isteni logikát és következetességet éles ésszel megsejtették, de hogy el ne kelljen fogadni a Krisztus föltámadása által kényszerűséggel elének tárt evangéliumi erkölcsöt, magát az objektív világot tagadják, az univerzum létezését, és helyette csak az emberi szubjektum létezését állítják, s annak kivetítéseként a való világot, minden nyilvánvaló tapasztalást lesöpörve.

A kulcsszó Ezekiel látomásában az *éltető lehelet*, mely Isten teremtő tevékenységére utal. Miután Isten éltető leheletével, a Szentlélekkel megteremtette a világot és az embert, és miután legyőzte a számunkra lehetetlent, kivezetve népét a babiloni fogságból, mindennek betetőzéséül Jézus Krisztusban megmutatta a holtak dicsőséges életre keltését, az eljövendő egyetemes feltámadás dicsőségét. Az előbbi két titok fényében ez a legcsodálatosabb isteni tett, a teremtés végleges befejezése – hiszen Húsvét hajnalán mondta ki a teremtő Atya új, örök érvénnyel, s Pünkösdkor, az éltető Szentlélek által tette nyilvánvalóvá, hogy amit alkotott, az nagyon jó, vagyis méltó az örökkévalóságra –, illetve a végső megszabadítás a fogságból, végérvényes diadal a sátán és a kárhozat hatalma fölött.

Évközi 20. hét

Szombat, I. évben

Rut 2,1-3.8-11;4,13-17; Mt 23,1-12

„Áldott az Úr, aki most utódot adott neked. Így fennmarad köztünk családod és neved. Ha megöregszel, van vigaszod, támaszkod, hisz menyed szülte, aki szeret téged, és sokkal többet ér neked, mintha hét fiad lenne.”

Isten Izraellel kötött szövetségén belül, melyet Jézus az ő vérében az egész emberiségre kiterjesztett, és örök szövetséggé tett, az emberi kapcsolatok visszanyerik azt a mélységüket, melyet Isten ültetett beléjük öröktől fogva. Amikor Rut kitartott anyósa mellett, az emberi, rokoni kötelezettségen túli ragaszkodása, szeretetből fakadó áldozatvállalása miatt méltóvá vált arra, hogy pogány létére beemeltessék az üdvösségtörténet láncolatába, s Dávid nagyanyjaként a Messiás őse legyen.

Rut mindenben ellentéte azoknak a farizeusoknak, akikről Jézus a mai Evangéliumban beszél. Nem rak súlyos, sőt elviselhetetlen terheket az emberek vállára, hanem segít Noéminek terhei hordozásában. Nem akar vallásos cselekedeteivel feltűnést kelteni, hanem csendben és egyszerűen megvalósítja az isten- és emberszeretet parancsát. Nem az első helyeket keresi, hanem az utolsót, s megelégszik azzal, hogy az aratók után elmaradó kalászekat összeszedegesse. Nem várja el, hogy köszöntsék és megtisztelő címmel illessék, hanem földig hajol az őt megszólító Boóz előtt, érdemtelennek tartva magát arra, hogy észrevegyék. Rut nagyon jól tudja, hol a helye, s tökéletesen betölti hivatását. Ezért tud gyöngesége ellenére erős támasz lenni, özvegyi gyásza ellenére vigasztaló, idegensége ellenére oltóág az Üdvözítő családfáján.

Óriási ajándék a családban egy ilyen anyagi teremtés! Valóban többet ér Noéminak, mint ha hét fia lett volna, hiszen amit elveszített test szerinti fiaiban, sokszorosan visszakapta Rut szeretetében. Nincs az az emberi sebzettség, sorcsapás, gyász, amelyre gyógyírt ne hozna az az Istennel kötött szövetségből áradó ingyenes szeretet, mely uralkodás helyett szolgálni akar, és az önmegvalósítás, önérvényesítés helyett a másik ember életének kibontakozásában leli örömét.

Akik között jelen van ez a szolgáló szeretet, azok megtapasztalják, hogy megtörik a bűn átka, a halál, s a szenvedés áldássá válik. Akik minden gondjukkal az egyetlen Atyára hagyatkoznak, azok élete kivirágzik és gyümölcsöt terem Krisztusban. Akik minden sebzettségükkel együtt felkarolják és hordozzák egymást, megízlelik a békességet, amely *„sebből csordul alá”* (Vasadi Péter).

Évközi 20. hét

Szombat, II. évben

Ez 43,1-7a; Mt 23,1-12

„Az Úr fölsége a templomba vonult a kelet felé néző kapun át. A férfiú, aki mellettem állt, így figyelmeztetett: »Emberfia, királyi trónom ez, és lábam zsámolya; én itt lakom népem fiai között mindörökké.«”

Milyen érdekes: akkor pusztul el a jeruzsálemi templom, akkor szűnik meg benne az áldozatbemutatás mind a mai napig, amikor a keresztények rádöbbennek, hogy az új és örökkévaló templom maga Jézus Krisztus, akinek az örökkévalóságba fölvelt embersége által Isten valóban mindörökké közöttünk lakozik.

A templomot nem a rómaiak rombolták le, hanem maga Isten. Jézus halálának pillanatában szakadt ketté a szentélyt a nép elől elzáró függöny. Ezzel vége lett a templomnak, mely csak előkép volt, és nyilvánvalóvá lett a Templom, melyben Isten beteljesítette örök ígéreteit. Végső soron Jézus pusztán már létével kikezdte az ószövetségi templom alapjait, megrendítette fundamentumát, hiszen a világmindenségben nincs még egy hely, ahol olyan közel volna Isten az emberhez, ahol annyira jelen volna számára, mint Jézus Krisztusban, az ő emberré lett egyszülött Fiában.

Vigyázni kell azzal a kijelentéssel, amit kisiskolás korunkban hittanból tanultunk, hogy Isten mindenütt jelen van. Ez természetesen igaz, de az is, hogy nem mindenütt egyformán. Ha ezt nem tudatosítjuk kellőképpen, ha nem érezzük meg jó korán a tabernákulumok mélyéről sugárzó jelenlét szinte tapintható erőterét, könnyen valamelyik divatos panteisztikus vallási elképzelés áldozatává válhatunk, miközben azt hisszük, továbbra is a katolikus tanítás talaján állunk... A megtestesült Ige, Jézus Krisztus minden vallás lerontója, a panteizmus nyilvánvaló cáfolata, de a materialista ateizmusé is, mely mivel nem tud rámutatni egy pontra, hogy itt az Isten, tagadja jelenlétét, sőt Istent magát is. A megtestesült Ige, Jézus Krisztus ugyanakkor minden vallási vágy és várankozás emberi elképzelést mérhetetlenül felülmúló beteljesítője is. Az ő megtestesülése és megdicsőülése óta minden áldozó keresztény élő templom, ahol maga Isten van jelen hasonlíthatatlan módon.

Szeresd a templomot, szeresd az eucharisziát, de még inkább szeresd az áldozást, és terjeszd ki a lélekben egész napodra és az éjszakára a következő áldozásodig, hogy így te és a családod nap mint nap megtapasztaljátok Isten ígéretének – *„népem között lakom mindörökké”* – megvalósulását, sőt még többet is, mint amit a próféta szájával ígért, mert Krisztus ígérete szerint nemcsak közöttetek, de bennetek akar lakást venni az örök Szentháromság.

Évközi 21. hét

Vasárnap, A évben

Iz 22,19-23; Róm 11,33-36; Mt 16,13-20

„Boldog vagy, Simon, Jónás fia, mert nem a test és a vér nyilatkoztatta ki ezt neked, hanem az én mennyei Atyám.”

Annak megvallása, hogy a názáreti Jézus az élő Isten Fia, egy újfajta tudás, világnézet, értékrend alapja, amely nem a testtől és a vértől, emberi okoskodásból származik, hanem a mennyei Atya Szentlélek általi kinyilatkoztatása. Erre a sziklalapra épül az Egyház közössége, ugyanakkor személyes életünkben is mindaz, ami megmarad az örök életre. Péter hitvallásán belül nekünk is meg kell fogalmaznunk a magunk személyes, egész lényünket elkötelező hitvallását Jézus Krisztus mellett.

Mindent, ami számunkra kedves és fontos, ehhez a hitvalláshoz kell mérni. Ha lehet, be kell emelni e hitvallás erőterébe, ha nem, el kell dobni. Legyen az önmagában bármily szépnek és értékesnek látszó mű, kezdeményezés, emberi kapcsolat, ha nem a felé a valóság felé mutat, hogy Jézus a Krisztus és az élő Isten Fia, akkor menthetetlenül magában hordja az örök halált. Amit nem itat át a Jézus Krisztus istenségébe vetett személyes hit, azon bizony erőt vesznek a pokol kapui.

Az igazi Krisztusba vetett hit pontosan megfogalmazott igazságok pilléreire épült híd, amely azonban Isten titkainak örvénylő mélységei fölött ível. Szavaink, hitvallásunk nem meríti ki Isten misztériumát, csak éppen kapcsolatba hoz vele, s lehetővé teszi, hogy belepillantsunk végtelen gazdagságába, s Szent Pálhoz hasonlóan ujjongó csodálkozással kiáltsunk fel: *Milyen mélységesen gazdag az Isten bölcsessége és tudása! Milyen kifürkészhetetlenek szándékai, és milyen megfoghatatlanok útjai!*

Kell, hogy ez a csodálkozás, Isten dicsőségének elragadtatott szemlélete ott legyen az életünkben. Enélkül kereszténységünk csupán filozofálgatás és moralizálás. A csodálkozás viszont ugyanannak a Léleknek a műve bennünk, aki képes minden szavunkat, cselekedetünket egyetlen hatalmas Krisztusról szóló hitvallássá formálni. Hiszen *senki sem mondhatja, hogy Krisztus az Úr, csakis a Lélek által.*

Hagyd, hogy összeomoljon benned és körülötted minden, ami nem Krisztusra és a neki való odaadásra épült. Kezdd újra az alapozást! Engedd, hogy a Szentlélek feltárja előtted Isten bölcsességének mélységes gazdagságát, s ebből a gazdagságból merítve építse föl benned a krisztusi életet.

Évközi 21. hét

Vasárnap, B évben

Józs 24,1-2a.15-17.18b; Ef 5,21-32; Jn 6,60-69

„Legyetek egymásnak alárendeltjei Krisztus iránti tiszteletből!”

Amíg a bűn miatt megromlott emberiség legfőbb célkitűzése az egyenlőség lesz, addig soha nem valósulhat meg az igazi egyenlőség és a belőle fakadó békesség. Csak a szeretetben születhet meg a valódi egyenlőség, amikor a felek kölcsönösen szolgálni akarják egymást és alárendelik magukat egymásnak. Tudjuk, mivé lett a gyakorlatba a „szabadság, egyenlőség, testvériség” hármas jelszava. Körülbelül ez a sors vár minden olyan mozgalomra, amely különféle elnyomott osztályok, rétegek, etnikai csoportok jogainak érvényesítését tűzi zászlájára, hiszen harcot hirdet, amelynek a vége csak az ellenfél megsemmisítése vagy porba sújtása lehet, jobb esetben pedig ésszerűen kompromisszum – de igazság, béke és öröm sohasem.

Férfi és nő kapcsolata sem fog megnyugtatóan rendeződni mindaddig, amíg saját jogaikat és elszenvedett sérelmeiket hangoztatják, hanem csak akkor, amikor a nemek harcát felváltja az egymás elfogadása és szolgálata, a szeretetben való kiegészítés és kiegészülés. Akkor valóban egy test lesznek ketten, s beteljesítik azt a misztériumot, amelyet Szent Pál Krisztusra és az Egyházra vonatkoztatott.

Szeretni és engedelmeskedni ezen a ponton egy és ugyanaz. Ez az a lelkület, amely Isten Fiát jellemezte, aki szeretetből megalázta magát, és engedelmes volt mindhalálig. Ő saját személyében mutatta be, és kereszthalálig menő odaadásával igazolta, hogy mindez nem pusztán hangzatos teória, hanem élhető valóság. Élet, amely az önjárandékozásban nyer értelmet és beteljesülést. Amelyet nem lehet – és nem is érdemes – „kipróbálni”, hanem csak vállalni lehet, minden kockázatával együtt. A teljes önátadást nem lehet próbaképp eljátszani, az egész életre szóló, abbahagyhatatlan vállalkozás. Hogy megéri-e, arra bizonyíték a szerelemben megöregedett házaspárok és Istennek szentelt szerzetesek, szent életű papok és világiak példája, az apostolok korától mind a mai napig. Az ő életük arról is tanúskodik, hogy kinek az erejéből voltak képesek a mindhalálig tartó hűségre.

Ha valaki egyedül vállalkozik arra, hogy mindenki alávetettje és szolgálja legyen, az előbb-utóbb megízleli Krisztus keresztségének édességét, ha azonban ketten-hárman együttes erővel vágynak bele az önátadás teljes emberi életet kívánó, meglepetésekkel teli kalandjába, azok tanúságtétele még nagyobb erővel hirdeti Isten országa közelségét és minden emberi struktúrát megszentelő, hatalmas erejét.

Évközi 21. hét

Vasárnap, C évben

Iz 66,18-21; Zsid 12,5-7.11-13; Lk 13,22-30

„Uram, kevesen vannak, akik üdvözülnek?”

A kíváncsiskodó kérdésekre nem válaszol az Úr, a földies logikába őt belevinni igyekvő kérésekről nem vesz tudomást. Jézus nem azért jött, hogy ilyen vagy olyan képet fessen a túlvilágról, és fantáziánkat megmozgató színes vonásokkal ecsetelje, milyen lesz odaát, hanem azért jött, hogy megmutassa, hogyan lehet az üdvösségre eljutni. Amikor azt kérdezte tőle valaki: „Mester, mit tegyek, hogy üdvözüljek?”, erre a kérdésre habozás nélkül válaszolt, szomorúan távozott is a gazdag ifjú.

Pedig az üdvösség nem más, mint az ember sorsának végső és minden képzeletet felülmúló rendeződése, amikor testestül-lelkestül örökre megmenekül. E kérdés súlyával csak az van tisztában, aki már megtapasztalta, amit Péter a vízen járva, hogy a kárhozat örvényei húzzák lefelé. Akkor tud kiáltani, mint Péter: „*Ments meg engem, Uram!*” Nincs jelentősebb téma, mint az üdvösségünk, de olyan „téma” ez, amelyet csak az ért, aki éli. A süllyedő Titanicról az óceánba veszéllyel fenyegetett utasok sem azt kérdezték a feljük közeledő csónakban lévőktől: „Tessék mondani, sokan fognak megmenekülni?”

Jézus tehát nem válaszol a kérdésre, amely mögött lehet tiszta intellektuális kíváncsiskodás, de önfelmentési manőverezés is: ha mindenki üdvözül, akkor semmi teendő, ha pedig csak kevesen, akkor az egész Isten felelőssége. Ehelyett egy ijesztő szót mond: „*Agonidzeszte...*” Nem egyszerű törekvéstről, jámbor igyekezetről beszél, hanem agóniát, haláltusát emleget.

Mert az életre mindig szűk kapu vezet. A testi életre is a születéskor, a szabadságra is, az erkölcsi tisztaságra és a teljes mélységükben felvállalt emberi szeretetkapcsolatokra is. Ezek mind tágabb világok, ha tetszik, túlvilágok az előző világhoz képest, melybe csak mintegy halálfélelemmel, agonizálva lehet eljutni. Talán ez a tapasztalat áll a reinkarnáció – keresztény szempontból egyébként elfogadhatatlan – elmélete mögött is. Ebben a földi életben új és új lelki születéseken átmenve kell végül megszületni egyedül Isten számára. Nem a halál agóniája a rettenetes, és a testi halál nem is visz végbe olyan nagy változást, hiszen csak véglegessé teszi azt, ami megelőzte, hanem az az igazán keserves, mégis mindennél kíváncsibb kín, amíg az ember a szentségre megszületik.

Évközi 21. hét

Hétfő, I. évben

1 Tessz 1,2b-5.8b-10; Mt 23,13-22

„Jaj nektek, képmutató írástudók és farizeusok! Elzárjátok a mennyek országába vezető utat az emberek elől.”

Szent Pál is bejárt tengert és szárazföldet, hogy Krisztus Evangéliumát elvigye a pogányokhoz, de a farizeusokkal és az írástudókkal szemben ő nem önmagának vagy egy vallási csoportnak, hanem Jézus Krisztusnak akarta „megszerezni” azokat, akikhez szólt, minthogy őt is Krisztus szerezte meg és foglalta le magának.

Ő nem bezárta a mennyek országát, hanem szélesre tárta kapuját a pogányok előtt is, saját jó példájával járva elöl, olyannyira, hogy akik szavára megtértek, maguk is példaképpé lettek mások számára.

Mi az ő missziójának titka?

Mindenekelőtt az, hogy mindenestül átadta magát Krisztusnak, akinek szolgálatába szegődött. Érte semmiféle fáradságot és áldozatot nem sajnált, hanem testének-lelkének, szellemi erőinek teljes bevetésével hirdette az Evangéliumot. Nemcsak szóval, ahogy írja, *hanem erővel, Szentlélekkel és mély meggyőződéssel is*. Nem saját elképzelései, kitűzött céljai mozgatták, hanem Isten ereje, vagyis a Szentlélek, akiben teljesen azonosult az Úr szándékaival.

E nélkül a nagylelkű önátadás nélkül a legbriliánsabb igehirdetés is erőtlenné és előbb-utóbb hiteltelenné is válik. A lélekkel teli szavak szólamokká üresednek, az Úr jelenlétének tapintható jeleit a különböző pszichológiai manipulációkkal gerjesztett mechanizmusok váltják fel és fokozatosan előtérbe kerül, Jézus Krisztus helyébe tolakszik az igehirdető saját személye, mert görcsösen igyekeznie kell azon, hogy a hatás el ne maradjon.

A krisztusi és Szent Pál-i evangelizációnak ezt a mesterkélt utánzatát első pillantásra talán nem tudja megkülönböztetni az Istenre szomjazó és közösségre vágyó ember (és mennyi ilyen van a harmadik évezred küszöbén!). A Bibliából vett szavak, a jó hangulat és a saját szemével látott csodák – egyik-másik talán még igazi is lehet – megtévesztik a jó szándékú és naiv keresőt. És mire az igazi „gyümölcsök” beérnek, lehet, hogy már késő: vagy fizikai, pszichológiai roncs lesz belőle, vagy – ha lemond a gondolkodásról – józan ítélőképességét veszített fanatikus örült, egy új bálványimádás áldozata.

Egy objektív jel azonban segíthet a szellemek megkülönböztetésében. Az, amit Jézus a szemére is vet a farizeusoknak és írástudóknak: az anyagiasság. A templom aranyának és az áldozati ajándéknak megkülönböztetett tisztelete mögött a legdurvább materializmus rejtőzik. Ez pedig sok mindent elárul, hiszen *„ahol a kincs, ott a szív is”*.

Évközi 21. hét

Hétfő, II. évben

2Tessz 1,1-5. 11b-12; Mt 23,13-22

„Dicsekszünk is állhatatosságokkal és hitetekkel, amellyel minden üldözést és zaklatást elviseltek Isten igazságos ítéletének jeleként.”

Az Apostol együtt említi az állhatatosságot a hittel, mert a hit lényeges eleme az állhatatosság, amely viszont hit nélkül csak üres konokság volna. Az állhatatos hit intelligens, vagyis lényeglátó, van arányérzéke, nem a hit apróbb elemeibe kapaszkodik; nem bizonytalan és vitatható teológiai kérdésekre alapoz, még csak nem is egy-egy hitigazságra, hanem a keresztény hit lényegéig és forrásáig megy vissza: a Szentháromság egy Istenhez.

Nem elég állhatatosnak lenni a hitben, intelligensen kell hinni. Nem sokat ér az a vallásos buzgóság, amely abban nyilvánul meg, hogy folyton váltogatja a látomásos könyveket ahelyett, hogy életében egyszer rátalálna az evangéliumokra és az apostoli levelekre. Akkor lesz állhatatos a hit, ha következetesen döntéseket hozok azért a misztériumért, amelyet feltárt előttem az intelligens hit, ha életem a maga mélységeiben és felszínén egyaránt azért alakul így, és nem másképpen, mert hiszem, hogy Jézus Krisztus Isten Fia és a Szentháromság második személye. Tehát amit ő bűnnek minősít, az bűn – akár érzem, akár nem, akár annak tartja a közvélemény, akár nem; és amit ő erénynek mond és követésére méltó útként kijelöl, az akár minden emberi vélekedéssel szemben is erény és az üdvösség útja, mert őbenne Isten szólalt meg.

Ha azután rá is teszem szavára az életemet, bizonyjal meg is tapasztalom, hogy neki van igaza. A tesszalóniki hívek mennyi üldözést és zaklatást viseltek el Jézus Krisztusért, te pedig már attól megrémülsz, ha munkahelyeden, vagy társaságban idegennek tűnsz Jézusba vetett hited miatt?

Állhatatossá teszi a hitet továbbá Isten igazságos ítéletének komolyan vétele. Függetlenül attól, hogy a legfrissebb statisztikák szerint a keresztények közül is kevesen hisznek abban, hogy létezik pokol s vannak, akik elkárhoznak, az állhatatos és intelligens hit úgy tartja, hogy ez az egy élet adatott itt a földön, hogy az Istentől jövő üdvösséget elfogadjuk, s ha ezt elmulasztjuk, utána már késő lesz. S ez nem egy egész életünket megnyomorító fenyegetés, hanem a béke és öröm forrása, mert a végső ítéleten a Bíró az a Jézus Krisztus, aki értünk meghalt és feltámadt. Az állhatatos hit szüntelenül szembesíti az embert egy olyan személyes valósággal, aki a legmeghatározóbb realitás lesz az életében, s akitől függ minden tekintetben. Ez a függés adja állhatatosságának erejét, ebben alakítja erkölceit mindenkor Jézus Krisztushoz, s ebben szolgáltatják ki magukat mindennap az ő igazságos és méltányos ítéletének.

Évközi 21. hét

Kedd, I. évben

1 Tessz 2,1-8; Mt 23,23-26

„Annyira közel álltatok szívüinkhöz, hogy nemcsak Isten evangéliumát, hanem életünket is nektek akartuk adni.”

Szent Pál apostol tudatában van annak, hogy az evangélium hirdetése Krisztus működésének a folytatása, hiszen az Úr maga mondta: *„Aki titeket hallgat, engem hallgat.”*

Tehát az igehirdető papság, nemcsak a hívek általános papságában részesülve hasonul Krisztushoz, hanem a szentségi papság által is, és ez életformájában is megjelöli őt. Ez nem azt jelenti, hogy ő eleve szentebb, kiválóbb erkölcsileg, mint a hívek, hanem hogy az Isten országát hirdető Krisztus sajátos ikonja, eleven képe a hívek számára. Az apostoli Egyház papja tehát nem csupán hitoktató, nemcsak konferenciabeszédet vagy prédikációt tartó szónok, a szentségkiszolgáltatást adminisztráló hivatalnok, hanem mindenekelőtt Jézus életét sajátos módon élő tanú.

Az Úr Jézus művének folytatása egészen sajátos jelenség a világtörténelemben. Nem egyszerűen mester és tanítvány kapcsolata, hiszen Krisztus nemcsak Mester, hanem maga az élő Isten. Nem akármilyen mű folytatásáról van szó, hanem a megváltás művének szolgálatáról. Ezért Jézus Krisztus Szentlelkét, a harmadik isteni személyt árasztja ki az apostolok szívébe, hogy ők is mintegy Jézussá alakuljanak, erkölcsükben is a lehető legteljesebb hasonulásig, és joggal mondhassák: *„Élek én, de már nem én, hanem Krisztus él bennem.”* Ez a Jézus Krisztushoz való teljes hasonulás volna a papságra való felkészülés lényege. Ami magában foglalja azt is, hogy a papnak Jézus sorsában kell osztoznia. Egy igehirdetőnek „megúszeni” az elítéltetést, a szenvedést és a kereszthalált annyi, mint nem vállalni a valódi igehirdetővé válást, hanem csak teológusprofesszori babérokra törekedni.

Az igaz hirdető nem akar hízelegni, nem kapzsi szándék vezeti, nem keres elismerést, hanem egyedül Istennek akar tetszeni, *aki a szívünket vizsgálja*. A stigmatizált boldog Páter Pió az új évezred igehirdetésének mintája. A stigmatizáltóság, Krisztus sebeinek hordozása testben vagy lélekben elmaradhatatlan a megfeszített Krisztus hirdetőjének életéből. És ez a stigma nem egyszerűen valamiféle kívülről jövő szenvedés, hanem olyan seb, amely éppen azok részéről ér bennünket, akikért vagyunk, akikért élünk és fáradunk. Az általuk okozott szenvedés szeretetből való vállalása csendes vérhullatás érettük. Így és csakis így emelkedhet az igehirdető pap erkölcsileg is abba a magasságba, ahová felszenteltsége ontológiailag helyezte.

Évközi 21. hét

Kedd, II. évben

2Tessz 2,1-3a.14-17; Mt 23,23-26

„Urunk, Jézus Krisztus eljövetelét és a vele való egyesülésünket illetően azt kérjük tőletek, hogy ne veszítsétek el rögtön józanságtokat, és ne ijesszen meg benneteket semmi lelki »kinyilatkoztatás«, mintha az Úr napja már a küszöbön állna. Ne engedjétek, hogy bárki félrevezessen titeket!”

Bizonyos keresztény körökben rögtön sikerre számíthat az olyan írás, amely a világ végéről szól. Mindegy, hogy ki írta, nem számít a stílus, csak konkrétumokra hivatkozzék, amelyek alapján bizonyosra vehető, hogy az Úr napja még ebben az évben elérkezik... A józanságnak, a hit kontrolljának ez az azonnali elvesztése érthetetlen, az pedig még érthetlenebb, hogy azután, ha nem teljesednek be a jóslatok, ezek a keresztény hívők nem gondolkodnak el, hanem újabb világvégi látomásról szóló írás után kapnak, s belemerülve ismét „rögtön” elveszítik józan ítélőképességüket.

Alighanem egyfajta szenvedélyről van itt szó, mint amilyen az édességezés, kávézás, dohányzás. Egyfajta élvezet, mint amikor krimet vagy horrorfilmet néz az ember, jóleső borzadással szemlélve a szörnyűségeket, ami másokkal történik, biztonságban tudva magát egy megáldott tárgy, különleges érem, kinyilatkoztatásként kapott imaszöveg védelmében. Egészen komolyan, persze, mégsem veszik a dátumot, hiszen akkor az volna logikus, hogy hatalmas lakásukból kiköltözzenek és odaajándékozzák egy lakásra váró fiatal házaspárnak, hadd örüljenek neki arra a rövid időre is. Ó, nem, annyira azért nem veszik biztosra ezeket a „kinyilatkoztatásokat”, hogy életükön a valódi megtérés irányában változtassanak. Legfeljebb a munkával hagynak fel, mint Tesszalonikiban is, s ölbe tett kézzel várják a csodát.

Krisztus valóban el fog jönni egy nap, a világ utolsó napján. A halottak föltámadnak és megítéltetnek, az egész világmindenség átalakul, s részünk lesz Urunknak, Jézus Krisztusnak dicsőségében, amint azt a mai Szentleckében olvassuk. A világ végső beteljesedésének igazsága benne van az apostoli hitletéteményben. Úgy fogadom el, ahogy benne van: dátumok és rémüldözés, pánikkeltés nélkül, és azért imádkozom, hogy a mi Atyánk szeretetében megmaradhassak, kegyelmének vigasztalását élvezhessem, és a jó reménységet, amelynek végső beteljesedését Krisztus Urunk második eljövetele valósít meg, soha el ne veszítsem.

A végítélet várása nem elszakít a hivatásomtól, családomtól, közösségemtől, munkámtól, hanem éppen oda küld vissza, hogy amikor eljön a mi Urunk, munkában találjon, s leljen tevékeny, világot alakító, szépítő hitet a földön.

Évközi 21. hét

Szerda, I. évben

1Tessz 2,9-13; Mt 23,27-32

„Szüntelenül hálát adunk Istennek, hogy amikor Isten szavát hallottátok tőlünk, nem úgy fogadtátok azt, mint emberi tanítást, hanem mint Isten szavát, amint valóban az is.”

Az igehirdetésnek mint kommunikációs folyamatnak két oldala van.

Ha az ige hallgatójának oldaláról nézzük, az a szerencsés lélek, aki a leggyatrább prédikációban is felfedezi azt, ami kapcsolatba hozza őt az élő Istennel, és engedi, hogy Isten megérintse általa. Szent Ferenc például Jézus nevének pusztá említésére is ekstázisba esett, mert számára ez a név jelenvalóvá tette értünk megtestesült és kereszten meghalt Isten Fiát. Teljesen mindegy, hogy az igehirdető pap, püspök jó szónok vagy sem, sőt még az sem számít, hogy erkölcsileg kifogástalan-e vagy sem, ha az evangéliumot hirdeti, egyedül rajtam áll, gyümölcsöző lesz-e az igehirdetése bennem.

Ha viszont az ige hirdetőjének oldaláról nézzük, éppenséggel fordított a helyzet. Mindent meg kell tennie, hogy beszéde legyen *hétszeresen megtisztított*, s élete a szentség erőterében álljon, akár emberfölötti erőfeszítések árán is. Mellékes, hogy sokan hallgatják vagy kevesen, érdemesek vagy érdemtelenek, az igehirdetőnek minden alkalommal a tőle telhető legjobbat kell nyújtania, s szavait az Úr iránti odaadás kell hogy átforrósítsa.

Ahogy azonban a mindennapi kommunikációban is szerepet cserél időnként a beszélő és a hallgató, úgy az igehirdetés beszélői is lehetnek hallgatók, és fordítva.

Micsoda tévedés azt hinni, hogy a papok nem szorulnak rá, hogy jó prédikációkat halljanak, értékes elmélkedési könyveket olvassanak! S ez nemcsak azért fontos számukra, hogy „szakmailag” fejlődjenek, hanem mert ők is hívők, akiknek ugyanúgy szükségük van lelki táplálékra, mint minden más hívőnek. A papok ugyanúgy – ha nem jobban – szomjaznak arra, mint a hívek, hogy szentül élő papokat lássanak, jó gyóntatójuk és igazi lelkipásztorjuk legyen.

De az igehirdetés sem csupán a papok feladata. Minden megkeresztelt hívőnek az Evangélium hirdetőjévé kell válnia, abban a környezetben, ahol éppen él. És nem lehet kifogás, hogy nem tanult teológiát (egyébként senki sem akadályozza meg, hogy elvégezze a teológiai főiskola levelező tagozatát), mert a körülötte élőknek nem elsősorban teológiai ismeretekre van szükségük, hanem hitüket komolyan élő példaképekre, nem tanokra, hanem tanúkra.

Évközi 21. hét

Szerda, II. évben

2Tessz 3,6-10.16-18; Mt 23,27-32

„Már amikor nálatok voltunk, meghagytuk nektek, hogy aki nem akar dolgozni, ne is egyék.”

Különbség van aközött, amit az Apostol mond, s aközött, amit a kommunizmus hirdetett: „Aki nem dolgozik, ne is egyék.” (Titokban, persze, azok, akik erről a lehangosabban szónokoltak, s akiknek a legzsírosabb falatok jutottak, többnyire nem túlságosan dolgoztak meg érte.)

Az ember értékét ugyanis nem a munka adja meg, hiszen akkor a gyermek, a beteg, az elaggott értéktelen és haszontalan ember volna. Ezzel szemben Jézus, Isten szent Fia példaképnek állította eléink a gyermeket, szerette és felkarolta a betegeket, Izrael szent öregjeinek pedig kinyilatkoztatta dicsőségét. Az ember alapvető feladata *művelni és őrizni a kertet*, vagyis a teremtet világot. Művelni és őrizni valamit több, mint pusztán dolgozni. Magában foglalja saját magunk képzését, testi-lelki adottságaink fejlesztését, emberi kapcsolataink építését, hogy rajzolunk, festünk, zenélünk, valós és igaz gondolatokat fogalmazunk meg, és hogy Isten szeretetében megmaradva vigyázunk a ránk bízott kincsre: a minket körülvevő természetre, szeretteink mosolyára, hivatásunk titkára.

Nem vét, aki nem dolgozik, mert nem tud, de vét, aki *nem akar* dolgozni, nem akar részt venni abban a munkában, mellyel a Teremtő megbízta. Az ilyen erkölcstelenebb annál, mint aki engedve a kísértésnek lopott vagy paráználkodott, de bánja, mert ő tudatosan és állapotyszerűen szegül szembe a teremtet Istennel és az ő gondviselő tervével. Ennél csak egy még rosszabb van: ha ezt a tunyaságot, jóra való restséget ráadásul vallási mázzal keni be, mint a farizeusok, akiket a napokban olvasott Evangéliumokban ostoroz az Úr.

Szent Ferenc „*légy testvérnek*” nevezte az olyan embert, aki annyira „lelkinék” képzelte magát, hogy méltóságán alulinak érezte a kétkezi munkát. Nem dolgozott, mondván, hogy ő szemlélődő, akiről a többieknek kötelességük gondoskodni. Az igazi szemlélődő szerzetesek keményen dolgoznak, s csak ha nem tudnak munkájukból megélni, fogadják el a hívek adományait, azok pedig örömmel segítik őket, mert kolostoraikból a szellemi-lelki javak bősége árad rájuk. Nem lehet büntetlenül elszakadni a kétkezi munkától. Még ha professzor, nagy tekintélyű előljáró, vállalati vezető is valaki, ne restelljen időnként takarítani, fát vágni, kertet ásni... Ha megpróbálja, a kezdeti kényelmetlen érzés után hamarosan megtapasztalja, milyen jóleső érzés fáradtan, de megelégedéssel és jó lelkiismerettel nyugovóra térni, s hogy utána mennyivel ízesebb a szellemi munka is.

Évközi 21. hét

Csütörtök, I. évben

1 Tessz 3,7-13; Mt 24,42-51

„Mit gondoltok? Ki a hű és okos szolga, akit gazdája háza népe fölé rendelt?”

Az a szolga, aki lelkiismeretesen elvégzi a rábízott feladatot, még csak kötelességtudó beosztott, aki semmi különöset sem tett, mindössze engedelmeskedett Urának. (Urunk, Jézus, figyelmeztet is rá, hogy ne tartsuk magunkat másnak, mint haszontalan szolgának, aki csupán a kötelességét teljesítette.)

A hű és okos szolga valami többet is tesz ennél. Nem csupán pontosan teljesíti urának parancsát, de rajta függ lényének egész figyelmével, keresve az ő tetszését. Mindenfajta – Isten és ember, úr és szolga, férfi és nő közötti – hűség alapja a figyelem, amely állandó benső kapcsolatot tart fenn a két fél között. A hűtlenség akkor kezdődik, amikor látszólag még mindent úgy teszünk, mint régen, de szívünk, figyelmünk már másfelé fordult. A tettekben is megnyilvánuló hűtlenség majd csak jóval később jelentkezik, addigra azonban talán már helyrehozhatatlan károkat okozott a másinak. Ez a figyelem tesz okossá is, mert csak ha figyelünk, akkor fogjuk tudni, mikor van itt a kellő idő, hogy élelmet osszunk.

Aki az Úrra figyel, az tud csak igazán odafigyelni a rábízottakra is. Aki az Úrra figyelés ürügyén elhanyagolja az Úr háza népét, akik fölé rendeltetett, az becsapja magát, mert valójában önmagára figyelve saját lelki tökéletességében tetszeleg. Aki pedig az Úrra nem figyel, mert lefoglalja a testvérek gondja, szintén tévúton jár, mert nem azt a kenyeret adja nekik, amire valójában szükségük van.

Még rosszabb, ha valaki üti-veri szolgatársait, azaz uralkodik fölöttük. Saját szerepe helyett az Úr szerepét kezdi játszani, persze rosszul. Ismét csak önmagára figyel, és talán észre sem veszi, hogyan terrorizálja a többieket. Előbb meglazul az Úrral való kapcsolata, majd egészen kívül kerül rajta, ezért is éri az Úr visszatérte teljesen váratlanul.

Az a szolga, akit Jézus követendő példaként elénk állít, mindenkre, akit az Úr rábízott, úgy tekint, mint egyedülállóan értékes ajándékra, megismételhetetlen csodára. Istenben és Istenhez fűződő viszonyukban szemléli és szolgálja a testvéreket.

Szent Pál akaratlanul is elárulja a mai Szentleckében, hogy ő ilyen figyelmes szolga, amikor így ír: *Hogyan is róhatnánk le hálánkat Istennek ezért a nagy örömért, amellyel örvendezünk miattatok Isten előtt? Éjjel-nappal imádkozunk értetek.* Istenre figyelni annyi, mint őszintén imádni őt. Testvérünkre figyelni annyi, mint üdvösségét szolgálni a tevékeny szeretet cselekedeteivel és szívből imádkozva érte.

Évközi 21. hét

Csütörtök, II. évben

1Kor 1,1-9; Mt 24,42-51

„Szüntelenül hálát adok az Istennek azért az isteni kegyelemért, amelyet Krisztus Jézusban nyertetek. Benne gazdagok lettetek minden tanításban és ismeretben.”

Abban a kegyelemben, hogy tudod, kicsoda Krisztus Jézus, mérhetetlen szellemi és lelki gazdagságot nyertél. Tudod róla, hogy ő az élő Isten Fia. Ha ebben az ismeretben elmerülnél, a legnagyobb életszentségre jutnál. Az Egyház legnagyobb szentjei kegyelemről kegyelemre haladva bontakoztatták ki magukban Isten róluk elgondolt csodálatos tervét. Egyre jobban belegondoltak, egyre mélyebben átérezték, mit is jelent az, hogy személy szerint értük és az ő üdvösségükért emberré lett az Isten, hogy meghalt értük, hogy emberi természetüknek az a dicsőség jutott, hogy részesülhet a feltámadásban, amely Krisztus testében már felragyogott nekünk. Egész életük, a vértanúságig menő szentségük abból a kegyelemből forrászott, hogy tudták, kicsoda Jézus, a Krisztus.

Nemcsak mélységében, kiterjedésében is igen gazdag ez az ismeret. Az egész teremtés új fénybe kerül. Az Atya mindent Krisztusban teremtett, tehát azzal a biztos tudattal nézhetsz bele a csillagmilliárdok félelmetes világába és az atomon belüli csodálatos mikrokozmoszba, hogy mindennek köze van Jézus Krisztushoz, őbenne teremtetett és őbenne áll fönn. A Jézus Krisztusban nyert ismeret arra is megtanít, hogy a világ nem csupán a teremtő Isten ajándéka, hanem egyben a Krisztus-esemény részese is, és így a Szentlélekre is tartozik.

Jézus Krisztus ismerete meglepő új embertani felismerésekhez is vezet. Kinyilvánítja, hogy a megkísértettség hozzátartozik igazi emberségünkhöz, a bűn azonban már nem, hiszen ha emberségünk építő eleme volna, akkor Jézus is követett volna el bűnt. (Az más, hogy magára vette a bűnt, hiszen a szolidaritás ismét csak emberségünk lényegéhez tartozik.) Hogy meglássuk: a szüzesség érték, elég Jézusra tekinteni, hogy a család szent és sérthetetlen, elég arra gondolni, hogy *asszonytól született*. Hogy dolgozni kell az Atya dicsőségére, s hogy az Atya imádása az ember életét fenntartó lelki lélegzés, szintén nyilvánvaló, ha Jézus földi életét nézzük. Ha őrá figyelünk, őt szemléljük, s nem vesszük le róla a szemünket, egyértelmű választ fogunk kapni a legbonyolultabb kérdéseinkre is, megtanuljuk, hogyan kell szeretetet adni és elfogadni, bocsánatot kérni és megbocsátani, hogyan kell élni és hogyan lehet meghalni. Minden tudás birtokában vagyunk, minek futkosunk hát ide-oda tanácsért? Talán mert Jézus még nem az a szívünkben, akinek értelmünkkel már megismertük: út, igazság és élet.

Évközi 21. hét

Péntek, I. évben

1Tessz 4,1-8; Mt 25,1-13

„Késlett a vőlegény, s ők mind elálmosodtak és elaludtak.”

Tegnap a hű és okos szolgát állította elének példaként a mi Urunk, ma pedig az okos szűzeket. Hiszen nem csupán szolgák vagyunk, hanem a Bárány menyegzőjének meghívottai, akik arra hivatalosak, hogy osztozzanak a Vőlegény örömében.

Ez a földi élet azonban a várakozás jegyében telik, mert a Vőlegény késik. Nem azért várakoztat meg bennünket, hogy belefáradjunk a várakozásba, hanem hogy mindnyájan elkészüljünk, senkiről se hiányozzon a menyegzős ruha, amikor megérkezik. Mégis, komoly próbatételt jelent nekünk ez a késlekedés, hitünk, reményünk és szeretetünk próbáját.

Bizony, még a jó keresztények, a buzgó Krisztus-követők is el-ellankadnak olykor, és elnyomja őket az álom. Az Úrral való bensőséges együttlét órái, a kegyelmi pillanatok, amikor testestül-lelkestül éreztük a Vőlegény boldogító közelségét, nem tartanak örökké. Sokkal többször érezzük azt, hogy a Vőlegény messze van, s ránk sűrű sötétség borul.

Ilyenkor kell különösen is gondot viselni lámpásunk fényére. Az Úr nem azt várja tőlünk, hogy szívünk folytonosan az elragadtatott öröm lobogó lángjával égjen, de azt igen, hogy ne hagyjuk egészen kihunyni benne az első szeretet tüzét.

Ezért van szükség a tartalék olajra, az életszentségre törekvés hétköznapi cselekedeteire, hűségünk apró jeleire, amellyel tápláljuk a lángot. Szent Pál a mai Szentleckében útmutatást ad arra vonatkozólag, hogyan kell méltóan élni ahhoz a szentséghez, amelyre Isten meghívott minket. Ha sötét éjszaka vesz körül, s a Vőlegény közeledésének semmi jele, ez a legalkalmasabb idő, hogy kimutassuk iránta feltétel nélküli állhatatos szeretetünket. Hogy ne engedjünk a halálos álomnak, s szívünk még akkor is virrasszon, amikor alszunk.

Évközi 21. hét

Péntek, II. évben

1Kor 1,17-25; Mt 25,1-13

„A megfeszített Krisztust hirdetjük. Ő a zsidóknak ugyan botrány, a pogányoknak meg ostobaság, de a meghívottaknak, legyenek bár zsidó vagy pogány származásúak, Krisztus az Isten ereje és az Isten bölcsessége.”

Nagypéntek és Húsvét nem két egymást lerontó valóság, hanem egyazon misztérium két oldala: Isten szeretetée a világ iránt. Krisztus már nincs a kereszten – csak egyes „modern” keresztény hangadók mondják szellemeskedve és szemrehányólag, hogy otffelejtődött –, de a keresztt ott van örökre Jézus szívében, irgalmas szeretetében.

A megfeszített Krisztus hirdetésének első, alapvető és a világ végéig tartó formája, amelyre a szóbeli igehirdetés is épül, a szentmiseáldozat bemutatása, amelyben titokzatos módon, vérontás nélkül jelenvalóvá lesz az Úr kereszthalála. Ugyanebben a levélben írja az Apostol: *Amikor ezt a kenyeret eszitek és ezt a kelyhet isszátok, az Úr halálát hirdetitek, amíg el nem jön.* Az ige nem felszólító módban áll, vagyis nem arról van szó, hogy az utolsó vacsora felidézésekor a megfeszített Krisztusról kell prédikálni, hanem maga a szentmiseáldozat bemutatása a hirdetés, amely még nem a kívülállóknak szól, hanem az Egyház tagjainak, hogy az Egyház Egyház maradjon, sőt egyre jobban azzá váljon, és majd hitelesen tudja hirdetni kifelé szóval és tettel a megfeszített Jézus Krisztus, akiben kinyilvánult Isten eredeti és soha vissza nem vont szeretete minden ember iránt.

A megfeszített Krisztus hirdetésének második módja, mely a szentmisében való igazi részvételből fakad, hogy életem áldozatait egyesítem Krisztus áldozatával és így a szentmisét kiterjesztem egész életemre. Ahogy a pap imádkozza a misekánonban: *„hogy híveid élő áldozattá váljanak”.*

Akinek életében nincs jelen a keresztt és az áldozat, az lényegében idegen Krisztustól, kereszténysége sajátos ideológia csupán, s amit hirdet, az nem a megfeszített Krisztus, hanem csak önmaga. A stigmatizált szentek, Szent Ferencről Boldog Pió atyáig, a szentmisével való totális azonosulás tanúi. De nem is kell feltétlenül stigmatizálnak lenni ahhoz, hogy elmondhassuk Szent Pállal: *„én Jézus jegyeit viselem testemen”*, elég csak részt vállalni abból a szenvedésből, amelyet ő értünk vállalt, s amelyet ki kell egészítenünk Testének, az Egyháznak javára. És akkor azt is elmondhatjuk az öreg Apostollal, hogy *„élek én, de már nem én, hanem Krisztus él bennem”*, s ezután, erre épülve, ennek az aranyfedezetnek birtokában kezdődhet a Megfeszített hiteles és gyümölcsöző szóbeli hirdetése.

Évközi 21. hét

Szombat, I. évben

1Tessz 4,9-11; Mt 25,14-30

„Félelmemben elmentem hát, és elástam a földbe a talentumomat.”

Valóban az Úrtól való félelem készítette ezt a szolgát, hogy meg se próbálja kamatoztatni a neki adott talentumot? Nem, mert az istenfélelem sohasem bénít meg, ellenkezőleg: felszabadít, és az Úr dolgában való sürgölődésre buzdít. Sokkal inkább a kudartól félt, ezért azután eleve kiszállt, nem csupán a győzelemről, de fáradságról és a kockázatvállalásról is lemondva. Csakhogy ezzel éppen a legfontosabb feladatát tette zárójelbe, nyilvánította érdektelennek, így tehetetlen gögje miatt azt is elveszítette, amiye volt.

Mert a talentumok jelenthetik tehetségeinket, elsősorban azonban legfontosabb tehetségünket jelentik: arra való képességünket, hogy szeressünk. Megtanulni szeretni valóban minden erőfeszítésünket kívánó, egész életre szóló komoly feladat, amely magában hordja a csalódások és kudarcok lehetőségét is, s szívünket csak úgy óvhatjuk meg attól, hogy megsebeződjék, ha elrejtjük jó mélyre, hogy senki se férjen hozzá.

Az ilyen szív azonban olyan, mint a befagyott tó, melyből, amikor a jégpáncél már a legmélyét is elérte, kihal minden élet. Ha meg akarjuk óvni szívünket minden fájdalomtól, megtehetjük; ezt hívják pokolnak. Aki viszont nem ezt az utat akarja választani, annak fel kell készülnie, hogy talentumának kamatoztatása igen sokba fog kerülni neki. Talán mindenét el kell veszítenie, hogy azután mindent megnyerjen. De ennek tudata nem kell hogy elriasszon, hiszen mindennap csak egy napi járást kell előrehaladni az úton, nem egyszerre kell végigjárni az egészet.

S hogy ez miben áll, arra nézve Szent Pál ad eligazítást a mai Szentleckében. Mikor a testvéri szeretetben való megerősödésre buzdít, ezt írja: *Isten maga tanított rá, hogy szeressétek egymást.* Nem vagyunk magunkra hagyva, nem nekünk kell kitalálnunk, mi a szeretet. Isten kinyilatkoztatta nekünk, és képessé is tett rá bennünket a nekünk adott Szentlélek által.

Szent Ágostont úgy szokták ábrázolni, hogy egy szívet tart a kezében. Ő, a kereszténység nagy pszichológusa, mielőtt megízlelte volna az isteni szeretet hasonlíthatatlan édességét, hosszú éveken át hamis és mérgezett szeretetekkel próbálta csillapítani szomját. De nem érte be az utánzattal, hanem addig keresett, míg rátalált a valódi szeretetre. Így megsokszorozta már-már elveszített talentumát, és beléphetett Ura örömébe: a tökéletes szeretet örök országába.

Évközi 21. hét

Szombat, II. évben

1Kor 1,26-31; Mt 25,14-30

„Isten azt választotta ki, ami a világ szemében balga, hogy megszégyenítse a bölcsüket.”

Az a mérhetetlen lelki gazdagság, amely Jézus Krisztus ismeretéből adatik nekünk, az a nagy megtisztulás, amelyben részünk van általa, az az egészen új világ a testvéri, hitvesi, baráti szeretetben, amely benne nyílik meg számunkra, azzal a kísértéssel járhat, hogy elbízunk magunkat, s mindezt hallgatólagosan a magunk érdemének, eredményének tulajdonítjuk. A lelki öntetszelgés apró hibának látszik, valójában azonban az egész teremtet világ zuhanásának, a történelmen végighúzódó rettenetes gyilkosság- és szenvedéssorozatnak s végső soron az örök kárhozatnak oka mind ebben keresendő.

Mert a bűn misztériuma nem az ember bűnbeesésével kezdődött, az még nem a legvégső, minden másra magyarázatul szolgáló titok, hiszen az ember már csábítva volt a sátán által a bűnre. Az angyalok bukása a bűn misztériumának kezdőpontja, s ők, a tiszta szellemek hogyan bukhattak volna el másképp, mint hogy fellázadtak Isten ellen, megirigyelve az ő dicsőségét. Szent Mihály arkangyal nevének jelentése: *Ki olyan, mint az Isten?*, érv és csatakiáltás a bukott angyalok öntetszelgése ellenében.

A vallásos öntetszelgés azért igen veszélyes, mert belülről észrevétlen, csendes, boldogító állapotként jelentkezik. Azt hiszi a lélek, hogy Isten békéje burkolja be, holott csak saját vélt kiválóságának dicsfényében sütkérezik. Szerencse, ha mások már messziről észreveszik, s áldás, ha – tapintatosan, de félreérthetetlenül – szóvá is teszik. Ha ezért megsértődünk, az biztos jele annak, hogy valóban lelki öntetszelgésben élünk. Nem árt ilyenkor durvább hibáinkra, gyarlóságainkra gondolni, az kijózaníthat bennünket. És vigyázzunk, hogy az ellenkező végletbe ne essünk hirtelen: amit eddig tettünk, csak azért, mert nem teljesen tökéletes lelki hozzáállással tettük, nehogy abbahagyjuk, lemondást és alázatot színélve. A mai Evangélium arra tanít, amikor ilyesmit készülünk tenni, hogy a talentum nem arra való, hogy elássuk, hanem hogy kamatoztassuk, de ne magunknak, hanem Urunk dicsőségére.

Bármilyen bűnökben, hitetlenségben látunk valakit vergődni, meg ne vessük. Mi, akik már hiszünk Jézus Krisztusban és várjuk dicsőséges eljövetelét, jó példája lehetünk annak, honnét, milyen mélyről jöhet is az ember, akit Krisztus az életre hív. A szentek élete is ezt tanúsítja: igen sokuk a világ söpredékének számított, s íme, a mindenség ékkövévé lett. Ők az emberiség igazi nemesei, olimpiai bajnokai, Isten szentségének ragyogó jelei.

Évközi 22. hét

Vasárnap, A évben

Jer 20,7-9; Róm 12,1-2; Mt 16,21-27

„Rászedtél, Uram! S én hagytam, hogy rászedj.”

A legszemtelenebb szavak közül valók ezek a szavak, amelyeket Isten emberei valaha is mondtak a Szentírásban, és mégis a legszebb imádságok egyike lesz belőlük, mert igazak.

Az igazi hivatás nem felületes, naiv vallási rajongás. Megannyi pap és szerzetes mondhatná el: Ha tudtam volna, hogy ez a papság, ez a szerzetesség, soha nem indultam volna el ezen az úton, de Jézus rászedett. Ő vonzott erre és én hagytam, és ma is hagyom, és ha ezer életem lenne, ezerszer is hagynám, hogy rászedjen.

Ugyanígy vallhatna egy elkötelezett férj, egy hűséges családanya is.

Ez a kettősség, hogy *rászedtél* és hogy *hagytam, hogy rászedj*, az igazi szeretet történetének ára ezen a földön. Ezért jó fiatalon indulni. Itt nem a megfontolás kell, hanem a szeretet, amely örök kötődés.

Meglennék e nagy szeretet nélkül is, amely a legteljesebb önfeladást követeli, de ha nem lenne ez a nagy szeretet, nem is tudnám, mit jelent teljes életet élni, megízlelni az örök és tökéletes boldogság mézcseppjeit.

Hiszen nem ravaszsággal szedtél rá, Uram, hanem szerelmed nagyságával!

Hallottam már gyermek- és ifjúkoromban is, amit ma mondtál az Evangéliumban: *„Ha valaki követni akar engem, tagadja meg magát, vegye fel keresztyét és kövessen. Mert mindaz, aki meg akarja menteni életét, elveszíti azt, és aki értem elveszíti életét, megtalálja azt.”*

Nem hazugsággal szedtél rá, Uram, hanem tekintetteddel, ahogyan rám néztél. A te szemedből Isten tekint rám: az én Alkotóm, az én Megváltóm, az, aki öröktől fogva minden érdemem nélkül és sokszor tulajdonságaim ellenére szeret engem.

Én nem életformára jelentkeztem, nem küldetésre, nem munkára, én téged akarlak, téged egyedül... De lassan meg kell tanulnom, hogy tőled elválaszthatatlan a kereszty, vagyis az emberek megváltásának, üdvösségének az ügye. Téged nem lehet anélkül szeretni és követni, hogy ne vennék részt megváltó művedben: a szeretet szenvedésében.

Évközi 22. hét

Vasárnap, B évben

MTörv 4,1-2.6-8; Jak 1, 17-18.21b-22.27; Mk 7,1-8.14-15.21-23

„Minden jó adomány és ajándék felülről van.”

Amikor magunkról gondolkodunk, népszerűségünk és sikereink csúcsán vagy éppen sorozatos kudarcainkkal szembesülve, elsősorban nem magunk körül kell keresnünk a viszonyítási pontot, hanem belül, létezésünk mélyén, szívünk legbensejében.

Való igaz, hogy egyszerűek vagyunk és megismételhetetlenek, Isten tervében mással nem helyettesíthetők, ez azonban nem jelenti azt, hogy ne lennénk pótolhatatlanok és felválthatók valamely szolgálatban az élet egyik vagy másik területén. Nem formálhatunk jogot éppen ezért semmilyen tisztségre, rangra, pozícióra, nem sajátíthatunk ki munkakört, nem gondolhatjuk magunkat az igazság egyedüli letéteményesének. Amink van – tehetségünk, anyagi lehetőségeink, kapcsolataink –, mind felülről valók, s a közösség szolgálatára adattak, nem pedig arra, hogy bárki fölé helyezzük magunkat általuk.

Az eredetiség látszata is egyfajta csábítás, mintha nem apánk és anyánk fia vagy lánya volnánk, mintha nem úgy volnánk összerakva másokból – igaz, páratlan, soha nem volt és soha nem lesz összeállításban –, mintha nem kellett volna és nem kellene folyamatosan tanulnunk, mintha önmagunk erejéből képesek lennénk bármire is. Ez még a legnagyobb zsenikről sem mondható el, akikben az ősöktől örökölt tehetség olyan fokon koncentráldott, hogy robbant, sőt a legtöbbször éppen ők azok, akik nem győzik elégszer megköszönni mindazt, amit kaptak – Istentől és az emberektől egyaránt.

Nincs mit szégyellni azon, hogy mindent úgy kaptunk. S azon sem, ha nem közvetlenül az Úristentől, hanem egymás kezén keresztül kaptuk. Egy szent életű és kiváló tehetségű idős bencés atya élete utolsó éveiben azzal kezdte lelkigyakorlatát, hogy elmesélte: amikor első könyve nyomtatásban megjelent, s a rendtársak gratuláltak a fiatal írónak, egy öreg páter is odament hozzá, és ezt mondta neki: „Kedves testvér, ha majd nyolcvanéves korára annyi eredeti gondolata lesz, hogy rá tudja írni a hüvelykujja körmére, igen boldog lehet.” Ezután a lelkigyakorlatot vezető atya körbemutatta hüvelykujját a hallgatóságnak (hatalmas ujjai voltak, jókora körmökkel): „Látják, elmúltam nyolcvan, s nincs rajta semmi.”

Mindannyian arra vagyunk hivatva, hogy a nekünk juttatott kegyelmet leleményesen felhasználva, embertársaink szolgálatában hűségesen kitartva legyünk eredetiek a szeretetben.

Évközi 22. hét

Vasárnap, C évben

Sir 3,19-21.30-31; Zsid 12,18-19.22-24a; Lk 14,1.7-14

„Amikor lakomára hívnak, ne ülj az első helyre... Ha lakomát adsz, hívd meg a szegényeket. Boldog leszel, mert ők nem tudják neked viszonzni. Te azonban az igazak feltámadásakor megkapod jutalmadat.”

Ha ezekben a tanításokban csupán illemszabályokat látunk, esetleg sok évszázados bölcsesség desztillált csöppjeit – ismerve a legújabb biblikus kutatások eredményét, mely szerint ugyanezeket Jézus előtt már más is elmondta, sőt a kortárs rabbik is tanították –, sajnálatos módon elsiklunk az őseredeti, az embert egészen megrendítő üzenet mellett. Életem legnagyobb kincse, hogy Jézus, az örök Isten szent Fia, aki értem és az én üdvösségemmé emberré lett. Ennél mélységesebb testi-lelki kapcsolat nem lehetséges két ember között. Ahogy miattam és értem isteni személyével egyesült az én testemmel, emberi természetemmel, ez a szeretet felülmúl minden emberi szeretetet.

Én is elmondhatom a mai Szentlecke szavaival, hogy nem kézzel tapintható hegyhez, lobogó tűzhöz járultam, nem egy félelmetes és távoli istenséghez, hanem az *új szövetség közvetítőjéhez, Jézushoz*. Amit itt most egy farizeus házába vendégségre betérve mond, az nem illemszabály, nem is erkölcsi előírás, hanem létmagyarázat: istenségének kinyilatkoztatása, s az üdvösség útja számomra.

Ha vendégségbe jönne hozzánk a pápa, vagy az amerikai elnök, őket az első hely illetné. De ha maga Isten lépne be hozzánk? Őt nem tudnánk hová ültetni, mert az első hely nem méltó hozzá. Nem fiktív kérdés ez, hiszen Jézusban eljött hozzánk, és Betlehemet választotta, Názáretet meg a Golgotát, mert csak a gyöngesség, az elrejtettség, az üldözött igazak halála illet hozzá. Jézusban Isten kinyilvánította, hogy ebben a bűnökkel fertőzött világban az utolsó hely az övé, mert így tudja megmutatni, hogy ő egészen más, mint a világ, s hogy az ő hatalma az ingyenes szeretet.

De nem csupán vendégként érkezett hozzánk, hanem úgy is, mint az örök lakomát rendező Atyaisten küldötte. Mindenkit meghív a lakomára, mindenkit invitál a menyegzős házba, jóllehet tudja, hogy még emberi szinten sem vagyunk képesek viszonzni az ő jóságát.

Azt azonban elvárja, hogy menyegzős ruhát öltünk. Mi is ez a menyegzős ruha? Érdemeink? Büntelen tisztaságunk? Összeszedettségünk? Nem, hanem elsősorban méltatlanságunk tudata, annak megvallása, hogy *„Uram, nem vagyok méltó”*. A bűnbeesett emberen csak ez a habitus ragyoghat hófehéren. Ez a boldogító látomás tárja föl a keresztény lét alapszerkezetét, amely a Krisztus-hívőkben az erkölcsi életet, de még az illemszabályokat is alakítja.

Évközi 22. hét

Hétfő, I. évben

1Tessz 4,13-18; Lk 4,16-30

„... hogy találkozzunk Krisztussal és örökké az Úrral legyünk.”

A mai Szentlecke és Evangélium között látszólag semmiféle kapcsolat sincs. Mégis összeköti őket a főszereplő, Jézus Krisztus személye, illetve az, hogy mindkettőben eljövételről és beteljesedésről van szó.

„*Ma beteljesedett az Írás*”, mondja Jézus az Evangéliumban, s valóban, az ő fellépésével ráköszöntött a földre az Úr kegyelmének esztendeje. Ígéretes kezdetnek lehetünk tanúi a názáreti zsinagógában, amelybe azonban beleront az emberi kisszerűség. A názáretiek ugyanis nem azt várják Jézustól, amit adni akar nekik, hanem annak csupán egy tapintható, vékony szeletét, a nagy tetteket, csodákat, amelyek szebbé, gondtalanabbá teszik ezt a földi életet.

Akit azonban Jézusból csak ennyi érdekel, aki csak a csodadoktort keresi benne, s tetteit elválasztja személyétől, aki érzéketlen marad az embert lényének legmélyén megszólító üzenetére, arra csalódás vár. Jézus ugyanis szolgálni jött, de nem mindenféle igényt kiszolgálni. Nem mintha nem akarná, hogy szépnek találjuk ezt a földet (melyet az Atya nekünk teremtett), de nem az ég nélkül. Ő nem elégszik meg azzal, hogy valamit adjon, aminek hasznát vesszük itt a földön, hanem önmagát, örökkévaló életét akarja adni nekünk.

Szent Pál éppen arról ír a tesszaloniki híveknek, hogy ne csak ebben a földi életben reménykedjenek Krisztusban. Hiszen az Úr Jézus nem csupán közöttünk élt és meghalt értünk, de dicsőségesen fel is támadt. Örömhírének, melyet elhozott nekünk, éppen az a lényege, hogy szabadulást ad az örök halál rabságában sínylődő foglyoknak, a bűn miatt elhomályosult szemeket a boldogító színélátásra nyitja, s a sátán zsarnoki elnyomását nyögőket felszabadítja Isten fiainak dicsőséges szabadságára.

Ez az örömhír az aktív és életalakító keresztény remény alapja. A hétköznapi dolgokhoz, kellemesekhez és kellemetlenekhez egyaránt, de még a mély fájdalmat okozó eseményekhez is úgy kell hozzáállnunk, ahogy a szentek tették: Mi ez az örökkévalósághoz képest? Mi ez ahhoz képest, hogy az Úr maga jön el értünk a mennyből, s magával ragad, hogy mindörökké vele legyünk, s benne mindazokkal, akiket ugyanerre az életre hívott?

Évközi 22. hét

Hétfő, II. évben

1Kor 2,1-5; Lk 4,16-30

„Gyöngeségem tudatában félve és nagyon elfogódva mentem hozzátok.”

A megfeszített Krisztus hirdetése többszörösen rádöbbsent gyöngeségünkre. Maga a hirdetett misztérium arról szól, hogy az ember sok mindent elérhet, megtehet, alkothat, de saját üdvösségét előállítani nem tudja. A legégetőbb kérdésre nem tud megválaszolni a maga erejéből: végül is mi lesz velem? Olyan gyöngeség ez, amelyhez a természetben még csak hasonló sincs. Az állatoknak nemcsak haláltudatuk nincs, de önmagukra vonatkozó kínzó kérdéseik sincsenek, a növényeknek és az ásványoknak még kevésbé. Tehát gyöngébb vagyok a falon arasoló póknál, gyöngébb a fűzfánál és a rajta levő harmatcseppnél.

Ezt a világmindenségben megjelenő, egyedülálló gyöngeséget akarja elpalástolni a bűnbeesett ember. Úgy él, mintha nem kellene meghalnia, és mintha nem szomjazna a boldog, örök életre. Az erő fitogtatása tragikomikus. Pedig pontosan az ember legnagyobb gyöngesége, a halállal való szembenézés elkerülhetetlensége kényszeríti arra, hogy újra meg újra föltegye a kérdést: van-e Isten? Ezt a gyöngeséget nem kell leplezni, sőt naponta vállalni kellene, mert semmi sem kiált jobban egy jóságos teremtető Isten léte után, mint az ember halandó voltában. Tulajdonképpen ez az ember ereje. Ebből lendülhet egészen bizonyosan Isten világába. A megfeszített Krisztusba vetett hitben olyan választ kap az emberi gyöngeség, hogy szinte lélegzethez sem jut: Isten értem emberré lett és szeretetből meghalt értem. Tehát Krisztus „gyöngeségét” is hirdetni kell a keresztyén hithirdetőnek, és minden keresztyének.

Az ember amiatt is gyöngének érzi magát, hogy ezt a nagy és meglepő kinyilatkoztatást vajon képes-e megfelelően hirdetni. Ezért félve és nagyon elfogódva készül minden igehirdetésre, és ha évtizedeken át hirdette már a megfeszített Krisztust, arra a veszélyre is felfigyel, hogy esetleg az ékesszólás és az emberi bölcsesség ragadja meg a hallgatóságát, nem pedig az, akinek hirdetésére küldetést kapott. Új ékesszólásra és bölcsességre van szükség: az áttetszőség ékesszólására és az egyszerűség bölcsességére. Krisztus hirdetése, ha őszinte, gyökeresen átalakítja a szokásos emberi kommunikációs formákat, műfajokat és beszédmódokat... Ha valaki őszintén a megfeszített Krisztust hirdeti, és életét ehhez igazítja nap mint nap, az megtapasztalja az ember legnagyobb gyöngeségét, de azt is, hogy ebben a gyöngeségben olyan erő van, amely legyőz minden kétséget, félelmet, szorongást.

Évközi 22. hét

Kedd, I. évben

1Tessz 5,1-6.9-11; Lk 4,31-37

„Erre az ördög a földre sújtotta az embert, és kiment belőle anélkül, hogy bajt okozott volna neki.”

Az evangélisták nem hagynak kétséget afelől, hogy az Úr Jézus első szavai és tettei nem csupán a bukott emberrel, hanem a bukott angyali világgal is kapcsolatosak. Hiszen az embert a sátán csábította bűnre, így Krisztusnak őt kellett legyőznie, hogy az ember megmeneküljön.

Éppen ezért hiba volna, ha azt gondolnánk, hogy csupán a test és a vér ellen kell küzdenünk. Az ösztöneink, indulataink negatív hajlamaink fölött megszerzett önuralom még kevés: Krisztussal le kell győznünk magunkban az evilág fejedelmét is.

Csak a Krisztusba vetett őszinte hit, a természetfölötti remény, mely várja az Úr eljövetelét, és az iránta való rendíthetetlen szeretet tehet képessé arra, hogy a sátánnal harcba szálljunk és diadalt arassunk fölötte. Ha nem vágyakozunk rá, ha mi is sötétségben járunk, noha a világosság és a nappal fiainak kellene lennünk, akkor a Jézus Krisztusról való ismeretünk is holt tudás lesz csupán, mint a démonoké, akik többet tudnak Istenről, mint az összes teológus együttvéve, azonban nem képesek hinni, remélni és szeretni, így szájukból annak kinyilvánítása, hogy a názáreti Jézus az Isten Szentje, nem hitvallás, hanem annak csúf karikatúrája.

Nem győzhet a világ és annak fejedelme fölött, aki nem hiszi azt, amit az Anyaszentegyház tanít, hogy Krisztus eljön az idők végén, megítéli az élőket és a holtakat, a sátánt pedig a végső bukásra kárhoztatja; aki nem élő reménységgel tekint e nap elé, amely *úgy érkezik el, mint éjjel a tolvaj*; aki nem várja személyes, vágyakozó szeretettel az Urat, hogy életében részt kapjon és mindörökké vele legyen.

Aki azonban szeretne Krisztussal lenni, afölött a gonosz lélek elveszíti uralmát. Azt ugyan megteheti, hogy a földre sújtja vagy ide-oda ráncigálja, mint teszi oly sokszor a szentekkel, de valójában nem tud ártani neki.

Az ilyen emberben Isten Szentlelke vett lakást, ő ad erőt neki, hogy Jézus Krisztus nevében parancsoljon a gonosz lelkeknek, s így másokban is hitet, reményt és szeretetet ébresszen az Úr iránt.

Évközi 22. hét

Kedd, II. évben

1Kor 2,10b-16; Lk 4,31-37

*„Ki ismeri az ember belső dolgait, ha nem az ember lelke, amely benne van?
Hasonlóképpen Isten titkait sem ismeri senki, csak Isten Lelke. Mi megkaptuk Krisztus
gondolatainak ismeretét.”*

Hogy megismerjük a világot, tanulnunk kell és logikusan következtetnünk. Krisztus kinyilatkoztatásában alapvető igazságok vannak, amelyet meg kell tanulnunk. Főleg a keresztségre készülő hittanulónak ez az egyik alapvető feladata. Van Krisztus ismeretének egy olyan foka, amelyet hitetlenül – a Szentlélek elnyerése nélkül – is el lehet sajátítani, és bizonyos fokig művelni. Sok minden megtanulható a hívő keresztényektől, a hitigazságok egymással egybevetethetők, bizonyos következtetések vonhatók le belőlük, és így tovább.

Azonban más annak a tudása, aki a keresztségben a Szentlélek által a Szentháromság egy Isten benső életére lett rákapcsolva, akinek örök élete van. Számára Krisztus gondolatai – azok legalábbis, amelyeket nyilvánosan feltárt nekünk és amelyeket a szent evangéliumok leírtak – kijelölik az ő életútját: az üdvösség útját, amelyről le nem akar térni. A valódi Krisztus-hívő Krisztus meghirdetett igazságaira építi az életét.

Van azonban egy harmadik ismerete is Krisztusnak, amikor a Szentlélekben Krisztus azon gondolatait is ismerjük valamiképpen, amelyekről nyíltan sohasem beszélt. Ezt az ismeretet a Szentlélek adja, és mivel a Szentlélek nem haladja túl a Krisztus által adott kinyilatkoztatást, ez a fajta ismeret kifejezhetetlen, kimondhatatlan, megfogalmazhatatlan. Kizárólag nekünk szól, mint szellemi, belső látomás, mint egy főséges zenemű hallgatása, amelyet ha szavakba akarnánk foglalni, szinte nevetségessé válnánk. Ezért érdektelen és unalmas sok látomásos könyv, mely több száz oldalon ismételteti azt, amit minden átlagos hittudással rendelkező keresztény tud, csak éppen felhívva, érzelmeskedve adja elő, hogy fogyaszthatóbb legyen. Ilyenek az apokrif evangéliumok mind, amelyeket éppen az különböztet meg egyértelműen és határozottan a kánoni evangéliumoktól, hogy mesterkéltek, erőltetettek, rendszerint a lényegtelenet tolják előtérbe, azt színezgetik, hogy az érzelmekre hassanak. Nem mind csalók az ilyen lelkiírók, de nem elég intelligensek ahhoz, hogy hallgatnának, belátva, hogy a megtapasztalás, a szellemi látás, a zene sokkal hatalmasabb. Ők mindenáron szavakba akarják önteni a szavakba önthetlent, ahelyett, hogy tettekbe öntenék, lelkes és boldog önfeláldozásba, a szenvedések békés elviselésébe, az emberfeletti megbocsátásba.

Évközi 22. hét

Szerda, I. évben

Kol 1,1-8; Lk 4,38-44

„Valahányszor imádkozunk értetek, hálát adunk Istennek.”

Jézus nyilvános működésének hármasszoros dimenziója tárul fel a mai Evangéliumban, s kell, hogy az ő küldetésének folytatói, papok, szerzetesek és világi hívek egyiket se hanyagolják el, hiszen *az egyiket meg kell tenni, a másikat pedig nem szabad elhagyni*.

Az első a gyógyítás. Bármennyire fejlett is az orvostudomány, valószínűleg ma több a különböző betegségekben szenvedő ember, mint valaha. S e betegségek hátterében nagyon sokszor valami lelki sérülés áll, amit nem gyógyszerekkel, hanem a belső sebek feltárásával és kezelésével lehet gyógyítani. Az Egyház leghatékonyabb gyógyító eszközei a szentségek, amelyek nem csupán tüneti kezelést adnak, hanem ott érik el az embert, ahol minden baj gyökerezik: a szíve mélyén, melyet beteggé tett a bűn. Mi az, ha egy tolokocsis béna lábra áll, ahhoz képest, hogy bűnei a pap egy szavára és kézmozdulatára mindörökre eltöröltetnek?

A második tevékenység a tanítás. A hit hallásból születik, s amíg a világ fennáll, szükség van igehirdetőkre, akik a hitet továbbadják. S ez nemcsak a papok, lelkipásztorok feladata, hanem minden megkeresztelté, hiszen a család az a közeg, ahol a gyermek elsőként kell hogy halljon Isten országának evangéliumáról. Szintén elsősorban a világi hívek felelőssége, hogy ahhoz nem jut el a pap szava, mert nem járnak templomba, találkoznak az evangéliummal, nem is elsősorban a szavak szintjén, hanem a keresztények élet példáján keresztül. Ez készítheti el bennük a talajt az isteni ige magvetéséhez.

A harmadik, amire nagyon nagy szükség van, s ami nélkül a legbuzgóbban végzett lelkipásztori munka is halálra van ítéelve: az imádság. Az imádságra pedig időt kell szakítani, mert csak úgy válhat minden cselekedetünk imádsággá, ha van a napnak egy bizonyos órája, amikor minden mást félreteszünk, s az Úr elé állunk. Nem fáradozhatunk gyümölcsözően testvéreink javáért, ha nem hordozzuk a szívünkben őket.

Aki a rázúduló töméredek tennivaló közepette is kitart emellett, megtapasztalja, hogy mindenre, ami fontos, elég ideje jut, és amit tesz, nem emberi ügyködés lesz csupán, hanem a lélek erejében végzett krisztusi szolgálat.

Ahol pedig ez a három dimenzió együtt van jelen, az a szentmise, amely a legtökéletesebb imádság, az evangélium hirdetésének elsődleges helye és a Krisztus megváltó áldozatából fakadó gyógyító kegyelmek forrása.

Évközi 22. hét

Szerda, II. évben

1Kor 3,1-9; Lk 4,38-44

„Amikor először voltam nálatok, nem szólhattam hozzátok mint lelki emberekhez, mert akkor még érzéki ember módjára gondolkodtatok.”

Akit csak tejjel lehet táplálni, mert képtelen megemészteni a szilárd eledelt, az még érzéki keresztény. Itt nem a túl bonyolult eszmefuttatásokat tartalmazó konferenciabeszédek megértésével kapcsolatos nehézségekről van szó, mert hiába érti valaki az eszével, hogy Krisztusban két természet és egy személy van, vagyis hogy Jézus Krisztus valóságos Isten és valóságos ember, ha nem érzi, nem látja be, hogy minden, az égvilágon minden ezen múlik. Beszéljessünk inkább a szeretetről, mondja, s nem veszi észre, hogy amikor arról van szó, hogy Jézus Krisztus emberré lett értünk, akkor semmi másról nem beszélünk, mint a szeretetről, arról a szeretetről, amely ezt a világot megalkotta, létben tartja, s amely örök jövőt készít nekünk. Könnyen lehet, hogy egy egyszerű falusi néni ezzel szemben mindezt érti, érzi és éli, különösebb hittani képzettség nélkül is. Nagyon jó érzéke van a lényeghez, s hiányérzete akkor, amikor az evangéliumról szóló igehirdetés helyett papi okoskodást hall a vasárnapi misén.

Természetesen a tej értékét sem kell lebecsülnünk, amellyel Szent Pál táplálta a híveket. Nem limonádéval és főleg nem mesterséges tápszerrel, hanem valódi lelki-szellemi anyatejjel, melyben minden alapvető tápanyag, vitamin megvan, ami a fejlődéshez elengedhetetlenül szükséges.

Másodszor érzékiek azok, akik között versengés és viszály van a lelkiatyák közül: „*Én Pállal tartok*”, „*Én meg Apollóval*”. Lelkiek azok, akik akár Pált, akár Apollót hallgatják, az élő Krisztussal kerülnek kapcsolatba, mert őt keresik, őhöz ragaszkodnak, és fölötté állnak a lelkiismereti csoportosulások nagyon is emberi alapon mozgó vetélkedésének...

Harmadszor érzékiek, akiknek szemében az számít, aki ültet és öntöz, vagyis az Ige helyett a közvetítő. Nekik az az esemény, hogy valami megragadt bennük, fény és öröm meg béke áradt el a szívükben. Érzékiek azok, akik lelki folyamataikra koncentrálnak, s nem Istenre, aki a növekedést adja.

Mindezeket nem azért vettük végig, hogy másokat érzékinek, magunkat meg lelkinak minősítsük – ez éppen azt bizonyítaná, mennyire érzékiek vagyunk még –, hanem hogy fölfedezzük magunkban, Krisztus gondolatainak ismeretében hol kellene továbblépnünk a valódi keresztény nagykorúság, a lelki – Szentlélekkel és Szentlélekből élő - emberség felé.

Évközi 22. hét

Csütörtök, I. évben

Kol 1,9-14; Lk 5,1-11

„Mester, egész éjszaka fáradoztunk, s nem fogtunk semmit, de a te szavadra kiveszem a hálót.”

A keresztény életben elengedhetetlen az egész nap és egész éjjel való fáradozás, de azt is meg kell tanulnunk, hogy ez önmagában kevés a csodához, az üdvösséghez. Szükséges, de nem elégséges feltétel az önmegtagadás, a mindennapi kemény munka, melynek igazi értelme az, hogy a kudarcig eljussunk, s megvalljuk: nem fogtunk semmit, nem értünk el semmit. Még abban is csődöt mondtunk, amiről eddig azt hittük, hogy értünk hozzá.

Kereszténységünk nagy próbája az, hogy eddig a pontig eljutva hogyan reagálunk Jézus szavára, aki mintha ki akarna oktatni minket, valami olyat kérve, ami teljesen reménytelennek és haszontalannak tűnik. Hiszen mi csak tudjuk, hol érdemes kivetni a hálót. Ha nekünk nem sikerült, akiknek pedig ez a szakmánk, hogyan sikerülhetne a Mesternek, aki ugyan csodajeleket visz végbe Isten erejével, de a halászhálhoz aztán igazán nem ért.

Nagy kísértés, hogy szemrehányást tegyünk neki, amiért nem elég, hogy nem sajnál eléggé fáradozásunk hiábavalósága miatt, de még nevetségessé is akar tenni minket, felszólítva, hogy ismét vessük ki a hálót. Sokan akkor hagynak fel az aszkézissal, amikor éppenséggel folytatni kellene, hiszen úgyszincs más vesztenivalójuk. A lehetetlenségen túl belekapaszkodni Jézus szavába, rendelkezésébe, akaratába: ez hozza meg a csodát. Nem bírom, kevés vagyok, nincs kedvem hozzá, de a te szavadra, Uram, újra megpróbálom.

Ez a szívbeli töredelem az alázatosság előszobája. A kudarc még nem tesz alázatossá, csak megtöri bennünk a gőgös önelégültséget, amivel addigi sikereinkhez viszonyultunk. Alázatossá akkor válunk, amikor az Úr szavára cselekszünk, s a sikert nem a magunk érdemének, hanem egyedül az ő kegyelmének tulajdonítjuk.

„Uram, menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok.” Az alázat őszinte szavai ezek, s ezt akarják mondani: Uram, sohase hagyj magamra, bár tudom, hogy méltatlan vagyok arra, hogy bárkában ülj. Aki idáig eljut, az hallhatja Jézus szavát: *„Ne félj! Ezentúl emberhalász leszel.”* Hiszen értékeli ő erőfeszítéseinket, csak azt szeretne volna nyilvánvalóvá tenni, hogy az ő *főlséges hatalma és nagy ereje* viszi végbe a csodát, és azt akarta, *hogy mindvégig kitartsunk és állhatatosak legyünk.*

Ez teszi aszkézisünket derüssé és nyugodttá. A mi fáradozásunk szükséges, de a csoda az Úr kegyelmén múlik. Ő pedig megadja a kegyelmét annak, aki szavára a lehetetlent is megkísérli.

Évközi 22. hét

Csütörtök, II. évben

1Kor 3,18-23; Lk 5,1-11

„Minden a tiétek; ti Krisztuséi vagytok, Krisztus pedig az Istené.”

Mielőtt lett a világ, egy örökkévalóság óta, pontosabban Isten örökkévalóságában Jézus, a Fiú az Atyáé. Eglényegű az Atyával, vagyis valóságos Isten. Az Atyának pedig úgy tetszett, hogy Fia képmására teremtett minden embert, majd elküldte közénk halandó testben, s önkéntes áldozatát elfogadva megszüntette a halál hatalmát fölöttünk, s Krisztusban örök jövőt készít nekünk. Ebből következik, hogy mi, emberek a teremtés, a megtestesülés és a megváltás címén Krisztushoz tartozunk, az övéi vagyunk.

Ha Krisztus csak egy a vallásalapítók közül, akkor nem tartozik hozzá minden ember, csak azok, akik belépnek az őáltala alapított vallásba, s ők sem feltétel nélkül és mindenestül. Krisztus azonban minden ember prototípusa, minden ember iránti szeretetből öltött testet és minden ember üdvösségéért vállalta a kereszthalált. A Krisztusban hívó ember, aki tudja, hogy ő Krisztusé, azaz tudatosan és akarattal tartozik hozzá, mindabban részesül, ami Krisztusnak adatott a mennyben és a földön. Vagyis pontosan abban a mértékben lesz minden a miénk, amilyen mértékben mi Krisztusé leszünk.

A szentek ezt látták, tudták, a bőrükön érezték, azért is mentek homlokegyenest az ellenkező irányba, mint sok kortársuk, akik mindent meg akartak nyerni, s aztán elveszítették a Krisztushoz való tartozást is, meg a minden sem lett az övék, kifolyt az ujjaik között mindaz, amit birtokuknak hittek. Azt jelenti oktalanná válni a világ, és bölccsé Isten szemében, hogy felismerjük a mindent birtoklásra biztató bölcsességről, hogy csupa hiúság, káprázat, szétfoszló álom. Aki Krisztusban találja meg a létezés és ezen belül a saját élete értelmét, az könnyűszerrel lemond arról, hogy mindig tudni akarja a hogyan: meri múltját, jelenét és jövőjét egészen Urára bízni. Már itt a földön is valamiképpen megvalósul ez a minden a tiétek azok életében, akik egészen Krisztuséi.

„Ők az egyetlenek, akik valaha élvezni fogják az életet. Lemondtak az egész világról, s ezért birtokul kapták az egészet. Egyedül ők tudják értékelni a világot és a benne lévő dolgokat. Egyedül ők értik meg az örömet. Mindenki más túlságosan gyöngö az örömről. Isten teljesíti minden kívánságukat, hiszen az ő vágyai jelentkeznak a kívánságaikban. Ők az egyetlenek, akik megkapnak mindent, bármit kívánnak is. Szabadságuk korlátlan. Utánunk nyúlunk, hogy átöleljék a nyomorúságunkat, és elmerítsék ártatlanságuk hatalmas tengerében, amely fényben fürdeti meg az egész világot.”

(Thomas Merton)

Évközi 22. hét

Péntek, I. évben

Kol 1,15-20; Lk 5,33-39

„Csak nem foghatjátok böjtre a násznépet, amíg vele van a vőlegény? Eljön az idő, amikor elviszik a vőlegényt: akkor majd böjtölnek.”

Nagypénteken elvitték a Vőlegényt, de hamarosan visszatért, s a „násznép”: az apostolok és a tanítványok örültek. Azután negyven nap múlva ismét elragadtatott körükből a Vőlegény a mennybe, de csakhamar ismét visszajött, s a Szentlélek által és az oltáriszentségben velünk van mindennap, a világ végezetéig. Pünkösdőtől az utolsó napig egyszerre vagyunk böjtre fogott és ünneplő násznép, mert mindkettőt tapasztaljuk: azt is, hogy elvitték a Vőlegényt, s azt is, hogy velünk van.

A mai Szentlecke kozmikus perspektívába állítja Krisztushoz való tartozásunkat: Isten benne, általa és érte teremtett mindent, vagyis az egész világmindenség egyetlen hatalmas, menyegzős ház, amely a Vőlegény kedvéért van felékesítve. A szent liturgiában bele is kóstolunk abba az örök ünnepbe, amelyre hivatalosak vagyunk, ezért a vasárnapokat és az ünnepnapokat a Vőlegénnyel való együttlét öröme járja át.

A hétköznapiak azonban inkább az előkészület jegyében telnek. A Vőlegény már itt járt, mindent elrendezett (*a kereszten kiontott vérével békességet szerzett mindenkinek*), de elment, s azóta visszavárjuk, mert nélküle elhagyatva érezzük magunkat a menyegzős házban.

Ugyanez érvényes a személyes lelki életre is: az Úrral való bensőséges együttlét órái váltakoznak a sötétség és szárazság időszakával. Tartsunk hát ki a virrasztásban és böjtölésben, de mindenekelőtt az Úr dicséretében. A liturgia énekei, a gregorián szövegek és dallamok e földi böjtölés idejére kapott, ugyanakkor a Vőlegénnyel való örvendezésre szólító, s már az örökkévaló mennyei örömbe átvezető dicséret hangjai.

Évközi 22. hét

Péntek, II. évben

1Kor 4,1-5; Lk 5,33-39

„Úgy tekintsenek minket az emberek, mint Krisztus szolgáit és Isten titkainak intézőit. Az intézőktől azt kívánják, hogy hűségesek legyenek.”

Aki mindent egyszerre akar elmondani, az többnyire semmit sem mond. Aki keveset mond, de lényegre törően, az a kevésben meg tudja sejtetni a mindent. Mint Szent Pál ezzel a képpel, hogy a pap, az ígehirdető, a lelkipásztor csak szolga és intéző. Nem túl hízelgő szavak, de pontosak. A szolga elszámolással tartozik Urának, az intéző úgyszintén. Ebből az is következik, hogy amit Ura parancsol, azt nem hághatja át, a rábízott üzenetet nem hamisíthatja meg a hallgatóság kedvét keresve, ízléséhez alkalmazkodva, még megnyerés céljából sem. Természetesen tudni kell a Krisztustól kapott kinyilatkoztatást megfelelően előadni, más szavakkal és módszerekkel a kisgyerekeknek és a felnőtteknek, a bűneikhez rejtetten vagy nyíltan ragaszkodóknak és a bűnöktől mindenáron szabadulni akaróknak, a gyöngéeknek és az elszántaknak, ám ez az alkalmazkodás nem mehet odáig, hogy a hit tartalmát, a misztériumokat, Isten felfoghatatlan, de befogadható és életető titkait, illetve az Egyház szentségeit eláruljuk.

Ezért folytatja így az Apostol: *A magam részéről nem törődöm azzal, hogy ti vagy más emberi bíróság hogy ítéltetek fölöttem, hiszen én még önmagam fölött sem ítélekem... Az Úr mond fölöttem ítéletet.* Ez sokszor magányossá, meg nem értetté teszi a szentségre törekvő, tehát szolgálati tisztségét lelkiismeretesen betöltő lelkipásztort, és bizony fájdalmas küzdelmeket, lelki kínokat okoznak neki azok a hívek, akik arról akarják meggyőzni, hogy a kor erkölcsiéhez – vagyis erkölcstelenséghez – igazítsa ígehirdetését, vagy legalább hallgasson bizonyos témákról.

De áldott ez a magányosság. Ilyenkor kell a papnak elővennie az Úr ígéit, vagy a szentségi kápolnában a tabernákulum előtt letérdelni és bevallani: Uram, magam maradok, ha ígéidet el nem árulom, szentségeidet olcsón nem adom, de én a te szolgád vagyok, nem a hívéké, a te titkaid intézője, nem az ő igényeik kiszolgálója, s neked tartozom számadással, nem önéik.

Ilyenkor megérezheted, mennyire egy vagy Jézussal. Valahányszor megnyitod előtte belső szobád ajtaját, betér hozzád, és megerősít küldetésed teljesítésében. Az emberek szemében hűséges szolga, megbízható intéző leszel, Uradnak pedig meghitt barátja, bizalmasa.

Évközi 22. hét

Szombat, I. évben

Kol 1,21-23; Lk 6,1-5

„Az Emberfia ura a szombatnak is.”

Nem szabad lekicsinyelnünk a zsidó szombatot, hiszen a teremtéstörténet elbeszélésének legsúlyosabb, legközéppontibb Istentől sugallt mondanivalója, hogy a hetedik napot meg kell szentelni. A szombat az üdvösségtörténet isteni tetteinek összefoglalása Izrael számára, melyet szent csendben, minden ügyes-bajos dolgát félretéve szemlél és ünnepel ezen a napon.

Mégis, Jézus szembeszáll azzal a hozzáállással, amely Istent is tétlenségre kényszeríti a szombat miatt. Amely mintegy be akarja zárni a kinyilatkoztatásból eddig megismert igazságok és törvények világába, megtiltva neki, hogy valami új, soha nem volt dolgot vigyen végbe.

Jézus erre a téves felfogásra hármas választ ad.

Először is védelmébe veszi tanítványait, megmutatva, hogy amit tettek, nem törvényszegés, mert szükségből tették.

Másodszor szavával és szombaton végbevitt csodáival is kinyilvánítja, hogy ő ura a szombatnak is. Nem marad meg a mentegetőzés és magyarázkodás szintjén, hanem teljesen új perspektívába állítja az ember és a szombat viszonyát. Megtartja a szombatot (ő maga nem tépdési a kalászkokat) mindaddig, amíg az nem életellenes.

Harmadszor, és ez a legjelentősebb, Nagyszombaton, sírban nyugvásának idején teljesíti be megváltó művét, amikor leszáll az alvilágba, megnyitja a holtak országának kapuját, hogy az ott sínylődőket kihozza és a mennyei dicsőségbe emelje. Ezzel véget ért a régi teremtés és egy új vette kezdetét. *Hiszen most értetek is engesztelést nyújtott emberi testében az ő halála, hogy az Atya előtt szentek, szeplőtlenek és feddhetetlenek legyetek.*

A keresztyényeket is megkísértheti a szombat abszolutizálása, hogy csak azt tegyünk, amit megtanultunk és eddig is tettünk, s Istentől is azt várjuk, hogy úgy cselekedjék, ahogy eddigi tudásunknak megfelel. Ezért is tágítja ki horizontunkat az Egyház minden alkalommal, amikor csak a Hiszekegyet mondjuk, az eszkaton, a végidők felé, ahol Isten új dolgokat visz végbe: feltámasztja a halottakat, átalakítja gyarló testünket és hasonlóvá teszi az ő megdicsőült testéhez.

Meg kell tanulnunk, hogy a vallási előírások nem önmagukban szentek, hanem a mindenható Isten miatt, aki egyedül szent. Lehetetlen elérni őt a szabályok legaprólékosabb betartásával is, helyett új meg új tettekben megnyilvánuló irgalmának kell megnyílnunk, hogy azt befogadhassuk és továbbadhassuk.

Évközi 22. hét

Szombat II. évben

1Kor 4,6b-15; Lk 6,1-5

„Ha tízezer tanítótok volna is Krisztusban, atyátok nincs sok. Jézus Krisztusban én adtam életet nektek az evangélium által.”

Vannak, akik Jézus kijelentésére hivatkozva – „Senkit se hívjatok atyának a földön, mert egy a ti Atyátok, a mennyei” – kerülnek és tiltják az atya szó használatát az Egyházban. Ám maga az Úr Jézus is atyjának nevezte Szent Józsefet, nem nevelőapjának. És példabeszédében a földi apa a mennyei Atya képe lehet, amikor megbocsát a mindent eltékozló fiának, s a dúsgazdag „atyám”-nak szólítja Ábrahámot, és Ábrahám nem javítja ki, mert Istentől kapta ezt a nevet, amely éppen azt jelenti, hogy sokaknak atyja. (Egyébként pedig az Úr Jézus azt is mondta, hogy tanítónak se hívjunk senkit, úgyhogy ez alapján a keresztény iskolákban a pedagógusokat is valami más megszólítással kellene illetni...)

Ostobaság a szavakon lovagolni, hiszen nyilvánvaló, hogy Jézus nem bizonyos szavak használatát tiltja meg nekünk, hanem arra hívja fel a figyelmünket, hogy arra a helyre, ahol az Atya a mi Atyánk, s Krisztus a mi Tanítónk, ne akarjunk senki emberfiát helyezni. Mi nem forrás, csak csatorna, vezeték vagyunk, akik közvetítjük az isteni életet.

Szent Pál tudott atyaként viselkedni, mindenekelőtt amikor a Szentlélekben örök életet adott az igehirdetés és a keresztség által. Másodszor amikor szerető gondossággal törődött lelki gyermekeivel, szenvedve, izgulva értük, és örvendezve állhatatosságuk, hűségük miatt, mindenekfölött azonban szüntelen imádságban hordozva őket. És mint a jó apa, aki nem akarja magához kötni serdülő gyermekeit, akik saját útjukat keresik, ugyanakkor viszont emlékeztetni akarja őket életadó gyökereikre, bátran leírja, hogy sok tanítótok lehet, túlhaladhattok engem, mehettek az ékebben szólóhoz, de atyátok csak én maradok, mert én vezettelek benneteket az örök életet adó hitre, s ott szeretnék lenni veletek mindig, ahol egy atyának lennie kell: gyermekei szívében. Ez nem hiúság, nem féltékenykedés és nem érzelmeskedés, hanem egyszerűen tény. Ha ezt a lelki gyermekek valamiképpen elfelejtik vagy egyenesen megtagadják, az igazság ellen vétkeznek, s ők maguk is károsodnak. A tékozló fiúknak hosszú utat kell bejárniuk, hogy visszaérkezve oda, ahonnan egykor elindultak, valóban hazataláljanak, az apáknak pedig az aggódó szeretet látszólagos tehetetlensége és az irgalom ingyenessége által kell az Atyaisten képévé formálódniuk.

Évközi 23. hét

Vasárnap, A évben

Ez 33,7-10; Róm 13,8-10; Mt 18,15-20

„Bizony mondom nektek: ha ketten közületek valamiben egyetértenek a földön és úgy kéri, megkapják azt mennyei Atyámtól.”

Az emberi szavak törékenyek. Csak ha annak lelkéből részesültem, aki szól hozzám, tudom helyesen felfogni azt, amit hozzám intézett szavai jelentenek. Minél inkább egy lélek vagyok azzal, aki beszél hozzám, annál pontosabban és helyesebben értem azt, hogy mit is akar mondani.

Ha meg akarjuk érteni Urunk szavait, előtte bűnbánatban meg kell tisztítanunk lelkünket, buzgó imádságban kérnünk kell, hogy egyesítse szívünket az ő szívével. Alázattal szentáldozáshoz kell járulni és elhatározni, hogy inkább meghalunk, mint hogy bűnt kövessünk el.

Azután lassan el kell mondani az általa tanított imádságot, a Miatyánkot, hogy az ő szándékai, melyek egyben az Atya szándékai, átítassák értelmünket, akaratomat és érzelmi világunkat. A Szentlelket is kérnünk kell, hogy adjon világosságot és erőt Jézus szavainak megértéséhez. Ekkor fel fognak tárulni a szavak által hordozott isteni mélységek. Ezek nélkül intellektuális ínyenckedésbe vagy drasztikus tévedésekbe esünk Urunk szavait értelmezve.

A ketten közületek kifejezés az Úr szájából azt jelenti, hogy ketten azok közül, akik vele szándékaiban teljesen egyesültek, úgy, ahogyan ő egyesült Atyja szándékaival.

Az az igazi kérő imádság, ha Urunk „gyakorlatára” tekintünk, s ahelyett, hogy saját akaratomat és terveinket próbálnánk rákényszeríteni Istenre, inkább abban kívánunk részt venni, amit ő akar tenni – a módot és időpontot teljesen rábízva az ő gondviselésére.

Egyébként, ha nyilvánvalóan Urunk szándékain belül kérünk valamit, s főleg, ha azért imádkozunk, hogy szándékai megvalósuljanak, akkor minden lehetetlenség ellenére legyünk biztosak abban, hogy imánk meghallgatásra talál.

Így vagyunk a mai Szentleckével is, ahol a szeretetről van szó. A szeretet sem jelent akármit: mivel a törvény teljessége a szeretet, azért mindaz, ami az isteni törvények ellen van, hiába érezzük szeretetnek, s hiába nevezi így a világ, nem lehet szeretet.

Vigyáznunk kell: napi elmélkedéseinkben ne mi alakítsuk az evangéliumot saját bűnös és méltatlan világunkhoz, hanem mi alakuljunk az evangélium szerint. Jobb, ha felkavar és vádol az evangélium, mintha mindig „jóvágyna”. Legyen a lelkünk Siloe tavának vize, melyet ha felkavar a Szentlélek, a gyógyítás erői szabadulnak fel benne.

Évközi 23. hét

Vasárnap, B évben

Iz 35,4-7a; Jak 2,1-5; Mk 7,31-37

„Ha hisztek dicsőséges Urunkban, Jézus Krisztusban, ne legyetek személyválogatók.”

Meglepő ez a társítás, az Úr Jézusba vetett hit és a személyválogatás kerülésének összekapcsolása. Példája annak, hogy a kereszténység nem elvont tanrendszer sajátos etikai kódexszel, hanem olyan életforma, mely minden vonatkozásában a Krisztussal való élő kapcsolatra épül. Nem csupán azért kell megbecsülnünk a szegényt, mert az igazságosság vagy méltányosság ezt követeli tőlünk, hanem mindenekelőtt azért, mert hisszük, hogy őérte is vérét ontotta Jézus Krisztus, s neki is megnyitotta a mennyországot.

Ily módon a társaságban tanúsított viselkedésünk hitünk fokmérője is egyben, mert megmutatja, mennyiben tekintünk a másik emberre úgy, mint Krisztusban testvérünkre, s mennyiben ragadunk meg a felszínnél, a puszta külsőségeknél. Nem a finom öltözet vagy az aranygyűrű ellen beszél Jakab apostol, hanem éppen ezek mellékes voltát hangsúlyozza. A gazdagok és előkelők csak járjanak pompás ruhákban és viseljenek drága ékszereket, ha akarnak, ám el ne feledjék, mire kötelezi őket a másokénál nagyobb vagyon, jelentősebb társadalmi befolyás. Hiszen e javaknak nem birtokosai, hanem kezelői a szegények javára.

Még mélyebbre vezet az Apostol, amikor arról beszél, hogy Isten éppen azokat választja ki és teszi meg szolgálivá, akik a világ szemében szegények és megvetettek. Többé már nem ilyen vagy olyan társadalmi helyzetről van szó, hanem arról a lelki szegénységről, amelyet Jézus a hegyi beszédben az igazi boldogság forrásának nevez. Azokkal tud nagy dolgokat művelni az Úr, akik szívbeli töredelemre és alázatra jutva felismerik, hogy Isten nem lehet csupán mellékszereplő az életükben, hanem ő akar lenni számukra is minden a mindenben. Ez a felismerés és a belőle fakadó Istenre hagyatkozás az a legnagyobb kincs, amely minden földi gazdagságnál többet ér. Ezt kockáztatják mindazok, akik anyagi vagy szellemi javaikat saját érdemüknek és tulajdonuknak tekintve végső soron önmagukat istenítik, valamint azok, akiket ezzel sikerül elkápráztatniuk és elfordítaniuk minden javak szerzőjétől és beteljesítőjétől.

Évközi 23. hét

Vasárnap, C évben

Bölcs 9,13-19; Filem 9b-10.12-17; Lk 14,25-33

„Én, az öreg Pál most Krisztus Jézusért fogságot szenvedek. Fiamért, Onezimusért könyörgök, akinek bilincseimben én adtam életet.”

Ha merjük a képzeletünket munkára fogni, ebben a „magánlevélben” az evangélium őseredeti, örök üzenetét fedezhetjük föl a maga meglepő konkrétságában és hallatlan egyetemességében.

Egy Filemon nevű jómódú kolosszei kereszténytől megszökött egy rabszolgája, Onezimus. A császári birodalom fővárosába ment, remélve, hogy ott a nagy ismeretlenségben szabad életet kezdhet. De csak bujkált, bizonyára nem a felső tízezer „szalonjaiban”, hanem ócska lebujokban, ahol éjszakai pillangók és gyanús külsejű férfiak rajzolták körül. Onezimus tiszta szemű fiatalember. Elhanyagolt ruházata, gondozatlan szakálla mögül, bűnei mögül egy még ártatlanul kereső, egy szebb világra szomjazó lélek szépsége ragyog át. Egy kereszténynek megakad rajta a szeme. Ráveszi, hogy hallgassa meg Pál apostolt, aki bilincsekben ugyan, de szabadon fogadhatja látogatóit.

Amint ott ül közvetlenül az Apostol lábánál, ez a szökött rabszolga egyszerre csak keserves sírásra fakad, csak úgy rázkódik a válla meg a lehajtott fürtös feje a zokogástól. Az öreg, bölcs és vértanúságra megérett Pál pedig felismeri, hogy Jézus Lelke látogatta meg ezt az embert. Megkereszteli, vagyis új, halhatatlan, istengyermeki életet ad neki, s igazi apai gyöngédséggel szorítja magához. Azután tintát, papirost hozat, s levelet diktál. Amikor Onezimus előtt világossá válik, hogy vissza kell mennie urához Kolosszéba, előbb tiltakozik, majd amikor megtudja, hogy ura is Krisztus híve, egész helyzete más megvilágításba kerül.

Pál apostol ezért írja ezt a levelet. Filemon, a rabszolgatartó és Onezimus, a rabszolga között a külső viszony megmarad, belül azonban teljesen le van rombolva a régi világ, és már nem mint szolga, hanem mint szeretett testvér tér vissza.

Az öreg Pál értett ám ahhoz, hogyan ejtse rabul a szíveket. *Szeretett Testvérem! Én, az öreg Pál most Krisztus Jézusért fogságot szenvedek... Ha tehát együttérzel velem, fogadd őt úgy, mint engem... mint a saját szívemet.* Képzeljük csak el Filemon arcát, amikor Onezimust hazatérni látja, s főleg mikor olvassa a vele küldött levelet... Az az ölelés, amellyel szökött rabszolgáját fogadja, a rabszolgatartó társadalom végét jelenti.

Íme, ez a kegyelem ereje. Nem forradalmi változást visz végbe, hanem annál is többet: a benső világot, a szívet alakítja át, halált hoz a bűnre, és Jézussal együtt feltámaszt Istennek.

Évközi 23. hét

Hétfő, I. évben

Kol 1,24-2,3; Lk 6,6-11

„Örömmel szenvedek értetek, és testemben kiegészítem azt, ami még hiányzik Krisztus szenvedéséből, az ő testének, az Egyháznak javára.”

Amit az Úr a mai Evangéliumban az elszáradt kezű emberrel tesz, nem pusztán orvosi beavatkozás, melyet a szombati nyugalom törvénye tiltott, hanem életmentés, pontosabban életadás. A törvény betűjével szembe lehet állítani, de szellemével semmi esetre sem, hiszen az ugyanattól a Lélektől való, akinek erejében Jézus tanít és gyógyít, a radikálisan életpárti Szentlélektől.

Jézus Krisztusban Isten *korszakok és nemzedékek óta elrejtett titka*, a kegyelem és az üdvösség búvópatakja a felszínre tört és ellenállhatatlan erővel megkezdte útját a beteljesedés óceánja felé. A régi mederbe szorítani már nem lehet, új meg új utakat keres a víz, az útjába emelt torlaszokat elsodorja, a régi gátakat alámossa, egyre nagyobb területeket hódít meg, hogy miután rombolva és pusztítva utat tört magának, szétterüljön és megáztassa a szomszjas földeket, éltető termékenységet adva nekik.

Jézus felszólítja a farizeusokat, írástudókat, foglaljanak állást az élet vagy a halál mellett. Ők a halálra szavaznak, erre utal a mai Evangélium utolsó mondata: *Erre esztelen harag szállta meg őket, és arról kezdtek tanakodni, hogy mit tegyenek Jézussal.*

Fel kell készülnünk rá, hogy az élet melletti kiállás, az élet közvetítése előbb-utóbb a mi életünkbe fog kerülni. A bűn megrontotta világban az élet továbbadása, megszülése nem történhet másképp, mint kín és gyötrelmek árán. Erről beszélt Jézus az utolsó vacsorán, amikor magát a szülés előtt álló asszonyhoz hasonlította. Erre utal Szent Pál is, amikor azt írja: *Örömmel szenvedek értetek...*

A megváltás műve, melyet Jézus Krisztus végbevitt, nem szorul tökéletesítésre. Az evangélium hirdetése, Isten ígéjének érvényre juttatása, azaz Krisztusnak, mint Isten titkának kinyilvánítása azonban fáradtságba, küzdelembe és szenvedésbe kerül az utolsó napig, a végső beteljesedésig. Mégis örömmel vállalhatjuk ezt a fáradtságot, küzdelmet és szenvedést, mert mi már megtapasztaltuk az új életre születést Jézus Krisztus szenvedése és halála árán.

Évközi 23. hét

Hétfő, II. évben

1Kor 5,1-8; Lk 6,6-11

„Azt hallottuk, hogy megtúrtétek a paráznaságot, mégpedig olyan esetben, amely a pogányoknál sem fordul elő, hogy tudniillik valaki saját apjának feleségével él. Ti még kérkedtek? Nem kellene inkább szomorkodnotok, és azon lennetek, hogy kiközösítsétek azt, aki ilyesmit tesz?”

Hogyan lehetséges az, hogy időnként egyes keresztények életében nagyobb szabadság üti fel a fejét, mint a pogányok között? Az ősegyházban történt és Szent Pál által leleplezett ok miatt: a Krisztusban nyert óriási szabadságot, mely éppen a bűntől szabadít fel, olyan lelkesedéssel, akkora önfeledtséggel élték át, hogy az már egyesek esetében, akik még éretlenek voltak a krisztusi szabadságra, felelőtlenséggé fajult. Ezek kijelentették: „Nekünk mindent szabad”, s ennek mámorító tudatában újra csak rabságra adták testüket. Az igazi, Krisztustól nyert szabadságban minden szabad, kivéve az újabb rabság, a bűn, amely lerontja a szabadságot. Ma is sikeresen hitetik el az emberekkel a hivatásos elhitetők, hogy szabadságuk a teljes korlátatlanságban bontakozik ki, és manipulációik sikerének alapja a megromlott emberi természet, amely az igazi szabadságot a bűntől szabadulva sem mindig érzi át, az újabb rabság viszont sokszor szabadságnak tűnik föl előtte.

Amikor Isten kiszabadította Izraelt az egyiptomi fogságból – ez minden szabadítás prototípusa, sőt a megváltásnak is előképe –, Izrael rúgkapált Isten ellen: az egyiptomi húsosfazekakat és hagymát emlegette, s vádolta Mózeset és magát Istent is, amiért a pusztába hozta, elpusztulni.

Van így a lelki életben is. Isten szinte erőszakkal tépi ki a bűnös embert hazug és megalázó viszonyaiból, de az először nem érzi át a felszabadulást. Majd később igen, s mint Izrael, úgy énekel az Úr szabadításáról, hogy akkor örömkömben még a hegyek is ugráltak... De hányszor mutatkozik egy újabb bűnös viszony úgy, mint testi-lelki felszabadulás, holott nem több, mint pillanatnyi kábulat, érzéstelenítés.

A keresztény rafináltabb és nagyobb kísértéseknek van időnként kitéve, mint a nem hívő; nagyobb a szabadsága, és agyafűrtabb, lelki mázzal leöntött ideológiák leselkednek rá. Csakhogy Jézus Krisztus nem ideológiát hozott, hanem életet. A mérce ezért ő maga, aki pedig még a templomadó be nem fizetésével sem akarta megbotránkoztatni kortársait, ugyanakkor szabad volt minden aprólékos, másodlagos vallási előírástól, mert végtelenül többre tartotta az emberi életet és annak megmentését, s tudta, hogy minden az életért van.

Évközi 23. hét

Kedd, I. évben

Kol 2,6-15; Lk 6,12-19

„Az egész tömeg érinteni akarta őt, mert erő áradt ki belőle, és mindenkit meggyógyított.”

Korunkban is tömegek akarják a gyógyító erőt megtapasztalni, de nem mindegy, hogy kinél keresik. Sokan ugyanis a hívő keresztények közül is hagyják magukat félrevezetni és észrevétlenül *a világot hatalmukban tartó szellemek* hatása alá kerülnek, és neki szolgálnak.

Mert vannak parapszichológiai jelenségek, vannak titokzatos erők és démoni hatalmak, melyek olykor gyógyításra is képesek, csak éppen a lelket, a személyt betegítik meg azáltal, hogy elszakítják az élet forrásától. Nem kevésbé veszélyesek azok a módszerek, amelyek a kozmikus energiák révén gyógyítanak. Vajon mi lehet e személytelen erők mögött? Aki mintegy médiumnak tekinti magát az ilyen energiák közvetítésében, vajon tisztában van-e vele, hogy ki és mire használja őt?

Jézus Krisztus tanítványai mind tudják, hogy az Úr személyesen választotta ki őket, mint az apostolokat a mai Evangéliumban. Magához hívta őket, átadta nekik a tanítást, majd küldetést bízott rájuk, melyben nem eszközei s szinte öntudatlan csatornái egy erőnek, hanem az isteni Ige munkatársai, s ahhoz a Krisztushoz vonzzák az embereket, akinek vonzásában ők maguk is élnek.

Az Úr Jézussal való életközösség nem jelent feltétlenül gyors és látványos gyógyulásokat, de hosszú távon az egyetlen biztos gyógymód a halál ellen.

A többi, bármilyen hatékony is, csak tüneti kezelést ad, miközben a baj gyökerét érintetlenül hagyja vagy éppenséggel a betegség elhatalmasodását mozdítja elő. Mert nem szabad megfélekezelnünk arról a kinyilatkoztatott igazságról, hogy a természet is *mulandóságnak van alávetve*, így a vele való legteljesebb harmónia megszabadíthat sok betegségtől, de nem adhat tökéletes egészséget, azaz üdvösséget.

Jézus viszont nem csupán közvetítője az energiának, hanem az Atyával és a Szentlélekkel való egységében ő maga az energiaforrás. Az ő erőtere mindenestül személyes és szentségi jellegű. Jelentősége pedig nem abban áll, hogy látható külső hatás nélkül fizikai elváltozást képes előidézni, amellyel adott esetben helyre tudja állítani a természet megbomlott rendjét, hanem hogy – sokszor érintetlenül hagyva a fizikai valóságot – új minőséget ad a létezőknek, az üdvösség világába emelve őket.

Ezért, *mivel elismertétek Jézus Krisztust Uratoknak, éljete is őbenne! Verjete benne gyökeret! Épüljete rá, és erősödjete meg a hitben, ahogy tanultátok, és legyen túlárado a hálaadásotok!*

Évközi 23. hét

Kedd, II. évben

1Kor 6,1-11; Lk 6,12-19

„Hát nem akad köztetek egyetlen értelmes ember sem, aki testvérei ügyében döntőbíró lenne? Ehelyett a testvér a testvérével pereskedik, még hozzá hitetlenek előtt!”

Jól ragadjuk meg e Szent Pál-i levélrészlet mély szerkezetét. Milyen keretben gondolkodik az apostol? Krisztus híveinek gyülekezetét egyfajta államnak képzei el a civil államban saját igazságszolgáltatással, saját állami törvényekkel? Óriási tévedés lenne. Magát a „civil” államot sem tagadja soha, ahogy Krisztus Urunk sem. Arról sincs szó, hogy egy nem hívővel szemben nem védhetjük igazunkat állami törvényszék előtt. Szent Pál is föllebbezett a császárhoz. Először is figyeljünk a szókészletre: a *testvérek ügyéről* beszél, és arról, hogy jelen esetben *testvér a testvérral pereskedik*. Tehát családnak tartja az Egyházat, mint ahogy a mai Evangéliumban maga az Úr Jézus is, amikor tizenkét férfit választ ki apostolul, akik Izrael tizenkét ősatyját szimbolizálják, s olyan testvéri életre tanítja őket, amely nem a testen és véren alapszik, hanem a mennyei Atya teremő és gondviselő atyaságán.

Most már érthető, miért tartja Szent Pál ízléstelennek, sőt Krisztus ellen való véteknek, ha ez az új, lelki család belső problémáival pogány bírósághoz fordul. Ha egy család vitás ügyeiben már csak a világi hatóság tud tenni valamit, akkor az már nem család többé, csak annak összeűzött, szétforgácsolódott roncsa. Nem egy jogi esetről van itt szó, hanem az Egyház belső lényegéről, amelyből küldetése fakad: a Krisztustól hozott testvéri életéről. Ezért az Egyház jövője az olyan megújult kicsi részegyházak, ecclesiolák kezében van, ahol ketten-hárman, négyen-öten családban vagy szüzességi fogadalmat tevők testvéri közösségében úgy vannak együtt Krisztus híveiként, hogy élük és egyre jobban megvalósítják azt a testvéri szeretetet, amely Isten szentháromságos életéből ered, s oda is tart vissza.

Jók a missziós közösségek, de azoknak is elsősorban nem kifelé kell élni, hanem befelé. Az igaz krisztusi út az emberek felé befelé kezdődik: saját szívünk és kisebb közösségünk mélységeibe. Mindig ellentétes irányba kell indulni, mint ahogy azt a bűnbeesett ember első látásra elhatározná. Ha felfelé akarsz menni, lefelé kell indulni az alázatban, ahogy Urunk, Jézus példát adott rá.

Ha kifelé akarsz indulni, hirdetni az evangéliumot, befelé kell vened az irányt saját szíved és felvállalt kis közösséged felé. Hogy ez ne végződjék csalódással és befulladással, arról a tisztuló szeretet gondoskodik, amikor küldetésbe torkollik: a család tagjai másoknak is fel akarják ajánlani azt a közösséget, amelyet élnek.

Évközi 23. hét

Szerda, I. évben

Kol 3,1-11; Lk 6,20-26

„Krisztussal együtt ti is feltámadtatok. Keressétek tehát azt, ami odafönt van, ahol Krisztus ül az Isten jobbján.”

Mikor értem már meg végre, illetve mikor teszem meg egészen emberi életem alapjává azt, ami a keresztség és a hit által bennem végbement? Én, a természet rendjében élő ember részesedtem abban a természetfölötti állapotban, amely Jézus feltámadásával és a Szentlélek kiárasztásával alakult ki, jelent meg a földön. A keresztségben Krisztus isteni életéből részesedtem, de magamra öltöttem az ő halálának és föltámadásának képét is. Ez a „kép” hatékony, működő valóság, mert természetfölötti átalakulást hoz létre bennem. Tehát létem legmélyén átléptem a természetes, azaz halálra, kárhozatra hajló létből az örök, Isten szentháromságos életéből való részesedésre rendelt létbe.

Ami végbement bennem az érzékelhetőség határán túl, személyes, halhatatlan lelkem mélyén, annak kell megnyilvánulnia a tudatos létemben, abban az alapvető irányulásban, hogy azt keressem, ami „odafönt” van, vagyis a természetfölötti és örök, múlhatatlan értékeket, nem pedig azt, ami mulandó. Ez az *odafönt való* nem a térre vonatkozik, hanem az értékek örökkévalóságára utal. Ezt keresni, belső figyelmemmel ezen csüngeni minden áldott nap és minden éjszaka, ez felel meg új természetfölötti természetemnek, ez a normális, ez a természetes istenfiúi természetem számára. Csak ezután és ezekből következnek az erkölcsi teendők, amelyeket az Apostol a továbbiakban felsorol: *Fojtsátok el tagjaitokban, ami földies: a paráznaságot, a tisztátalanságot, az érzéki vágyakat, a bűnös kívánságokat és a kapzsiságot, ami nem más, mint bálványimádás; és ne hazudjatok.* Mindez a második kőtáblára írt parancs betartása, amely tulajdonképpen az első kőtáblára írt parancs kifejtése, részletezése: *„Én vagyok a te Urad, Istened, ne legyenek tehát idegen isteneid”,* vagyis bálványaid...

Itt elfojtásról van szó, de ez csak a harmadik és legkülső valóság. Újra és újra figyelnem kell a sorrendre. Az első: Isten Jézus Krisztusban fölvetett isteni természetének szintjére a kegyelem által. A második: ennek az új természetnek az a tendenciája, a maga természetes kibontakozása, ha arra figyelek, ami az egy szükséges, vagyis tudatosítom, alapvető életdöntéseimben megcélzom Isten életét bennem s az én életemet Istenben. A harmadik: elfojtani, levágni, leszakítani a vadhajtásokat, melyek a régi megromlott természetemből hajtanak ki. Így növekszik benned Istennek örök életre rendelt gyermeke, akinek a mai Evangélium boldogságai szólnak.

Évközi 23. hét

Szerda, II. évben

1Kor 7,25-31; Lk 6,20-26

„Boldogok vagytok, ti szegények, mert tiétek az Isten országa.”

A nyolc boldogságnak, vagyis Urunk, Jézus alapvető üzenetének központi magja az, hogy Jézussal elérkezett, itt van az Isten országa. Mi ez? Élő, eleven és létfeltétel az Atyaistennel Jézus Krisztus által a Szentlélekben: felvétel az örök Isten szentháromságos életébe, egy új és örökkévaló életszint, amelyet nem érint a biológiai halál. S erre a szintre a Jézus Krisztusba vetett hit emel. Mindazok, akik hisznek benne, ugyanazon isteni örök életben részesülve mélyebben és örökre testvérekké válnak, mintha közös szülők gyermekei lennének. Ezt az új életet a hit és a keresztség szentsége adja meg, és az eucharisztia vétele táplálja.

S ahogy a növényi meg az állati életnek megvannak a maga törvényei, akárcsak a büntől sebzett emberi életnek, ugyanúgy ennek az új életnek is megvannak a maga egészen sajátos, totálisan új törvényei. A keresztség tehát nem természetünket (új természetünket) felülmúló és ezért fojtogató erkölcsi törvények összessége, hanem az új élet üzenete, valósága. S ennek az új életnek új belső törvénye a végtelenül tiszta, ingyenes szeretet, mely Isten belső törvényéből részesít. Ha nem ezt hiszem keresztes hitként, és nem a szentségek erőterében élek, akkor kereszteségem hazug és nincs semmi köze Krisztushoz.

Aki felhasználja a világ dolgait, úgy használja őket, mintha nem élne velük. Ez a Szent Pál-i mintha nem a jelen világ megvetése, hanem éppenséggel felmagasztalása, mert ahelyett, hogy panteista módra bálványoznánk, beemeljük az örök életbe, mely már most elkezdődött a hittel és a szent keresztséggel, s a holtak föltámadásával teljesedik be.

Ez a *mintha* nem azt jelenti, hogy a keresztes nem él a világ javaival, hanem azt jelenti, hogy a lényegét, a szívét, életének értelmét áthelyezte egy magasabb szintre. Egyébként minden korábbi emberi fejlődés is ebbe az irányba mutat. Az önző, infantilis világot akkor hagyja el az ember, amikor egy hatalmas szeretet-élmény kiszakítja, s már mindent ennek rendel alá, ezért a kapcsolatért mindent képes feláldozni. Szíve már nem az anyagban él. Ez történik, csak magasabb szinten, amikor az ember valóban találkozik Isten megtestesült Fiával, Jézussal, és elnyeri tőle a halhatatlan életet. A szíve már nem e világban dobog, hanem Jézus Szívével összekapcsolva a Szentháromság dicsőségében. Enélkül fojtogat a krisztusi erkölcs, így azonban kiderül róla, hogy értelmes, szép és megvalósítható.

Évközi 23. hét

Csütörtök, I. évben

Kol 3,12-17; Lk 6,27-38

„Mint Istennek szent és kedves választottai, öltöztetek magatokra az irgalmasságot, a jóságot, az alázatosságot, a szelídséget és a türelmet.”

Lehetetlen úgy teljesíteni az ellenségszeretet parancsát, amelyről a mai Evangéliumban olvasunk, hogy előbb nem törekszünk szeretetben élni azokkal, akik közvetlen környezetünkben vannak: családtagjainkkal, testvéreinkkel a rendházban vagy az egyházközségben. A kifelé irányuló ingyenes szeretet csak akkor lehet valódi és hiteles, ha abból a befelé ható szeretetből fakad, amely Krisztusban való közösségünk, vagyis az Egyház alapja, különben csak pózolás, magamutogatás, amelyet a hiúság és az önérvényesítési vágy mozgat.

Az a mai Szentleckéből világosan kiderül, hogy a közösségen belüli szeretet sem megy magától. Az első keresztényeket egyesítő szeretet, amelynek láttán a pogány külvilág csodálkozva kiáltott fel: „*Nézzétek, hogy szeretik egymást!*”, a Szentlélektől való volt, mégis mindennapi feladatokat rótt a közösség valamennyi tagjára.

Az irgalmasság, jóság, alázatosság, szelídség és türelem felöltése nem valamiféle álarc magunkra erőszakolása, de még kevésbé pusztán természetes hajlamaink, vonzalmaink követése. Amire Szent Pál felhív, az csakis Krisztusért és Krisztusban megvalósítható program, melyre azok képesek, akik megtapasztalták Isten irgalmasságát, azt a bocsánatot, amellyel az Úr megbocsátott nekik.

Csak az a fajta szeretet lehet a tökéletesség köteléke, amely a testvéreink iránti figyelmesség, jóakarat, nagylelkűség, a magunk akaratáról való készséges lemondás, alkalmazkodás szálaiból van összesodorva. Ez az a szeretet, mely eltéphetetlenül összeköti a közösség tagjait, és képessé teszi őket arra, hogy erről a természetfölötti ajándékról – mely nem nélkülözi az ő természetes erőfeszítéseiket – tanúságot tegyen az ellenséges világban, az egészen más értékrendet képviselő társadalomban.

Ezért kell állandóan a szeretet forrásánál megmaradni. A világnak nem a mi pusztán emberi szeretetünkre van szüksége, hanem arra a közösségre, amely bennünket Istennel összeköt. Ebbe tudjuk beemelni őket, ha kitartóan felajánljuk nekik azt az irgalmasságot, melyet Isten tanúsított irántunk, s melyet mi a közösségen belül nap mint nap gyakorolunk.

Évközi 23. hét

Csütörtök, II. évben

1Kor 8,16-7.11-13; Lk 6,27-38

„A tudás könnyen felfuvalkodottá tesz, a szeretet azonban épít. Aki tetszeleg tudásában, az még nem ismerte föl, mi a helyes ismeret. Aki azonban szereti Istent, azt Isten is magáénak tudja.”

Vallási tudásról van szó, a bálványoknak áldozott, majd áruba bocsátott húsról, amelynek fogyasztása a pogányságból megtért keresztényeknek lelkiismereti problémát okozott, hiszen ők szakítottak a bálványkultusszal.

Vigyáznia kell tehát a tudásban előrehaladt kereszténynek, meg ne botránkoztassa testvérét, aki még nincs ezen a szinten, akit a kinyilatkoztatásból kapott tudás még nem hatott át egészen. Szent Pál állásfoglalása világos: *Ha tehát étkezésem a testvérem lelki romlására vezet, inkább sohasem eszem húst.*

Micsoda tapintat, micsoda lelki finomság, érzékenység! Vagyis: milyen nagy szeretet!

Az Evangéliumban az Úr az ellenség szeretetéről szól. A szeretet iskolája nem ezzel kezdődik, ez az utolsó lecke. Az ellenségszeretetben önmagunkon kell győzedelmeskednünk: azon az ösztönös és jogosnak tűnő, kielégülést kereső hajlamon, hogy visszavágok. Az ehhez vezető első lecke: szeretni testvéremet, szeretni enyéimet, de nem álcázott szeretettel, hanem odáig menve, hogy ha kell, feladom napirendemet, étrendemet, ízlésemet, eltekintek esetleges nagyobb tudásomtól, ha ezzel a lemondással lelki javát szolgálhatom. Általánosabban: örömmel le tudok mondani akár életre szólóan is olyan dolgokról, amelyek számomra nem bűnök, de őket megbotránkoztatná vagy rosszra vezetné. Ha szeretteink szeretetében soha nem kell önmagunkon erőt venni, önmagunk természete ellen cselekedni irántuk való tapintatból, akkor az nem igazi evangéliumi szeretet. Az igazi szeretetben igenis erőszakot kell tennünk néha magunkon, egyébként előbb-utóbb szeretteink ellenére élünk és elviselhetetlenek, botránykő leszünk számukra. Aki tehát itt a földön a szeretetet azonosítja azzal, hogy mindig érezze a szeretet édességét, az kizárólag magát szereti: ez a szeretet tisztátalan, álcázott szeretet, amely nem marad meg örökre, mert ez bűnös önszeretet. Csak az igazi szeretet marad meg mindörökké. Az igazi szeretet pedig meg van jelölve a kereszthordozással.

„Az ember vagy lélekszülő, vagy lélekrontó. Vagy cipeli magát a vállán, mint a keresztet, vagy mások vállára dől, szétdobált lelki végtagokkal, faragatlanul, pimaszul, keményen. Ha két ember leemeli egymást a válláról s keresztjeként hordozza a másikat, kitartóan, életrahalálra, megszületik a lélekben a szeretet.”

(Vasadi Péter)

Évközi 23. hét

Péntek, I. évben

1Tim 1,1-2.12-14; Lk 6,39-42

„Hálát adok Urunknak, Jézus Krisztusnak, aki erőt adott nekem, megbízhatónak tartott és meghívott a szolgálatára – engem, aki azelőtt káromoltam, üldöztem őt, és erőszakos ember voltam.”

Krisztus követőit két véglet fenyegeti, amely megronthatja önátadásukat.

Az egyik, amiről Jézus beszél az Evangéliumban, elsősorban a friss megtérőket kísérti. Rendszerint ők azok, akik megtapasztalva az Úr irgalmát, amely megkönyörült rajtuk, úgy érzik, hogy már mindent jól és tisztán látnak, s az ő feladatuk másoknak is megmutatni a helyes utat. Nem feltétlenül vakok, de könnyen elvakíthatja őket az önmaguk tévedhetetlenségébe vetett hit, mikor megérzéseiket, hirtelen jött ötleteiket mindjárt a Szentlélek sugallataival azonosítják.

A másik véglet a túlzott perfekcionizmus. Egyeseket az riaszt vissza az Egyházban vállalt bármiféle szolgálattól, hogy még nem értek meg, még nem tiszták és kifogástalanok, s ezért nem lehetnek példaképek.

Szent Pál a mai Szentleckében annak példáját mutatja be, aki jól tudja, hogy érdemtelenül, természete és életvitele ellenére hívta meg őt Jézus Krisztus az ő szolgálatára, de akit ez a kiválasztottság sem felfuvalkodottá nem tett, sem nyomasztó teherként nem nehezedik rá. Önmaga helyett Istenre és az ő kegyelmére figyel, s hálát ad az Úrnak azért a csodáért, melyet életében végbevitt. Egy pillanatra sem felejtí, hogy honnan jött, s miből lett azzá, amivé Krisztus alakította.

Az Apostol levelei tanúsítják, hogy bár a kegyelem, amely megragadta őt, egy pillanat alatt új irányt adott életének, de a megtérés, régi természetének levetkőzése hosszú folyamat eredménye volt. Ahogy idősödik Szent Pál, úgy érezzük egyre jobban átsugározni levelein a gyöngéd szeretetet, mely az egykor erőszakos embert eltöltötte a rábízottak iránt.

Aki a megtérés sodrába került, már alkalmas lehet arra, hogy szolgálatot vállaljon Krisztus Egyházában. Éppen látható fejlődésben levése teszi őt az evangélium hiteles tanújává, ahogy élete egyre egyértelműbben Krisztusra mutat, s az ő túlradó kegyelmének csodálatos átalakító erejét hirdeti.

Évközi 23. hét

Péntek, II. évben

1Kor 9,16-19.22b-27; Lk 6,39-42

„Bár mindenkitől független voltam, mégis mindenkinek szolgája lettem, hogy minél több embert megnyerjek. Mindenkinek mindene lettem, hogy mindenkit üdvösségre vezessek.”

A szentség nem magánügy. Legalábbis a krisztusi életszentség biztosan nem, mert az a szeretet tökéletességében áll, semmi másban. Az Egyházban betöltött szerep (a püspöktől a sekrestyésig), a szüzi, házassági vagy éppen özvegyi életállapot nem emel fel automatikusan a szentség szintjére, mely a Szentháromság egy Isten életéből való részesedés. A Szentháromság belső életének a törvénye pedig a szeretet, mégpedig az Isten és az ember szeretete. Ez pedig nem létezik bizonyos függetlenség feladása nélkül.

Akkor miért mondja az Apostol, hogy mindenkitől független volt? Mert más dolog rabszolgájává lenni valakinek, és más dolog szolgálni őt teljes odaadással.

A beteges ragaszkodásból fel kell szabadulnia annak, aki Krisztus követője akar lenni. Viszont miután felszabadult, függetlenségét nem szabad magának megtartania, mert akkor semmi, de semmi köze nem lesz ahhoz az Istenhez, aki érettünk és a mi üdvösségünkért emberré lett. Mások üdvösségéért, bőségesebb életük kibontakozásáért kell élnie. Nem szabad újra rabszolgájává lennie senkinek és semminek, még saját szolgálatának sem, ám arra is vigyáznia kell, hogy ő se vessen rabszolgaságba, érzelmi-lelki függőségbe másokat ahelyett, hogy Krisztushoz kötné őket. Az igazán független, bensőleg tökéletesen szabad, de mégis teljesen másokért élő embert az jellemzi, hogy félre tud állni mások útjából. Fájdalmas, nagyon fájdalmas olykor, de ha a másik lelki fejlődése, kibontakozása azt kívánja, elhagyjon, túlhaladjon engem, s ne tartson többé igényt a szolgálatomra, akkor engedjem továbbmenni. Szent Pál azt mondja: *mindenkinek mindene lettem*, de nem mondja, hogy életük végéig, minden időben.

Egyedül Jézus az út. Én csak kísérő lehetek egy darabig a hozzá, rajta vezető úton. A célban úgyis találkozunk, sőt a végső célban, Jézus Krisztusban, aki az Atyával egylényegű, már együtt is vagyunk. Aki valóban szeret, nem mondhatja, hogy már egészen tisztán szeret, mert ez vakságról árulkodnék, aki pedig ilyen nagy dolgokban vak, az ne vezessen világtalant. Mi tisztuló lelkek vagyunk már itt a földön is, soha nem egészen megtisztultak. Tükör által, homályosan látunk, s néha szinte elsötétül a tükörképünk. Nem lehetünk mindig, minden helyzetben örökre és egyedül mások kísérője. De mégis mindenkor késznek kell lennünk, hogy akit az Úr ránk bíz, hozzánk küld, felvállaljuk, szívünk elkerülhetetlen megsebződése árán is.

Évközi 23. hét

Szombat, I. évben

1Tim 1,15-17; Lk 6,43-49

„Krisztus Jézus azért jött a világba, hogy üdvöztse a bűnösöket, s közöttük az első én vagyok.”

Urunk, Jézus, amikor a jó és rossz fáról beszél, a két végletet állítja elénk, amelyek már az utolsó nap végleges ítéletére figyelmeztetnek. Földi életünk során azonban senki sem mondhatja el magáról, hogy ő tökéletesen jó fa, mint ahogy szintén korai volna bárkit is mindenestül rossz fának nevezni. Mi többnyire közepes minőségű fák vagyunk, lehetőségbelileg teremhetünk nagyszerű és értéktelen gyümölcsöt egyaránt.

Az Úr türelme pedig abban mutatkozik meg – ahogy egy másik példabeszédben halljuk –, hogy a terméketlen fát sem vágja ki rögtön, hanem körülássza, megrágyazza, és haladékot ad neki, hogy összeszedje magát, és gyümölcsöt hozzon. Szent Pál éppen ezt az isteni türelmet ünnepli a mai Szentleckében.

Éppen ezért nyertem irgalmat, hogy Jézus Krisztus elsőként rajtam mutassa meg végtelen türelmét, példaképpül azoknak, akik a jövőben hisznek majd benne, s így eljutnak az örök életre.

Íme, a példa, ahogy a konkoly búzává, a rossz fa jó, bő gyümölcsöt érlelő fává változik. A kegyelmi rendben megtörténhet az is, ami a természetben lehetetlen, s egyetlen fa metamorfózisa a többi rossz fát is jóvá alakíthatja. Éppen ezért óvakodjunk az elhamarkodott ítélettől. Ami pedig a magunk gyümölcseit illeti, mindig viseltessünk irányukban megfelelő fenntartással. A kívülről szép és kíváncsú gyümölcs is lehet férges vagy vegyszerrel mérgezett, legtisztábbnak gondolt szándékainkba, törekvéseinkbe is belebújhat ösztönös önzésünk, megfertőzheti a meghatódás saját kiválóságunktól vagy éppen az alázatosságban való tetszelgés.

Akkor hát jobb, ha nem teszünk semmit? Dehogyan. Törekedjünk a jó gyümölcsökre, felhatalmazva Urunkat, hogy vágja ki belőlük, ami férges, és mossa meg, ami szennyezett. Létezésünk gyökereivel pedig erősen kapaszkodjunk meg benne, hogy az isteni élet tápláló nedvei átjárják egész valónkat.

Évközi 23. hét

Szombat, II. évben

1Kor 10,14-22; Lk 6,43-49

„Ti nem ihatjátok az Úr kelyhét is meg a sátán kelyhét is. Nem részesedhettek az Úr asztaláról meg a gonosz lélek asztaláról.”

Szakítania kell a pogány vallások kultuszaival annak, aki az Úr szent testét és vérének magához veszi. Ez ma is érvényes. A nagy, ősi pogány vallások istentisztelete azoknak, akik még nem ismerik Krisztust, egyfajta kapaszkodó az igaz Isten felé vezető úton. Nekünk azonban, akik már ismerjük Krisztust és a benne feltáruuló szentháromságos isteni életet, olyan volna az ősi kultuszokban való részvétel, mintha a sátán asztalához ülnénk.

Van azonban ennek a kijelentésnek egy másik, egészen időszerű mondanivalója is: az okkultizmus és a sátánkultusz minden fajtáját, a legtávolabbi köreit is kerülnünk kell, mert az első parancs a Tízparancsolatban nem véletlenül az első: az összes többi megtartása ezen áll vagy bukik. Elsősorban nem is erkölcsileg kell megváltoznunk, hanem liturgiánkban, istentiszteletünkben. Mert ha az valódi és teljes, akkor szakítani fogunk mindazzal, ami, ha csak távolról is, de kapcsolatban lehet a sátánkultusszal: vad zene, orgia, lerészegedés, hamis eksztázis, szexuális kicsapongás és a többi.

Jelenti ez az apostoli mondat azt is, hogy nekünk, akik az Úr asztalához járulunk, szakítanunk kell bizonyos más asztalközösségekkel és társaságokkal. Azokkal, akik kicsapongó, feslett életet élnek, akiknek ünnepei az eucharisztikus lakoma, a szentmise karikatúrájává züllenek. Nekünk veszélyes a bűnösökhöz egy asztalhoz ülnünk, mert nem vagyunk olyan tiszták és erősek, mint a mi Urunk, aki valahányszor bűnösökkel étkezett, azt megmentésükre és üdvösségükre tette. Ha úgy érzed, te is el tudsz vezetni némelyeket az Úr asztalához, akkor vállald velük az asztalközösséget, de ha érzed, hogy inkább te leszel hasonló hozzájuk világiasságban, majd a bűnök elkövetésében, akkor ne játszd a megváltó Krisztust, hanem inkább te tartsd magadat Lévinek, Zakeusnak, Mária Magdolnának, akit az Úr mégis az ő asztalközösségébe hív.

„Gyümölcsseiről ismerik fel a fákat” – mondja Urunk a mai Evangéliumban. Alkalmazd magadra, és légy őszinte! Ha bizonyos emberekkel való együttlét megzavarja lelked békéjét, ha nem tudsz tiszta szívvel áldozni, ha elbizonytalanodsz hitedben, meginogsz erkölcsi tartásodban, fordulj vissza, legyen bátorságod elmenekülni abból a közegből, amely veszélyezteteti életed jó gyümölcsének beérését és épségét.

Évközi 24. hét

Vasárnap, A évben

Sir 27,30-28,7; Róm 14,7-9; Mt 18,21-35

„Gondolj a végső dolgokra, hagyd a gyűlölködést, gondolj halálodra, s tartsd meg a parancsokat. Gondolj a törvényre, ne gyűlöld embertársadat, gondolj az Istennel kötött szövetségre, s nézd el a sértést.”

A Sirák fiának könyvéből vett részlet (természetesen az Újszövetségnek és Urunk, Jézus Krisztusnak világosságában) megtanít a helyes elmélkedési módra, amely elvezet a szemlélődésre. Egyedül a szentírásból vett meditációs módszert akarom követni. Ezt a Szentlélek nyilatkoztatta ki, nem régi vagy modern guruk ajánlják. Igaz, mindenkitől lehet tanulni, de mindent a közvetlenül Istentől tanultak alapján kell megvizsgálni, lemérni, megrostálni.

Négy nagy valóságra kell gondolni, belső univerzumunk négy nagy aspektusára.

Gondolj a végső dolgokra. Melyek ezek? Az Úr Jézus dicsőséges második eljövetele, amikor feltámasztja a halottakat, megtartja az utolsó ítéletet, újjáteremti az egész világot, és átadja a Szentlélekben az Atyának.

Az öskeresztény hívek gondolkodását ez a hatalmas távlat tette nagyvonalúvá. Ez a hatalmas látomás kell, hogy minden áldott nap teljesen birtokába vegye lelkemet. Ez az a végtelen nagy égbolt, amely alatt a keresztény ember élete zajlik.

Gondolj halálodra mindennap! Ez mélységet ad életemnek, mert nem enged illúziókban élni. Az ember életének a halál méltóságát is ad, mert kijelenti róla egyszerűségét, létezésének visszafordíthatatlanságát, és jelentőséget, mert készülődés az örök életre. Minden este úgy fekszem le, hogy Isten iránti szeretetből megbánom bűneimet: vagyis életem megítélését kiveszem mások kezéből, de még a sajátomból is, és átadom az én Teremtőmnek.

Gondolj a törvényre! Az evangélium törvényére gondolok: arra az egyetlenre, mely minden más törvényt magába foglal, mely nem is csupán törvény, hanem Isten legbensőbb élete bennem: a szeretetre. Számos teendőm lehet, sok minden érhet, de csak egy igazi feladatom van: tovább tanulni szeretni.

Gondolj az Istennel kötött szövetségre! A naponkénti szentmise, amelyben Jézus új és most már örök szövetséget kötött szent vérében köztem és az Atya között a Szentlélekben, forrás és csúcspont, ahonnan igazi életem indul és ahová tart. El vagyok kötelezve, a misztikus jegyesség gyűrűjét hordom, amelybe vésve ez áll: a názáreti Jézus, az élő Isten Fia.

A jövő hét minden napján e négyes gondolat világába akarom helyezni életemet.

Évközi 24. hét

Vasárnap, B évben

Iz 50,5-9a; Jak 2,14-18; Mk 8,27-35

„Mit használ, ha valaki azt állítja, hogy van hite, belőle fakadó tettei azonban nincsenek? A hit, ha tettek nem származnak belőle, magában holt dolog.”

Amikor tettekről beszélünk, nem csupán a külső, megfogható cselekedetekre gondolunk, hanem a nagy, belső döntésekre is, amelyek meghatározzák az ember életének irányát, amelynek fonálára a mindennapok konkrét tettei felfűződnek.

A Krisztusba vetett hit természeténél fogva megköveteli, hogy mély, belső döntéssel elkötelezzük magunkat mellette, mert Isten már döntött, és elkötelezte magát mellettünk, s ennek nyilvánvaló bizonyosságát is adta, amikor a Fiúisten megtestesült értünk, a mi üdvösségünkért. A Krisztusba vetett hit belső logikájából következik, hogy mi is odaadjuk magunkat neki, testestül-lelkestül, vagyis visszavonhatatlan döntéssel elkötelezzük magunkat a szentségi házasságban, illetve a mennyek országáért vállalt szüzességben. Olyan tett ez, amelynek valóban hitből kell születnie, nem elég, ha csupán érzelmi fellángolás vagy ösztönös vonzódás eredménye.

Aki azután kitart egyszer meghozott hitbéli döntése mellett, annak élete istentiszteletté válik, mindennapi cselekedetei pedig mind-mind a hit tettei lesznek, Istennek felajánlott megannyi jó illatú áldozat. Mint a jó földbe hullott mag, kicsírázik, szárba szökken és bőséges termést hoz.

Azonban ilyen bőven termő élet nincs szenvedés és halál nélkül. A Krisztusba vetett hit egyben az ő életében és halálában való osztozás is. Ezért mondja Jézus az Evangéliumban Péternek: „Távozz tőlem, sátán!”, amikor az szenvedéséről és haláláról hallani sem akar. Csupán emberi módon gondolkodni a Messiásról végül is ördögi dolog: a sátán is tudja, kicsoda Jézus Krisztus, de nem hajlandó mellette dönteni, vagyis nincs hite.

Ha valaki a szenvedéstől való félelem miatt visszariadna a nagy hitbéli döntéstől, hallgassa figyelmesebben a mi Urunk szavát, aki azt ígérte, hogy a szenvedésből élet fakad, s a szeretetben történő önátadás jutalma a feltámadás és az örök boldogság.

Évközi 24. hét

Vasárnap, C évben

Kiv 32,7-11.13-14; 1Tim 1,12-17; Lk 15,1-32

„Emlékezz!”

Félelmetes, egyszersmind bájos jelenet, amikor az ember szólítja fel az Örökkévalót, hogy emlékezzék. Ez a két jelző, hogy félelmetes és bájos, sehol sem állhat hitelesen egymás mellett, csak a Bibliában, Isten és az ember kapcsolatára vonatkozóan. Miért? Mert csak az egy örök Isten határozta el öröktől fogva, hogy emberré lesz.

A Biblia embere félelmetes és bájos, amikor az élő Istenhez, a Teremtőhöz közeledik. Mint most Mózes, aki meglepő természetességgel és közvetlenséggel, szinte egyenrangú félként szólítja meg a Mindenhatót: „Mielőtt fellobbanna haragod és megsemmisítenéd ezt a keménynyakú népet, várj egy kicsit, és idézd fel az egyezséget, melyet az emberekkel kötöttél. Hogy amikor gyermek volt még Izrael, kiszabadítottad Egyiptomból, és sasszárnynon hordoztad. Aztán emlékezz arra is, hogy Ábrahám a barátod volt, aki elől semmit el nem titkoltál, amit tenni szándékoztál...”

Istennek persze nincs szüksége arra, hogy emlékezetében kutasson, hiszen kerubokon trónol és átlátja a mélységeket – tud mindent; számára nincs múlt, jelen és jövő. Előtte a világ létezése egyszerre van jelen, s az ember is a maga szabad voltában.

Amikor tehát Istennek azt mondjuk: emlékezz, valójában mi idézzük emlékezetünkbe Isten nagy tetteit a történelemben és saját életünkben. Az emlékezés egészen sajátos módja ez. Mózes Istennel megy vissza a múltba, Isten pedig jelenvalóvá változtatja a múltból azt, ami alkalmas az örök életre: vagyis az ő soha el nem múló tetteit.

Így emlékezik a keresztyén nép minden vasárnap a szentmisén, a teremtő Szentlélek erejében, Jézus Krisztus halálára és dicsőséges feltámadására – ezért lesz jelenvalóvá az oltáron a kenyér és bor színe alatt a Feltámadott.

A tékozló fiú is emlékezik, amikor magába száll és így szól: „*Atyám házában hány napszamos bővelkedik kenyérben, én meg itt éhen halok.*” A Szentlélekben emlékezik a bűnös az atyai házra, és ebből megtérés, hazatérés, új, soha nem volt élet fakad.

A mai Szentleckében Szent Pál apostol szeretett fiának, Timóteusnak írva szüntelen emlékezik, egész addigi életét Isten szemével nézve értékeli: *Hálát adok Uramnak, Jézus Krisztusnak, aki erőt adott nekem, megbízhatónak tartott és meghívott a szolgálatra – engem, aki azelőtt káromoltam és üldöztem őt... De megkönyörült rajtam... Sőt valósággal elárasztott az Úr kegyelme.* Csak így szabad, csak így lehet visszanézni a múltra: kozmetikázás nélkül és hálaadással Isten csodálatos tervének kibontakozása láttán.

Évközi 24. hét

Hétfő, I. évben

1Tim 2,1-8; Lk 7,1-10

„Végezzetek imát, könyörgést, esedezést és hálaadást minden emberért, a királyokért és az összes elöljárókért.”

A római százados hitében, amelyet Jézus megdicsért, a gyermeki bizalom kristálytiszt logikája nyilatkozik meg, amikor saját helyzetéből kiindulva a legtermészetesebb magától értetődőséggel feltételezi Jézusról, hogy hatalma van egyetlen szavával parancsolni a betegségnek. Ugyanakkor ebben a hitvallásban az is benne foglaltatik, hogy a százados tisztában van vele: miként az ő hatalma egy birodalomtól, s annak fejétől, a császártól való, úgy Jézus hatalma a mennyből és annak Urától származik. Ez a pogány katona minden különösebb vallási előismeret nélkül megérti Jézus küldetésének lényegét, a mennyei Atyához való viszonyát, amit Izrael fiai közül oly sokan nem képesek felismerni és elfogadni.

Őt nem béklyózzák meg vallási előítéletek, de nem is szkeptikus, mint az evangéliumban szereplő másik római, Poncius Pilátus. Nyitottsága az igazságra, az Isten országára abban is megnyilvánul, ahogy környezetével szemben viselkedik. Nem csupán mert szolgájáért aggódik és közbenjár érte Jézusnál, de mert a megszálló hatalom képviselőjeként nem lenézi és megalázza a meghódított ország lakóit (mint a legtöbb római, élükön a helytartóval), hanem amint a zsidók vénei elmondják, *szereti népünket, és a zsinagógát is ő építtette nekünk*. Messzemenően tiszteletben tartja a zsidók vallási előírásait, ezért is nem akarja, hogy Jézusnak át kelljen lépnie háza küszöbét.

Ennek a századosnak nem kell magyarázni, hogy mit jelent: *„Adjátok meg a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené.”* Pogányként sem keveri össze a kettőt, szilárd értékrendje van, s éppen ezért lehet a császár megbízható katonája.

A keresztények kezdettől fogva vállalták, hogy elfogadják az adott társadalom normáit, és engedelmeskednek a világi hatalomnak, anélkül, hogy lemondanának a krisztusi örömhír radikalitásáról. Az Újszövetség egyetlen sora sem szól arról, hogy Krisztus követői a világtól elkülönülve, törvényeivel szembehelyezkedve éljenek, éppen ellenkezőleg; viszont tény, hogy belső erejénél fogva az evangélium előbb szétfeszítette a zsidó vallás kereteit, majd aláásta a császárnak tulajdonított isteni hatalom, később pedig az egész rabszolgatartó társadalom alapjait. A keresztények azonban mindenkor imádkoztak a világi elöljárókért, és békességre törekedtek minden emberrel.

De jó is volna, ha a mai vezetők, politikusok, államférfiak, katonák, a hatalom emberei között sok olyan akadna, mint a kafarnaumi százados, aki józanul látja saját helyét, szerepét, lehetőségeit és korlátait, és mivel nyitott a létezés végső értelmére, szívében hordja Isten országának csíráit!

Évközi 24. hét

Hétfő, II. évben

1Kor 11,17-26.33; Lk 7,1-10

„Amikor ugyanis egybegyűltök, már nem az Úr vacsoráját eszitek, mert étkezés közben ki-ki a saját vacsoráját veszi elő, hogy elfogyassza.”

Szent Pál korában az utolsó vacsorára emlékezve nemcsak az átváltoztatott kenyeret vették magukhoz és az Úr kelyhét itták, hanem utána szeretetlakomát is tartottak, vagyis együtt vacsoráztak. Amikor látja az Apostol, hogy megoszlás van a hívek között, mindenki a maga vacsoráját eszi, és a gazdag nem osztja meg a szegénnyel a falatot, akkor kijelenti, hogy ez már nem az Úr vacsorája.

Mélységes és újnak ható tanítás van itt elrejtve. Nem azt akarja mondani, hogy az átváltoztatás megszűnik, hogy az átlényegülés megsemmisül, hanem azt, hogy a széthúzás és elkülönülés ellentmond Krisztus keresztáldozatának. Az eucharishtiában, Jézus áldozati jelenlétében ugyanis akkora erő van, hogy ha valóban befogadnánk, átalakítaná közösségi életünket.

Ne éljünk vissza az evangélium és a liturgia szavaival. Ne gondoljuk, hogy az a felkiáltás, amit a mai Evangéliumban a római százados ajkáról hallunk s amit minden szentmisén elisméltünk (vajon azzal az őszinte hittel és alázattal, mint ez a százados?): „*Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj*”, önmagában elegendő ahhoz, hogy nyugodt lelkiismerettel menjünk áldozni. Mert nem csak a súlyos bűn állapotában végzett áldozástól kell tartózkodni. Kétes értékű az az áldozás is, amikor nincs súlyos bűnünk, de a mise végén semmire nem érzünk indíttatást, amikor nem vagyunk egységben testvéreinkkel, s nem munkálkodunk azon, hogy a széthúzás megszűnjön.

Szent Ágoston hívja fel a figyelmünket arra, hogy nemcsak az oltár szentségét nevezzük Krisztus Testének, hanem az Egyházat is, a mi közösségünket. Ezért a közöttünk lévő szakadások nem egyszerű erkölcsi vétségek, hanem egyfajta szentségtörés: Jézus testének újbóli keresztre feszítése. Ez az a bűn, amelyre a világ fiai képtelenek. Ha tehát nem törekszünk az életszentségre, ha nem ápoljuk közösségünkben az egységet, gonoszabbak és elvetemültebbek vagyunk náluk.

Évközi 24. hét

Kedd, I. évben

1Tim 3,1-13; Lk 7,11-17

„A püspököknek feddhetetlennek, egyszer nősültnék, józannak, megfontoltnak, udvariasnak, vendégszeretőnek és tanításra termettnék kell lennie.”

Az egyszer nősültség feltétele semmiképp nem jelentette azt, amit ma divat követelni, hogy a papok nősültek. A keleti rítusú egyházakban sincs ez megengedve, hanem csak az, hogy nős férfiakat szenteljenek pappá (püspökké viszont csak nőtlenekeket). Ez az apostolok idejére visszanyúló gyakorlat, amikor főleg felnőtt embereket kereszteltek meg, akik a zsidó vagy valamely pogány vallásból tértek meg Krisztus hitére, s természetesen legtöbbjük már házasságban élt. Azonban igen korai időkből kimutatható, hogy az új püspök vagy pap a szentelés után abbahagyta a házasságot, és felesége özvegyi fátyolt öltött, illetve kolostorba vonult. Nalai Szent Paulinust például addig nem szentelték a város püspökévé, míg le nem tudott mondani a házasságról.

Jeremiás próféta, Keresztelő Szent János, János evangélista, Szent Pál apostol eleve Istennek szentelt testtel és lélekkel állt az Úr szolgálatába, a cölibátus mellett szóló legfontosabb érv azonban magának a mi Urunknak életmódja. Senkinek nincs joga elvitatni az Egyháztól azt a jogot, hogy eleve a szüzességet vállaló férfiak közül válassza ki papjait, úgy ítélvén meg, hogy a cölibátus hozzátartozik a Krisztus-misztérium teljességének megjelenítéséhez. Ez nem a nemi élet lenézése és a házasság leértékelése, hiszen a két állapot mélységesen összetartozik, úgyhogy súlyos felelőtlenség a kettőt egymás ellen kijátszani. A keresztény házasságra is szüzességgel kell készülni, nemcsak a cölibátusra, a papi nőtlenségre pedig nem agglegénység, hanem lelkiatyaságot vállaló élet.

Igazság szerint a keresztény házasság ma még nagyobb válságban van, mint a cölibátus, de ebből sem az következik, hogy a házasságot meg kellene szüntetni. Mindkét életállapot csak a radikális Krisztus-követés útján belül vállalható, s nem megy az isteni kegyelem segítségével nélkül. De hát éppen ezért szentség a papság és a házasság is, hogy ne nélkülözzék a kegyelmet, akiket Isten egyik vagy másik hivatásra szólít.

Katolikus keresztény hívőként nem azok számát kellene gyarapítanunk, akik kritizálják a római rítusú papok életét s vitatják a papi cölibátus „korszerűségét”, hanem meg kellene próbálnunk hozzájárulni a papi élet tisztaságához. Hogyan? Mindenekelőtt saját életállapotunkban való hűséges kitartással, őszinte imádsággal, valamint azzal, hogy mélységesen tiszteletben tartva azok választását, akik a cölibátusra vállalkoznak, segítjük őket előrehaladni hivatásuk útján.

Évközi 24. hét

Kedd, II. évben

1Kor 12,12-14.27-31a; Lk 7,11-17

„Ti Krisztus teste vagytok, s egyenként tagjai.”

Az áldozás, Krisztus szentségi testének vétele az ő Titokzatos Testének, az Egyháznak misztériumára irányítja figyelmünket. Ez azt is jelenti, hogy csak az áldozó, a szentséghez járuló keresztény van beavatva az Egyház titkába, csak ő látja az Egyház lényegét, hogy az az üdvösség hordozója s az örök életet adja a benne hívőknek. Persze ezt kívülállóként is lehet tudni és akár tanítani is, ismerni azonban csak az ismeri, aki ízleli is.

Az Apostol ma arra tanít, hogy Krisztus Titokzatos Testében, az Egyházban mindenkinek megvan a maga feladata, amelyet teljes odaadással kell végeznie, ahelyett, hogy másnak a feladatára, tisztségére, adományára áhítozva a széthúzást segítené elő.

Persze az emberben ott van a teljességre való törekvés. Isten teremtett minket ilyennek. Csakhogy a teljesség nem a feladatok, szerepek és karizmák szintjén, hanem a mindezek mélyén lévő szeretetben van. Zseniális módon ismerte fel ezt Lisieux-i Szent Teréz. Istennek minél tökéletesebb szolgálója szeretett volna lenni, s őt is elfogta a vágy, hogy minden legyen egyszerre: pap, misszionárius, tanító és vértanú. Ám be kellett látnia, hogy mindez lehetetlen. S ekkor ráébredt, hogy ezekben az életállapotokban és szolgálatokban egyvalami közös: az Isten iránti lángoló szeretet, ami nélkül egyik sem ér semmit. Levonta hát a következtetést: ha így áll a dolog, akkor ő az Egyház szívében a szeretet akar lenni!

Ha nem találod a helyed, a szereped, a feladatod az Egyházban, annak alighanem az az oka, hogy nem a szeretetre törekszel, hanem valami másra. Ha saját hivatásod unalmassá kopott, ha irigység fog el mások talán csillogóbb adományai láttán, ha valahol másutt szeretnél szolgálni, akkor bizony nem a szeretet akarsz lenni az Egyház szívében, hanem valami más.

A hivatását az megfogja találni – s ha egyszer már megtalálta, csak szem elől tévesztette, akkor újra megtalálni –, aki gyakran véve magához az Úr testét mindennap a tökéletes szeretetre törekszik, Titokzatos Testének, az Egyháznak javára.

Évközi 24. hét

Szerda, I. évben

1Tim 3,14-16; Lk 7,31-35

„Ha később érkeznek, tudd, hogyan kell viselkedned Isten népe között, amely az élő Isten egyháza, az igazság oszlopa és szilárd alapja.”

Amit itt Szent Pál Timóteusnak, az első püspöknek ír, az ma is szól minden püspöknek és papnak. Az Egyház előjáróinak első és legfontosabb feladata Krisztus misztériumának, a keresztény hitigazságoknak a hirdetése.

Nyilvánvaló lett a testben. Mindenekelőtt hirdesse az egyetlen, szentséges megtestesülést. Ez az isteni gondviselés legnagyobb műve a világtörténelemben, amelyért minden más lett s amely egyedül ad igazi jövőt az emberiségnek. A világ végéig sem tudjuk eléggé körüljárni, megcsodálni s mindennapjainkban jelenlévővé tenni azt a fölséges, nagy titkot, hogy testvérünké lett az Isten. Ezért nem elég csak a gyerekeknek, szép karácsonyi történetként elmesélni, hanem erővel és hatalommal, komoly teológiai felkészültséggel és nagy lelki intelligenciával kell meghirdetni, következményeit kiterjesztve az élet minden területére.

Igazolást nyert a Szentlélek által. Hirdesse továbbá a feltámadást, amikor bebizonyosodott Krisztusról, hogy Isten. A Szentlélekben való igazolás jelenti keresztthalálában kiontott vérének bűnbocsátó erejét is, vagyis Húsvét teljes titkát. Ezt pedig minden kimondott szónál, igehirdetésnél ékebben hirdeti a szentmise, amely jelenvalóvá is teszi Krisztus Urunk kereszttáldozatát. A szentmise forrás és csúcspont, melynek bemutatása minden más feladatnál nagyobb és előrevalóbb a püspök és pap számára. De nem úgy, hogy langyos vallási érzelmek kiszolgálására a mise valamely helyi vagy országos rendezvény egyik műsorszáma lesz, emelendő az ünnep fényét. Nem, a mise az egyetlen igazi ünnep, amit nem lehet alárendelni semminek, hanem amiből fény és világosság árad minden másra: ünnepelni és gyászolni valókra, teendőkre és elviselendőkre egyaránt. Nem vesszük észre, hogy feje tetejére állított világban élünk? Hogy ami nincs kapcsolatban az eucharisziával, az halálra van ítélve, megkezdte agóniáját vagy máris halott? Hogy az oltár körül, sőt az oltáron dől el a világ sorsa? Amíg ragaszkodunk az eucharisziához, ünnep az egész életünk.

Megjelent az angyaloknak, és hirdették a nemzetek között. Hirdesse végül az ember isteni hivatását, mely az angyalokkal rokonítja. Az ember ugyanis a világmindenségben az a legkisebb lény, aki még képes az Istenre, ezért az angyalokhoz hasonlóan személyes örökkévalóságra van híva. Ez az az örömhír, melyet az Egyház püspökeinek és papjainak mint életelixírt kell a világ haldokló testébe beinjekciózniuk (Vasadi Péter alapján).

Évközi 24. hét

Szerda, II. évben

1Kor 12,31-13,13; Lk 7,31-35

„Ha szeretet nincs bennem, semmit sem érek.”

De honnét tudjuk, hogy van-e bennünk szeretet, vagy nincs?

Amiről azt hittük, merőben szeretetből tettük, arról jobban megvizsgálva bizony kiderül, hogy kilencven százalékból önös érdek, számítás és saját nagyszerűségünkben való önelégült tetszelgés volt. Csak aki egyszer eljut oda, hogy könnyek között bevallja, hogy benne egy csepp szeretet sincs, ő nem is tud szeretni, az indulhat el az igazi szeretet útján. Mert ő éppenséggel azért sírta el magát, mert rádöbbsent arra, amit a Szent Pál-i kijelentés második fele jelent: *semmit sem érek*. A nem hívő vagy egy más hitű talán másként szembesül saját ürességével és értéktelenségével, a Krisztusban hívőt azonban pontosan a szeretet rémületes hiánya leplezi le önmaga előtt, és tárja fel igazi nyomorúságát.

De ahol könny és ilyen megrendült vallomás fakad, ott a szabadulás lehetősége is felcsillan. Hiszen akik képesek sírva fakadni azon, hogy nem tudnak szeretni, azok kivétel nélkül azért képesek erre, mert találkoztak Krisztus végtelen nagy szeretetével, van tapasztalatuk arról, hogy ők szeretve vannak, feltétel nélkül és végtelenül, öröktől fogva és mindörökre.

Mi hát a teendő?

Ahelyett, hogy tovább keseregnél azon, hogy nem tudsz s hogy miért nem tudsz szeretni, inkább arra figyelj, hogy Krisztus mennyire szeret téged, és maradj is meg az ő szeretetében. Ugyanakkor testvéreiddel szemben egy-egy hónapon át gyakorold a szeretetnek a mai Szentleckében hallott minden egyes erényét: türelem, jóindulat, alázat, tapintat stb., különösen azokat, melyek a leginkább nehezedre esnek, s akkor lassan meg fogsz tanulni szeretni, de már nem a magad bűnös, sokszor csak a szeretet érzéséhez ragaszkodó szíveddel, hanem Jézus szívével. A régi szeretetnek (mely nem is volt igazán szeretet) előbb gyökerestül el kell pusztulnia, hogy azután szívedben életre kelhessen az új, a krisztusi szeretet, melyet az ő irántad való szeretete táplál mindörökre.

Évközi 24. hét

Csütörtök, I. évben

1Tim 4,12-16; Lk 7,36-50

„Azt mondom hát neked, sok bűne bocsánatot nyert, mert nagyon szeretett.”

Első olvasásra könnyen azt a helytelen értelmet tulajdoníthatjuk ennek a mondatnak, hogy az isteni irgalom aszerint árad ki az emberre kisebb vagy nagyobb bőségben, hogy az szeretetével mennyire érdemli ki. Holott ez ellentmondana a mai Evangéliumban elhangzó példabeszéd tanulságának, amely szerint az az adós fogja jobban szeretni hitelezőjét, akinek az többet engedett el (nem pedig annak enged el többet, aki őt jobban szeretette).

Szentek életpéldájának sora is igazolja, hogy nem az ember részéről megmutatkozó szeretet váltja ki Isten bocsánatát, hanem éppen fordítva: az Úr irgalmának megtapasztalása fakasztja fel az emberben a szeretet forrását. Péter és Pál apostol, Ágoston vagy Ferenc előbb az isteni irgalom bőséges kiáradásában részesültek, s erre való feleletként kapaszkodtak értelmükkel, akaratukkal, érzelmeikkel, egész lényükkel Istenbe. A mert kötőszó itt nem az okot, hanem az okozatot vezeti be: az asszony szeretetének túláradó külső jeleiből következtet Jézus arra a már előbb végbement belső változásra, amelyet azután szavaival kinyilvánít és megerősít: *„Bocsánatot nyertek bűneid.”*

A bűnbánat könnyeit nem is tudjuk elsírni anélkül, hogy meg ne tapasztalnánk Isten szeretetét. Hiszen csak az istenszeretet fényében látható, hogy minden bűn súlyos lázadás, a szerető Isten arculcsapása. Éppen ezért nem a nagy vétkek „termelik ki” a nagyobb szeretetet, hanem az isteni szeretetben való elmélyülés mutatja meg bűneink valódi nagyságát. Ez a magyarázata annak, hogy míg az igazi gazemberek nemigen éreznek büntudatot (nemhogy bánatot), a szentek a világ legnagyobb bűnöseiként tartják számon magukat.

A keresztségben miránk is kiáradt Isten irgalma. Szentgyónásról szentgyónásra haladva kell azonban ebben az irgalomban egyre jobban megmerítkeznünk, hogy lelkileg előrehaladhassunk, amint Szent Pál írja Timóteusnak. Bűneink súlyának felismerése nem arra való, hogy állandó lelkifurdalásban éljünk, hanem hogy egyre jobban megismerjük az ő feltétel nélküli szeretetét. Ez annak a belső békének forrása, amely több, mint nyugalom és kiegyensúlyozottság: a teljes élet, az üdvösség kezdete bennünk.

Évközi 24. hét

Csütörtök, II. évben

1Kor 15,1-11; Lk 7,36-50

„Figyelmetekbe ajánlom az evangéliumot, amelyet hirdettem nektek. Elfogadtátok és szilárdan kitartotok benne. Általa elnyeritek az üdvösséget, ha megtartjátok úgy, ahogy hirdetem nektek. Különben hiába lettetek volna hívőkké.”

Ezen bevezető után Pál összefoglalja evangéliumát, melyet tanúk is igazolnak. Ez az az apostoli hitletétemény, amelyet azóta is hűségesen őriz az Anyaszentegyház. Csak ennek a hitnek megtartása által nyerhetjük el az üdvösséget. Más hiten lévő jóakaratú emberek más, titokzatos módon részesülnek Krisztus megváltásának bűnt eltörlő, Istennel örökké egyesítő kegyelmében. Mi, Krisztus-hívők azonban egy elferdített keresztény hittel nem juthatunk üdvösségre. Ha nem hisszük mindazt, amit az egy, szent, apostoli és egyetemes egyház hisz, akkor hiába lettünk hívőkké.

Valaki a mai nap Evangéliumára hivatkozva esetleg ellene vethetné: minek a dogmák, hiszen ez a bűnös nő is megigazult Jézushoz járulván csak azért, mert szeretett. Igen, csak hogy ha ez a bűnös nő bármely más férfi lábára öntötte volna az illatos olajat és neki mutatta volna ki a szeretetét, az – feltéve, hogy tiszta szándékkal közeledett hozzá – szép és dicséretes cselekedet lett volna, ám bűnbocsánatot semmi esetre sem szerzett volna számára. Ez a bűnös nő, akit a hagyomány Mária Magdolnával azonosít, nem csupán egy férfihez ment oda, aki iránt tiszta rajongást érzett, hanem az Istenemberhez járult, aki egyedül bocsáthatja meg a bűnöket a földön. Mindez pedig Jézus kereszthalála és feltámadása által lett nyilvánvaló, mert akkor derült ki egyértelműen, hogy a Mester nem más, mint az Úr, vagyis hogy Jézus az Isten Fia.

Márpedig pontosan ez az apostoli hitletétemény központi magja, ahogy Szent Pál is írja: *Krisztus meghalt bűneinkért, az Írás szerint; eltemették és harmadnap feltámadt, ismét az Írás szerint.* Én nem járulhatok Jézus lábához, hogy azt könnyeimmel öntözve fejezzem ki szeretetemet iránta, de megvallhatom, hogy ő az Isten Fia, aki bűneim bocsánatáért meghalt és megigazulásomra feltámadt. Ez a hitvallás az én odajárulásom az Úrhoz, a belőle fakadó erényes élet pedig iránta való szeretetem leghívebb kinyilvánítása.

Évközi 24. hét

Péntek, I. évben

1Tim 6,2c-12; Lk 8,1-3

„Vele volt a tizenkettő és néhány asszony, akiket a gonosz lelkektől és különféle betegségektől megszabadított.”

A mai Evangéliumnak első pillantásra csekély a hírértéke a kései utókor számára: mindössze néhány nevet sorol fel, melyek számunkra nem sokat mondanak. Annál inkább jelentős lehetett ez a kortársak szemében, akik egyiküket-másikukat mint az ősegyházban fontos szerepet betöltő személyeket ismerhették.

Ami mindenesetre meglepő, hogy ezek a személyek asszonyok – Jézus a korabeli rabbikkal ellentétben nemcsak hogy megtúrta az asszonyok jelenlétét környezetében, de gondoskodásukat is elfogadta. És Isten országának kincseire sem tartotta méltatlannak őket, erre utal a lábait könnyeivel öntöző bűnös asszonnyal, a samariai asszonnyal vagy a házasságtörő asszonnyal szembeni magatartása.

Érdekes, hogy ez utóbbiak kivétel nélkül bűnös előéletűek, paráznák. A mai Evangéliumban szereplő asszonyokról pedig az evangélista fontosnak tartja megjegyezni, hogy azelőtt gonosz lelkek vagy betegségek gyötörték valamennyiüket, melyektől Jézus megszabadította őket. Mindnyájukban közös, hogy nők, azaz a társadalomnak a nyilvános életből kirekesztett, másodrendű tagjai, ráadásul egytől egyig tisztátalanok. Amikor tehát Jézus velük együtt mutatkozik, kétszeresen is felvállalja őket. Hiszen ők is a kicsinyek közé tartoznak, akiknek Isten kinyilatkoztatja a mennyek országának titkait, s a betegek közé, akik jól tudják, hogy szükségük van az Orvosra.

Sokkal jobban tisztában vannak elveszetheységükkel, mint általában a férfiak. És részben megalázottságuk, részben egyszerűen női érzékenységük miatt sokszor fogékonyabbak is az evangéliumra, mint amazok, akiket a vallási előítéleteik ketrecbe zárnak. Krisztus-követésük stílusa is más: nagylelkű önajándékozás, őszinte rajongás jellemzi őket, a szorgos Mártától az áhítattal figyelő Márián át a Feltámadott lábát átkaroló Mária Magdolnáig.

És Jézus viselkedése? Cseppet sem elutasító vagy feszélyezett velük, ugyanakkor nem is bizalmaskodó, hanem diszkrét, tiszteletteljes és határozott. (Az Úr Jézus szerelmeiről és szexuális megkísértettségéről kelt históriák tudvalevőleg csak a romlott erkölcsű emberiség szálnalmas önkivetítése.) Az asszonyokban az Istentől rendelt nőiség gyönyörű adományát és méltóságát látja és állítja helyre, ragaszkodásukat, odaadásukat Isten országának javára fordítva.

Évközi 24. hét

Péntek, II. évben

1Kor 15,12-20; Lk 8,1-3

„Ha nincs feltámadás, akkor Krisztus sem támadt fel. Ha pedig Krisztus nem támadt fel, hiábavaló a mi igehirdetésünk, és hiábavaló a ti hitetek.”

Azok a pogányságból megtért keresztények, akik kételkedtek a feltámadásban, nyilván hittek a lelkek túlvilági életében. Nem voltak materialisták, inkább túlságosan is spiritualisták. Az anyagot annyira lenézték és megvetették, hogy méltatlannak tartották a testet az örök életre.

Úgy látszik, Krisztust saját előzetes ismereteikből, koruk pogány vallási hiedelmeiből próbálták megérteni. Itt van a keresztény hit legnagyobb nehézsége és egyben végtelen könnyűsége: az ő misztériumát nem lehet emberi ésszel kikövetkeztetni. Megtestesülése és földi élete, bűneinkért felajánlott halála és feltámadása olyan soha nem volt esemény, amely minden emberi várakozást felülmúl, s amelyet ezért lehetetlen előző vallási képzetekbe, fogalmakba, tapasztalatokba befogni és azokból megvilágítani.

Majd minden korabeli pogány vallás abban látta a megváltást, hogy az ember örökre megszabadul a testtől, s így a szenvedéstől és a haláltól is. A megtestesülés és Jézusnak a feltámadásban örökkévalósult megdicsőült teste egy radikálisan más valóságot és üzenetet közvetít: az ember megváltása a bűnbocsánat, mely a Szentlélek kiárasztása által megy végbe. Ennek szerves folytatása, következménye a holtak feltámadása, mely a hit és a keresztség által kezdődik meg bennünk. Már itt a földön az örök életet éljük, mert valóságos életkapcsolatban vagyunk az Atyaistennel Jézus Krisztus által a Szentlélekben.

Nem a testi halál osztja ketté életünket egy földi, szenvedéssel teli, testben megélt és egy túlvilági, szenvedésektől mentes, test nélküli szakaszra, hanem a bűn halálából való feltámadás a választóvonal régi, istentelen és kárhozatra szánt életünk s az új, istengyemeki, kárhozattól megszabadult életünk között. S mivel testestül-lelkestül lettünk Isten gyermekei, azért amint Krisztus teste dicsőségre támadt fel, úgy a mi testünk is az ő dicsőségét fogja elnyerni.

Évközi 24. hét

Szombat, I. évben

1Tim 6,13-16; Lk 8,4-15

„Felszólítalak az Isten nevében, aki mindeneket éltet, és Krisztus Jézus nevében, aki Poncius Pilátus előtt tanúságot tett az igazság mellett, teljesítsd megbízatásodat büntetlenül és feddhetetlenül.”

Aki az Egyházban hiteles megbízatás nélkül működik, az nem Krisztus evangéliumát, vagyis az igazságot hirdeti, hanem önmagát. De nemcsak a püspöknek, papnak, diakónusnak van megbízatása, hanem mindenkinek, aki elérte a keresztény nagykorúságot: szülőknek, hitoktatóknak, kántoroknak, egyházközségi tisztviselőknek.

A hiteles megbízatás azt jelenti, hogy beiktatódtam a hiteles tanúk Ábrahámától kezdődő, Jézus Krisztus által az apostolokban megújított és az utolsó napig tartó sorába, s így küldetésemben jelen van az Egyház teljessége: a dicsőséges Egyház angyalaival és szentjeivel, a zárandokúton járó Egyház és a szenvedő Egyház valahány tagjával. Szavaimnak, tanúságtételnek elsősorban ezért van ereje, s csak másodsorban saját igyekezetem miatt.

Büntetlenül. Hogyan lehetnék képes erre, amikor tele vagyok hibával, gyarlósággal? Nem önmagam tökéletességéből, hanem közösségben maradva azzal, aki küld, s azokkal, akik küldetésem teljesítésében mellettem állnak. Ennek feltétele pedig a szüntelen megtérés, az állandó komoly és mindenfajta megalkuvással leszámoló bűnbánattartás. A gyakori őszinte gyónás őriz meg büntetlennek, különben bármilyen rátermett vagyok is, kudarcot vallok, és megbízatásom teljesítése botrányba fullad.

Feddhetetlenül. Szükséges, hogy a külvilág előtt is nyilvánvaló legyen ez a folytonos ellene mondás a bűnnek. Fontos, hogy aki Krisztus küldetésében jár, annak jó legyen a híre. Mégis, a legnagyobb szentekkel is megtörtént – sőt velük leginkább –, hogy ellenfeleik vagy irigyeik megrágalmazták őket, így próbálva meg hitelteleníteni mindazt a nyilvánvaló jót, amit mondtak és tettek.

Krisztus tanúinak talán legsúlyosabb próbatétele ez. A nyilvános üldözés elviselése is könnyebb, mint az ilyen áskálódásé. Mit lehet tenni ilyenkor? Ha igazolni próbálom magam, csak azt a látszatot keltem, hogy van valami alapja a rágalmaknak, hisz magyarázkodni kényszerülök. Én inkább Uram, Jézus szenvedésével egyesülök, aki némán állt bírái előtt és a vádakra semmit sem felelt, annyi szó és tett után most hallgatásával téve tanúságot az igazság mellett. A legnehezebb, egyszersmind legszebb hivatás a földön: a vádlók elől Krisztus szent sebeibe elrejtőzve szenvedéseimet felajánlani testvéreimért.

Évközi 24. hét

Szombat, II. évben

1Kor 15,35-37.41-49; Lk 8,4-15

„A földbe sem a kész növényt veted el, amely csak később fejlődik ki, hanem csupán a magot, például a búzaszemet vagy más egyebet. Így lesz a holtak feltámadásánál is.”

A mai Szentleckében az Apostol az új, a feltámadott élet csíráját maghoz hasonlítja, az Evangéliumban pedig Jézus Isten igéjét nevezi magnak. S ez a kettő voltaképpen egy és ugyanaz. Jézus Krisztus legtöbb példabeszéde nem csupán irodalmi alakzat, amely arra szolgál, hogy érzékletes képpel illusztráljon valamely láthatatlan szellemi valóságot. Tanítása, mivel ő teremő Isten, nem pusztán az értelemhez szóló igazság, hanem életcsíra: részesedés Isten szentháromságos életéből. Tehát tanításának befogadása sem fogalomalkotás, hanem fogantatás (talán ezért van, hogy a – romlatlan – női lélek legtöbbször fogékonyabb rá, mint a mindenben az eszére hagyatkozó férfié). Az isteni Magvető, Jézus Krisztus az ember személyiségének legmélyébe veti az örök élet csíráját, mely – ha tanítását jó földként befogadom –, szárba szökken, kivirágzik és az utolsó napon termést hoz: a bőséges, romolhatatlan isteni életet.

Az igehirdetés és -befogadás órája: az örök élet fogantatásának és születésének ideje. Nagyon sokszor, minden áldott nap gondolni kell erre, és szüntelenül hirdetni az Egyházban. Ez kell hogy legyen az újraevangelizáció legfontosabb üzenete. Ezt, vagyis éppen a lényegét sok keresztény nem is hallotta, vagy ha hallotta, nem figyelt rá, s ha mégis figyelt rá, nem nagyon tud mit kezdeni vele, szinte kételkedik benne, pedig ez Urunk, Jézus legeredetibb és leglényegesebb mondanivalója.

Micsoda ragyogás vonja be így a mindennapi szentírásolvasás és elmélkedés óráját! Tudatosul bennem, hogy már átmentem az örök halálból az örök életbe: elvettetett szívembe az örök élet magja, s valahányszor, amikor Isten igéjét hallgatom és szívembe fogadom, valahányszor szentáldozáshoz járulok, valahányszor hitből teszek valamit, ez az élet egyre növekszik és bontakozik bennem.

Évközi 25. hét

Vasárnap, A évben

Iz 55,6-9; Fil 1,20a-24.27a; Mt 20,1-16a

„Ezek az utolsók csak egy órát dolgoztak, és ugyanúgy bántál velük, mint velünk, akik a nap terhét és hevét viseltük.”

Ha a szőlősgazdának csak annyi lett volna a szándéka, hogy a legutolsóknak is ugyanannyi fizetséget adjon, mint az elsőeknek, célszerűbb lett volna az elsőkön kezdenie, s akkor azoknak nem lett volna módjuk panaszkodni. Hogy mégis fordított sorrendben kezdi a bér kiosztását, annak külön jelentősége van.

Akiket korábban meghívott szőlőjébe, azoknak ugyanis meglepő ajándékot készít; be akarja vonni őket szívének mélységes titkába. Szeretné feltárni előttük a végtelen nagylelkűséget és sajátosan isteni logikát, hogy az utolsónak is annyit ad, mint az elsőnek. Az első „többletfizetsége” éppen abban áll, hogy felnőhetnek a Gazda szívének jóságához.

Izraelt szívének ebbe a sajátos titkába akarta belevonni, de Izraelből ezt sokan visszautasították és irigykedve nézték a pogányok nagyszámú beáramlását Ábrahám, Izsák, Jákob Istenének szövetségébe Jézus Krisztus által. A Szent Szűz, az apostolok és a zsidóságból Krisztushoz tért tanítványok viszont valóban beavatottak: Isten irgalmas, meglepő szeretetének egyedülálló tapasztalatára jutottak.

Mi, akik életünk hajnalán kaptunk meghívást az Úr szőlőjébe, mi, akik úgy eszmélődtünk e világban, mint meghívottak, vajon rendelkezünk-e a beavatottaknak ezzel a tapasztalatával? Isten irgalmas szívével tudjuk-e fogadni az újonnan megtérteket és meg tudjuk-e szánni Isten irgalmas szánalmával az élet piacán tétlenül ácsorgókat? Nyilván nem csupán érzelmekről van itt szó, hanem Istennek az utolsók iránt is az elsőeknek kijáró szeretetéből való részesedésről, amely tettekben is megnyilvánul, és amely Isten legtitkosabb és legnagyobb ajándéka itt a földön. A tékozló fiú bátyja kapta volna meg ezt az ajándékot, ha elfogadja. *„Fiam, te mindig velem vagy, és mindenem a tiéd.”* A mai példabeszédben ez így hangozhatott volna: *„Fiaim, ti kezdettől fogva nálam dolgozhattatok, s ez sokkal több, mint bármilyen fizetség.”* A mi életünknek korai meghívásunk óta van iránya, értelme, célja, gyümölcse.

Ha ezt a nagy ajándékot igazán megbecsüljük, úgy leszünk, mint Szent Pál, akinek számára bár a halál nyereség (ott kapja meg a kiérdemelnél végtelenül nagyobb „bért”), mégis szívesen marad életben Isten népéért, hogy Isten újabb munkásokat hívhasson általa szőlőjébe, akik miatt azután együtt örvendezhet Istennel és az ő angyalaival.

Évközi 25. hét

Vasárnap, B évben

Bölcs 2,12.17-20; Jak 3,16-4,3; Mk 9,30-37

„Ha az igaz az Isten gyermeke, akkor az Isten az ő pártjára kel, és kiszabadítja ellenségei kezéből.”

Így beszélnek a gonoszok az igaz emberről, miközben halálra ítélik és kivégzik.

És így gondolkodnak az Istenről, akinek, ha volna, közbe kellene lépnie, és nem szabadna hagynia, hogy ártatlan szolgáját igazságtalanul bántalmazzák. Való igaz, a világ kezdete óta Isten sok esetben csodás módon kimentette szolgáit a gonoszok kezéből, de még többször maradt látszólag tétlen, amikor együtt szenvedett az ártatlan igazzal. A végső igazságszolgáltatást ugyanis nem hozza előre, a történelem idejébe, hanem akkorra tartogatja, amikor a földi élet, azaz a bűnbánattartás és az érdemszerzés ideje véget ér. Hiszen ha mindig csak itt, ezen a világon szolgáltatna igazságot, nem tehetné nyilvánvalóvá, hogy nem a halálé az utolsó szó, és a szabad akaratot is korlátozná, mert sokan evilági érdekből, s nem szívből, hittől pártolnának hozzá, akkor pedig a földi életnek alig volna tétje, és a szeretet ingyenessége végképp nem érvényesülhetne.

Még a tanítványok is alapos leckét kapnak, amikor egymás között arról vitatkoznak, hogy melyikük a nagyobb. Mert nagy dolog Krisztusért mindent elhagyni, de még nagyobb dolog kikerülni abból a logikából, amely minden egyes szolgálatért, áldozatért azonnali jutalmat vár. S az effajta kísértés nemcsak az apostolokat fenyegette, hanem a mai Krisztus-követőket is. A karrierizmus az Egyházban mindig is a legveszélyesebb csábítások egyike volt, amely egyének és közösségek hitét zavarta meg, és életeket, testvéri kapcsolatokat tett tönkre. A mai napon mintegy tükröt tart elénk a Szentlélek Isten igéje által. Nem elég elítélni az igaz üldözését, a nyilvánvaló gonoszságot, de becsületesen magunkba is kell tekintenünk, hogy nem ugyanannak a szűklátókörűségnek, evilági logikának vagyunk-e a rabjai mi is, mint Isten ellenségei? S aztán éberem őrökdünk szívünk felett, hogy hűségesek maradjunk a teljes ráhagyatkozásban.

Évközi 25. hét

Vasárnap, C évben

Ám 8,4-7; 1Tim 2,1-8; Lk 16,1-13

„Egy szolga sem szolgálhat két úrnak.”

Krisztus hiteles követéséhez szükséges annak megtapasztalása, ami fölött évek hosszú során át hajlamosak vagyunk szemet hunyni, hogy kimondatlanul s talán öntudatlanul is, de csaknem szüntelenül két úrnak szolgálunk, ha nem többnek – világosan kimondva: bálványimádók vagyunk. Hiszen mindaz bálvány, amit elébe helyezünk Istennek, márpedig, valljuk be, amikor erőt vesznek rajtunk a szenvedélyek, indulatok, kívánságok, Isten másodrendű szereplő lesz az életünkben, jelentéktelen háttérfigura, vagy még az sem.

Nagyon szomorú, nagyon kiábrándító tapasztalat, úgyhogy ezzel szembesülve sokan fel is adják a szentségre való törekvést, amely pedig éppenséggel ennek a két- vagy többfelé sántikálásnak a teljes fölszámolása volna. Fiatalok sokszor értetlenül, sőt némi riadalommal olvassák az igazán nagyok, Szent Ágoston vagy John Henry Newman bíboros pesszimista kijelentéseit az ember nyomorúságáról, az áteredő bűn okozta sebeztségekünkéről, létezésünk zavaróan és kiábrándítóan bonyolult voltáról. Mindannyian sima útról álmodoztunk: elfogadtuk, hogy minden kezdet nehéz, de hittük, hogy egyszer csak egy radikális döntés után minden egyértelművé és könnyűvé lesz. Annyi lelkigyakorlat, annyi isteni megvilágosítás, lelki öröm s oly sok fönséges Tábor-hegyi élmény után miért kell újra és újra megtapasztalnunk, hogy mégis még mindig két vagy több úrnak szolgálunk?

Eleséseink fájdalmas realizmusa arra tanít, hogy távolságtartóan és némi gyanakvással tekintsünk vallási lelkesedésünkre. Csöndes, békességes óráinkban se feledjük, ahogy a szentek sem feledték soha, hogy kicsoda az Isten, és kik vagyunk mi, gyarló emberek. Imádkozzunk úgy, ahogy Néri Szent Fülöp imádkozott: *„Uram, ne bízzál te annyira Fülöpben, mint Fülöp bízik benned, mert még megcsal téged.”* Ugyanakkor Simon Péterrel valljuk meg, az ő harmadszori vallomásának alázatával: *„Uram, te mindent tudsz, azt is tudod, hogy szeretlek téged.”*

A bűn útja széles és kényelmes, de a halálba vezet. Ezen halad az evangéliumbéli hűtlen intéző, akit nem bűnében, hanem ügyességében és nem lankadó, találékony újrakezdésében állít elénk példaképül az Úr. A vallásoskodás és kegyeskedés útja is széles és kényelmes. Az ember szemet huny a lelke mélyén bóbiskoló, de bármikor fölhergelődő vadállatok létezése fölött, s elhiszi, hogy ő csak egy Úrnak szolgál. Ő mindig a jót követi, indítékai mélyen a hitből fakadnak, őt soha nem befolyásolja a pénz, a hírnév és a test... Jó érzés lehet ilyen idiótának lenni, de csak egy darabig – a fölébredés aztán annál kínosabb.

Évközi 25. hét

Hétfő, I. évben

Ezdr 1,1-6; Lk 8,16-18

„Akinek ugyanis van, az még kap hozzá, akinek pedig nincs, az még azt is elveszíti, amiről azt vélte, hogy az övé.”

A számkivetés keserű évei után egyszer csak felvirrad a nap, amikor Izrael fiai visszatérhetnek hazájukba, hogy felépítsék Jeruzsálemben az Úr templomát.

A mi életünkben is elérkezik egy-egy olyan pillanat, amikor úgy érezzük magunkat, mint aki több kilométeres alagút után kilép a szabadba, a fénybe. Megpróbáltatásunk véget ért, megszabadultunk a bűneink okozta fogságból.

Kellenek ezek a pillanatok, a nagy újrakezdések korszakai, amikor minden világos és biztató. Amikor körös-körül adakozókedvet és segítőkészséget tapasztalunk. Ezek után csak rajtunk áll, mihez kezdünk az ajándékba kapott szabadsággal, világossággal, lehetőségekkel. Lendületes munkába fogunk, vagy tétlenek maradunk? A lámpást a tartóra tesszük, vagy az ágy alá rejtjük? Az Úr házáat építjük, vagy valami mást?

Mindenki kap kegyelmet, de van, aki felhasználja, és van, aki eltékozolja. Az előbbieknél a megpróbáltatás is javukra válik, és újabb kegyelmek forrása lesz. Nem panaszkodnak amiatt, hogy kedvezőtlen körülmények között kell végezniük munkájukat, teljesíteniük küldetésüket, mert számukra nincsenek kedvezőtlen körülmények. Kegyelmi helyzetek vannak, ahol megmutathatják Isten iránti hűségüket, s ahol megerősödhetnek a hozzá való ragaszkodásban. Munkájukba fektetett energiájuk ezért bőségesen megtérül, s jutalomként az utolsó napon még ráadást is kapnak. Az utóbbiak azonban nem jutnak előre, és a legközelebbi próbatétel összeomlásukat idézi elő. Elveszítik azt is, amijük addig volt, végül reményüket is, és életük értelmetlenségbe fullad.

Évközi 25. hét

Hétfő, II. évben

Péld 3,27-34; Lk 8,16-18

„Ügyeljetek, hogy milyen figyelemmel hallgattok! Akinek ugyanis van, az még kap hozzá; akinek pedig nincsen, az még azt is elveszíti, amiről azt vélte, hogy az övé.”

Már az iskolában is a figyelemmel, a figyelem minőségével van a legtöbb baj, és később a munkánk végzésében, az emberi kapcsolatainkban is: nem úgy figyelünk, ahogy kellene. Ahogy az adott helyzet, egy elkészítendő munkadarab, egy technikai eszköz vagy egy irodalmi szöveg megköveteli. Ahogy szülőnk, nevelőnk megköveteli, ahogy házastársunk és gyermekünk, barátunk és ismerősünk nem követeli, de igényli, várja, szomjazza. Csodálkozunk, hogy Istenre és az ő igéjére nem jól figyelünk? És azután őt hibáztatjuk, ha ahelyett, hogy még kapnánk, azt is elveszítjük, amit elidegeníthetetlen tulajdonunknak hittünk.

Istenhez és az ő igéjéhez csak az a mélységes, egzisztenciális figyelem méltó, amely védtelenül és kiszolgáltatottan áll az Ige előtt, és Sámuellel mondja: „Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád”, és a zsoltárossal vallja: „Íme, miként a szolgák szeme az ő uruknak kezére, s miként a szolgáltók szeme az ő asszonyuk kezére, úgy tekint a mi szemünk Urunkra, Istenünkre.” Ennek a figyelemnek a középpontjában Isten akarata áll, nem pedig az ember rosszra hajló szándéka és bűnökkel elrontott ízlése. Ez a figyelem abból a meggyőződésből fakad, hogy Isten pontosan tudja, mi válik az én igazi javamra, és abból a végtelen, egyedül Istennek kijáró bizalomra épül, hogy ő jobban szeret engem, mint én magam, és jobban akarja üdvösségemet is.

Aki így képes figyelni, annak ahhoz is lesz elegendő ereje, hogy ha Isten igéje felszólítja arra, hogy megszakítson egy bűnös kapcsolatot, akkor még aznap megteszi, és pedig végérvényesen. Ha Isten igéje felszólítja arra, hogy vegye fel mindennap a keresztyét és úgy kövesse Jézust, akkor többé nem panaszkodik fűnek-fának, hanem csendben és békességben, az Úrral egyesülve hordozza keresztyét. Ha arra szólítja fel, hogy éljen békességben mindenki, akivel csak lehet, akkor elmegy bocsánatot kérni haragosától, és igyekszik rendbe hozni megromlott emberi kapcsolatait...

Az ilyen embernek még adatik, vagyis egyre többet ért meg, és egyre többet képes az Úrért tenni. Nem biztos, hogy rendkívüli kegyelmeket kap, de Isten rendes, mindennapos kegyelme napról napra hatékonyabban működik benne.

Évközi 25. hét

Kedd, I. évben

Ezdr 6,7-8.12b.14-20; Lk 8,19-21

„Együtt örvendeztek a papok és a leviták. Örvendezett a számkivetésből hazatérő egész nép, amikor fölszentelték az Isten templomát.”

Izrael fiai hetven év után térhettek haza a babiloni fogságból. Idegen uralom alatt ugyan, de mégis újrakezdheték vallási és nemzeti életüket.

Mindez okulásunkra íratott meg. A nagy katasztrófák egyben nagy tisztulást is hoznak azok életében, akik Istenben bíznak. Amikor lelki értelemben te is átéled a nagy viharból, keserű rabságból való szabadulást, első dolgod legyen hozzálatni szentélyed felépítéséhez.

Isten legyen most már az első az életedben. Egy új világot csak egy új szentély építésével szabad kezdeni a régi helyén, saját szívedben. Ne nézz hátra, hogy mit vesztettél – Isten tudja azt, s ha örök üdvösségedhez továbbra is szükséged volna rá, vajon hagyná-e, hogy nélkülözd? –, mindennél fontosabb, hogy jól használd fel az időt és a lehetőséget, amely adatott neked.

Dávid akkor gondolt a szentély építésére, amikor ő maga már cédruspalotában lakott, most, a nagy tisztulás után azonban Izrael fiai előbb gondolnak az Úr hajlékára, mint saját lakásukra. Aggeus és Zakariás próféta sürgeti az építkezést, pedig a népnek a saját kicsi házáiról, otthonairól is gondoskodnia kellene, jócskán akadna egyéb tennivaló is. Íme, ez az igazi újjászületés. Nem a templom nagysága, pompája a fontos, hanem az a buzgalom, mely Istent és az ő imádását teszi az első helyre. Amíg fontosabb dolgaid is vannak, mint Isten imádása, addig, tudd meg, nagy belső katasztrófa előtt állsz. Nem Isten büntet, hanem magadat bünteted, mert egy olyan emberi élet, amelyben Isten csak időnként visszatérő téma, és nem Isten körül forog, az alapvetően hazug, hamis, nem valós emberi élet – következésképpen össze fog omlani.

Az az örvendezés, melyet most megtapasztal a választott nép, életet, lendületet, reménységet adó örvendezés. Boldog a nép, mely tud ünnepelni, boldog a nép, melynek az Úr az Istene. Még romokban hever az ország, de már hallatszik az istendicséret éneke. Végre hetven év után a maga teljességében meg tudják ünnepelni a Húsvétot. Olyan lehet ez, mint amikor a háborúban rommá lőtt falu újjáépített templomának tabernákulumába újra behelyezik a legszentebb Szentséget, mint amikor egy évtizedeken át a bűn rabságában sínylődő lélek egy igazi szentgyónás után végre megáldozik.

Az ilyen újrakezdésnek van jövője. S valóban, ebben a templomban jelent meg Krisztus, a világ Üdvözítője, *hogy fény legyen a népek világosságára és dicsőségére Izraelnek.*

Évközi 25. hét

Kedd, II. évben

Péld 21,1-6.10-13; Lk 8,19-21

„Az ember minden útja helyes a saját szemében; a szívek igaz megmérője azonban az Úr.”

Leszámítva a teljesen elvakultakat, több-kevesebb kételye azért mindegyikünknek van döntéseinket és választott cselekvési módunkat illetően. Ezért tanácsot kérünk, vagy legalábbis megkérdezzük mások véleményét. Persze, itt is hajlamosak vagyunk egy bizonyos elfogultságra, mert többnyire nem akárkitől kérünk tanácsot, hanem elsősorban olyanoktól, akiktől helyeslést és megerősítést várunk. (S hány meg hány olyan „jó barát” akad a környezetünkben, aki a legnagyobb örömmel ad igazat nekünk!) És persze úgy adjuk elő a dolgot, hogy az általunk tervezett lépés előnyeit ecseteljük, a hátrányait, illetve más lehetséges megoldások pozitívumait homályban hagyjuk. Ily módon valószínűleg körülbelül azt a tanácsot fogjuk kapni, amit szerettünk volna hallani, s mindjárt szentesítve érezzük azt, amit belül már el is döntöttünk.

Ha azután megtettük, amit elterveztünk, de lényegében helytelen választásunk miatt csak marad bennünk valami lelki furdalás, akkor azt csináljuk, hogy az egyre nyilvánvalóbb rosszat zárójelbe téve a jót hangsúlyozzuk. Például egy bűnös szerelmi kapcsolatban azt, hogy a másikat ezáltal a hitre vezetjük, és ehhez hasonlókat.

Végül pedig, amikor rá kell döbbernünk, hogy az út, amelyet választottunk, zsákutca volt, mely nem vezetett sehová, következik a legnagyobb bravúr: elkezdjük megmagyarázni, hogy mindez miért volt mégis jó, hasznos, sőt szükséges.

Merő hazugság! Hiszen amennyiben valami haszna lenne a rossz döntésnek, az sem a rossz döntés gyümölcse, hanem Isten végtelen bölcsességének és irgalmának ajándéka. Semmi okunk sincs feltételezni, hogy Isten nem adta volna meg ugyanezt vagy még többet, ha nem ezt az utat – a könnyebbet, vonzóbbat, szélesebbet – választjuk, hanem kitartunk a jóért vívott kemény harcban. A rossz döntés egyetlen tényleges haszna a kudarc őszinte beismerése és az igaz bűnbánat volna, de az ideológiagyártással ettől is megfosztja magát az ember, ismét elmulasztva, hogy szívét kiszolgáltatassa az Úristen mércéjének s az ő iránymutatására hagyatkozzék.

Hát akkor mi lesz vele? Azért még nincs minden veszve: remélhetőleg a következő alkalommal majd jobban beveri a fejét, s akkor talán végre észhez tér – és Istenhez.

Évközi 25. hét

Szerda, I. évben

Ezdr 9,5-9; Lk 9,1-6

„Az esti áldozat idején abbahagytam kesergésemet, tépett palástomban és köntösömben térdre borultam és karomat kitártam Uram, Istenem felé.”

Ezdrás pap látja, hogy a hazatért nép bár újjáépítette a templomot, morálisan és nemzeti öntudatát tekintve igen lerongyolódott a rabság évtizedei alatt. A vegyes házasságok révén elpogányosodott, a gyerekek alig, vagy egyáltalán nem tudnak héberül – összezavarodott a hitük és erkölcsi életük is. Mielőtt nekifogna nemzetnevelő munkájának, két dolgot tesz: reálisan akarja látni a helyzetet, majd pedig Istenhez könyörög.

Fontos, hogy a kezdeti eufória után józanul mérjük fel a helyzetünket. Ne szépítgessük, mert az hazugság lenne. Minden romlást, ami bennünk van, szabad és kell látni, és ki is kell mondani. Kimondani önmagunknak, még ha ez bizonyára keserűséget okoz is. De ne süppedjünk bele a keserűségbe – azok szoktak letargiába esni, akik előzőleg a lehangosabban ujjongtak, felszínes és nem az Úr jelenléte miatti lelkesedésükben. Az optimistákból lesznek a pesszimisták.

Ezdrás nem volt soha optimista, mint ahogy a próféták sem, hanem Istenben végtelenül bízva reálisan látott. Jeremiás jobban bízott Istenben, mint kortársai, de ő jövendölte meg a fogságot, amelyért majdnem életével fizetett, mert a felületes vallási önámításban élők optimista hangulatát megrontotta. Mégis neki lett igaza.

Miután fölmérte a helyzetet és keserű könnyeket ontott miatta, Ezdrás tépett palástban és tépett lélekkel borul az Úr elé, és imádkozni kezd. Első szava a bűnvallás. A bibliai ember imádságainak mindig szerves része az igazi bűnbánat, amely ahelyett, hogy mentegetni próbálná vagy jelentéktelennek akarná föltüntetni a bűnt, éppen Isten színe elé járulva, a végtelen jószág fényében látja meg gonoszságának valódi méreteit: *„Amilyen magas fölöttünk az ég, mi éppen olyan mélyre süllyedtünk gonoszságunk tengerébe.”* Másodszor Isten kegyelmét és irgalmasságát magasztalja, mely a nép számára új jövőt nyitott. Nem ideologizál Ezdrás pap, nem mondja hazug kegyeskedéssel, hogy így utólag nézve jól is jött ez a fogság, mert így megismertük Isten irgalmát. Nem, beismeri és megvallja, hogy a fogságot Izrael készítette elő magának bűneivel, s csak az Úr könyörülete folytán szabadult meg belőle. Harmadszor megköszöni, hogy elindulhatott az új élet, fölépíthették a templomot: a védőfal és a sánc valójában éppen az Isten imádásának helyreállítása, s ez a jövő igazi csírája is.

Évközi 25. hét

Szerda II. évben

Péld 30,5-9; Lk 9,1-6

„Két dolgot kérek, ezt add meg, Uram, mielőtt meghalok: a csalárd hazugságtól óvd meg lelkemet; és ne adj nekem se gazdagságot, se nyomort.”

Mennyi minden szépet lehetne kérni Istentől! Például, hogy őt méltó módon viszonzzerethessük és hogy a legtisztább szeretet állapotában haljunk meg. A mai napon azonban Isten ígéje két meglepő ajándék kérésére tanít, melyekről első látásra nem is gondolnánk, mennyire fontosak.

Az első a hazugságtól való mentesség adománya. Ez elsősorban nem a másoknak való hazugságra, hanem az önbecsapásra vonatkozik. Arra, amiről tegnap is elméltünk, s amely a lelki élet legveszélyesebb kísértése. Aki a saját lelkének is rendszeresen hazudik, az lelkileg kettészakadt emberré válik. A skizofrénia lelki változata ez, s könnyen a végső romlás, a kárhozat kezdete lehet.

Sokszor a szentek bűntudata, önmarcangolása tűnik betegesnek, holott voltaképpen ők azok, akik egészségesek voltak és tisztán láttak. Napjában többször elismerték és hangosan megvallották bűnös voltukat, azt, hogy vétkeik miatt kárhozatot érdemeltek, s csak Isten irgalma mentette meg őket. De nagyon fontos, hogy nem úgy általában nevezték magukat bűnösnek, mert nagyon is könnyű és ismét csak az önbecsapás rafinált formája a világ legnagyobb bűnösének nevezve felmentést adni magunknak mindenfajta erkölcsi követelmény alól. Azt kérni Istentől, hogy óvjon meg a saját lelkünknek való hazugságtól, magában foglalja, hogy máris felnyílt a szemünk erre a veszélyre. Nemcsak kérni kell Istentől, hanem dolgozni is érte. Isten színe elé tárni lelkünk nyomorúságát, és elhatározásainkat, tetteinket kiszolgáltatni az ő ítéletének.

Ebben az összefüggésben értendő a másik ajándék, a megmenekülés a gazdagságtól és a nyomortól. Nem az arany középútról van itt szó, hanem arról, hogy ne érjen bennünket olyan nagy próbatétel, amelyben gyöngeségünk miatt elbukhatnánk. A gazdagság – testi, szellemi és lelki értelemben egyaránt – túl nagy kísértés volna, de a nyomor is, a nélkülözés is bukásunkat okozhatná, hiszen mi nem vagyunk még a vértanúságra érettek. A mindenkori kegyelemmel megelégedve, a kapott javakat megbecsülve, nagyozás és hamis szerénykedés nélkül járjuk utunkat, mindenkor eszünkben tartva, kinek tartozunk hálaadással mindenért.

Évközi 25. hét

Csütörtök, I. évben

Agg 1,1-8; Lk 9,7-9

„A nép azt hajtogatja: »Nincs még itt az ideje, hogy újra felépítsük az Úr templomát.«”

A hosszú megpróbáltatás tisztítótűzében vagy a bűnbánat szentségének fürdőjében megtisztult lélek kétszeres erővel fog hozzá, hogy régi élete romjain valami újat építsen. Tele van buzgósággal, tenni akarással, hogy helyrehozza, amit elrontott, de ha szüntelen tevékenysége közben Isten imádásának nincs meg a helye és az ideje az életében, ismét ugyanarra a rabságra jut, amelyből épp csak az imént szabadult.

Isten imádása ugyanis olyan alappillér és viszonyítási pont, amely nélkül a földi otthon építése szükségképpen kudarcba fullad. Amikor a próféta a templomépítésre szólítja fel a népet, valójában az Istennel való kapcsolat elmélyítését sürgeti, mert egyedül ez képes megmenteni. Meg kell lennie életünkben Isten imádása helyének, fizikai és lelki értelemben egyaránt.

Nem árt, ha otthonunkban van egy kis zug, egy sarok, ahol mint szentélyben nap nap után összegyűlik a család imádságra. Jó, ha megvan az az állandó hely, ahol egyedül lehetünk Istennel. Még fontosabb, hogy mindennap szánjunk egy bizonyos időt erre. A legjobb, ha mindig ugyanakkor imádkozunk, elmélkedünk, ha ezt az órát napirendünk kitüntetett pontjaként tartjuk számon és sérthetetlen időként kezeljük. Ha esetleg huzamosabban távol vagyunk otthonról, az időpont megtartása különösen nagy segítség lehet abban, hogy az Úrral való kapcsolatunk eleven maradjon.

Hely és idő rendszeressége nélkül halálra van ítélve ez a kapcsolat. Úgy járunk, mint a házastársak, akiknek miközben éjt nappallá téve fáradoznak közös otthonukért, családi boldogságukért, nem jut idejük egymásra, s mire a házuk felépül, kiüresedve, idegenként tekintenek egymásra, és hamarosan el is válnak.

Vegyük szívünkre a prófétai szót! Még a templomépítés, kolostorszépítés se akadályozzon meg bennünket abban, hogy minden másnál fontosabbnak tartsuk istenkapcsolatunk naponkénti építését szívünkben.

Évközi 25. hét

Csütörtök, II. évben

Préd 1,2-11; Lk 9,7-9

„Az egyik nemzedék megy, a másik nemzedék jön, a föld azonban megmarad.”

Ez a roppant ellentét mellbevág. Igaz, hogy régóta tudom, de eddig talán bele sem gondoltam, mit is jelent, hogy egy napon el kell távoznom az élők sorából, s nem marad utánam semmi, de semmi. Nagynak hitt műveim, az utókornak szánt alkotásaim hamarosan egytől egyig megsemmisülnek, nevemet még talán emlegetik egy darabig, hogy azután az emlékezetem is örökre kivesszen a földről.

A föld azonban megmarad. Hány millió és millió éves ez a szikla itt a lábam alatt! Hol voltam én akkor, amikor idekerült... s hol leszek évszázadok, évezredek múlva, amikor ez még mindig itt fog állni. Mit számít a gazdagság és a siker, mit egy sértő szó és az általa okozott fájdalom, mit a röpké emberi létezés a maga örömeivel és gondjaival a hegyekhez és az óceánhoz képest, a csillagmilliárdokhoz és azok éveikhez képest?

Az effajta szembesülés a valósággal segít leszámolni az illúziókkal, s ezért a lelki életre nézve is hasznos; ha tetszik, vallási értéke van. Hogyan is fogadhatnánk be Jézus Krisztus örömhírét, hogy mindez a sok csoda, az értelmünk számára befoghatatlan méretű világegyetem csakis őerte, őáltala és őbenne áll fönn, aki a mi testvérünké lett, ha sohasem éreztük át azt, amit a prédikátor?

Ám Isten ígéje, még ha látszólag csupán egy általános emberi tapasztalatot fogalmaz is meg, nem csupán egyszerű tényközlés, mely hírt ad a valóságról, hanem maga a valóság. A Prédikátor könyvének ma olvasott nyers és súlyos mondatai nemcsak szembesítenek azokkal a nagy tényekkel, melyek mellett könnyedén elsiklik az ember figyelme, hanem arra készítet, hogy e tények mögé is nézzek. Mert hozzám, az én pár évtizednyi életemhez képest a föld és a kozmosz éveinek száma szinte örökkévalóságnak tűnik, ám Jézus ezt mondja: *„Ég és föld elmúlnak, de az én ígéim el nem múlnak.”*

A lélek szanatóriumi kezelése ez az elmélkedés: tudom megtelik egészséges hegyi levegővel, szemem megpihen a hiúság vásárán páváskodó karrierizmus és testiség látványaitól, s megpillantja a teremtetést a maga evidenciájában, amint a létezésének értelmet adó, örök sorsát kezében tartó, végtelen Isten után kiált. Az arányok most megfordulnak: nélküle minden hiábavalóság, a hegyek és vizek, az egész naprendszer értelmetlen, vele azonban a legkisebb dolog, egy asztal megterítése, egy dolgozat kijavítása vagy egy szenvedő könnyeinek letörlése is világépítő tett. Azé az új világé, mely Jézus megdicsőült testében már részesült az örök isteni létezésben.

Évközi 25. hét

Péntek, I. évben

Agg 1,15b-2,9; Lk 9,18-22

„Dolgozzatok! Hiszen én veletek vagyok – mondja a Seregek Ura! – Nagyobb lesz ennek az új háznak dicsősége az elsőnél, mert ezen a helyen adok én békességet.”

Még egy gondolat a templomépítésről.

Láthattuk, hogy lassan haladt: nem volt elég pénz, és a bevándorolt pogányok is állandóan zavarták az építkezőket. Ezek azonban külső akadályok, s lelki életünkben sohasem a külső akadályok a legnagyobbak, hanem a belsők. Márpedig éltek olyan idős emberek a fogságból hazatértek között, akik még látták a salamoni templom dicsőségét, s az ő szemükben a mostani új vállalkozás bizony siralmasan jelentéktelen és szegényes volt. Nostalgizálásuk, kishitűségük viszont belülről kezdte ki a nép lelkesedését. Persze emberileg megértőnek kell lenni, de a cselekvésben az Úr sugallatára új utakon (vagyis az igazán őseredeti utakon) kell járni. Saját lelki életünkben sem megyünk semmire a nostalgizálással.

Aggeus érve az új, de szerényebb külsejű templom mellett az, hogy ennek a templomnak a dicsősége nagyobb lesz, mert ebben jelenik meg a Messiás, s vele az örökkévaló Isten békessége.

Ez ránk is vonatkozik. Isten jelenléte a fontos. Hiába voltak valaha szebbek, jobbak a lelki életünk díszletei, most a szegényesebb körülmények között is jelen lesz bennünk Isten, ha figyelünk rá. Sőt, a lelki életben előrehaladva törvényszerűen jelentkezik az egyszerűsödés, mintha Isten maga akarná lecsupaszítani szívünket, hogy a végén egyedül ő maradjon nekünk.

Így aztán minél közelebb van halálunk napja, a lelkünk templomának szóló ígéret annál realisabb. Kezdeti nagy terveinkhez, lelki vállalkozásainkhoz képest a jelen állapot mérhetetlenül szegényesnek tűnhet, mégis, ebben a végletekig leegyszerűsödött, már-már nyomorúságos állapotban egyre inkább érezhető a közeledő Úr jelenléte, aki hamarosan megjelenik, hogy magához vegyen, és megadja örök békességét.

Évközi 25. hét

Péntek, II. évben

Préd 3,1-11; Lk 9,18-22

„Mindennek megvan a maga ideje.”

A mai Szentleckében olvasott felsorolás a bűnbeesett emberre és világára vonatkozik. Az, hogy ideje van a szeretetnek, és ideje van a gyűlölködésnek, nem Isten akarata, mert az ő szándéka szerint csak a szeretetnek van ideje minden körülmények között, s nincs a gyűlölködésnek, sem a háborúnak, sem az ölésnek. Hozzá is teszi a prédikátor: *Az ember nem tudja teljesen kifürkészni Isten művét*, ami azt jelenti, hogy Istennek lesz még szava mindehhez, előtte nyitva áll saját teremtmése, és ő az emberi történelem Ura.

Mégis, emberré lett Fia, Jézus Krisztus alávetette magát a bűn miatt megromlott világ törvényszerűségeinek, de úgy, hogy mindent, ami abban negatívum, átértelmezett, pozitívummá változtatott, új jelentéssel ruházott fel. Éppen a mai Evangéliumban beszél arról, hogy szenvednie kell, de a szenvedés és kínhalál által az üdvösséget szerezte meg nekünk. Azóta az örök élet a maga új törvényeivel elkezdődött bennünk.

Azóta számunkra mindig a szeretet ideje van, és sohasem a gyűlölködésé. Ha mások gyűlölnék minket, nekünk van erőnk, hogy tovább szeressünk. Az ölés idején mi nem ölhetünk, legföljebb minket ölhetnek meg az igazságért. Míg a világban folyamatos öldöklés van, Krisztus Titokzatos Testében állandó gyógyítás és élet. Míg a világban lebontanak és szétszórnak, mi a régi embert bontjuk le magunkban, és Isten országát építjük. Míg a világban siránkozás van és káröröm, mi együtt sírunk a sírókkal, és mindenkor örvendezünk az Úrban. S míg a világban valahol mindig háború dúl, mi megkaptuk azt a békét, amelyet Jézus adott nekünk az utolsó vacsorán, és amelyben megerősít minket minden szentáldozáskor, ha valóban befogadjuk őt. Szinte hallom szelíd szavát az áldozás utáni csendben: „*Bízzatok, én legyőztem a világot!*”

Évközi 25. hét

Szombat, I. évben

Zak 2,5-9.14-15a; Lk 9,43b-45

„A tanítványok nem értették meg ezt a beszédet, és igazi értelme rejtve maradt előttük.”

Valahányszor jövőendő szenvedéséről kezd beszélni Jézus, mindannyiszor a tanítványok legteljesebb értetlenségével találkozunk. Mintha nem jól választaná meg az alkalmat, hogy ezt a súlyos témát szóba hozza. Lám, ezúttal is mi történik: isteni hatalmának csodálatos kinyilvánulása láttán tanítványai rajongással tekintenek rá: Éppen ez az, akire vártak! A nagy hatalmú Messiás, akinek dicsőséges országáról jövőendöltek a próféták: *Sok nép az Úrhoz tér majd azon a napon, és az ő népévé lesz.* Ő pedig ahelyett, hogy élvezné ezt a felé áradó rajongó tiszteletet, mindjárt olyasmivel hozakodik elő, ami teljesen illogikusnak, sőt botrányosnak hat azok után, ami történt.

De nézzük csak meg, mi lett abból a csodálatból, amellyel Jézust övezték tanítványai: Júdás elárulta, Péter megtagadta, a többiek magára hagyták a kritikus órában. Jézus nem tartott igényt arra, hogy csodálják. Nem félt csalódást okozni a tanítványoknak, hogy azután majd ne kelljen végképp csalódnuk. Hiszen éppen ez a meg nem értett kijelentése volt az, amelyet emlékezetükbe idézve Húsvét után elvezette őket a teljes megértésre.

A csodálatra nem lehet tartós kapcsolatot építeni itt a földön, emberek között sem. Az igazi szeretetben a rajongást lassan a feltétel nélküli elfogadás váltja fel, amely a szeretett másik Istenhez tartozásán alapul. A személy misztériuma, az a titok, hogy ki is ő az Istennek, az értelem számára felfoghatatlan. A szeretet azonban végső soron mindig erre a titokra mutat és ez elé állít, nem értelmi belátást, hanem hitet és reményt kívánva tőlünk. És ebben a titokban valamiképpen benne foglaltatik a szenvedés és a halál is, amely nélkül nem lehet közünk Krisztushoz és a krisztusi szeretethez.

Aki az áldozatot elutasítja, aki mindig népszerű akar maradni és a másiktól szüntelen csodálatot vár, illetve saját rajongó érzelmeinek állandó kielégítését, annak Jézus azt mondja, mint Péternek: *„Távozz tőlem, sátán, mert emberi módon gondolkodol, és nem Isten tervei szerint.”*

Évközi 25. hét

Szombat, II. évben

Préd 11,9-12,8; Lk 9,43b-45

„Gondolj Teremtődre ifjúságod idején is, mielőtt meglepnek a nyomorúság napjai, mert jönnek évek, amelyekről azt mondod: »Ezek már nincsenek kedvem szerint«.”

Köszönöm, Uram, hogy gondolhattam rád ifjúságom napjaiban. Még inkább köszönöm azt, hogy te gondoltál énám, és már gyermekként fiadnak hívtál, mint Izraelt. Gyöngéd szeretettedben nem engedted, hogy nélküled éljek, hogy megismerjem a halálos rémületet, a bűnbocsánat nélküli világ pokoli bugyrait. Én mégis sokszor megbotlottam, s letévedtem a te utadról. Ezért most a zsoltárossal kiáltok hozzád: bocsásd meg ifjúságom bűneit és botlásait. Már az is egyfajta utolsó ítélet, hogy emberként hordoznom kell ezek emlékeit, melyek egyre fájóbbak lesznek, minél jobban megismerem irántam való végtelen gyöngédségedet. Már nem is a bűn fáj, hanem a te szeretetted, ahogy eléri bűnös szívemet. Bárcsak újrakezdhetném az életemet, lehetnék újra elsőáldozó, és újra hallhatnám titokzatos hívásodat...

Bizony lassan megérkeznek az évek, melyekre azt mondjuk: ezek már nincsenek kedvünk szerint... Köszönöm, hogy időt adsz, hogy megszokjam és elfogadjam az öregedés visszafordíthatatlan folyamatát. Köszönöm, hogy a prédikátor derűjével és költői szavaival biztatsz, hogy ne csak a természet rendjét ismerjem fel ebben, hanem a te jóságos rendelésedet. Köszönöm, hogy gyöngéd kézzel hántasz le rólam szép sorban mindent, ami felesleges és akadályoz abban, hogy hozzád térjek. Mennyire más így tekinteni annak a napnak elébe, amikor visszatérek a porba, melyből vétettem!

És köszönöm, hogy nekem még nagyobb reménységem lehet, mint a prédikátornak, mert én már ismerem Krisztust és az ő feltámadásának erejét. Ő az, aki által így szólsz hozzám: *„Jöjj, kedvesem, nézd, elmúlt a tél, és íme, eljöttek az örökkévalóság tavaszának virágai.”*

Évközi 26. hét

Vasárnap, A évben

Ez 18,25-28; Fil 2,1-11; Mt 21,28-32

„Ugyanazt a lelkületet ápoljátok magatokban, amely Krisztus Jézusban volt.”

A jó szavak jó tettek nélkül nem sokat érnek. A tettek fontosabbak! De legfontosabb a jó érzület, a jó lelkület, amelyből a jó szavak és a jó tettek egyaránt származnak.

Az az evangéliumbeli fiú, aki apja kérésére azonnal, engedelmesen válaszolva igent mondott, de nem tette meg apja kérését: a szavak embere tettek nélkül. Megbízhatatlan és szeretet nélküli, csak magának élő ember. A másik fiú, aki apja kérésének ellentmond, de mégis meggondolja magát, a tettek embere, a bűnbánó szeretet példája.

Szent Pál azonban még csodálatosabb példát állít elénk a mai Szentleckeében: nem az Úr Jézus példabeszédében szereplő pozitív szereplőt, hanem magát a példabeszédet mondó Jézust, akinek Atyja iránti szeretete mélyebb, mint a szavak és a tettek.

Nem csupán jó szavakra és jó tettekre kell nevelni az embert, hanem jó érzületre is. Ez az erkölcs gyökere, a szavak és a tettek pedig ennek gyümölcsei. De hogyan lehet az Istentől elfordult bűnös embert más érzületre nevelni, mint ami benne van? Hogyan lehet belétáplálni egy romlatlan és tiszta ember mentalitását? Nem lehetetlenség ez? Nem: a hitben, a keresetségben és a szentáldozásban éppen ez valósul meg, amikor Jézus Krisztus valóságosan belénk költözik és lakást vesz legbensőbb énünkben.

Ezután ne azt kérdezd magadtól: mit kell mondanom, mint kell tennem ebben a helyzetben, mi felel meg a Tízparancsolat követelményeinek, mit várnak tőlem az emberek, hanem ezt: te most mit szólnál, Jézusom, mit tennél a helyemben? Ha őszintén gyónó és áldozó ember vagy, a csoda minden esetben bekövetkezik, és valóban tudni fogod, hogy Jézus mit mondana és mit tenne.

Tehát benned van ugyanaz az érzület, amely Jézus Krisztusban is – vagyis a Szentlélek munkálkodik benned. Ez az igazi lelki élet, amely a fenntartás nélküli odaadásban mutatkozik meg az Atya iránt és a szeretetteljes szolgálatban az emberek iránt. Amikor azt mondod: most nem tudom, mit kell tennem, mert össze vagyok zavarodva, akkor alighanem arról van szó, hogy nem akarod követni Jézus Krisztus lelkiületét, amely benned van. A zavar ebből a makacs ellenállásból adódik. Ahelyett, hogy jámbor tanácsokért futkosnál lelkiatyától lelkiatyáig, az Úr Jézus érzületét kellene felszítanod magadban, s mindjárt világosan látnád, mit is kell cselekedned.

Évközi 26. hét

Vasárnap, B évben

Szám 11,25-29; Jak 5,1-6; Mk 9,38-43.45.47-48

„Ha kezéd megbotránkoztat, vágd le. Jobb csonkán bemenned az életre, mint két kézzel a kárhozatra jutnod, az olthatatlan tűzre.”

Súlyosan vétkeznek az isteni kinyilatkoztatás természete ellen, akik Istenre, Jézusra igent mondanak, mégis válogatnak a rájuk hagyományozott hittartalomban. Azzal például, hogy leszavazzák a kárhozat lehetőségét. Hogy az isteni irgalmat félreértve lehetetlennek gondolják és állítják, hogy a jóságos Isten bárkit is eltaszítson színe elől. Holott Jézus Krisztus világosan tanítja, hogy az emberi életnek igen nagy a tétje, s a menyegzős lakomáról bizony örökre le lehet maradni, ki lehet szorulni...

A mai Evangéliumot ebben az összefüggésben kell olvasni és értelmezni. Nem öncsonkításra szólít fel, hanem annál is többre: a bűnnel való gyökeres szakításra. Ez nehezebb. A modern ember igyekszik is minden létező módon kikerülni: ahelyett, hogy szakítana a paráznasággal, annak csupán nem kívánt következményétől akar megszabadulni, és terhességmegszakítást végez(tet). Ahelyett, hogy szakítana az irigységgel, féltékenységgel, haraggal, inkább a számára kellemetlen embertársaival szakítja meg a kapcsolatot.

Az igazi keresztyén ezzel szemben arra törekszik, hogy kiszabadítsa magát mindazokból a kötelékekből, amelyek visszatartják a Krisztus-követésben. Isten kegyelmébe kapaszkodik, mert hisz a boldog örök életben, és azt is tudja, hogy a kárhozat valóságos lehetőség, melyet a szabad akarat birtokában az ember választ magának, visszautasítva a szeretet és igazság forrását. Igen, a pokol rémisztő valóság, de miatta nem Istentől kell megrettenni, hanem inkább önmagunktól, és Jézus karjaiba vetni magunkat, aki épp azért jött, hogy kimentsen bennünket önmagunk poklából.

Így tettek a szentek, akiket nem megbénított a kárhozat lehetősége, hanem Istenért való életre, nagy tettekre, áldozatra sarkallt. Ők, akik a mennyország ígézetében éltek, tettek a legtöbbet ezért a Földért. Nekik nem volt mindegy a házasságban a hűség vagy hűtlenség, a szüzességben a tisztaság vagy a tisztátalan önzés, a politikában az igazság vagy a tetszetős hazugság. Teljes életet éltek, a teljes krisztusi tanítás alapján.

Évközi 26. hét

Vasárnap, C évben

Ám 6,1a.4-7; 1Tim 6,11-16; Lk 16,19-31

„Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, még ha a halottak közül támad is fel valaki, annak sem hisznek.”

Mózes és a próféták, azaz a szentírás sokkal nagyobb és érdekesebb eseményekről beszél, mint amilyen egy halott visszatérése a földi életbe. Mózesnél arról olvasunk, hogy Isten teremtfő, aki a világot szavával, azaz pusztá akaratával hozta elő a nemlétezésből, és arról, hogy Ábrahámot kiválasztotta és ígéretet tett neki, hogy egy utódjában majd a föld valamennyi népét megáldja. A prófétáknál pedig – a mai vasárnap is – arról olvasunk, hogy a henyélők tobzódásának vége lesz, és Isten ítéletet tart a világ fölött: az igazak ragyogni fognak, az érzéketlen szívűek és bűnbánatot nem tartók viszont elkárhoznak.

Csak aki a Mózes és a próféták által adott kinyilatkoztatásból ismerte meg Istent, és aki ehhez a kinyilatkoztatáshoz szabja tetteit, annak számára volna mondanivalója egy halott test szerinti megjelenésének, mert ő valóban megrendülne, és még inkább úgy élné, ahogy Mózesről és a prófétáktól tanulta. Bizonyíték erre Lázár feltámasztása Betániában: Mária és Márta hite elmélyült testvérük viszontlátására, olyannyira, hogy a jézusi hitből, a hiteles zsidó hitből átléptek a Jézusba vetett hitbe. Hallották Jézus kijelentését: „*Én vagyok a feltámadás és az élet*”, és megértették, hogy aki benne hisz, az halála után nem ebbe az életbe jön vissza még néhány évre, évtizedre, hanem az ő örök dicsőségében részesül. Mária, Márta és Lázár Mózes és a próféták igaz gyermekeiként folytatták ezután is Izrael igazainak lemondó, szerény és meglegedett életvitelét, szívükben azonban már egy új, örök élet csíráját hordozva. A főpapok viszont, a szadduceus párt eminensei, akik a prófétákat el nem fogadták és Mózes sem tartották meg, amikor hallottak Lázár feltámasztásáról, nemhogy hittek volna, de őt is meg akarták ölni, mert kényelmetlen volt számukra az élő bizonyíték a Mózes és a prófétákat beteljesítő Krisztus mellett.

Vajon fel tudja-e forrósítani szívünket Mózes és a próféták olvasása, és lángra tudja-e lobbanítani a róluk szóló igehirdetés, mint ahogy az emmauszi tanítványokét lángra gyújtotta a melljük szegődő Isten hűsvéti szentírás-magyarázata, aki Mózesen és a prófétákon keresztül készítette elő feltámadásának kinyilatkoztatását? Vagy olyan rest és elkényelmesedett a szívünk, mint a példabeszédbeli dúsgazdagé, hogy már csak ételre-italra, földi javakra gondolva bizsereg?

Évközi 26. hét

Hétfő, I. évben

Zak 8,1-8; Lk 9,46-50

„Ekkor János vette át a szót: »Mester, láttunk valakit, aki ördögöt űzött ki a te nevedben. Megtiltottuk neki, mert nem követ téged velünk együtt.« Jézus így válaszolt: »Ne tiltsátok meg, mert aki nincs ellenetek, az veletek van.«”

Jézusnak a kisgyermekről mondott szavai és János megnyilatkozása között első pillantásra semmilyen összefüggés sincsen. Megtaláljuk azonban közöttük a kapcsolatot, ha figyelmesen olvassuk: „*az én nevemben*”, „*a te nevedben*”.

„*Aki befogadja ezt a gyermeket az én nevemben...*” – ez túlonként általában hangozhatott János számára. Hát akkor semmi kiváltsága sincs annak, aki követi Jézust?

Az imént arról vitatkoztak, hogy melyikük a legnagyobb – Jézus finoman, de határozottan helyreigazította őket. Jánosnak nem sikerült helyet biztosítania magának közvetlenül Jézus mellett az eljövendő országban, sem stabil pozíciót kivívnia a tanítványok hierarchiájában, utolsó próbálkozásként legalább azt el akarja érni, hogy csak ezzel a tizeneggyel kelljen osztoznia. Helyeslést vár Jézustól, ő azonban félreérthetetlenül tudtára adja neki és a többieknek is, hogy az ő neve nem márkanév, melynek használatát szabadalom vagy kizárólagos forgalmazói jog védi. Jézus nevében bárki tehet jót, sőt a keresztség után a dicsőségbe emelkedett Úr, akinek nevére minden térd meghajol a mennyben, a földön és az alvilágban, azt is eltúrte, hogy nevével annyian visszaéljenek az Egyház történelme folyamán.

Mindazonáltal az az ember, akiről itt szó van, aligha tartozik ezek közé. Aki ördögöt űz, az a bűn ellensége kell hogy legyen. Azt valósítja meg életével és cselekedeteivel, amit a hitvallás letétele előtt minden keresztségre készülőknek meg kell tennie: ellene mond a sátánnak, minden bűn szerzőjének és fejedelmének. Ez az első lépés a keresztyénység felé. Mindaz anonim keresztyénnek tekinthető, aki nem ismeri személyesen Krisztust, de valamiképpen az ő tanítása szerint él és radikálisan hadat üzen a gonosznak. De vajon milyen keresztyénnek nevezhető az, aki ismeri Krisztust, a keresztség által részesült az ő életében, mégsem szakít a bűnnel, és élete tele van megalkuvásokkal?

Jézus nemcsak azt mondta: „*Aki nincs ellenetek, az veletek van*”, hanem azt is: „*Aki nincs velem, az ellenem van.*” Aki keresztyénnek tartja magát, s közben nem adja át életét egészen Krisztusnak, az menthetetlenül Krisztus ellensége lesz, mert a vele való életegységet csak mindenestül elfogadni vagy teljes egészében elutasítani lehet.

Évközi 26. hét

Hétfő, II. évben

Jób 1,6-22; Lk 9,46-50

„Jób ekkor fölkel, és a gyász jeléül megszaggatta ruháit, haját lenyírta, leborult a földre, és imádkozott.”

Mindannyiunknak van tapasztalata a szenvedésről, ám helyesen gondolkodni és beszélni róla meglehetősen nehéz. Halálközeli állapot ez, amelyben a test és a lélek egyszerre van keresztre feszítve, úgyhogy amikor szenvedünk, nemigen vagyunk képesek még csak gondolkodni sem. Amikor azonban nem szenvedünk, akkor meg már azért vagyunk képtelenek hitelesen gondolkodni és beszélni róla, mert akaratunk ellenére elmegyünk a szenvedő mellett – amellet is, aki valaha mi voltunk, vagy éppenséggel leszünk. Ezért valódi sugalmazottság kell ahhoz, hogy a szenvedésről hitelesen tudjunk beszélni, s még inkább ahhoz, hogy arról szólhassunk, hogyan lehet megtalálni a szenvedésben a helyes viszonyulást Istenhez.

Jób könyve pontosan erre vonatkozó, Istentől adott, hiteles útmutatás. Jób megszaggatta ruháit és lenyírta a haját, mint egy nazír, mint egy próféta, mint aki belépett a legszigorúbb szerzetesrendbe. Igen, a szenvedés egyfajta rendbe lépés, szigorú elkötelezettség, ahol az embernek lehetősége van a legszorosabb kötelékkel Isten megrendítő misztériumához kötözni magát, vagy őt magát végleg elutasítani. Nincs középút. A szenvedés a legradikálisabb döntés meghozatalára kényszerít. Vagy leborulok Jóbbal, és elnémulva imádom a végtelen fölségű Istent, vagy fellázadok ellene, és a poklot választom.

Jób könyvében Isten Szentlelke valami nagyon lényegeset nyilatkoztat ki a Krisztus felé haladó embernek, valamit, ami Krisztusban beteljesülve a mi megváltásunkká alakul. Ennek a könyvnek nem az a rendeltetése, hogy megfejtse a szenvedés titkát, s nem is az, hogy megoldja a rossz problémáját. A teremtmény Istenben valóban bízó ember kísérlete, hogy a rázúduló szenvedésben is megtalálja Urával a kapcsolatot s abban a maga helyét. Az Istennel való helyes viszony keresését illetően viszont prófétai könyv, mert előre vetíti Urunk, Jézus Krisztus viszonyulását a szenvedéshez. Előrevetíti, de tudjuk, hogy a beteljesedés elképzelhetetlenül több, hiszen Isten egyszülött Fiának minden ember bűnét magára vevő és kiengesztelő szenvedése értékét tekintve minden más emberi szenvedést végtelen fokban felülmúl.

Istenem! Add meg nekem azt a kegyelmet, hogy életem getszemáni éjszakáján megtaláljam szent Fiadat, Jézust, amint vérveritőes arccal a földre borul, s vele egyesülve hódolattal és végtelen bizalommal imádjalak téged.

Évközi 26. hét

Kedd, I. évben

Zak 8,20-23; Lk 9,51-56

„Számos nép és hatalmas nemzet jön, hogy keresse a Seregek Urát szent városában, Jeruzsálemben.”

Hogy a próféta jövődölése beteljesedhessen, és az Egyház egyetemességében a népek megismerjék a Seregek Urát, Izrael Istenét, előbb Jézusnak kell fölmennie Jeruzsálembe, hogy ott az emberek kezére adatva szenvedjen és megdicsőüljön.

Jézus mint ember nem tudhatta előre pontosan, mi fog rá várni Jeruzsálemben, de azt tudta, hogy utoljára megy föl a szent városba. Ez érződik ki a mai Evangélium sajátosan ünnepélyes bevezető mondatából, különösen az alábbi fordítás szerint: *Amikor beteltek felvételének napjai, arcával szilárdan Jeruzsálem felé fordult.*

Jézus szívében nincs harag, sem dac, sem félelem, nem keseríti el az ellenállás és a visszautasítás, de még annak felismerése sem, hogy a szenvedés és a halál elkerülhetetlen. Hogy az Atyától kapott küldetést teljesítse, *arcával szilárdan Jeruzsálem felé fordul:* tekintetével az Atya akaratát keresi, arcát pedig a verőknek nyújtja.

S következik passiójának elővételezéseként az első arcucsapás. Szamaria egyik falujában nem fogadják be, mert Jeruzsálembe tart. Messze van még, amiről Zakariás próféta jövődölt, hogy egyik város a másikat szólítja, és együtt mennek föl Jeruzsálembe. De lelepleződnek a tanítványok, a mennydörgés fiai is. Agresszivitásuk elárulja, milyen távol vannak még Mesterük lelkületétől. Igen gyorsan félreteszik az evangéliumot, és Jézustól kapott hatalmukat megtorlásra akarják használni.

Azonban *„az Emberfia nem azért jött, hogy az embereket elpusztítsa, hanem hogy megmentse”*. Ő nem a villámot hívja le, hanem a Szentlelket küldi el az égből, hogy halál helyett életet adjon. Éppen az ő szenvedése és halála az ára annak, hogy a tüzes istennyila helyett Pünkösdkor ez az égi tűz csap le és gyújt belülről lángra sokakat, beteljesítve a prófétai szót: *Ezt mondja a Seregek Ura: „Azokban a napokban egyetlen júdeai ember ruhájának szegélyét tíz különböző nyelvű ember fogja majd meg, és kéri: »Hadd menjünk veletek, mert hallottuk, hogy veletek az Isten!«”*

Évközi 26. hét

Kedd, II. évben

Jób 3,1-3.11-17.20-23; Lk 9,51-56

„Vesszen a nap, amelyen megszülettem, és az éj is, amelyen azt mondták: »Fiú fogantatott.« Miért is nem haltam meg még születésem előtt? Mire való az élet az embernek, akinek útja el van rejtve, akit Isten homályba burkolt?»

Jób nem vét a nyelvével. Nem vádolja, nem káromolja Istent, hanem Isten jelenlétében, Isten színe előtt önti ki lelke keserűségét. Látszólag ezt a magatartást egy hajsza választja el az istenkáromlástól, holott annak majdnem az ellenkezője.

Aki káromolja Istent, felelőssé teszi a rosszért, ami rázúdult. Jób pontosan azért kiáltozik Isten jelenlétében és mond átkot saját értelmetlennek tűnő életére, mert nem tudja, ki a felelős mindezért. Azt ugyanis tudja, hogy nem Isten, azt meg érzi, hogy ő maga sem. Mi, akik ezt a szentséges drámát az elejétől fogva nézzük, tudjuk, hogy a bukott angyal, a sátán, vagyis a vádló azzal vádolta meg, hogy csupán érdekből bízik Istenben, mert Isten minden földi jóval megáldotta. Most a szenvedésben nyilvánvalóvá lesz, hogy Jób Istenben Istenért magáért bízik meg, nem ajándékai miatt. A szavak, amelyekkel megátkozta fogantatása napját is, visszafordulnak a sátánra, a bűn szerzőjére.

Aki Istent káromolja, annak fogalma sincs Isten föntségéről, hatalmáról s főleg jóságáról. Jób megvallja mindezeket, még ha nagy titok marad is neki Isten hallgatása. Aki Istent káromolja, annak az életében sohasem Isten volt a főszereplő. Jób életében jóléte és rettenetes szenvedése idején egyként Isten a főszereplő, őhöz köti a legerősebb kötélekkel. Aki Istent káromolja, az inkább bízik a földi segítségben. Jób végérvényesen leszámolt minden emberi segítséggel. Szülei már nem élnek, gyermekei mind meghaltak, felesége kidobta és halálát kívánta, barátai okoskodó beszédekkel csak gyötrelmére vannak.

Annyi bizonyos, hogy a földön soha, semmilyen körülmények között nem lehet annyira egyedül lenni Istennel, mint a szenvedésben. Azzal a valóságos Istennel, aki túlhalad minden emberi okoskodást, s aki talán épp a szenvedés által akar kiragadni a földi dolgok hiábavalóságából.

Évközi 26. hét

Szerda, I. évben

Neh 2,1-8; Lk 9,57-62

„Miért szomorú a tekinteted? Beteg vagy talán? A szívednek valami bánata lehet!”

A honvágy egyfajta édes szerelemből fakadó keserű fájdalom. Elég csak pár évig idegen országban élni. Már tudod a nyelvet, ismered a szokásokat, szert tettél barátokra és jól elboldogulsz a társasági életben – elmondhatod, hogy megkedveltek és befogadtak. S egyszer csak elementáris erővel tör rád egy kifejezhetetlen érzés, olyan, mint a szerelmi vágy, vagy még inkább, mint rég elvesztett édesanyánk utáni vágyakozás, és abban a pillanatban minden megváltozik. A főséges táj, ahol vagy, a tenger azúrja, az égbenyúló hegyek látványa egyszeriben színtelenné válik, a téged körülvevő gazdagság por és hamu lesz. És bevillan egy kép, a szülői ház, a családi otthon képe, a vén diófa a kertben és a szőlőhegy illata...

S ha végül fölkeredsz, hogy hazatérj, és a határra érve az üde és friss alpesi legelők, takaros majorságok után meglátod a gazok éktelenítette, kiégett földeket, a hazaérkezés öröme fölémel a kiábrándító látványnak, s a magyar szó, még ha a helyes ejtés minden szabályának fittyet hányva hangzik is valamelyik kereskedelmi rádióból, édes muzsika a fülednek. Igen, mert Isten úgy teremtette az embert, hogy csak egy helyen tud megszületni és egy bizonyos helyen ismeri meg a világot, az embereket, önmagát, de még Istent is!

S a Biblia szentesíti a hazához, szülőföldhöz, nemzethez való kötődést, például a mai Olvasmányban is. Nehemiással a megtiszteltetés, a rang, a gazdagság, a király barátsága sem tudta elfeledtetni hazáját, s hogy a szent város, ahol atyái sírjai vannak, romokban hever. De nem csak nosztalgia fűzi elhagyott hazájához, hanem a tenni akarás lendülete is, amellyel elő akarja mozdítani az újjáépítés munkáját. A honvágy szent érzés, mert időről időre nagy művek születnek belőle.

A honvágy azért is szentséges, mert abból az öntudatlan vágyból veszi eredetét, amely az ember egész életét az igazi haza utáni vágyódássá és felé tartó folytonos úton levéssé teszi. Igazi otthonunk, maradandó hazánk és városunk, örökös hajlékunk nem lehet itt a földön, mert az maga az Isten. Jézus a mai Evangéliumban arról beszél, hogy az Emberfiának nincs hová fejét lehajtania, ám kereszthalála és feltámadása óta az ő otthona a miénk is; elment, hogy helyet készítsen nekünk, s hazavár bennünket az Atya jobbára.

Évközi 26. hét

Szerda, II. évben

Jób 9,1-12.14-16; Lk 9,57-62

„Már közel voltak Jézus szenvedésének és megdicsőülésének napjai.”

Minél közelebb van az ember az Úr Jézus szenvedésének és megdicsőülésének napjaihoz a Szentlélekben, annál inkább magára tudja venni a szenvedés keresztjét, mert a szenvedésből Krisztus-követés lett, vagyis út, mely az életre vezet. Ennek fényében Jób három kijelentése is új tartalmat nyer.

Istennel szemben embernek nem lehet igaza. Jézus kereszthalálában Istennek lett igaza – persze, nem úgy, mint ahogy két vitatkozó ember között történni szokott, hogy a tehetségesebb, beszédben ügyesebb a másikat lehengerelve győzelemre viszi saját igazát. Isten igaza, igazságossága azonos az ő irgalmasságával. Isten Jézus Krisztus halálában elítélte és legyőzte a bűnt, pontosan e halál által adva meg az emberiségnek a bűnbocsánat lehetőségét. Krisztus kereszthalála óta tehát nemcsak bűneink miatt szenvedhetünk, hanem az ő megváltó szenvedésével egyesülten a bűnök bocsánataért is.

Ő teremtette a Göncöl szekeret és a Kaszás-csillagot. Isten teremtmény mivolta új módon nyilatkozott meg Húsvét hajnalán, mikor Jézus szenvedésben elcsigázott, halott testét az Atya a Szentlélek erejével feltámasztotta és megdicsőítette. Ő az új világ Hajnalcsillaga, ő az új teremtés világossága.

Ha eljön hozzám, nem láthatom, ha elmegy tőlem, nem veszem észre. Jób még nem láthatta Istent, amikor eljött hozzá és amikor távozott. Mi láttuk szentséges eljövételét a betlehemi éjszakában, elmenetelét a Golgotán és később az Olajfák hegyén, amikor visszatért Atyjához, bírjuk ígérését, hogy magával visz minket is az örök dicsőségbe.

Uram, Istenem, mennyei Atyám! Gondolj rám, ha a szenvedés elér engem, és megjelöli testemet-lelkemet, hiszen te öröktől fogva gondolsz rám, és meg nem veted kezéd alkotását. Add meg nekem, hogy szenvedéseim lángtengerében fel tudjak nézni szent Fiad keresztjére, és miután vele és benne leróttam bűneim adósságát, részt vehessek ártatlan szenvedésében is Testének, az Egyháznak a javára. Nemcsak magamért, de minden szenvedőért imádkozva kérlek, add meg, hogy Jézus szenvedésének titkából világosságot, erőt és békességet nyerjenek.

Évközi 26. hét

Csütörtök, I. évben

Neh 8,1-4a.5-6.7b-12; Lk 10,1-12

„Jézus kiválasztott más hetvenkét tanítványt, és elküldte őket kettesével maga előtt minden városba és helységbe, ahová menni szándékozott.”

Igen fontos megjegyzés a mai Evangéliumban, hogy az Úr kettesével küldi maga előtt tanítványait. Nem egyéni akcióra, hanem közösségi tanúságtételre szólítja fel őket, mert nem csupán az evangélium szavát, hanem annak gyakorlati megvalósítását is fel kell mutatniuk azok körében, akikhez küldettek.

Akárcsak akkor, amikor azt mondja Jézus: „*Ahol ketten vagy hárman összegyűlnek, és egyetértésben kérnek valamit az én nevemben, ott vagyok köztük*”, itt is arra a minimális közösségre gondol, amely mint sejt az Egyház közösségének alapja. Ez nem egyfajta munkacsoport, hanem a Krisztushoz tartozást egymáshoz való viszonyukban is megélő és megjelenítő tanítványi közösség.

Ez persze nem jelenti azt, hogy ne lehetne közöttük bizonyos munkamegosztás. Ezdrás és Nehemiás ketten fogták össze a száműzetésből hazatérő népet, egyazon lelkiülettel, de más-más tisztségben. Szent Pál sem egyedül járta missziós útjait, hanem előbb ő volt Barnabás kísérője, majd őt kísérte Szilas, Timóteus és mások. Szent Ferenc Jézus példájára maga is kettesével küldte prédikálni az első testvéreket, és azt is meghagyta nekik, hogyan viselkedjenek egymás közt az úton, nehogy magatartásukkal lejárassák az evangéliumot.

Ez a közösségi tanúságtétel külön életformát kíván. Nem elég a kollegiális viszony, a hatékony együttműködés, hanem a másik egzisztenciális mélységben történő felvállalása szükséges hozzá. Ez volt az Egyház megújulásának módja oly sokszor kétezer éves történelme során, s még inkább ez lehet az új évezred lelkipásztori modellje. A teherbírásuk végső határán lévő, öt-hat falut egymagukban ellátó magányos lelkipásztorok helyett a kis létszámú, akár két-három fős papi közösségek tudnak csak megbirkózni azzal a feladattal, amit az újraevangelizálás jelent. Az evangélium szava már eljutott a tömegekhez, most a hiteles interpretációnak kell következnie oly módon, hogy akiket Jézus maga előtt küld, közösségi tanúságtételükkel megelevenítsék, életükkel bemutassák Isten országának jó hírét azoknak, akikhez küldettek.

Évközi 26. hét

Csütörtök, II. évben

Jób 19,21-27; Lk 10,1-12

„Tudom, hogy Megváltóm él, és a végső napon feltámadok a földből.”

A szenvedés misztérium, melyet teljesen megmagyarázni nem lehet.

Jób barátai föloldották a misztériumot azzal, hogy azt állították, hogy a szenvedés Isten büntetése, vagyis Jób bizonyára vétkezett, s ezért Isten megbüntette őt. Ezzel súlyosan vétettek Isten felfoghatatlan titka ellen, az ember tapasztalata ellen, és Jób ellen, égő sebére egy tetszetős ideológia mérget öntve.

Jób, miközben ártatlanságát hangoztatja, egyúttal az ellen is tiltakozik, hogy bárki is kimerítően meg akarja magyarázni a szenvedés titkát, akár úgy, hogy azt leegyszerűsítve a bűnért járó – s annak nagyságának megfelelő – büntetésként értelmezi, akár úgy, hogy szentségtörő módon Istent teszi felelőssé az ember szenvedéséért, akár pedig úgy, hogy kegyeskedő szöveggel azt hirdeti, hogy Isten a szenvedés által jót akar nekünk. Jób voltaképpen a hitre nem jutott szenvedő embernek is példát ad a szellemi becsületességre: elismeri, hogy nem tud magyarázatot adni a szenvedésre, de nem gyárt ideológiát, hogy könnyebb legyen elviselnie a rázúduló csapást.

Hanem? A racionális út, a misztérium föloldása helyett kínálkozik egy másik lehetőség, a misztikus út: belemerülni a Misztériumba. A szenvedés és a bűn misztériumai eltörpülnek a legnagyobb és végső misztériumhoz, az isteni létezés titkához képest. Ez az a titok, amelyben fennáll az egész teremtet világ. Csak ezen belül szabad a szenvedés és a bűn titkát szemlélni. S a szenvedő embernek ebbe a misztériumba kell fejest ugrania, hogy szenvedése értelmet nyerjen.

Ezt teszi Jób, amikor Istent Megváltójának nevezi. A héber szövegben a *goél* azt a legközelebbi vérrokont jelenti, akinek kötelessége a bántalmazott, összevert, szenvedő emberért bosszút állni. Jób Istent a hozzá legközelebb állónak jelenti ki, és ezzel mindenestül rábízta szenvedésének ügyét. S ahogy lelke belemerül a legnagyobb misztériumba, Istenbe, egy pillanatra meglátja az örök élet ígéretének, saját dicsőséges feltámadásának megvalósulását.

Évközi 26. hét

Péntek, I. évben

Bár 1,15-22; Lk 10,13-16

„Jaj neked, Korozain, jaj neked, Betsaida!”

Aligha van üdvösebb dolog a keresztény élet fejlődése szempontjából, mint az Úr szemrehányásait hallgatni és megszívlelni. Nem mintha ő kedvét lelné az állandó szidalmazásban, de aki úgy hallgatja igéjét, hogy hagyja magát nyugtalanná tenni, megsebezni általa, annak lesz ereje elismerni gyarlóságát és szakítani bűneivel.

Persze szabad perlekedni is az Istennel, mint Jób tette, de a vége ennek is csak az lehet, hogy elismerjük: *Igazságos vagy, Urunk, Istenünk, a mi arcunkat pedig méltán önti el a szégyenpír.* Ezzel a beismerő vallomással óriási tehertől szabadulunk meg: önmagunk megfellebbezhetetlen igazának nyomasztó súlyától.

Ha idáig eljutva hasonlítjuk össze magunkat másokkal, az már nem gögre vagy irigységre fog vezetni, hanem őszinte alázatra: „*Ha a pogány Tiruszban és Szidonban történtek volna azok a csodák, amelyek nálatok történtek, már rég szőrzsákban és hamuban tartottak volna bűnbánatot.*”

Ez a kétségbeejtőnek tűnő felismerés csak még jobban megerősíti az Úrhoz való ragaszkodásunkat, akiben már nem csupán az igazságosan elmarasztaló, jogosan jajt kiáltó Isten Fiát, hanem egyre inkább a velünk sorsközösséget vállaló, bűneinket magára vevő Bárányt látjuk, aki mintegy maga imádkozza elő a mi nevünkben, mihelyettünk a prófétától hallott bűnbánati imát.

Istennek e végtelenül gyöngéd, irgalomba burkolt igazságosságának megízlelése megtanít arra, hogy alázattal és szeretettel fogadjuk embertársaink nem mindig gyöngéd kritikáit. Sőt, ahhoz is erőt ad, hogy még akkor se védekezzünk, amikor igaztalan szemrehányás, méltatlan szidás ér bennünket, hanem mosolyogva fogadjuk, vagy ha nem megy, hát az Úrhoz meneküljünk, s vele kettesben maradva örüljünk, hogy sikerült legyőznünk magunkban a visszavágásra, igazunk bizonygatására készítő kísértést.

Évközi 26. hét

Péntek, II. évben

Jób 38,1.12-21;40,3-5; Lk 10,13-16

„Kezemet a számra teszem, és hallgatok.”

Isten olyan nagy misztérium, hogy nemcsak az egyértelműen tőle származó kinyilatkoztatás állít elébe, hanem minden olyan vele kapcsolatos kérdés is, amely halálos komolyan vetődik fel bennünk.

A teremtés méretei és fizikai törvényszerűségeinek csodája, az emberi élet halállal megjelölt, mégis az örökkévalóságra irányuló volta, ha valóban a maguk egzisztenciális mélységükben érintenek, önkéntelenül is Isten misztériuma elé állítják a gyötrődve kereső emberi értelmet. Ma többet tudunk a teremtett világ szerkezetéről és törvényeiről, mint Jób korában, de ez csak még hatalmasabbnak sejteti a Teremtőt, a végső kérdések pedig ugyanúgy megmaradtak:

Honnét a mindenség, a semmiből hogy lehet valami? Honnét az első élő sejt, élettelenből hogy származhat élő? Honnét a személyes lét, az emberi tudat, személyiség, hogy ébredhet öntudatra, ami öntudatlan? Mi vár az emberre a halál után?

Ezekre a kérdésekre nincs és nem is lehet természettudományos válasz, mert ezek a váltások nem magyarázhatók a természetben tapasztalható törvényszerűségekből. Mégis, ezeket kérdéseket az embernek, ha méltó akar lenni az ember névre, nemzedékről nemzedékre föl kell tennie, s akkor, akarva-akaratlanul, Isten misztériuma előtt találja magát. Az már azután rajta múlik, hogy belebocsátkozik-e ebbe a misztériumba, vagy megáll a küszöbnél és kívül marad.

Jób csöndje, ahogy szájára teszi kezét, az imádás mozdulata. Számára ez az elnémulás egyben felszabadító találkozás is, mert nem neki kell megválaszolnia a megválaszolhatatlant, hanem arra bízhatja magát, akinek tökéletessége, hatalma és jósága biztonságérzettel tölti el. Milyen jó, hogy mi már a végidőkben élve birtokában vagyunk annak a teljes tudásnak, melyet Isten az ő szent Fia által nyilatkoztatott ki a világról és az emberről s ezek jövőjéről, és hogy e jövőnek majd mi is szemtanúi és részesei lehetünk!

Évközi 26. hét

Szombat, I. évben

Bár 4,5-12.27-29; Lk 10,17-24

„Láttam a sátánt: mint a villám, úgy bukott le az égből.”

Az első missziós útról visszatérő apostolokban Jézus előre látja Egyházának sátánt legyőző erejét. Mintegy az egész eljövendő egyháztörténelmet előre ünnepli, amely nem más, mint egyetlen hatalmas exorcizmus az Atya dicsőségére. Nemcsak saját személyében törte meg a gonosz hatalmát, hanem az evangélium hirdetése által is, hiszen az igehirdetés sajátos értelemben vett ördögűzés, illetve győzelem a világ és a pokol hatalmai fölött. Ez azt jelenti, hogy ha egy gyatra képességű, de hívő pap prédikál valamikor a harmadik évezredben, az ugyanaz, mintha Krisztus prédikálna, s ahol a keresztények szavukkal és életükkel megvallják Krisztusba mint Isten Fiába vetett hitüket és hirdetik az evangéliumot, ott a gonosz veresége biztosra vehető, mert a szívbéli megtéréssel szemben teljesen tehetetlen.

Ez annak a bizalomnak is az alapja, amire az Olvasmányban szólít fel bennünket az Úr prófétája által: *„Bízzatok, fiaim, és kiáltatok Istenhez! Aki elvitt, az vissza is hoz, mert megemlékezik rólatok. Amint egykor elmétek távol járt az Úrtól, most térjetez hozzá, és tízszer jobban keressétek őt újra!”* Isten tervében mindennek, még a gonosz erőinek is megvan a szerepe, és nincs az a csapás, az a bűneink által előidézett nyomorúságos helyzet, amelyből ne tudná a legjobbat kihozni. Nem úgy a történelem Ura ő, hogy lépten-nyomon közbeavatkozna az események menetébe, hanem hogy az emberi – jó és rossz – döntéseket, cselekedeteket rendre az üdvösség szolgálatába állítja. Így válik a világtörténelem üdvtörténétté, s a mai Evangélium azt is kinyilatkoztatja nekünk, hogy ennek az üdvtörténetnek nem a hatalmasok a főszereplői, hanem éppenséggel a kicsinyek, az egyszerűek. Ők azok, akiket nem vakít el saját nagyszerűségük, akik nem hiszik magukról, hogy történelemformáló tetteket visznek végbe, hanem egyszerűen belesimulnak Isten akaratába, s éppen ezáltal válnak a történelem valódi alakítóivá.

Átélted Isten szabadító művét, melyet benned vagy általad vitt végbe? Adj hálát, és ragaszkodj hozzá még sokkal jobban, mint azelőtt. Hiszen az a rabság, amikor távol vagyunk tőle – Izrael is előbb elidegenedett Urától, a fogság csak ennek az eltávolodásnak a testi, kézzelfogható megnyilvánulása volt –, s a szabadság az, amikor szakítunk a gonosszal, s Istennel élünk mindennap.

Évközi 26. hét

Szombat, II. évben

Jób 42,1-3.5-6.12-16; Lk 10,17-24

„Eddig csak szóbeszédből hallottam rólad, Uram, de most saját szememmel látom, hogy ki vagy. Korholom tehát önmagamot, és bánom bűneimet, porban és hamuban!”

A mai napon Jób könyvének végére értünk.

Annak, akit még nem ért igazán nagy, megmagyarázhatatlan szenvedés, e könyv tanításai és a róla szóló elmélkedés egyelőre csak elméleti tudást adhattak, melynek azonban talán hasznát veszi akkor, ha majd elsötétül felette az ég, s mindenkitől elhagyatva egyedül marad a szenvedésével s annak titkával. Akkor, ha Jóbhoz hasonlóan állhatatos marad s nem vétkezik, megadatik neki, hogy a szenvedés titkán át közelebb jusson Isten titkához.

Annak, aki már tapasztalatot szerzett a szenvedésről, Jób könyve hatalmas felszólítás, hogy ne csak szenvedésében, de a szentségben is Jób társa legyen. Jób szentsége pedig nem másból forrásozik, mint ami minden szentség lényege, hogy nem tágitott a Szenttől, akiről úgy látszott, hogy elrejtőzött; Istennel volt együtt a szenvedés áthatolhatatlan sötétségében, és rá figyelt a magány mérhetetlen csöndjében.

Aki ebben követi Jóbot, vele együtt elmondhatja: *„Eddig csak szóbeszédből hallottam rólad, Uram, de most saját szememmel látom, hogy ki vagy.”* Ez a kijelentés Jób könyvének egyik legfontosabb mondata, ha nem a csúcspontja. Jóbnak igaza van, mert bár testi szemével természetesen nem látta az Istent, igenis látta lelki szemével: a csendben elfogadott és szenvedés mélyén, Isten misztériumában elmerülve és mindenekfölött az Úrhoz ragaszkodva, titokzatos módon találkozott vele. Találkozott vele, és benne a Megváltó szenvedésével, mint ahogy Ábrahám találkozott Izsák feláldozásának próbatételében nemcsak úgy általában Isten irgalmával, hanem Istennek Jézusban szenvedéssé alakult irgalmával.

Ha már mi is, ha csak töredékesen is, birtokába jutottunk Ábrahám és Jób tapasztalatának, Krisztus misztériumával találkoztunk, mely ezután még nagyobb mélységben tárul fel előttünk, különösen a szentmise áldozatában.

Évközi 27. hét

Vasárnap, A évben

Iz 5,1-7; Fil 4,6-9; Mt 21,33-43

„Hadd zengjem el barátomnak az ő szőlője iránt érzett szerelmes énekét.”

Itt a próféta Isten barátjának nevezi magát, mert az Úr beavatja őt szívének legmélyebb titkába: szőlője, Izrael iránti szerelmének édességébe és csalódott szerelmének keserűségébe, mert az ő szerelmes szőlője nem termette meg neki a viszontszerelem gyümölcsseit.

Az Egyháznak, az új Izraelnek képe emberi szempontból sokszor nem kevésbé vigasztalan, mint az ószövetségi szőlő képe. Itt is vannak terméketlen szőlővesszők, és vannak olyanok, amelyek elszáradnak... Az Egyházzal azonban új és örök, tehát felbonthatatlan szövetséget kötött Isten az ő szent Fia vérében, melyet maga Krisztus ajánlott fel az Atyának engesztelő áldozatul az örök Lélek által. Az Egyházat már soha többé nem veti el az Atya, mert az Fiának, Krisztusnak Titokzatos Teste, vagyis az egyetlen igaz szőlőtő, Jézus Krisztuson lévő szőlővesszők közössége. Ez azt jelenti, hogy nincs jogom az Egyházat s annak tagjait Isten szeretetétől függetlenül nézni, hanem amint az Atya minden egyes szőlővesszőt a szőlőtőnek járó örök isteni szeretettel szeret, úgy kell nekem is rájuk tekintenem.

Saját életem sem teremhet magától gyümölcsöt, csak Jézus Krisztusnak, a szőlőtőkének erejéből. Ha nem zárom el magam a belőle áramló élettől, akkor csodákra leszek képes. Akkor az életirányom, életcélom nem annyira abban áll, hogy mit teszek, mit alkotok, hanem, hogy Jézusban maradva, Jézussal együtt teszem-e azt, amit teszek. Ezért nem szabad aggódni semmiért – ahogyan ma Szent Pál buzdít –, hanem mindenkor maradjak csak egységben Jézus Krisztussal. A vele való benső, állandó életegységből fakadó békesség, amelyet Szent Pál Isten békéjének nevez, és amely minden értelmet meghalad, megőrzi szívemet és értelmemet Jézus Krisztusban.

Évközi 27. hét

Vasárnap, B évben

Ter 2,18-24; Zsid 2,9-11; Mk 10,2-16

„Nem jó az embernek egyedül lennie.”

Ebben a kijelentésben több van, mint a férfi és a nő Istentől rendelt kapcsolatának megokolása: ebben a rövid mondatban benne foglaltatik az egész üdvtörténet, a földi élet és az örökkévalóság.

Elbűvölő titok, hogy bár Isten egyedül elégséges, mégis azt akarja, hogy egyedüllétünket ne csak ő oldja fel, hanem más, értelmes, szabad személyiséggel rendelkező személyek is, akikkel kölcsönösen szükségünk van egymásra. Ez a tapasztalat a szentek közösségének misztériumához vezet.

Másrészről viszont mégis furcsa, hogy bár Isten megengedi, hogy másokat is szeressünk gyöngéd vonzalommal, mély, egzisztenciális ragaszkodással, sőt maga ülteti belénk az erre való vágyakozást, az embernek mégsem elég a másik ember, hogy magányát elvegye, s a legbensőségesebb kapcsolatokban is érzi, hogy nem tud mindent megosztani, nem tud egészen eggyé válni azzal, akit szeret. Pedig minden szeretet mélyén az egyesülés és teljes eggyé válás vágya húzódik meg, akár tudatosítjuk, akár nem.

E furcsa kettősség Jézus Krisztusban oldódik fel, aki egyszerre Isten és ember. Ő az, akinek személyében Isten öröktől fogva elhatározta, hogy az ember magárahagyatottságát elveszi. Ő az, akiben az emberi szeretet horgonyt vethet, mert emberségében egészen közel áll hozzánk, s akiben ez a szeretet a végtelenre is kinyílhat, hiszen ő az örök Isten.

Jézus Krisztus tehát oka és célja az emberi szeretet itt e földön kielégíthetetlen szomjazásának. Ezért nemcsak benne teremtetett, hanem benne is áll fenn minden szeretetkapcsolat, s benne teljesedik ki, az örökkévalóságban. Krisztusba oltódva, az ő életében és istenfiúi méltóságában részesedve a mi szeretetkapcsolatainkat is ugyanaz a Szentlélek járja át, az Atya és a Fiú közti szeretet. Most értjük meg, hogy Jézus csont a mi csontunkból, hús a mi húsunkból, s hogy a kötelék, amely hozzá fűz minket, a vérségi kapcsolatnál is mélyebb és erősebb.

Ő úgy szereti Egyházát, mint vőlegény a menyasszonyát. Ebben a magasságban és mélységben a szeretet kettőssége, külön az emberre és külön az Istenre való irányulása megszűnik, s Krisztusban összpontosul, akiben mint főben foglal össze mindent az örökkévaló Úr, aki nem hagyja el keze alkotását, hanem beavatja őt belső életének csodálatos titkába.

Évközi 27. hét

Vasárnap, C évben

Hab 1,2-3;2, 2-4; 2Tim 1,6-8.13-14; Lk 17,5-10

„Ha csak akkora hitetek lesz is, mint a mustármag, s azt mondjátok ennek a szederfának: Szakadj ki tövestül és verj gyökeret a tengerben, engedelmeskedik nektek.”

Nem azt akarja mondani Urunk, hogy a hitet bűvészmutatványokra vagy a természeti környezet átrendezésére kell felhasználnunk, nem is álmaink minden fáradságot nélkülöző megvalósítására, hanem arra tanít, hogy a belé vetett hit eleve, a legkisebb formájában is felülmúlja az egész teremtett világot, mert ő, akire e hit irányul, nem ebből a világból való, hanem felülről, az Atyától.

Bennünk tehát már megtörtént, hogy a szederfa tövestül kiszakadt, és gyökeret vert a tengerben: a hit és a keresztség által a régi, kiaszott földben tengődő életünk a létezés végtelen és kimeríthetetlen forrásával került kapcsolatba. A csoda, a nagy belső változás végbement bennünk, s ennek meg is kell hoznia gyümölcseit: a szív tisztaságát, a bűnökkel való szakítást, a kívülről szegény, igénytelen, ám belülről folytonosan gazdagodó életet.

Krisztus erkölcsi követelményei annak, aki nem hisz benne és a szent keresztségben újjá nem született, teljesíthetetlenek, mert felülmúlják természetét. Mi azonban meg tudjuk tenni Jézus parancsait – nem természetünkben fakadó jóságunk miatt, hanem a hit által kapott természetfeletti életnek köszönhetően. Most értjük meg Urunk szavát a mai Evangéliumban: *„Amikor megteszitek, amit parancsoltak nektek, mondjátok: haszontalan szolgák vagyunk, hiszen csak kötelességünket teljesítettük.”* Ha a jó szőlőtőkéen hajtott szőlővessző jó gyümölcsöt terem, az nem saját érdeme, hanem a szőlőtőkéé.

Ez az az egészséges tanítás, amelyet Szent Pál Timóteusnak és általa az egész Egyháznak adott Krisztus hitében és szeretetében. Ha csak emberfeletti parancsokat tanítunk a Krisztus-misztérium nélkül, a keresztség életadó valósága nélkül, meghamisítjuk Krisztust, és egy puritán, fogösszeszorítva megtartott és elembertelenítő erkölcsöt hirdetünk. Ha viszont csak a misztériumot tanítjuk, a nagy benső életegységet Jézus Krisztussal, Isten Fiával, ám a cselekedeteket nem tartjuk fontosnak, erőtlen, tartás nélküli gnóvizist hirdetünk. Egyik véglet sem egészséges, mert nem egész: csak egy részletet ragad ki Jézus üzenetéből, s ezáltal lerontja az ember testi-lelki-szellemi integritását. Azt a mélyebb egészséget, amelyet a szentekben mindig megcsodálhatunk, még akkor is, ha legtöbbjük fizikailag nagyon sokat szenvedett, s nem egy közülük haláláig ágyhoz kötött beteg volt. Van egy belső egészség, melynek forrása a bennünk munkáló, el nem múló természetfölötti élet.

Évközi 27. hét

Hétfő, I. évben

Jón 1,1-2,1.11; Lk 10,25-37

„Tedd ezt, és élni fogsz.”

Hányszor van úgy, hogy tudjuk, érezzük, mit kíván tőlünk az Úr, mégis épp az ellenkező irányba indulunk, akárcsak Jónás próféta, vagy igazolni próbáljuk magunkat, mint a mai Evangéliumban szereplő törvénytudó! Szeretnénk elnyerni az örök életet, de közben nagyon is félünk kockára tenni ezt a földi életet: népszerűtlen feladatot vállalni, közönséges emberek közé vegyülni, nevetségessé válni.

Az Úr Jézus szavai azonban itt és másutt is nyilvánvalóvá teszik, hogy mindaddig hiábavaló az Isten parancsainak ismerete és a róla szóló elméleti tudás, amíg elmegyünk testvéreink mellett, akik a mi konkrét, gyakorlati segítségünkre szorulnak, amíg szívünkben korlátokat állítunk fel, megszorításokat teszünk és elmulasztjuk megtenni, amit általunk akar végbe venni az Úr.

A napokban ünnepelt Assisi Szent Ferenc kevéssel halála előtt írt végrendeletét, melyben összefoglalja, amit az Úrtól kapott s lelki-szellemi örökségként testvéreire kíván hagyni, azzal kezdi, hogy felidézi azt az eseményt, mely fordulópontot jelentett életében: *„Az Úr következő módon mutatta meg nekem, Ferenc testvérnek, hogyan kezdjem el a bűnbánattartást: míg bűnökben éltem, nagyon keserű volt számomra a leprások látása. És maga az Úr vezérelt közéjük, és én irgalmasságot cselekedtem velük. És amikor eltávoztam tőlük, az, ami előbb keserű volt számomra, átváltozott testem és lelkem édességére.”*

Senki sem kerülheti el ezt a keserűséget, amely az önző, bűnös én végét jelenti, s amely után az új élet édessége következik. Aki élete utolsó napjáig halogatja, hogy feladja saját magához való jogát és az önmegvalósítás helyett Isten akaratát valósítsa meg, végül mégis meg kell ízlelnie a halált, csakhogy ez a keserűség nem válik édességgé, mert az már az örök halál keserűsége lesz. Akik azonban idejekorán átmennek a halálon, hogy újjászületve már ne önmaguknak, hanem Krisztusnak éljenek, azok megtapasztalják az Istennek átadott élet édességét. *„Második halál nem fog fájni azoknak”*, s földi életük lezárulása örömteli átmenet, tranzitus lesz a boldog örökkévalóságba.

Évközi 27. hét

Hétfő, II. évben

Gal 1,6-12; Lk 10,25-37

„Talán embereknek akarok tetszeni? Ha az emberek tetszését keresném, nem volnék Krisztus szolgálja.”

Krisztus szolgálja szolgál, de nem kiszolgál. Aki a könnyebb utat választva kiszolgálja mások igényeit, embereknek akar tetszeni, nem Krisztusnak, s nem is öneki, hanem magának akarja megnyerni azokat, hogy azután birtokolhassa őket. Aki viszont mások üdvösségét szolgálja, nem mindig népszerű, hiszen néha olyan szavakra és olyan cselekedetekre kényszerül, melyek fájdalmat okozhatnak. Lehet ez az igazság őszinte kimondása, mely hiúságot és önérzetet sért, de végső esetben nyílt szakítás is, ha csak megalkuvás árán lehetne fenntartani a békét (amely persze nem is krisztusi békesség lenne, csak látszatbéke). Ezért Krisztus szolgálójának fel kell készülnie, hogy egyfajta magányra ítéltetik, hogy elfordulnak tőle és otthagyják.

Meglepő, sőt már-már megbotránkoztató, ahogy Szent Pál átkot mond mindarra, aki – legyen az akár egy mennyei angyal – más evangéliumot hirdetne, mint amit ő és munkatársai hirdettek. Valójában ez az átok a közösségből való kizárást, kiközösítést jelenti, azt, hogy a többiek és saját maga üdvössége érdekében „átadják a sátánnak”, vagyis útnak engedik, amíg tévedését be nem látja s tékozló fiúként vissza nem tér az Egyház közösségébe. Nem szabad elvakultan szeretni, irgalom címén eltérni, hogy valaki meghamisítsa az evangéliumot, mert az a szeretet, amely elvakultságot okoz, a gyűlölettel rokon, mely ugyancsak elvakít, a hamis irgalom pedig cinkostárssá tesz.

Krisztus szolgálójának nemcsak az emberek tetszésének keresését kell kiirtania lelkéből, hanem az önigazolás szellemét is. Azt a mentalitást, amelyet a mai Evangéliumban szereplő törvénytudó képvisel. Ez alattomosabb kísértés, mely inkább a tanultakat, a lelki élet iskolájában már előbbre tartókat fenyegeti. Ha túl sokat és túlságosan is sokaknak beszél az önmagadról, a veled történekről, emberi kapcsolatairól, ez biztos jele annak, hogy önigazolást keresel, még Istennel és saját lelkiismeretteddel szemben is. Ha viszont csendben maradsz, szenvedéset, rosszul sikerült dolgaidat, megromlott kapcsolataidat mindenekelőtt Istennel beszéled meg, s azután legfeljebb egy-két igazán megbízható emberrel (köztük lelkiatyáddal), akkor Isten az ő igéjén, mások szaván és saját lelkiismereteden keresztül meg fog szólítani, világossá teszi előtted, miben hibáztál, s a kétes értékű emberi helyeslés és felszínes vigasztalás helyett maga ad hatékony gyógyírt a bűneid ütötte sebekre.

Évközi 27. hét

Kedd, I. évben

Jón 3,1-10; Lk 10,38-42

„Csak egy a szükséges.”

Újra és újra fel kell hívni a figyelmet arra, hogy Márta és Mária nem két egymással szembenálló magatartás, még kevésbé a tevékeny és a szemlélődő életforma megtestesítője, éppen ezért a Máriának szóló dicséret nem a szemlélődés magasabbrendűségének kinyilatkoztatása. (Annál is kevésbé, mivel Mária cselekedete nem kifejezetten szemlélődés, hanem az Úr szavának hallgatása.)

A hangsúly azon van, hogy *csak egy szükséges*. Ennek kell alárendelni minden tevékenységet, ehhez igazítani az időbeosztást. És ez az egyetlen szükséges nem más, mint Isten országa, mely most Jézusban, az ő szavai által van jelen. Mártához intézett szelíd szemrehányásának lényege ugyanaz, mint amit a gondviselésről szólva mondott: „*Keressétek elsősorban Isten országát és annak igazságát, s a többi mind hozzáadatik nektek.*”

Szívünknek az egyetlen szükségesre kell figyelnie, és csak amiatt nyugtalankodnia, ami ezt az egy szükségeset veszélyezteti. Persze, hogy a vendégekről gondoskodni kell, a családot el kell látni, egy ünnepi étkezést elő kell készíteni. Az ezzel járó gondok azonban nem nőhetnek akkorára, hogy megzavarják az Isten ígéjére figyelést. A jó háziasszony megtalálja a módját, hogy a vasárnapi ebédet úgy főzze meg, hogy nyugodtan ott lehessen a szentmisén.

Az asztal szolgálata az ősegyházban is fontos feladat volt, de már ott is ügyeltek arra, hogy közben el ne hanyagolják Isten ígét. Szent Lukács másik könyvében, az Apostolok cselekedeteiben beszámol a diakónusok kiválasztásáról, akiknek elsőrendű feladatuk volt, hogy az eucharisziával egybekötött étkezéseknél szolgáljanak, míg az apostolok egészen Isten ígétének és az imádságnak szentelték magukat.

Az Isten ígéjére figyelés sem jelent azonban tétlenséget. Éppen ellenkezőleg: az Úr ígéje a szeretet cselekedeteire szólít fel és a hétköznapiakba küld. S amint az Isten- és emberszeretet nem választható el egymástól, úgy az elmélkedés, imádság, szemlélődés és a tevékenység, szolgálat is összetartozik. Édestestvérek, mint Márta és Mária, akiket arra hívott az Úr, hogy mindketten rá figyeljenek és neki szolgáljanak.

Évközi 27. hét

Kedd, II. évben

Gal 1,13-24; Lk 10,38-42

„Nem hallgattam a testre és a vérre, és Jeruzsálemben sem mentem föl apostolelődeimhez, hanem elmentem Arábiába.”

Amikor Péter apostol megvallja: „*Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia*”, az Úr Jézus is használja válaszában ezt a kifejezést: „*Ezt nem a test és vér nyilatkoztatta ki neked.*” Ebben az értelemben a test és vér nem valami bűnt vagy bűnös irányulást jelent, hanem azt, hogy akkor Pétert, most pedig Pált nem tisztán emberi megfontolás vezette, hanem Isten Szentlelke. Most Péterhez és a többi apostolhoz fölmenni vagy Damaszkuszba visszatérni, vagy pedig azonnal az evangélium hirdetésébe fogni mind-mind emberi döntés lett volna csupán, és akadály a kegyelemnek.

Szent Pál tehát az arábiai pusztaságba vonul vissza.

Aki valóban találkozott az Úrral és megkapta a hit kegyelmét, annak első és legfontosabb teendője elvonulni a pusztaságba. Persze ez a pusztaság nem annyira hely, mint inkább a lélek állapota, amikor mindentől és mindenkitől elszakadva egyedül van az Úrral. Nem így kellene tenni a papszentelés után is egy-két hónapra? Nem a többi pap között van most a helye az újonnan fölszenteltnek, és nem is a szószéken, hanem a pusztaságban, ahol az Úrral kettesben készülhet föl küldetésének teljesítésére, mint Jézus is tette a Jordánban való megkeresztelkedése után. Minden kritikus helyzetben és minden nagy kegyelem után keresni kell azt az állapotot, amikor a lélek az Úrral van, senki mással; amikor kizárólag őrá figyel, és az egy szükségeset, Isten országát keresi, mint az Úr lábához ülő Mária a mai Evangéliumban. Amikor ennyire nyilvánvalóan tanít valamire az Úr Jézus és Szent Pál, vétek azt figyelmen kívül hagyni! Nem okoskodni kell és jelenlegi egyházi gyakorlatra hivatkozni. Az egyházi gyakorlat igazodjék Urunk, Jézus és apostolai életéhez! E belső pusztai tapasztalat nélkül nincsen Krisztus-követés.

Csak a pusztában eltöltött idő után következhet a fölmenetel Jeruzsálemben és a találkozás az apostolokkal. Ez is igen fontos és kihagyhatatlan lépés, mert az apostoli közösség őrzi a hitletéteményt, s csak ebbe közösségbe beiktatódva, Krisztus Titokzatos Testének tagjaként lehet bárki az evangélium hiteles hirdetőjévé.

Évközi 27. hét

Szerda, I. évben

Jón 4,1-11; Lk 11,1-4

„Uram, taníts meg minket imádkozni.”

Az Úr Jézus, aki oly sokszor biztatta tanítványait, hogy kérjenek Istentől, most megtanítja őket arra a kérésre, amely mindent magában foglal és az egy szükségesre mutat, s amelyet ő maga „imádkozott elő” az utolsó vacsorán, a Getszemáni kertben, illetve keresztségét hordozva.

Simone Weil írja a *Miatyánkról* szóló elmélkedése végén, hogy akinek csak akár egyetlenegyszer is sikerül ezt az imádságot szívből, teljes figyelemmel elmondania, érzékelhetően megváltozik az élete. Szükség van akkor egyáltalán mai kérésre a *Miatyánkon* kívül? Annak, aki képes szüntelenül az egy szükségesre figyelni, annak talán nincs, de nekünk, akik sok mindennel törődünk s akiket sok minden nyugtalanít, fontos lehet, hogy kéréseinket megfogalmazzuk és az Atya elé terjesszük.

A kérés imádság arra való, hogy először is szembesítsen vágyainkkal. Melyek ezek közül a valóban fontosak, és melyek csak pillanatnyi szeszélyünk szülöttei? Ha két-három nap elteltével merőben új igényekkel állunk elő, elárultuk, hogy amit kértünk, nem volt igazán fontos számunkra.

Egy koreai lelkipásztor azt tanítja, hogy pontosan körül kell írunk, amit szeretnénk, ha azt akarjuk, hogy Isten meghallgassa kérésünket. Saját tapasztalataként írja, hogy mindaddig hiába kért Istentől egy új íróasztalt, amely munkájához elengedhetetlenül szükséges volt, míg részletekbe menően meg nem határozta, milyen legyen a színe, mérete, anyaga. Amikor aztán sikerült pontos leírást adnia, erősen erre koncentrálni kezdte az Urat, és nemsokára teljesült is a kérése, s megérkezett hozzá egy pontosan olyan íróasztal, amilyenről álmodott.

Veszélyes volna, ha túlságosan komolyan vennénk ezt a példát, s úgy gondolnánk, Isten azt várja, adjuk le neki a rendelést, meghatározva a kívánt dolog paramétereit, és akkor máris teljesíti kívánságunkat. Különböző is, kéréseink nem mindig – sőt, többnyire nem – anyagi természetűek.

Van azonban egy fontos tanulsága a történetnek: csak azért imádkozhatunk kitartóan, amit igazán akarunk, ahhoz pedig, hogy igazán akarjunk valamit, szükséges, hogy ne csak általánosságban legyen róla fogalmunk, hanem konkrét részleteiben is foglalkoztasson. Csak ezután hangozhat el ajkunkról hitelesen a szó, mely az ügyet Istenre bízva, beemelve a *Miatyánk* világába: „Legyen meg a te akaratod!”

Évközi 27. hét

Szerda, II. évben

Gal 2,1-2.7-14; Lk 11,1-4

„Egyetértésük jeléül jobbjukat nyújtották nekem és Barnabásnak... Amikor azonban Péter Antiochiába jött, nyíltan szembeszálltam vele, mert okot adott rá.”

Íme, kezdődnek az Egyház hétköznapijai: egyetértés és vita.

Ahol akkora az egyetértés, hogy soha a legkisebb nézetkülönbség sem támad, ott egészen bizonyos, hogy valami baj van: burkoltan vagy nyíltan egyetlen véleménynek kell hogy mindenki behódoljon. Ahol viszont nincs egyetértés, csak állandó vita és szemrehányás, az annak a biztos jele, hogy abban a közösségben hatalmi harc folyik.

Itt sem egyikről, sem másikról nincs szó, hanem az Egyháznak és tagjainak – beleértve a vezetőket, de még az „első pápát” is – egészséges, jóllehet olykor ütközések árán kibontakozó fejlődéséről. A jeruzsálemi zsinaton majd az egész Egyházra vonatkozóan megtárgyalják az itt felmerülő kérdést, és az evangélium szellemében döntenek. Péter egyéniségében, úgy látszik, van valami túlzott simulékonyság, amely nem sokban különbözik a gyávaságtól. Egy asszony szavára megtagadja Krisztust a főpap udvarában, most pedig, nehogy a zsidókeresztények részéről megszólás érhesse, feladja korábbi magatartását, melyre annak idején kifejezett felszólítást is kapott látomásában az Úrtól. Pál ezzel szemben a konfliktusok embere. Neki is alakulnia kell Urának képére, aki szelíd volt és alázatos szívű.

Az, hogy természetünk egyszer az igazság szolgálatában áll, máskor az igazság ellen cselekszik, pontosan azt mutatja, hogy nem a természetünket kell követni és az igazságot hozzá igazítani, hanem az igazságot kell követni és megpróbálni ahhoz igazítani természetünket. Ha úgy tűnik is néha, hogy természetünkből fakadóan tettünk valami jót, ezáltal nem természetünk nyer igazolást, hanem egyedül csak a kegyelem. Sőt, éppenséggel az a veszély, hogy ha természetünk megegyezni látszik az evangéliumi tanítással, mert akkor azt hisszük, hogy természetünkön nem kell dolgoznunk és alakítanunk.

Krisztus békéje, mely minden értelmet meghalad, csak olyan emberek között bontakozhat ki, akik keményen dolgoznak természetük alakításán, igyekezve Jézus lelkiületét elsajátítani. Az ilyen emberek, ha természetüknek engedve hibáztak, tudnak bocsánatot kérni egymástól. Ha pedig természetüket felhasználta a kegyelem, nem maguknak tulajdonítják a jót, hanem arra mutatnak rá, akitől minden jó származik, s akiben minden jó cselekedet beteljesedést nyer.

Évközi 27. hét

Csütörtök, I. évben

Mal 3,13-20a; Lk 11,5-13

„Mindaz, aki kér, kap, aki keres, talál, és aki zörget, annak ajtót nyitnak.”

Ha kérünk valamit Istentől, egészen biztos, hogy meghallgatja, de nem biztos, hogy akkor és úgy teljesíti, ahogy váránk.

Tegyük fel, hogy valami fontos dolgot kitartóan kérsz Istentől, és nincs rá semmi válasz. Mi lehet ennek az oka? Talán csak az, hogy Isten próbára akar tenni, elég állhatatos vagy-e. Jó és hasznos, amit kérsz, csak tarts ki az érte való könyörgésben, és megkapod. De az is lehet, hogy nem is annyira nélkülözhetetlen, amiért oly hosszú ideje imádkozol. Talán nem veszélyeztetné üdvösségedet, de Isten nagyobb szeretetre akar vezetni: *„Elég neked az én kegyelmem...”* Azután előfordulhat, hogy le akar leplezni önmagad előtt: nem megfelelő lelkülettel imádkoztál. Kezdetben jámborul kértél, majd egyre inkább követelőzni kezdtél, mintha járna neked az, amit Isten csak ingyenesen ajándékba adhat.

Érdemes ezért időről időre megvizsgálni, valóban Istennek tetsző és üdvös dolog-e, amit kérsz. Biztos, hogy te is olyan rászoruló vagy, mint a mai példabeszédben szereplő ember, akit nem saját gondatlansága vagy telhetetlensége vitt rá arra, hogy éjnek évadján alkalmatlankodjék barátjánál, hanem a valódi szükség; vagy mint az a szegény, minden támasz nélkül maradt özvegyasszony, aki igazságos ítéletért ostromolta a bírót? Ha úgy érzed, igen, akkor ennek megfelelő hangnemben kérj, alázattal könyörögj. De jól teszed, ha legtisztábbnak vélt vágyadat is felajánlod az Úrnak, hogy tisztítsa meg a titkos önzés szennyétől.

Ami pedig a módot illeti, Isten a legelképesztőbb dolgokra képes. Van, hogy azzal nevel, hogy a legapróbb részletekig teljesíti kérésedet, hogy aztán kiábrándulj belőle és magasabbra emeld tekinteted. És az is megesik, hogy amikor édességre vágysz, keserűséget ad, amikor vigasztalást keresnél, lelki szárazságra vezet, s amikor nyugalomért esedszel, megpróbáltatást küld. Ilyenkor nem könnyű elhinni, hogy ő nem követ ad kenyér helyett, kígyót hal helyett, skorpiót tojás helyett. Különösen ha másokkal hasonlítod össze sorsodat, érzed becsapottnak magad, *mert akik gonoszságot műveltek, azoknak jól megy a soruk*, de éppen ez a bizalom a feltétel nélküli önátadás próbája. Ő előbb halált ad, mert nem a halál helyett, hanem éppen a halál által tud több életet ajándékozni.

Ezért amikor már minden kérés értelmetlennek látszik, mert sorra az ellenkezőjére fordul, akkor kell leginkább kitartani a kérő imádságban, mindenekelőtt a Szentlelket kérve, aki szavakba nem foglalható sóhajtozásokkal jár közben értünk és Isten szent akaratába, értelmünket felülmúló gondolataiba és szándékaiba avat be bennünket.

Évközi 27. hét

Csütörtök, II. évben

Gal 3,1-5; Lk 11,5-13

„Mi egészen nyilvánvalóan állítottuk szemetek elé a megfeszített Krisztust!... Aki a Szentlelket adja nektek, és nagy tetteket művel köztetek, ezt talán az ószövetségi törvény cselekedetei alapján teszi, és nem inkább a hit elfogadása által?”

Szent Pál még tőle is szokatlan indulattal oktalannak, ostobának nevezi a galata keresztényeket, akik nem értik a keresztségben kapott istengyermeki szabadság lényegét. Két alappilléren nyugszik a keresztény szabadság, s ezeket soha nem szabadna szem elől tévesztenünk: az egyik a megfeszített Jézus Krisztus, akiről Pál éppen a galata levél végén írja, hogy nem akar másban dicsekedni, csak az ő keresztségében, a másik a Szentlélek, akiről pedig Urunk, Jézus mondja a mai Evangéliumban: *„mennyyivel inkább adja mennyei Atyátok a Szentlelket azoknak, akik kérik tőle”*. E kettőre épül a keresztség szentsége, mely a testi, azaz evilági, romlandó életből a lelki, vagyis mennyei örök életbe ível át. Másképpen fogalmazva a keresztség nem más, mint a megfeszített Krisztusba való beiktatódás a Szentlélekben.

Ahogy Krisztus nem haladja túl az Atyát, hanem éppen halála pillanatában nyilatkoztatja ki az emberiségnek az Atya irántunk való mérhetetlen szeretetét, úgy a Szentlélek sem haladja túl Krisztust, hanem éppen őt nyilatkoztatja ki, föltárva istenségét és a kereszten bűneinkért kiontott vérének végtelen értékét.

A keresztény szabadság nem szabadosság, hanem a megfeszített Szeretet belső szabadsága, mely fölszabadít a megváltatlanság kétségbeesett vergődéséből és az önmegváltás reménytelen körbeforgásától, fölszabadít a teremtett világ és az anyag törvényeinek hatálya alól, de megvannak a maga belső törvényszerűségei. Akinek életében csak a Szentlélekben való ujjongás és az örömteli lebegés van jelen, ám hiányzik a megfeszített Krisztus keresztese, az az ember nem jutott el a krisztusi szabadságra, csak önmagát ámitó és másokat félrevezető, hamis próféta. Más lélek működik benne, nem a Szentlélek. Aki viszont csak a keresztest látja, de nincs meg benne a Szentlélektől való benső békesség és ujjongás, az is rossz úton jár, az nem a megfeszített Krisztus keresztest nézi, hanem terméketlen öngyötréssel emészti magát.

Ahogy az illatos tömjén fölszáll a Megfeszített ékkövekkel kirakott keresztese felé, ahogy a díszes gregorián alleluja fölemeli a szenvedésektől elgyötört lelket s az el nem múlt békesség ígéretével balzsamozza be, úgy nyúlik az Isten gyermekeinek ez a keresztfá tövében kihajtó szabadsága a végtelen örök élet egébe, s hordozza Ádám fiainak eljövendő dicsőségének ígéretét.

Évközi 27. hét

Péntek, I. évben

Joel 1,13-15;2,1-2; Lk 11,15-26

„Mert eljön az Úr nagy napja, íme, közeleg már. Jön a sötétség és a homály napja, a füstfelhő és a vihar napja.”

Nem tűnnek túl építő jellegűnek és lelkesítőnek ezek szavak Joel prófétától, mégis a világ utolsó napjáig érvényesek, és csakis ilyen szavakkal, ezzel a látásmóddal és a hozzá illő magatartással lehetséges megújítani a vallási és társadalmi életet.

Joel próféta a Krisztus előtt a IV. században ugyanazt látja, amit napjainkban is tapasztalhatunk: vallási ernyedtséget és hazugságtól, visszaélésektől fertőzött közéletet. S mit tesz ebben a helyzetben? Hatalmas, Istentől kapott erővel a végítélet ténye elé állítja a népet. A próféta nem csupán jövőbe látó és végképp nem tenyérjós, hanem mélybenező. Az emberi élet feneketlen kútjába tekint bele, s a jelen napjainak mélyén megpillantja az ítélet sötét felhőit, melyek majd csak a távoli jövőben lesznek mindenki számára nyilvánvalók. Mert mindaz, ami Isten akaratából valaha bekövetkezik, csírájában már most is jelen van. Ennek józan felismerésére minden ember képességet kapott, hiszen mindnyájan Isten képére és hasonlatosságára teremtettünk, de a legtöbben elvetették maguktól, s belesüllyedtek a mai nap szűkös világába, gondjaiba és élvezeteibe.

Ha nem lenne végső megmértetés és igazságszolgáltatás, akkor minden viszonylagossá válna, s a jelen elvesztené irányát. Ha nem lenne végső ítélet a jó és a rossz fölött, elszabadulhatnának a legvadabb ösztönök és a legkáromlóbb istentelenség. Hogy az ember számára létezik a jó és a rossz kategóriája, méghozzá nemcsak az egyén saját érdekeinek szintjén, hanem egyetemes érvénnyel, azt bizonyítja, hogy a végítélet jelenvaló realitás. Ebbe a realitásba kell beleállítanunk mindennapjainkat, a megfellebbezhetetlen Jóság színe elé állva, kinek pusztá jelenléte elítéli a bűnt, és békességgel jutalmazza a jót. A csillagok, a növények és az állatok nem ismerik az erkölcsi jót és rosszat. Az ember azonban igen, mert Isten beléoltotta a lelkiismeretet, amely az utolsó ítélet erőterében működik, nem a napi politika, a rafinált népbolondítás és a tudatos erkölcsrombolás szerint.

Minden este tarts lelkiismeret-vizsgálatot. Nem köldöknézést, öntetszolgést vagy önkínzást, hanem a végtelenül jóságos Isten elé állást, akinek színe előtt újra meg újra rádöbbenhetsz: az abszolút jövő, a világ utolsó napja szíved legmélyén jelen van. Enélkül lelkiismereted érzékeny mutatója elállítódik, lelki életed ellaposodik, eldurvulsz, s előbb-utóbb meghasonlasz önmagaddal. Márpedig a mai Evangéliumban Jézus figyelmeztet: *„Minden önmagában meghasonlott ország elpusztul, és ház házra omlik.”*

Évközi 27. hét

Péntek, II. évben

Gal 3,7-14; Lk 11,15-26

„A tisztátalan lélek hoz magával hét más lelket, akik nála is gonoszabbak. Ezek bevonulnak a házba, és ott laknak. Az illető ember sorsa pedig rosszabbra fordul, mint azelőtt volt.”

A mai Evangéliumban Urunk, Jézus figyelmeztet bennünket, hogy a tisztátalan lélek nem fog belenyugodni abba, hogy lelkünkől kiűzetett, s meg többszörözött erővel támad újból. Akkor hát jobban járnánk, ha nem zavarnánk meg nyugalmát, mondván, könnyebb egyet elviselni, mint hetet, melyek ráadásul még gonoszabbak?

Nem ez a helyes következtetés. Fontoljuk csak meg a pokol ökonómiáját: miért is pazarolna hét kötelet a gonosz annak megkötözésére, akit eggyel is pórázon tud tartani? Másodszorra azért küld több és gonoszabb lelkeket, mert aki egyszer már megszabadult és belekóstolt az istengyermeki szabadság tiszta ízébe, azt már jóval nehezebb újra rabságra vetni, s még hétszeres kötéllel megkötözve is vágyakozni fog a már megízlelt szabadság után. Mária Magdolnából hét ördögöt űzött ki Jézus, mert Mária Magdolna hétszer erősebben kívánczolt a tisztaság után, mint bárki, akit csak egyetlen gonosz lélek tartott hatalmában.

Ezek alapján azt mondhatjuk, hogy a „rosszabb sors” még nem feltétlenül a legrosszabb, sőt egyeseknek éppenséggel sorsuk rosszabbra fordulása teremt előnyösebb helyzetet üdvösségük szempontjából. Bizonyos értelemben tehát a rosszabb sorsra jutás egyenlő a szentség magasabb fokára emelkedéssel, mert ebben az állapotban még erősebben remélünk a megváltó Krisztusban.

Mindebből két gyakorlati következtetés adódik. Először is, ha úgy érzed, minden erőfeszítésed ellenére egyre rosszabbra fordul a sorsod, hogy talán nem is egy, de hét ördög tart megszállva, és reménytelen a helyzeted, ne félj, csak tarts ki az Úrba vetett bizalomban. Őhozzá kiáltás szabadításért, s ő egy napon ugyanúgy kiűzi belőled a hét ördögöt, mint ahogy valamikor az egyet, de attól fogva hétszeresen tisztább leszel. Másodszor, óvakodj attól, hogy amatőr gondviselést játsszál: ha maga Isten sem ment meg attól egyeseket, hogy hét ördög költözzék beléjük, hogy ily módon végre észhez térjenek s fölismerjék, hogy egyrészt az Istenhez vezető úton nincs megállás, másrészt pedig hogy szabadulásunk, vagyis megváltásunk még csak reménybeli, akkor te ne próbálj meg mindenáron megmenteni bárkit is ettől a rosszabb sorstól.

Maga az Egyház is olyan néha, mint az egykor a tisztátalan lélektől megszabadított, majd hét gonoszabb lélek által újra megszállt bűnös nő. Rá is érvényes azonban, hogy Krisztus ettől a hét ördögtől is meg fogja szabadítani, és bűnös nőből az ő tisztaságos Menyasszonyává teszi.

Évközi 27. hét

Szombat, I. évben

Joel 4,12-21; Lk 11,27-28

„És még milyen boldogok azok, akik Isten szavát hallgatják és meg is tartják!”

Mintha Jézus finoman el akarná hárítani a sajátosan női szempontból megfogalmazott, Máriának címzett, de voltaképpen neki magának szóló dicséretet, s az asszony figyelmét egészen másra, személyéről az általa hirdetett üzenetre akarná irányítani. Valójában azonban belehelyezkedik az asszony logikájába, szavait egyszerre magasabb és tágabb értelmezési szintre helyezi, a testi összetartozást lelki kapcsolatként fogja föl, s a felkiáltást felhívássá formálja át. Erre utal már a jól érzékelhető szerkezeti hasonlóság is a két mondat között.

Egyébként is szinte magától adódik a párhuzam édesanya és magzatának kapcsolata, illetve az ember és Isten ígéje (végső soron az Ige, maga Jézus Krisztus) kapcsolata között. Mindnyájan arra vagyunk hivatva, hogy az evangélium szavain keresztül szívünkbe fogadjuk és hordozzuk Krisztust. Új élet kezdete ez bennünk, mely egyre növekszik és mind nagyobb teret kíván, s mintegy átprogramoz belülről, ahogy a fejlődő magzat az édesanya szervezetét.

Továbbá az a hivatásunk, hogy *„szent cselekvéssel, melynek példaként kell mások előtt világoskodnia, világra szüljük őt”* (Assisi Szent Ferenc). A világnak Krisztusra van szüksége, s nekünk kell vele újra megajándékoznunk a reményvesztett emberiséget. Nem zárhatjuk be magunkba, a kellő időben, akárcsak a csecsemőt, engednünk kell napvilágra jönni, még ha ez fájdalommal jár is. De amint az asszony sem csupán a szülés által válik igazi anyává, hanem azzal, hogy táplálja gyermekét és gondoskodik róla, nekünk sem szabad megelégednünk pusztán a szavakkal és jócselekedetekkel, hanem szívvel-lélekkel át is kell adnunk magunkat Jézus Krisztusnak.

Íme, milyen csodálatos titok az anyaság! Legfeljebb a papi hivatás fogható hozzá (s a kettő közt több a rokonság, mint talán gondolnánk). És mint ahogy mindnyájan részesülünk Krisztus egyetemes papságában, az anyaságra is valamennyien meghívást kaptunk. Szent Pál átérzte, mivel jár ez, amikor így írt: *A szülés kínjait szenvedem értetek, testvérek.*

A testi-lelki anyaság tökéletes mintája Mária. Ő nemcsak boldog, mert méhében hordozhatta és tejével táplálhatta Isten egyszülött Fiát, hanem *még boldogabb*, mert egészen befogadta életébe az Igét, szívében forgatta, és hagyta, hogy belülről egészen átalakítsa s Krisztus leghűségesebb tanítványává tegye.

Évközi 27. hét

Szombat, II. évben

Gal 3,22-29; Lk 11,27-28

„Az ószövetségi törvény tehát mintegy a nevelő szerepét töltötte be: Krisztushoz vezetett, hogy a Jézusban való hit által megigazuljunk.”

A legnagyobb tanítókra, nevelőkre nemcsak addig nézünk föl, amíg a kezük alatt vagyunk, hanem az érettségi, a szakvizsga után sok-sok évvel is, és megtisztelve érezzük magunkat, ha egyszer csak felajánlják nekünk barátságukat. Ezzel kapcsolatunkban új korszak veszi kezdetét: a szigorú szabályok és a feltétlen engedelmesség helyett meghitt és gyümölcsöző barátság alakul ki közöttünk. Egykori nevelőnk már nem akar nevelni bennünket, és mégis, ebben az újfajta helyzetben még sokkal nagyobb hatással van ránk, mint azelőtt. Régi keménységét nem rójuk fel neki, sőt most értjük meg, mire volt jó, hogy komoly elvárásokat támasztott velünk szemben és szigorúan számon kérte, amire tanított és nevelt. Most vagyunk csak igazán hálásak akkor talán túlzottnak hitt igényességéért és következetességéért.

Egy kicsit így vagyunk mi, az Újszövetség népe az Ószövetséggel. Akkor, amikor még kemény törvényei által nevelt, és még nem pillantottuk meg a célt: Jézusnak, a Megfeszítettnek és Megdicsőültnek arcát, addig magát a törvényt sem értettük egészen. Most így visszatekintve értjük meg az isteni pedagógiát, és hálásak vagyunk érte. Aki ugyanis nem ismeri az ószövetségi írásokat, az nem ismerheti azok beteljesítőjét, Krisztust sem, s aki nem ismeri a törvényt, az nem ismerheti a törvény teljességét, a krisztusi szeretetet. Mert a törvény valóban beteljesedett a szeretetben, de ebben az is benne foglaltatik, hogy ez a szeretet nem törvény nélküli szeretet.

Ezért elmélkedéseinkben nemhogy nem idejétmúltak és idegenek az Ószövetségben elhangzott isteni kijelentések és ígéretek, hanem éppenséggel nélkülözhetetlenek és igen kedvesek. Egy valódi kereszténynek soha nem lehet idegen az Ószövetség, mert a Jézusba vetett hit magába foglalja Jézus hitét, az Ószövetségben megfogalmazott zsidó hitet is. Az ószövetségbeli isteni kijelentések Jézus Krisztusban válnak csak igazán sokatmondóvá és kimeríthetetlen gazdagságúvá. Ez nem is csoda, mert az Ószövetséget sugalmazó Lélek és a Fiúisten megtestesülését végbe vivő, csodáiban megnyilatkozó s őt a halálból feltámasztó Lélek egy és ugyanaz.

Az Ószövetség mint nevelő betöltötte szerepét Krisztus szentjeinek életében, de ezzel nem vált feleslegessé. Már nem ő parancsol nekünk és nem ő kér számon, de mint hűséges atyai jó barát megmarad, s nélküle nem akarunk s nem is tudnánk élni.

Évközi 28. hét

Vasárnap, A évben

Iz 25,6-10a; Fil 4,12-14.19-20; Mt 22,1-14

„A seregek Ura bőséges lakomát rendez minden nemzetnek ezen a hegyen.”

Ez az ünneprendezés felöleli a mindenség megteremtésének és az ember Isten képére történő megalkotásának isteni méreteit.

Képtelenségnek tűnik ezek után, hogy az ember, aki szíve mélyén vágyakozik az igazi és örök ünnepre, nem megy el arra a lakomára, amelyet a király rendez a fiának, az Atyaisten az ő megtestesült Fiának, Jézus Krisztusnak a Szentlélekben. Mégis ez a szomorú valóság. Vajon mi készíteti arra a meghívottakat, hogy agresszív módon nekiessenek a meghívó szolgáltnak, és hogyan lehetséges az, hogy menyegzős ruha nélkül állít be valaki a lakomára?

Kétféle módon lehet védekezni az élet, a mi életünk igazi beteljesedése ellen. Az egyik, hogy nyíltan Isten nélküli civilizációt építünk, az ő lakomája helyett saját magunk rendezünk ünnepet, a másik pedig, hogy elfogadjuk ugyan Istentől a menyegzőre szóló meghívást, de csak tessék-lássék teszünk eleget neki, anélkül, hogy komolyan készülnénk rá.

Figyeljük meg, hogyan termeli ki magából a mai civilizáció a modern ellenünnepet, az Isten készítette lakoma tragikus karikatúráját, a mindent profanizáló, csiklandozó gyönyörökre éhes és öntudatvesztésig hajtott vad orgiát. A reményét vesztett emberiség kétségbeesett és kegyetlenül unalmas farsangolása ez. A robotolás, az üzlet, a mindennapi hajtás a pénzért efelé tart és ezt készíti elő: az orvul növekvő, mindennek a hiábavalóságát feltáró egzisztenciális unatkozás szünnapjait, amikor az emberi mivoltunkból kivetkőzött „ünneplők” leisszák magukat és egymásnak esnek, hogy fékevesztett duhajkodásuk után émelygős másnaposságra és rémisztő ürességre ébredjenek.

Ez emberi élet? Mi lesz velünk, ha nem készülünk a Király Fiának, Jézus Krisztusnak, a Báránynak menyegzőjére? Ha nem kóstolunk bele az ünneplés tiszta örömébe, *a Lélek józan mámorába*, melynek másnapja üde tavaszi reggel friss levegővel, madárdallal és kék éggel, jó szellemi-lelki közérzettel és hatalmas tetterővel?

Évközi 28. hét

Vasárnap, B évben

Bölcs 7,7-11; Zsid 4,12-13; Mk 10,17-30

„Esdekeltem, és leszállt rám a bölcsesség lelke... A fölbecsülhetetlen drágakövet sem állítottam vele egy sorba.”

A világ ma attól szenved, hogy nincs szilárd értékrendje. Pedig ennek kialakítása volna a nevelés lényege. Mi is a szilárd értékrend alapja? Az, hogy megkülönböztet abszolút és megkérdőjelezhetetlen, illetve relatív, az előbbiektől függő értékeket. Ha nincs abszolút érték, nincsenek neki alárendelt értékek sem, minden viszonylagos. A totális relativizmus ily módon a viszonylagosságot tekinti abszolútnak, tehát önellentmondáson alapul.

Szilárd értékrend híján az emberi szabadság halálra van ítélve: eszmények és vezérelvek nélkül kiszolgáltatottja és kiszolgálója lesz a pillanatnyi érdekeknek, az ösztönök vad kívánságainak. Hogyan sajátíthatna el valaki egy tudományt, ha az általa megfogalmazott törvényszerűségekről kijelentenénk, hogy az ellenkezőjük is ugyanolyan érvényes? Mivé fajul még a játék is, ha nincsenek benne szabályok, ha minden szabad?

Az ember szabadságának nem az csúcsa, ha állandóan kénye-kedve szerint cselekszik, hanem ha meglátva az értékeket, az igazságot, a valóságot, szabadon aláveti magát neki. Csak szilárd értékrend birtokában bontakozhat ki egészséges személyiség, jellem, olyan ember, aki tisztában van azzal, hogy szépség, erő, hatalom, vagyon mind csak viszonylagos értékek a bölcsességhez képest, amely az abszolút, az örökkévaló értékben kapaszkodik meg.

Jézus Krisztusban Isten azt is föltárta nekünk, hogy az abszolút érték nem személytelen, elvont valami, hanem egy élő személy, pontosabban személyek közössége, akik szeretni képesek, sőt legfőbb tulajdonságuk, létmódjuk a szeretet. E személyes abszolútumhoz igazítva minden egyéb érték a helyére kerül: vagy őmiatta lesz fontos, vagy pedig, mivel nincs köze hozzá, kidobni való szemétnek bizonyul.

Akinek nincs értékrendje, az nem él emberi szinten, csak vegetál, vagy állat módjára követi – a bűn következtében megromlott – ösztönei késztetéseit. Aki már rátalált bizonyos értékekre, s azok alapján igyekszik élni, öntudatlanul is keresi mindezen értékek forrását, eredetét. Aki pedig ezt is fölfedezi Jézusban, annak még hátravan a legnehezebb feladat: teljes értékvilágának ehhez az abszolút értékhez igazítása és az abban való következetes kitartás.

Évközi 28. hét

Vasárnap, C évben

2Kir 5,14-17; 2Tim 2,8-13; Lk 17,11-19

„Nemde tízen tisztultak meg? Hol maradt a többi kilenc?”

Egészen biztos, hogy annak a kilenc leprásnak, akinek nem jutott eszébe köszönetet mondani, ugyanolyan sima lett a bőre, mint ennek a tizediknek. Sietnek a paphoz, hogy az feloldja őket kiközösítettségükből, majd futnak haza, és boldogan ölelik meg álmélkodó szeretteiket. A nagy öröm után pedig életük ott folytatódik, ahol évekkal előbb megszakadt. Dolgoznak, gyermekeket nevelnek, örülnek és bánkódnak, míg végül aztán meghalnak. Egyvalami hiányzik az életükből, s ez a hiány tragikus: képesek élni anélkül, hogy megköszönnék az életet. Emiatt bár kívülről gyógyultnak látszanak, bensejükben tovább folytatódik a rothadás.

Alighanem az ateistának nem a szenvedés kellene hogy a legnagyobb problémát okozza, hanem hogy nincs kinek hálát mondania a madárdalért, a csöndes esőért, a baráti kézfogásért és a hitvesi ölelésért, a mennybolt tündöklő csillagaiért és az égbenyúló havasok ártatlan szépségéért.

Mert a hálátlan élet mélyen az emberi szint alatt van. A hálátlanság nem csupán egy erény hiánya, hanem élősködő és pusztító életforma, mely kivetközteti az embert eredendő méltóságából. A hálátlan ember előbb-utóbb emberevővé válik: nem szeret, csak szeretkezik, élvezi a másik ember testét, nem használja a világ dolgait, hanem kizsákmányolja a természetet, meglopva, kisémmizve az utána jövő nemzedékeket is, inkább fizet, csak lekötelezettjévé ne váljék senkinek, s mindent, amit az életben elér, kizárólag saját munkája eredményének és a maga szerencséjének tekinti. Az univerzum szörnyetege lesz, akin megkönyörülni Isten is talán csak úgy tud, hogy eléje áll, kezén és lábán a szegek ütötte sebekkel, és mégis megköszön neki valamit, amit soha senki észre nem vett ebben a hálátlan életben, csak ő, s akkor a szörnyeteg elsírja magát, először életében, a hálátlansága miatt...

Amikor a tizediknek, aki visszament hálát adni, Jézus ezt mondja: „*Hited meggyógyított téged*”, ezzel kifejezi, hogy van valami a gyógyulásában, ami csak most vált teljessé. Nemcsak teste tisztult meg a leprától, de lélekben is meggyógyult: bűnbocsánatban részesült, és elnyerte az örök életet. Nem Jézusnak van szüksége a köszönetnyilvánításra – bár mint mindenkinek, neki is jóleshetett, ha hálát tapasztalt –, hanem az embernek, hogy a kapott kegyelmet egészen befogadhassa, s az mind teljesebben kifejthesse gyógyító hatását a lélekben.

Évközi 28. hét

Hétfő, I. évben

Róm 1,1-7; Lk 11,29-32

„Testvéreim! Pál, Krisztus Jézus szolgálja és meghívott apostola köszönt benneteket.”

Ma megkezdjük Szent Pál apostol leghosszabb és talán legsűrűbb szövetű levelének olvasását. A korabeli levélformát követi a bevezető rész, de tartalmában átüt rajta a hallatlan nagy újdonság: Jézus Krisztus örömhíre!

A bemutatkozásban az Apostol magát szolgának, sőt az eredeti görög szóval rabszolgának nevezi, ám ez a szó nem önmagában, hanem egy birtokos szerkezetben áll: *Krisztus Jézus szolgálja*. Így pedig az eredetileg a legalantasabb állapotot kifejező szó olyan fényt nyer, amely mellett a hatalmasok és kiváltságosok, de még a császár címe és rangja is elhalványul. Mered-e te is azt állítani, hogy Krisztus Jézus szolgálja vagy? Napi munkád végzése, utazásaid, szórakozásod, beszéded, gondolataid és vágyaid erről tanúskodnak-e? Nem lázadsz-e fel időnként Krisztus uralma ellen, s nem vagy-e néha szökött rabszolga, aki méltatlan lett Ura bizalmára, s a világban is megvetés várja?

A címzettek is megnevezi az Apostol: *akiket az Isten szeret és a szentségre hívott*. Ez a keresztény hívők meghatározása. Nem az az elsődleges, hogy ők szeretik Istent, hanem hogy Isten szereti őket – ez végtelenül több. A krisztusi kinyilatkoztatás teljessége az, hogy tudod, elfogadod, hogy Isten szeret, és ebben élsz. A másik: nem elég jó katolikusnak lenni csupán, szentnek kell lenned. Amíg ettől megrémülsz, nem vagy egészen Krisztusé. A földön az egyetlen, minden mást magába foglaló feladatod, hogy szentté válj, vagyis a Szenttel, magával Istennel egyesülj. Ehhez képest eltörpül minden, hogy hol, milyen életállapotban vagy, mi a munkád és hogyan értékelnek. Fel kell szabadulnod mindentől, és a szentségre meghívott ember életét kell élned. A többi mind megadatik neked.

Látni ma olyan nagyszerű fiatalokat, akiknek érzi ezt a lelke. Keresik hivatásukat, de sehol sem találják meg, pusztán azért, mert Isten maga sem akarja, hogy addig megtalálják, míg be nem adják a derekukat a legmélyebb meghívottságnak, hogy szentté legyenek. Ugyanez azonban azokra is érvényes, akik már évek, évtizedek óta megállapodtak egy hivatásban, életformában. Nekik sem szabad megfélelkezniük arról, hogy nem egy állásba, de még csak nem is egy jól funkcionáló vallásba kaptak meghívást, hanem az életszentségre.

Évközi 28. hét

Hétfő, II. évben

Gal 4,22-24.26-27.31-5,1; Lk 11,29-32

„A szabadságot Krisztus szerezte meg nekünk. Álljatok tehát szilárdan, és ne hagyjátok magatokat újra a szolgaság igájába hajtani.”

Krisztusom, te a kereszten a bűnök bocsánatáért kiontott véred által szerezted meg nekünk a szabadságot, mert egyetlen igazi rabság létezik: a feloldozatlanság. Egy egészen új világot nyitottál nekem ebben a véres, gyűlölködő és hazug világban, amikor följánlottad nekem bűneim bocsánatát.

Köszönöm a keresztségben kapott bűnbocsánatot.

Köszönöm az első gyónást és az utána következőket. Mennyi feloldozás! Micsoda története a te irgalmas szeretetednek! Úgy látlak most, mint irgalmas szamaritánusomat, aki szerencsétlenségemben lehajoltál hozzám, és segítségemre siettél. Egyetlen orvosom, igaz szabadítóm, te nem mentél el mellettem, amikor a gonosz kezébe estem, s félholtra verve ott maradtam az út szélén, a segítség minden reménye nélkül. Nem véletlenül jártál arra, hanem mint jó pásztor otthagytad a kilencvenkilencet, hogy engem, póruul járt századikat megkeress, a válladra vegyél, s a halál sötét völgyéből kiszabadítva örökké viruló kertedbe vigyél, ahol felüdítesz az élet vízával, s szent testeddel és véreddel táplálsz.

De a bűn e legnagyobb rabsága mellett más rabság is fenyeget engem. Mert nemcsak a rossz, hanem a jó is, amelyhez úgy ragaszkodom, mintha a végső és örök Jóság lenne, rabságom okozója lehet. Ezért köszönöm, hogy időről időre megkönyörülsz rajtam, s megszabadítasz az olyasféle jótól, mely megbabonázna és bálvánnyá nőne a szívemben. Bocsáss meg, hogy sokszor sírtam és jajgattam, amikor megfosztottál valamitől, ami jó volt, nem véve észre, hogy visszatartott a legjobbtól, a te kizárólagos szeretetedtől. Ma már belátom, hogy ezt is mindig az én szabadításomra tetted.

Kérlek, tégy engem valóban lélekben szegénnyé, hogy ne hagyjam magam újra a szolgaság igájába hajtani. Vegyél el tőlem mindent és mindenkit, ha akadályoznak szeretetedben, és add meg mindazt, legyen az akármilyen szenvedés és keserűség, ami szereteted végtelen szabadságához vezet. Mindenekfölött pedig ajándékozd nekem Szentlelkedet, a gyöngeségemben megmutatkozó erőt.

Évközi 28. hét

Kedd, I. évben

Róm 1,16-25; Lk 11,37-41

„Adjátok inkább oda a rászorulóknak azt, amitek van, és akkor majd mindjárt tiszták lesztek egészen!”

A külső és belső tisztaság szembeállítás a mai Evangéliumban nem a természetes piszoktól, illetve a lelki szennytől való megtisztulás ellentéte, hiszen a farizeusok által oly aprólékosan betartott tisztasági előírások rituális jellegűek voltak. Nem egészségi okokból mosták meg kezüket és tartották tisztán az edények külsejét, hanem mert nem akartak tisztátalanná válni azáltal, hogy tiltott dolgot érintettek, vagy hogy egy tisztátlan ember keze nyoma edényeiken maradt.

Jézus nyíltan nem ítéli el ezt a mózesi törvényből eredő szokást, de már azzal is felhívja a figyelmet elégtelen voltára, hogy ő maga elhanyagolja például az étkezés előtti rituális kézmosást. Amikor pedig ezzel megütközést vált ki vendéglátójából, rámutat a farizeusi gyakorlat legfőbb hibájára: hogy a szívet érintetlenül hagyja.

A külsődleges eszközökkel történő és a külvilággal szembeni tisztaságra törekvés azért veszélyes, mert a tisztaság tudatához vezet, olyan fensőbbrendűségi érzéshez, amely a valódi megtisztulás legfőbb akadály (amint az a farizeus és a vámos imádságából is kiderül).

Igazi megtisztulás csak belülről fakadhat, s nem a többi embertől való elkülönüléssel, hanem éppen a szívbéli feléjük fordulás, az irgalmasság cselekedetei által. Az alamizsnálkodás egymaga ugyan nem tesz szentté, de aki kitart az érdek nélküli szeretetben, aki viszonzás várása nélkül szétosztja javait, idejét, energiáját a rászorulóknak, az egészen biztosan eljut a szív tisztaságára, és bűnei bocsánatot nyernek. Az irgalmasság cselekedetei ugyanis nem csupán erkölcsösebbé, szociálisan érzékenyebbé alakítanak, hanem belülről formálnak át szinte szentségi erővel.

S az irgalmasságnak, az alamizsnálkodásnak annyi fajtája létezik, ahány emberi helyzet van. Ha ahelyett, hogy emberi okoskodásainkba beleveszve próbálunk kibújni a felelősség alól, észrevennénk az első adandó alkalmat, amikor valakivel észrevétlenül jót tehetünk, megtennénk az első igen komoly – és aligha emberfelettien nehéz – lépést az igazi életszentség felé.

Évközi 28. hét

Kedd, II. évben

Gal 5,1-6; Lk 11,37-41

„Csak a hit számít, amely a szeretet által tevékeny.”

A hitet kegyelemként kaptuk, szüleink és tanítóink által nevelődött bennünk, élővé és tevékenyvé azonban csak a szeretet által válhat. Nem elég tanulni a hit tételeit, nem elég naponta olvasni a szentírást és elmélkedni rajta, mert mindez semmit sem ér, ha hiányoznak életünkben a szeretet tiszta, ingyenes cselekedetei, melyeken keresztül hitünk kibontakozhatna és megerősödhetne.

Lehet, hogy itt van az alapvető hiba, lelkünk nagy betegsége? Lehet, hogy itt kell keresnünk hitbeli kételyeink, elbizonytalanodásaink okát? A Jézusba vetett hit minden más, még vallásos hittől is alapvetően különbözik, mert Jézus az Isten Fia, aki érettünk emberré lett. Ilyen soha nem volt és nem is lesz a vallások történetében. Ezért a keresztény hit csak akkor valódi és hiteles, ha szerzőjének és beteljesítőjének, Jézus Krisztusnak nyomdokaiba lépve, teljes önátadással gyakoroljuk az ingyenes és feltétel nélküli szeretetet.

Ez az hit, mely hegyeket mozgat. Értsük jól: Urunk természetesen nem fakírokat fölülmuló mutatványokra, a fizika törvényeit hatályon kívül helyező csodatételekre buzdít, amikor ezt mondja: *„Ha csak akkora hitetek lesz is, mint a mustármag, és azt mondjátok e hegynek itt: »Menj innét amoda!« – átmegy”,* hanem arra a tiszta, természetfölötti szeretetre, mely túlhaladja ezt a világot, s melynek képességét megkaptuk a szívünkbe árasztott Szentlélek által.

Hitbeli nehézségeid vannak, kételyek gyötörnek? Ne futkoss egyik lelkiatyától a másikig, ne menj még egy újabb lelkigyakorlatra, ne habzsold az ájtatossági könyveket, hanem tégy valami sokkal egyszerűbbet és kézenfekvőbbet: végezz észrevétlenül ingyenes szeretetcselekedeteket a környezetedben, próbáld elviselni, ha szeretetlenséget kapsz viszonzásul, és Jézussal egyesülve továbbra is, még jobban szeresd azokat, akik hálátlanok veled szemben. Ez fogja csipkerózsika-álmából fölébresztve élővé és tevékenyvé tenni hitedet, s egy szempillantás alatt elosztatni kételyeid ködét.

Évközi 28. hét

Szerda, I. évben

Róm 2,1-11; Lk 11,42-46

„Ezt meg kell tenni, azt meg nem szabad elhagyni!”

Ez a mondat több korai szövegtanúnál kimaradt, minden bizonnyal azért, mert nem tudtak mit kezdeni Jézusnak egy olyan kijelentésével, amely mintha a mózesi törvényt konzerválására kötelezne. De hát Jézus nem is megszüntetni jött a mózesi törvényt, hanem beteljesíteni! S ha a tized eredeti funkcióját nézzük, éppenséggel azt láthatjuk meg benne, amit Jézus oly sokszor számon kért különböző formában a farizeusoktól. A Második törvénykönyvben olvasható előírás szerint esztendőről esztendőre minden termés egytizedét az Úr szentélyébe kellett vinni, s ott elfogyasztani a levitával, akinek nem volt saját földje, háromévenként pedig ugyanezt a levitán kívül az idegeneknek, árváknak és özvegyeknek kellett odaadni.

Az igazságosság és irgalmasság cselekedete is volt az a gesztus, miközben a termésért minden javak Teremtőjének adtak hálát általa. Pusztán formális cselekedetté válva azonban elveszítette jelentését, és többé már nem az Istennel való kapcsolat elmélyítését és az abból fakadó emberszeretetet szolgálta, hanem csupán önelégült dicsekvésre adott alkalmat.

Meg kell tehát tenni azt a jót, amire az igazságosság és Isten szeretete nap mint nap felszólít, és nem szabad elhagyni azt a jót, amire az Egyház törvényei mint minimumra köteleznek. Az egyházi törvények és előírások nem hasonlíthatók a mózesi törvénynek az élet minden területét részletesen szabályozó utasításaihoz, de azt a keveset, amit meg kell tartanunk, ne hanyagoljuk el.

A péntek ma is az Úr Jézus kereszthalálára emlékeztető bűnbánati nap az Egyházban. Igaz, a hústól való tartózkodás csak Nagyböjt péntekjein kötelező, egyéb pénteken imádsággal vagy jócselekedettel kiváltható, mégis ajánlatos a böjti fegyelmet megtartani, szem előtt tartva, hogy nem az önsanyargatás kedves az Úr előtt, hanem az órá és szegényeire fordított figyelem. Akárcsak az ószövetségi tized esetében, nem elég megfosztanunk magunkat valamitől, hanem azt a rászorulóknak kell adni, így teljesítve, amit Isten kíván tőlünk: *„Irgalmasságot akarok, és nem áldozatot.”*

Évközi 28. hét

Szerda, II. évben

Gal 5,18-25; Lk 11,42-46

„A test cselekedetei nyilvánvalóak.”

Test és lélek Szent Pál szóhasználatában nem egyfajta platóni vagy buddhista ellentétpár, hanem az öntörvényű és az Isten Lelke szerinti élet szembeállítására szolgáló kifejezés.

Vagyis testi ember nemcsak az, aki testies (kicsapongó, parázna, fajtalankodó), hanem mindaz, aki – akár testi, akár lelki életében – Isten törvényei helyébe saját megromlott emberi természetének késztetéseit állítja, s így Isten nélküli, önközpontú, az örökkévalóságra érdemtelen életet él. Leleki ember pedig az, aki épp ellenkezőleg – akár testi, akár lelki életében – Isten felé gravitál.

Ennek fényében át kell értelmeznünk a „lelki élet” kifejezést is, mely igen sokak számára csak bizonyos kifejezetten vallási cselekedeteket jelent, mint amilyen az elmélkedés, imádság, szentírásolvasás. Holott Szent Pál szótárában – azaz valódi keresztény értelemben – a lelki élet nem kevesebb, mint teljes emberi élet, mégpedig a Szentlélek hatása alatt. A lelki élet tehát felölel minden emberi cselekvést, a testi cselekvéseket is. A szentségi házasságban történő szerelmes testi egyesülés például a lelki élet része, míg a kevélység, még ha lelki cselekvésben nyilvánul is meg, mindenestül a testi ember sajátja.

Jó külön odafigyelni a test cselekedeteinek Szent Pál-i felsorolásában szereplő bálványimádásra és babonásra, amely ma újult erővel kísérti a keresztényeket. A horoszkópkészítés, a jósoltatás, a kártyavetés, a reiki-beavatás és az ezekhez hasonlók mind a testi ember cselekedetei, aki tudva-tudatlanul, félig komolyan, félig játszva, de a világot isteníti és a sorsban hisz, nem pedig a szabad Isten titokzatos, a mi szabadságunkat is tiszteletben tartó gondviselésében. Eleinte mindez ártatlannak tűnik, de rejtetten behálózva lelkünket megrendítik hitünket és elkötelezettségünket a Szentháromság egy Isten iránt.

Ellenben *akik Krisztus Jézushoz tartoznak, keresztre feszítették testüket* (önző énjüket) *szenvédélyeikkel és kívánságaikkal együtt.* Ez a megfeszítettség nem állandó idegfeszültséget jelent és végképp nem beteges önkínzást, hanem egyrészt a bűnös önzés teljes feladását, másrészt a Krisztushoz való hasonlóságot, amelynek lényege a boldogító Isten-szerelem és a feltámadás már itt a földön egy új és örök életre. Ez az az élet, amely ellen nincs törvény, mert fölötte áll e világ minden törvényének – egyetlen törvénye az el nem múló, legyőzhetetlen, őseredeti és mindig új szeretet.

Évközi 28. hét

Csütörtök, I. évben

Róm 3,21-30; Lk 11,47-54

„Az írástudók és farizeusok nagy felháborodásukban különféle kérdésekkel kezdték faggatni. Azon fondorkodtak, hogy rajtakapják valami olyan kijelentésén, amellyel vádolhatják.”

Nem baj, ha valakinek kérdései vannak a hittel, a vallással vagy a szentírás egyes kijelentéseivel kapcsolatban. Gyanús azonban az a kérdező, aki minduntalan a kényes kérdésekkel hozakodik elő, csak úgy sorolja azokat, sokszor minden összefüggés nélkül. Lehet, hogy ez csupán a felszínesség és fontoskodás jele, amellyel a vallási témákban való otthonosságát akarja bizonygatni, de legtöbbször nagyobb a baj: a kérdések özönét mint pajzsot tartja maga elé, hogy Isten igéje meg ne érinthesse szívét.

És innen már csak egy lépés, hogy védekezésből ellentámadásba menjen át, mintha magát Istent akarná következtetlenségen rajtakapva sarokba szorítani. A kérdésekből provokáció vagy számonkérés, szemrehányás lesz, megfelelni rájuk teljességgel reménytelen. Mint ahogy az őserdőt behálózó indák áthatolhatatlan szövevényével szemben csak a bozótvágo kés segít, úgy e kérdéseket is a gyökerüknél kell elvágni.

A pusztai atyák nem merültek bele teológiai okfejtésekbe és vallási vitákba. Egyikükről például följegyezték, hogy amikor egy híres teológus kereste fel, és különböző vallási kérdéseket tett föl neki, ő néma maradt és egyetlen szót sem felelt. Amikor tanítványa kissé szemrehányóan kérdőre vonta, miért nem méltatta szóra a nagyhírű tudóst, a remete így válaszolt: Nem értek én a teológiai kérdésekhez. Kérdezett volna csak a kísértésekről meg a bűnökről, arról tudtam volna neki mit mondani.

Vianney-i Szent János módszere is hasonló volt. Amikor valaki vallási problémákkal kereste fel, hogy vitatkozzon vele, ő gyözködés helyett felszólította, hogy őszintén gyónjon meg. És alighanem Kalkuttai Teréz anya is úgy reagált volna az ilyen jellegű kérdésekre, hogy magával vitte volna az illetőt az utcán heverő betegek és haldoklók közé.

Könnyen lehet, hogy kérdéseidre, melyekre logikai-értelmi úton oly régóta hiába próbálsz választ adni, mindjárt megkapod a feleletet, ha őszinte bűnbánatot tartasz és megnyitod szívedet Isten előtt.

Évközi 28. hét

Csütörtök, II. évben

Ef 1,1-10; Lk 11,47-54

„Testvéreim! Áldott legyen az Isten, Urunk Jézus Krisztus Atyja, aki minden lelki, mennyei áldással megáldott minket Krisztus által.”

Ki és milyen helyzetben kezdhet egy levelet ilyen szavakkal, anélkül, hogy kegyeskedőnek, túlságosan is „lelkinek” tűnne?

Egy mai főpásztori körlevél aligha. Ez az ünnepélyesség zavaróan hatna, és nem lenne hiteles. Még inkább így volna egy magánlevél esetében. De ha egy megyés püspök, mondjuk, a háború rettenetes évei után hasonlóan magasztos szavakkal indítaná pásztorlevelét, ha egy szent írna így egy másik szentnek, vagy ha valaki a rákos betegség utolsó fázisában a kórházban diktálná iszonyú kínok között ezeket a sorokat, azt hitelesnek éreznénk.

De hát nem ilyen határhelyzetben vagyunk mi is, csak elfödi előlünk a mindennapos teendők, gondok szürke porrétege és sikereink vakító csillogása? Annak a hatalmas, öröktől fogva elrejtett és most Krisztusban feltáruult isteni üdvözítő tervnek a kinyilatkoztatása, amely átfogja a teremtetést és a történelmet, az egész emberiséget és minden egyes embert külön-külön, nem egy a hangzatos vallási ideológiák közül, hanem az egyetlen valódi és lényeges üzenet az örök halál és átok világából szabadultak számára. Minden más üres fecsegés és farizeusi képmutatás. Ahogy a költő mondja, egyszerűen és megfellebbezhetetlenül:

*„Nem föld a föld.
Nem szám a szám.
Nem betű a betű.
Nem mondat a mondat.*

*Isten az Isten.
Virág a virág.
Daganat a daganat.
Tél a tél.
Gyűjtőtábor a körülhatárolt
bizonytalan formájú terület.”*

(Pilinszky János)

Évközi 28. hét

Péntek, I. évben

Róm 4,1-8; Lk 12,1-7

„Mint barátainnak azt mondom nektek: ne tartsatok azoktól, akik megölik a testet, de többre nincs hatalmuk.”

Jézus nem elrémiszteni akar, hanem bizalmat önteni belénk. Az első századok vértanúinak sokasága mutatja, hogy amit az Úr mint barátainak mondott, s amire maga is példát mutatott, tanítványainál megértésre talált. Az első keresztény szentek mind vértanúk voltak. Olyan eszményképek, akiknek példája és áldozata újabb és újabb megtérőket adott az Egyháznak.

Avilai Szent Teréz például, akit mostanában ünneplünk, még ennek az ideálnak bűvkörében élt. Hétesztendős sem volt, amikor rávette négy évvel idősebb bátyját, hogy szökjenek meg otthonról és menjenek a pogány mórok közé, hogy vértanúk lehessenek, mert ez az örökkévalóságba vezető legbiztosabb út. A vállalkozás persze nem sikerült, de ez a gyermekkori elhatározás is mutatja, mennyire az üdvösség elérésének vágya foglalkoztatta ezt a szép és világi hiúságokban elmerülni hajlamos lányt. Ez a vágy ösztönözte, hogy hajlama ellenére kolostorba lépjen (ismét csak szökve, mert atyja megtagadta a beleegyezést), és hogy negyvenévesen, bensőleg újjászületve, addigi élete helyett Krisztus életét kezdje élni.

Vajon ma miért nem eszmény a vértanúság? Hátunk mögött a huszadik századdal, melynek folyamán minden korábbinál több ember szenvedett – közvetlenül vagy közvetve hite miatt – vértanúhalált, miért marad ki a hitoktatásból, a keresztény nevelésből a vértanúság lehetőségére való felkészítés? Sikeres keresztények helyett nem szenteket kellene nevelnünk, persze az életszentségre törekvés élő példáját nyújtva nekik?

Mennyire más lenne fiataljaink hozzáállása a kísértésekhez és a bűnökhöz! Hogy eltűnne életükből a világ ízleléséhez és erkölcséhez való öntudatlan igazodás! A saját életükhöz való beteges ragaszkodás helyett betöltené őket az üdvösség utáni egészséges sóvárgás, amely nélkül a kereszténység nem lehet a föld sója és a világ világossága.

El a farizeusok kovászával, a Krisztus nélküli „keresztény értékekről” szóló üres frázisokkal! Legyünk szentek, akiknek élete és halála egyaránt Jézus Krisztusról tesz tanúságot e világ előtt!

Évközi 28. hét

Péntek, II. évben

Ef 1,11-14; Lk 12,1-7

„A Szentlélek a foglalója örökségünknek, hogy teljesen megváltva övéi legyünk az Isten fölségének dicsőségére.”

Ha az Atyaisten kevesebbet adott volna szent Fia által nekünk, a benne hívőknek, mint magát a Szentlelket, akkor az egész kereszténység mítosz lenne csupán, olyan szóbeli ígéret, amelyre semmiféle komoly isteni garancia nincs, utópia, elvont filozófia, sőt végső soron ámtítás, mert miközben beteljesedésről beszél, minden marad a régiben: Isten fenn trónol az egek egei felett, az ember pedig lenn a porban tengeti napjait, míg porrá nem válik maga is.

De minthogy örökségünk foglalója maga a Szentlélek, a legnagyobbat kaptuk: az Atya és a Fiú közös életét, erejét és dicsőségét. Isten a maga legbensőbb életét éli bennünk, de nem úgy, mint ahogy a konszekrált ostya benne van az áldoztatókehelyben, hanem úgy, hogy minket von be a Szentháromság közösségébe. A Szentlélek azzal, hogy hitet támaszt bennünk (s ennek köze van a feltámasztáshoz, mely szintén az ő erejében ment végbe), Jézus istenfiúságában részesít, s így az Atyaisten gyermekeivé tesz bennünket. A remény által olyan bizalmat ébreszt bennünk az Atya iránt, mint amivel Jézus, az emberré lett Fiúisten bízott az Atyában, még a kereszten haldokolva is. És olyan szeretetet, mint amivel ő szeretett minket, úgy, hogy életét adta értünk, győzelmet aratva a halál, a gyűlölet és a közömbösség felett.

Ami igazán lényeges, azt tehát már meg is kaptuk a foglalóval, a Szentlélek bennünk lakásával. Ami még majd a jövőben vár ránk, az minőségileg nem lesz új vagy más, csak teljesebb. Az utolsó napon testünk is feltámad, és részesül Isten Fiának dicsőségében, s ezután örökké élhetünk, mint Isten angyalai. De ez csak következmény. Most arra figyelj, hogy a Szentlelket, a legnagyobb isteni ajándékot birtoklod, vagy talán inkább, hogy ő birtokoljon téged. Ebből meríts erőt, lendületet, biztatást nap mint nap feladataid teljesítéséhez, kereszted hűségese hordozásához és senkivel meg nem osztható szenvedéseid elviseléséhez, Szent Pállal vallva, hogy *ennek az életnek a szenvedései nem mérhetők az eljövendő dicsőséghez, melynek részesei leszünk*, sőt egy kicsit már vagyunk is.

Évközi 28. hét

Szombat, I. évben

Róm 4,13.16-18; Lk 12,8-12

„Aki az Emberfia ellen szól, bocsánatot nyer, de aki a Szentlelket káromolja, az nem nyer bocsánatot.”

Minél közelebb van az ember Istenhez, istenkáromlása annál súlyosabb. Ádám és Éva olyan közelségben élt Istennel a Paradicsomban, hogy Isten elleni lázadásuk bűne szakítás volt egyben, melynek következtében az ember távol került Istentől. Ebben az eltávolodott világban elkövetett bűnei már nem okozhatnak egy újabb egyetemes szakadást, újabb eredeti bűnt, hiszen *értelme elhomályosodott, és akarata rosszra hajlóvá vált.*

Ahogy azonban Isten kezdeményez, és közeledni kezd a bűnbe esett emberhez, Ábrahámhoz és ivadékaihoz, az ember felelőssége is újra nő, egészen addig, míg Isten szinte elképzelhetetlen közelségbe került, amikor a második isteni személy, az egyszülött Fiú emberré lett értünk. De még ez sem a legnagyobb közelség itt a földön. Pünkösdkor saját szeretetét, isteni életét árasztotta szívünkbe Szentlelke által, felülmúlva azt az állapotot, amelyben Ádámnak és Évának része volt.

Aki a Szentléleknek áll ellen, az élettel szemben védekezik, és Isten mindenható szeretete sem képes megmenteni, ha ő nem akarja. A Szentlélek elleni bűn Isten végső közeledésére mondott határozott „nem”. Nem a gyarlóságból, gyöngeségből elkövetett bűnökről van itt szó, hanem az egyszer már felismert végtelen isteni szeretet elutasításáról. Hogy van-e olyan ember, aki idáig eljutott és ebben az utolsó pillanatig ki is tartott, azaz szabadon a kárhozatot választotta, nem tudhatjuk. De azt igen, hogy széles út vezet ebbe az irányba. Erre lép az, aki érveket kovácsol, ideológiát gyárt, hogy miért nem fogadja el magára nézve kötelezőnek Krisztus vagy az Anyaszentegyház tanítását, erkölcsi parancsait, szentségi rendjét (különösen is a szentgyónást illetően).

De aki nap mint nap segítségül hívja a Szentlelket, és sugallataira hallgatva igyekszik konkrétan változtatni életén, az a szentség felé vezető keskeny, de biztos úton halad, s minden bizonnyal célba is ér.

Évközi 28. hét

Szombat, II. évben

Ef 1,15-23; Lk 12,8-12

„Urunk, Jézus Krisztus Istene, a dicsőséges Atya adja meg nektek a bölcsesség és kinyilatkoztatás Lelkét, hogy megismerjétek őt.”

Hajnalok hajnalán, amikor még sötét van és mindenki alszik, mintegy Jézus sírjához megyek ki, amikor kézbe veszem a szentírást. A napi olvasmányok a leplek, melyekbe testét csavarták. Megdöbbenve tapasztalom, hogy a sír üres, a leplek alatt nincs senki. Rémületes ez az üresség, mely az írásokból táton, és saját benső ürességemhez társulva már-már kétségbe ejt. Megízlelem a Szentlélek nélküliség állapotát, amilyen sötét, pusztaság és kietlen világ volt a teremtés hajnalán, mielőtt Isten Lelke lebegett volna a vizek fölött. Maga a szentírás is élettelen szöveg önélkü, sőt még annál is rosszabb, mert a betű öl, csak a Lélek az, aki él.

Azonban jön Húsvét hajnalának angyala, és figyelmeztet: *„Miért keresed a holtak között az élőket? Nincsen itt, feltámadt!”* Nincsen a mindennapi rutintól elszürkített bibliaolvasásban, nincsen a pusztán elméleti szövegmagyarázatban, nincsen a saját életem igazolását kereső értelmezésben. A szentírásban jelenlévő Urat nem tarthatja fogva az én szűkös gondolat- és érzésvilágom sírja. Krisztus a Bibliában is a Szentlélek által él. A Szentlélek támasztja fel minden alkalommal a mondatok és szavak sírboltjából, ha valóban vele akarok találkozni. Pontosabban engem támaszt fel halottaimból, engem emel fel abba a magasságba, ahol ő van s ahonnan a sugalmazott szentírási ígék valók.

S amit ilyenkor kapok, az elmondhatatlanul több, mint amit vártam. Nem tudományos meglátás, nem elvont tanítás, hanem elmémet megvilágosító kicsi fénysugár a roppant feketeségben, szívemet lánggra lobbantó apró szikra, melyről tüzet fog egész bensőm. Nem ezt tapasztalták meg az emmauszi tanítványok is, hallgatva a feltámadt Krisztus szentlelkes exegezését?

De jó is volna, ha újra és újra így találkoznánk a szentírásban Krisztussal! Ehhez kérjük a Szentlelket, hogy lelkünkben világosságot gyűjtsen, s így végre megértsük, ne csupán az eszünkkel, hanem egész lényünkkel, hogy milyen reménységre hívott meg minket az Atya, hogy milyen gazdag az a fölséges örökség, amelyet a szenteknek, vagyis nekünk készített, és hogy milyen mérhetetlenül nagy a hatalma fölöttünk – olyan nagy, hogy a halálból is feltámaszt, és Fiával együtt dicsőséges jobbjára emel.

Évközi 29. hét

Vasárnap, A évben

Iz 45,1.4-6; 1Tessz 1,1-5b; Mt 22,15-21

„Testvéreim, kiket az Úr szeret! Jól tudjátok, hogy választottak vagytok!”

A mai Olvasmány tanúsága szerint Isten nem csupán a benne hívőket, a szenteket választhatja ki és használhatja föl terveinek véghezvitelében, hanem olyanokat is, mint Kürosz perzsa király, aki hazaengedte a fogságból a választott népet. Isten kezében van a hatalmasok szíve, s bár meghagyja szabad akaratukat, titokzatos módon mégis üdvösségtervének szolgálatába állítja döntéseiket és cselekedeteiket.

Mekkora különbség azonban, ha Istennek nem öntudatlan eszközei vagyunk csupán, hanem tevékeny munkatársai! *Mi tudjuk, kinek szolgálunk!* Elgondolkodtál már azon, hogy milyen örömteli, boldogító tény az, hogy tudod, kinek és milyen ügyet szolgálsz? Hogy gondolataid, szavaid, tetteid és szenvedésed is ugyanabba a meghatározott irányba mutatnak, s így van értelmük, céljuk?

Persze ez nem jelenti azt, hogy ismerjük az isteni üdvösségterv minden apró részletét, rejtett összefüggését. Sokszor saját fáradozásunk kézzelfogható eredményét sem látjuk. Ezért aztán bennünket is megkísért az elbizonytalanodás, a lehangoltság, a keserűség.

Ebbe azonban nem szabad belenyugodni. Ha átadod magad a lemondó beletörődés hangulatának, vétkezel az Isten ellen, aki szeret és kiválasztott téged, és egyre jobban sodródsz az értelmetlenség felé. Szítsd fel magadban a bizalmat, hogy ha Isten megbízott, te pedig tudatosan vállaltad az ő szolgálatát, akkor biztosan jó ügybe vont bele téged, és igényli a te közreműködésedet. Ne az legyen a legfőbb gondod, hogy hol és mit tegyél, hanem hogy mindig Isten rendelkezésére állj, egészen átadd neki önmagad. Az ő képmását hordozó pénzdarab vagy, amellyel neki tartozol, ne légy hát elguruló, elvesztegetett garas, hanem add neki magad egészen!

Ne bánkódj, ha feladatod, amelyet éppen most végezned kell, oly kevésbé tűnik „lelkinek”. A leghétköznapibb, leginkább lenézett munka is lelkivé válik, ha jó lélekkel, az Istennek való odaadás örömeivel végzed.

Évközi 29. hét

Vasárnap, B évben

Iz 53,10-11; Zsid 4,14-16; Mk 10,35-45

„A mi főpapunk nem olyan, hogy ne tudna együttérezni gyöngeségeinkkel, hanem olyan, aki hozzánk hasonlóan mindenben kísértést szenvedett, a bűntől azonban mentes maradt.”

A mi fogalmaink szerint az, aki erős, nem tud együttérezni gyöngeségeinkkel; az, aki tökéletes, nem tudja elnézni, hogy mi tökéletlenek vagyunk; s az, aki büntelen és tiszta, nem is tudja elképzelni, mik azok a kísértések, melyek nap mint nap leselkednek ránk. Úgy gondoljuk, csak az tud megérteni bennünket, aki maga is ugyanazzal a nehézséggel küszködik, mint mi, s csak az tud igazán együttérezni velünk és segíteni rajtunk, aki egyszer-kétszer maga is elbukott.

A mai Szentlecke fényében ezt a közkeletű tévedést le kell lepleznünk és el kell vetnünk. Ha Jézus Krisztus emberebb ember lehetett volna és jobban átérezhette volna gyöngeségeinket a bűn megismerése által, egészen biztosan követett volna el bűnt. Csakhogy a bűn nem emberségünk, hanem csak megromlott emberi természetünk velejárója. (Kodály Zoltán mondta, hogy ha tévedni emberi dolog, nem tévedni még inkább az. Ennek mintájára mondhatjuk azt is, hogy ha vétkezni emberi dolog, nem vétkezni még emberibb.) Más a helyzet a kísértéssel. Ha Krisztus mentesült volna a próbatételtől, nem lehetett volna igazi ember, s nem is tudna együttérezni velünk. A mai nap örömhíre ezzel szemben éppen az, hogy ő is kísértést szenvedett, akárcsak mi, de mivel nem engedett neki, van ereje, hogy minket is megszabadítson. Mert Jézus Krisztus nem az emberfölötti ember csodálatra méltó, egyszersmind félelmetes ideáljának megvalósítója, hanem ennél sokkal több: a valódi erő, a valódi tökéletesség, a valódi büntelenség és tisztaság megtestesítője.

Csak az az igazán erős, tökéletes és tiszta, aki együtt tud érezni mások gyöngeségeivel. A többiek legfeljebb erősnek, tökéletesnek és tisztának mutatják magukat, s közben elítélik azokat, akik gyöngék, tökéletlenek és tisztátalanok, éppen azért, mert ha megpróbálnának együttérezni velük, szembe kellene nézniük saját gyöngeségeikkel, tökéletlenségeikkel és tisztátalanságaikkal is. Akik meg elnézők mások gyarlóságaival szemben, legtöbbször maguk is ugyanannak vagy hasonló gyöngeségnek a rabjai.

Jézus Krisztus nem elnéző: ő szabadító. Nem úgy tesz, mintha nem volna bűnünk, hanem megszabadít bűneinktől. Nekünk csak annyit kell tennünk, hogy bizalommal elébe járulunk, tudva, hogy ő, aki *áthatolt az egeken*, át tud hatolni a mi gyarlóságunk sötét fellegein is, és engedjük, hogy gyöngeségeinken keresztül megmutatkozzék az ő halhatatlan ereje.

Évközi 29. hét

Vasárnap, C évben

Kiv 17,8-13; 2Tim 3,14-4,2; Lk 18,1-8

„Mózes karja kitárva maradt napszálltáig. József pedig kardélre hányta az amalekitákat.”

A népért szüntelenül közbenjáró kiterjesztett karú Mózes – nyilvánvalóan Krisztusra utalva, aki a kereszten szélesre tárva karjait közbenjáróvá lett az Atyánál, nemcsak a zsidó népért, hanem minden emberért – az életszentségtől sugárik: attól a valóságtól, hogy élő kapcsolatban van az élő Istennel. A szentírás szűkszavú, népi üvegfestményszerűen naiv leírása hiteles! Ugyanakkor színpadon megjeleníteni mindezt a lehetetlenséggel határos, mert nem elég ezt a mozdulatot pontosan utánózni, a szentséget is sugározni kellene, ehhez pedig a legnagyobb színészi tehetség is kevés. Egy szentet megformáló színész mindent átélhet a szentből, kivéve a legfontosabbat: magát a szentséget. A szentséget ugyanis – ahogy Pilinszky fogalmaz – nem lehet átélni, csak megélni.

Mondják, nem egy színész, aki színpadon vagy filmen szentet alakított, a próbák, a forgatás során megtért. Otthagyta a színházat, a filmezést, és kolostorba vonult, vagy megmaradt a pályán, de egészen másképp folytatta életét. Amint rádöbbsen arra, hogy a szentség nem megjeleníthető pusztán színészi beleéléssel, túlnőtt mesterségén, és elkezdte megélni, vagy inkább egyszerűen csak élni a szentséget. De hát nem arra való lenne mindenfajta művészet, hogy a művészi szépség és a belőle fakadó katarzis által a szentség felé lendítsen? Ha a szépség soha nem találkozik a szentséggel, akkor kísértetté válik, ha viszont találkozik, elvész, feloldódik benne, mert a legszebb szépség a szentség.

Mi, hívők folytonosan ki vagyunk téve a kísértésnek, hogy csupán átéljük a szentséget, ahelyett, hogy valóban élnénk. Áhítatos érzésre, ünnepi hangulatra vágyunk, s magunkra erőltetett komolysággal mondjuk imáinkat. Persze, kell az összeszedettség, a törekvés, de hitelesen imádkozni csak szívből lehet. Az öreg Mózes ott fenn, a hegyen képtelen lett volna szépen megfogalmazott imádságot mondani, miközben lélegzetvisszafojtva nézte népe küzdelmét. Szíve a néppel volt, s ahol a szíve, azt tudja imádságban Isten elé vinni az ember – akár szavak nélkül is.

Az életünket kell imádkozni. Ha mindig másutt jár az eszed, mint amire figyelni szeretnél, akkor azt tárd Isten elé, ami elvonja a figyelmedet az imádságtól. Hiszed, hogy Isten kezében tartja életedet, minden nehézségével, bukdácsolásával, emberileg megoldhatatlan helyzetével? Mert ilyen, az Istenbe vetett feltétlen és határtalan bizalmon alapuló hitet fog keresni a földön a visszatérő Emberfia. Talál-e vajon?

Évközi 29. hét

Hétfő, I. évben

Róm 4,20-25; Lk 12,13-21

„Mi is igazzá válunk, ha hiszünk Istenben, aki feltámasztotta Urunkat, Jézus Krisztust.”

A szellemi becsületességhez hozzátartozik, hogy az Egyházon belül és a kívülállók számára is teljesen egyértelművé tegyük, hogy az a keresztény, aki abban az Istenben hisz, aki Jézus Krisztust a halálból feltámasztotta. Minden más meghatározás, amelyből ez a húsvéti hit kimarad, önmagunk és a világ becsapása. Nem szabad megengedni, hogy másért tartsanak bennünket kereszténynek, ám ehhez előbb az kell, hogy befelé megtörténjék az új evangelizáció, mely a keresztények nagy tömegében tudatosítja a hit lényegét, eredetét, forrását, magját.

A katolikus templomok külső és belső kialakítása, az egyházművészet és mindenekelőtt az igehirdetés ennek szolgálatában kell hogy álljon. A papokra nagy feladat vár, mert a szentmise meg kell őrizniük annak, ami: forrásnak és csúcspontnak, szemben azokkal, akik túlbuzgóságukban minduntalan kommentárokkal, egyénieskedő közbevetésekkel és magyarázatokkal szakítják meg a szentmise menetét, vagy ami még károsabb, rosszul értelmezett pasztorációs szándéktól vezetve a legfantasztikusabb produkciókkal próbálják becsalogatni a híveket a templomba. Ügyködésüket látva az embernek az az érzése támad, mintha szándékosan azon igyekeznének, hogy a hívek figyelmét elvonják Jézus Krisztus Húsvétjának ünneplésétől. Az oltár szolgái ne hagyják, hogy bármi eltakarja a lényegét. A szentmise szövegébe és a szent cselekményekbe ne keverjenek oda nem illő, esetleges és ötletszerű elemeket, melyek idegenek a liturgiától, s megbontják az istentisztelet rendezettségét.

A szentmise szent szertartásai nem pusztán emberi kreációk, hanem a Szentlélektől sugallt, évszázadok során kikristályosodott formák, melyek szervesen hozzátartoznak a misztériumhoz, annak külső megjelenítői és közlői. Ha ezeket valaki divatos piár-technikákkal cseréli fel, ha a szent kultuszból előadóestet vagy bulit csinál, nem csupán a misztérium iránti érzéketlenségét árulja el, de annak felelősségét is magára veszi, hogy a hívek elől elzárja a Krisztus-hit legbővizűbb forrását, langyos, cukros limonádét kínálva helyette.

Mert hitünket az Atyaistenben és az ő egyszülött Fiában, Jézus Krisztusban, akit a Szentlélek erejével feltámasztott a halálból, nem elég a hittanórán megalapoznunk, hanem mindennél fontosabb az élő kapcsolat hitünk misztériumával, amely csak a szent kultuszban, a szentmisében és az Egyház többi szertartásaiban valósulhat meg.

Évközi 29. hét

Hétfő, II. évben

Ef 2,1-10; Lk 12,13-21

„De a végtelenül irgalmas Isten azzal mutatta meg nagy szeretetét irántunk, hogy Krisztussal életre keltett minket is, akik bűneink miatt halottak voltunk.”

Ez a de szócska arra a radikális szembeállításra utal, melyet Isten kegyelme művel az ember életében Jézus Krisztus által.

Három egymásra épülő réteget vehetünk itt észre. A felszín: a világ szokásai szerint való élet, ez alatt húzódik a vétkek és bűnök rétege, a legmélyebb valóság azonban a gonosz lélek uralma.

Vigyázz! A világ szokásai sokszor vonzóak, és első pillantásra úgy tűnhet, a keresztény erkölcs szempontjából sincs bennük semmi kivetnivaló. Ne feledd azonban, hogy a názáreti Szent Család életére nem volt jellemző az a könnyed, gondtalan életvitel, amely a fogyasztói társadalom sajátja, miközben nap mint nap ezrek és ezrek halnak éhen. A szentek életében nyoma sincs azoknak a szokásoknak, melyeket minden további nélkül elfogad a mai közízlés és szentesít a modern európai morál: egy kis flört, jókedvű italozás, kihívó öltözködés (különösen nyáron), állandó dübörgő zene, a világi törvények ügyes kijátszása és az isteni parancsok sajátos értelmezése... Vedd csak sorra a manapság divatos viselkedési formákat. Nem ismeresz magadra, egy kicsit sem, a mai Evangélium gazdagjában? Mi a bűne ennek az éppenséggel a mai világ értékrendjét megtestesítő embernek? Látszólag semmi, mégis esztelennek mondatik. Vizsgáld meg a világ szokásait, és ismerd fel, hogy ezek a szokások bár ártatlannak látszanak, szinte önműködően „termelik ki” magukból a bűnt (mint ahogy egy más szokásrendszer, a názáreti ház például, az erényeket!).

Ismerd fel és valld meg bűneidet, melyek észrevétlenül keresztül-kasul behálóztak indáikkal. De ne ragadj le a bűnök rétegénél. Mögöttük a gonosz lélek akar tökéletes és teljes uralomra jutni életedben: „*Ha leborulva imádsz engem...*” – ugye, ismerősek ezek a végső, nyílt szavak?

Három szinten folyik tehát a küzdelem.

Mindenekelőtt szakíts a világ szokásaival, és alakítsd ki helyettük mindennapjaidban a keresztény lét szokásait. Nemhiába nevezték a régi szerzetesi szabályokat *consuetudinesnek*, szokásoknak, kétezzer éves állandó elemeket tartalmaznak, melyeket a házas életformára éppúgy alkalmazni lehet, mint a kolostori életre. Másodszor, elszántan tarts ki a bűnök elleni küzdelemben, hadat üzenve a beléd rögződött rossz hajlamoknak s helytállva a kísértések idején. Harmadszor pedig, mondj tudatosan, kíméletlenül és egyértelműen ellent a gonosz szellemnek.

Évközi 29. hét

Kedd, I. évben

Róm 5,12.15b.17-19.20b-21; Lk 12,35-38

„Boldogok azok a szolgák, akiket Uruk érkezése ébren talál. Bizony, mondom nektek, felövezi magát, asztalhoz ülteti őket, körüljár és felszolgál nekik.”

A legnagyobb baj, hogy sokan eleve lemondanak a szentségről, meg sem próbálkoznak vele. Ha nem állnak rajthoz, hogy is juthatnának célba? Hogyan győzhetnének, ha el sem indulnak? Azt hiszik, hogy a szentség emberfeletti erőfeszítést kíván. Hogy csak azon kevesek kiváltsága lehet, akik elég erősek, kiválóak és alázatosak hozzá, az átlagember számára azonban elérhetetlen magasságban van.

Jó lenne végre tisztázni, hogy senki sincs, aki szentnek születik. Helyzetünk önmagában reménytelen, mert az eredeti bűn következtében mindannyiunk osztályrésze a halál, és mégis emberfeletti reménységre jogosító, mert Jézus Krisztus halála és feltámadása az örök életet szerezte meg nekünk. A képességek, hajlamok, belső fogyatékok és külső adottságok nem javítják és nem rontják esélyeinket.

Mi tehát a szentség titka? Nem az emberfeletti erőfeszítés, hanem a szüntelen Krisztusra figyelés. A szentség nem egyéb, mint a keresztségkor megkapott megszentelő kegyelem megőrzése, amely szinte magától bontakozik ki bennünk, ha szívünk állandóan Krisztusra figyel. Csak a mai napot, a jelen pillanatot kell néznem, nem az egész pályát. Mindig csak ma kell hűségeselem maradnom, és csak a mai kísértést kell legyőznöm, észrevéve, hogy nincs elmosogatva, gondolva arra, hogy a feleségem milyen színű virágot szeret, jó képet vágva akkor, amikor az unokáim váratlan érkezése felborítja megszokott napirendemet, és lenyelve egy sértő szót, rosszmájú megjegyzést, amivel jólesne megcsipkedni a másikat.

Hogy a szentek élete unalmas, csupa lemondás, önsanyargatás? Ugyan! Ki látott már savanyú arcú szentet? Ha volna ilyen, az nem szent, legfeljebb szentfázék. A szentek élete derűs, tartalmas és a legkevésbé sem egyhangú, mert nincs nagyobb, izgalmasabb kaland, mint a mindhalálíig tartó hűség. Nézz csak meg egymás mellett megöregedett, sugárzó arcú házastársakat! Hogyhogy nem untak egymásra annyi év alatt? Nézz csak meg idős szerzeteseket, akik végigélték a feloszlátás és az újrakezdés minden kínját! Hogyhogy nem keseredtek meg?

Nincs könnyebb és ugyanakkor érdekesebb, változatosabb út, mint a szentség útja, ha egyszer belevágsz és mindennap kitartasz rajta. S az út végén vár az igazi meglepetés: bár semmi különöset, óriási erő kifejtést igénylőt nem tettél, az Úr mégis asztalához ültet, körüljár és ő maga szolgál ki téged.

Évközi 29. hét

Kedd, II. évben

Ef 2,12-22; Lk 12,35-38

„Egykor Krisztus nélkül éltetek, reménység híján... Most azonban ti, akik egykor »távol« voltatok, Krisztus Jézusban »közel« kerültetek, Krisztus vére árán. Ő a mi békességünk.”

Három nagy valóság hiányzik a hitre nem jutott ember életéből: Krisztus, a reménység és a békesség; s ez a három egy, mert ahogy a mai Szentleckeiben Krisztus a mi békességünknek mondatik, más helyen azt találjuk, hogy Krisztus a mi reménységünk. Valójában tehát a békére és reményre szomjazó ember nem valamire vágyik, hanem magára Jézus Krisztusra.

Van persze valamiféle reményük a Krisztust nem ismerőknek is, a pogányok hittek egyfajta túlvilági életben, ahol a lélek árnyként él tovább, ez a sápadt reménység azonban össze sem hasonlítható azzal az új reménységgel, melyet Húsvét hajnala ragyogtatott fel a testében megdicsőült Jézus Krisztusban. A keresztény reménység nem azonos az Ószövetségben fokozatosan kibontakozó reménykedéssel sem, amely abban állt, hogy az igazak az idők végén majd feltámadnak: a kereszténység abban remél, ami már megtörtént és végbement Jézus testének megdicsőülésében. Ezért a mi reménységünk tárgya nem is a világvégi feltámadás, hanem maga az Úr Jézus Krisztus!

Különösen is felragyog ez a misztérium elhagyatottságod fekete éjszakájában, amikor lehullottak a csillagok és a hold sem világít, amikor igazságtalannak érzed a sorsod, és talán létezésed értelmét is megkérdőjelezed. Szabad-e feladnod ilyenkor a reményt? Nem Jézusodat tagadnád meg, árulnád el, gúnyolnád ki és feszítenéd keresztre újból a reménység elutasításával? Hiszen ő maga a mi reménységünk, amely nem csal meg soha. Ne félj és ne nyugtalankodj hát! Ő nem hagy cserben téged, soha meg nem feledkezik rólad, és soha el nem hagy – pótolhatatlan vagy számára a szeretet isteni titkának örvénylő mélységeiben. Mert Krisztus a mi békességünk is, mivel a személy, a valaki sohasem nyugodhat meg a tárgyakban, a személytelen dolgokban, a valamiben, csak egy másik személyben, szívének végső nyugalomát pedig csak a végtelenül és örökké szerető személyek közösségében, a Szentháromság egy Istenben lelheti meg.

Övezd fel hát magad a mai Evangélium szolgáját követve, gyűjtsd meg szívedben a Jézus eljövételébe vetett reménység gyertyáját, és várj a te Uradra. Ha így cselekszel, s nem engeded át magad az elkeseredés és kétségbeesés parttalan érzéseinek, a legkilátástalanabb helyzetben is megtapasztalod azt a békességet, amely nem más, mint Jézus Krisztus titokzatos jelenléte, végső eljövetele előtti kegyelmi látogatása.

Évközi 29. hét

Szerda, I. évben

Róm 6,12-18; Lk 12,39-48

„De ha a szolga mondja magában: » Uram bizonyára késni fog«, és elkezd verni a többi szolgát és szolgálót, eszik-iszik meg részegeskedik, és megérkezik ennek a szolgának az Ura olyan napon, amikor nem is várja, és olyan órában, amikor nem gondolja, bizony kegyetlenül megbünteti, és a hűtlenek sorsára juttatja.”

A Krisztusra való várakozás nem valami ettől a világból elszakadt, életunt jövőbe révedés, hanem az élet valamennyi szeletét átható és alakító mindennapi program. Mert bár azt várjuk, akinek eljövetelekor ez a látható világ elmúlik és valami új valósul meg, várakozásunk mégis e látható világgal összefüggésben mutatkozik meg és bontakozik ki.

Nem az várakozik jól, akinek már elege van a földi életből, megsértődött embertársaira és megcsömörlött az élvezetektől, hanem aki emberi kapcsolatait és a világ javaihoz, gyönyöreihez való viszonyát is Krisztusra vonatkoztatja, és az ő eljövetelének napjához igazítja. Igaz, hogy a szentségre mindig csak a mai napon kell törekedni, de ez nem jelenti azt, hogy nem kell kilátni a mai napból. Az óceán közepén haladó hajóról ugyan nem látszik még a hosszú napok, hetek múlva elérendő úticél, a térképek és az iránytű segítségével mégis lehet tudni az irányt, amit napról napra tartani kell, hogy célba érjenek.

Aki csak a mai napot látja, és elfeledkezik arról a napról, amikor Ura visszatér, az elveszíti tájékozódási képességét, és a pillanat rabja lesz. Ez áll a modern hedonizmus hátterében, amely a másikon való uralkodással, az élvezetek habzsolásával és a kábítószerrel próbálja önmaga előtt leplezni célt tévesztettségét és távlatnélküliségét, amit hazugul szabadságnak nevez. Olyan ez a szabadság, mint a kapitány és kormányos nélküli hajóé, mely addig szeli „szabadon” a habokat, míg csak zátonyra nem fut és el nem süllyed az óceán fenekére.

Aki azonban kezdetben talán csak az Úrtól való félelem miatt engedelmeskedik, és kitart abban, amivel Ura megbízta, annak az engedelmesség lassan szívbélivé és örömtelivé válik, várakozása pedig édes sóvárgássá az Úr után.

Évközi 29. hét

Szerda, II. évben

Ef 3,2-12; Lk 12,39-48

„Nekem, az összes szent közül a legkisebbnek jutott osztályrészül az a kegyelem, hogy Krisztus felfoghatatlan gazdagságát hirdessem a pogányoknak és megvilágosítsak minden embert.”

Ha kis kegyelmet kapsz Istentől (bár a kis kegyelem is nagy, csak nem értékeljük eléggé), attól még tarthatod magad nagyra (mert az ember hajlamos saját érdemének tulajdonítani azt is, hogy Isten kegyelmében részesült), ha azonban megkapod a legnagyobb kegyelmet: Krisztus felfoghatatlan gazdagságának ismeretét, illetve ha végre rádöbbsz, mit is kaptál ezzel az ajándékkal, akkor egészen bizonyos, hogy a szentek, vagyis az Egyház tagjai közül a legkisebbnek és a legnyomorultabbnak fogod magad tartani (s persze a legboldogabbnak is).

Márpedig, ha hiszel Jézus Krisztusban, az Isten Fiában, akkor felfoghatatlan gazdagságát is birtokolod, csak hát, sajnos, nem ez a te életed, hanem valami más, valami sokadrangú és lényegtelen dolog. Ha szíved nem Krisztus misztériumában dobog, ha nem mindened még az, aki valóban a mindened, akkor csak saját magadat hibáztasd amiatt, hogy úgy érzed, te nem is kaptad meg Jézus Krisztus főséges ismeretét és kifogyhatatlan gazdagságát.

Miért is félsz valójában belebocsátkozni az ő végtelen gazdagságának tengerébe? Félsz, hogy valóban a legkisebb leszel, Isten „vakító szegénye” (Vasadi Péter), akinek Jézus Krisztuson kívül semmije sincs? Megriaszt, hogy a világ kinevet és eltaszít magától? Vagy attól tartasz, hogy lelepleződik az ocsmány büneidnél is szégyenletesebb hálátlanságod? Esetleg attól, amit a mai Evangélium utolsó mondatával üzen az Úr: *„Aki sokat kapott, attól sokat követelnek, és akire sokat bízta, attól többet kérnek számon”?*

Ne félj vállalni a Krisztushoz tartozás méltóságát s annak valamennyi következményét. Miért ne hirdethetnéd te is szavaiddal és tetteiddel, egész életeddél kortársaidnak Krisztust, a legkülönbözőbb módokon és helyzetekben? Persze, csak ha valóban elmerültél Krisztus felfoghatatlan gazdagságában. Ez a hitelesítő pecsét, nem a teológiai diploma vagy a papszentelés. Az a szolga, aki csupán egy előírt tervet teljesít, hiteltelen, de akit Krisztus szeretete sürget, akinek Krisztus titka az élete, az nem az, s ha a földön megpróbáltatások várnak is rá, már itt részese annak a gazdagságnak, amit nem cserélne el semmiért a világon.

Évközi 29. hét

Csütörtök, I. évben

Róm 6,19-23; Lk 12,49-53

„Azért jöttem, hogy tüzet gyújtsak a földön. Mi mást akarnék, minthogy lángra lobbanjon? Azt gondoljátok, azért jöttem, hogy békét hozzak a földre? Mondom nektek, nem azt, hanem szakadást.”

Elhamarkodott és téves volna, ha a mai Evangélium második feléből akarnánk megérteni az elsőt. Ha a szakadást és megoszlást hangsúlyoznánk, és szektás módon ebben látnánk az evangélium radikális követésének hitelesítő jegyét.

Először is: a családtagok egymás ellen fordulásáról szóló kijelentés a prófétáktól idézett kép, amely azt fejezi ki szemléletes módon, hogy az ítéletet napjának közeledésével senki sem kerülheti el az egyértelmű állásfoglalást. Jézus arra figyelmeztet, hogy Isten országával kapcsolatban nem maradhat senki sem semleges, nem adhat nagyvonalúan mindkét félnek igazat, megmaradva a kényelmes pártatlanságnál.

Döntést kell hozni, és ez bizony fájdalmas szakításokba is kerülhet. Ennek a döntésnek azonban nem lehet más az alapja, mint a tiszta szeretet, amelyről Jézus mint tűzről beszél a mai Evangéliumban. Nem a szakadást kell tehát keresni, hanem megalkuvás nélkül ezt a szeretetet választani, vállalva vele a szenvedést is, amelyre Jézus a megtisztító keresztség említésével utal.

Adjátok most magatokat az igazság szolgálatában az életszentségre! – szólít fel a mai Szentleckében az Apostol, s ezt kiegészíthetnénk még John Henry Newman ifjúkori jelmondatával: *„Életszentség inkább, mint béke!”* Nem az a cél persze, hogy a békétlenséget keressük, főleg nem szereteteink körében. De ha megalkuvás nélkül, hamis békességre törekvés nélkül átadod magad az életszentségre, elkerülhetetlen, hogy megoszlás támadjon körülötted. A szentségre törekvés vágya önmagában elég, hogy idegesítsen és ellened hangoljon egyeseket.

De ezt ne igazolásként fogadd, hogy máris szent vagy. Azért részesültél Krisztus mindent lángra gyújtó szeretetében, hogy szeresd azokat is, akik ellened fordultak. Ez fog megtisztítani és tökéletessé tenni, s elvezetni arra a békére, amelyet Jézus azoknak ad meg, akik nem szüntek meg belső küzdelmet folytatni az önzés, a gyűlölet és mindenfajta megalkuvás ellen.

Évközi 29. hét

Csütörtök, II. évben

Ef 3,14-21; Lk 12,49-53

„Meghajtom térdemet az Atya előtt: tőle származik ugyanis minden közösség az égben és a földön.”

Így kezdi Szent Pál azt a fönséges imádságot, amellyel az Atyától való közösségért, az Egyházért, és benne értünk könyörög. (Elgondolkodtató, hogy ha Pál apostol meghajtja a térdét, akkor az őt különösen is szerető protestáns egyházakban ezt miért nem teszik, és ha imádságát hatékonyak tartják földi életében, miért nem számítanak rá és hívják segítségül a mennyből?)

Ádám vétke előtt az emberi közösség és az Egyház azonos volt, vagyis Isten és ember közösségének látható és kegyelmet hordozó szentségeként állt fenn. A bűnbeeséssel ez a közösség megszakadt, az egység megtört, Jézus Krisztus megváltásával azonban létrejött az a húsvéti misztériumok erőterébe emelt közösség, melyet Egyháznak nevezünk, s melyben helyreállt, sőt még szorosabbá vált az Isten és ember közössége.

Az Atyától való, vagyis az igazi közösségek mind kapcsolatban állnak az Egyházzal, így mindenekelőtt a szentségi házasságkötéssel létesülő családok. Ugyanakkor számos olyan közösség létezik – néhány még formálisan az Egyházhoz is tartozik –, amely nem az Atyától való. Nem, mert a test kívánsága, a szemek kívánsága és az élet kevélysége tartja össze, ezek pedig nem az Atyától származnak. Azok az emberi kapcsolatok, melyek ezekre épülnek, nem is lehetnek igazi közösségek, legfeljebb szárnalmas utánzatok. Az olyan templomban kötött házasság, melynek a test kívánsága az alapja, nem keresztény házasság, hanem csak ösztönök irányította látszatközösség, mely tönkremegy a legkisebb konfliktus miatt. Az a gazdasági társulás, amely a szemek kívánságára épül, nem lehet az Atyától való közösség, csak érdekcsoport, amely ahogy a különböző érdekek szembekerülnek egymással, felbomlik. S az a csoportosulás, melyet az élet kevélysége fog össze (ez a legveszélyesebb), nemcsak hogy nem az Atyától való, de – előbb rejtetten, később pedig egészen nyíltan – istenellenes szövetkezés, melyben azonban eleve benne van a széthúzás feszítőereje, amely előbb-utóbb szétrobbantja az egészet.

Mindenütt felülkerekedik az ellentét és a megoszlás, s ahogy a mai Evangéliumban olvassuk, a Jézussal kapcsolatos állásfoglalás is szembenállást okoz. Csak az a közösség maradhat meg tartósan, csak annak a közösségnek van, tagjai gyarlósága ellenére is, hosszú távon jövője, amely az Atyától való, krisztusi alapra épül s a Szentlélek egyesítő erejében áll fenn. Minden más, még akár az Egyházon belül is, pusztulásra van ítélve.

Évközi 29. hét

Péntek, I. évben

Róm 7,18-25a; Lk 12,54-59

„Képmutatók! Az ég és föld jeleiből tudtok következtetni; a mai idők jeleit miért nem ismeritek fel?”

A műholdas meteorológiai előrejelzések korában is bámulatra méltók az időjárással kapcsolatos régi népi megfigyelések. Őseink nemcsak az elkövetkező néhány nap időjárására tudtak következtetni, de azt is viszonylag nagy biztonsággal meg tudták jósolni, hogy milyenek lesznek a távolabbi kilátások, kemény lesz-e a tél, sok eső vagy szárazság várható-e.

Mindenekelőtt arra vezethetők vissza ezek a hosszú évszázadok tapasztalatain nyugvó megfigyelések, hogy az ember szerves kapcsolatban élt a természettel, és mivel meglehetősen ki volt szolgáltatva neki, fontos volt számára, hogy lehetőleg jó előre felkészüljön a várható időjárás-változásokra.

Hasonlóképpen Isten jeleire is azok érzékenyek, akik mindennapi élő kapcsolatban vannak vele, s vállalják a neki való kiszolgáltatottságot. Aki mindent Isten akaratától tesz függővé, egészen más figyelemmel hallgatja például az igét: mindjárt magára vonatkoztatja és tettekre is váltja. Szentek egész sora bízta rá magát ily módon Isten jeleire.

Vannak persze olyanok is, akik mindenben jeleket keresnek, de Istennel való kapcsolatuk éretlensége miatt félreértelmezik azokat. Ilyenek azok, akik mindenütt ott vannak, ahol csodás jelenés vagy gyógyulás hírért hallják, elhitetik magukkal, hogy ők is látomásban és isteni kinyilatkoztatásban részesültek, s buzgón tolmácsolni kezdik környezetüknek az Úr üzenetét.

Hogy ki mennyire helyesen következtet Isten jeleiből, azt elsősorban életvitele igazolja. Aki mindenütt csodás jeleket lát s követi azokat, de élete semmiféle előrehaladást nem mutat, az valamit nem jól csinál. Aki azonban nem rendkívüli jelenségeket hajszol, csak egyszerűen állandóan kapcsolatba hozza Isten szavát, az evangélium tanítását életével, körülményeivel, feladataival, az jó úton jár, s amint a természet jeleiből helyesen következtető gazda földje bő termést hoz, úgy ő is az életszentség gazdag gyümölcseit fogja teremni.

Évközi 29. hét

Péntek, II. évben

Ef 4,1-6; Lk 12,54-59

„Törekedjetez arra, hogy a béke kötelékével fenntartsátok a lelki egységet.”

Másutt azt is mondja az Apostol, hogy éljetez békességben mindenkivel, akivel lehet. Van tehát olyan ember, akivel nem lehet? Bizony van. Krisztus misztériumának teljességéhez azonban hozzátartozik, hogy elviseljük azokat is, akikkel lehetetlen békességben élni, akik esetleg az életünkre törnek, és bármilyen nehéz, ne szakadjon meg bennünk a szeretet irántuk, még ha csupa gyűlöletet sugároznak is felénk. Jézus figyelmeztetése a mai Evangéliumban ilyen üzenetet is hordoz.

Sajnos, mindazonáltal keresztények között is előfordul, hogy nem férnek meg egymással, s a békesség kedvéért – legalábbis időlegesen – térben el kell távolodniuk egymástól, anélkül viszont, hogy lélekben olyannyira távol kerülnének, hogy megszűnne köztük az egymás iránti szeretet, a kölcsönös jóakarát. Sokatmondó Ábrahám és Lót esete, akik nagy gazdagságuk miatt többé már nem fértek el ugyanazon a területen, ezért egyikük jobbra, másikuk balra ment új földet keresni. Úgy látszik, csak a lélekben szegények tudnak egymás mellett élni és elviselni egymást szeretettel.

Fokozottan érvényes ez a házasságra, amely éppen azért is kiváló módon a szentség útja lehet, mert ott az elválást isteni rendelés tiltja, ezért a felek kényszerítve vannak arra, hogy a Jézus Krisztus keresztségével való teljes azonosulás által valóban lelki szegénnyé váljanak, s így „elférjenek” egymás mellett. Hasonlóképpen a monasztikus szerzetességben, ahol egy életen át közös monostorban élve nem kerülheti ki egyik testvér a másikat, nem kérheti áthelyezését csak azért, mert nehezebbre esik elviselni a közösség valamelyik tagját. Neki éppen ezek a rendtársak adattak, nem mások, s a nehezen elviselhető testvérek elfogadása által juthat csak üdvösségre.

Akárhogy is van, a lelki egységet nem szabad felbontani, azt minden körülmények között igyekezni kell fenntartani. A lelki szó nem jámbor, ám üres frázis annak leplezésére, hogy gyakorlatilag semmi közünk többé egymáshoz, hanem a Szentlélekben való egységet jelenti, mely a Szentháromság egy Istenben összekapcsol minket. Az olyan emberi kapcsolat pedig, melyet nem véglegesít a felbonthatatlanság isteni pecsétje, s melyben a felek mégis minden nehézség dacára kitartanak, vállalva Urunk keresztségét és egymás elviselését, Isten szentháromságos életközösségébe emelkedhet, s ugyancsak csodálatos jellé, kegyelemközlő eszközzé válhat, talán otthont nyújtva azoknak is, akiknek valamilyen okból sem szerető család, sem őket befogadó közösség nem jutott osztályrészül.

Évközi 29. hét

Szombat, I. évben

Róm 8,1-11; Lk 13,1-9

„Ha bennetek lakik annak Lelke, aki feltámasztotta Jézust a halálból, ő, aki Krisztust feltámasztotta a halottak közül, a ti halandó testeteket is életre kelti a bennetek lakó Lelke által.”

A hét elején arról elméltünk, hogy a keresztény hit nem más, mint hit abban az Istenben, aki Jézust feltámasztotta a halálból. Most a hét utolsó napján valami csodálatos teljességre jutunk. Nem csupán arról van szó, hogy a Krisztusba vetett hitben elfogadjuk Krisztus test szerinti feltámadását, hogy ez vele kétezer évvel ezelőtt megtörtént, hanem egyben azt is valljuk, hogy az Atya velünk ugyanezt meg fogja tenni, hiszen már megkaptuk a Jézust feltámasztó Szentlelket. Tehát én, aki a Jézust feltámasztó Istenben hiszek, a hit által testestül-lelkestül a feltámadás sodrásába kerültem.

Az a rettenetes kettősség, amiről az Apostol beszél – s amit mi is nap mint nap tapasztalunk magunkban, hogy a régi ember és a hitben már megújult ember tusakodik bennünk egymással, s bizony a régi olykor erősebbnek bizonyul –, önmagában elkeseríthetne minket. Ám tudatosítsuk csak magunkban, hogy itt nem egy fajsúlyú erők összeapásáról van szó, s a rossz győzelme csak pillanatnyi siker lehet, hiszen a halottakat feltámasztó Szentlélek már megkezdte munkálkodását lelkünkben. Minél inkább hiszünk és bízunk ebben a Lélekben, annál erősebbek leszünk. A rossz sokakat meg tud bűvölni. Annyira félnek attól, hogy gyöngék és el fognak esni, hogy éppen ez a félelem gyengíti meg ellenálló képességüket, és tényleg elesnek. Ehelyett farkasszemmel kell nézni a félelemmel Isten jelenlétében, és az mordul egyet, mint egy vadállat, s fogait csikorgatva elsomfordál.

Lehet, hogy pusztán azért nem tudsz felkelni évtizedek alatt beléd rögzült bűneidből, mert nem is hiszed, hogy erre képes vagy a Szentlélek erejéből? Persze, minél tovább megmaradsz bennük, annál jobban megerősödsz ebben a meggyőződésben. Nemcsak a bűnök bocsánatában kell hinni, hanem a bűneink által kitermelt rossz ideológiák megsemmisülésében is. Ha nem sikerül elsőre, másodikra, ez még nem ok arra, hogy eleve lemondj a sikerről, s főképp arra nem, hogy odavágva mindent, Istent is elhagyd.

A mai Evangéliumban szereplő vincellér lelkületét – persze nem álságos módon, a bűnnel alkudozva – saját magunkkal szemben is gyakorolnunk kell. Az önmagunk iránt tanúsított türelem nemde az Istenre való várakozás egyik fontos eleme?

Évközi 29. hét

Szombat, II. évben

Ef 4,7-16; Lk 13,1-9

„Amíg mindnyájan el nem jutunk a hitben és Isten Fia megismerésében az egységre, és meglett emberré nem leszünk, elérve Krisztus teljes életkorának mértékére.”

Annak a bizonyos lelki egységnek, amelyről tegnapi elmélkedésünkben volt szó, s amelyen kívül minden más egység törekeny és mulandó, a mai Szentlecke újabb dimenzióját nyilatkoztatja ki.

Emberi próbálkozásaink kudarcán túl új út nyílik az igazi egység megvalósulása felé: a hit és Isten Fiának, Jézus Krisztusnak megismerése, mégpedig közös megismerése. Titeket, akik testvérek vagytok az egyetlen Úrban, ha alig tartotok fenn kapcsolatot, miközben szomszédaitokkal és az idegenekkel naponta érintkeztek, ha nézeteltérések távolítottak el egymástól, miközben más hiten lévőkkel remekül elbeszélgettek, Isten országa köt össze sokkal mélyebben, mint a földi barátkozások. Ha azonban ezt nem tudatosítjátok és nem vállaljátok, betemetődik ez a mélységben lévő egység, és örökre elszakadhattok egymástól.

Az egység, amelyre Isten hív minket, fölülmúl minden érdekazonosságot, érzelmi harmóniát, ám csak Jézus Krisztus megismerésében lehetséges. Ezért az Egyházban lévő egység a legmélyebb, a legvalóságosabb, ugyanakkor a legveszélyeztetettebb is, mert ha nem Jézus Krisztusnak, az Isten Fiának megismerésében áll fenn, hanem valami másban, akkor ugyanúgy felbomlik, mint bármi más egység, miközben óriási károkat okoz a hívek lelkében, és lejárhatja a keresztyénységet a világ szemében.

Mindez arra is rávilágít, hogy meglett emberré válni, Krisztus életkorának teljességére jutni nem lehet közösség nélkül, mert a Krisztus mértéke szerinti felnőttiség azt az egységet jelenti másokkal, melyben Jézus Krisztus, az Isten Fia élt az Atyával és velünk, melyért az utolsó vacsorán imádkozott, s melyre a Szentleket szívünkbe árasztva akar elvezetni. A tanítás, a vallási ideológia átadása nem elég ehhez az egységhez, mint ahogy a kölcsönös rokonszenv, közös érdeklődés sem, hanem csak a hit – amely a Jézus Krisztus személyében való teljes elmerüléshez vezet – és az ebből kinövő egzisztenciális párbeszéd. Ha te is, a többiek is az igazság útján jártok és kitartotok a törekvésben, hogy fenntartsátok a lelki egységet, szeretetben élve lassanként összeforrtok a Fővel, Jézus Krisztussal, s olyan egységre juttok vele és egymással, amely már az örök élet kezdete.

Évközi 30. hét

Vasárnap, A évben

Kiv 22,20-26; 1Tessz 1,5c-10; Mt 22,34-40

„Szeresd felebarátodat, mint saját magadat.”

Alighanem mindnyájunkban ott él egy lehetőségbeli Monte Christo grófja, aki kész átvenni Istentől az igazságszolgáltatás feladatát: megjutalmazni azokat, akik jók voltak hozzá, és megbüntetni azokat, akik ártottak neki. Mennyien vannak körülöttünk, akik önhibájukon kívül kerültek olyan helyzetbe, hogy környezetükhöz képest behozhatatlan a hátrányuk, s ezért vádolják embertársaikat, a sorsot, Istent!

Bizonyos mértékig mindannyian megsebződtünk a szülői házban. A legjobb, legodaadóbb szülők szeretete sem tudja kielégíteni a gyermek szeretetéttségét. Ezeket a sebeinket tudomásul kell vennünk, és el kell fogadnunk, sem eltakarni, sem elvakarni őket nem volna helyes.

Az Úr igéje viszont ma olyan „kompenzációs módot” mutat nekünk, amely valódi gyógyírt jelenthet lelkünk sebeire. *Az idegent ne használd ki és ne nyomd el, hiszen ti is idegenek voltatok Egyiptomban.* Ahelyett, hogy bosszút állnánk környezetünkön a minket ért egykori sérelmekért, és ahelyett, hogy érzelmileg kizsákmányolnánk a körülöttünk élőket, hogy megpróbáljuk pótolni a pótolhatatlant, engedjük, hogy az elviselt szenvedések felnyissák lelki szemünket mások szenvedéseire, és megértésre, együttérzésre, irgalomra indítsanak irántuk. Így valamikori nyomorúságunk értékes erénnyé válhat: minél fájdalmasabb és keserűbb volt a szenvedés, amelyből kijutott nekünk, annál mélyebben tudta felszántani lelkünk szántóföldjét, hogy az isteni irgalom számára jól termő talaj legyen.

Az önmagunk és a felebarát szeretete így válik szétválaszthatatlanul eggyé. Saját nyomorúságaink ismerete türelemre, irgalomra indít mások iránt, testvéreink terheinek hordozása pedig saját magunk elfogadásához segíthet hozzá.

Ez azonban még nem elég. Ezt a parancsot, a másodikat csak az elsővel egységben vagyunk képesek megvalósítani. Mert valójában már nincs is két parancs, hanem csak egy, mióta az Isten Jézus Krisztusban kinyilatkoztatta a velünk, emberekkel minden nyomorúságunkban együttérző és sorsközösséget vállaló szeretetét, és erre a szeretetre bennünket is képessé tett, kiárasztva szívünkbe a Szentlelket. Azóta ebben az egyetlen parancsban foglalható össze az egész törvény és a próféták: „*Szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket!*”

Itt nincs senki, aki előnyben vagy hátrányban volna, mert valamennyien érdemünk nélkül, ingyenesen kaptuk meg a Szentlelket, Isten szeretetét. Csak ő képes betölteni szeretetéttségünket, s csak ővele tudjuk valóban szeretni testvéreinket.

Évközi 30. hét

Vasárnap, B évben

Jer 31,7-9; Zsid 5,1-6; Mk 10,46-52

„Krisztus nem önmagát emelte főpapi méltóságra, hanem az, aki így szólt hozzá: »Fiam vagy te, ma szültelek téged.«”

Aki megkapta a Jézus istenségébe, tehát a Szentháromság egy Istenbe vetett hitet, az mindent lát: úgy látja a mindenséget és benne az embert, amint van. Felfedezte ugyanis az ősforrást, ahonnan kezdetét veszi a létezés, és egyben a legvégső Óceánt, ahová minden visszatér: a Teremtőt. A létezés nem öntudatlan istenáradás, hanem a Szentháromság egy Isten személyes döntésén alapuló teremtés a semmiből, a világegyetem előhívása a nemlétezésből. S a visszatérés még nagyobb isteni mű lesz, mint a teremtés, mert az ember az egyetlen Főpap által testestül-lelkestül részesül a végső feltámadás napján az isteni dicsőségben, a Szentháromság benső életében. De ez a visszatérés már el is kezdődött bennünk a hit, a remény is a szeretet által.

„Fiam vagy te, ma szültelek téged” – hangzik az örökkévalóságban, s ennek az isteni kijelentésnek minden szavában megmutatkozik, mennyire gyöngye az emberi képzelet, mennyire szegényes a nyelv. Hiszen Jézus isteni személyében nem teremtmény. Ő másképp, sokkal eredendőbb mélységben Fia az Atyaistennek, mint mi, a képmására alkotott teremtmények. Ő az örökkévalóságtól fogva a Fiú, bár ez a kifejezés sem pontos, hiszen az örökkévalóságban nem lehet sem kezdetről, sem időtartamról beszélni. Ez a ma nem egy időbeli folyamat meghatározott részére vonatkozik, hanem az örök jelenre. A szültelek sem múlt idejű, már befejezett cselekvést jelöl, hanem ebben az örök jelenidejűségben folyó isteni tettet, amely természetesen egészen más, mint a földi szülés és születés. Krisztus főpapsága éppen abban áll, hogy összeköti Isten világát a mi világunkkal (a latin pontifex szó hídverőt jelent), és a Szentlélek kiárasztása által saját kifejezhetetlen mélységű istenfiúságában részesít bennünket.

Sejtjük már, hogy sokkal többről van itt szó, mint általában egy vallási tanításról. Életről van szó, amely e földi élethez képest annyira más léptékű és kimeríthetetlen, hogy beleszédül az emberi képzelet. Jézus csodái is csak ebben az összefüggésben nyerik el végső, teljes értelmüket. Ami Bartimeussal történik a mai Evangéliumban, az a megromlott emberi természet következtében beállt fogyatékoság megszüntetése, amelynek csupán külső jele, kézzelfogható megnyilatkozása a visszanyert látás. A mélyben ennél sokkal több zajlik: az ember azon képességének helyreállítása, amellyel megpillantja a látható világ mögött Isten örökkévaló világát. Ezért teszek úgy, mint Bartimeus, aki, miután visszakapta szeme világát, követte Jézust, mert ő mondta: *„Aki utánam jön, nem jár sötétségben, mert övé lesz az élet (az örök, romolhatatlan isteni élet) világossága.”*

Évközi 30. hét

Vasárnap, C évben

Sir 35,15b-17.20-22a; 2Tim 4,6-8.16-18; Lk 18,9-14

„Két ember ment föl a templomba imádkozni, az egyik farizeus volt, a másik vámos.”

A múlt vasárnap láthattuk Mózeset, amint bizalommal a reális életet tárja a mindenható Isten elé, megimádkozza a maga és népe sorsát.

Ilyen a vámos imája is, jóllehet ez a vámos bűnös ember, Mózesnek méltatlan gyermeke. Igaztalan állapotban élt, nyomorgatta honfitársait, összeszűrte a levet a megszálló hatalommal, és nem becsületes munkával szerzett vagyonát sem arra használta, hogy alamizsnát osztogasson a szegényeknek. Mégsem reménytelen eset Jézus szemében. Még nem veszett ki belőle teljesen a lelkiismeret. Kilesi az alkalmat, amikor talán senki sincs a templomban, megáll hátul, szemét sem meri felemelni, s mellét verve így szól: *„Istenem, légy irgalmas nekem, bűnösnek.”* Úgy áll Isten elé, amint van: mocskosan, lélekben betegen, bűnöktől megkötözötten. És imádságában azt mondja ki, ami van. Ezért igaz az ő imádsága. Az igaz imádság viszont az életszentség jele, vagyis ha egy bűnös igazul imádkozik, nem az többé, aki volt: megigazul. Ez azt jelenti, hogy Isten, a végső valóság színe előtt igaz állapotba kerül. Ez a szentség magja, gyökere! Még nincsenek jócselekedetei, még meg sem szabadult a bűnös szokásoktól, de kimondta a valóságot. Ebben a percben bűnnek nyilvánította mindazt, ami bűn az életében, és nem is talált semmi mást, csak bűnt. E nélkül a lépés nélkül nem lehet elindulni az életszentség útján.

A farizeus nem tette meg ezt a lépést, ezért nem is a szentség útján jár, hanem zsákutcába tévedt. Saját jó tetteire koncentrált, s „hálaadása” nem más, mint dicsekvés. Érdekes, hogy bár elől van, mégis észreveszi a templom hátuljában álló vámost. Kapóra is jön neki, mert van, akihez mérje magát. Isten nem vonatkozási pont az életében, a másik ember pedig csak alkalom az öntetszelgésre. Még csak nem is kér semmit, annyira egyértelmű számára, hogy jó tetteiért fizetség jár. Imádsága ezért nem a végső valóság előtti megállás, nem szembesülés, így nem is igazulhat meg: megmarad elvakult, hazug állapotában.

Sok Krisztus-követő is belesétál ugyanebbe a csapdába. Isten azonban segítségére siet, amikor megengedi, hogy szokásos bűneibe újra meg újra visszaesve, a szabadulás útját nem találva végre megtanulja a vámos imáját. No, nem a szövegét, hanem a lelkiületét. Ha megtanulja, s leesik szeméről a hályog, akkor majd megérti azt is, mit jelent, hogy *„aki magát megalázza, felmagasztaltatik”*.

Évközi 30. hét

Hétfő, I. évben

Róm 8,12-17; Lk 13,10-17

„Ellenfelei e szavakra szégyenükben elpirultak.”

A bűnös ember is tud szép lenni: amikor elvesztett ártatlanságának maradék világosságában ragyogni kezd az arca.

Akinek szégyenpírtól ég az arca, az még nincs elveszve egészen. Ez az utolsó lehetőség, a végső helyzet, ahol a szabad akarat még valóban szabad és döntésképes. Ha most nem dönt a jó mellett és a rossz ellen, az örök kárhozát örvényébe hullik, s tehetetlenül sodródik az alvilág mélységei felé.

Mit is jelent hogy elszégyellem magam?

Azt, hogy a fájdalmas felismerés megdöbbenésével szembesülök a ténnyel, hogy bűnt követtem el, hogy egyszer csak megállok az úton, és ráeszmélek, hogy eltévesztettem az irányt, hogy hirtelen a jóság és szeretet jelenlétében tudva magam, őszinte sajnálkozással és fájdalommal tudomásul veszem, hogy lelepleződtem: a kép, amit mutatni szerettem volna magamról, hazugnak bizonyult, s most szegényen és mezítelenül állok a kijózanító valóság előtt.

Aki szégyelli magát, nem mentegetőzik. Egész lényével elismeri, hogy nincs igaza, hazudott, bűnt követett el. Vállalja a kiszolgáltatottságot, és lelkének sebére a másiktól vár gyógyírt.

Kegyelmi helyzet ez. Isten a mezítelensége miatt a fák mögé rejtőző bűnös ember után indul, hogy megkeresse. Minden azon múlik, hogy mit tesz az ember ezután. Él-e ezzel a csodálatos kegyelemmel, vagy elszalasztja az alkalmat, mert büszkesége meggátolja, hogy mezítelenül odaálljon Teremtője elé. Hogy engedi-e, hogy az Isten öltöztesse fel, vagy ő maga akarja fügefalevelekkel eltakarni mezítelenségét.

Minden igazi szeretetben van ilyen esemény, tehát van kegyelmi helyzet is.

A kérdés csak az, merem-e a szégyenpír tisztítótüzeiben égve az Úr lába elé vetni magam, s a Zakeusok, Mária Magdolnák, jobb latrok sorába beállni, vagy reflexszerűen érvek, mentségek és kifogások összefűzésével takargatom-e szégyenemet, megtagadva a beismerést és elutasítva a bocsánatot?

Évközi 30. hét

Hétfő, II. évben

Ef 4,32-5,8; Lk 13,10-17

„Bocsássatok meg egymásnak, amint Isten is megbocsátott nektek Krisztusban.”

Van egy mondás, mely szerint ha egy emberi kapcsolat, mondjuk, barátság megsebződik, a két ember között egy láthatatlan húr megszakad. Újra össze lehet kötni, de a csomó ott marad, és a húr már soha többé nem ad olyan tiszta hangot, mint azelőtt.

Találó ez a hasonlat, s jól kifejezi az emberek közti megbocsátás és újrakezdés korlátait. Az ilyen emberi megbocsátást, annak összes álságos és hazug, hősi és szép formáival együtt azonban fényévnnyi távolság választja el attól az abszolút eredeti megbocsátástól, ahogyan Isten bocsátott meg nekünk Krisztusban.

Nem elég a jó szándék és az elfogulatlanságra törekvés. Az az elhatározás, hogy csupán az igazságot akarjuk keresni, észrevétlenül kegyetlenné és kíméletlenné tesz bennünket: fájó szavakat, gesztusokat idézünk fel az objektivitás jegyében, s a végén újabb, talán még az előzőnél is mélyebb sebet ejthetünk egymáson. Bármennyire igyekszünk is tárgyilagosak maradni, minden felemlegetett szót vagy tettet eredeti kontextusából kiragadva, sajátos értelmezésünk szerint adunk vissza, s ezzel akaratlanul is merőben más összefüggésbe helyezzük.

Félelmetes, mennyire nem tudunk visszahelyezkedni abba az eredeti kontextusba, de hát ez nem is csoda, saját kontextusunkat sem ismerjük még ebben a jelen pillanatban sem, képtelenek vagyunk átlátni azt az ezerszálú kapcsolatrendszert, amely összeköt mindenkit, aki körülöttünk van, valamennyi ősünkkel, aki valaha is élt, és az egész kozmosszal, az élő és élettelen világgal. S ha jelen kontextusunkat nem ismerjük, hogyan is ismerhetnénk múltunk egy-egy eseményének a kontextusát, ráadásul azzal a testvérünkkel közös összefüggéseit, aki abban az eseményben velünk együtt részt vett! Ezért veszélyes, mi több, reménytelen Isten nélkül menni vissza a múltba, mert csak egyedül ő ismeri cselekedeteink mindenkori kontextusát.

Egyedül Isten ismeri a kontextusunkat, és ő úgy bocsátott meg nekünk, hogy Krisztus kereszthalálának érdemeiért, a Szentlélek által újjáteremtve bensőnket egy új világba emelt. Nem csomót kötött az elszakadt szálra, hanem új, az előzőnél sokkal jobb minőségű, tartósabb és szebb hangzású húrt adott a helyébe. S aki ennek valóságában él, az képes lesz rá, hogy testvérének is felajánlja, hogy kapcsolatuk ebbe az újjáteremtett világba emelkedjék, hogy ide hívja, várja a másikat, és ezen a létsíkon szeresse őt – akár viszonzatlanul is – mindaddig, míg az eljövendő világban már csak majd ez az új létsík fog létezni, s csak ezen lehet élnie a másiknak is és mindenkinek.

Évközi 30. hét

Kedd, I. évben

Róm 8,18-25; Lk 13,18-21

„Mihez hasonlít az Isten országa ? Hasonló a mustármaghoz... Hasonlít a kovászhoz.”

Az Isten országa nem más, mint élő kapcsolat Istennel; már itt a földön megkezdődött, hogy aztán az örökkévalóságban kiteljesedjék.

A mustármag hasonlatát az Isten országa külső növekedésére, az evangélium terjedésére szokták alkalmazni, a kovászt pedig arra, ahogy belülről jár át és alakít. Fontos, hogy a kettőt ne válasszuk el egymástól, hanem egységben szemléljük.

Lehet, hogy azért nem sikerült előszörre Európa evangelizációja, mert túlságosan a külső növekedésre helyeződött a hangsúly? A keresztyénységgel átvettünk igazságokat, értékrendet, struktúrákat, de a krisztusi élet kegyelmi valósága nem járta át elég mélyen a lelkünket. Ezért üresedhettek ki a struktúrák, bomolhatott fel az értékrend, kérdőjeleződhettek meg az igazságok.

Nem kell emiatt kétségbe esni, sem nosztalgiával tekinteni régebbi korokra, amikor még a vallásosság általános, az Egyház tekintélye pedig csorbitatlan volt. És semmi esetre sem szabad a látszat fenntartásával, keresztyén értékekről beszélve megnyugtatni magunkat: minden rendben van, az Egyház dacol az évszázadok viharával, állanak még templomaink (csak épp üresen), működnek egyházi iskolák és egyéb intézmények (de hogyan?), még mindig elég sokan vagyunk keresztyének (papíron)...

Aki ma Krisztus parancsának engedelmeskedve hirdetni akarja az evangéliumot, annak első és legfontosabb feladata, hogy maga teljék meg ennek az egyetlen jó hírnök örömeivel és világosságával. Isten országa akkor terebélyesedik nagygyá, ha kovászként előbb téged magadat jár át: értelmeket, akaratokat, érzelmi világokat, ösztöneidet, emberi kapcsolataidat. Így alakulhat ki körülötted egy kis közösség, amelyet szintén egészen áthat Krisztus élete. Ha már van ilyen közösség, amelyhez tartozol, vigyázzatok, ne váljék fő céljá, hogy minél többen legyenek. A belső növekedésre ügyeljétek! Mint gyöngy palántát, óvjátok és gondozzátok azt a kegyelmi közösséget, amely Krisztusban áll fenn köztetek, s ne tegyétek ki idő előtt a külvilág veszélyeinek.

Az Egyházban minden igazi megújulás csak a szívek mélyéről fakadhat, egyéni és közösségi szinten egyaránt. Ami pedig a külső növekedést illeti, ne feledjétek, amit Szent Pál ír: *Én ültettem, Apolló öntözte, de a növekedést Isten adta.*

Évközi 30. hét

Kedd, II. évben

Ef 5,21-33; Lk 13,18-21

„Legyetek egymásnak alárendeltjei Krisztus iránti tiszteletből.”

Ez után az egyetemes érvényű kijelentés után Szent Pál hosszasan beszél a házasságról, talán azért, mert a házasság az az életközösség, ahol nem lehet elhagyni a másikat minden sebzés, szenvedés ellenére sem, ahol tehát a leginkább szükség van arra, hogy megtanuljunk egymás alárendeltjeiként élni.

Az Apostolnak azt a felszólítást, mely a feleségnek szól, hogy *az asszony engedelmeskedjék férjének, akárcsak az Úrnak, mert a férfi feje az asszonynak, ahogy Krisztus feje az Egyháznak*, a derék férfiek jól ismerik és ugyancsak szeretik idézni. A folytatás azonban valahogyan legtöbbjük figyelmét elkerüli: *Férfiak, szeressétek feleségeteket, ahogy Krisztus is szeretete az Egyházat, és feláldozta magát érte*. Az, hogy feláldozta, azt jelenti, hogy életét odaadta, azaz alárendelte Jegyesének, az Egyháznak. Aki tehát így szereti a feleségét, az alárendeltje a feleségének. Vagyis férj és feleség kölcsönösen egymás alárendeltjei lesznek, nem pedig kölcsönösen urai.

Mivel pedig egyszerre nem lehet mind a kettő alárendeltje a másiknak, Krisztus megváltó kegyelme a házastársak szerelmét új vonással gazdagítja, felkínálva nekik azt a játékot s örömet, hogy mindketten Isten alárendeltjeiként igyekezzenek túltenni egymáson az alárendeltségre törekvésben. S mert a szeretet gyöngéd, tapintatos és figyelmes, s még az alárendeltség címén sem akar uralkodni, az a fél, aki ügyesebbnek bizonyul, megengedi, hogy a másik is egyszer-egyszer alárendeltje lehessen, vagyis szolgálhassa őt.

Ha felhagyunk azzal, hogy a bűn ősi struktúráit akarjuk igazolni a szentírás egy-egy kijelentésével, ehelyett komolyan vesszük Urunk, Jézus felszólítását, hogy törekedjünk utolsók és legkisebbek lenni, akkor megértjük, hogy ez a fajta igyekezetünk az a mustármag a földön, mely égisz érvé fává nő, ez az a kovász, amely valóban átjárja az emberiség térszélét, ez az Isten országának kezdete. Az ilyen életformában akkora erő van, hogy az abszolút jövőt, az örökkévalóságot hordozza magában.

S ha a bűn miatt sérül a szerelemnek, illetve a testvéri szeretetnek ez a játéka, akkor se hagyjuk abba a szolgálatot, hiszen Urunk, Jézus is ugyancsak kevés viszonzó szeretetet kapott a kereszten, amikor üdvösségünk szolgálatában vérént ontotta...

Évközi 30. hét

Szerda, I. évben

Róm 8,26-30; Lk 13,22-30

„Akkor ti bizonygatni kezdtetek: »Veled ettünk, és ittunk, a mi utcánkban tanítottál.« De ő megismétli: »Nem tudom, honnan vagytok. Távozzatok tőlem mind, ti, gonosztevők!«”

Az Úr Jézus szavaiból kiviláglik, hogy kapcsolatunk övele lehet annyira külsődleges és felszínes, hogy teljesen hiábavaló lesz hivatkoznunk rá az utolsó napon. A szív nélküli ismeret, a közösségvállalás nélküli együttlét a mi Urunkkal semmit sem ér.

A Szentlecke mutat rá arra a gyöngeségre, amely első pillantásra csupán jámbor lelkek túlzott önkritikájának tűnhet, valójában azonban az Istennel, Jézus Krisztussal való igazi üdvösségre vezető kapcsolatunk legfőbb akadály: nem tudunk imádkozni. Nem a szavakat nem találjuk – azok önmagukban úgysem volnának elegendők, hiszen az Úr maga figyelmeztet: *A mennyek országába nem jut be mindenki, aki azt mondja nekem: „Uram! Uram!”* –, hanem többnyire azt az alapállást nem sikerül felvennünk, amelyről a zsoltáros így ír: *Téged szomjazik az én lelkem, utánad sóvárog az én testem a puszta és úttalan és víz nélküli földön.*

Bűnre való hajlamunk gyökere éppen abban van, hogy képtelenek vagyunk megmaradni és kitartani az imádságban, az Úrra való figyelésben.

Ha azonban ezt a nagy gyöngeséget elismerjük magunkban, és *akarunk* vágyakozni, nem az imádságra, hanem magára az Úrra, *segítségünkre siet a Lélek*, és javunkra fordítja gyöngeségünket: ő maga lesz az imádság bennünk. Ő vezet el a teljes megismerésre és az Istennel való közösségre, mert ő maga a közösség, az Isten szeretete.

*„Az ember itt kevés a szeretetre.
Elég, ha hálás legbelül
ezért-azért, egyszóval mindenért.*

*Valójában két szó, mit ismerek,
bűn és imádság két szavát.
Az egyik hozzám tartozik.
A másik elhelyezhetetlen.”*

(Pilinszky János)

Évközi 30. hét

Szerda, II. évben

Ef 6,1-9; Lk 13,22-30

„A gyermekek fogadjanak szót szüleiknek az Úr kedvéért. Apák, ne keserítsétek meg gyermekeiteket, hanem neveljétek őket fegyelemre az Úr intelmei szerint! Szolgák! Engedelmeskedjétek földi uraitoknak, akárcsak Krisztusnak. Munkaadók! Ugyanígy viselkedjétek beosztottaitok iránt.”

A mai Szentlecke bizonyosága annak, hogy a *legyetek egymásnak alárendeltjei Krisztus iránti szeretetből* felszólítása bizony egyetemes érvényű, a Krisztus-hívők között fennálló minden viszonyra vonatkozik. Aki feljebb áll, annak is alá kell rendelődnie a másiknak, csak másként.

Milyen legyen például a Szent Pál-i, illetve krisztusi mintát követő szülő? Autoriter vagy megengedő? Egyik sem, hanem olyan, akinek komoly elvárásai vannak gyermekeivel szemben, miközben nem tulajdonságaik és teljesítményük szerint szereti őket, hanem végtelen, szinte isteni, vagyis létüket megelőző és feltétlen szeretettel. Ez a szeretet ugyanakkor személyre szabott is, mert sem szeretni, sem nevelni nem lehet egyformán. A személyre szabott nevelés azt jelenti, hogy az elvárásokban és az értékelésben, a jutalmazásban és a büntetésben alkalmazkodom a gyermek képességeihez és adottságaihoz, odafigyelek szükségleteire és nehézségeire, ez pedig mi, ha nem az engedelmesség sajátos formája? S ha a szülő az Úr intelmei szerint neveli, akkor sohasem keseríti meg gyermekét, mert nem lehetetlen dolgokat követel tőle, hanem csak azt, amit ő maga is boldogan és meggyőződésből tesz, s amire akaratlanul is vonzó példát ad. Ugyanez alkalmazható a tanár-diák kapcsolatra is.

Milyen legyen az evangéliumi szellemű alkalmazott, s milyen az igazán keresztény főnök? Az ókeresztény korban ragyogó példákat lehetett látni arra, hogy testvérként élt egymás mellett az úr és a rabszolga, de az elmúlt századok arisztokratái közt is szép számmal akadtak, akik cselédjeiket és inasikat családtagként kezelték. Tehát nem a szerepeket kell megváltoztatni, hanem alkalmazni kell ezt az életelvet a különböző életállapotokra és viszonylatokra, s tartalmukat krisztusivá tenni. Maga Jézus Urunk is tiszteletben tartotta a társadalmi szerepeket és rangokat, s nem lökte félre a názáreti zsinagóga elöljáróját, mondván, hogy én vagyok az Isten Fia, te meg csak egy zsidó ember, hanem betartotta a szabályokat és engedelmeskedett, mint ahogy engedelmeskedett Máriának és Józsefnek is, később pedig mint Úr és Mester alkalmazkodott tanítványai szintjéhez. Mindeközben soha nem alkudott meg, nem volt személyválogató, nem szolgált ki senkit és semmit elvtelenül, hanem megőrizte belső szuverenitását, identitását, az Atyához fűződő bensőséges kapcsolatát.

Évközi 30. hét

Csütörtök, I. évben

Róm 8,31b-39; Lk 13,31-35

„De mi mindezeket diadalmaskodunk az által, aki szeret minket. Biztos vagyok ugyanis abban, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem jelenvalók, sem eljövendők, sem hatalmasságok, sem magasság, sem mélység, sem egyéb teremtmény el nem szakít bennünket Isten szeretetétől, amely Krisztus Jézusban, a mi Urunkban van.”

Arról a szeretetről van szó, amellyel Isten szeret minket, és amelyet Jézus Krisztusban, az ő emberré levésében, értünk elszenvedett halálában és feltámadásában, valamint mennybemenetelében nyilvánított ki.

Nem szakíthatott el minket Krisztus szeretetétől Jézus halála, mert az Atya feltámasztotta őt. Nem szakíthatott el Jézus megdicsőült élete sem, hiszen több napon át megjelent az apostoloknak és szent sebeit mint az isteni irgalom és a bűnbocsánat forrását mutatta föl nekik. Nem szakíthattak el a bukott angyalok és fejedelemségek sem, mert nem tudták Istent megakadályozni irántunk való szeretetében, hanem ő rontotta le a sátán műveit. A teremtett világ sem tudott Isten szeretetének gátat vetni, mert Isten minden teremtményt Krisztus lába alá vetett. Isten szeretete teremtő, mindenható szeretet. Semmi sem riasztja meg, semmi sem bizonytalanítja el, semmi sem tartóztatja fel. (Figyeljük csak meg Jézus válaszát a mai Evangéliumban, amikor Heródes gonosz szándékáról értesítik.)

Nem szakíthat el Isten szeretetétől a mi halálunk sem, mert ígéretet kaptunk rá, hogy Fiához hasonlóan minket is feltámaszt, s ennek zálogát, a Szentlelket máris megadta nekünk. Nem szakíthat el az élet, sem a jelen élet nyomorúságai, mert azokat is megszentelte Krisztus földi élete és üdvösségünkre fordítja, sem az eljövendő élet, hiszen ő maga készít helyet nekünk. Nem szakíthatnak el a bukott angyali fejedelmek sem, mert bár ideig-óráig van még némi látszathatalmuk, mi Jézus Krisztus istenfiúi életében vagyunk beiktatva, és így a mi lábunk alá is vetette őket az Atya. A teremtett világ sem szakíthat el bennünket Istennek Krisztusban kinyilvánított szeretetétől, mert a teremtett világot is Jézus Krisztus uralma alá rendelte, akinek mi társörökösei lettünk.

A természetes és természetfölötti hatalmak nem, egyedül mi magunk vagyunk, akik erőnek erejével kiszakíthatjuk magunkat Isten szeretetéből és akár hátat is fordíthatunk neki. Ezért kizárólag saját magunktól van okunk félni, saját magunkkal szemben van okunk bizalmatlannak lenni. De bizonytalanságunk, állhatatlanságunk ellen van orvosság: az Úristenbe vetett bizalom, az ő szeretetében való elmerülés, uralmának érvényesítése életünk minden területén.

Évközi 30. hét

Csütörtök, II. évben

Ef 6,10-20; Lk 13,31-35

„Nem emberi gyöngeségeink ellen kell ugyanis küzdenünk, hanem a gonosz szellem túlvilági hatalmasságai és erői ellen, amelyek a sötétség hatalmába akarják hajtani a világot.”

Urunk, Jézus Krisztus egész életét, tanítását, s főként a sátán műveit lerontó, üdvözítő szenvedésének tanulságát vonja le egyetlen mondatban Szent Pál a mai Szentleckében, hogy lerántsa a leplet arról a látszatról, hogy bukásaink legvégső forrása rosszra hajló természetünk és abból fakadó gyöngeségeink. Van, akinek az a gyengéje, hogy roppant indulatos és mindenért robban, másnak túlzottan erotikus a fantáziája, ismét más annyira félénk, hogy kellemetlen helyzetekben sorozatosan hazugságba keveredik, és még hosszan lehetne sorolni a különböző gyöngeségeket. Sokan úgy hiszik, hogy ezek ellen kell harcolniuk. Micsoda tévedés! A természetünk sebzettsége elleni harc szinte biztosan kudarcra van ítélve, s csak azt érzük el vele, hogy görcsössé és frusztrálttá válunk, s a hosszú éveken át folytatott hiábavaló küzdelem után arra a következtetésre jutunk, hogy mivel gyarlóságainkat megszüntetni nem tudjuk, vétkeinknek és bűnösségünknek sem tudunk véget vetni.

Gyöngeségeinket el kell fogadnunk, s meg kell tanulnunk velük együtt élni. Bennük az Apostol tanítása szerint Isten ereje mutatkozhat meg: a nagy gyöngeség arra szólít fel, hogy egy pillanatig sem élhetünk Jézus Krisztus nélkül. Mi hát a teendőnk? Ahelyett, hogy gyöngeségeinket megpróbálnánk véglegesen felszámolni, mondjunk tudatosan és határozottan ellene a gonosz szellemnek, aki arra törekszik, hogy bennünket és az egész világot a sötétség uralma alá hajtsa, s igyekezzünk kerülni minden alkalmat és lehetőséget, amely bűnre vinne. Nem görcsösen, hanem józanul.

De ez még kevés. A legfontosabb, hogy egészen átadjuk magunkat Istennek, mindenkor és minden helyzetben imádással, hódolattal, szent megrendüléssel az ő jelenlétébe helyezve életünket. Így gyöngeségeink tartalma átalakul, s ami a sátán horga volt, Isten eszközévé válik.

„Szent Mihály arkangyal, védelmezz minket a küzdelemben; a sátán gonosz kísértései ellen légy oltalmunk! Esedezve kérjük: parancsoljon neki az Isten! Te pedig, mennyei seregek vezére, a sátánt és a többi gonosz szellemet, akik a lelkek vesztére körüljárnak a világban, Isten erejével taszítsd vissza a kárhozat helyére! Ámen.”

Évközi 30. hét

Péntek, I. évben

Róm 9,1-5; Lk 14,1-6

„Azok nem válaszoltak.”

Megvan az ideje a hallgatásnak, és megvan az ideje a szólásnak – mondja a Prédikátor. Veszélyes lehet, ha az ember akkor beszél, amikor hallgatnia kellene, de talán még veszélyesebb, amikor hallgat, holott meg kellene szólalnia. Akit Jézus kérdez, nem térhet ki a válaszadás elől.

Ez a némaságba burkolózás már nem a megszégyenülés üdvös hallgatása, hanem a Jézus Krisztussal folytatott párbeszéd befagyasztása, a kapcsolat megszakítása.

Miért hallgatnak a törvénytudók és farizeusok?

Mert nem akarnak lelepleződni, nehogy kiderüljön, hogy itt már rég nem a törvény szavainak értelmezéséről és megtartásáról van szó, hanem arról, hogy hogyan okozhatnák Jézus vesztét... Ha most válaszolnának, napvilágra kerülnének szívük titkos gondolatai, vagy pedig...

Vagy pedig ismét fel kellene venni a párbeszéd fonalát, belehelyezkedni Jézus gondolkodásmódjába és elismerni, hogy igaza van. Fordítottja ez a helyzet annak, amikor a Paradicsomkertben a sátán próbálta kérdésekkel párbeszédre bírni Évát, hogy saját logikáját rákényszerítve bűnbe vigye. Jézus kérdésével a jóra „kísért”, de ennek a kísértésnek a farizeusok és törvénytudók szilárdan ellenállnak. Most még úrrá lehetnének a nyelvüket, szívüket, életüket megbénító némaságon, de nem szólnak.

Hallgatásuk tragikomikussá válik, amikor a vízkóros ember meggyógyítása után Jézus ismét megkérdezi őket: *„Ha valamelyiktek számára vagy ökre szombaton kútba esik, nem húzza-e ki azonnal?”* Azok semmit sem tudtak felelni neki. Most már szeretnének megszólalni, szeretnének cáfolni és visszavágni és ellentmondani, de szégyenben maradnak. Ez a pillanat még mindig nem volna késő a beismerésre, de most már sokkal nehezebb. Egyre ellenállhatatlanabb erővel sodródnak az örök elnémulás felé, ahol az emésztő gyűlölet és fojtogató düh szorításában már nem képesek emberi szóra, csak fogukat csikorgatják tehetetlenül.

Igaz, előbb még kiáltoznak: *„Keresztre vele, feszítsd meg őt!”* Erre azonban Jézus az, aki néma marad. A kérdések és válaszok ideje lejárt. Ő már mindent elmondott. A vádak és szitkok visszahullanak a gyalázók fejére.

Évközi 30. hét

Péntek, II. évben

Fil 1,1-11; Lk 14,1-6

„Hálát adok Istennek, valahányszor rátok gondolok.”

Szent Pál mindig, minden imádságában örömmel emlékezik meg azokról, akikkel találkozott. Példája és az, amit a mai Szentleckében ír nekünk, sok mindenre megtanít bennünket. Mit tehet az a szülő, nagyszülő, nevelő, atyai jó barát, akitől messze kerültek gyermekei, unokái, tanítványai? Hogyan tarthatja fenn a közösséget velük, hogyan szolgálhatja a messzi távoból is lelki előmenetelüket?

Az első a hálaadás. Istennek szüntelen köszönettel tartozik értük, amiért rábízta őket, s annyi szeretetet közvetített általuk. Azért is hála illeti a mindennek Urát, hogy adhatott nekik valamit, hogy eszköze lehetett Isten gondviselő jóságának az életükben.

Szívembe zártalak titeket. Nagyon sokan nem tudnak elszakadni szeretteiktől, úgy ragaszkodnak hozzájuk, mintha birtokolni akarnák őket. Csak a javukat, a boldogságukat akarom, mondják, de azt csakis egyféleképpen, saját elgondolásuk szerint tudják elképzelni. Nem lehet megkötözni, saját vágyaink börtönébe zárni a ránk bízottakat. Szívünkbe zárni viszont lehet, sőt kell is, úgy, ahogy Jézus szentséges Szíve magába zár minket: mint a legnagyobb kincset. Nem csupán értelmünkbe, emlékezetünkbe, jóakaratumkba, hanem szívünkbe kell zárni őket, ugyanakkor el is kell engedni, szinte küldeni kell őket, hogy menjenek, ahová küldetésük szól, vagy ahová szívük diktálja. Nem az a fontos, hogy bennünket el ne hagyjanak, hanem hogy Istenhez hűségesek maradjanak mindvégig. A tér és idő elválaszthat tőlük, de a szívbeli szeretet fenntartja velük a lelki egységet.

Vágyakozni szabad utánuk, de csak *Jézus Krisztus szeretetében*. Ez az a tiszta vágyakozás, amelyet messziről is megéreznek, és előbb-utóbb szükségét érzik, hogy visszatérjenek hozzánk, mert Jézus Krisztus szeretetének hordozóivá alakultunk számukra.

És végül: tekintsük felnőttnek őket. Már nem dönthetünk helyettük, nem adhatunk nekik mindig jó tanácsot, s főként nem játszhatjuk meg az egyedüli és tévedhetetlen tanácsadót. Lehet, hogy rosszul döntenek ebben vagy abban a dologban. Szabad figyelmeztetnünk őket, de semmi esetre se „borítékoljuk” előre, hogy mi fog történni, ha így vagy úgy cselekszenek. A legnagyobbat kell számukra kérni, hogy ők maguk tudják eldönteni, hogy mi a helyes. Hogy fel tudják ismerni, mi az Isten akarata, mi szolgálja üdvösségüket. S hogy helyes döntéseket hozva bővelkedjenek az igaz élet gyümölcseiben.

Évközi 30. hét

Szombat, I. évben

Róm 11,1-2a.11-12.25-29; Lk 14,1.7-11

„Nem szeretném, testvérek, hogy saját bölcsességeitekre hagyatkozva tájékozatlanok maradjatok e titok dolgában.”

Elképzelhetjük, micsoda lelki kín lehetett Szent Pál számára Izrael nagy részének elutasító magatartását tapasztalni Jézus Krisztussal és az ő evangéliumával szemben. És sokszor fizikai kín is, amikor rátámadtak, kidobták a zsinagógából, sőt meg is kövezték Jézus miatt.

És elképzelhetjük azt a hitbeli és intellektuális erőfeszítést, amibe került neki, hogy ezt a titkot Krisztus fényénél értelmezze. De nem csupán a magyarázat, hanem talán még inkább annak szempontjai és alappillérei szolgálhatnak mintául számunka, amikor a történelemben vagy saját személyes életünkben ilyesfajta kínzó problémával szembesülünk.

A rendíthetetlen alap, a biztos kiindulópont, amelyre egyedül szabad építeni, Isten hűsége önmagához és ígéreteihez: ha egyszer kiválasztotta Izraelt és kegyelmekkel halmozta el, lehetetlen, hogy visszavonja tőle kegyelmi adományait. (Fontoljuk csak meg, hány katolikusból lett szektás ideológus mondaná el ugyanezt a katolikus Egyházra vonatkoztatva?)

A következő egy fájdalmas tény, amit nem szabad szépíteni: csak kevesen hittek Izraelből Krisztusban. Ez a két szempont, az isteni és emberi most feszültségbe került egymással, ebből a feszültségből azonban két új, örömteli felismerés születik.

Az első a pogányok megtérése. Jézusnak a mai Evangéliumban elhangzó tanítása az első és utolsó helyekről többé nem praktikus tanács vagy erkölcsi szabály csupán, hanem súlyos teológiai kijelentés, amely az üdvösségtörténet távlatába helyezve a zsidókra és pogányokra vonatkozik. Az Úr éppen Szent Pál által szólította meg a pogányságot: *„Barátom, jöjj följebb!”*, s ezzel a zsidóság az utolsó helyre kényszerült. És itt következik a másik, nem kevésbé fontos felismerés, amely nem más, mint az Isten hűségéből táplálkozó remény megfogalmazása: miután a pogányok mind beléptek az Isten országába, Izrael is megtér.

Milyen gyönyörű gondolatmenet! A hit és az értelem közös remekműve, melyből igen sokat tanulhatunk. Például azt, hogy ahelyett, hogy szánk íze szerint kiforgatva a tényeket, esetleg egy önkényesen kiragadott szentírási idézettel alátámasztva megideologizálnánk megalkuvásainkat, bűnös életvitelünket, a teljes kinyilatkoztatás és saját kegyelmi tapasztalataink fényénél hittel szemléljük életünk legsötétebb részleteit is, és így őszinte bűnbánatra és szilárd reményre jussunk.

Évközi 30. hét

Szombat, II. évben

Fil 1,18b-26; Lk 14,1.7-11

„Abban is bízom és remélek, hogy semmiben sem vallok szégyent.”

A mai Szentleckének ez a mondata egybecseng a Te Deum utolsó sorával: *„In te, Domine, speravi, non confundar in aeternum.”* – „Tebenned bíztam, Uram, meg nem szégyenülök örökké.” Az nem vall szégyent tehát, aki Istenbe, az Úrba veti minden bizalmát. Gondoljunk csak a filippi levél keletkezésének körülményeire! Szent Pálnak ez a talán legszemélyesebb hangvételi levele az Apostol fogsága idején született, s a fogság valóban az a helyzet, amely próbára teszi az ember bizalmát, amelyben, ha csak magában bízna, könnyen szégyent vallana.

Am a *„confundar”* mást is jelent, mint megszégyenülést. Hangulatfestő ige, melynek eredeti értelme: ‘összezavarodik’. Márpedig az összezavarodás és ebből következően a megszégyenülés számos más helyzetben is fenyegeti az embert. Egy ilyen helyzetről beszél Jézus a mai Evangéliumban, a megtiszteltetés utáni vágy okozta megszégyenülésről, amikor az embert megzavarja saját hiúsága, mert nem az Úrban bízik, hanem önmagában: *„Amikor lakodalomra hívnak, ne ülj az első helyre, mert akadhat a meghívottak közt nálad előkelőbb is. Ha ez megérkezik, odajön, aki meghívott titeket, és akkor szégyenszemre az utolsó helyet kell elfoglalnod.”*

Istenbe vetett bizalmunk tehát nem csupán a megaláztatás idején, hanem az ellenkezője, a megtiszteltetés alkalmával is próbának van alávetve. Csak aki Istenben remélve s az utolsó ítéletben bízva, valóban hívő lélekkel képes az utolsó helyet elfoglalni, az nem szégyenül meg mindörökké. Ha pedig tisztsége vagy rangja okán valakit az első hely illet meg, nem kell azt szerénykedve visszautasítania. Foglalja csak el a tiszteletből neki fenntartott helyet, egy percre sem feledve, hogy az nem neki magának jár, hanem annak, akit képvisel. Nekünk nem másoktól kell várnunk, hogy felmagasztaljanak, hanem egyedül Istentől, akinek szívében van a lehető legelőkelőbb helyünk. Minden más helynél jobban ezt becsüljük meg, és ehhez ragaszkodjunk mindhalálig.

Évközi 31. hét

Vasárnap, A évben

Mal 1,14b-2,2b.8-10; 1Tessz 2,7b-9.13; Mt 23,1-12

„Amikor nálatok voltunk, olyan gyengéden viselkedtünk körötökben, mint a gyermekét dajkáló anyja. Annyira közel álltatok szívünkhöz, hogy nemcsak Isten evangéliumát, hanem életünket is nektek akartuk adni.”

A tanítás, nevelés és példaadás három szintjét láthatjuk az Olvasmányban, a Szentleckében és az Evangéliumban. Szól ez a papoknak, lekipásztoroknak, de nemcsak nekik, hanem a szülőknek, nevelőknek és bizonyos mértékig mindannyiunknak, hiszen valamennyien felelősek vagyunk a felnövekvő nemzedékért.

Az elsőről Malakiás prófétánál olvasunk: *„Ti letértetek az útról, sőt sokan elbuktak tanításotok miatt.”* A teljes romlottság állapota, amikor a tanító saját bűnös életéhez igazítja a rábízott tanítást, leszállítja züllött erkölcsi szintjére, és így másokat is romlásba vezet.

A második szintről Jézustól hallunk az Evangéliumban: *„Tanítják ugyan, de maguk nem teszik azt.”* Tudathasadásos állapot, amely könnyen az első szintre való visszaeséshez vezet. Fontolja meg minden pap, szülő, nevelő, hogy legnagyobb hatással akkor van a rábízottakra, híveire, gyermekeire, növendékeire, amikor azok nem kirakatba szánt viselkedésmódját látják. Ha ott az ellenkezőjét tapasztalják annak, amit a tanítás során hallottak tőle, akkor a „bort iszik és vizet prédikál” alapján saját magukat is felmentik a tanítás kötelező érvénye alól, s bukásukért ő lesz a felelős.

Végül a harmadik, legmagasabb szint az, amelyről Szent Pál ír: *Nemcsak Isten evangéliumát, hanem életünket is nektek akartuk adni.* Ez az az esemény, amelyre mindannyiunkat törekednünk kell. Ahol nem csupán egybecseng az életmód a tanítással, hanem mindkettőt az odaadó szeretet táplálja. Az a szeretet, amely elsősorban nem érzelmeket jelent, hanem magafelejtést, gondos törődést, a másik üdvösségéért érzett felelősséget.

Ez alatt a szint alatt nem is lehet kereszténynek megmaradni, szükséges ugyanis, hogy Krisztus evangéliumát Krisztus szeretetével hirdessük és éljük. Ez pedig nem megy másképp, mint, hogy a ránk bízottakat – híveinket, családunkat, tanítványainkat, vagy talán csak egyetlen embert – üdvösségük mélységében felvállaljuk és életünket adjuk értük.

Évközi 31. hét

Vasárnap, B évben

MTörv 6,2-6; Zsid 7,23-28; Mk 12,28b-34

„Nem jársz messze Isten országától.”

Lehet jogosan kritizálni az Egyházat tagjainak életmódja és cselekedetei miatt, el lehet utasítani, de alighanem minden iránta táplált ellenszenv megszűnne, ha a vele szemben állók komolyan vennék lényegét, s az óriási vallási szervezet mögött felfedeznék azt a mérhetetlen isteni szeretetet, amely létrehozta s működteti minden emberi gyarlósága ellenére. Az istentisztelet, az erkölcsi élet, a hivatalok és funkciók s minden más arra való az Egyházban, hogy ezt az isteni szeretetet viszonzozza Istennek, illetve megjelenítse, közvetítse a világ számára.

Kívülállóként nem lehet megérteni az Egyházat, mert miként a szentségi misztérium, Krisztus Titokzatos Teste és a földi szeretetkapcsolat is csak azok számára érthető, akik részt vesznek benne, úgy a jelen lévő Isten országát is csak az ismerheti fel az Egyházban, aki Jézus Krisztussal életközösségre lépett. Lehet, hogy mi sem járunk messzebb az Isten országától, mint az evangéliumbeli írástudó, akit Jézus megdicsért okos felelete és buzgó hite miatt, de mindaddig nem léphetünk be oda, amíg fel nem ismerjük Krisztusban személyes Megváltónkat, s életét a magunk életébe nem fogadjuk. És ez nem pusztán költői kifejezés, hanem valóság: a hit és a keresztség által abba a világba nyerünk beavatást, amelyben ő él; a szívünkbe kiárasztott Lélek által abba a végtelen intenzitású szeretetáramba kerülünk, amely az Atya és a Fiú között szüntelen sodrással jelen van, s már itt a földön részt kapunk a soha el nem múló életből.

Csak innen, belülről nézve, a szívét ismerve lehet hiteles képet alkotni a kereszténységről, az Egyházzal. Minden egyéb megközelítés, a legbecsületesebb és legjobb szándékú is, csak megközelítés marad, s szükségképpen nem jut el a lényegig. Márpedig az Egyháznak éppen e misztikus valósága miatt van csak jövője: ami csupán történelmi-társadalmi képződmény, korhoz kötött kulturális sajátosság benne, az előbb-utóbb elenyészik, s megmarad az éltető forrás, amely mindezt táplálja a kezdetektől megannyi évszázadon át az utolsó napig.

Évközi 31. hét

Vasárnap, C évben

Bölcs 11,22-12,2; 2Tessz 1,11-2,2; Lk 19,1-10

„Ma a te házában kell megszállnom.”

Van úgy, hogy a szentírás szövege úgy megragad minket, hogy semmi mást nem tudunk tenni, mint ismételtetni, ízlelni szavait, amíg csak egészen át nem járnak bennünket. Van úgy, hogy azért nem tudunk semmit sem mondani egy szentírási részből, mivel nekünk sem mond semmit, méghozzá azért nem, mert valami a lelkünk mélyén ellenáll Istennek. Az ürességérzés, amely egy ismerős szentírási részt hallva elfog bennünket, arra utal, hogy a bűn hálója már kezd körbekeríteni bennünket, ha ugyan még teljesen meg nem kötözött.

Ha tehát a napi ige untat, sőt szinte utálattal tölt el, ne nyúlj lelki könyvek után, hogy szórakoztasd magad, és ne is kezdj a rózsafüzér imádkozásába, inkább vizsgálj meg, mi okozhatja ezt a tünetet? Az elmélkedés óráját fordítsd arra, hogy számba vedd: nem engednél-e a szemek kívánságának, a test kívánságának vagy az élet kevélységének? Ez az unalom, ez a csömör üssön fejbe, józanítson ki. Az ige úgy is hat, hogy nem akar hatni: azzal, hogy unalmas, hogy semmit sem mond, leleplezi bűnös életünket, tetteink, szándékaink, emberi kapcsolataink rejtett tisztátalanságát.

Ha a mai vasárnap olvasmányai, az isteni irgalom hatalmának tanúbizonyságai nem érintik meg a szíved, sürgősen tekints magadba, s járj utána, hogy mi akadályozza benned az evangéliumi üzenet hatékonyságát? Zakeusnak elég volt egyetlen mondat az Úr Jézus szájából, egyetlen gesztus, hogy megváltoztassa életét. Igen, mert azzal az igazi mindenhatósággal találkozott, amely azonos a végtelen szeretettel, a teremtő és újjáteremtő szeretettel. A múlt vasárnap hallottuk a vámos imáját, ma látjuk egy vámos megtérését. Zakeus példája igazolja Jézus példázatát.

De ő kereste is az alkalmat, hogy láthassa Jézust. Há te miért bujkálsz előle? Magad előtt, egyetlen lehetőséged előtt bujkálsz! Bárcsak az a fönséges imádság, melyet a mai Olvasmányban hallunk, felbátorítana téged is, hogy akard látni Jézust, a mindenható és végtelenül jósaágos Isten megtestesült Igéjét, aki ma hozzád akar betérni, hogy megszálljon nálad, és üdvösség köszöntson szíved hajlékára.

Évközi 31. hét

Hétfő, I. évben

Róm 11,29-36; Lk 14,12-14

„Isten nem bánja meg kegyelmi ajándékait és meghívását.”

Amiről az Apostol itt a zsidó népre vonatkozóan beszél, azt magunkra is alkalmazhatjuk, hiszen Istennek önmagához való abszolút hűsége egyetemes érvényű, s csak egyik megnyilatkozása az előszörre meghívott néphez való hűsége.

Amit egyszer megtapasztaltam életemben Isten kegyelméből, az most, évekkel, évtizedekkel később is ugyanolyan intenzitással valóság, és ugyanúgy jelen van, mint akkor. Legfeljebb én távolodtam el tőle, vagy pedig bizalmam próbájaként hitem fejlődése és üdvösségem érdekében Isten megengedte, hogy átmenetileg sötét felhő takarja el a szemem elől. Ha csak egyszer is megtapasztaltam irántam való szeretetét, ha csak egyszer is megéreztem az ártatlanság tisztaságának isteni illatát, ha csak egyszer is nyilvánvaló lett számomra, hogy Krisztusban az igazság, s hogy van egy láthatatlan, de a láthatónál sokkal ragyogóbb és nagyszerűbb örökkévaló ország, akkor mindez most is érvényben van.

Óvakodjam attól, hogy a jelen érzései alapján átértelmezzem a múltam, mondván, nem is volt hivatásom, Isten nem is szólított, félreértés volt. Legtöbbször alattomos kísértés ez, mely el akar tántorítani az egyszer világosan felismert útról és igazságtól. Inkább azt vizsgáljam meg, mikor lettem hűtlen, mikor nem akartam hallani többé Isten hívását, amely akkor is, most is a szeretet szava? S azt keressem, hogyan válaszolhatnék rá most, jelen állapotomban?

Ha egyszer hívó lettem, örökre meghívást kaptam a hitre. Ha letértem volna magáról a hitnek az útjáról, nem arra kell várnom, hogy Isten majd egyszeriben újra megajándékozzon a hit kegyelmével, amit eltékoztam. Ő nem vonta vissza ajándékát, és most vár, hogy visszatérjek hozzá. Ilyenkor nem kiégett lelkem állapotán kell siránkoznom, hanem egy őszinte szentgyónás után úgy kezdeni élni, mintha valóban hívó lennék, és akkor egy nap elárasztja lelkem a kegyelem.

A jövőtől se féljek. Bírom-e ezt a hivatást, hűséges tudok-e maradni? Istenbe vessem a reményem, aki minden kísértésben velem lesz, csak rá figyeljek, és ne magamra, ne a kísértésre, hanem az ő változhatatlan jóságára és szeretetére.

S akkor amint az Istentől egyszer eltávolodó, majd meg hozzá visszatérő választott nép története az Úr meg nem fogyatkozó, nemzedékről nemzedékre gazdagon megtapasztalt hűsége miatt „szent történet” lett, úgy saját botladozásokkal, gyarlóságokkal teli életem is az isteni irgalom újbóli s újbóli kiáradásának szent történetévé lehet.

Évközi 31. hét

Hétfő, II. évben

Fil 2,1-4; Lk 14,12-14

„Ne keresse senki csak a maga javát, hanem a másét is!”

A keresztény hit nemcsak hatalmas megvilágosodásokból, óriási tudásból és megdönthetetlen igazságokból áll, hanem apró, mindennapi, egyszerű gyakorlatokból is, s ez a kettő szorosan összefügg egymással. Krisztus fönséges ismeretéhez ugyanis szervesen hozzátartozik, hogy – amiről a következőkben fogunk olvasni – ugyanazt a lelkiületet ápoljuk magunkban, mint amilyen a magát Isten létére kiüresítő és emberségünket a kereszthalálig vállaló Jézus Krisztusé volt, aki nem a maga javát, hanem a mi örök javunkat kereste. Hiába tanulod a krisztológiát, ha nem mered élni Krisztus életét, amelyet csírájában megkaptál a keresztségben. Ilyen odaadott élet nélkül még magát a tudást is el fogod veszíteni. Ha viszont ez az elhatározás határozza meg életviteledet, ha Jézus Krisztust utánozva, iránta való szeretetből testestül-lelkestül mások igazi javának: üdvösségének szolgálatára szenteled magad, olyan egzisztenciális tudás birtokába jutsz, amit megfogalmazni nem is lehet, mert mintegy belülről ismered meg Krisztust és az ő erejét, amely megnyilatkozik benned.

Ilyen belső, tapasztalati, egzisztenciális és megfogalmazhatatlan tudás jellemezte a szentatyákat és az Egyház igazlelkű tanítóit. Írásaikban benne van szentségre törekvő szellemük, s csodálatra méltó személyiségük varázsát felhasználva maga a Szentlélek kelti fel lelkünkben a szentség utáni vágyat. Szavaik, írásaik, előadásaik ezért jelentettek és jelentenek ma is végtelenül többet keresztény hittestvéreiknek, mint a csak akadémikus tudást birtokló, de szentségre nem törekvő teológusoké.

Ez a lelkiület, mely a másik igazi javát szem előtt tartja, mindig elveti magától a vetélkedést és a hiú dicsőségvágyat, s alázatosan – de őszintén! – a másikat kiválóbbnak tekinti magánál, ahogy Szent Pál írja. Mindezzért pedig még titokban sem pályázik földi elismerésre, hanem a mai evangéliumi tanítás szerint az igazak feltámadásakor magától az Úrtól reméli jutalmát.

Tettél-e, teszel-e ma valamit mások javára, amiért nem vársz elismerést? Boldoggá tesz-e az a tudat, hogy adhatsz valamit, amit nem tudnak viszonzni neked? Ha igen, tapasztalatot szerezhetsz a krisztusi önküresítés fönséges titkáról.

Évközi 31. hét

Kedd, I. évben

Róm 12,5-16a; Lk 14,15-24

„Ne legyetek fennhéjázók, hanem alkalmazkodjatok az egyszerű emberekhez.”

Nem jó jel, ha valaki csak a szellemi elit körében érzi jól magát, ha lenézi az egyszerű hívő nép búcsújárásait, ájtatosságait, a rózsafüzért és a keresztútjárást. Nem keresztényhez méltó, ha valaki leereszkedésnek érzi, s nem Urunk, Jézus Krisztus követésének, ha olykor szóbaáll egy egyszerűbb emberrel.

Szent Ágostontól barátja, egy Deogratias nevű karthágói diakónus tanácsot kért, mutassa meg neki, mit és hogyan kell tanítani a keresztségre készülőknek, mert ő már unja, hogy mindig, minden évben a hit alapelemeit magyarázza. Szent Ágoston válaszul kis könyvecskét írt, amelyben finoman rámutat arra, hogy a hit alapelemeinek tanítása nem olyan, mint a szorzótábla mechanikus ismételtetése konkrét feladatok megoldása helyett. A hit alapjai kimeríthetetlen misztériumok, melyeken az emberi intelligencia sohasem juthat túl. Fontos és kötelező az értelmiség számára, hogy hitbeli ismereteiket is bővítsék és mélyítsék szakmai előrehaladásukkal párhuzamosan, de a legbriliánsabb teológiai eszmefuttatás sem helyettesítheti a hit nagy tényeinek komolyan vételét. Mert mondhatunk akármit például az oltáriszentségről, az, hogy a feltámadt Jézus benne jelen van, az annyira új, megrendítő, életünket alakító tény, amit az emberi elme föl nem érhet.

A hippói püspök arra is felhívja a figyelmet, hogy Urunk, Jézus számára jóval nagyobb leereszkedés volt, hogy szentháromságos isteni életét emberi szavak szegényes formájába öntse, mint egy karthágói diakónusnak alkalmazkodni a tanítás során a hitben még járatlan, egyszerű emberekhez.

A názáreti Jézus pedig nem csak a fővárosban tudott pasztorálni, és nem csak a legműveltebb körökhöz volt szava. Hozzájuk is szólt, de legtöbbször csak azért, hogy figyelmeztesse őket. Azonban a szegényekhez és a kitaszítottakhoz is fordult, mert az evangélium mindenkihez szól, s befogadásának előfeltétele nem a teológiai képzettség, hanem mindenekelőtt a nyitott szív.

Ugyanakkor az alkalmazkodás távolról sem azt jelenti, hogy megjártsszuk magunkat, és úgy tegyünk, mintha tudásban nem kaptunk volna többet másoknál. Nem kell szégyellni, hiszen éppen őértük kaptuk, akiket tanítunk. Ne parlagiasodj el. Vidéki papként, falusi tanítóként, orvosként is lehet magas szintű szellemi és lelki életet élni. A szellem élénksége, a lelki élet gazdagsága egy felnőtt keresztény ember életében nem környezetének függvénye, hanem saját belső hozzáállásáé.

Évközi 31. hét

Kedd, II. évben

Fil 2,5-11; Lk 14,15-24

„Ezért Isten felmagasztalta őt.”

Jézus Krisztus önküresítése nem más, mint az Atyának való feltétlen engedelmesség. Azonban nem szabad ezt az engedelmességet úgy felfogni, mintha egy pontról pontra részletesen megírt forгатókönyv betartása volna, amely előre tartalmazza, hogy Jézusnak meg kell halnia. Természetesen a mindenható és mindentudó Isten tudta, hogy Fiát keresztre fogják feszíteni, de nem meghalni küldte a földre Jézust, hanem hogy üdvözítse az embereket, feloldva őket bűneik kötelékéből és elvezetve mindnyájukat az atyai házba. Jézus mindig engedelmes volt az Atyának, élete minden pillanatában, minden szavával és tétével az Atya irgalmasságát nyilatkoztatta ki, s a vele való élő kapcsolatra vezette az embereket. Engedelmes maradt akkor is, mikor az életére törtek. Nem az Atya tört Jézus életére, nem ő sugalmazta Jézus ellenségeinek, hogy öljék meg őt. Ha elfogadták volna az általa felkínált Isten országát, nem kellett volna meghalnia, a megváltás anélkül is megtörtént volna. De minthogy az emberek Istentől kapott szabadságukkal bűnös módon visszaélve, az Atya vonzásának ellenállva Jézust halálra adták, ebben a helyzetben kellett engedelmesnek lennie az Atyához, ami annyit jelentett, hogy meg kellett találnia az Atya helyét. Jézus pedig kinyilatkoztatta, hogy az Atya helye az áldozat helye, s nem a gyilkosé, nem az árulóé, az őt megtagadóé vagy a gyáván elmenekülőé. Jézus tehát halálában is az Atyát nyilatkoztatta ki. Ezért magasztalta fel őt az Atya, s adott neki olyan nevet, melyre minden térdnek meg kell hajolnia, vagyis ezentúl emberi természete, emberi neve is Isten benső életét, a Szentlelket árasztja a bűnök bocsánatára.

Mi pedig Jézus életet (Szentlelket) adó halálából erőt merítve leszünk képesek hasonló engedelmességre. Ha így nézzük, engedelmeskedni az Atyaistennek annyit tesz, mint életünkben és halálunkban kinyilatkoztatni őt, nyitott ajtóvá lenni, hogy általunk beléphessen bűnbocsánatával, irgalmas szeretetével abba a közösségbe, amelyben élünk. Ez nem csak áldozat, hanem ünnep is, hiszen Jézus már győzött és megszerezte számunkra a megváltást. Az Atya házába visszatért egykori tékozló fiak most asztalhoz ülhetnek Jézussal a Szentlélek ragyogásában.

Mégis, sokan visszautasítják ezt a boldogságot. Aki jobban vágyik egy tál lencsére, egy falat gőzölgő sült húsrá, mint Isten szeretetére, akinek a birtoklás, a földi vagyonszerzés többet jelent, mint maga Isten és saját üdvössége, az nem méltó erre a lakomára. Mert igazából egyetlen belépőjegyet kell megfizetni a mennyei lakomára: ez pedig a megtérésünk, amely egyben az emberség ára is.

Évközi 31. hét

Szerda, I. évben

Róm 13,8-10; Lk 14,25-33

„Ha valaki közületek tornyot akar építeni, vajon nem ül le előbb, hogy kiszámítsa a költségeket? Vagy, ha egy király hadba vonul egy másik király ellen, előbb leül és számot vet...”

Krisztus követőjének egyszerűbb számvetést készítenie, mint a tornyot építő embernek, vagy a hadba vonuló királynak. Számba veheti adottságait: tehetségét, jó és rossz tulajdonságait, hajlamait és örökségeit, és megállapíthatja, hogy mindez végtelenül kevés és szánsalmasan elégtelen ahhoz az óriási vállalkozáshoz képest, amelybe fogni akar. Ráadásul, ami a toronyépítéshez és a hadba vonuláshoz hasznos és szükséges: a pénz, fegyver, hatalom, Krisztus követésében haszontalan, sőt inkább akadály lehet.

Mi az, amire alapozva mégis bele lehet és bele is kell vágni?

A Krisztushoz való mindenekfölötti ragaszkodás. Az a szeretet, amely nem csupán érzelem (persze nem baj, ha az is), nem csupán a cselekedetekben megmutatkozó jóakarát (persze nagyon helyes, ha az is) még csak nem is feltétlen engedelmesség (persze elengedhetetlen, hogy az is), hanem életünk lehorgonyozása őbenne. Paradox módon tehát nem az készült föl Krisztus követésére, aki úgy gondolja, adottságai alkalmassá teszik arra, hogy Jézus tanítványa legyen, hanem aki eleve belátja, hogy vállalkozása emberileg reménytelen, s ezért semmihez sem ragaszkodik, csak az Úrhoz, belé vetve minden bizalmát.

Ez az az alapállás, a lélekben való szegénység, amelyből indulva eséllyel rajtolhatunk a Krisztus-követés pályáján. Ezután már lehet minden tehetségünkkel, energiáinkkal, valahány idegszálunkkal Isten ügyét szolgálnunk.

A szeretet nem tesz rosszat felebarátjának. A Krisztushoz való ragaszkodáshoz igazítva minden földi szeretet a helyére kerül. Jézus Krisztus nem szereteteink gyűlölésére és nem a világ javainak megvetésére szólít fel, hanem arra a szeretetre hív, amely egyedül képes mindig azt tenni, ami jó, s a magunk, felebarátunk és a világ számára üdvös, mert nem önmagunkból indul ki, hanem Istentől származik.

Évközi 31. hét

Szerda, II. évben

Fil 2,12-18; Lk 14,25-33

„*Félve-remegve munkáljátok üdvösségeteket.*”

Ez a *félve-remegve* a ragaszkodás hatalmas erejét jelenti. Ahogy a világ fiai félve-remegve ragaszkodnak szeretőjükhöz, bűntársukhoz, hogy el ne veszítsék, ahogy félve-remegve lesik a tőzsde híreit, hogy milliárdjaik tovább gyarapodjanak, úgy kell a keresztényeknek az üdvösségszerző Krisztushoz és parancsaihoz ragaszkodniuk.

Azaz mégsem egészen úgy, *hiszen Isten maga műveli bennetek jóakarata szerint a szándékot is, meg a végrehajtást is.* Vagyis Istennek még sokkal fontosabb a mi üdvösségünk, mint saját magunknak, hiszen nem mi szálltunk alá a mennyből üdvösségünkért, s nem mi szenvedtük el a keserű kereszthalált a Kálvária hegyén megváltásunkért. Üdvösségünket Isten szívügyeként kezeli, mi készen kaptuk, csak őriznünk és gondoznunk kellene, mert örök sorsunkról van szó.

Szent Pál apostol ki is fejti, mit jelent üdvösségünkön munkálkodni.

Zúgolódás és okoskodás nélkül tegyetek meg mindent, hogy kifogástalanok és tiszták legyetek. Sokszor azért nem haladunk előre a lelki élet útján, mert immel-ámmal tesszük a jót, állandóan felülbíráljuk lelkivezetőnk tanácsait, elégedetlenek vagyunk a körülményekkel, kifogásokat és mentségeket keresünk lanyhaságunkra. Aki okoskodik, az minden, csak nem okos, ezért tesz úgy, mintha az volna. Krisztus követésében az okoskodás semmit nem használ. Mindenről le kell mondani, amiről azt hittük, hogy a miénk, ha Krisztus nyomába akarunk szegődni, erre szólít a mai Evangélium is.

Mit jelent még az üdvösségünkön való munkálkodás? Ragaszkodni az életet tápláló tanításhoz. Nem a tévtanításokhoz, nem is az elvont teológiai tanításhoz, hanem ahhoz az igaz és helyes evangéliumi tanításhoz, mely táplálja mindennapi emberi életünket és a csírájában bennünk lévő örök életet. Így teszünk, ha naponta elmélkedünk a szentírás ígén, s megengedjük, hogy beleszóljon az életünkbe, ha nem okoskodva, hanem okosan értelmezzük és egészen komolyan vesszük. Akkor mi is azok közé fogunk tartozni, akikért nem fáradt hiába az Apostol, hanem akik dicsőségére válnak Krisztus eljövetele napján.

Évközi 31. hét

Csütörtök, I. évben

Róm 14,7-12; Lk 15,1-10

„Ha közületek valakinek száz juha van, és egy elvesz belőlük, nem hagyja-e ott a kilencvenkilencet, s nem megy-e az elveszett juh után, amíg meg nem találja? Ha pedig egy asszonynak tíz drachmája van, és elveszít egy drachmát, nem keresi-e gondosan, amíg meg nem találja?”

Igen ám, de az elcsatangolt bárány vagy az elgurult drachma nem fogja azt mondani gazdájának, amikor az rátalál, hogy hagyj békén, én nem vagyok elveszve – mi, bűnösök azonban ezt is megtehetjük. Hány szülő, nevelő és lekipásztor kapta már meg rossz útra téved gyermekétől, növendékétől, hívétől, nyersebb vagy finomabb formában, hogy szabad vagyok, azt teszem, amit akarok, semmi közöd hozzá!

Ezért is egészíti ki a hasonlatok sorát az Úr Jézus egy harmadik példázattal, a tékozló fiú történetével. Ebből derül ki igazán, milyen lelkülettel viseltetik Isten az elcsatangolt báránynál és az elgurult drachmánál is rosszabb, hálátlan és önfejű emberrel, és ezt a lelkületet, a soha ki nem fogyó irgalmas szeretetet kell megtanulnunk tőle.

Nem bánhatunk a bűnössel úgy, mint egy tárggyal, nem foghatjuk meg és vihetjük magunkkal, és nem kényszeríthetjük erőnek erejével a nyájba való visszatérésre. A kisgyermeknek még szabad, sőt szükséges is olykor az engedelmesség kényszerítő erejénél fogva megparancsolni, hogy ezt vagy azt tegye, mert mi jobban tudjuk, mi válik javára, s mi vagyunk érte a felelősek. Aki viszont már elérte a felnőttkort, azzal szemben nem alkalmazhatunk kényszerítő eszközöket – nemcsak fizikaiakat, hanem a lelki terror kifinomult módszereit sem, ugyanakkor a felelősséget mégsem háríthatjuk el magunktól egészen, hagyva, hogy saját feje után menve a veszébe rohanjon.

Ez az ingyenes szeretet igazi próbatétele. Csak az tanul meg igazán szeretni, aki belekóstol ebbe az eszköztelen, a végletekig kiszolgáltatott állapotba és mérhetetlen gyöngeségbe, ahol nem marad más, mint bízni és várni, néha az aggodás már-már pokolinak ható tisztítótüzeiben megtisztítva szeretetünket. Ha ebben mindvégig kitartunk, meg fog mutatkozni a szeretet gyöngeségben rejlő ereje: testvérünkben feltámad a vágyakozás az atyai ház után, ahol mindig csak szeretetet kapott.

Ha lélekben elkísérjük őt, akármilyen mélyre süllyedt is, ugyanakkor a helyünkön maradunk, s mindennap kémleljük a látóhatárt, hogy ha jön, messziről elébe siessünk és magunkhoz öleljük, bizonyosan megérjük a napot, amikor előbukkan a dombok mögül, s talán kicsit tévovázva, leszegett fejjel, de jön felénk az úton...

Évközi 31. hét

Csütörtök, II. évben

Fil 3,3-8a; Lk 15,1-10

„Amit egykor előnyömnnek tekintettem, azt most Krisztusért értéktelennek tartom. Sőt Uramnak, Jézus Krisztusnak fölséges ismeretéhez mérten mindent szemétnek tartok.”

Háromféle nézőpontból lehet szemlélni a világot: Krisztus nélkül, Krisztussal találkozva és magával Krisztus szemével. A keresztény ember arról ismerszik meg, hogy mindhárom nézőponttal azonosulni tud.

Aki nem ismeri Krisztust, az nem hozzá viszonyítja a világban található dolgok értékét. Nem mondhatjuk, hogy nincs létjogosultsága ennek a szemléletmódnak, hiszen sok embertestvérünk van, a közvetlen környezetünkben is, akik nem jutottak Jézus Krisztus fönséges ismeretének birtokába. Szabad, sőt szükséges is olykor az ő igazságot, a végső igazságot kereső szemükkel nézni a világot, nem hagyva figyelmen kívül, hogy csak akkor lehet értékes bármi is a világon, ha van egy abszolút érték, amelyhez viszonyíthatjuk, máskülönben minden relatív.

A másik nézőpont az Apostolé. Aki Krisztussal találkozik, akinek életébe berobban az abszolút érték, annak szemében minden más értéktelennek és szemétnek fog feltűnni ehhez képest. Figyeljünk a fogalmazásra: nem azt mondja Szent Pál, hogy minden szemét, még csak azt sem, hogy Jézus Krisztus fölséges ismeretéhez képest az, hanem csupán annyit jelent ki, hogy ő annak tartja! Nem szabad tagadni az Isten által jónak alkotott világ értékeit, ám tisztában kell lennünk azzal, hogy egy bizonyos összehasonlításban, Jézus Krisztus fönséges ismeretéhez mérten, azaz a végtelen szépséghez, végtelen jóságához, végtelen igazsághoz, végtelen szeretethez képest semminek kell tartanunk őket, mert mit sem érnének önmagukban.

De maga Szent Pál sem áll meg ennél a nézőpontnál, hanem még magasabbra emelkedik. Nemcsak Krisztushoz mérten, hanem Krisztus szemével is nézi a világot, ami azt jelenti, hogy az irgalmas Atya szemével tekint rá, aki úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda érte. Csak ez a harmadik nézőpont tanít meg arra, hogy irgalmas szívű testvérei legyünk egymásnak, hogy ott is észrevegyük az értéket, ahol el van rejtve, s úgy tudjunk örülni a megtérő bűnösnek, az elveszett, de megkerült kincsnek, mint Isten és az ő angyalai a mai Evangélium tanítása szerint.

Évközi 31. hét

Péntek, I. évben

Róm 15,14-21; Lk 16,1-8

„Meg vagyok győződve, hogy tele vagytok jóindulattal, és oly bőséges tudással rendelkeztek, hogy figyelmeztetni tudjátok egymást. Helyenként merészebben írtam nektek, hogy egyet-mást emlékeztetekbe idézzek az Istentől kapott kegyelem alapján.”

Meg van győződve Szent Pál, hogy a római hívek tele vannak jóindulattal. Hány szülő, nevelő, lelkipásztor akad, akinek éppen ellenkező az alapállása, s mindig mindenkit gyanúsít, mindenütt rosszindulatot feltételez!

Nézzünk csak magunkba! Mennyi jóindulat, jó szándék, jó elhatározás van bennünk! Ez természetesen még nem elég, mert mire jócselekedet lenne belőle, nagyon sokszor elvetél kapkodásunk, türelmetlenségünk, túlbuzgóságunk miatt. Mégis fáj, ha csak bűneinket, botlásainkat, hibáinkat látják és szemünkre is vetik, mert belül meg vagyunk győződve arról, hogy nem csak ezek vagyunk... Ha pedig ez a helyzet önmagunkkal kapcsolatban, akkor joggal feltételezhetjük hívő, törekvő testvérünkről is, hogy ő is tele van nemes szándékkal. Van, aki szinte sugározza ezt a bizalmat, s még a durvasággal eltakart, mélyen szunnyadó jóságot is képes felébreszteni a másik emberben, mint *A nyomorultak* szentéletű püspöke a megkérgesedett lelkű Jean Valjeanban. El kell gondolkodnunk azon, hogy semmilyen csalódás, szeretetünkkel való visszaélés nem hatalmaz fel bennünket, hogy szüntelen gyanúsítgatásban és rosszhiszeműségben éljünk, mert a szeretet mindig megelőlegezett bizalom is, amiben természetszerűleg benne foglaltatik egyfajta kockázat.

Ilyen légkörben van csak helye egymás figyelmeztetésének, máskülönben az csak szeretetlen kioktatás, rendreutasítás. Az a krisztusi értelemben felnőtt keresztény közösség, ahol a tagok bölcs türelemmel, tapintattal figyelmeztetni tudják egymást. Az ilyen közösségben nagyobb és igazabb a szeretet, mint az olyanban, ahol állandó az érzelmi felajzottság, illetve mindig mindenkinek kellemes a közérzete.

Amikor Szent Pál apostol azt említi, hogy helyenként merészebben írt, ismét csak nagyszerű pedagógia érzékéről tesz tanúbizonyságot. Mert a tudományos igazságok között is vannak hangsúlyosabbak és kevésbé jelentősek, a gyakorlati életben is van, amire nagyon kell ügyelni, míg más dolgok maguktól értetődnek, hát még a hit és az erkölcs területén! A lélekben alvó hívőt olykor fel kell rázni, esetenként akár éles, sarkított megfogalmazásokkal is, s ha netalán megbotránkozik a hangnemen, ha nem ért valamit vagy kérdése van, akkor máris elértük a legfőbb célt: arról beszélhetünk vele, ami üdvössége szempontjából a legfontosabb.

Évközi 31. hét

Péntek, II. évben

Fil 3,17-4,1; Lk 16,1-8

„Sokan úgy élnek, mint Krisztus keresztyének ellenségei.”

Akikről itt szó van, azok bizony mind keresztyének, miközben úgy élnek, mintha antikeresztyének volnának. Mi jellemzi őket? Három dolgot említ az Apostol.

Istenük a hasuk. Ezek nem a nagyevők vagy az ingyencek – bár az ilyesmi sem Krisztus követőinek életstílusa –, hanem éppen ellenkezőleg: azok a zsidózó eretnekek, akik keresztyénként is, minden körülmények között, akár mindenki ellenében is aprólékosan betartották a zsidó étkezési törvényeket, mintha ez szerzett volna nekik üdvösséget. Nem a törvények a rosszak, hanem a hozzájuk való túlzott ragaszkodás, amely már-már bálványimádás. Így ragaszkodni csak az Úr keresztyéhez szabad, mert az szerezte meg nekünk a megváltást. A vallási előírások, a módszerek és gyakorlatok fontosak, de nem szabad tőlük várni a megváltást, az üdvösséget, mert nem erre valók.

Azzal dicsekednek, ami gyalázatukra válik. Lehet, hogy egyesek dicsekvésükkel elismerést szereznek az emberek között, ám Krisztus szemében az ő keresztyének ellenségei, ha másban dicsekszenek. Ha azt hiszik, érdemeik alapján váltak méltóvá az üdvösségre, vagy ha képmutatóan hivatkoznak keresztyénségükkel, miközben hitükkel ellentétes tetteket visznek véghez.

Az eszüket földi dolgokon járatják. Azok is Krisztus keresztyének ellenségei, akik úgy élnek, mintha e világból valók volnának, s nem a krisztusi létmód szerint. Isten országa jelen van ebben a világban, bennünk és közöttünk, de nem ebből a világból való. Akinek a keresztyénsége kimerül a vasárnapi misehallgatásban, egy-egy ima elmondásában, de életének súlypontja a földi dolgokban van, az nem él benne Isten országában, hanem észrevétlenül elmegy életének legnagyobb csodája és lehetősége mellett.

Nem úgy kellene-e eljárunk inkább, mint a mai Evangéliumban szereplő hűtlen, de okos intéző, aki felhasználta a rábízott javakat, hogy gondoskodjék jövőjéről? Nekünk úgy kell felhasználnunk a földi dolgokat, hogy szívünkkel szüntelenül a mennyekben vagyunk, előkészítve örök jövőnket, melyet Jézus Krisztus kereszthalála érdemelt ki számunkra.

Évközi 31. hét

Szombat, I. évben

Róm 16,3-9.16.22-27; Lk 16,9-15

„Szerezzetek magatoknak barátokat a hamis mammonból, hogy amikor meghaltok, befogadjanak titeket az örök hajlékokba.”

A mai Evangéliumban az Úr Jézus egészen egyszerű, gyakorlati útmutatásokat ad, s mégis, ha követjük őket, jutalmunk az örök élet!

A hamis mammon elsősorban a pénzt jelenti, amellyel az alamizsnálkodás útján szerezhetünk barátokat, nem abban az értelemben, hogy megnyerjük, lekötelezzük őket magunknak, hanem hogy megvalósítva a felebaráti szeretet parancsát Isten szeretetén alapuló közösségre lépünk velük. És ezt a feltűnésmentes adakozást kiterjeszthetjük nem anyagi természetű javainkra is: tehetségünkre, időnkre, figyelmünkre. Mi ebben a nehéz?

„Aki a kicsiben hű, az a nagyban is hű.” Azaz nem emberfeletti hűséget kíván tőlünk az Úr, hanem csak annyit, hogy a ránk bízott kicsiben hűek maradjunk. Csupán mai munkámban, állapotbeli kötelességeim teljesítésében, emberi kapcsolataimban kell becsületesen helytállnom.

Mégis, egyszerre igaz, hogy Krisztus követése könnyű és édes, és az, hogy erőnket meghaladó módon nehéz, mert bennünk is ott munkál a kettős törvény, amelyről Szent Pál ír: *A belső ember szerint örömet találok Isten törvényében, de más törvényt tapasztalok tagjaimban.*

Ez a belső meg hasonlottság azonban nem legyőzhetetlen. Csupán addig tart, amíg meg nem születik az az érett és határozott döntés a szívünkben, hogy nem szolgálunk többé két úrnak.

Mert mindkét úr tökéletes odaadást kíván, egész fizikai és szellemi valónk odafordulását, teljes erőbedobást. Csak míg ezt az egyik, aki valóban Úr, nyíltan megköveteli és bőségesen megjutalmazza, addig a másik, aki igazából nem úr, csak trónbitorló, erről nem beszél, hanem hazug ígéretekkel és csalóka látszatokkal fokozatosan behálóz, s amikor egészen lekötöztet magának, rútol cserbenhagy.

Mindennap fenntartások és magyarázkodások nélkül tedd a jót, akkor is, ha egyszer-egyszer nehezedre esik. Így számolódik fel benned lassan a megosztottság, s mindennapjaid az életszentség útjává válnak, hogy Krisztussal átmenve a halálon megízleld a feltámadás dicsőséges szabadságát.

Évközi 31. hét

Szombat, II. évben

Fil 4,10-19; Lk 16,9-15

„Nagyon örültem az Úrban, hogy ismét lehetőségek nyílt a rólam való gondoskodásra. Epafroditustól átvettem küldeményeteket, mint kellemes illatú, Istennek tetsző áldozatot.”

Szent Pál egyetlen apostoli levelében sem szerepel annyiszor az öröm, mint a filippieknek szóló levélben, melyet a börtönből írt s melynek olvasását a mai napon befejezzük. Úgy látszik, még a fogságban is lehet örülni, persze nem akárminek, hanem örvendezni az Úrban!

Mert mindenki annak tud csak igazán örülni, ami a szívének fontos. A testies ember a gyönyörök élvezetének, a hiú mások rajongásának, a kapzsi a vagyoni gyarapodásnak. Minket, botladozó keresztényeket is jó kedvre derít egy-egy kellemes esemény, siker és elismerés, s lehangol, ha valami kellemetlenségben van részünk. Aki azonban az Úrban él, annak kedélyállapota nem olyan, mint a barométer, mely híven mutatja a külső időváltozást. Akinek szíve már a mennyek országában dobog, az lélekben ki tudja vonni magát a külső események hangulatra gyakorolt hatása alól. Ő is érzékeli a pozitív és negatív impulzusokat, de mindennek csak annyiban tulajdonít jelentőséget, amennyiben köze van az Isten országához. És ez nem csupán szent közömbösség, hanem olyan képesség, mely a rossz dolgoknak is értelmet tud adni, s a kellemetlenségeket is az üdvösség, a szeretet szolgálatába tudja állítani.

Pál testileg börtönben van, de lelkileg az Úrban! S mi mindennek örül a bilincsek között? Örül, hogy alkalma nyílik szenvedni az Úrért és viszontszeretetét kinyilvánítani iránta. Örvendezik továbbá a filippi hívek buzgósága miatt, akik ajándékot küldtek neki. Egy nagyszívű nevelő atyai öröme ez amiatt, hogy lelki gyermekei ekkorát fejlődtek, s már szeretni is tudnak, nem csak szeretve lenni.

Szent Pál úgy tekinti ezt a filippiektől Epafroditusz által küldött adományt, mintha szakrális dolog lenne, egyfajta Istennek bemutatott áldozat. Igen, mert a Krisztus-hívő az oltár erőterében él, minden tettét áthatja a szentmiseáldozat lelkülete, a legegyszerűbb ajándékozástól egészen élete hősi feláldozásáig.

Évközi 32. hét

Vasárnap, A évben

Bölcs 6,12-16; 1Tessz 4,13-18; Mt 25,1-13

„Aki korán reggel keresni kezdi, nem kell fáradnia, mert ajtajánál ülve találja.”

Nem túl sokan vannak, akik szeretnek kora reggel felkelni és kiugrani az ágyból, pedig ősi tapasztalat, hogy „ki korán kel, aranyat lel.” S ez igaz testi és lelki értelemben egyaránt. Nagyon is érdemes meghozni a korán kelés áldozatát, és a nap első félóráját, óráját Istennek szentelni. Ha mindjárt ébredés után felkelünk, és kitarjuk az ajtót-ablakot Isten kegyelme előtt, egész napunk tartalmasabb, összeszedettebb, értékesebb lesz.

Azért is alkalmas ez az idő az Istennel való csendes együttlétre, mert ilyenkor még nem lepi el agyunkat az a rengeteg információ, benyomás, aggodalom az intéznivalók miatt, melyek a nap sűrűjében ránk szakadnak. S mennyire más embertársainkkal: családtagjainkkal, munkatársainkkal, növendékeinkkel, betegeinkkel vagy ügyfeleinkkel úgy találkozni, hogy Isten csöndjéből megyünk hozzájuk! Ha e csöndben, a lelkünk Jegyesével való meghitt együttlét ideje alatt elmerülünk szent arcának szemlélésében, ez az arc előttünk lesz egész nap, s testvéreink szemében fel fogjuk ismerni az ő tekintetét.

Az Úrnál való reggeli időzés segít rendet vinni életünkbe, s olyan tisztánlátást ad, amely nélkül nem képzelhető el igazi bölcsesség. Nem pusztán arra jó, hogy utána pontosabban tudjuk, mit kell tennünk, elvégzendő feladataink közül melyik az előbbre való, az éppen legfontosabb, hanem hogy gondolatainkat Isten gondolataira hangolva bepillantást nyerjünk az ő nagy terveibe, az üdvösség rendjébe is, mint Szent Pál, aki a tesszalóniki híveknek az elhunytak sorsáról, a feltámadás „rendjéről” ír a mai Szentleckében.

Aki napját már jó korán az Úrral kezdi, az tudja szívét az egész nap folyamán az Úrra figyelés állapotában megőrizni. Már kora reggel megkezdí a virrasztást azzal, hogy lámpását megtisztítja, megtölti olajjal, s késő éjjelig kitartó tartalék olaját is előkészíti, hogy készen álljon a Vőlegény fogadására, amikor ő visszatér.

„A nap első órájának odaszánása a záloga annak, hogy minden időnket Istennek szenteljük.” (E. Elliot) Ha napunkat Istennel kezdjük, ezzel megvalljuk, hogy az ő akarata szerint és az ő jelenlétében szeretnénk járni, már itt a földön elkezdve élni a mennyországot, mely lényege szerint nem más, mint hogy *találkozzunk Krisztussal, és örökké az Úrral legyünk.*

Évközi 32. hét

Vasárnap, B évben

1Kir 17,10-16; Zsid 9,24-28; Mk 12,38-44

„A nagy szárazság idején Illés próféta az Úr parancsára útra kelt, és elment Careftába. Amikor a város kapujához ért, épp ott volt egy özvegyasszony, aki rőzsét szedegetett. A próféta megszólította, és ezt mondta neki: Hozz nekem egy kis vizet korsóban, hadd igyam!”

Híres prófétának lenni fontos hivatás, s a rábízott nagyszabású és látványos feladat az emberek szemében akár óriássá is teheti a kiválasztottat. Isten szemében azonban nem ez számít. Mi azt hisszük, azért, mert éppen ő általa dicsőítette meg nevét az Isten, máris szent az illető, holott nem kedvesebb az Úr előtt, mint akárki más. Még az sem bizonyos, hogy üdvözl, hiszen az Úr Jézus szava szerint azok mehetnek be a mennyek országába, akik kicsinyek, mint a gyermekek. Isten szentje nem a világot elkápráztató csodákról ismerszik meg, hanem arról, hogy kicsiny tud lenni, és ráhagyatkozik Urára, aki gondját viseli.

Illésnek is meg kellett tapasztalnia saját gyöngeségét és kiszolgáltatottságát, hogy fejébe ne szálljon a dicsőség, s az Isten általa megnyilvánuló erejét magának ne tulajdonítsa. Ebben a túlföldön is emberi helyzetben, amikor vizet koldul egy idegen özvegyasszonytól, mutatkozik meg igazán hasonlósága mihozzánk, mindennapi emberekhez, de az Emberfiához is, aki a kereszten így kiáltott fel: „Szomjúhozom!”

Naggyá válni Isten szemében csak az ilyen pózólástól mentes, őszinte megalázkodás által lehet. Jaj azoknak az egész életükben sikeres, mindenkitől ajnározott és körülrajongott embereknek, akik természetesnek tartják, hogy nekik mindenből a legjobb jár, akik nem tanultak meg sem kérni, sem megköszönni, hanem csak parancsolni és elvenni! És boldogok az olyan egyszerű lelkek, mint ez a careptai özvegy, akit senki sem tart nagyra, akit senki sem csodál meg, és akinek véleményére senki sem kíváncsi. Isten tekintete megnyugszik az ilyen kicsinyeken, akik a legtermészetesebben, magától értetődő módon teszik a jót, akik nem méricskélnek magukat senkihez, és odaadják mindenüket, amijük csak van.

Ha nincs rendkívüli az életedben, örülj, mert ez a szentség útja. A nagyok szentté válása sokkal keservesebb... Ne akarj nagy lenni, ne vágyj hírnévre és dicsőségre a nagyvilág előtt, hanem csak Uradnak akarj tetszeni. Légy olyan kicsiny, hogy magad se vedd észre, hogy teszed a jót. Csak halld meg mindig a szót, amely hangzik feléd: „Adj innom!” És halld meg lelkiismereted indítását, a belső sugallatot, amely arra biztat, hogy ne méricskélj, hanem engedve a jóleső szédülésnek, adj oda bátran mindent. Nem fogsz csalódni: Istent nem lehet nagylelkűségben felülmúlni!

Évközi 32. hét

Vasárnap, C évben

2Mak 7,1-2.9-14; 2Tessz 2,16-3,5; Lk 20,27-38

„A király arra akarta őket kényszeríteni, hogy egyenek a sertéshúsból, ezért korbáccsal és szíjjal verték őket.”

A Biblia hitében élő ember a világon túli, az örökkévaló Istenbe kapaszkodik. De minthogy ő láthatatlan, törvényeinek betartása által tudjuk csak kifejezni hozzá való ragaszkodásunkat. Az Istentől kapott parancshoz úgy ragaszkodni, mint magához az Istenhez, ugyanakkor nem feledve, hogy a törvény nem Isten – ez a helyes vallásos magatartás, amelynek mintegy mellékesen kultúrát alakító ereje is van.

A parttalan erkölcsi liberalizmussal vitatkozni nem érdemes, de azokkal a keresztényekkel igen, akik a mai Olvasmányban szereplő hét vértanú testvér példája által szentesített valóságot lekicsinylik, ostoba tabunak nevezve mindazt, amihez pedig földi életünk árán is ragaszkodnunk kell Istenhez való abszolút kapcsolódásunk érdekében. Könnyű azt mondani, hogy én ragaszkodom Istenhez, de ha parancsolatait nem tartjuk meg, ez az állítólagos ragaszkodás ugyan miben nyilvánul meg? Keresztény létünkre mi is kezdünk igazodni az éppen divatos európai közgondolkodáshoz, mely a tízparancsolat minden egyes tilalmához talált kiskaput, és törvényhozásával szentesítette valamennyi parancsolat megszegését, a hazudozástól a házasságtörésen át az emberölésig? Amilyen tiszteletre méltó a vallásos zsidók, muzulmánok vagy akár hinduk ragaszkodása őseik hagyományához, amely által a Szenthez, az Abszolúthoz kapcsolódnak, olyan sajnálatos a keresztény világ szekularizációja, amely mára odáig jutott, hogy egy nagyböjti péntek hústilalmának megtartása is igen sokak szemében idejétmúlt és nevetséges.

Azonban *minden, ami igaz és helyes, Jézus Krisztusban igazolást nyer*. A megtestesülésben ugyanis egyértelműen feltárul – mivel Krisztus valóságos Isten és valóságos ember –, hogy a törvényhez való ragaszkodás egyben az Istenhez való ragaszkodás is. De arra is fény derül, s példát rá éppen a mai Evangélium ad, hogy az Istentől kapott, de önkényesen és evilági módon értelmezett törvényhez való ragaszkodás szemben áll Isten akaratával, és akadályozza a hozzá való ragaszkodást.

Az a zsidó, aki kész inkább meghalni, mint megenni a sertéshúst, az a muzulmán, aki komolyan veszi a tilalmat, és nem iszik bort, az a hindu, aki még egy légy életét sem hajlandó kioltani, mert ezáltal Istenhez ragaszkodik, öntudatlanul is Jézus Krisztusról tesz tanúságot, aki értünk meghalt és feltámadt, aki Isten hatalmával feltámasztja az igazakat az örök dicsőségre, mert ő minden ember Üdvözítője.

Évközi 32. hét

Hétfő, I. évben

Bölcs 1,1-7; Lk 17,1-6

„Még ha napjában hétszer vét is ellened testvéred, de hétszer fordul hozzád, és azt mondja: Megbántam, bocsáss meg neki”

Arra talán hajlandók vagyunk, hogy hetedszer is azt mondjuk bűnét megbánó testvérünknek: „Megbocsátok”, mert szégyellenénk nyíltan ellentmondani Krisztus szavának, de közben észrevétlenül építjük fenntartásaink áthatolhatatlan falait, és csendben elhatározásokat teszünk: „Kerülni fogom a továbbiakban a vele való találkozást”, „Nem sokáig leszünk együtt, addig csak kibírom valahogy”, „Járja csak a maga útját, úgyis csak távolról lehet elviselni”, és így tovább.

A napi igeolvasás és elmélkedés megköveteli tőlünk, hogy elismerjük, ha falat emelünk sokszor megbotló, de most bocsánatot kérő testvérünk ellen védekezésül, és nevén is nevezzük ezt a falat, amellyel megakadályozzuk, hogy Krisztus irgalmas szeretete rajtunk keresztül elérje őt.

Ne csapjuk be magunkat. Amikor kikezddhetetlennek vélt logikával védjük döntésünket, amellyel minél távolabb akarunk maradni egy számunkra kellemetlen testvérünktől, akkor ez a sziklaszilárd és a világ szemében meggyőző logika éppenséggel azt bizonyítja, hogy nem úgy bocsátottunk meg, ahogy azt Krisztus kéri tőlünk.

A mai Olvasmány beszél a veséről, a szívről és a nyelvről. A megbocsátásnak nem elég a nyelv, vagyis a szavak szintjén maradnia. Mélyebbről, a szívből kell hogy fakadjon, s így majd lassan átformálja tudattalan világunkat is, melyet a vese szimbolizál.

A teljes megbocsátás néha emberfeletti erőfeszítéseket kívánó, évekig tartó folyamat eredménye. Mégis óriási élmény, amikor megtapasztaljuk, hogy elsősorban mi magunk szabadultunk meg azáltal, hogy ellenünk vétkező testvéreink kötelékét megoldottuk.

Ahelyett hát, hogy láthatatlan falakat emelve, lelkileg elsáncolnánk magunkat testvérünktől, bocsánatunkkal Isten irgalmának világát kellene megnyitnunk előtte, s vele együtt belépni oda, hogy az isteni megbocsátás szabadító erejéből mindketten újjászülethessünk.

Évközi 32. hét

Hétfő, II évben

Tit 1,1-9; Lk 17,1-6

„Ez az igazság istenfélelemre vezet, és így reményt ad az örök életre, amelyet az igazmondó Isten ősidőktől fogva megígért.”

Mi is az az istenfélelem, melyre az Igazság, a Jézus Krisztus által adott isteni kinyilatkoztatás vezet? Nem más, mint hogy annyira komolyan veszed Isten irántad való szeretetét, amely megnyilatkozott Jézus Krisztusban, hogy kezdesz szép lassan az ő képére alakulni. Akin semmit nem alakít az evangéliumi igazság hallgatása, abban nincs istenfélelem, márpedig az istenfélelem a bölcsesség és az életszentség kezdete. A lelki életben minden újrakezdés azzal indul, hogy az igazság egyre alaposabb megismerése nyomán az emberben elmélyül az istenfélelem, s ez életének megváltoztatására sarkallja.

Az istenfélelem megóv a kétségbeeséstől és a hamis reménykedéstől, s reményt ad az örök életre. Akiben nincs istenfélelem, az saját magába, a külvilágba vagy a körülményekbe veti bizalmát, ezekben azonban hamarosan csalódnia kell. Ha nem talál vissza Istenhez egy egzisztenciális megtérésben, elveszít minden kapaszkodót, s kétségbeesik. Hasonló sorsra jut az is, aki látszólag Istenbe veti reményét, valójában azonban nem veszi komolyan őt, és visszaél a szeretetével. Nyugodtan vétkezik, mert arra számít, hogy majd meggyónja, jóváteszi később. Ám ha Isten parancsait soha nem vette komolyan, akkor vajon fog-e tudni szívből hozzá folyamodni, amikor minden emberi reménysége elhagyta? Ha eddig félvállról vette Isten kinyilatkoztatásait, tud-e majd igazán hinni a feltámadásban, csak mert Isten azt kijelentette? Márpedig az igazi és végső reménység alapja egyedül Isten igazmondása és önmagához való abszolút hűsége, nem pedig bármiféle evilági bizonyosság. Megtudhatod, hogy valóban befogadtad-e az evangéliumot és a benne feltáruló Igazságot, Krisztust, abból, hogy napi elmélkedéseid önigazolásra készítenek-e, vagy pedig istenfélelemre s belőle fakadó természetfeletti, csak Istenre magára építő reménységre vezetnek.

Évközi 32. hét

Kedd, I. évben

Bölcs 2,23-3,9; Lk 17,7-10

„A halál a sátán irigységéből jött a világra; és akik vele tartanak, azok megtapasztalják.”

A sátán csábítása mögött mindig Istennel szembeni irigysége áll, s mesterkedése arra irányul, hogy irigységet ébresszen az emberben is. Így jött a világba a halál és minden rossz: a széthúzás, gyűlölködés, szakadás és testvérgyilkosság. Mert az irigység azt sugallja, hogy megszerezsem magamnak, ami a másoknak van, s ha ez lehetetlen, akkor neki se legyen, sőt ha lehet, ő se legyen többé...

Csak a szentek szíve mentes ettől a féregtől, mert ők megtanulták az Istenben való szenvedélyes bizalom művészetét, s kiszálltak abból a versenyből – vagy egyáltalán be sem álltak –, amely az egymás fölött aratott győzelem dicsőségéért folyik ezen a világon.

A kellemetlen érzés, amely egy pillanatra befelhőzi jó közérzetünket, amikor mások sikereiről hallunk, a levertség, amely ránk telepszik, amikor a másokkal való összehasonlításban alulmaradunk, arról árulkodik, hogy a mi szívünkbe is befészkelte magát az irigység szúja, és megpróbál szép lassan felőrlöni. Ez még nem bűn, csak kísértés, melyet le lehet győzni.

Először is: ne szemléljük helyzetünket tragikusan. A humor és önirónia sokat segít abban, hogy ne merüljünk túlzottan az önsajnálatba. Másodszor: adjunk hálát Istennek, amiért elhalmozott ajándékaival és feladatot bízott ránk. Erősödjünk meg a helyes önértékelésben, anélkül, hogy magunknak tulajdonítanánk, amit Istennek köszönhetünk. Ez az alapozás.

Ezután következék a hálaadás azért a jóért, amit Isten testvérünk életében vagy őáltala vitt végbe. Hiszen mi csak haszontalan szolgák vagyunk, Isten kegyelme működik rajtunk keresztül, a kinek-kinek sajátos módon juttatott kegyelmi adomány szerint. Ugyanakkor fejezzük ki elismerésünket testvérünknek fáradozásáért (kerülve az üres hízélgést), és szívből kívánjunk neki további eredményes előrehaladást a jóban.

És végül csírájában elfojtva minden arra irányuló ösztönös igyekezetünket, hogy hibát keressünk benne, s így megnyugtassuk magunkat – ő sem tökéletes, én sem, nagyjából egy szinten vagyunk –, továbbá átérezve, hogy mennyire nem irigylésre méltó a helyzete a felelősség súlya, a siker vakító ragyogása és az irigyek serege miatt, ajánljuk fel neki segítségünket imádság, biztatás, jó tanács, esetleg a terhek egy részének átvállalása formájában. Így nemcsak a rosszat nyomjuk el, hanem egyben elősegítjük a jó kibontakozását is, a magunk, testvérünk és mindnyájunk üdvösségét.

Évközi 32. hét

Kedd, II. évben

Tit 2,1-8.11-14; Lk 17,7-10

„Istenünk üdvözítő kegyelme megnyilvánult minden ember számára, és arra tanít minket, hogy szakítsunk az istentelenséggel és az evilági vágyakkal. Élünk becsületesen, buzgón és szentül ezen a világon.”

A hit hirdetőjének – és egy kicsit minden keresztény az – elsősorban Isten Jézus Krisztus által végbevitt hatalmas művét kell szemlélnie és hirdetnie: a megtestesülést, Jézus földi életét és tanítását, valamint megváltó halálát és feltámadását, majd ezután és csakis ebből következően új erkölcsöt és életstílust, mint Istennek irántunk Jézus Krisztusban megmutakozó megváltó irgalmára adott választ. A keresztény embernek nem azért kell erkölcsösnek lennie, mert úgy illik, hanem mert a krisztusi tanítás krisztusi életvitelt kíván. Az illemszabályok az idők folyamán és kultúránként is változnak, tabuk keletkeznek és dőlnek le, divatok és szokások jönnek-mennek, ám a krisztusi erkölcs nem változik, mert alapja az Úristennek Jézus Krisztusban adott, örök érvényű kinyilatkoztatása.

Ezért egyetlen katolikus intézmény, még egy katolikus egyetem sem engedheti meg magának, hogy eltekintsen a krisztusi igazság gyakorlati következményeitől, s megelégedve a keresztény tanítás oktatásával, tanáraitól és diákjaitól ne követelje meg a krisztusi értékrend szerinti életet, mert Isten sem csak tanítást adott, hanem emberré lett és közöttünk élt, tehát a mi válaszuk sem lehet csupán a tanítás elfogadása és továbbadása, hanem szükséges a tettekre váltása is.

Erre figyelmeztet a mai Szentleckében az Apostol, aki a leghétköznapiabb gyakorlati utasításokat is a krisztusi örömhírből vezeti le. Öregnek és fiatalnak, férfinak és nőnek egyaránt megvan az életkorához és hivatásához méltó életformája, amelynek egyik legfontosabb eleme a fegyelmezettség. Kell, hogy az ember tisztában legyen az állapotával, természetével járó kísértésekkel, és azoknak igyekezzék ellenállni, legyen az az ételben-italban való mértéktelenség vagy a sok fölösleges és ártó beszéd, és így tovább. Az idősebbek felelőssége nagy, hiszen joggal várják el tőlük a fiatalok, hogy példát mutassanak a tisztességes, józan és mértékletes életre.

Ha életvitelünkben nem szakítunk a testies vágyakkal, a nagyvilági életmóddal és az istentelenséggel, Isten üdvözítő kegyelme hiába jelent meg számunkra...

Évközi 32. hét

Szerda, I. évben

Bölcs 6,1-11; Lk 17,11-19

„Nemde tízen tisztultak meg? Hol maradt a többi kilenc? Nem akadt más, aki visszajött volna, hogy hálát adjon Istennek, csak ez az idegen?”

A hála leghétköznapiabb, s ugyanakkor legegységesebb kifejezése a *köszönöm*. Ahol emberek között ez a szó kivész a használatból, az annak a jele, hogy többé nem érzik megajándékozottnak magukat, hanem amit kapnak a másiktól, úgy tekintik, mint ami jár nekik. Ha ez a helyzet állandósul, az a kapcsolat elsivárosodásához, kiüresedéséhez, halálához vezet.

A csoda sohasem csupán külső esemény, hanem belső is: föl kell fedezni, el kell fogadni, meg kell köszönni. A csoda csak személyek között értelmezhető, különben legfeljebb megmagyarázhatatlan természeti jelenség, amelynek nincs semmiféle üzenete számunkra. Ezért nem tudtak mit kezdeni a farizeusok és írástudók Jézus csodáival: a bennük rejlő üzenetre voltak süketek, annak álltak ellen teljes erővel.

A tíz leprás közül kilenc csak külsőleg tisztult meg, az ajándékot, amit kaptak, csak félig fogadták el. A tizedik azonban teljesen meggyógyult; élete tisztult meg, mert rátalált a tiszta forrásra. Azonban nemcsak a gyógyulásra vágyónak szükséges a hálaadás. Jézus is várja, hogy aki Isten erejét megtapasztalja életében, dicsérje érte az Urat. Ahol nem ilyen lelkiülettel találkozott, ott nem is tett sok csodát: a hit (a megelőlegezett bizalom) és az elfogadás (az utólagos hála) hiánya szinte megbénította.

Nem azért tűnünk-e reménytelen esetnek saját szemünkben, mert éppen azoknak, akik a legközelebb vannak hozzánk, nem tudunk nap mint nap köszönetet mondani? Néha lehet, hogy komoly erőfeszítésbe kerül, megalázkodnak és nem egészen őszintének érezzük. De vajon nem éppen az a szeretet, hogy akár erőt is véve magunkon kimondjuk a szót, amely életet ad? Amellyel nem annyira valamit köszönünk meg a másiknak, hanem őt magát. Amellyel megvalljuk, hogy ajándéknak tekintjük őt, és elfogadjuk. Nem ez a legnagyobb csoda a földön?

Évközi 32. hét

Szerda, II. évben

Tit 3,1-7; Lk 17,11-19

„Senkit se szidalmazzanak, és ne veszekedjenek, hanem legyenek barátságosak, és mindenki iránt kellő tiszteletet tanúsítsanak.”

A keresztény vallás valóban úgy jelent meg egy veszekedő, gyilkos indulatoktól és gátlástalan hatalmi törekvésektől forrongó világban, mint a békesség és a szeretet vallása. A pogány vallások nem tanították a kívülről, különösen az ellenség iránti jóindulatot, Krisztus hívei azonban azzal a meglepő üzenettel léptek a nyilvánosság elé, hogy Isten a szeretet, és ezért minden ember szeretetre méltó.

Sajnos, ma sem kevésbé gyűlölködő a világ, mint a kereszténység hajnalán, mutatva, milyen keveset is fogott fel és tett magáévá a krisztusi üzenetből. Sokszor épp a keresztények azok, akik üldözik és gyilkolják egymást, bár ugyancsak méltatlanok erre a névre, akár katolikusok, akár protestánsok vagy ortodoxok. Nekünk azonban mindent meg kell tennünk, hogy kiszakadjunk a gyűlölködés ördögi köréből.

Az első és legfontosabb teendőnk, hogy belássuk és elismerjük az Apostollal, hogy egykor mi magunk is oktanok, hitetlenek és tévelygők voltunk, gonoszságban és irigykedésben éltünk, gyűlöletesek és gyűlölködők voltunk. Amikor rosszindulattal találjuk szembe magunkat, ne tegyünk úgy, mintha nekünk semmi közünk sem lenne hozzá, hanem valljuk meg bűnrészességünket a világban tapasztalható gyűlölködésben.

A másik annak elismerése, hogy egyedül üdvözítő Istenünk jósága és emberszeretete mentett meg minket, nem azért, mert igazak voltak tetteink, hanem csupán irgalmasságból. Ez azt is jelenti, hogy semmi más nem képes változtatni a bűn struktúrái szerint szerveződő világon, mint a feltartóztathatatlan szeretet, amelynek a gyűlölet nem szab határt, sem visszájára fordítani nem képes. Mi ennek a szeretetnek a képességét birtokoljuk azáltal, hogy az ő isteni természetéből részesedtünk a Szentlélekben való újjászületés és megújulás fürdőjében.

Mivel Isten bőséggel árasztotta reánk a Szentlelket Jézus Krisztus, a mi Üdvözítőnk által, nekünk feladatunk, hogy azt a szeretetet adjuk tovább embertársainknak, mely bennünk is működik, és hatalmasabb minden gonoszságnál és gyűlöletnél.

Évközi 32. hét

Csütörtök, I. évben

Bölcs 7,22-8,1; Lk 17,20-25

„Isten országa nem jön el szembetűnő módon. Nem lehet mondani: »Nézd, itt van, vagy amott!« Isten országa köztetek van.”

Nem tanítványainak, hanem a farizeusoknak mondja ezt Jézus, és önmagáról beszél. Ahhoz hasonló kijelentés ez, mint mikor valaki a Messiást említi és ő így válaszol: „*Én vagyok az, aki veled beszélek.*” Ezért is folytatja – már tanítványaihoz fordulva – azzal, hogy az Ország végső kinyilvánulását saját dicsőséges eljövételével azonosítja.

Mert Isten országa nem helyhez kötődik, hanem Jézus Krisztus személyéhez, aki által az Atyával való tökéletes kapcsolat fönnáll a Szentlélekben. És nem látványos történelmi eseményhez vagy természeti tüneményhez, hanem szenvedéséhez és kereszthalálához, amellyel kieszközölte számunkra, hogy ne csak *közöttünk*, hanem *bennünk* is legyen ez az elevenítő kapcsolat.

Ha Jézus Krisztus földi testében fizikai valójában most közöttünk lenne, az nem volna elég. Kortársai előtt ott állt, mégis sokan elutasították és megvetették. Most azonban már bennünk él: a hit és a szentségek (mindenekelőtt a keresztség és az oltáriszentség) által a Szentlélekben. Isten országába belépni azt jelenti, hogy életegységben vagyunk Isten egyszülött Fiával, s rajta keresztül az Atyával. Ez a titok fog feltárulni mindenki előtt az utolsó napon.

Azonban nem csupán külön-külön élünk egy életet Krisztussal, hanem közösségileg is, hiszen az Egyház az ő Titokzatos Teste. Így nyer mélyebb értelmet a mai Evangéliumban elhangzó kijelentés: „*Isten országa köztetek van.*” Nem mi építjük az Isten országát egymás között, hanem a Szentlélek valósítja és bontakoztatja ki bennünk és közöttünk Krisztus életét.

Persze ebben nekünk is közre kell működnünk, de nem elsősorban azzal, amit teszünk, hanem a személyes önátadással és az egymás iránti új, feltétel nélküli szeretettel. Ez az Emberfia igazi jele; nem az ég alját kell lesni, hanem a testvéredben fölfedezni, akivel együtt téged is arra kér az Úr, hogy az ő szentháromságos életét fogadjátok be és ragyogtassátok fel az emberek előtt.

Évközi 32. hét

Csütörtök, II. évben

Filem 7-20; Lk 17,20-25

„Isten országa nem jön el szembetűnő módon. Isten országa köztetek van.”

Isten országának köztünk lakására az egyik első bizonyítékot nem más adta, mint éppen Filemon, a mai Szentleckében olvasott levélrészlet címzettje. Pál apostol arra kéri, úgy fogadja vissza szökött rabszolgáját, mint szeretett testvérét. Semmi kétség, Filemon teljesítette is a szívhez szóló kérést, hiszen aligha maradhatott volna fenn ez a levél, különösen a szent iratok között, ha nem talált volna utat címzettje szívéhez, aki – miután lelkébe véste a benne foglaltakat – bizonyára maga bocsátotta az Egyház rendelkezésére az írást, mint az Apostol aggódó atyai szeretetének ékes tanújelét.

Külsőleg nem történt semmi: Filemon úr maradt, Onezimusz pedig rabszolga, ám közöttük csendesesen felragyogott az Isten országa. Isten országa nem szembetűnő módon, hanem rejtetten, de egészen biztosan megjelenik ott, ahol két ember vagy egy közösség tagjai új módon, Jézus Krisztusban szeretik egymást. Ahol egyenként és együtt is átadják neki életüket, hogy az ő uralma teljesebben ki bennük és általuk.

Szeresd Isten országának ezeket a csendes megjelenéseit, s ne csak kívülállóként szemléld, hanem vedd is részt bennük! Rendkívüli jelenések utáni sóvárgás helyett saját életedet formáld Isten-jelenéssé mások számára az irgalmas szeretetben, újra meg újra, fáradhatatlanul felkínálva testvéreidnek az ő megbocsátását. Akkor nem ér majd váratlanul végső eljövételének napja, amikor minden ember előtt nyilvánvaló lesz uralma, s amikor majd azok, akik megtagadták és ki gúnyolták, imádás helyett káromlással illették, mind megszégyenülve hódolnak előtte.

Évközi 32. hét

Péntek, I. évben

Bölcs 13,1-9; Lk 17,26-37

„Mint ahogy Noé korában történt, úgy lesz az Emberfia napjaiban is.”

Noé kora, Lót napjai és az Emberfia napjai abban hasonlítanak egymásra, hogy olyanok, mint a mi korunk és a mi napjaink: vannak jelek, figyelmeztetések, de a világ fiait nem vesznek tudomást róluk, folytatják megszokott életüket.

Mi, itt az északi félteke mérsékelt égövén, ahol a természet éppen akkor veti le díszait, s válik tetszhalottá, amikor az egyházi év vége felé figyelmünk a végső dolgok felé fordul, könnyű helyzetben vagyunk, mert kapunk egyfajta illusztrációt arról, hogy elmúlik ez a világ és minden dicsősége, de ez az előny akár hátrányunkká is válhat, ha a Krisztusra várakozást azonosítjuk azzal az elégikus-bús hangulattal, amely az embert – a költőibb lelkeket legalábbis – ilyenkor hatalmába keríti.

Jézus Krisztus szavai érvényesek a virágillatú tavaszban és a perzselő nyárban, a vidám kirándulások és gondtalan pihenés óráiban is, és akkor még inkább eszünkbe kell hogy jussanak és el kell hogy gondolkodtassanak bennünket, nehogy úgy járjunk, mint Noé vagy Lót kortársai. A természet tudja a maga idejét és rendjét, de mi tudjuk-e a napot és az órát, amikor az Emberfia eljön, hogy ítéletet tartson a világ fölött? Ha csupán a föld jeleire hagyatkozunk, nem az lesz-e a sorsunk, hogy itthagynak a földön, amelynek örömeibe testestül-lelkestül belesüppedtünk? Ne legyünk olyan balga emberek, akik az alkotás szépségeiben elmerülve nem veszik észre az Alkotót!

Éppen azt kell megtanulnunk, hogy akármit teszünk, akármilyen a környezetünk, szellemünk horizontján ott legyen az Emberfia, amint eljön az ég felhőiben. A mindennapok eksztázisa ez, amikor egy-egy pillanatra elragadtatunk az Úrral, elővételezve azt a gyönyörűséges napot, amikortól már örökké vele leszünk.

Egyszerűen csak figyelni kell rá, amikor körülötted senki sem figyel, és utasításai szerint dolgozni a bárka építésén, ha kinevetnek is érte. Elég, ha tudod, hogy özönvíz vagy kénköves tüzesső sem pusztíthatja el, amit az Úrért, az őiránta való szeretetből építettél. Továbbá jó, ha már most számba veszed, mi mindent kell itthagynod, ami nem fér be a bárkába, a szeretet örökké megmaradó értékei közé. Ne engedd, hogy ezek eltérítsenek szándékodtól és ideláncoljanak a földhöz. Ne hátra, hanem előre tekint, ahol az Úr vár és az ország, amelynek romlatlan szépsége azok osztályrésze, akiknek szíve nem az evésben és ivásban, nem az adásban és vevésben, sem az ültetésben és építésben volt, hanem kitartott az Úrhoz való ragaszkodásban.

Évközi 32. hét

Péntek, II. évben

2Jn 4-9; Lk 17,26-37

„Szeretetben éljete!”

A mai Szentleckét olvasva igazolva látjuk a keresztény hagyományt, mely szerint az agg János apostol, a szeretett tanítvány, mikor már nagyon öreg és gyenge volt, s nem tudott hosszan prédikálni, mindig csak azt ismételte, amit az utolsó vacsorán hallott Urától, amikor fejét szent keblére hajtotta: „*Fiacskáim! Szeressétek egymást!*”

Igen, ebben a Jézus Krisztus óta kimeríthetetlenül új parancsban foglalható össze az evangéliumi törvény, melynek mércéje azonban nem a mi ilyen-olyan szeretetünk, hanem Istennek irántunk megmutatkozó végtelen és feltétel nélküli szeretete. Alighanem ha mi is János apostolok volnánk, akkor is szükségünk volna az ő hosszú földi életére, hogy erről a szeretetről hitelesen beszélhessünk. Az Egyház nagy szentjei is inkább éltek, mint beszéltek róla. S hol vagyunk mi még attól, amit Szent Ágoston, annyi hiábavaló keresés és annyi kegyelmi tapasztalat után ilyen egyszerűen mert megfogalmazni: „*Szeress, és tégy, amit akarsz!*”

Gyanús, ha valaki máris a keresztény élet kezdetén ilyen és hasonló jelszóval indul útnak. Azt mutatja, hogy szíve még vajmi keveset fogadott be abból a szeretetből, mely keresztény életünk éltető oxigénje, ellenben túl sok benne az önelégültség. Naivul azt hiszi, egy hanyag mozdulattal zárójelbe teheti az apostoli hitletéteményből kétezer éve folyamatosan fejlődő, újabb és újabb hitigazságokban kikristályosodó teológiai tanítást, függetlenítheti magát az Egyház által megkövetelt erkölcstől, s megtakaríthatja magának a szeretet tisztulásával járó temérdek szenvedést. Az ilyeneknek különös élel szól Szent János üzenete: *Aki eltér Krisztus tanításától, és nem tart ki mellette, az nem mondhatja magáénak az Istent.*

Mi csak tartsunk ki a tanítás mellett, tartsuk meg a parancsokat, s bízzuk Isten kegyelmére, hogy földi pályafutásunk végére megadja nekünk azt az egyszerűséget és áttetsző tisztaságot, amely azok osztályrésze, akik megtanultak úgy szeretni, mint ahogy Urunk, Jézus szeret.

Évközi 32. hét

Szombat, I. évben

Bölcs 18,14-16;19,6-9; Lk 18,1-8

„Mialatt mély csönd borult mindenre, és az éjszaka sietős útja közepén tartott, mindenható igéd, Urunk, királyi trónjától eljött közénk.”

A szent liturgia Karácsony éjszakáján, az örök Ige megtestesülésére vonatkozóan olvastatja velünk ezt a költői szépségű, titokzatos szöveget, mely az eredeti szövegösszefüggés szerint egyértelműen Izrael Egyiptomból való szabadulásáról beszél. Isten nagy tettei mind mély csöndben, az éjszaka közepén mennek végbe, hiszen mindegyik teremítő aktus, a nem létezőnek a létezésbe való hívása. Ebben a mélységben történik Krisztus fogantatása és dicsőséges feltámadása, s ebben fog végbemenni a mi feltámadásunk és az utolsó ítélet is.

A *mély csönd* és az *éjszaka* emberségünkre vonatkozó kifejezések: az isteni világossághoz képest mi sötétségben vagyunk, s ebbe a kilátástalannak tűnő, sűrű sötétségbe hasít bele az isteni cselekvés villámfénye. A csöndet és ezt az éjszakát mindannyiunknak meg kell tapasztalnunk a földön: ez nem csupán a misztikusok által használt költői kép, hanem mélységes valóság, mely mindaddig tart, míg az utolsó napon fel nem virrad az új világ hajnala.

Ez a csönd azonban nem süket csönd, és az éjszaka nem vaksötét. A csöndben visszhangzik Isten kimondott Igéje, és szívünkig elérve válaszra vár. Az értelem fényénél pedig csodálhatjuk és kutathatjuk Isten hatalmas tetteit. Ezért az igazi hívő magatartás nem a fideizmus, az ugrás a teljes sötétbe, hanem az olyan hit, amely magában foglalja az értelem hódolatát is a minket mérhetetlenül felülmúló isteni misztérium előtt. Ezt a hitet fogja keresni Urunk a földön, amikor az utolsó napon visszatér. Ezt a bizalommal teli és tettekben megnyilatkozó hitet, amely mintegy ostromolja és megnyitja az eget, sietteti az Úr dicsőséges eljövetelét és sürgeti az ítéletet: az ember és a világegyetem történelmének lezárását, hogy Isten megalkothassa az új eget és az új földet.

Évközi 32. hét

Szombat, II. évben

3Jn 5-8; Lk 18,1-8

„Az Úr nevéért keltek útra.”

Ezt a rövidke levelet, melynek részletét a mai Szentleckében olvassuk, egy bizonyos Gájusz nevű kereszténynek írja Szent János apostol. Ez is magánlevél, akárcsak a minap olvasott Filemon-levél, mégis, az Anyaszentegyház sugalmazott iratnak tekintti, ami egyben azt is jelenti, hogy minden korban érvényes, minden kereszténynek szóló kinyilatkoztatást hordoz.

A levélben említett *továbbutazók* az ősegyház vándorapostolai voltak, akiket tudásuk és megbízhatóságuk miatt az egyes egyházak alkalmasnak találtak arra, hogy ne csak befogadják Krisztus evangéliumát, hanem erejükhöz mérten terjesszék is. Néhány évtized alatt bejárták a Római Birodalom egész területét, s amerre csak megfordultak, hirdették Isten országának örömhírét.

Nem valami hasonló módon kellene ma újraevangelizálni Európát? Ma is keresni kellene olyan megbízható, kereszténységüket komolyan élő embereket, akik hitelesen tudnak tanúságot tenni hitükről, s kortársaikkal megismertetik az evangélium ma is élő és friss üzenetét. Nem önjelölt apostolokról van szó, hanem az Egyház által alkalmasnak nyilvánított küldöttekről, akik oda is elviszik Krisztus örömhírét, ahová a templomi igehirdetés már nem hallatszik el.

Gájusz és társai gondoskodtak azokról, akik az Úr nevéért keltek útra, ma viszont sokan azért nem mernek vállalkozni állandó diakonátusra, lekipásztori asszisztensi szolgálatra, mert félő, hogy családjukkal együtt éhezni kényszerülnének. Igen, az evangélium terjesztéséhez bizonyos anyagi feltételek is szükségesek, melyeket nem az apostoloknak, hanem a keresztény híveknek kellene előteremteniük. Vigyázzunk akkor, amikor a szeretet ingyenességét emlegetjük, mert az étkezés, a ruházkodás és az utazás nincs ingyen, arról valakinek gondoskodnia kell.

Nagy közös ügyünk kell hogy legyen az evangélium terjesztése, s mindegyikünk felelőssége, hogy mi lesz a válasz Urunk, Jézusnak a mai Evangélium végén feltett kérdésére: *„Csak az a kérdés, hogy amikor az Emberfia eljön, talál-e hitet a földön?”*

Évközi 33. hét

Vasárnap, A évben

Péld 31,10-13.19-20.30-31; 1Tessz 5,1-6; Mt 25,14-30

„Csalfa dolog a báj, a szépség mulandó, de az istenfélő asszony dicséretet érdemel.”

Már az is nagy figyelmeztetés, hogy mi maradt fenn eddig az emberi történelemből, a letűnt nemzedékek alkotásaiból. Lényegében az örökkévalóság emlékei: a legősibb civilizációkból fennmaradt emberi csontvázak mellett lévő, nyilvánvalóan a túlvilágra utaló tárgyak és jelek, az egyiptomi piramisok, melyek ugyancsak az örök élet és a túlvilág emlékművei, illetve ősi keresztény templomok.

Mi marad az én életemből? Mit hagyok hátra legalább azok szívében, akikkel közvetlenül érintkezem? Bűneim elviselhetetlen, rettenetes emlékeit? Vagy a bűnbánat megrendítő példáját, a szeretet szorgos munkában megmutatkozó tárgyait? Vagy butaságom ásító hiányosságait, amelyekkel másokat is megkárosítottam?

Ahhoz, hogy valaki olyan emberi életet éljen, mint a mai Olvasmányban említett családjánya, hit, remény és szeretet szükséges, amely nélkül nem lehet az ember fáradhatatlan és szorgos. Sajnos, manapság a keresztények körében is a csalfa báj és a mulékony szépség lett a legnagyobb érték... Az örök szépségre és az el nem múló bájra (a lelki tisztaságra, ártatlanságra) egyre inkább vakok vagyunk.

Jellemző, hogy valójában mit szerettek abban, akit szerettek. Ha külső tulajdonságait csupán, akkor azt szerettem benne, ami elmúlik. Ha Istenhez fűződő kapcsolatát, hűségét, kitartását, akkor azt szerettem benne, ami örökkévaló.

Egész életünk folyamán az Úr második, dicsőséges eljövételére készülünk azzal, hogy azt szeretjük, abban remélünk, ami örökkévaló, hogy serényen dolgozunk, szinte űzve a szeretettől, talentumainkat felhasználva. Akkor nem lep meg bennünket tolvaj módjára Urunk eljövételének napja, s nem rabol meg, hanem megjutalmaz bennünket.

Évközi 33. hét

Vasárnap, B évben

Dán 12,1-3; Zsid 10,11-14.18; Mk 13,24-32

„Akkor majd meglátjátok az Emberfiát, amint eljön a felhőkön, nagy hatalommal és dicsőséggel. Bizony mondom nektek, nem múlik el nemzedék, míg mindezek be nem következnek.”

Első pillantásra mintha ellentmondásos lenne Jézus jövődöleése: megjelöli dicsőséges eljövetelének idejét, méghozzá a közeli jövőben (így várta Szent Pál és az első keresztények mind), ugyanakkor azt is kijelenti, hogy *„azt a napot vagy órát senki sem tudja, sem az ég angyalai, sem a Fiú, hanem egyedül az Atya”*.

Valójában nincs ebben ellentmondás, arról van szó csupán, hogy Jézus két különböző eseménysorról beszél: egyrészt saját, test szerinti feltámadásáról, húsvéti megjelenéseiről és dicsőséges mennybemeneteléről, amelyeket a tanítványok mind megérttek és saját szemükkel láthattak; másrészt a végső eljövetelről, amely a végidőkben fog megtörténni, amikor a földi történelem véget ér, s ez a föld és ez az ég mindenestül átalakul.

A két eljövetel között szoros összefüggés van, az első mintegy elővételezése a másodiknak. Jézus kereszthalálában és testi feltámadásában ugyanis kicsiben máris megvalósult a világ végi átalakulás: a régi, a bűn miatt pusztulásra ítélt világ összeomlott, s az emberiség osztályrésze lett az új minőségű, romolhatatlan, mennyei élet. Pünkösöd már ennek az új világnak a betörése a látszólag változatlan mindennapokba. Minden egyes emberben, amikor megkeresztelik az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében, megkezdődik a holtak feltámadása.

A kereszténynek ezért úgy kell élnie, hogy tudatosítja: e bűnös világ fölött Jézus Krisztus kereszthalálával végérvényesen kimondatott az ítélet. Ezért szüntelenül aláveti saját életét is ennek az örökérvényű isteni ítéletnek. Szíve nem ebben a világban van, s a világ sincs a szívében. Úgy él, hogy Jézus élete nyilvánuljon meg testében: eltemetkezik vele a halálban a bűn számára, s feltámad vele az új életre a szentté tevő, átistenítő kegyelem által. Ez azonban nem azt jelenti, hogy számára megszűnik vagy ízét veszti mindaz, ami a földön van. Ellenkezőleg: pontosan ez az „életforma” teszi alkalmassá arra, hogy jelen legyen ebben a világban, és közre tudjon működni átalakításában az ingyenes szeretet és a fáradhatatlan – mert Istenbe vetett csatkozhatatlan reményen alapuló – szolgálat által.

Így válik a világ vége, vagyis a teremtés művének dicsőséges beteljesedése mindennapi feladattá, jelenvaló tapasztalattá és ünneplésre méltó eseménnyé az életünkben.

Évközi 33. hét

Vasárnap, C évben

Mal 3,19-20a; 2Tessz 3,7-12; Lk 21,5-19

„Nem éltünk tétlenül közöttetek.”

Az egyházi év utolsó napjai következnek, s két hét múlva ránk köszönt az Advent. Ezek a napok azzal a látomással ragyogják be lelkünket, hogy Jézus el fog jönni a világ végén, nagy hatalommal és dicsőségben.

Aki ezt nem veszi komolyan, egyszerűen nem keresztény. A mai Szentlecke abból a tesszalóniki levélből való, mely alig húsz évvel Urunk mennybemenetele után, az evangéliumokat jócskán megelőzve keletkezett. Ebben az időben úgy határozták meg a Krisztusban hívőket, hogy ők azok, akik várják Urunk, Jézus második, dicsőséges eljövételét.

De az sem igazán keresztény, aki – mint Szent Pál korában is egyesek – az Úr jövetelére várakozás címén átadja magát a semmittevésnek, mondván, hogy ha bármelyik nap lehet a jelen világ utolsó napja és az eljövendő kezdete, minek fát ültetni, házat építeni, bármiféle munkába fogni.

Az apostoli szó kemény: *Az ilyeneknek megparancsoljuk, és a lelkükre kötjük Urunkban, Jézus Krisztusban, hogy békében dolgozva a maguk kenyerét egyék.* Krisztustól és a kereszténységtől idegen az a fajta spiritualizmus, mely megveti a munkát, a fizikai és szellemi erőfeszítést. Az első nyugati szerzetesek, Szent Benedek fiai az „*Ora et labora!*” jelmonddal az imádsággal azonos szintre helyezték a munkát, mindkettőben Isten országa előmozdításának hathatós eszközét látva; Szent Ferenc kegyelemnek nevezte azt, ha valaki egyáltalán képes dolgozni, mert ez azt jelenti, hogy egészséges, és regulájában megparancsolta testvéreinek, hogy „*áhítattal dolgozzanak*”, úgy, ahogy az ember a misén vesz részt. A hétköznapi munka is imádság és ünnep lehet, ha azzal a lelkülettel végezzük, mint a názáreti Ács, s ha hozzáértéssel, figyelemmel és pontosan igyekszünk tenni, mert csak ilyen hozzáállás méltó ahhoz a *creaturához*, melyet Isten szeretetből és nagy bölcsességgel alkotott.

Az áhítatnak igenis megvan a helye és szerepe a munkavégzésben, mert az igaz vallásosságnak, mely várja az új eget és az új földet, át kell hatnia mindennapjainkat, életünk minden területét. Aki nem szeret dolgozni, annak az Istennel való kapcsolata és az imádsága sem lehet elmélyült, az a szeretetben sem lehet odaadó, mert a munkában való helytállás a szeretet kifejezése és próbája is. Munkálkodva kell készülnünk Urunk eljövételére és várni arra az új hazára, mely az igazság és szeretet otthona lesz, s ahol már nem lesz sem fáradság, sem sikertelenség, sem közöny, sem gyász, sem fájdalom.

Évközi 33. hét

Hétfő, I. évben

1Mak 1,10-15.41-43.54-57.62-64; Lk 18,35-43

„Eltökélték magukban, hogy inkább meghalnak, de nem szegik meg az Úr törvényét.”

Az Istentől való elpártolásnak, lelki és erkölcsi züllésnek egyetemes érvényű forгатókönyvét tárja elénk a mai Olvasmány, s ennek aktualitását napjainkban sem lehet nem észrevenni.

Az első fázis az elkülönülés feladása. *Ésszerűnek látszott az érvelés*, olvassuk, s valóban nem nehéz megmagyarázni, mennyi előnye van az összefogásnak. A modern kereszténység sajátos kísértése ez a világ felé nyitás, amely a közös jóért való együttműködés és a világ megszentelése ürügyén épp a világ szellemének nyit utat az Egyházban, és teljes belső szekularizációhoz vezet. Jézus Krisztus nem úgy értette *a világban, de nem a világból* kifejezést, hogy beolvadjunk a minket körülvevő társadalomba, hiszen akkor sem a föld sója, sem a világ világhossza nem lehetünk.

A második lépés a pogány szokások megkínványa és átvétele. Ahogy nem a testgyakorlás a rossz, hanem a test bálványozása, úgy a mai világ divatjai sem mindenestül bűnösök, de megmérgezi őket a háttérükben lévő élvezetközponту életfelfogás, amelytől nem lehet egykönnyen függetleníteni magunkat. Szelleml-lelki érettség, fejlett kritikai érzék és éleslátás kell hozzá, hogy felismerjük, mi az az érték, amelyik egyáltalán átvehető, s azt úgy ültessük át értékrendünkbe, hogy szervesen illeszkedjék hitünk és vallásos gyakorlatunk kontextusába.

A harmadik fokozat a kritikátlan alkalmazkodás logikus következménye: szégyellni kezdjük saját értékeinket, hitünk tanításait, liturgiánkat, az Istenhez való tartozás külső jeleit. Kezdetben csak úgymond lelkipásztori célból, a párbeszéd hatékonysága érdekében mellőzzük a világtól megkülönböztető szavakat, gesztusokat, öltözeteket, de ez a lemondás előbb-utóbb menthetetlenül a hit meggyengüléséhez és eltorzulásához vezet.

És innen már csupán egy lépés a negyedik, az utolsó állomás, amikor – félreértve a nem keresztény istenkeresés iránti tiszteletet és nagyrabecsülést – minden vallást azonos értékűnek jelentünk ki, és elkezdünk dolgozni egy új, közös vallás és az arra épülő „új világrend” kiépítésén, mely gyalázatos szinkretizmus, bálványimádás és Isten elleni lázadás.

Amikor azonban mindez bekövetkezik, a mélyben elindul egy rejtett ellenfolyamat, megjelennek a szent ellenállók, akik leleplezik a nagy világbirodalom intoleranciáját és agresszivitását az egyedül igaz Isten imáadásával szemben, és ha kell, akár vérük ontásával is a lelki újjászületést készítik elő.

Évközi 33. hét

Hétfő, II. évben

Jel 1,1-4;2,1-5a; Lk 18,35-43

„Íme, Jézus Krisztus kinyilatkoztatást ad.”

Nem téli hangulat és az elmúlás édes-bús érzése kell a Jelenések könyvének olvasásához, de igenis szükséges annak a valóságnak tudomásul vétele, hogy előbb-utóbb elmegyünk, mi mindannyian; utánunk még nemzedékek jönnek, de azután ők is eltávoznak ebből az életből, s amint megjelent ezen a kicsi, Földnek nevezett bolygón az emberiség, egy napon ugyanúgy el is fog tűnni.

E könyv első szavai az eredeti szövegben: „Jézus Krisztus apokalipszise”, vagyis Jézus Krisztus személyének kinyilatkoztatása, titkának végső feltárulása. Nem azért nyújtja olvasásra a Jelenések könyvét ezekben a napokban az Anyaszentegyház liturgiája, hogy a végső idők eseményeinek pontos menetrendjét közölje, nem is azért, hogy megijesszen és fenyegetsen, hanem hogy azt ismertesse meg velünk, akiért és aki által mindennek meg kell történnie, s akit egyre jobban megismerni maga az üdvösség és az örök élet. Az egész történelmen végigvonuló gigantikus harc csak mintegy keretét adja Krisztus titka feltárulásának.

Amikor a patmoszi látnok ebben a fönséges kinyilatkoztatásban részesül, csak látszólag néz a távoli jövőbe, valójában visszafelé tekint, a Megfeszítetre, aki harmadnapra feltámadt és megmutatta dicsőségét az apostoloknak. Egyedül a názáreti Jézusban és az ő test szerinti feltámadásában ragyog fel az emberiség és az anyagi világ jövője, az a jövő, amely nincs bekódolva ebbe a világba, semmiféle tudományos módszerrel és a legfantasztikusabb technikai eszközökkel sem olvasható ki belőle, mert az Atyaisten szuverén döntéseként mindenestül fölötte áll. Azért és csak azért támadnak fel dicsőséges testben a halottak, mert emberi természetük már új életre támadott Jézusban. Azért alakul át a mindenség Isten teremtetében az utolsó napon, mert egy darabja már átalakult a feltámadt Jézus testében. Azért lesz utolsó ítélet, mert már végbement az emberiség megítéltetése Jézus keresztjén, amikor is Isten följánlotta a bűnbocsánatot. Ehhez a kinyilatkoztatáshoz csak megérteni lehet, vagy visszautasítva a kárhozatot választani.

Évközi 33. hét

Kedd, I. évben

2Mak 6,18-31; Lk 19,1-10

„Eleázár halálában hősiebátorsága példaképét hagyta ránk: az ifjaknak elsősorban, de egész népünknek is.”

Eleázár megmenthette volna életét, anélkül, hogy megszegte volna Isten törvényét, ha látszólag engedelmeskedve a királyi rendeletnek disznóhús helyett más húst eszik. Morus Szent Tamásnak azt ajánlották barátai, tegye le a király parancsa szerinti esküt, és a hangosan mondott szöveghez magában tegye hozzá: „amennyiben ezzel nem szegem meg Isten parancsát.” A japán keresztényüldözés idején a misszionáriusoktól nem követelték, hogy szívből tagadják meg Krisztust, csak annyit, hogy a földre helyezett Krisztus-képre formálisan tapossanak rá, nem erősen, csak éppen hozzáérintve talpukat...

Ha a hit csupán „magánügy” volna, talán elfogadhatók lennének ezek a megoldások. De felelősséggel tartozunk testvéreink hitéért is, és ha őket megtévesztjük, félrevezetjük vagy megbotránkoztatjuk, bűnt követünk el.

Különösen igaz ez azokra, akiket az Úr pásztorul, vezetőül rendelt nyája fölé, vagy magas polcra helyezett. Az ő hűségük, kitartásuk óriási erőt jelent a gyöngéknek, árulásuk, hitehagyásuk viszont – még ha nem is őszinte, és ezért így vagy úgy menthető – súlyos csalódást és a cserbenhagyottság érzését. A keresztényüldözők ezért jó érzéssel mindig is a püspököket és papokat vették célba elsősorban, őket próbálták megtörni, megalkuvásra kényszeríteni, tudva, hogy ha ez sikerült, a hívekkel már könnyen elboldogulnak (igaz, ez a várakozásuk nem mindig teljesült).

Ha azonban valaki a példaadás kedvéért képes a kegyetlen halált választani, akkor ott többről is szó van, mint pusztán jó példáról. Aligha van vértanú, aki kötelességből, muszájból áldozta fel életét Krisztusért. A vértanúságnak mélyebb indítéka van: a mindenekfölötti szerelmes ragaszkodás az Úrhoz, amely régtől fogva kicsírázott és növekedett az ember szívében, de épp a vértanúhalál küszöbén bontakozik ki, és gyöngeségében természetfölötti erővel tölti el.

Ezen a szinten már nem a példaadás felelőssége foglalkoztatja. Mérlegre téve, mit nyerhet és mit veszíthet, összehasonlíthatatlanul nagyobb vonzódást érez arra, hogy az Úr mellett kitartson, ha kell, élete árán is, mint hogy a bőrét mentse és rossz lelkiismerettel éljen még néhány évet, évtizedet a földön.

Tudtán kívül ekkor válik igazi példaképpé, s amikor már nincs lehetősége rá, hogy tanítson és oktasson, életáldozatával akkor nyújtja a leghitelesebb tanítást és neveli a legtöbb szentet az Egyháznak.

Évközi 33. hét

Kedd, II. évben

Jel 3,1-6.14-22; Lk 19,1-10

„A győztest fehér ruhába öltöztetik.”

A Barány menyegzője már elkezdődött: a keresztény lét legmélyén folyamatos, örök ünneplés van. János „az Úr napján”, vagyis vasárnap, az eucharisztia ünneplése közben esik elragadtatásba. Az ünnepi szentmise felhasítja a történelem szövetét, és megvilágítja a valóságot. A Jelenések könyve nem egyéb, mint annak feltárása, amire a szentmise titka az emberi történelemből és a világmindenség sorsából fényt derít.

És Krisztus miséző Egyházán kívül nincs igazi ünnep. A Jelenések könyvének lapjain feltáruzó örök ünnepléshez kell szoktatnunk magunkat, s megtanulni, hogy az ünneplés a legnagyobb keresztény feladat is egyben. Itt van az ember igazán a helyén, ilyenkor „normális”, itt látja önmagát és a világ dolgait a maguk valódi jelentősége szerint. Akárhol is van, akármilyen gondok is szorongatják, szívében a Baránnal, Jézussal már ott ül az ő örök asztalánál. Ebből fakad a szív tisztasága, nem pedig az összeszorított fogakkal végigcsinált aszketikus gyakorlatokból. Ennek jelképe a fehér ruha, mely a győzelmet, a halálon és elmúláson aratott végső diadalt is jelenti.

Az újonnan megkereszteltek fehér ruhája előképe az örök ünnep menyegzős köntösének, akárcsak a pap miseingje, melynek latin neve is ez: *alba* – ‘fehér’ (vajon a pap, amikor misére készülve magára ölti, tudatában van-e, hogy ezzel a ruhával is a feltámadásba vetett hitét vallja meg és hirdeti?).

Krisztust ma nem annyira az eretnek tévtanítókkal és az ellenséges érületűekkel szemben kell megvallani, hanem éppenséggel a langyos, a Barány életkönyvébe beírt, de tőle meglehetősen eltávolodott keresztények tömegét kellene felrázni, és visszavezetni a forráshoz, a szentmise méltó megünnepléséhez, ahol a föld bekapcsolódik az égi örök liturgiába.

Évközi 33. hét

Szerda, I. évben

2Mak 7,1.20-31; Lk 19,11-28

„Féltem tőled, mert szigorú ember vagy: felveszed, amit le nem tettél, és learatod, amit nem is vetettél.”

A hanyag és lusta szolga mentegetőzése tulajdonképpen szemrehányás: vádolja urát, amiért olyat vár el tőle, amit igazából nincs joga elvárni. És ami meglepő, a király nem utasítja el a vádat, hanem éppen annak alapján ítéli el a szolgát.

Igen, bizonyos értelemben igaz, hogy Isten felveszi, amit le nem tett, és learatja, amit nem vetett az ember életében. Ez az ember szabadságának és méltóságának titka. A természetben csak az növekszik, bontakozik ki és hoz gyümölcsöt, amit Isten kezdettől fogva belételeplált. A teremtés megannyi csodája egy jól működő program eredménye, és Isten nem a maga gyönyörűségére alkotta, hanem az ember használatára.

Ő azonban nem a természetre kíváncsi, hanem sokkal inkább az érdekli, hogy az ember, akit saját képére és hasonlatosságára teremtett, szabad akaratából mit hoz ki mindabból, amit kapott, hogyan használja fel a teremtett világ javait, hogy valami újat, többet adjon vissza, mint amije induláskor volt.

Nem annyira tehetségünk kamatoztatásáról van szó, hiszen azt Isten adta, természet joga van learatni, hanem mindenekelőtt a szabadságban fogant önátadásról, arról a választásról, amellyel mindenki maga dönt saját üdvösségről. Persze ehhez is megadja a szükséges kegyelmet, de elegendő teret hagy szabad akaratunknak, hogy akár kendőbe rejtse az értékes minát, lemondva a szeretet egész embert kívánó kalandjáról.

E nélkül az önátadás nélkül tehetségünk kamatoztatása elvetélt önmegvalósítási kísérlet csupán, amelynek eredményeképpen azt is elveszítjük, amink eredetileg volt. Az önátadás viszont a szerényebb képességű emberből is szentet nevel, akár a hősiesség olyan magas fokára emelve, mint amilyenre a mai Olvasmányban szereplő hét testvér és édesanyjuk került.

Az ő vértanúságuk, ha pusztán emberi szempontból nézzük, örültség, ideológiai fanatizmusból fakadó öngyilkosság. De vajon – pusztán emberi szempontból – nem még nagyobb örültség-e az, amit a király tesz, hogy korbáccsal és szíjjal akar sertéshúsevésre kényszeríteni? Lehet egyáltalán pusztán emberi szempontból nézni mindezt?

Amiről ez a hét testvér és kiváltképpen édesanyjuk tanúságot tesz, az pontosan az a többlet, amit nem lehet ebből a világból megmagyarázni: éppen ezért jutalmuk sem e világhoz méretezett, hanem szeretetük nagyságához és az örök Király bőkezűségéhez méltó.

Évközi 33. hét

Szerda, II. évben

Jel 4,1-11; Lk 19,11-28

„Szent, szent, szent az Úr, a mindenható Isten, aki volt, aki van, és aki eljön!”

Tegnap az egyházaknak írt levelekből olvastunk, ma pedig a Jelenések könyvének egész világot átfogó szentmiséjében elérkeztünk a *Sanctushoz*. A következő fejezet már az áldozati rész kellős közepe.

Látszólag egy ószövetségi Isten-jelenés leírásával kezdődik a mai Szentlecke, valójában azonban az Ószövetség nagy teofániáinak Jézus Krisztusban való összefoglalása és beteljesítése. A trónból előtörő villám és mennydörgő szózat a Sínai-hegyi Isten-jelenést idézi, de a kép fokozatosan kitágul, és az egész teremtés egyetemes hódolatának leszünk tanúi. Olyan ez, mint egy hatalmas miseprefáció, mely az angyalok és szentek énekéhez kapcsolódva dicsőíti a teremtető Istent. Rejtetten jelen van a teljes Szentháromság, hiszen a trónon ülő, az Atya imádása Jézus, a megölt, mégis örökkön élő Bárány által, a Hét Lángban, vagyis a hétajándékú Szentlélekben megy végbe.

Nem is csoda, hogy e kozmikus prefációt a háromszor szent ének zárja, akárcsak a misében, megvallva, hogy a mindenható Isten az univerzum és a történelem Ura, aki nemcsak volt és van, hanem eljövendő is. Ez a kifejezés a szentmise kontextusában a konszekráció pillanatára utal, amikor az oltáron megjelenik a feláldozott, mégis élő Krisztus, de magában foglalja a végső úrjövét ígérését is, ami nem valamikor a távoli jövőben fog bekövetkezni, hanem egy folyamat, mely tart Jézus feltámadásától egészen a világ végezetéig, a végső kinyilvánulásig.

Hódolattal és bizalommal olvassuk tehát ezt az életadó könyvet a szenvedések könnytől áztatott völgyében, ahol annyi sötétség és megpróbáltatás éri Ádám ivadékait, és vigasztalást talál a lelkünk. A Jelenések könyve nem a fenyegetések és ijesztgetések, hanem az isteni vigasztalások könyve, melyben benne zsong minden valaha adott isteni kijelentés, és feltárul az értelme mindannak, ami az Isten és ember között történt az Éden fájától a keresztfáig és az utolsó napig.

Évközi 33. hét

Csütörtök, I. évben

1Mak 2,15-29; Lk 19,41-44

„Isten mentsen meg minket attól, hogy Isten törvényéből és szent szertartásaitól elforduljunk! Mi nem engedelmeskedünk a király rendeletének, nem térünk el hitünkől se jobbra, se balra.”

Izrael történetének a nemzet függetlenségéért vívott harcai a szentírásban több helyütt is isteni fényben állnak, s ez egyben azt is jelzi, hogy egy bizonyos internacionalizmus ellene van Isten szándékának. Az embertestvéri szeretet az ő szívének gondolata, de az olyan globális világ, mely megszünteti, feloldja, semmibe veszi a nemzetek saját értékeit és érdekeit, és főleg amely egy egész földet átfogó világbirodalomban gondolkodik, élén egy néhány száz fős elittel, szemben áll Isten örök tervével. Ma olyan technikai eszközök birtokában van az emberiség, hogy egy minden eddiginél szörnyűsegebb szuperhatalmat építhet ki, megjelölve az embereket, osztályozva, bekódolva, állandó ellenőrzés alatt tartva. Ezzel szemben szabad, sőt kell is küzdeni, mindenekelőtt Matatiás pap bátorságával nemet mondvá mindarra, ami ebbe az irányba mutat.

A Krisztusba vetett hit, mely már a végső időkbe vezet, nem kötődik egyetlen nemzethez sem, ám a nemzetek függetlensége, identitásának és sajátos arculatuk megőrzése valóban Isten kifejezett akarata, hiszen a Jelenések könyve szerint az utolsó napon a nemzetek és népek hódolnak Isten előtt kincseikkel: saját értékeikkel.

A mai Olvasmányhoz hasonló bibliai helyek és Krisztus Urunk tanítása alapján az 1848-as szabadságharcosokban és 1956 hőseiben a keresztény vértanúk rokonaira ismerhetünk. Erkölcsi tisztaságuk, az igazság iránti megalkuvást nem ismerő ragaszkodásuk és legfőképp az, hogy életüket adták barátaikért, népükért és hazájukért, a Lélek erejének megnyilatkozása volt. Tisztelettel kell adóznunk emlékünek, és helyénvaló áldozatot bemutatni lelkük üdvösségeért, ahogy ezt Júdás Makkabeus tette.

Magyar keresztényként, keresztény magyarként hogyan lehetsz Krisztus szolgálatára, hogy közben hazád és nemzeded javát is szolgálj? Isten ügyét és a haza ügyét ne két külön feladatként fogd fel, hanem az előbbi részként tekintsd az utóbbit: Krisztusba belegyökerezve légy nemzetépítő hazafi, mint történelmünk legnagyobbjai, Szent István királytól Rákóczi, Széchenyi át Teleki Pálig és napjaink igaz magyarjaiig. A magad posztján becsülettel helytállva mutass példát a krisztusi élettel beoltott nemzeti öntudatra, s teremjed az Istennel egyesült élet gyümölcseit szűkebb és tágabb környezeted, családot, közösséged és egész nemzedeked javára.

Évközi 33. hét

Csütörtök, II. évben

Jel 5,1-10; Lk 19,41-44

„Ne sírj! Nézd, győzött az oroszlán Júda törzséből, Dávid sarja. Ő majd kinyitja a könyvet, és feltöri hét pecsétjét.”

Ismered-e azt a keserves sírást, azt a reménytelen kétségbeesést, hogy semminek sincs értelme a világon, sem a te életednek, sem az emberiség nagy erőfeszítéseinek, sem a világmindenség csodálatos szépségének? Hogy nincs, aki megadja a történelem kulcsát, aki megmondja, hogyan s mikor válnak valóra a nagy álmok, teljesülnek az ígérek, miért az a sok igazságtalanság és szenvedés, és aki megvigasztalna, hogy elrontott életed mégsem romlott el egészen. Ha nem ismered a világ hiábavalósága miatti keserűséget, akkor Isten sem tud megvigasztalni téged azzal a végső vigasztalással, amelyet szent Fiában adott nekünk. Mert Jézus a mi egyedüli vigaszunk, ő az, aki egyedül tud megoldást adni reménytelen helyzetünkre, s csak a kétségbeesés szakadéka széléről lehet a maga teljes valóságában látni azt a misztériumot, hogy Isten szent Fia bűneink bocsánatáért meghalt, és megigazulásunkra feltámadt.

Ez az az esemény, mely által Jézus Krisztus megadja az írások, s rajtuk keresztül a kozmosz, a teremtés, az emberi történelem értelmét. Azzal, hogy elveszi a világ bűneit, s az embert szent életközösségbe kapcsolja az Istennel. A szentmiseáldozat középpontjához érkeztünk, a Jelenések könyve Jézus megváltó halálát és feltámadását ünnepli, mely egyértelmű fényt vet az Ószövetségre, és feltárja a teremtés kezdet óta meglévő, de mindeddig elrejtett értelmét.

Ami ezután következik, az nem egyéb, mint ennek a misztériumnak a kibontakozása a történelem folyamán. Nem kétséges, hogy a gonosz, mely ideig-óráig még hatalmat kapott, mindent megtesz, hogy Krisztus ügyét zátonyra futtassa. De az sem kétséges, mivel fog végződni ez a gigantikus küzdelem, melynek mi is résztvevői vagyunk: Krisztus győzni fog, mert már egyszer s mindenkorra győzött. A történelemben ugyan elbukni látszott, de feltámadása által lába alá vettetett az egész emberi történelem és a világmindenség, melynek egyedül ő tud értelmet adni.

Évközi 33. hét

Péntek, I. évben

1Mak 4,36-37.52-59; Lk 19,45-48

„Íme, semmivé lett ellenségünk minden ereje. Induljunk tehát: tisztítsuk meg Isten templomát, és azután szenteljük fel újból.”

Nemcsak bűneinkkel teszünk rosszat másoknak és magunknak is, hanem győzelmeinkkel is ártunk, ha elmulasztjuk a legfontosabbat, hogy minden győzelem után, melyet Jézus vérének erejében a sátán hatalma felett arattunk, legyőzve magunkban valamely bűnt, tisztátalanságot, megtisztítsuk szívünk szentélyét, s áldozattal, Isten imádásával és ujjongással újból felszenteljük.

Ehhez arra van szükség, hogy elvonuljunk egy csendes helyre, és egyfajta lelkigyakorlatban töltsünk el néhány napot, élvezve a kegyelem csodálatos művét, de a győzelmet adó Istenre figyelve. Majd a Lélek benső szavára hallgatva fogalmazzunk meg egy felajánló imádságot, mellyel egész elkövetkező életünket az isteni gondviselés kezébe helyezzük. Miután mindezt megtettük, minden évben megünnepelehetjük ezt a napot, hálát adva az egykor megtapasztalt kegyelmekért.

Csak a hála és az Isten imádása tudja elmélyíteni és tartóssá tenni bennünk a gonosz fölötti győzelmet, és szerettet meg velünk új, megszabadult állapotunkat, a tisztaságot, a jó lelkiismeretet, az áttetszőséget.

Ám továbbra is szüntelen féltékenységgel kell örködnünk a templom tisztaságán. Látszólag véletlen, hogy a Makkabeusok első könyvének és Lukács evangéliumának olvasása a mai napon ennyire egybecsengve találkozik, valójában azonban a liturgiában működő Szentlélek műve, aki ezáltal is valami nagyon lényegesre akarja felhívni a figyelmet. Az Atya házának, vagyis a templomnak, illetve a Lélek szentélyének tisztaságára nemcsak a háború idején leselkedik veszély, hanem békeidőben is, és a külső ellenségnél is nagyobb romlást okozhat a belső ernyedés, az apránkénti megalkuvás. Ahogy a templomot rablóbarlanggá tették a kereskedők, úgy a szív temploma is rablóbarlanggá válik a kapzsiság, az elszabadult indulatok, a rossz gondolatok és szándékok által.

Nap mint nap el kell végeznünk ezért Jézussal benső templomunk megtisztítását a bűnbánatban, és helyreállítani benne az Isten szüntelenül folyó, tiszta, egzisztenciális imádását.

Évközi 33. hét

Péntek, II. évben

Jel 10,8-11; Lk 19,45-48

„Ismét jövendőlnöd kell a nemzetekről, a különféle nyelveket beszélő népekről és királyokról.”

Igen nagyjelentőségű tény, hogy a szentírás első és utolsó könyve különbözik a többitől abban, hogy horizontja az egész emberiség méreteire tágul. Ádám és Éva nem zsidó és nem keresztény, hanem ember, minden élők atyja és anyja. A Jelenések könyvében feltáruló történelmi tabló sem csupán a kereszténység történelme, még ha vannak is konkrét, a korabeli történelmi helyzetből magyarázható vonatkozásai, hanem az egész emberiség egyetemes történelmének értelmét megadó kinyilatkoztatás.

Ez az egyetemesség, Ádám ivadékainak ez az összetartozása a szentírásban igen eredeti és önmagában is nagy jelentőségű üzenet. A kinyilatkoztatás szerint minden ember Isten képmására teremtetett, és minden ember az örök boldogságra rendeltetett, vagyis nincs értékesebb és értéktelenebb faj, nép vagy nemzet. Az emberiség egységét a Biblia előbb fogalmazta meg, mint a biológia tudománya, s a különböző népek egyenrangúságát előbb hirdette, mint a politikusok. (Le is vagyunk maradva ettől a valóságtól a gyakorlatban mind a mai napig.) Mindennek azonban további következményei is vannak. Egyetlen család vagyunk, melynek minden tagja felelős a másikért. A Teremtés könyve beszél az áteredő bűnről s annak egyetemes hatásáról, s ezt megerősíti a Jelenések könyve, amely azt is bemutatja, hogy a legtitkosabb bűnünk is az egész emberiséget mérgezi. Egyéni vétkeink, jól palástolt gyűlöleteink rejtett, de összefüggő tenyészete az, ami a történelem folyamán hol itt, hol ott termeli ki magából a háborúkat és népirtásokat. A legnagyobb örömhír az, hogy a Fiúisten megtestesülésével tagja lett ennek a nagy emberi családnak, s megváltó halálával nem csupán az ősbűn átkától szabadított meg, hanem örökre az Atyához kapcsolt minket.

Ez az az édes kinyilatkoztatás, amely azonban keserűvé lesz, mert a visszautasított isteni szeretet és irgalom a kárhozat valós lehetőségét nyitja meg a megátalkodott teremtmény előtt.

Íme a teljes kinyilatkoztatás. Jaj annak, aki a világ népeihez küldve csak az édességről ad számot, és nem említi a keserőséget. A Jelenések könyvének alapvető örömhíre éppen a kárhozatból való szabadulás lehetősége, míg e földön élünk és megtérünk Jézushoz.

Évközi 33. hét

Szombat, I. évben

1Mak 6,1-13; Lk 20,27-40

„Amikor a király erről értesült, megrendült, és nagy haragra gerjedt. Ágynak dőlt és beteggé lett, mert nem az történt, amit ő akart. Hosszú ideig betegágyában maradt, és folyton azt hajtogatta, hogy meg kell halnia.”

Tehetetlen düh, hisztériás roham, önsajnálát – ezek a hatalom emberének megnyilvánulásai, amikor azt kell tapasztalnia, hogy nem minden úgy történik, ahogy ő akarja. S mindez odáig fajulhat, hogy belebetegszik és meghal.

A hatalom mániákusáról, egy pogány, kifejezetten istentelen királyról van szó az Olvasmányban, azonban nem volnánk becsületesek, ha ezekben a reakciókban nem ismernénk egy kicsit saját magunkra is. Igaz, mi nem vagyunk sem nagy hatalommal bíró uralkodók, sem Isten ellenségei, de bennünk is ott lapulnak a vad ösztönök és az uralomvágy nyers erői, s bensőnkben időről időre a felszínre is törnek. Nekünk is könnyen megárthat, ha főnöknek választanak; ha mégoly kicsiny is a hatalmunk, a hajlandóság, hogy akaratunkat másokra kényszerítsük, bennünk is remekül működik. De ha végképp nem volnánk olyan pozícióban, hogy másokat engedelmességre kényszeríthetnénk, még mindig van egy lehetőség, hogy környezetünk figyelme felénk forduljon: ha sajnálatni kezdjük magunkat.

Milyen jólesik panaszkodni és nyomorultnak festeni helyzetünket, csak hogy egy kis részvétet, törődést, vigasztalást kapjunk! Milyen jó látni, hogy ilyenkor mindenki csak velünk foglalkozik, kívánságainkat lesi és igyekszik a kedvünkben járni. A hatalomvágy kiélésének rejtett formája az, mely akár elviselhetetlen zsarnoksággá is fajulhat.

Magamba kell tekintenem a mai napon: nem viselkedem-e sokszor öntudatlanul is úgy, mint a pogány Antiokusz király? Nem alakítok-e ki magam körül egyfajta udvartartást, ahol kiélhetem titkos uralkodási hajlamomat? Amikor nem úgy sikerülnek a dolgok, ahogy elképzeltem, ahelyett, hogy magamban keresném a hibát, nem dühöngök-e, mást téve felelőssé, akár Istent is? Őszinte bűnbánat helyett nem csak siránkozom-e szerencsétlenségem miatt?

A hatalomról lemondó, lélekben szegény ember nem omlik össze a kudarcától, mert lényét átjárja az Istenbe kapaszkodó reménység. Nemcsak ezt a földet látja és saját világának törvényeit akarja rákényszeríteni a többiekre és Istenre, mint a szadduceusok a mai Evangéliumban, hanem már most Isten fiainak életéről tanúskodik, és az angyalokhoz hasonlít.

Évközi 33. hét

Szombat, II. évben

Jel 11,4-12; Lk 20,27-40

„Íme az én két tanúm! Ők a két olajfa és a két gyertyatartó, melyek a föld Urának színe előtt állnak.”

A Jelenések könyvében szereplő két tanú jelképes alak, utalhat Illésre és Hénochra, de valójában az egész Egyházat jelenti, melynek pusztá léte is agressziót vált ki. Az Egyházat kettős gyűlölet övezi a világban. Utálnak bennünket kifogásolható, sőt bűnös életünk miatt, de ez csak a felszín, mert szentjeinket, akik ragyogva hirdetik Isten dicsőségét, szintén nem bírják elviselni, üldözik és megölik őket. Az Egyház egyértelmű igehirdetése terhére volt, van és lesz is mindig a föld lakóinak. Idegesítő jelenség, hogy koreszmékkal és divatáramlatokkal szemben kitart az igazság mellett, hogy nevén nevezi és újra meg újra elítéli a bűnt, s védi az ártatlan, kiszolgáltatott életet. Ezért a világ kezdettől fogva szeretné elhallgattatni a prófétákat. Először a nyilvánosságból száműzik, majd ellehetetlenítik, s ha ez sem elég, megölik őket. Az igaz hit melletti állandó bizonyíték a világ utolsó napjáig a vértanúk serege, akiknek a megváltó szeretet hirdetése miatt kell meghalniuk.

Az Egyház elleni gyilkos szándék kezdettől fogva jelen van a világban, és új meg új alakot öltve feltűnik minden korban, az utolsó napig. Eszközeiben nem válogat, de előbb-utóbb fizikai erőszakot alkalmaz, mert csak akkor érzi biztonságban magát, ha végleg sikerül a tanúk száját befognia. Úgy tűnik, ha megöli őket, ez sikerül is neki, de hogy, hogy nem, azok hamarosan újra megszólalnak, mintha feltámadtak volna. S valóban: a prófétaság lelke új életre kel minden nemzedékben. Miközben a sátán és vadállatai el akarják némítani a keresztény igehirdetést, s az evangéliumnak ellenálló, romlott emberiséget gyilkosságok sorozatára kényszerítik, az Egyház Krisztus sorsában osztozik: vértanúi a mennybe ragadtatnak, s helyet foglalnak az Isten jobbján.

Reális lehetőségként számolsz-e azzal, hogy keresztény elkötelezettséged miatt terhére leszel környezetednek? Kész vagy-e tanúságod mellett kitartani, ha kiszorítanak az elit köréből, ha igyekeznek beléd fojtani a szót, ha egzisztenciálisan megnyomorítanak, vagy akár az életedre is törnek? Ha nem ér is minket az a megtiszteltetés, hogy meghalhatunk Krisztusért, lélekben így vagy úgy, de mindenképpen valóságos vértanúságot kell szenvednünk érte.

Évközi 34. hét

Vasárnap – Krisztus, a mindenség királya, A évben

Ez 34,11-12.15-17; 1Kor 15,20-26.28; Mt 25,31-46

„Bizony, mondom nektek: amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek!... Bizony, mondom nektek: amit e legkisebbek egyikével nem tettetek, velem nem tettétek! Ezek akkor az örök büntetésre jutnak, az igazak pedig az örök életre.”

Az Úr szava szerint az utolsó ítélet, az én megítéltetésem itt és most, a mai konkrét cselekedeteimből szövődik. A mai nap az utolsó nap ragyogásában áll.

Ez a keresztény hit! Járhatok egy dohos alagsorban, ahol meglátogatok egy beteget, vagy utazhatok villamoson, végezhetem mindennapi munkámat másokkal együtt, másokért, családom, közösségem körében élve. Maga a mindenség Királya, Jézus Krisztus áll elém minden egyes emberben. Azt a jót, amit annak az embernek tettem, akivel ma találkoztam, vagy ugyanezt nem tettem, pedig megtehettem volna, azt Jézusnak teszem vagy nem teszem meg.

A keresztény misztikának ez a teljessége: nem ködös látomások és elérhetetlen magaslatok, hanem a Tábor-hegyről lejövet a mindennapok konkrétságában megnyilatkozó magatartás.

A hiteles keresztény misztika útját Árpád-házi Szent Erzsébet mutatja, aki az ágyába fektetett szegény betegén meglátta a töviskoronás Krisztust; és Szent Margit, aki a bűzös sebekkel borított nővértársát megrendítő alázattal, kitartással, szeretettel ápolta; vagy Prohászka Ottokár, aki az élet küzdőterein, az egyetemi katedrán, a parlamentben és egyházmegyéje élén sem feledte, hogy az előtte álló emberben ugyanaz a Jézus van jelen titokzatosan, aki az oltáriszentségben a kenyér és a bor színe alatt. Ha van magyar misztika, márpedig van, akkor az kevés szavú, cselekvő misztika, amely a legmélyebb szemlélődésből fakad és a legmagasabb szemlélődésbe emel. Ez Názáret lelkiisége.

Nem szabad felednünk, hogy a szó is tett: a jó és igaz szó jó tett, szinte mágikus ereje van. Életet tudunk adni egyetlen szóval... De ki ne tapasztalta volna közülünk, hogy néha valami összeszorítja szánkat, és nem mondjuk ki azt az életet adó szót: a pokol fogcsikorgatását készítjük ezzel elő, mint akkor is, amikor szánkat gyilkos szavakra nyitjuk, engedve a sátánnak, aki a hazugság atyja és gyilkos kezdettől fogva.

A kritikával is vigyázni kell, hiszen mi nem a kritika, hanem az áldás fiai vagyunk, *arra kaptunk meghívást, hogy áldás legyen az örökségünk*. Krisztus szeretetének örökkévaló országa itt és most szövődik közöttünk. Minden elmúlik, de „a szeretet és művei megmaradnak”.

Évközi 34. hét

Vasárnap – Krisztus, a mindenség királya, B évben

Dán 7,13-14; Jel 1,5-8; Jn 18,33b-37

„Hatalma örök hatalom, amely nem enyészik el, és királysága nem szűnik meg soha.”

Nemcsak félelmetes, de nevetséges is, ahogy egy újonnan támadt hatalom gőgösen kijelenti magáról, hogy örökkévaló. Minden hatalom megszűnik a földön, mert megszűnik maga a hatalom birtokosa és az alattvalók élete is. Örök hatalma csak annak lehet, aki meg nem hal soha, mert a halál fölött is uralkodik.

Krisztus az egyetlen, aki jogosan nevezi hatalmát örökkévalónak, s ezt egy napon mindenkinek el kell ismernie a földön. Eljövedele a világ végén egészen bizonyos, hiszen már eljött feltámadásának szelíd, mégis határozott módján. Az utolsó napon majd azzal a végtelen szeretettel kell az egész világnak szembesülnie, melyet ő kinyilatkoztatott földi életében, halálában s feltámadása után az előre kiválasztott tanúknak. Valahány ember csak élt a földön a világ teremtésétől kezdve, mind meg fogja látni, ami elől addig talán eltakarta szemét: a világmindenség történelmének örök értelmét, a második isteni személy szeretetből történt megtestesülését és az ugyancsak szeretetből történt megváltást.

Krisztus az egyetlen, akinek hatalma örökkévaló, de ez a hatalom merőben más természetű, mint a földi uralkodóké. Nem ebből a világból való, hanem Isten szentháromságos életéből források. Nem ebből a világból való, de a teremtés hajnalától jelen van ebben a világban. Krisztus követőjének feladata, hogy miután elfogadta Jézus Krisztus uralmát életében, hatalmának követe legyen az emberek között, minél több lelket hódítva meg az ő édes igájának.

Hogyan? Mindenekelőtt a hit és a keresztség által, mely az örök élet továbbadása. Azután az ingyenes és tiszta szeretet cselekedeteivel, melyek Krisztus uralmának boldogító valóságáról tanúskodnak kortársaink körében. Ez a legjobb, leghatékonyabb bizonyossága Krisztus királyságának, s a világ öntudatlanul is erre szomjazik. A mi felelősségünk, hogy hitelesen találkozunk-e vele, vagy csak torz formáiról szereztünk tapasztalatot elutasítva, és pótszerek után néz, hogy szomjúságát csillapítsa.

Évközi 34. hét

Vasárnap – Krisztus, a mindenség királya, C évben

2Sám 5,1-3; Kol 1,12-20; Lk 23,35-43

„Amikor Jézust keresztre feszítették, a nép bámészkodott, a főtanács tagjai pedig gúnyolódtak. Gúnyt űztek belőle a katonák is... Az egyik fölfeszített gonosztevő káromolta.”

Egyre mélyül az örvény a kereszt alatt.

Tömegpszichózis? Több: a bűn lavinája. Szereplői nem is csupán gonosztevők, akik elkövetik a rosszat, hanem gonoszságuk áldozatai is egyben. S érvényesül a tömegvonzás.

A bámészkodás mintha még nem is volna bűn. Pedig aki kíváncsiságból végignézi valaki szenvedését, haldoklását, szemérmetlenebb, mint aki vad érzékiségtől fűtve meztelen nőkre leselkedik. S ha ezt másokkal együtt teszi, anélkül, hogy akár a legkisebb jelét is mutatná a részvétnek, a segíteni akarásnak, az már bűnrészség a gyilkosságban. Ebben a légkörben egészen természetesen jelentkezik a következő fokozat: a gúnyolódás. Mennyire méltatlan az emberhez, amikor szerencsétlen és magatehetetlen társát kárörvendve még gúnyolja is. Szavakkal, mint a főtanács tagjai és tetteikkel, mint a katonák. Micsoda szolgalelkűség! A főpapok dühe még csak valahogy érthető, de a római hadsereg katonáinak semmi közük Jézushoz. Csak azért merészkednek a gúnyüzésre, mert főnökük, Pilátus is ezt tette a felirattal: „*A názáreti Jézus, a zsidók királya.*” S a gúnyüzés után már magától adódik a káromlás, annak a szájából, aki maga is ugyanazt szenved, de ahelyett, hogy túrná a jogos büntetést, bűnbakot keres, akin kitöltheti tehetetlen dühét.

De a másik rászólt. Kicsoda lehet ez a másik, akiben ilyen csodálatos tisztaság van eltemetve a gyilkosság, vér, piszok vastag rétegei alatt, s most feltör belőle, mint forrás a pusztasivatagban? Kicsoda, aki egymaga képes szembeszállni a már égisz mocskolódással s megállítani a szennyáradatot? Csend áll be néhány másodpercig – de milyen súlyos, milyen rettenetes ez a csend! Majd Jézus felé fordul, tekintetét keresi és így szól hozzá: „*Jézus, emlékezzél meg rólam, amikor országodba érkezel.*”

És Jézus válaszol neki. Neki szól egyedül, nem a többieknek, nem a bámészkodóknak, nem a gúnyolódóknak és gúnyt űzőknek, nem is a káromlónak, mert azok nem érthetik. „*Bizony mondom neked, még ma velem leszel a paradicsomban.*”

Főnséges jelenet! Krisztus Király ünnepén, amikor Isten Fiának az egész világegyetemre és -történelemre kiterjedő, ma is jelenvaló egyetemes uralmát ünnepeljük, az Anyaszentegyház éppen ezt olvastatja velünk az evangéliumból. Most nyilvánvaló, hogy nincs más név a földön, melyben üdvösségünk lehetne, csak Jézus áldott neve.

Évközi 34. hét

Hétfő, I. évben

Dán 1,1-6.8-20; Lk 21,1-4

„Közben észrevette, hogy egy szegény özvegyasszony két fillért dobott be.”

Milyen jó, Uram, hogy te nem csak azt veszed észre, amikor gazdag módjára abból adakozom, amivel bővelkedem, hanem amikor igazán szegénynek tudom magam, olyan szegénynek, hogy aki szeret engem, az is visszariadna tőlem.

De jó, hogy nemcsak pöffeszkedő és mások által megtapsolt adományaimat látod, amelyek egyfajta bőségből fakadnak, hanem látod a szégyenkezve adott két filléremet is, ami valóban az utolsó kiforgatott zsebemből és üres szívemből.

Azt, amit más ember szeme semmibe venne: maradék erőmet, rémületes gyöngeségem tapasztalatát, magányos vergődésemet amiatt, hogy várnak tőlem valamit, miközben tudom, hogy nincs semmim; figyelmetlen és rendetlen imáim szegénységét, bizalmam gyöngeségét, szeretetemet igen szegényes megnyilvánulásait.

De jó, hogy „nagy” tetteim romlottsága téged nem téveszt meg, de észreveszed a szégyenletes gyöngeségben végbevitt „kicsi tetteimet” is, amelyeket valóban semminek sem tartok, mégsem vagyok képes akkor többet tenni.

De jó, hogy ott állsz, ahol éppen vagyok! A perselynél is ott vagy, nemcsak az oltárnál; és a templomon kívül is, a hétköznapi élet küzdelmeiben, amikor megélhetésemet, sőt egész emberi életemet kudarc fenyegeti.

Ahogy ezt a szegény özvegyasszonyt nem töltötte el fennkölt érzés, és fogalma sem volt arról, hogy milyen nagyot tesz, amikor két fillérjét bedobja a perselybe, úgy óvj meg engem is, Uram, attól, hogy valaha is elkápráztasson saját nagylelkűségem. Inkább add nekem a szorongásokból született végtelen bizodalmat irántad.

Évközi 34. hét

Hétfő, II. évben

Jel 14,1-3.4b-5; Lk 21,1-4

„Az éneket nem tudta megtanulni senki más, mint az a száznegyvennégyezer, akik megvannak váltva a földről.”

Milyen vigasztaló és sokatmondó látomás! A két vadállatnak, akik a sátán csatlósai, a kezében ott a kard. Gyilkolják a vértanúkat, pusztítják az életet. A Bárány híveinek ezzel szemben egyetlen fegyvere van: az Isten imádása. Óriási erő, melyet sokan még az Egyházban sem fedeztek fel. A Jelenések könyve figyelmeztet bennünket: ez az egyetlen erő, amivel győzhetünk a sátán felett. Megmenekülünk a kísértésektől és a bűntől, és megmenekül az a közösség is, amelyben élünk. Az imádkozó, az istenimádó Egyház puszta léte is élő vád a sátán ellen, akinek gonoszsága így lelepleződik. Az éneket nem tudja megtanulni senki más, csak a választottak, mert nem lehet csak úgy tenni, mintha imádnánk az élő Istent, s közben a cselekedeteink gonoszak, hanem csak valóban imádni lehet őt vagy elutasítani. (Simone Weil írja, hogy ha valaki rajong Mendelssohn zenéjéért, attól még ölhet embert. De ha a gregoriánt szereti, biztosan nem fog embert ölni.)

A száznegyvennégyezer a választott nép tizenkét törzsének tizenkétezer tagját jelenti. A tizenkettő a teljesség, az ezer a végidők száma, azt a hatalmas tömeget szimbolizálják, melyről a Jelenések egy másik helyén azt olvassuk, hogy akkora, hogy meg sem lehet számlálni.

Uram, Jézusom! Lelkem mélyére rejtem ezt a látomást, és nem akarom soha elfelejteni. Annyi szorongatás éri gyöngé szívemet, annyi kudarc és keserűség, hogy hajlamossá válok megfélekezni erről a ragyogó, Istent dicsőítő seregről, melynek tagjai közé én is meghívást nyertem. Add meg, Uram, hogy bálványtalan szívvel énekeljem a te dicséretedet az Egyház körében, s majdan, amikor magadhoz szólítasz, bűneim terhét, küzdelmes életem igáját letéve, könnytől áztatott gyászruhámat az üdvözültek hófehér ruhájára cserélhessem, s legutolsóként én is beállhassak e túlvilági boldog sereg soraiba.

Évközi 34. hét

Kedd, I. évben

Dán 2,31-45; Lk 21,5-11

„Jönnnek majd napok, amikor abból, amit most itt láttok, kő kövön nem marad, mindent lerombolnak.”

A prófétaai jövődöléseknek rendszerint két értelmezési szintje van: az első a próféta saját korára és kortársaira vonatkozik, a másik általános érvényű. Dánielnek a mai Olvasmányban elhangzó jövődöléseivel is ez a helyzet. Az általa említett birodalmak mind azonosíthatók a történelemben, ugyanakkor a leírásnak egyetemes mondanivalója is van.

Hiszen nem csupán Nabukodonozor, hanem minden világhatalomra törő uralkodó és diktátor az új aranykor ígézetében kezdi meg hódítását. A felszínen csupa nemes szándék és csillogó ígélet – ez az aranyból készült fej. Igen energikusan lát hozzá terveinek megvalósításához is, s jóllehet amit elér, az eszménytől már kicsit elmarad, de még mindig lenyűgöző – ezt jelzi a színezüstből való mell és kar. A látványos sikerekhez képest az életminőség, az ön- és a fajfenntartás egy újabb szinttel alacsonyabban van – ez a bronzból készült has és ágyék. A lábszár, amin az egész nyugszik, vas. Hiába az aranyfényben tündöklő ideológia, a birodalmat mégiscsak a fegyverek tartják össze. De legalul, az alapoknál a vas agyaggal keveredik, bár vas és agyag sohasem forrhat össze. Ez jelzi az ingatagságot, a katonai szövetségek, politikai összefogások csupán ideig-óráig tartó érvényét. Az önmagától legördülő kő éppen itt, a legsebezhetőbb pontján találja el az építményt, s így az egész összedől és ízzé-porrá zúzódik.

És ekkor, a nagy összeomlás idején ragyog fel Isten országa, mely elpusztíthatatlan, mert alapja nem emberi szervezkedés és összefogás, hanem Krisztus és a benne való közösség, összetartó ereje nem a fizikai kényszer, az erőszak, hanem a Szentlélek, eszménye pedig nem valami nemes emberi cél, szép ideológia, hanem az Isten országa.

Izrael népének is meg kellett tanulnia, hogy ne valamibe, emberi alkotásba, intézménybe vesse bizalmát, hanem egyedül az Úrba kapaszkodjon. A jeruzsálemi templomot lerombolták és Isten megengedte, hogy szent hajléka elpusztuljon, mert ő nem a kézzel épített szentélyben, hanem a szívekben akar lakni.

Igaz ez az Egyházra is. Benne is pusztulásra ítéltetett, ami csupán emberi ambícióból jött létre, ami azonban a krisztusi szeretet alapján nyugszik, az örökké megmarad.

Évközi 34. hét

Kedd, II. évben

Jel 4,14-19; Lk 21,5-11

„Lendítsd meg sarlódat, és arass! Már érett a vetés a földön. Lendítsd meg éles késedet, és szüreteld le a föld szőlőfürtjeit, mert beértek már a szemek!”

Aratás és szüret: a végső beteljesedés és számadás képei. Jézus elvetette Isten országának magvait, s eljön az idő, amikor termése beérik. Nem lehet a végtelenségig várni, egyszer lezárul a földi történelem, s mindenki számot ad életéről és tetteiről. Most, amikor még a konkoly együtt növekszik a búzával Isten szántóföldjén, s úgy látszik, messze még az aratás, jó ezt tudatosítani, hogy a végső számadás eget-földet megtisztító, jót és rosszat különválasztó valóságában lássuk a jelent. Mert tudjuk, hogy Jézus a konkolyt megtűri az aratásig, de az utolsó napon a konkolyt különválogatják a búzától, és elégetik.

S eljön a szüret is, amikor azoknak is be kell szolgáltatniuk a termést, akik mindeddig ellenálltak a szőlősgazda parancsának, akik szolgálát megverték, szeretett Fiát pedig megölték és kidobták a szőlőből. Ahogy az emberi gonoszság sajtójába vetve préselődött ki Jézus megváltó vére, úgy fogják Isten haragjának sajtójába vetni a gonoszokat is az utolsó napon. Aki nem mosta meg ruháját a Megváltó vérében, annak most kipréselik a vérét. Nem a bosszúvágy szülte fantáziálás ez az üldözött Egyház részéről, hanem a jövő, minden szépítés nélkül. Isten szeretetben vet és arat, ültet és szüretel, de az ő szeretete perzselő tűz és a harag sajtója azoknak, akik szembeszegültek vele.

Ha akarta volna, mindezt kinyilatkoztathatta volna az Úr racionális nyelven is, ám ő képekkel akar üzenni nekünk. Ezekkel a titokzatos képekkel nem csak az értelmünkhöz szól, hanem a szívünkhöz, sőt a tudattalan világunkhoz is. Hagyjuk, hogy megszólítsanak ezek a képek, hogy hassanak ránk, s átjárják egész lényünket tetőtől talpig. Merüljünk el az Emberfia dicsőségének szemléletében, s merítsünk erőt a mindennapok küzdelmeihez az ő győzelméből, melyet az égi és földi hatalmak s a halál felett aratott.

Évközi 34. hét

Szerda, I. évben

Dán 5,1-6.13-14.16-17.23-28; Lk 21,12-19

„Amikor behozták a jeruzsálemi templomból idehurcolt színarany és színezüst edényeket, ivott belőlük Baltazár király, és vele ittak főemberei meg feleségei és udvarhölgyei. Itták a bort, és magasztalták bálványisteneiket.”

Három mozzanat van együtt a babiloni király lakomájában, melyek feltételezik és erősítik egymást, hogy azután mindent elpusztítsanak: a megszenteltetés, az orgia és a bálványimádás. Ez az a hármasság, mely a bűnbeesés óta az utolsó napig végigkíséri az emberiség életét; ennek engedve bukott el Ádám és Éva, ennek állt ellen Krisztus, és ezzel kell megküzdenünk nekünk is.

Amit Isten jónak és szentnek alkotott, azt mi saját önző céljainkra használjuk fel, elmerülünk a föld gyönyöreiben, és bálványozzuk a teremtet javakat. Engedetlenség, Isten teremő szándékával és üdvözítő tervével való szembefordulás ez, nyílt lázadás, amely a biztos véget készíti elő.

Hogyan győzhetjük le ezt a háromfejű szörnyet? Ha mindenben az ellenkezőjét tesszük, mint Baltazár király. Szentnek tartjuk és megőrizzük, amit Isten szentnek teremtet. Megkülönböztetett tisztelettel viseltetünk az ő szentségei iránt, és élünk belőlük. Az öntudatvesztésbe torkolló orgia helyett a „*Lélek józan mámorát*” keressük, az igazság, szépség és jószág forrását, és sorra ledöntve szívünk bálványait hódolattal leborulunk Isten előtt.

Hol valósulna meg ez jobban, mint a szentmisében? A szentmisében, mely a világot megszentelő áldozat, közösségi hálaadás és lakoma, forrás és csúcspont, amelynek ünneplése szívünket a mulandó javaktól az örökkévalók felé fordítja.

„Milyen szép lenne, hogy ha minden ember egyszerre tudatában lenne, annak, amit együtt cselekszenek Valakinek a szeme előtt, aki figyelmesen nézi őket! Ha tudatában lennének annak a segítségnek, amelyet egymásnak nyújtanak, annak a szertartásnak, amelyben részt vesznek, annak a mérhetetlen nagy felajánlásnak, amely akkor megy végbe, amikor szemüket fölemelik az égre; annak a gyönyörűséges közösségnek, amelyet alkotnak! De szép lenne, ha mind szeretnék egymást, anélkül, hogy tudnák, s mennyivel szebb, hogyha tudnák! De szeretném, ha azt, amit anélkül tesznek, hogy tudnák, tudatosan cselekednék! Ettől kezdve semmi sem lenne profán. Minden szent lenne. Minden Istennek lenne szentelve.”

(Paul Claudel)

Évközi 34. hét

Szerda, II. évben

Jel 15,1-4; Lk 21,12-19

„Láttam, azokat is, akik legyőzték a (gonoszság) vadállatát, semmibe vették képmását és a nevének a számát. Kezükből tartották Isten hárfáját, ott álltak az üvegtengeren. Isten szolgájának, Mózesnek és a Báránynak énekét énekelték.”

Hosszasan kell szemlélni ezt a képet, az üvegtengert és a rajta álló, éneklő sokaságot. A sok mozgalmas jelenet s a borzalmak sorozata után egy fönséges, nyugodt, végleges békességbe csöndesedett látomás. Ha a viharzó tenger a történelmet jelenti, akkor az üvegtenger a történelem lezárulását és örökkévalóságát. Isten körül azonban mindig üvegtenger van. Ő kezdettől fogva tudja, mikor mi fog történni, s látja a beteljesülést, mégsem ő programozza az embereket, hanem ki-ki szabadon hozza döntéseit, melyek így vagy úgy, de végül mindenképpen Isten előre elhatározott rendelkezésének megvalósulását szolgálják. Ez a legnagyobb misztériumok egyike.

Érdemes odafigyelni arra a győzedelmi énekre, melyet azok énekelnek, akik senkit és semmit nem imádtak, egyedül csak az Örökkévalót, s ezért részesültek Krisztus végső győzelméből, melyet a gonoszság felett aratott. Ez az ének Mózesnek, Isten szolgájának és a Báránynak az éneke. A Jelenések könyve csak itt említi Mózes nevét, s nem véletlenül, hiszen Mózes éneke az ószövetségi szentírás egyik legrégebbi szövege, amely felidézi a nagy exodust, Izraelnek Egyiptomból való kivonulását. A Jelenések könyvében több helyütt felfedezhetjük az akkori kivonulással való párhuzamot, a két eseménysor közötti szerkezeti hasonlóságokat. Az Apokalipszis csapásai például az egyiptomi tíz csapásnak felelnek meg, ami azt jelenti, hogy ezek a csapások is Isten népének szabadítását szolgálják, ezek által menti meg az Úr az ő választottait.

Ez a győzelmi ének azonban már nemcsak Mózesé, hanem a Bárányé is, mert őáltala vitte végbe Isten az egész emberiség végleges megszabadítását. Amint az egyiptomi kivonulás éjszakáján a bárány vérével megjelölt házakban lakók megmenekültek a haláltól, ugyanígy megmenekülnek az örök haláltól mindazok, akik meg vannak jelölve a mi húsvéti Bárányunknak, Krisztusnak vérével.

Évközi 34. hét

Csütörtök, I. évben

Dán 6,12-28; Lk 21,20-28

„Amikor mindez beteljesedik, nézzetek föl és emeljétek föl fejetekeket, mert elérkezett megváltásotok.”

Az Úr Jézus egyszerre beszél Jeruzsálem pusztulásáról és az utolsó napok eseményeiről. Nem történelmileg azonosítja a kettőt, hanem mélyebb összefüggésre mutat rá, amikor a szent város tragédiáját a világ végső átalakulásának és saját dicsőséges eljövételének fényében láttatja.

Jeruzsálem ugyanis szimbóluma lehet egy nemzetnek, politikai vagy vallási közösségnek, sőt egyéni életünknek is. Szükségszerű, hogy mindezekben bekövetkezzék az összeomlás, ha csupán önmagukra épültek, mert semmi sem állhat fenn önmagában. Ami nem Krisztusra épül, az összedől, nem isteni bosszú folytán, hanem egyszerűen a teremtés belső logikájából következően, mert az Atya *benne teremtett mindent a mennyben és a földön, és minden benne áll fenn.*

Jeruzsálem pusztulásáról nem kárörömmel beszél a mi Urunk, és nem is rideg közömbösséggel, mint egy fizetett jóvendőmondó. Ő, aki megsiratta ezt a várost, azért látja előre a katasztrófát, mert újra meg újra tapasztalja Izrael ellenállását az evangéliummal szemben. A bűn magában hordja büntetését, az önmagával meghasonlott ország, város, ember vége közel van. Isten nem akarja, de megengedi az összeomlást, hogy a romok alól új élet sarjadhasson. Össze kellett dőlnie a zsidó templomnak, meg kellett szűnnie az áldozatbemutatásnak, hogy az egyetlen és tökéletes engesztelő áldozatnak, Krisztus megváltó halálának és feltámadásának ereje nyilvánvalóvá legyen.

Az összeomlás mindig a kegyelem forrása is egyben. Arra indít bennünket, hogy többé ne toldozgassunk-foldozgassunk, hanem egészen az alapokig lenyúlva kezdjünk valami újat építeni. Minden földi összeomlás az Úr dicsőséges eljövételének fényében áll, amikor az ég és föld elmúlnak, s ő újjáalkot mindent. Az utolsó ítélet méri le életünk, szellemi építményeink, közösségeink belső szilárdságát, és alakítja át örökkévalóvá, ami örökkévalóságra érdemes. Ami egyszer már összedőlt, afölött nincs mit siránkozni. Amit viszont most építünk, azt úgy kell építenünk, nehogy később összeomoljon és maga alá temessen minket is.

Évközi 34. hét

Csütörtök, II. évben

Jel 18,1-2.21-23;19,1-3.9a; Lk 21,20-28

„Elesett, elesett a nagy Babilon!”

Ünnepélyes pillanat ez: lelepleződik a gonosz, végre mindent világosan lehet látni. Nyilvánvaló lett, hogy a nagy birodalomban ördögi hatalom lakott. A történelem eddigi nagy világbirodalmairól is sorra kiderült, hogy ördögi művek voltak, a gonosz eszközül használta a világhatalmi álmokat kergetőket, s kihasználta uralkodási vágyukat, elvakult önzésüket, hogy saját terveit vigye végbe általuk. Az álarcokat most végre letépik. Ez az egyértelműség Isten ajándéka, és nagy öröm forrása.

Míg a földön a nagy Babilon összeomlásának robaja hallatszik, a mennyben felharsan a nagy sereg hangja: „Alleluja!” Ez a győzelmi kiáltás négyszer fordul elő az Újszövetségben, mindannyiszor a Jelenések könyvében, mely a vasárnapi szentmise liturgiáját visszhangozza. A kereszténység a zsidóságtól örökölte ezt a kifejezést, amely héberül ezt jelenti: ‘Dicsérjétek az Istent!’ Mivel titokzatosan benne van Isten neve, melyet Mózesnek nyilatkoztatott ki az Úr, a zsidók szemében ez Isten dicséretének a csúcsa és teljessége. Amikor az Egyház alleluját énekel, az nem egy egyszerű ének, liturgikus díszítőelem, hanem világot formáló erő!

Ezért a mindenkori Babilonokkal szemben az Egyház elsődleges feladata, hogy ne hagyjon fel Isten dicséretével. Ám ez a dicséret nem lehet tetszőleges, az éppen divatos zenei áramlatok stílusában komponált, hevenyészett szövegű dalocska, ennek a dicséretnek az Anyaszentegyház ősi örökségéből kell forrásoznia, s csak elsőrendű lehet mind zenei, mind irodalmi szempontból. Mikor fogjuk fel már végre, hogy a liturgiára és a liturgikus énekre nem tekinthetünk úgy, mint néhány földtől elrugaszkodott egyházzenész mániájára, miközben mi pengetünk és dalolunk, ahogy a szívünk diktálja? Elsősorban ne a szívünk érzelmeit foglaljuk dalba a szentmisén, hanem azt énekeljük, amit az Egyház kétezer éven át megőrzött nekünk, mindenekelőtt magát a szentírás szövegét, a zsoltárokat.

Nem vesszük észre, hogy a szentmise is tele van a szentírásból vett mondatokkal? Milyen szép és mély értelmű a mai Szentlecke zárómondata, melyet minden szentmisén hallunk áldozás előtt: „*Boldogok, akiket meghív menyegzős lakomájára Jézus, az Isten Báránya!*”

Évközi 34. hét

Péntek, I. évben

Dán 7,2-14; Lk 21,29-33

„Ég és föld elmúlnak, de az én ígéim el nem múlnak.

Dániel kozmikus méretű éjszakai látomása a Jelenések könyvének apokalipsziséhez fogható óriási világtörténelmi panoráma. Nem az elkövetkező események részletes forgatókönyvét adja, hanem a történelem végső értelmét mutatja meg az isteni kinyilatkoztatás fényében.

Beszél félelmetes vadállatokról, rettegett hatalmakról, melyek kevélyen és fennhéjázóan beszélnek, és káromló szavakat mondanak Isten ellen. De a főszereplők nem ők, sorsuk a csúfos vereség és pusztulás. Ne foglalkozunk hát folyton az emberi hatalmakkal és az őket eszközként felhasználó sátáni erőkkel. Mi az ítélethozatalra érkező Ősöregre, az Örökkévalóra figyeljünk, amint lángtrónusán helyet foglal. Övé az utolsó szó, mellyel az Emberfiának, a mi Urunk, Jézus Krisztusnak hatalmat, méltóságot és királyságot ad, amely nem szűnik meg soha. Jézus kapja meg a történelem végső megítélésének jogát.

Ez azonban nem azt jelenti, hogy leszámol ellenfeleivel, mint ahogy azt sokan kárörvendve várják. Az utolsó ítélet nem a leszámolás, hanem a beteljesülés napja lesz, amikor előttünk is megnyilatkozik az emberi történelem eseményeinek értelme és értéke. Feltárul Isten bölcsességének és türelmének titka, amelyet nem értettünk, amikor megengedte a gonoszság látszólagos győzelmét az ártatlanok és igazak fölött, valamint igazságosságának és irgalmasságának misztériuma, s ami számunkra összebékíthetetlennek tűnt, arról kiderül, hogy voltaképpen egy. Az utolsó ítélet Krisztus dicsőséges kinyilvánulása és az ő Titokzatos Testének, az Egyháznak megdicsőülése lesz.

Az ítélet ugyanis lényegében már megtörtént: a kereszten értünk szenvedő Emberfia a bűnök bocsánatáért kiáltott az Atyához, és meghallgatásra talált. Ez az ítélet: a feloldozás. Súlyos ítélet, mert most már rajtunk múlik, hová állunk: a bűnbánó bűnösök közé, s akkor nem esünk ítélet alá, vagy pedig az isteni szeretetet, irgalmat és megbocsátást visszautasítók táborába, s így saját magunkat ítéljük kárhozatra.

A keresztt és az utolsó nap között minden gondolatunk, szavunk és cselekedetünk a végítélet erőterébe kerül, és örök sorsunkat alakítja.

Évközi 34. hét

Péntek, II. évben

Jel 20,1-4.11-21,2; Lk 21,29-33

„Megragadta a sárkányt, az őskígyót, vagyis az ördögöt, a sátánt és ezer évre láncra verte.”

Valóban a vigasztalások könyvét olvassuk! Igaz, nem egy idealisztikus olvasmány, de a történelemnek azokat a legmélyebb rugóit tárja fel, melyek túl vannak a történelemtudomány kutatási területén. Az ember pszichéjén és tudattalan világán keresztül hatnak, de sátáni mélységekből származnak.

A gonoszság erői lebuktak már, csak a fővezér van még hátra, a sátán, aki Isten kutyájaként, hosszabb-rövidebb pórázra eresztve mindig ott ólálkodik az ember nyomában az egész történelem folyamán. Most leláncolják ezer esztendőre, vagyis a messiási időkre, mely a vég beköszönte előtt tart.

Ez a messiási korszak, amelyben most élünk. Aki hisz és megkeresztelkedik, már a feltámadás világában él, s belépett az ezeréves uralomba. Üdvösségtörténetileg ez a lelki feltámadás ideje. Az ezres szám nagyon sokat jelent, akár millió évet is. Ebben az ezeréves uralomban még kísértéseknek vagyunk kitéve, még leselkedik ránk a gonosz, de Isten ellenségei egyre fogynak. Olyan ez, mintha sok feldühödött harapós kutya elől szaladnánk, és időről időre hátrapillantva azt vennénk észre, hogy sorra lemaradoztak. Micsoda öröm ez! Már csak egyetlen ellenség maradt: a testi halál, de már ennek is meg vannak számlálva napjai. Mire az Úr ítéletre érkezik, ez is megsemmisül. Olyan világ felé haladunk, amelyben lassan felkel az örökkévalóság Napja, az örök szombat, vagy ahogy mi, keresztények mondanánk, az örök vasárnap.

Milyen boldogság tudni, hogy többé nem lesz ellenségünk! Ezt át kell érezni, hiszen ez a valóság, ez a világ vár reánk. Most még tele vagyunk szorongással, félelemmel, árnyakkal, és legnagyobb keserűségünkre belénk mardos még a bűn is, de ez nem lesz mindig így. Mire a történelem véget ér, Isten az őt kereső és szerető embert minden ellenségétől megszabadítja.

Évközi 34. hét

Szombat, I. évben

Dán 7,15-27; Lk 21,34-36

„Ez az ország mindörökre fennmarad, ennek szolgál és ennek engedelmeskedik minden király.”

A mai Olvasmányban szereplő látomás egy egészen vigasztaló és megrendíthetetlen tényről szól: Isten az ő hatalmát érvényesíteni fogja az egész teremtésben. Vele szemben a gonoszság csak veszíthet. Isten az emberi szabad döntésekkel is számolva úgy irányítja az emberi történelmet, hogy az ő üdvözítő terve megvalósuljon.

A négy vadállat a történelem istenellenes hatalmait és erőit jelképezi, melyek mind csak meghatározott ideig gyakorolhatják hatalmukat, majd Isten megítéli őket, és elpusztulnak. Az elmúlt évszázadban is tanúi lehettünk két vadállat gátlástalan uralomra törésének, majd csúfos bukásának. Saját belső rothadásuk végzett velük, mert Isten törvényeivel szembeszállva épültek fel. Ha csak egyetlen törvényt is tagad vagy elhallgattat egy hatalom, legyen az a világ legerősebb birodalma, eleve halálra van ítélve.

Dániel azonban megpillant egy olyan országot, amely örökkévaló. Ez Jézus Krisztusban valósult meg. Fogantatásakor az angyal is erről az örök uralomról, a Jézussal és Jézusban megvalósuló Isten országáról beszélt Szűz Máriának. Mi a hit és a szentségek által már ennek az örök Isten országának tagjai vagyunk, azonban ebben a világban élve megpróbáltatásoknak vagyunk kitéve. Minden bűnre való kísértéssel az a sátán célja, hogy tagadjuk meg Isten országát, és szegődjünk az ő szolgálatába.

Ezért aktuális a mai Evangéliumban Urunk, Jézus figyelmeztetése: *„Vigyázzatok, hogy el ne nehezédjék szívetek tobzódásban, részegeskedésben és az evilági gondokban... Virrasszatok hát és imádkozzatok szüntelenül, hogy megmeneküljetez attól, ami majd következik, és megállhassatok az Emberfia előtt.”*

Minden áldott nap meg kell vívnunk a harcot a józanságért és éberségért – legtöbbször kicsiben, de le ne nézzük ezt –, s időről időre ki kell szabadítani magunkat a világi gondok szorításából, s felülről nézni rájuk, mert *elmúlik ez a világ és minden gazdagsága, de az Úr igéje örökké megmarad.*

A virrasztás, az imádság és az Emberfia színe elé állás lélekben legyen mindennapos feladatunk, hogy tomboljanak bár a gonoszság erői, mi egyértelműen és rendíthetetlenül Urunkra emelve tekintetünket szilárdan megmaradjunk a reményben, amely meg nem csal soha.

Évközi 34. hét

Szombat, II. évben

Jel 22,1-7; Lk 21,34-36

„Az Úr angyala megmutatta nekem az élő vizek folyóját, amely kristálytiszta, fakadt Isten és a Bárány trónjából.”

Az egyházi év utolsó hétköznapijához érve s a Jelenések könyvének utolsó mondatait olvasva egyszerre csak a szentírás első könyvének találjuk magunkat, a kezdet kezdeténél. Feltűnik az élő vizek forrása. Az ember visszakerül a paradicsomkertbe, pontosabban az egykor csodálatosan megteremtett, s Krisztusban még csodálatosabban újjáteremtett világba, mérhetetlenül gazdagabban, mert már ismeri a szentháromságos isteni életet.

Az újjáteremtett világ most már egyértelműen közvetíti Isten életét az embernek: az élet fái folyamatosan gyümölcsöt teremnek, leveleik pedig gyógyítanak. Újra harmóniában élünk, egységben vagyunk az anyagi világgal, az egész kozmosssal. Ez az a nap, amelyre – Szent Pál szavaival – az egész természet sóvárogva és vajúdva vár: Isten fiainak dicsőséges kinyilvánulásának napja. Ezen az utolsó napon végre az ember szívén keresztül rá is kiárad Isten dicsősége.

De addig a napig is felelősek vagyunk az egész mindenségért. Isten most sem akar másként jelen lenni a kozmoszban, csak az emberen keresztül. És ha azt mondjuk, hogy ebben a mai világban nincs jelen az Isten, akkor magunkat ítéltük el, mert nem úgy élünk, hogy általunk beléphetne a családjunkba, a társadalomba, a politikába, a környezetvédelembe. Mi vagyunk Isten hordozói a világban, minden hatalmat nekünk adott, de azért, hogy ezzel a hatalommal őt nyilatkoztassuk ki. Ez a hatalom a szeretet hatalma. Olyan hatalom, amit értelemmel talán fel sem tudunk fogni, mégis birtokoljuk: az ember képes ingyenesen szeretni.

Ez a kozmosz jövője, vagy pedig nincs jövője – ez az alternatíva. Az egész világmindenség sorsa az ember kezébe van bízva, s az embernek nincs más jövője, csak Isten, Jézus Krisztus, a mi Urunk által. Ő pedig így szól ma hozzá:

„Nézd, hamarosan eljövök! Boldog, aki megszívleli e könyv próféta szavait!”

Az Úr főünnepei

Szentháromság vasárnapja, A évben

Kiv 34,4b-6.8-9; 2Kor 13,11-13; Jn 3,16-18

„Urunk, Jézus Krisztus kegyelme, Isten szeretete és a Szentlélek közössége legyen mindnyájatokkal!”

Az Úr Jézus legnagyobb ingyenes ajándéka, vagyis kegyelme a Szentlélek. Hiszen Szent János első levelében két dolgot állít: szeretet az Isten és a szeretet Istentől való.

Pünkösöd üzenete az, hogy a Szentlélek bennünk van, ő támasztja bennünk a hit csodáját, ő kelt örök reménységet szívünkben és sodor bele a Szentháromság legsajátosabb életébe: a tiszta és végtelen szeretetbe. Ő, aki az Atya és a Fiú lehelete, közös élete, szeretete: ő járja át legbensőbb világunkat és kapcsol bele az Atya és a Fiú életébe.

A Szentlélek nemcsak a Szentháromság legbensőbb közösségébe von bennünket, hanem egymás között is ezt a mélységes isteni örök közösséget építi. Jézus a szőlőtő, melynek gyökerei az Atyába nyúlnak, mi pedig a szőlővesszők; ugyanaz az éltető nedv kering bennünk, ugyanaz a Szentlélek. Ez az Egyház, ez a Krisztusban élő család, szerzetesközösség, barátság legmélye.

Szinte vakmerőségig menő kaland, ugyanakkor egyszerűen keresztény kötelességünk is leszállni kapcsolataink isteni mélységeibe.

A kölcsönös szeretet felhatalmaz rá, hogy együtt szálljunk le ebbe a mélységbe, a Szentlélek közösségébe, mely közösség az Atyával és az ő szent Fiával, de ugyanúgy, ugyanolyan erősen, ugyancsak örök életre szólóan közösség közöttünk is.

Mindennap időt kell szentelnünk rá, hogy e misztériumot szemléljük. Végtelen a közösség a hívő és egymást vállaló testvérek között, s ehhez képest minden bántó, fájó ellentét, mely közöttük van, szinte eltölpül, mert nem végtelen és nem örök.

Minél inkább előrehaladunk a realista, sőt naturalista nyárban, a szent liturgia annál szellemibb, istenibb mélységekbe vezet bennünket: a Lélek által ismert és benne feltáruló istenemberi mélységekbe.

Szentháromság vasárnapja, B évben

MTörv 4,32-34.39-40; Róm 8,14-17; Mt 28,16-20

„Kereszteljétek meg őket az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében.”

Szeresd a *Hiszekegyet*, melyet az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében történő keresztségkor mondunk, mert ez az Isten legvégső önkinyilatkoztatásának foglalatja.

A szeretet soha sem teljes egyfajta önkinyilatkoztatás nélkül. Lehet a szeretet jóakaró, jót cselekvő, akár hősie fokot elérő is, kiterjedhet az ellenségre, de az ilyen szeretet legfeljebb tökéletes, de nem teljes szeretet. A teljességre jutott szeretet a kölcsönös szeretet. Az üdvözültek kölcsönösen szeretik egymást, soha nem maradnak le egymás szeretetében, mert a mennyben nincs a szeretetnek szenvedése, csak öröme. Az ellenségszeretet célja is az, hogy viszonzott szeretetté alakuljon, különben nem érné el célját, s az, akit szeretünk, nem üdvözülhetne.

Honnan tudjuk ilyen biztosan, hogy a mennyország nem egyéb, mint kölcsönös szeretet? Jézus Krisztus kinyilatkoztatásából, aki a mennyei életet mint Isten életében való részesedést mutatta be nekünk. Isten belső élete pedig a Szentháromság személyei közötti kölcsönös szeretet.

Hogy Isten Szentháromság, ez a kinyilatkoztatás teljessége. Isten benső életének feltárása, azért, hogy mi is részt vegyünk benne. Ugyanakkor az ő képére teremtett ember is csak akkor ismeri meg igazán önmagát, ha tud Isten szentháromságos életéről.

A Szentháromság misztériuma értelemmel soha fel nem fogható, mégis könnyű elfogadni, mert képét magunkban hordozzuk, és a mi életünk mélyén is ugyanaz a vágy húzódik meg: szeretni és szeretve lenni.

Miután megünnepeltük a Szentháromság egy Isten nagy tetteit, a megtestesülést, a megváltást, és a Szentlélek kiáradását, most illő, hogy arra a három isteni személyre figyeljünk, aki mindezeknél a műveknél többet akar adni nekünk: önmagát.

Szentháromság vasárnapja, C évben

Péld 8,22-31; Róm 5,1-5; Jn 16,12-15

„Az Igazság Lelke majd elvezet titeket a teljes igazságra. Minden, ami Atyámé, enyém is. Ezért mondtam, hogy az enyémből veszi, amit majd hirdet nektek.”

A Szentlélek Jézus tanításából, amely az Atya üzenete, veszi mindazt, amit mond. Nem tanít hát semmi újat. Akkor mégis miért jelent az ő eljövele olyan radikális fordulópontot, amely nélkül Jézus igéje és az Atya igéje sohase lehetne igazi, egyetemes örömhír?

Azért, mert az Úr tanításában lévő legmélyebb és legizgalmasabb, de rejtett valóságot hozza a felszínre: az Atya és a Fiú kapcsolatát, mely őbenne áll fönn. Az Úr Jézus egész tanítása, s főként ígéretei érvényüket vesztenék, sőt visszájukra fordulnának a nélkül a Szentlélek által kinyilatkoztatott igazság nélkül, hogy Jézus Krisztus az istenség második személyeként egylényegű az Atyával és a Szentlélekkel. Ezzel egyben azt is feltárja, hogy kicsoda nekünk Jézus Krisztus: nem csupán próféta, vallásalapító, hanem Isten, aki fölvette a mi emberi természetünket. És végül feltárja azt is, hogy milyen értéke van az ő kiontott vérének, melyet bűneink bocsánatára ajánlott fel.

Az utolsó vacsorán Urunk, Jézus egyszerre állítja, hogy mindent tudtul adott nekünk, s azt, hogy még sok mondanivalója volna. Ezt a látszólagos ellentmondást is a Szentlélek oldja fel, mert ő nyilatkoztatja ki mindannak a hátterét, amit Jézus tudtul adott nekünk.

A Szentlélek a jézusi kinyilatkoztatás mélyszerkezetét, a szentháromságos életet és a három isteni személy egymáshoz és hozzánk való viszonyát hozza felszínre mindabban, amit Jézus mondott és cselekedett. A Szentlélek a személyesség, a személyes kapcsolatok felragyogatója, mert ő maga a szeretet.

Krisztus Szent Teste és Vére – Úrnapja, A évben

MTörv 8,2-3.14b-16a; 1Kor 10,16-17; Jn 6,51-58

„Gondolj az egész útra, amelyen az Úr, a te Istened negyven éven át vezetett a pusztában..., hagyta, hogy éhezz, aztán mannával táplált..., hogy megtudd: nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, mely az Úr szájából származik.”

Isten azért hagyja, hogy éhezsem, hogy rá gondoljak, hogy vágyakozzam utána.

Az eucharisztia vételére az a legalkalmasabb állapot, ha éhezem Istenre, ha szomjazom Jézus szeretetére, ha olyan intimitás után kíváncszom, amelyet ember nem képes megadni, csak Isten Lelke.

Olyannyira öntudatlan és hálátlan életet élünk, hogy Istennek meg kell engednie, hogy *mérges kígyók és skorpiók lakta nagy és félelmetes pusztán és víztelen sivatagon át vigyen az utunk, különben nem is vágyakoznánk utána.*

Uram, Jézus, adj nekem égő szomjúságot szereteted után! Ezután áldozástól áldozásig akarok élni. Ez a legmagasabb szintű létmód, amelyet elérhet az ember itt a földön.

Isten nem azt akarja, hogy tékozló fiú legyünk, hogy távol kerüljünk menyegzős asztaltól, hanem hogy elemi erővel éhezünk szeretetére, hogy semmit se kívánjunk rajta kívül, hogy semmi másra ne éhezünk, csak az ő kenyerére, az ő szent Fiának feltámadt életére.

Az oltáriszentség a vágyak emberének való, a lelkiileg intelligensnek, aki felismeri apró emberi vágyai mögött azt a mélyebb vágyakozást, amelyet egyedül Isten tud betölteni. A szentáldozás beavatás a végtelen örök életbe, ahol egész életünk a Szentháromság egy Istenből fog táplálkozni.

A szentáldozás felszakítja e világ színfalait, és az örök élet vidékeire ragad el, ahol Jézus Krisztus lesz az életünk.

Súlyos mulasztás és érzéketlenség, ha az áldozás pillanataiban nem figyelek, ha nem szólok szívem legszemélyesebb hangján Jézushoz. Szentségi jelenléte pár perc múlva megszűnik: most jött, és már megy is a Kedves... Kegyelmi jelenléte azonban itt marad. Úgy nézem a fákat, a csillagokat, a hegyoldalban kanyargó elhagyatott ösvényt, a csendes délutáni tájat, mint aki végre valóban szerelmes, és az is marad örökre.

Egyedül ez a normális állapot; az egész kozmosz élni kezd, minden róla beszél, minden hozzá vezet. Az éjszaka sötétjében is felkelek, hogy megkeressem őt. A zsoltáros szavaival kiáltok a sötét boltívek alatt – és megakad a szemem a Jelenlét mécsésén.

Krisztus Szent Teste és Vére – Úrnapja, B évben

Kiv 24,3-8; Zsid 9,11-15; Mk 14,12-16.22-26

„A tanítványok elkészítették a húsvéti vacsorát.”

Akkor kezdünk igazán az Úr Jézus tanítványai lenni, amikor minden tettünkkel a húsvéti vacsorát készítjük elő, azaz egész életünk mintegy előkészületté válik az eucharisztikus lakomára. Amíg csak erkölcsi elveket, keresztény értékeket látunk, még nem léptük át azt a küszöböt, amelyen túl kezd kibontakozni a krisztusi hit értelme. Testestül-lelkestül a húsvéti vacsora előkészítésén kell munkálkodnunk, önmagunkban, környezetünkben, az Egyházban.

Az úrvacsora mindenekelőtt étkezés, amely megszentel minden étkezést, kezdve azon, mikor a csecsemő mintegy édesanyjából élve szívja magába az anyatejet. A kenyér és a bor, a kehely és a tálca az asztalterítő, a gyertyák mind-mind az emberi munka terméke, gyümölcse is. A mindennapi munka így válik a szentmisére való előkészületté.

Az utolsó vacsora és a szentmise lényege, hogy benne Krisztus szeretetének legnagyobb jelét adja, egyesül Egyházával, a szerelmet és szeretetet is a szentmisére való előkészületté formálva. És a szentmise áldozat is, amely minden emberi szenvedést átváltoztat és egyesít Krisztus keresztáldozatával.

Egyetlen valóság van csupán, amely alkalmatlan arra, hogy a szentmisére való előkészület részévé váljék: a bűn. De a bűnbánat már igen, hiszen Jézus bűneink bocsánatára ajánlotta föl önmagát. Mindent az úrvacsora Krisztusának kezébe kell adni, aki egyedül képes átváltoztatni, vagyis életünket és a mindenséget átfordítani az ő isteni életének örökkévaló dicsőségébe.

Krisztus Szent Teste és Vére – Úrnapja, C évben

Ter 14,18-20; 1Kor 11,23-26; Lk 9,11b-17

„Azon az éjszakán, amelyen elárultatott...”

Szavainknak, tetteinknek kontextusuk van: olyan testi, pszichikai, történelmi környezetük, emberi kapcsolatukba való beágyazódásuk, teológiai szövedékük, hogy ezek figyelmen kívül hagyása lehetetlenné teszi helyes értelmezésüket.

Az apostolok benne éltek a krisztusi kontextusban, és gondjuk volt arra, hogy a hitújoncokat előbb ennek miliőjébe vezessék és vonják be, s csak azután készítsék fel őket az eucharisztia vételére. A mi Urunk, Jézus azért árasztotta ki Egyházára a Szentlelket, hogy mindnyájunkat bevonjon bűneinkért felajánlott szeplőtelen áldozatának kontextusába. Ez Pünkösöd lényege: hogy belépünk Jézus örök istenfiúságának erőterébe földi életünket, a legmélyebben meghatározó teológiai összefüggésbe.

Ezért az utolsó vacsorának nem csupán teológiai mondanivalója a fontos, hanem az az emberi helyzet is, amelyben lejátszódott: *azon az éjszakán, amelyen elárultatott...* Az eucharisztikus lelkületbe nemcsak az evangélium öröme, a szív tisztasága emel be, hanem a szenvedés is, szeretetünk visszautasítása, esetleg elárulása miatt, az a sajátos emberi és keresztény magány, melyet senkivel meg nem oszthatunk itt a földön, csak Istennek mondhatjuk el, egészen rábízva magunkat.

Beemelve lenni az utolsó vacsora belső kontextusába: a Szentlélek műve bennünk, de nekünk is együtt kell munkálkodnunk vele azért, hogy életünk áldozatait, szenvedéseit, magányosságait Jézus megtisztító szenvedéseivel, magányával és sebeivel egyesítsük.

Jézus Szentséges Szíve, A évben

MTörv 7,6-11; 1Jn 4,7-16; Mt 11,25-30

„Szelíd vagyok és alázatos szívű.”

Jézus a szívet emlegeti, az ember lényegét, amely benső személyes egységének, teljességének és magányának forrása. A Biblia szerint a szív jelenti létünk legmélyét, ahol legszemélyesebb létünk sűrűsödik.

Mégsem ismerjük a szívünket, vagyis saját magunkat, csak sejtéseink vannak róla. Felszínre bukkanó szavaink és gesztusaink nyomán új és új meglepetések érnek bennünket.

Ha néha sikerül valóban belehallgatni szívünk mélységébe, akkor azt halljuk, hogy a mélység a mélységet hívja: szívünk az isteni lét után kiált.

A szív mélye mélyebben van, mint a tudatalatti világ és a végtelenre nyíló, táguló üresség. Üresség? Ott kellene lennie Istennek, a mi Teremtőnknek. De ott van-e?

Az eredeti bűnben született és nap mint nap vétkező ember legkínzóbb bizonytalansága: nem szakadt-e meg az összeköttetés Isten és saját szíve között. Bizonyos önmagán túlról érkező jelzéseket ugyan felfog (ez a lelkiismeret), mégis a kinyilatkoztatás nélkül bizonytalanságban marad afelől, hogy mennyire élő s maradandó ez a kapcsolat.

Az evangéliumból a legigazibb evangélium, örömhír nem más, mint Jézus szívének dobogása. Ennek az embernek, a názáreti Jézusnak, Mária fiának a szíve az Isten igéjével lényegileg egyesített szív.

Íme az Ember! Tehát az ember szíve, az én szívem is képes az Istenre, mert ő így teremtett engem. Igaz, a saját személyem teremtett személy, de az Atyaisten a megtestesült Fiúisten mintájára teremtett, hogy szívem mélyén a Szentlélek működése folytán Isten sajátos szentháromságos életéből legyen részem.

Jézus szíve alázatos, mert Isten alázatos. Az én szívem viszont csak akkor válik alázatossá, vagyis Isten Fiához méltóvá, ha felveszem igáját és tanulok tőle. Olyan valamit kell megtanulnom, amire a hit és a keresztség kegyelme már készségessé tette szívemet, és attól kell tanulnom, akit a szívem szeret. Ez teszi az igát édessé és a terhet könnyűvé, s ezért talál a szívem nyugalmat benne.

Jézus Szentséges Szíve, B évben

Oz 11,1.3-4.8c-9; Ef 3,8-12.14-19; Jn 19,31-37

„A hittel Krisztus lakik szívetekben, s verjete gyökeret és vessetek alapot a szeretetben. Akkor majd fel tudjátok fogni az összes szenttel együtt, mi a szélesség és a hosszúság, a magasság és a mélység.”

A mai ünnep Szentleckéjében Szent Pál Isten öröktől elrejtett s most Krisztusban megvalósult és az Egyházban hirdetett üdvösségtervét ünnepli, csodálja, szemléli elragadtatással. Ez az üdvösségterv, ez a felfoghatatlanul nagy isteni misztérium úgy jött el közénk Krisztusban, hogy alkalmazkodott a mi külső és belső világunk méreteihez. Ez a titok Krisztus szeretetének titka: *megismertétek* – írja az apostol – *Krisztus szeretetét*.

Jézus Krisztus irántunk való szeretetének valódi méretei ugyan felfoghatatlanok számunkra, ez a szeretet mégis a maga teljességében nyilvánult meg, amikor Isten létére értünk meghalt, és a katona lándzsája megnyitotta oldalát. Ekkor feltárult és láthatóvá vált Isten öröktől fogva elrejtett szeretete és irgalma. Ennek a szeretetnek valóban van magassága, hiszen Isten örök belső életéből ered. És van felfoghatatlan mélysége is, mert Krisztus emberi testet öltött, magára vette bűneinket, és halálában az alvilág mélyét is bejárta. E szeretet szélessége és hosszúsága magát a történelmet jelenti, s benne minden világra jött embert, sőt a meg nem született magzatokat is.

Szélesség és hosszúság nem lenne érthető és elfogadható a magasság és mélység nélkül, mert ha Jézus nem volna az örök Atya egyszülött Fia, hogyan formálhatna jogot minden emberre, és hogyan, mi címen, milyen okból reménykedhetne benne minden ember, az üdvösség iránti reménykedéssel, ha nem győzte volna le a halált, és dicsőségesen fel nem támad?

Szent Pál azonban a mi szívünkről is beszél: *A hittel Krisztus lakjék szívetekben*. Ha Jézus Krisztus valóságosan lakást vesz nálunk, személyünk legmélyén, akkor a megkeresztelt ember szíve végtelen méretekre tágul, és képessé válik arra, hogy hordozza Isten szentháromságos életét.

Jézus Szentséges Szíve, C évben

Ez 34,11-16; Róm 5,5b-11; Lk 15,3-7

„Mert ha Istent Fia halála kiengesztelte akkor, amikor még ellenségek voltunk, most, hogy kibékültünk vele, az ő életébe beoltva még könnyebben megszabadulunk.”

Isten szüntelenül végtelen teremő szeretettel szeret minket, csak mi viszonyulunk ehhez a szeretethez különbözöképpen, attól függően, hogy ellenségei vagyunk-e, vagy már kibékültünk vele. Sajnos, a Szeplőtelen Szent Szűzet kivéve minden evilágra születő és öntudatra ébredt ember életében valamiképpen benne van ez a két korszak.

Akkor lesz az ember érzékennyé a Római levél idézett kijelentésére, ha emberi szeretetében megtapasztalta mind a visszautasítást, mind a viszonzást. A visszautasítást, de anélkül, hogy ő maga megszűnne szeretni. Ekkor valamiképpen, ha gyatra és nem is tökéletesen tiszta módon, de képe lesz Isten irántunk való szeretetének. Meg kell tapasztalni, hogy szeretetünket nem viszonozzák, sőt semmibe veszik és visszaélnék vele, és tovább kell szeretni.

A katona lándzsája megnyitotta Jézus oldalát, s abból vér és víz folyt ki. Nem csupán jel ez, de Szent Pál szerint bizonyíték arra, hogy Isten szeret bennünket. Ha engedjük magunkat megérinteni e szeretet által, mélységes fájdalommal emlékezünk vissza életünkben arra az időre, amikor mi ellenségei voltunk.

Csak a Jézus szívében feltárt isteni szeretettel való találkozásunk fényében kezdjük valójában átélni bűnös életünk igazi mélységeit, az isteni szeretet sokszoros visszautasítását, meggyalázását. Látjuk elvesztegetett éveinket, amikor hiába áradt ránk a szeretet, mi kigúnyoltuk és semmibe vettük. Szent Ágostonnal kiáltjuk: *„Ó, örök szeretet, mily későn ismertelek meg!”*

Szentek ünnepei

Árpád-házi Szent Margit – Január 18.

2Kor 10,17-11,2; Mt 25,1-13

„Az okos szűzek korsóikban olajat is vittek lámpáaikhoz.”

Kétféle okosság van: a világ fiaié és az Isten fiaié.

A világ fiai sokszor okosabbak a világosság fiainál, mert következetesen küzdenek, minden eszközt megragadnak és felhasználnak céljuk eléréséhez. Nem szalasztanak el egyetlen alkalmat sem, előrelátók és számot vetnek minden eshetőséggel. Tragédiájuk viszont, hogy a cél, amire mindent feltesznek, illúzió. Pillanatnyi, tiszavirág életű boldogságért fáradoznak, önmaguk megdicsőítéséért, amelyet soha el nem érhetnek, s még amit megszereznek is, azt sem vihetik magukkal. Ezért egész életük elhibázott.

A világosság fiai ellenben nem a cél meghatározásakor követnek el végzetes hibát, hanem amikor elmulasztanak mindent megtenni e cél érdekében. Még szálanomra méltóbbak, hiszen csak egy hajszál választja el őket a győzelemtől. Mindent egy lapra tesznek föl, de ezt nem érvényesítik életükben elég következetesen, a világosság fiaiként nem maradnak meg a világosságban. Mert a világosság fenntartásához tartalék olajra is szükség van, nélküle nem tart ki a mécses lángja a Vőlegény megérkeztéig.

Szent Margit okos szűz volt, mert nem elégedett meg azzal, hogy egyszer kimondott igénjével mindent föltegyen a csalhatatlan reménységre, hanem ennek az igennek lángját szüntelenül táplálta is az imádságnak és az irgalmasság cselekedeteinek olajával. Az Úr Jézus szenvedéséről való elmélkedés átforrósította szívét, őszinte imádsága az eucharisztikus színekben rejtőző Krisztus és az ő keresztje előtt pedig az Úr iránti szerelemből végzett jócselekedetekre indította.

S bár Isten gyermekeinek okossága a világ szemében balgaság, mégis ez a világtól elzárt és Istenben elmerült apáca, a szívét a legfölségesebb Úrnak ajándékozó királylány az ország ügyes-bajos dolgaiban, politikai kérdésekben is meglepő éleslátásról tett tanúságot. Mert míg a világ fiainak szeme elől sok-sok teendő eltakarja a lényegét, az a lélek, amely az egy szükségesre figyel, annak fényénél is látja a dolgokat, a maguk mélységes, Istenre mutató valóságában.

Szent Pál megtérése – Január 25.

ApCsel 22,3-16 vagy ApCsel 9,1-22; Mk 16,5-18

„Déli tájban hirtelen nagy fényesség sugárzott körül az égből... a tündöklő fény hatása következtében nem láttam, kísérőim kézen fogva vezettek Damaszkuszba.”

Ez a pár órás teljes vakság a mi életünkben is be kell hogy következzen.

Lehet jó szándékkal buzgólkodni egy eszméért, vallásért, ideológiáért, lehet értelemmel keresni az igazságot, de mikor a végső igazság mint élő személy áll elénk – „*Én vagyok az igazság*” –, világossága a déli verőfényt egyszerre sötétséggé változtatja bennünk. Meg kell vakulnunk, mert csak ez gyógyíthat ki tisztánlátásnak vélt elvakultságunkból, s adhatja meg, hogy azután újfajta látásra nyíljék meg a szemünk.

Az aszkézis, az Isten parancsaihoz való hűséges ragaszkodás, mindenfajta intellektuális és erkölcsi erőfeszítés kevés a Krisztusra találáshoz. A valóság az, hogy Urunk, Jézus Krisztus könyörül meg a becsületesen kereső emberen, még a téves lelkiismeretűn is, és tisztán kegyelemből nyilatkoztatja ki magát neki, mint mindennek Alfáját és Omegáját, végső okát és célját.

Kell, hogy megvakuljunk, és ezután már mindent szemétnek tekintsünk az ő fönséges ismeretéhez képest, s akkor megpillanthatjuk az igazi valóságot. A természetes ismeret értéke megmarad, de a végső megvilágítást többé nem a természetes emberi értelem adja, hanem az Istentől kapott új világosság, a Szentlélek. Ezután is működik az értelmünk és az akaratunk, de már a teljesen másképp látott világban.

Pál a végső fényben látta ezután azt, amit látott, nem részleges megvilágításban. Így történhetett, hogy észrevette a pogányokat is a zsidók mellett; azt, hogy őket is meghívta Isten tiszta kegyelemből. Aki valóban Jézus Krisztus fönséges ismeretében ismeri meg az embereket, annak számára nincsenek elvetett embercsoportok: gondolkodása egyetemes és mégsem kozmopolita.

Az embert látja Isten terveiben, és Istent látja az emberben. „*Én vagyok a názáreti Jézus, akit te üldözel.*” A megtestesült Fiúisten minden test mögött ott áll – miatta, benne, érte lett teremtvé minden ember, zsidó és pogány, keresztény és ateista. Ez a felismerés, mely szívünkben fellobbantja a missziós lendület lángját, csak ilyen Sault Pállá formáló megtérésből születhet.

Szent Timóteus és Szent Titusz – Január 26.

2Tim 1,1-8 vagy Tit 1,1-5; Lk 10,1-9

„Az aratnivaló sok, a munkás pedig kevés. Kérjétek azért az aratás Urát, hogy küldjön munkásokat aratásába.”

Nem azt várja tőlünk az Úr, hogy a Hívek könyörgésébe beiktassunk egy fohászt papi hivatásokért, hanem hogy szívvel-lélekkel, egész egzisztenciánkkal elkötelezzük magunkat az Egyház mellett, amelyért imádkozunk, s keressük azt a helyet, ahol aratásában az Úr miránk számít, a mi munkánkat várja. Ha mi nem vesszük komolyan az ő kérését, hogyan vehetné ő komolyan a mi kérésünket?

És ha ő küld is munkásokat, vajon mi megbecsüljük-e őket?

Kezdve a papi hivatásra készülőkkel. Szent Pál mint kedves fiait, úgy nevelte fel az első papi nemzedéket, megosztva velük örömeit és gondjait, feladatait és terveit, olyannyira, hogy a távolból még az egészségükre is gondja volt. És sem ő, sem Timóteus és Titusz nem volt soha magára hagyatva, mindig körülvette őket a közösség, s testileg-lelkileg gondjukat viselte. A mai paphiány egyik oka, hogy nincs meg ez a bensőséges atya-fiúi és testvéri viszony a püspökök és papok, papok és hívek között. A magyar papság megújulása nem megy másképp, mint hogy a papnevelő intézetek és a szerzetesi növendékházak a názáreti ház mintájára lelki otthonná alakulnak, ahol a közös istendicséretből és egymás szeretetteljes szolgálatából nő ki hivatás és küldetés.

Hála Istennek, ma is vannak szemináriumok és kolostorok, ahol az előljáró valóban atyja a rábízottaknak. Az egész ház családias, bensőséges légkört áraszt, a növendékek pontosan azt élik és tapasztalják, amire hívást kaptak. Csak attól a paptól várható, hogy plébánosként káplánjával, az egyházközség vezetőivel és valamennyi hívével atyai és testvéri viszonyt alakítson ki, akinek magának is része volt hasonló tapasztalatban. Csak az ilyen papok és szerzetesek lehetnek szívvel-lélekkel dolgozó munkások az Úr aratásában, és csak ők lehetnek példaképek, akik újabb és újabb munkásokat vonzanak.

Az Úr nem azt nézi, hogy amit adsz, sok-e vagy kevés, hanem hogy minden-e: teljesen odaadni magad, egészen érte élni – egyedül ennek van értelme.

Urunk bemutatása (Gyertyaszentelő Boldogasszony) – Február 2.

Mal 3,1-4; Zsid 2,14-18; Lk 2,22-40

„Csakhamar eljön templomába az Úr, akit ti kerestek... De ki tudja elviselni az ő eljövetelének napját?”

Mi sem bizonyítja jobban a megtestesülés minden értelmet és képzeletet felülmúló csodálatos titkát, mint hogy a prófétai várakozással ellentétben az Úr eljövetele nemhogy rettenetes és félelmetes, de még csak nem is látványos és feltűnő. Márián és Józsefen kívül mindössze Izrael két igaz embere a tanúja.

A Szentlélekben való rejtett találkozás ünnepe ez a nap, melyen Isten végtelen gyöngédsége, szelídsége és tapintata nyilvánul meg a bűnös emberiség iránt. Az Úr Jézus mindenben sorsközösséget vállal velünk, bűnös és szenvedő emberekkel. Érte is bemutatják az áldozatot, akit pedig nem kell kiváltani, hiszen mindenestül Istené, kezdettől fogva és örökké, mindenki másnál végtelenül jobban.

Szent Lukács eredeti szövegében ez áll: *Mikor pedig elteltek tisztulásuk napjai...* – a törvény szerint a tisztulás csak Máriára vonatkozhatott (jóllehet ő is ment volt minden szennytől), de a többes számú alakkal Lukács Jeruzsálem lakóinak, Izrael népének megtisztulására is utal: amiről tehát Malakiás jövendölt, az az emberi szem elől elrejtve, a legszelídebb és ezért legcsodálatosabb módon valósult meg.

Jöjj hát el hozzám, emberré lett Istenem, lépj be hajlékomba! Szeretném, ha tiszta és fényes templomban fogadhatnám érkezésedet, de látom, hogy minden erőfeszitésem kevés ahhoz, hogy méltóképpen felkészüljek fogadásodra. A te látogatásod teszi tisztává és árasztja el fénnel lelkem szegényes hajlékát. Mennyi fény hullt eddig is utamra, szelíd és biztató sugarak, melyek nem engedték, hogy megtévesszenek s elcsábítsanak hamis csillogások! A rólad mondott prófétai szavak engem is köteleznek. Nekem is az a hivatásom, hogy fény legyek: lámpás, melyet a tartóra tehetnek. Nem vadul lobogó, ideges láng, hanem szelíd, de kitartó fény: örökmécs.

Szent Cirill és Metód – Február 14.

ApCsel 13,46-49; Lk 10,1-9

„Először nektek kellett hirdetniünk az Isten igéjét. De mert visszautasítottátok és méltatlannak ítéltétek magatokat az örök életre, most a pogányokhoz fordulunk.”

Hatalmas fordulat ez. A zsidóság köréből kikerül a kereszténység, és így a pogányokat is kezdi befogadni. A Szentlélek műve ez, mert ő az, akinek az erejével az apostolok még nagyobb dolgokat is fognak tenni azoknál, amiket az Úr tett. Az Úr Jézus nem ment a pogányokhoz téríteni. Ő Izrael elveszett fiait akarta olyan egzisztenciális mélységben az élő Isten, az Atya elé állítani, hogy Izrael kezdje el vonzani a pogányokat, és meginduljon a zarándoklat Jeruzsálem felé: *„Én pedig kérni fogom az Atyát és más Vigasztalót ad nektek: az igazság Lelkét, aki mindörökké veletek marad.”*

A Szentlélek teremtő műve az, hogy most Pállal és Barnabással elindul a pogányok evangelizálása, és végigvonul az egész történelem folyamán. Szent Cirill és Metód missziója is ennek a fordulatnak, ennek a radikális döntésnek a gyümölcse.

Meglepő, hogy a Lélek ereje sokszor kevés ahhoz, hogy az ember megtegye az Istentől sugallt fordulatot. Nem azért, mert a Lélek ereje nem hatékony, hanem mert a Lélek tapintatos, nem rontja le a mi szabadságunkat. Ő csak indít egy döntésre, de megszokásaink, előítéleteink, félelmeink visszatarthatnak; ekkor Isten Lelke felhasználja mások szabadságát, akik erőszakkal taszítanak minket abba az irányba, ahová a Lélek gyöngéd sugallatokkal hív.

Az antiochiai zsidók féltékenysége szakította el Pál és Barnabás láncait, amelyek a kereszténységet a kelleténél jobban a zsidósághoz kötötték. (Természetesen soha meg nem tagadva az előszörre választott népet, és mindig betartva a sorrendet: először nekik hirdetik a zsinagógában az örömhírt, majd amikor szakadás támad közöttük, a pogányokhoz is odafordulnak.) Így az Úr Jézus kereszthalálában láthatatlanul ledöntött válaszfal, amellyel el volt választva Izrael a pogányoktól, most szemmel láthatóan is eltűnt, és zsidó, görög és minden más népből való egyesült a katolikus, vagyis egyetemes Egyházban.

Ha megtörténik velünk is, hogy féltékenykednek, irigykednek ránk, vagy egyenesen „kirúgnak” valahonnét, ezzel is kényszerítenek egy bizonyos fordulatra. Meg kell kérdezni ilyenkor Isten Szentlelkét: Te mit akarsz, hogy cselekedjem? Ha Isten színe elé járulok, előbb-utóbb világosan és biztosan tudni fogom, hogy ő mit akar, és ez elég: megtalálom benne örömet és békémet, s másoknak is valóban hasznára lehetek.

Szent Péter apostol székfoglalása – Február 22.

1Pét 5,1-4; Mt 16,13-19

„Akik közületek előljárók, azokat mint magam is előljáró és Krisztus szenvedésének tanúja, s egyszer majd nyilvánvalóvá váló dicsőségének is részese, kérem...”

Milyen legyen az igazi pásztor, a jó szülő, nevelő?

Szent Péter apostol ma világos tanítást ad erről. Nem várta trón Rómában, sem harangzúgás, mégis ő volt az Első, a Szikla, amelyre Krisztus Egyházát építette.

Az vezethet, nevelhet, irányíthat, aki mindenekelőtt Krisztus szenvedésének tanúja, és részese az ő dicsőségének, amely meg fog nyilvánulni a jövőben. Szent Péter látta az Úr szenvedését, de igazi tanújává akkor vált, amikor érte, vele szenvedett. Hiteles nevelő, sztarec, „szent öreg” a krisztusi életben csak az lehet, aki valamiképpen meg van jelölve a szenvedéssel, és azt Jézussal és Jézusért viseli, mint az eljövendő dicsőség zálogát.

Viseljétek gondját a rátok bízottaknak, ne kényszerűségből, hanem önként. Természetesen önként vállaltuk, de közben kényszerűség lesz belőle. Miért? Mert megtetszett ugyan a lelkek vezetése, de most már kezd nem tetszeni. Állhatatlanok vagyunk, és a magunk változó hangulata, érzelmei után megyünk. A megoldás a szívekig-vesékig ható kitárulkozás lehet az Úr Jézus előtt. Az igazi elmélkedés, szemlélődés abba a mélységbe enged leszállni, ahol az Úrral kettesben vagyunk, ahol újra ránk bízva azokat, akik az övéi... Ebbe a bensőséges, boldogító szeretetkapcsolatba beburkolva látom újra őket... Ebből a mélységből visszatérve megint önként teszem, amit már majdnem kényszerből tettem.

A buzgóságból és a szívből szavak jelzik, hogy a bennünk levő túlcsonduló életet kell nekik adni, nem pedig belőlük élni.

Ha a ránk bízottaktól a nekik adott szeretetet mindenestül visszavárjuk, ezzel zárt rendszert alkotunk, amely Isten nélkül is működhetne ideig-óráig. S itt belopakodna hivatásunkba a világ szelleme. Isten azonban forrás, akiből a szívünkbe árad az élet vize, és szívünkön át azok szívébe, akik ránk vannak bízva, az ő szívükből pedig megint csak tovább... A szeretetnek ez a nagyvonalú továbbadása egyszerre jár szenvedéssel és örömmel. A dicsőség koronáját azonban egyedül csak az Úrtól szabad várnunk, senki mástól, mert ő maga a mi dicsőségünk.

Szent Mátyás apostol – Február 24.

ApCsel 1,15-17.20-26; Jn 15,9-17

„Kijelöltek hát kettőt..., majd imádkoztak..., ezután sorsot vetettek. A sors Mátyásra esett, így a tizenegy apostolhoz sorolták.”

Ha nem is gyakoroljuk ezt a sorsvetést – amely egyfajta játékosságról és talán ószövetségi gyakorlatról tanúskodik, ami igencsak meglephet bennünket ilyen nagy horderejű vállalkozásban –, érdemes a mélyére tekinteni, mert a mélyben örök érvényű tanítást találunk.

Ha választanunk kell akár csak két dolog között is, amelyek közül mindkettő megfelel az evangélium követelményeinek és a hittől megvilágosított értelmünk mértékének is, és egyik felé sem billen jobban az ítélet mérlegének nyelve, akkor valóban sorsot vethetünk. Nem mintha a sorsvetés mágikus isteni közbelépés lenne. Másról van itt szó, a földi élet szegénységének elfogadásáról. Arról, hogy egyszerre nem utazhatok két helyre, hogy egyszerre nem csinálhatok két dolgot, hogy egyszerre nem lehetek két szerzetesrend tagja, két asszonynak a férje, egyszerre nem lakhatom állandóan falun is és városban is... Arról van szó, hogy elfogadom az élet egyszeri adottságát, és azon belül élek teljes, Istennek adott életet. Az a soha meg nem szűnő keresés, amely nem Istenre, hanem a teremtettestekre, tárgyakra és lehetőségekre irányul, valójában önkeresés.

Az egyházmegyének is egy megyéspüspöke van, a plébániának egy plébánosa... Bízni kell Istenben, aki az emberi életet és az Egyház életét alkotta, hogy mellette áll azoknak, akikre feladatot bízott – korlátaik, törekenységük és gyöngeségük ellenére.

Aki egy életen át nem dönti el, hogy szüzességben éljen-e vagy házasságban, mert mindegyik mellett számára egyenlő súlyú érvek sorakoznak, az mélyen az evangélium szintje alatt él, mert a nőtlenséget nem a mennyek országáért választotta, hanem döntésképtelensége miatt maradt meg benne. Nem lehet a döntést akármeddig halogatni. Elérkezik a pillanat, amikor a sorsvetéshez hasonló döntéssel egyedül Istenben bízva az embernek bele kell vetnie magát a teljes odaadás mélységeibe vagy a szüzesség, vagy a szentségi házasság oldalán. Az örökké érveket sorakoztató és sohasem döntő ember titkosan saját önzése mellett dönt, és így az Egyház életét is bénítja.

A Boldogságos Szűz Mária Szeplőtelen Szíve – Pünkösdi utáni harmadik szombat

Iz 61,9-11; Lk 2,41-51

*„Ujjongó örömmel örülök az Úrban,
lelkem ujjong az én Istenemben,
mert az üdvösség ruhájába öltöztetett,
s az igaz élet köntösébe burkolt.”*

Mitől szeplőtelen a Szent Szűz szíve?

Az áteredő bűn alól kivette az Isten, ugyanakkor nem tette vétkezhetetlenné. Az ő szabadsága abban nyilatkozott meg, hogy minden más helyett testét-lelkét egészen az Úristen és az ő egyszülött Fia rendelkezésére bocsátotta.

Ennek egyik eleme a *befogadás*. Szűz Mária *szívébe véste ezeket a dolgokat*. A mi szeplős szívünkre az jellemző, hogy mindent magába fogad: jót és rosszat egyaránt. Így fordulhat elő, hogy mérgezett forrássá válik, mely egyszerre ont édes és keserű vizet. Szűz Mária szíve csak Isten szentséges titka számára volt nyitva, azt kereste, arra volt fogékony minden szóban, akár angyaltól, akár embertől, akár szent Fiától származott, s e szavakat befogadta, szívébe véste, és el-gondolkozott rajtuk.

A szív, emberségünk központja képes a csodára, hogy befogadja a felfoghatatlan Istent. S vajon nem az képes egyedül igazán befogadni az embert is, a maga felfoghatatlan titkával, végtelenre táguló, Istenre nyíló vágyával, aki nyitott az Istenre? Ezért bízhatta Jézus a kereszten Máriára szeretett tanítványát. Ezért tudhatjuk őt az Egyház Anyjának, égi Édesanyánknak.

A másik dolog, amely Szűz Mária szívét megőrizte szeplőtelennek, az Úrban való ujjongó *örvendezés*. Kevés szó maradt fenn a Szeplőtelen Szűztől az evangéliumban, de jellemző, hogy leghosszabb „beszéde” egy imádság, a Magnificat, amelyben ujjongva dicsőíti Istent és hálát ad neki.

Isten műveinek elragadtatott szemlélése és az ebből fakadó istendicséret őrzi meg szívünket leghatékonyabban a bűn szeplőitől. Talán a szentgyónás után az volna a legfontosabb teendőnk, még a bűnök elleni kemény küzdelmeknél is fontosabb, hogy benső életünket Isten imádására, dicséretére és a neki való hálaadásra koncentráljuk.

Ez Szűz Mária tisztaságának, szüzességének legbensőbb titka. Szeplőtelen Szíve érintetlen, paradicsomkert, ahol Isten jár-ke, és az ő ártatlansága, szépsége, békéje és öröme lakozik.

Szent Barnabás apostol – Június 11.

ApCsel 11,21b-26;13,1-3; Mt 10,7-13

„Barnabás elment Tarzuszba, hogy fölkeresse Sault. Amikor ráakadt, magával vitte Antiochiába.”

Isten országának kibontakozása nem fölülről vezérelt program, hanem olyan esemény, amely emberi kapcsolatokon, szabad döntéseket és kezdeményezőkészséget igénylő cselekvéseken keresztül valósul. A hivatások tehát nemcsak Isten ügye, hanem a miénk is. Különösen nagy szolgálat Isten Egyházának fölfedezni számára Jézus Krisztus drágagyöngyeit.

Nem én szólítom meg Sault, hanem a názáreti Jézus, de ha tudom, hogy megszólította, akkor nekem törődnöm kell vele. Az én dolgom nem a hivatásébresztés, hanem az Úr ébresztette hivatások ápolása és nevelése. Saul nem arra való, hogy a damaszkuszi meghívás után eltűnjön a jámbor tarzuszi zsidókeresztény gyülekezetben, őt más hivatásra választotta az Úr.

Egy egész évig ott maradtak az egyházban és rengeteg embert tanítottak. Ez valahogy nem egészen jól működik ma az Egyházban. Nincs ez az együttes tanúságtétel, közös ígehirdetés. A szemináriumokból kikerülő fiatal papok pár hónapos káplánkodás után mindjárt plébánosok lesznek. Sokan közülük alig várják, hogy megszabaduljanak a közös élet nyűgétől, és önálló életet kezdjenek. Elég nagy baj ez. Az apostolutód nevelésének megvan a maga belső törvénye, amit még nyilvánvaló külső szükségre hivatkozva sem szabadna felrúgni. Az ifjú levita tartozzon valakihez, aki már régebb óta az apostolkodásban dolgozik, és együtt hirdessék az igét. Az Isten igéje nem csupán munkatársakat nevel, hanem a legmélyebb testvériséget alakítja ki közöttük, amely felülmúlja a vér szerinti összetartozást is.

Egy nap, amikor istentiszteletet tartottak és böjtöltek, így szólt hozzájuk a Szentlélek: „Rendeljétek nekem Barnabást és Sault arra a munkára, amelyet szántam nekik.” Erre böjtöt tartottak, majd rájuk tették kezüket és útnak bocsátották őket. Isten imádása és a böjt, vagyis a test és a lélek teljes megnyílása szükséges, hogy a Szentlélek szavát meghalljuk és helyesen értsük. Tisztánlátással, érdek nélküli figyelemmel, belső szabadsággal ajándékozza meg a közösséget az együtt végzett imádság és böjtölés. Ha egy keresztény család, szerzetesi közösség, egyházközség tagjai hol a Szentlélekre hallgatnak, hol meg saját elgondolásaikat követik, ott hamarosan külső-belső zűrzavar támad. Csak a következetesen a Lélek utasításaira figyelő közösség vállalkozhat olyan nagy feladatra, mint a pogányok megtérítésének Barnabás és Saul napjaitól a mai napig és az idők végéig tartó hatalmas missziója.

Keresztelő Szent János születése – Június 24.

Iz 49,1-6; ApCsel 13,22-26; Lk 1,57-66.80

„Az Úr hívott engem, mielőtt megszülettem: anyám méhétől fogva emlékezetében él nevem.”

A teremtő Isten hívása megelőzi azt a pillanatot, amikor én ezt a hívást felfogom, mert ő létezésem első pillanatától kezdve magának teremt engem és egy bizonyos küldetést is kijelöl számomra. Mindez nem rombolja le szabadságomat, mert Isten végtelen szeretete az emberi szabadság igazi területe.

Mi volna ennél tágasabb terület? Láthatjuk, hogy csak a szentek szabadok, akik válaszoltak az isteni szeretetre és vállalták a rájuk bízott küldetést.

Nagyon fontos megértenünk, hogy itt két mozzanatról van szó: a személyes szeretetről (*magának teremtett, emlékezetében él a nevem*) és egy feladat, küldetés vállalásáról. Hogyan tudom meg, hogy mi a küldetésem, mi a hivatásom? Csak úgy, ha előbb személyes szeretetére egész lényemmel válaszolok.

Az a fiatal fiú vagy lány, aki csak úgy általában vallásos, akinek Krisztus nem személyes megváltója, Istene, barátja, mindene, hiába vár arra, hogy valami isteni jel megmutassa neki, hogy mi a hivatása: a családalapítás vagy a papság, szerzetesség. Ő a maga langyos életével egyik hivatást sem fogadta el, mert nem egész szívvel az Istené.

Mert két akarat csak a legnagyobb szeretetben tud egyesülni. Isten akaratával az én akaratom akkor egyesül, ha őt mindenekfölött szeretem, ha életem igazi és egyetlen főszereplője lesz. Ebben az esetben világosan meg fogom tudni, mi az én küldetésem.

Jézus főséges ismerete, szeretete egészen biztosan kijelöli az én utamat. És ha hivatásomban, küldetésemben krízis jelentkezik, az sohasem hivatásom válsága, hanem szeretetemé. Azt mutatja, hogy már nem szeretem Jézust mindenekfölött, valakit vagy valamit elébe helyeztem. Nem hivatásommal van baj, hanem Krisztus-követéssel, végső soron életemmel. Ilyenkor még nagyobb, szinte gyógyíthatatlan sebet okoz, ha otthagynom a helyem. Ezt csak akkor szabadna megtennem, ha szeretete sürget erre.

Isten mindannyiunkat személyesen szeret és mindannyiunkat anyánk méhétől hív. Kereszténységünk próbája, hogy miként viszonyozzuk az ő szeretetét, és e szereteten belül válaszolunk-e hívására.

Szent László király – Június 27.

Bölcs 10,10-14; Mt 22,34-40

„Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, és teljes elmédből. Ez a legnagyobb, az első parancs. A második hasonló hozzá: Szeresd felebarátodat, mint saját magadat.”

Ez a két parancs valójában csak Pünkösdig két parancs, de attól fogva, hogy Isten a Szentlelket elküldve saját szeretetét ajándékozta nekünk, hogy vele szeressünk, az isten- és emberszeretet valójában egy. Nem is parancs többé, hanem legbensőbb természetünk követelménye, hiszen az istengyermekségnek az a természete, hogy szeret. Akkor mégis miért olyan nehéz megtanulni úgy szeretni, ahogy Jézus szeret minket? Azért, mert nem engedjük érvényesülni istengyermeki természetünket, hanem a régi Ádám módjára bujdokolunk a minket szerető Isten elől.

Szent László szeretete főként a gyengék és kicsinyek védelmében mutatkozott meg. Ez megszégyenít minket, akik nem látjuk meg közvetlen környezetünkben sem a segítségre szoruló gyengéket és kicsinyeket. A szeretet első igazi cselekvése, hogy meglátja a valóságot, a rejtett, a felszínen talán nem is látható lelki nyomorúságot. Enélkül nincs igazi szeretet. Jézus belelátott kortársai szívébe, nem isteni mindentudásával (arról lemondott megtestesülése elhatározásakor), hanem szeretettől áthatott tekintetével.

Aki szeret, Isten szemével nézi a világot. Az észreveszi, hogy az ellenség is csupán belső szenvedését, szorongását bújtatja az agresszivitás álarcába. A látszat ugyanis gyakran csal: külsőleg lehet, hogy erősnek és egészségesnek látszik valaki, de lelkében zavart és nyomorúságot hordoz.

A próféták és szentek az isteni szeretet és irgalom követői voltak. A szeretet nem elfogulttá, homályosan látóvá tette őket, hanem éppenséggel megélesítette szemüket, hogy lássák a valós világot, s benne küldetésüket.

Szent Péter és Szent Pál apostol – Június 29.

ApCsel 12,1-11; 2Tim 4,6-8.17-18; Mt 16,13-19

„Az én véretem nemsokára kiontják áldozatul. Eltávozásom ideje közel van.”

Emberileg nézve soha nem érte nagyobb csapás az Egyházat kétezer éves zarándokútja folyamán, mint akkor, amikor a hagyomány szerint ugyanazon a napon elveszítette két oszlopát, Pétert és Pált. Mégis kezdettől fogva győzelemként ünnepelték ezt az eseményt, mert általa a diadalmas Egyház gyarapodott a mennyben, mely már kudarcot nem vallhat. Így hát eltávozásuk nem veszteség, hanem nyereség.

Nyereség nekik, akik *a jó harcot megharcolták, a pályát végigfutották, a hitet megtartották*, s tovább is adták. Fáradozásuk jutalma a mennybéli hazába költözés, vértanúságuk pedig dicsőség, mely Urukhoz tette hasonlóvá őket. Életüket nem elvették tőlük, ők adták oda önként, áldozatul.

Nyereség nekünk, akiknek beteljesedett életük példa, égi közbenjárásuk pedig segítség földi zarándokutunkon.

A két oszlop nem kidőlt, hanem most vált csak igazán megingathatatlaná. Életük nem megszakadt, hanem feljutott a csúcsra, a végső kiteljesedésre.

Valójában csak a halál nyomhatja rá életünkre, munkásságunkra a hitelesítő pecsétet. De nem akármilyen halál, hanem egyedül az, amelyet szeretetből vállalunk. Egész életünkben arra kellene törekednünk, hogy a halál olyan állapotban érjen bennünket, amikor *„Krisztust mindenekfölött, testvéreinket pedig őérte ugyanazon szeretettel”* szeretjük.

Szent Pál írja a filippieknek: *Mind a kettő vonz: Szeretnék elköltözni, hogy Krisztussal egyesüljek, mert ez mindennél jobb volna. De hogy értetek életben maradjak, arra nagyobb szükség van.* S íme, most eljött az idő, hogy leghőbb vágya teljessédjék, ugyanakkor – Péterrel együtt – megtegye az Egyházért a legnagyobbat, amit ember megtehet, hogy szeretetből meghal érte. Mert dolgoznunk és fáradoznunk kell a zarándokúton járó Egyházért, de legfőbb javát azzal szolgáljuk, ha szent életünk után szent halállal a szentek és boldogok közé jutunk.

A szentek halálában mindig megdicsőül az Isten. Hitvallásuk és szeretetük maximumát nyújtva lépnek be Isten dicsőségébe, s ekkor nem csupán előttük tárul ki az ajtó a mennyben, hanem Isten előtt is, hogy ő maga léphessen be abba a közösségbe, ahol éltek. Szent Péter és Szent Pál ilyen nyitott ajtó marad az ég és föld között az utolsó napig. Életpéldájuk, tanúságtételük, tanításuk által Isten lép be az ő Egyházába, erőt, bátorítást és mennyei vigasztalást nyújtva neki.

Szűz Mária látogatása Erzsébetnél (Sarlós Boldogasszony) – Július 2.

Szof 3,14-18 vagy Róm 12,9-16b; Lk 1,39-56

„Mária belépett Zakariás házába és köszöntötte Erzsébetet.”

E két asszony találkozásában a korabeli zsidó rituálé szerinti megnyilatkozások mögött a látogatás teológiai valósága, az emberi találkozások isteni mélysége tárul elénk.

A találkozás szemlélődéssel indul. Feltűnnek egymás előtt. Egy pillanat alatt átlátja a szerető tekintet a másik egész valóját. Felismeri, elismeri, de az arcot keresi, és az arcon is a szemet. A tekintetek nem csupán találkoznak, hanem szinte megfürdenek egymásban. A szem valóban a lélek tükre: a két tekintet bekapcsolódása mögött a szeretet hatalmas eseménye játszódik le, a kölcsönös befogadás. Itt már minden eldől. A szeretet-kapcsolat mélységének, nagyságának arányában engedhetem szememen keresztül bensőmbé hatolni a másik tekintetét. Ha továbblépne: határt sértene meg, amelyre elutasítás a felelet.

Mária és Erzsébet azonban szabadon, minden fenntartás nélkül „beléphetett” a másik benső világába, mert mindketten tisztán szerettek. És mivel itt két Istenbe merült ember találkozott, ezért igen nagy mélységet járt be tekintetük. Odáig hatolhatott, ahol a másikban Isten lakozik: Máriában a megtestesült Ige, Erzsébetben a hitet támasztó Szentlélek.

Csak ezután szólalnak meg. Erzsébet szava méltatlansága tudatáról árulkodik: *„De hogyan lehet, hogy Uramnak anyja látogat el hozzám?”*

Mária viszont továbblép. Elhagyva a találkozás rituáléjának azt a kötelező mozzanatát, hogy ő is találjon valamilyen okot méltatlanságára, például, hogy ő a fiatalabb, lelkéből azonnal égre csap Isten dicséretének és imádásának éneke.

Annak a méltatlanságnak átérzésénél, hogy egymás emberi szeretetére méltatlanok vagyunk, nem szabad megállni, hiszen a szeretet Istentől való. Ebből a meglátásból születik meg a Magnificat. Ez nyitja meg az eget két egymást szerető ember találkozásának eseményében.

Egyes szám első személyben ketten énekelni az Úr dicséretét: ez már a szentek közösségének megvalósulása.

Szent Tamás apostol – Július 3.

Ef 2,19-22; Jn 20,24-29

„Ha csak nem látom kezén a szegek nyomát, ha nem helyezem ujjamat a szegek helyére, és oldalába nem teszem a kezem, én nem hiszem.”

Mit nem hisz Tamás? Azt, hogy az Úr Jézus föltámadt és él. Ő a többi tanítvány állítását akarja megcáfolni illetve arról tapasztalatával szeretne meggyőződni. És mi történik? Újra megjelenik Jézus, és így szól Tamáshoz: *„Nyújtsd ide ujjadat, és nézd kezemet! Nyújtsd ki a kezedet és tedd oldalamba! Ne légy hitetlen, hanem hívő!”*

Már azon is el kell gondolkodnunk, hogy a Föltámadott hallja egyháza tagjainak beszélgetését. Itt jár közöttünk. Az Úr Jézus mint szeretetének egyértelmű jeleit mutatja meg Tamásnak a testén lévő sebeket. A Jézustól adott bizonyíték végtelenül felülmúlja Tamás várakozását, mert a szent sebek szemlélése nemcsak annak evidenciájába emeli az apostolt, hogy Jézus él, hanem hogy Jézus szeret... és ez a szeretet túlélte a halált, a rothadást, az enyészetet: a szeretet mindenható és erősebb a halálnál. Ezzel Tamás azt is megtanulja, hogy az élet, a személy élete egyenlő a szeretettel.

Isten nem csupán önmagától való, örökkévaló, mindentudó és mindenható lény, hanem ő a szeretet – és az ő szent Fia, Jézus ezt a szeretetet nyilatkoztatja ki.

Az ateista legmélyebb és legkínzóbb problémája nem Isten léte vagy nemléte, hanem az, hogy milyen az Isten? Ha rádöbbenne, hogy Isten a szeretet, akkor már tudná, hogy létezik. Aki csak arra jön rá, hogy Isten van, de nem tudja, hogy ő a szeretet, az még mindig valamilyen bálvány-istenben hisz. A kinyilatkoztatásra épülő, igaz keresztény hit mindig abban való hit, hogy Isten a szeretet: *Hittünk a szeretetben.*

Így vagyunk Isten szent Fiával, a mi Urunk, Jézussal is. Az olyan keresztény hívő, aki kételkedik Jézusban, legjobban teszi, ha életgyónást végez, ahol minden rejtett bűnét magyarázkodás nélkül megvallja és belátja, hogy menthetetlen bűnös. Ilyenkor a mi Urunk mindig megjelenik a lélek előtt, és felmutatja neki érte elszenvedett sebeit, mint szerelmének jeleit. A feloldozásban megkapja azt a hitet, amely a szeretetben való hit. Legtöbb értelmi nehézségünk, vallási kételyünk mögött ott rejtőzik a még nagyobb és talán meg sem nevezett problémánk: nem merünk hinni Jézusnak, Isten Fiának irántunk való szeretetében. Amikor viszont kinyilatkoztatja szeretetét, s mi Tamással együtt felkiáltunk: *„Én Uram, én Istenem!”*, megoldódik minden nehézségünk, s elnyerjük az üdvösségre vezető hitet.

Szent Benedek apát – Július 11.

Péld 2,1-9; Mt 19,27-29

„Íme, mi elhagytunk mindent, és követtünk téged. Mi lesz hát a jutalmunk?”

Ez a minden, amiről Péter apostol beszél, konkrét személyeket és tárgyakat, életkörülményeket jelent, amelyek lehettek bármilyen szűkösek, eddig a tanítványok számára az egész univerzumot jelentette. Amikor a jutalom felől érdeklődik, ugyanígy konkrét javakra, előnyökre, tisztségekre gondol, s természetesen erre a földi életre, hiszen ebben él, ez számára elvárásainak horizontja is.

Jézus azonban soha senkinek nem ígért földi jót követése fejében. Magát az örök életet ígérte követőinek jutalmul, részesedést az ő egyetemes uralmából, mely az Atya uralma a Szentlélekben. A szentíráskutatás kimutatta, hogy eredetileg az evangélium szövegében semmi más nem szerepelt, se százannyi, se ezen a világon kapott testvér, nővér, atya, otthon. Ez azonban nem jelenti, hogy ezek a „későbbi betoldások” az Úr Jézus szavának meghamisításai volnának, hanem a sugalmazó Szentlélek műve ez is, aki Jézus ígérete szerint elvezet bennünket a teljes igazságra. Hiszen Jézus maga nevezte testvéreinek, nővéreinek, anyjának mindazokat, akik hallgatták tanítását és meg is tartották, s ez érvényes az ő Titokzatos Testének, az Egyháznak tagjaira is.

Mert nemcsak az a kinyilatkoztatott igazság, amit az Úr Jézus földi életében szavaival kimondott – a szentírástudósok valószínűleg az utolsó napig fognak vitatkozni azon, hogy mi az, amit biztosan mondott Jézus, s mi az, amit az evangélisták adtak a szájába –, hanem az is, amelyet az ősegyház a Szentlélek ösztönzésére megértett, az evangéliumokba beemelt, s ugyancsak a Szentlélek hatására kánoninak nyilvánított. Így aki az evangéliumokra hivatkozva visszautasítja a látható Egyházat, következetlen és önmagával kerül ellentmondásba, hiszen az evangélium már az Egyházon belül született, a kettő Isten akaratából elválaszthatatlanul összetartozik, s erre is érvényes, hogy *„amit Isten egybekötött, ember szét ne válassza”*.

Ezt érezte meg és élte Szent Benedek apát, akinek életműve a nyugati szerzetesség és az európai kultúra egyik alappillére. Erre az együttlátásra, egységben gondolkodásra, a krisztusi ígék Szentlélekben való aktualizálására lehetett alapozni az épületet, amelyet kikezdték ugyan évszázadok viharai, megpróbálták az Egyházon belüli és kívüli forrongások, mégis stabilan áll és világítótoronyként mutat ma is utat annak az Európának, amely mindjobban elveszíti lába alól a krisztusi hit szilárd talaját és a fogékonyt a Szentlélek régi és új működése iránt.

Szent Mária Magdolna – Július 22.

Én 3,1-4a vagy 2Kor 5,14-17; Jn 20,1.11-18

„E szavakkal hátrafordult és látta Jézust, amint ott áll, de nem tudta róla, hogy Jézus az.”

Istenkeresésünk nem mindenestül ártatlan és tiszta. Nem az örökkön élőt keressük, hanem azt az utolsó képet, amit láttunk róla. Magdolna a halott Krisztust látta utoljára. Ezt a képet, ezt a valóságot kereste. Visszament a tegnapi Jézushoz, de az már nem volt. Jézus örökkévaló, Jézus a jelen pillanat Istene.

Az angyal csak azt kérdezte tőle: „*Miért sírsz?*”, a Feltámadott hozzátette: „*Kit keresel?*” Az első kérdés csak a múltra utal, a második már a jövőre. Az Úr Mária Magdolnát szembesíteni akarja a róla alkotott képpel. Ki az, akit keresel? Ne saját gyászodra és saját keresésedre figyelj, hanem mondd meg, hogy te kinek tartasz engem? Engem, aki feltámasztottam Lázárt, s aki megmondtam: „*Én vagyok a feltámadás és az élet.*”

Életünk legsötétebb éjszakái után akkor kezd hajnalodni, amikor képesek leszünk minden gyász és fájdalom felett ezt a kérdést feltenni magunknak: Kinek tartom én az Emberfiát?

Nincs az a rettenetes és reménytelennek látszó helyzet, még ha bűneid okozták is, amelyre az erre a kérdésre kimondott válasz ne adna megoldást.

Az ilyen, általunk süketté, vakká, kilátástalanná tett helyzetből, amikor csak a múlt és a gyász tart megkötözve bennünket, nincs más szabadulás, mint az, amikor Jézus, a jó Pásztor nevünkön szólít bennünket, az ő juhait.

Ez a néven szólítás a kegyelmek kegyelme: ekkor képesek leszünk a tegnapi Jézust elhagyni a mai nap Jézusáért.

Persze ez nem könnyű. Ösztönösen átöleljük, birtokba akarjuk venni, visszavinni a tegnapi világba, a holtak országába. Ő azonban semmiféle szeretet címén nem engedi magát bezárni a tegnapi világba, nem engedi, hogy visszavigyük őt oda, ahol valaha együtt voltunk Vele, hanem ő akar bennünket egyre tovább, egyre magasabbra vinni, az Atya házába, ahol sok lakóhely van, s ahol nekünk is helyet készített.

Nemcsak a bűn lehet akadálya Krisztus követésének, hanem a már megismerthez való görcsös ragaszkodás is, amely nem engedi, hogy Krisztusban a dicsőség nagyobb fokát lássuk meg, pedig kegyelemről kegyelemre kellene haladnunk.

Ezért ő maga segít, hogy továbblépjünk. Tanítványaihoz küld, hogy elmondjuk: Láttam az Urat... már nem a Mestert (ez földi név), hanem Jézust, aki Isten. A hit mindig a megvallással és a tanítványok körében lesz teljessé.

Szent Jakab apostol – Július 25.

2Kor 4,7-15; Mt 20,20-28

„Készek vagytok-e kiinni azt a kelyhet, amelyet nekem ki kell innom?”

Nagyon nehéz megértenünk, talán ez a legnehezebb az evangéliumban, hogy Jézus számára az igazi dicsőség az ő halála: amikor Atyja kezébe ajánlva lelkét meghal. Talán arról van szó, hogy egy emberi életből semmi sem hasonlít jobban a Szentháromság benső életében a fiúi állapotra, mint a halálban megmutatkozó végtelen bizalom az Atya szeretetében. Jézus a Szentlélekben születik bele ebbe a mi világunkba, mert neki egyetlen igazi élete van: az Atyától való örök születés. Halálában viszont az örök Lélek által áldozatul felajánlott emberi testével születik bele az Atya dicsőségébe. Ez a dicsőség, a feltámadás és a benne megnyilatkozó megdicsőítés csak ennek következménye.

Ezért Zebedeus fiait is erre a dicsőségre akarja rávezetni. Jézussal a Szentlélekben beleszületni az Atyában: ez istengyermeki életünk lényege. Egész földi életünk során bontakozik ki, és véglegesen a Jézus halálához hasonló halálban valósul meg. Már a mai napon ajánljuk fel eljövendő halálunkat az örök Lélekben az Atyának, legyen ez a legteljesebb bizalom aktusa. Természetesen ez a felajánlás csak akkor lehet hiteles, ha a mai nap eseményei közepette is engedjük, hogy szülessünk az Atyától az ő Fiában, a Szentlélek hatására. Ez azt jelenti, hogy minden kellemes vagy kellemetlen jó és rossz történés mögött magát a még tisztán nem látott atyai döntést keressük. Vagyis nem ragadunk meg annál az eseménynél, amely éppen történik velünk, hanem azt keressük benne, azt akarjuk, amit az Atya akar, hiszen ő csak jót, a legnagyobb jót akarja nekünk. Ehhez kell az a hit, amelyről a mai Szentlelkében olvasunk: *Minden értetek történik, hogy minél bővebben áradjon a kegyelem, és így hálát is minél többen adjanak, az Isten dicsőségére.*

Ami ma ér bennünket, amit ma el kell végeznünk, végre kell hajtánunk, abban nem maga a cselekvés vagy történés a lényeg, hanem hogy ebben is, abban is úgy legyünk együtt az Atyával, mint az ő Fia, a mi Urunk, Jézus Krisztus, egészen a halálig, amely az Úr kelyhének kiürítése s egyben megdicsőülésünk kezdete.

Szent Joakim és Szent Anna – Július 26.

Sir 44,1.10-15; Mt 13,16-17

„Sok igaz ember kívánta látni, amit ti láttok, de nem láthatta, és hallani, amit ti hallotok, de nem hallhatta.”

A Boldogságos Szűz Mária szülei az Evangélium szavai szerinti igaz emberek. A szenthagyomány őrizte meg számunkra nevüket, s nem tudjuk, vajon látták-e életükben Jézust és mit tudtak felőle. Valószínűleg nem is sejtették, hogy ők az Istenszülő szülei, mégis igaznak, vagyis szentnek nevezi őket az írás, mert kívánták látni a Messiást.

Ők még csak nem is azok közé tartoznak, akikről Jézus ezt mondta: *„Boldogok, akik nem látnak, és mégis hisznek”*, mert ők Krisztus megdicsőülése előtt éltek, a várakozás sötétjében és csendjében, amelyet azonban betöltött az Istenre figyelés és az ő akaratának keresése. *Kívánták látni* a Messiást, vagyis reménységben éltek. Mennyire nem mindegy az, hogy van-e reményünk! És mekkora a felelősségünk, hogy ezt a reményt, az igazság utáni mélységes vágyakozást, az Istenre szomjazást átadjuk-e gyermekeinknek, unokáinknak!

Kedves nagyszülők! Ne érétek be azzal, hogy kiharcoljátok a családnál, hogy unokáitok meg legyenek keresztelve, esetleg eljussanak az elsőáldozásig, bér mátkozásig. Ezt a reményt, vágyakozást adjátok át nekik! Nem baj, ha nem látjátok, mi lesz az eredménye. Ti csak mutassátok fel azt a legnagyobb emberi értéket, amely az embert egyáltalán emberré teszi, hogy nem éri be a láthatóval, kézzelfoghatóval, azzal, ami pillanatnyilag élvezetes, hanem a jövő felé fordul s a végtelenre törekszik.

A leghatásosabb nevelés az a példaadás, amely nem pusztán pedagógiai eszköz, hanem élet, ahol őszintén megnyilatkozik az ember szíve mélyéről fakadó elementáris vágy Isten után. Enélkül a vallásos nevelés mit sem érő képmutatás, amely csak arra alkalmas, hogy egy életre megutáltassa a gyermekkel mindazt, ami az Egyházzal, vallással kapcsolatos, mert azok, akik a legközelebb álltak hozzá, elzárták előle a forráshoz vezető utat.

És még valami nagyon fontos: a szüntelen imádság. Szűz Mária olyan családban nőtt fel, amelyet Isten imádása és a jelenlétében való járás fogott össze. Ki tudja, milyen kincset bízott rád az Isten gyermekeidben, unokáidban! Amint a nagy művészekről, a történelem nagy alakjairól ki lehet mutatni, hogy lettek zsenik, nem minden előzmény nélkül, hanem többnyire az őseiktől örökölt tehetség koncentráldott bennük, úgy a szentek sem – még a Szűzanya sem – közvetlen isteni beavatkozás folytán váltak szentté, hanem széles körben sugárzó életszentségük névtelen szentek sokaságának imáiból és könnyeiből sarjadt ki.

Szent Márta – Július 29.

1Jn 4,7-16; Jn 11,19-27 vagy Lk 10,38-42

„Márta, Márta, sok mindenre gondod van és sok minden nyugtalanít, pedig csak egy a szükséges. Mária a jobbik részt választotta, nem is veszti el soha.”

Az Úr Jézus nem azt mondja Mártának, hogy azonnal álljon le a munkával és üljön a lábához, mint Mária. Az Úr nem a szorgos munkát kifogásolja. Nem is szólt volna Mártának, ha ő nem méltatlankodik húga miatt, és nem szólítja fel az Urat, hogy utasítsa rendre Máriát. Az Úr nem Márta munkáját kifogásolja, hanem a munkához való hozzáállását akarja úgy megtisztítani, hogy az szemlélődéssé alakuljon. Ugyanis nem a tevékenység rontja le a szemlélődést és imádságos életet, hanem csak a munkához való rossz hozzáállás, amelyre Jézus felhívja a figyelmet.

„Sok minden nyugtalanít.” Lehetnek gondjaink, de ezek nem hatolhatnak el a szív mélyéig, ahol a Szentháromság él bennünk. Akinek a szíve a gondok között sem nyugtalanodik, az dolgozva is a szemlélődés felé halad.

„Csak egy a szükséges”: Isten országa, vagyis élő kapcsolat az élő Istennel. Ha megkülönböztetjük a nem fontos dolgokat az igazán fontosaktól, rendeződik az életünk. Ha pedig a fontos dolgokat megkülönböztetjük az egyetlen szükségéstől, még tovább, a szemlélődés útjára lépünk, melyen az örök élet világossága és békéje vezet bennünket.

„Mária a jobbik részt választotta.” Az ő szívének békéjét nem zavarhatják meg már a világ gondjai, mert megkülönböztette az egy szükségeset a sok mindentől, amelyre gondunk kell, hogy legyen.

Nem Mária külső „életformáját” dicséri meg az Úr, hanem azt a belső döntést, amely most a külsőben megmutatkozik. Hiszen előfordulhatott volna, hogy Mária még nem tisztul meg bensőleg, csak rajongásból, netán figyelemnek álcázott lustaságból ült volna az Úr lábához. Ha így lett volna, akkor talán ő vádolja Mártát ilyen szavakkal: Uram, nem látod, hogy nővérem ide se figyel, hogy nem ül le lábadhoz, hanem tovább dolgozik? Szólj neki, hogy ő is jöjjön ide.

Vajon mit felelt volna erre Jézus? Igen fontos a válasz, amelyet erre a kérdésre adunk, mert rámutat arra, hogy aki a szemlélődő életformát választotta, még nem biztos, hogy ott is tart, mint Mária.

Lehet, hogy van okunk testvérünk megfeddésére, javító szándékú megintésére, de ha vádoljuk őt az Úr előtt, abban mindig jókora öngazolás van, és a másik el nem fogadása.

Bizony, tisztulásra, nevelésre és állandó (ön)ellenőrzésre van szükségünk, míg munkánk és szemlélődésünk valóban az Úrra való figyelés lesz.

Urunk Színeváltozása – Augusztus 6.

Dán 7,9-10.13-14; 2Pét 1,16-19;

A évben: Mt 17,19; B évben: Mt 9,1-9; C évben: Lk 28b-36

„Jézus maga mellé vette Pétert, Jakabot és ennek testvérét, Jánost, s külön velük fölment egy magas hegyre.”

Minden embernek naponta fel kellene kapaszkodnia egy ilyen magas hegyre: vagyis elmélkedve, szemlélődve eltávolodni mindentől, mindenkitől és még saját magától is. Lehet-e enélkül az eljövendő években, az ezredforduló irtóztos kuszaságában nem keresztényként, de egyáltalán emberként élni?

Hiszen egyedül onnét felülről lehet mindent jól látni. A lenti feladatok, megoldhatatlannak látszó nehézségek, bonyolult helyzetek azzal nyomnak a földre, hogy nem látjuk a helyes arányokat. Mivel „nyakig” benne vagyunk az események, teendők, érzések sodrásában, nem láthatjuk, merre van a kiút: mi mennyit ér, és megéri-e félni tőle, kell-e egyáltalán törődni vele; mi marad meg abból, ami ma elviselhetetlennek tűnik, egy hét múlva?

De én nem akármilyen hegyre megyek fel, hanem a Tábor hegyére, amely Jézus istenségének és eljövendő szenvedésének (tehát emberségének) kinyilatkoztatása. Ide azonban csak vele és szentjeivel mehetek fel.

Külön velük. Kitüntetés, ha azokkal élhetek együtt, akik valóban hisznek, és állandó megtérésben élnek. De fontos az is, hogy elmélkedésre egy adott helyen és időpontban jöjjünk össze. Ez egyrészt megóv az önbecsapástól, másrészt olyan erőterbe emel, amely testvéreim Jézus-követéséből árad ki.

Ott elváltozott előttük. Addig kell imádkozni, elmélkedni, míg egyszer csak ez az elváltozás be nem következik. Nem látomás ez, hanem annak felismerése egész egzisztenciánkkal, hogy kicsoda Jézus az Atya számára és a mi számunkra. A szemlélődés lényege, hogy amit a hitből ismerünk, azt most mint a mindenség világosságát, életünk legteljesebb és örömteli megoldását szemléljük.

Nyilvánvalóan volt olyan Tábor-hegyi élményünk, mely Szent Péteréhez és társaiéhoz hasonló. Akkor elég a visszaemlékezés. Szent Péter is ebből élt; ez a visszaemlékezés ugyanis a jelen legmélyebb valóságára nyitja föl szemünket, mert *Krisztus ugyanaz tegnap és ma és mindörökké.*

Így megdicsőülésének szemtanújaként, az égből jövő szózat fültanújaként, olyan emberként, akinek a Hajnalcsillag felkelt a szívében, jöhetünk le a hegyről, s térhetünk vissza napi teendőinkhez, hogy találkozassunk mindazzal, ami ránk és szeretteinkre vár itt e földön.

Szent Lőrinc diakónus és vértanú – Augusztus 10.

2Kor 9,6-10; Jn 12,24-26

„Aki szűken vet, szűken is arat, aki pedig bőven vet, bőven arat.”

A szent vértanúk vetettek a legbővebben, mint Lőrinc diakónus is, mert önmagukat adták oda egészen eléggő áldozatul.

De figyeljünk csak Urunk szavára: *„Nagyobb szeretete senkinek sincs, mint aki életét adja barátaiért.”*

És az Apostoléra: *Vessem oda testemet, hogy elégessenek, ha szeretet nincs bennem, mit sem használ nekem.*

Az Úr Jézus és apostola is a szeretetet említi, amely nélkül mindenféle áldozat saját kevélységünk és önzésünk bő vetése lenne csupán, és így a búzaszem tényleg elveszne és elpusztulna, mert csak a szeretet és művei maradnak meg az örök életre.

Ha a testem máglyára vetése szeretet nélkül értéktelen, sőt bűnös dolog lenne, akkor viszont a bő vetés nem a világ szemében nagy tetteket jelent, hanem a nagy szeretetet.

Szűz Mária és Szent József Názáretben „bőven vetettek” – pedig csak a napi teendőiket végezték, Lisieux-i Szent Teréz is „bőven vetett”, pedig csak a kolostori napirendet tartotta be, mert Isten szentjeinek az életében a szeretet volt a bő vetés.

A búzaszem elhalása nem megsemmisülés, hiszen ha teljesen elrothadna, nem csírázna, nem hajtana ki, és nem hozna termést.

Akkor leszek bő termést hozó búzaszem, ha belehullok a földbe, vagyis meghalok mindennek, amit a világ életnek nevez, és csak az Istentől kapott szeretetemet tartom életnek. Ha semmi mást nem akarok, mint megtanulni szeretni. Aki nem hull bele a földbe, vagyis nem hal meg sok mindennek, abban ez az egy szükséges, ez a halhatatlan élet kezd pusztulni.

Mindezt bizonyítva láthatjuk magunk körül és magunkban, mint félelmetes lehetőséget. Magként a földbe hullani annyi, mint örök hűségben és termékenységben élni a szent házasságot, vagy a szüzességet az Isten országáért, vagy felszentelt szolgaként szeretetből szolgálni.

Szükséges először is egy nagy döntés: ez a földbe hullás. De még lényegesebb, hogy ez csak szeretetből és csak a szeretetért történhet.

Az ilyen földbe hullott élet egészen biztosan bő termést hoz, hiszen bő volt a vetés: mert az Istennek tetsző bő adakozás nem abban áll, hogy sokat adok, hanem hogy mindent odaadok, szeretetből.

Szűz Mária mennybevétele (Nagyboldogasszony) – Augusztus 15.

Jel 11,19a;12,1-6a.10; 1Kor 15,20-27c; Lk 1,39-56

„Én, János, láttam, hogy az égben feltárult az Isten temploma és láthatóvá vált a szövetség ládája.”

Az új és örök szövetség Isten és ember között maga Jézus, aki valóságos Isten és valóságos ember. A szövetség ládája viszont a Szent Szűz testestül-lelkestül, mert ő előbb hitébe, majd testébe fogadta az új és örök szövetséget, a megtestesült örök Igét, a második isteni személyt.

Szent Lukács a mai evangéliumban Mária látogatását Erzsébetnél úgy írja le, mint a frigyláda fölvitelét Jeruzsálembe. Azonos kifejezéseket használ, azonos képeket. Dávid liturgikus táncot járt örömeiben a frigyláda előtt az eredeti görög szöveg szerint; a magzat Keresztelő Szent János is liturgikus szent táncot járt az élő frigyláda, a Szent Szűz előtt, akiben Isten dicsősége, Jézus volt jelen. Mária is körülbelül három hónapig maradt ott Zakariás házában, mint egykor a frigyláda Obedeus házában – és mindkét ház áldásban részesült.

A lorettói litániában szereplő megszólítás: „*Frigynek szent szekrénye*”, nem csupán szép költői kép, hanem nagyon mély bibliai igazság. János ezt a szekrényt, a szövetségnek ezt a ládáját látta a megnyílt égben.

Mária azonban nemcsak lelkileg, hanem testileg is frigyláda, mert „*méhébe fogadá Szentlélektől szent Fiát*”. Ma az ő dicsőséges feltámadását, mennybevételét ünnepeljük.

Szent Pál csak a kezdetet és a véget említi: Először Krisztus, majd amikor eljön, azok is mindannyian, akik Krisztushoz tartoznak. Máriát nem említi, mert a végső időről beszél, de burkoltan utal rá, mert sorozatot említ. A sorozat pedig akkor sorozat, ha legalább már két tagja van, és ha lesz legalább egy harmadik tagja.

Igazából Szűz Mária feltámadása Jézus Krisztus feltámadásával végtelenül jobban összetartozik, mint a mi feltámadásunk: úgy, ahogy a szövetség ládája és a benne lévő isteni dicsőség. Ennek a titoknak az elfogadása, szemlélése az üdvösség terhe alatt kötelező. Az ő feltámadásának, megdicsőülésének ténye szigorúan hozzátartozik a hitletéteményhez, ahhoz a hithez, amelynek elfogadása üdvözít.

Talán nem is tudjuk, hogyan és miért. Elég az, ha tudjuk, Isten kinyilatkoztatta Szűz Mária megdicsőülését, hogy üdvözülhessünk. Talán az állandó szemlélés a fontos, hogy Jánossal együtt hitünkben lássuk a megnyílt eget, bármi is történik velünk és bármilyen keserű is az életünk, és lássuk a megnyílt égben Szűz Máriát, a frigynek szent szekrényét.

Szent István király – Augusztus 20.

Péld 4,10-15.18-27; Ef 4,17-24; Mt 7,24-29

„Az okos ember sziklára építette házát.”

Nyelvünkben a ház és a haza szó ugyanabból a töből származik. Napjaink identitászavarral küszködő magyarjainak és talajt vesztett keresztényeinek ezért is közvetít igen-igen aktuális üzenetet Szent István ünnepén a mai Evangélium.

A mai nap egyszerre egyházi és állami ünnep. Azok szemében, akik az Egyház és az állam teljes szétválasztásának hívei, ez bizonyára avult és rossz emlékeket idéző dolog. Bennünket, magyar keresztényeket azonban arra int, hogy aki maradandó közösséget akar létrehozni, az nem hagyhatja számításán kívül az Istent, sőt, igazából csak benne bízhat és őrá építhet.

Fogalmazzunk katolikus módra, azaz minden kirekesztő szándék nélkül, egyetemesen! Számunkra az a gesztus, amellyel Szent István király halála előtt a koronát, újonnan létrejött királyságát felajánlotta az Istenszülő Szűznek, azt fejezi ki, hogy nem politikai tényezőkben, földi szövetségeseiben bízott elsősorban, hanem mert ráhagyatkozni az isteni gondviselésre és a Szűzanya pártfogására. Családnak tekintette népét, amelynek anyára van szüksége, s ezzel a szó legmélyebb értelmében volt reálpolitikus (építve a magyarságnak a római rítusú kereszténységre térését megelőző Mária-kultuszára is).

Az ország felajánlásában protestáns testvéreink a János-evangélium azon helyének új és eredeti módon való komolyan vételét ismerhetik fel, ahol Urunk, Jézus a kereszten függve, halála előtt szeretett tanítványát édesanyjára, édesanyját pedig tanítványára bízta, mintegy szövetséget hozva létre köztük.

Nem keresztény, de egy Istenben hívő testvéreink számára is van mondanivalója ennek a cselekedetnek: benne az ország első embere kinyilvánította az égi hatalomnak való alárendeltségét, s az egy Isten gondjára bízta országát és népét.

Nem hívő, de kereső, az igazságra nyitott magyar testvéreinknek azt mondhatjuk, hogy első királyunk volt olyan intelligens, hogy az ember végtelen felé nyújtózó igazságkeresésére építette országát.

Csak megrögzött ateista, gyakorlati materializmusba süllyedt magyar testvéreinknek nem tudunk mit mondani (egyébként a hazáról, hazaszeretetről sem nagyon); őértük hát még buzgóbban kell imádkoznunk, és saját maguk elől is eltagadott reménytelenségükre gyógyírül felajánlanunk azt a reménységet, amely kisarjad ünneplő szívünkből.

Szent Bertalan apostol – Augusztus 24.

Jel 21,9b-14; Jn 1,45-51

„Natanael megkérdezte: Honnan ismeresz engem? Jézus így felelt: Még mielőtt Fülöp hívott volna, láttalak a fügefa alatt.”

Azt az egyetlen pillanat alatt lejátszódó eseményt, hogy az apostolok Jézus szavára *otthagyták mindenüket, és követték őt*, mindegyikük életében hosszú előkészület előzte meg, melyet azonban az evangéliumi leírások többnyire homályban hagynak. Natanael, azaz Bertalan apostol meghívása azonban fényt vet arra a csodálatos kegyelmi előtörténetre, mely felkészíti Isten választottait, hogy Jézus nyomába szegődjenek.

Natanael sok zsidó honfitársához hasonlóan várta a Messiást. Bizonyára ki is tűnt buzgóságával kortársai közül, hiszen mélyrehatóan tanulmányozta és alaposan ismerte a Szentírást. Ezért is kérdezi kételkedve: *„Jöhet-e valami jó Názáretből?”*, hiszen jól tudta, hogy az írások szerint Názáretből nem származik próféta. Mégis, ez a kétely sem akadályozza meg abban, hogy Fülöp szavára felkeresse Jézust. Hitének nagyítóüvegével minden sugarat összegyűjt, amely a Messiás világító napjától érkezik. Ezt szolgálják elmélkedései, imádságai és jócselekedetei. Ezért is dicséri meg Jézus, meglehetősen szokatlan módon, még mielőtt egy szót is szólt volna: *„Íme, egy igazi izraelita, akiben nincs álnokság.”* Nem hízeltetés, üres bók ez Jézustól, hanem őszinte elismerés, és egyben felhívás egy még nagyobb, szentebb hivatásra. A Jézussal való találkozás egy pillanat alatt izzásba hozza és lánggra lobbantja Natanael szívét. Igen, mert Jézus éppen a gyújtópontba irányozza kijelentését: *„Láttalak a fügefa (a végidőket jelképező fa) alatt.”* Tudok buzgóságodról, amellyel szüntelen kutattad az írásokat, melyek rólam szólnak. Még mielőtt eljöttél volna hozzám, már engem kerestél. És „mielőtt Fülöp hívott volna, én már kerestelek és hívtalak téged. Még mielőtt megszülettéél volna, ismertelek, s még mielőtt a világ lett, kiválasztottalak, hogy meglásd a végső időket, melyekről elmélkedtéél, s a végidők Izraelének, az Egyháznak szilárd alapköve legyél.”

De jó is tudni, amikor hivatásunkat keressük, hogy igyekezetünk egy a világ kezdete óta tartó isteni előkészületbe ágyazódik bele, hogy az Úr szemmel tartja érlelődésünket és értékeli erőfeszítéseinket! Kezdetől fogva ő hív és vonz, hogy a kellő pillanatban majd elélem álljon és így szóljon: *„Kövess engem!”* S akkor én tudni fogom, szemernyi kételyem sem lesz felőle, hogy ő az, akit mindig is kerestem, aki után szívem születésemtől fogva vágyott.

Szűz Mária születése (Kisboldogasszony) – Szeptember 8.

(Mik 5,2-5a; Róm 8,28-30; Mt 1,1-16.18-23)

„Akiket előre erre rendelt, azokat meg is hívta, akiket meghívott, azokat igazzá tette, akiket pedig igazzá tett, azokat meg is dicsőítette.”

Meglepő a múlt idő használata a mai Szentleckében: *azokat meg is dicsőítette*. Hol vagyunk mi még a beteljesedéstől? Életvitelünk, bűneink kétségessé teszik, hogy egyáltalán üdvözülhetünk. A mai ünnep arra hív, hogy Szűz Máriára tekintve és tőle tanulva felfedezzük azt a dinamikus mozgást, amelyről az Apostol ír. Hogy életünk alakulásában – amely kívülről szemlélve sokszor csak szálnalmas botladozás, pozitív és negatív történések kiszámíthatatlan egymásutánja, tehetetlen ide-oda hányódás –, észrevegyük Isten kegyelmi cselekvéseit, melyek, mint mágnes a vasreszeléket, meghatározott irányba fordítják életünk eseményeit, értelmet, célt adva nekik. A mai napon annak születését ünnepeljük, aki Krisztus után elsőként jutott el testestül-lelkestül abba a dicsőségbe, amelyre öröktől fogva rendelve volt. Isten részéről olyannyira biztos az örök dicsőségbe való befogadásunk, hogy Szent Pál máris befejezett tényként említi. Hiszen amikor Isten elhatározta, hogy megfogadjunk, egyben megdicsőítésünket is eldöntötte.

Szabad akaratunk persze lehetővé teszi, hogy meghíúsítsuk Istennek ezt a ránk vonatkozó örök tervét. Szűz Mária élete azonban éppen az örök isteni elhatározás és az emberi szabad akarat együttműködésének csodája. A Szent Szűz nem tudott többet, mint ami feltétlenül szükséges volt ahhoz, hogy szabadon igent mondjon Isten akaratára. Nem tudott róla, hogy ő a szeplőtelenül fogantatott, mint ahogy arról sem, hogy majd testestül-lelkestül fölvétetik a mennybe. Nem emberi tudása és számításai szerint döntött, hanem szüntelenül beállt Isten akaratának sodrásába. Ahelyett, hogy sokat okoskodott vagy kérdezett volna, hallgatott és figyelt. Állandó készsége Isten akaratának teljesítésére képesítette arra, hogy minden szenvedést elfogadjon Isten kezéből, s szent Fia keresztye mellett is ott állhasson, mint új Éva, a Krisztus megváltó halálában újjászületett emberiség Édesanyja.

Amit mi látunk, tapasztalunk Isten kegyelmi műveinek sorozatából, az a meghívás, és ami ránk tartozik, az az, hogy válaszoljunk erre a hívásra. A többi nyugodtan bizzuk rá, s akkor Szűz Mária gyermekeiként járhatjuk utunkat, Názáreten, Betlehemén és a Golgotán át a mennyei dicsőség felé.

A Szent Kereszt felmagasztalása – Szeptember 14.

Szám 21,4-9; Fil 2,6-11; Jn 3,13-17

„Amint Mózes felmagasztalta a kígyót a pusztában, úgy fogják felmagasztalni az Emberfiát is, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen.”

Ahogy balgaság és botrány volt Krisztus keresztje az apostolok korában, úgy ma is az azok szemében, akik elég vakok ahhoz, hogy ne ismerjék fel magukon az öskígyó halálos marását. A keresztet mint jelképet ugyan viselik a nyakukban, fülükben, talán még szobájuk falára is kiteszik, de közben minden törekvésük arra irányul, hogy a keresztet, a szenvedést kiiktassák az életükből.

A kereszt nélküli élet utáni vágyódás sokszor a keresztényeket is kísérti. Azokat a helyeket szeretik idézni a szentírásból, ahol az Úr vigasztalást, jutalmat, dicsőséget ígér, s hajlamosak megfélekezni Urunknak a kereszthordozásról szóló ígéről. Vagy beszélnek ugyan a keresztől, de csak mint valami kellemetlen teherről, amelytől alig várják, hogy megszabaduljanak, s ha nem, perelni kezdenek az Istennel és fellázadnak ellene. Jézus Krisztust azonban az Atya nem a kereszttől függetlenül vagy annak ellenére dicsőítette meg, hanem éppenséggel a kereszten való végső odaadásában.

Ezért a mi felmagasztaltatásunk is csak Krisztus keresztje által valósulhat meg. Az öskígyó mérgétől csupán a keresztre feszített Üdvözítő hitbeli szemléltetése óvhat meg. Jézus Krisztus keresztje az a deszkaszál, mely képes „*a hajótört világot biztos partra menteni*”. Persze csak az kapaszkodik belé, aki felismeri, hogy élete Jézus nélkül zátonyra futott és hajótörést szenvedett. Amint ugyanis nincs kereszténység kereszt nélkül, úgy kereszt sincs a kereszténységen kívül, csupán értelmetlen és megkerülhetetlen negatívumok. Bűnnel és halállal megjelölt létezésünknek, kényszerű negatívumainknak azonban Krisztus keresztje értelmet és értéket adhat.

Aki nap mint nap hittel föltekint Jézus keresztjére, az lesz képes saját keresztjét is mindennap fölvenni és hordozni. Nekünk nem az ő nagypénteki keresztjét kell hordoznunk – erre képtelenek is volnánk. A magunk keresztjét kell hordoznunk, melyet Isten gondos szeretettel, egyéni méretre szabva készített számunkra, hogy vele Krisztus nyomába léphessünk, *ugyanazt az érzést táplálva magunkban, amely Jézus Krisztusban volt.*

Ne akard hát elutasítani a keresztet, és ne is morgolódj miatta. Ne kedvetlenül cipeld, hanem örömmel, mint Isten szeretetének édes jelét és az üdvösség eszközét, amely alkalmat ad arra, hogy mint Jézus, kimutasd a mennyei Atya iránti határtalan bizalmadat és teljes odaadásodat.

A Fájdalmas Szűzanya – Szeptember 15.

Zsid 5,7-8 vagy Jn 19,25-27; Lk 2,33-35

„Így szólt Anyjához: – »Asszony, íme a te fiad!« Aztán a tanítványhoz fordult: – »Íme, ő a te anyád!«”

Amikor az Úr vérében megkötöti az új és örök szövetséget az Atyaisten és az emberiség között, akkor azok között is új és örök szövetséget akar létrehozni, akik hisznek benne, akik már tagjai ennek az örök Isten-ember szövetségnek.

Nemcsak az Istennel való szövetség új (soha nem létezett és az előzőekből elképzelhetetlen) és örök (vagyis Isten részéről végleges, még a bűnök sem szakítják meg, mert éppen a bűnök bocsánatában áll), hanem ezentúl minden emberi kapcsolat új és örök, amely az új és örök szövetségben élők, a Krisztus-hívők között létesül.

Nem épülhet többé csupán a testre és vérre sem a házastársak kapcsolata, sem szülő és gyermek kapcsolata, sem az igazi, mély barátság!

Rászánom-e magam, hogy a Szűzanyával való kapcsolatomban új és örök voltának titkába beletekintsek és vállaljam, mert ő vállalt engem új és örökkévaló módon szent Fia keresztye alatt?

Rászánjuk-e magunkat, akik szeretjük egymást, hogy kapcsolatunk alapját minden érzésen, élményen túl, a létezés legvégső mélységeiben felvázolódó új és örök szövetségben közösen felfedezzük és csak erre akarjunk építeni? Ha ez megtörténik a házasságban, az a házasság ragyogó jele lesz a Szentháromságnak, és a házastársak valami olyat élnek meg, amit soha senki még a történelem folyamán. Ugyanígy a barátságban: az a barátság túllépi a szokásos barátságok kategóriáját és szókészletét. Krisztus titkában elmerülve már itt a földön, a keresztye alatt megkezdik az örök dicsőségben ragyogó életet.

Szent Máté apostol és Evangélista – Szeptember 21.

Ef 4,1-7.11-13; Mt 9,9-13

„Kövess engem! – szólította meg. Az fölkel és követte.”

Lehet igen okos előadásokat tartani mások számára, magunkat pedig titkon igazolni, hogy még mindig miért nem követjük az Úr szavát, aki hív bennünket. Az Evangélium azonban semmibe veszi ezeket az okos megfontolásokat. Aki fontolgat, nem követi Jézust.

Ez az egyetlen tény is igazolja, hogy Jézus Isten nevében és az élő Isten tekintélyével lép fel, mert minden emberi hívásra megfontolás után szabad csak válaszolni. Lehet az a megfontolás csak egy pillanatig tartó és szinte öntudatlan, de nyíltan vagy rejtetten mindig megkérdezzük magunktól, hogy megéri-e ez nekünk. Amikor azonban Isten hív, és ezt megérzi a lelkünk, akkor egyszerűen csak fel kell állnunk és követnünk kell a hívást.

Ebben az esetben nincs helye semmiféle mentegetőzésnek. Még annak sincs sok értelme, hogy hangoztassuk: én alkalmatlan vagyok, mert bűnös ember vagyok. Ki nem az? S ki tudja magát saját erejéből szentté tenni, hogy azután már hiba nélkül lévén nyugodtan léphessen Jézus nyomába? *„Nem az egészségesek számára kell az orvos, hanem a betegeknek.”* A bűn betegség – mondja Jézus –, és a beteg részéről nem illetlen dolog betegen odaállni az orvos elé. Eppen azért gyógyul a lélek, ha fontolgatás, fenntartások és visszafordulás nélkül Jézus nyomába szegődik, aki mindenekelőtt irgalmasságot akar. Mindazok, akik az Egyház történelme folyamán úgy követték Jézust, ahogy Lévi, meggyógyultak, boldog emberek lettek, és nem csalódtak!

Nagyon sok múlik az induláson. Ezért nem mindegy, hogyan foglalkozunk az újonnan megtértekkel, a novíciusokkal, novíciákkal, a papjelöltekkel. Ha már az indulást elrontja a számítás, a túlzott félszesség, a kislelkűség, mit lehet várni az út folyamán, a próbatételek között? Ha azonban jól rajtolunk, értelmünket, akaratunkat és érzelmeinket, teljes emberi egzisztenciánkat egy irányba fordítva indulunk, nagy esély van a sikeres célba érésre és az örök győzelemre!

Szent Gellért püspök és vértanú – Szeptember 24.

Bölcs 3,1-9; Mt 10,28-33

„Ne féljetez azoktól, akik megölik a testet, de a lelket nem tudják megölni! Féltetez inkább attól, aki a lelket is és a testet is el tudja pusztítani. Ne féljetez, hisz sokkal többet értezt ti a verebeknél.”

A két *Ne féljetez!* Isten határtalan gondviselésébe vetett bizalomra szólít fel, a közöttük elhangzó *Féltetez...* pedig felelősségünket hangsúlyozza.

Az Isten iránti bizalom ugyanis nem vakmerő, a következményekkel mit sem törődő. Benne van az üdvös félelem attól, hogy elronthatjuk a jót, amit Isten bennünk és rajtunk keresztül akar művelni a világban. A testi haláltól nincs mit félnünk, az úgyszint elkerülhetetlen, és végső soron nem tud ártani nekünk; ha meg akarjuk óvni életünket, akkor is elveszítjük, s ráadásul még az örök életet is kockára tesszük.

Jó tudni, hogy életünknek tétje van, és nem független tőlünk, hogy üdvözülünk-e vagy sem. A determinizmus és a reinkarnáció tana egyaránt megfoszt felelősségünktől. Az egyik azzal, hogy tagadja akaratunk szabadságát, a másik meg azzal a tanítással, hogy következő életeinkben majd helyrehozzuk, amit most rosszul tettünk.

A kereszténység ellenben az itt és most szentségére hív. Körülményeink meghatározása nem a mi feladatunk, és igazából akkor lehetünk nyugodtak, ha nem azt értük el ebben az életben, amit mindenáron szerettünk volna, mert ez annak a jele, hogy kiengedtük kezünkből sorsunk irányítását. A mi feladatunk nem az irányítás, hanem az állandó készenlét és az engedelmisség annak, aki az örök haláltól megmentett és minden hajszálunkat számontartó személyes szeretettel gondoskodik rólunk.

„Gellért bármikor hazautazhatott volna, már évektel ezelőtt. De egész életében a döntést Istenre bízta, és sosem tett egyetlen lépést sem külső készítés nélkül, saját céljai elérésére. Hitt a gondviselésben, de nem hitt abban, hogy fizikai létünk helyének változtatásával bármilyen mértékben is követhetjük Isten útjait.”

(Szentmihályi Szabó Péter)

Szent Mihály, Szent Gábor és Szent Rafael főangyalok – Szeptember 29.

Dán 7,9-10.13-14 vagy Jel 12,7-12a; Jn 1,47-51

„Látni fogjátok, amint megnyílik az ég, és az Emberfia fölött föl-alá szállnak Isten angyalai!”

Szent Mihály arkangyal neve – és a név a Bibliában mindig a lényeg hordozója – csodálkozó örömteli felkiáltás és figyelmeztetés is egyben: *Ki olyan, mint az Isten?* A sátán, az öskígyó lázadása éppen abban áll, hogy Isten fölsége nem öröme, hanem irigységre hangolja, olyan akar lenni, mint az Isten, de Isten és az ő kegyelme nélkül. Erre a lázadásra próbálta rávenni Ádámot és Évát, s ezzel kísért minket is nap mint nap. Hétköznapijaink meg vannak jelölve a Szent Mihály és a sátán közt folyó küzdelemmel, amely ugyan már örökre eldőlt, de még tart az utolsó napig. A győzelem szerzője Krisztus, aki a keresztfán diadalmaskodott a bűn fáján győztes sátán fölött, Mihály és angyalai az ő erejében küzdenek. Mi is ebből az örök győzelemből merítsünk erőt a harchoz, naponta elmondva a világ fölött a nagy ördögűző imádságot: *„Szent Mihály arkangyal, védelmezz minket a küzdelemben...”*

Gábor az isteni örömhír, az evangélium angyala. Az üzenet, amellyel köszöntötte Máriát, az egyetlen igazi jó hír az emberiség számára, hiszen Isten Fiának megtestesülése az egész világ üdvösségre rendeltségét adja tudtára. Reggel, délben és este ezért imádkozzuk őseink szokását követve: *„Az Úr angyala köszönté a Boldogságos Szűz Máriát...”*

Rafael az, ki útjainkon elkísér, és nem csupán hűséges társunk, hanem – nevéhez híven – Isten gyógyító kegyelmének is közvetítője. Az ő pártfogását kérjük minden hosszabb utazás előtt: *„A béke és boldogság útján vezessen minket a mindenható és irgalmas Isten, és Rafael angyal kísérjen utunkon, hogy békében, épségben és örömmel térhessünk vissza otthonunkba!”*

A három arkangyal neve és üdvtörténeti küldetése emberi életünk hármas meghatározottságára döbrent rá: földi létünk küzdelem és úton levés, melyben angyalai révén mi ott állunk az ő oldalán, s ő a miénken. A harc és utazás közben pedig erőt ad az örömhír, az angyali üzenet, a győzelem és célba érés biztos záloga.

Szűz Mária, Magyarok Nagyasszonya – Október 8.

Sir 24,23-31; Gal 4,4-7; Lk 1,26-28

„Amikor elérkezett az idők teljessége, Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született, alávetette magát a mózesi törvénynek, hogy felszabadítson bennünket a törvény szolgaságából, és a fogadott fiúságot elnyerjük.”

A megtestesülés jelenti az idők teljességét, vagyis azt a tényt, hogy minden, amit az emberiség gondolt, érzett, elhatározott és tett Krisztus után, azt megjelölte a megtestesülés rettenetes ítélete és felfoghatatlan irgalma.

Nem kell minden embernek okvetlenül tudnia arról, hogy kicsoda Krisztus ahhoz, hogy mégis Krisztus ítélete és irgalma alá kerüljön, mert *ő az igazi világosság, aki megvilágosít minden embert* a lelkiismerete mélyén. Azonban, akik benne hisznek, biztos és végső tudáshoz jutnak.

Amit mi, hívők tudunk a végső kinyilatkoztatásból, az a lelkiismeret néha homályos vagy bizonytalan ítéletét egyértelművé teszi. Egy ország alapítása mindig is kísérlet volt arra, hogy Isten országát megalapítsák a földön: legtöbbször téves istenismeretre alapult, néha kifejezetten Isten ellen; máskor az igaz Isten ismeretében ugyan, de Isten országa természetének félreismerésével.

Szent István nem Isten-országot akart alapítani, hanem földi országot, amelyet rábízott Isten szent Anyjára, akire a haldokló Istenember Jánost bízta rá. Szent István az ő földi országát, tehát minden alattvalóját Mária oltalmába ajánlotta, annak az Asszonynak az oltalmába, akitől Isten Fia született, alávetve a törvénynek, hogy a törvény alatt lévők kiszabadítsa a szolgaságból.

A szent korona, vagyis az ország Mária tulajdona. Ő nem a nép által, demokratikus módon választott uralkodó, hanem az első szent királytól égi jogutódnak felkért királynő, aki a kegyelem rendjében törődik a rá bízottakkal, s nemcsak a Krisztus-hívőkkel. A magyar nép történelmi, egyszersmind mély kegyelem tapasztalata az Istenanya oltalma és pártfogása, amely ezer évvel a Szent István-i felajánlás után is élő reménységgel tölt el bennünket.

Szent Lukács evangélista – Október 18.

2Tim 4,9-17a; Lk 10,1-9

„Csak Lukács van mellettem.”

Sajátos öröm fölfedezni Urunk egy-egy szavában, cselekedetében, hogy azzal mintha épp a mi utunkat, hivatásunkat jelölné ki. Így lehetett Szent Lukács Jézusnak a mai Evangéliumban hallott szavaival, melyek többszörösen is neki szóltak. Szent Pál társaként sokat utazott az evangélium érdekében; átélhette a kiszolgáltatottságot, az evangéliumi szegénységet, de azt is, hogy mit jelent a krisztusi békesség hordozójának és hírnökének lenni. Mint orvos különösen is magára vonatkozóan érezhette a felhívást: „*Gyógyítsátok meg a betegeket!*”

A mindennapi elmélkedés nemcsak arra való, hogy életünket szüntelenül Isten ítélete alatt tudjuk, hanem arra is, hogy magunkon érezzük annak a szelíd és irgalmas Jézusnak a tekintetét, akiről Lukács ír evangéliumában. Nemcsak arra, hogy megkérdőjelezze tetteink értékét, hanem hogy Isten megnyugtató és igaz békességet adó jóváhagyásával elismerje gyatra, de hűséges fáradozásunkat az ő ügyéért. Nemcsak arra, hogy magunkra ismerjünk az evangélium negatív szereplőiben, hanem hogy választottnak, tanítványnak, küldöttnek is tudjuk magunkat.

A mai Szentlecke, Szent Pál apostol levelének részlete csupa olyat tartalmaz, ami akár egy mai hétköznapi levélben is szerepelhetne, s látszólag nem sok köze van a szentírás egyetemes isteni üzenetéhez. Tele van az Apostol férfiasan visszafogott panaszkodásával a miatt a fájdalom miatt, melyet a hozzá legközelebb állók, közvetlen munkatársai okoztak neki. De ott van a vigasztalás is: az Úr erőt adó kegyelme és Lukács hűséges ragaszkodása.

A mi hétköznapijaink ezek, a valós élet minden szépítgetés nélkül – de mellettünk is ott áll kegyelmével az Úr, és evangéliumával Szent Lukács.

Szent Simon és Szent Júdás Tádé apostol – Október 28.

Ef 2,19-22; Lk 6,12-19

„Az apostolok és próféták alapjára rakott épület vagytok, melynek szegletköve maga Krisztus Jézus.”

A tizenkét apostol mindegyike más és más természetű, tehetségű és vérmérsékletű ember volt; nem a hasonló érdeklődés, még csak nem is valami közös cél hozta őket össze, hanem egyedül Jézus Krisztus személyes kiválasztó döntése. Ő minden gyarlóságuk ellenére alkalmasnak találta ezt a tizenkét tagú testületet, hogy rá mint szegletköre épülve az Egyház szilárd sziklaalapja legyen. Ha neki megfelelt, te ne akard felülbírálni.

Amikor az Egyházzal beszélsz, sose tedd anélkül, hogy föl ne idéznéd magadban azt a látomást, amelyről Szent Pál beszél a mai Szentleckében. Amikor keresztény testvéreid, elsősorban az egyházi vezetők és felelős tisztségviselők életmódját, tevékenységét nyilvánosan bírálod, nem arra építesz, amit Krisztus lerakott. Bármilyen jó szándék vezérel, ha e kinyilatkoztatott valóságtól függetlenül vagy ezt megkerülve teszed, ügyködésed öntörvényű és öncélú lesz; amit felépítesz, tetszetősnek látszhat, de nem fog egybeilleszkedni – előbb repedések támadnak rajta, majd omladozni kezd, s végül összedől az egész.

Nagyon fontos az egybeilleszkedés. Semmi esetre sem elvtelen alkalmazkodást jelent, nivellálódást a mindenki számára elfogadható minimum felé, hanem elsősorban a Szegletköhöz és az alaphoz való mind pontosabb és szilárdabb ragaszkodást.

Nem eltakarni, elhallgatni, pláne nem letagadni kell a hibákat, hanem kijavítani – *belülről*. Úgy, ahogy például Szent Ferenc és más szentek tették, akik önmagukon kezdték a reformot, anélkül, hogy bárkit is elítéltek volna. Első lépésük az volt, hogy saját életüket a krisztusi szegletköre és az apostolok alapjára helyezték, és zseniális érzékkel úgy tudták megkülönböztetni a jót a rossztól, hogy közben nem választották el Krisztust az ő Egyházától.

Ezek után már nem volt szükségük egyeztetésre, hogy mindent ugyanúgy mondjanak és csináljanak. Mindegyikük egyéniségének és körülményeinek megfelelően betöltötte hivatását, és az apostolokig visszanyúló hagyományhoz ragaszkodva, ahhoz jól illeszkedő és vele egybefüggő, maradandó művet alkotott.

Mindenszentek – November 1.

Jel 7,2-4.9-14; 1Jn 3,1-3; Mt 5,1-12a

„Ezután akkora sereget láttam, hogy meg sem lehetett számlálni.”

Ha egyik vagy másik szent sugárzó életpéldája világítótoronyként mutatja az utat, amerre haladni kell, akkor a mai napon az egész túlsópartot fényárban úszva láthatod: óriás fároszok és csöppnyi mécsesek ragyogó világossága jelzi a biztos révpartot, amely felé tartasz.

Ha egyik vagy másik szent példája felkelti benned a vágyat az életszentség után, akkor ma a szentek közösségének kegyelmi tömegvonzásának hatására szinte elszakadsz a földtől, és néhány pillanatra a patmoszi látnokkal együtt az örök mennyei hazában találod magad, előtted a fehér ruhások megszámlálhatatlan serege.

Száznegyvennégyezer és megszámlálhatatlanul sok itt ugyanazt jelenti: a teljességet. Azok, akiknek győzelmét ünnepeljük ezen a napon, évről évre többen vannak, s a világ végezetéig, az utolsó napig tart, míg mindnyájan felsorakoznak a trón és a Bárány előtt. Te is közéjük tartozol, hiszen Isten gyermeke vagy: meg vagy jelölve a keresztség és a bérmlás eltörölhetetlen jelével, ruhádat fehérre mosta a Bárány vére. A kérdés csak az, meg akarod-e őrizni ezt a hófehér ruhát?

A kövek és a fák, csigák és madarak mind szentek, mert mindenestül Isten szentségéről vallanak, tökéletesen betöltve hivatásukat. Mégsem ünnepeljük őket, mert mint öntudat és szabad akarat nélküli létezőknek a szentséghez nincs szükségük sem elhatározásra, sem erőfeszítésre, sem állhatatosságra, ezért aztán győzelmet sem akarhatnak. Az embert azonban szabadnak teremtette az Isten, s azt a szédítően fönséges és félelmetes hivatást adta neki, hogy szabadon válassza őt.

Sok-sok gyarlóságunk, hibáink és bűneink ellenére az Isten melletti döntéseink sorozatából, a szüntelen belé kapaszkodásból, az ismételt hozzátérésből épül föl lassan az, amit életszentségnek hívnak, s amely nem más, mint az Isten miatti ontológiai szentség, az istenképiség megőrzése. Beszennyeződhet a fehér ruha, de ha akarod, a Bárány vére újból és újból megmossa és ragyogó tisztává teszi.

Akarsz-e szent lenni? Lehetnél más egyáltalán? *Most Isten gyermekei vagyunk, de hogy mik leszünk, még nem nyilvánvaló.* Az azonban nyilvánvaló, hogy ha tagadjuk istengyermeki méltóságunkat, ha lemondunk a szentségről, ha a nyolc boldogsággal ellentétes úton keressük a boldogságot, senkik és semmik sem leszünk. Vagy a mindenszentek fehér ruhás seregéhez tartozol, vagy sehová. Vagy a világítótornyok fényét követve a kikötő felé tartasz, vagy zátonyra futsz, és örök hajótörést szenvedsz.

Halottak napja – November 2.

Róm 5,5-11; Mt 25,1-13
(szabadon választva a gyászmisék olvasmányai közül)

„A remény pedig nem csal meg.”

Nem minden reményre igaz ez a kijelentés; a mi aprócska és nagyobbacska reménykedéseink például igenis rendre megcsalnak, s ilyenkor rendre el is keseredünk. Csak az a remény nem csal meg, mellyel az élő Istenbe kapaszkodunk s mellyel azt várjuk, amit Szentlelkével már végbevitt a mi Urunk, Jézus Krisztuson, feltámasztva őt a halálból. Ezt a Lelket a mi szívünkbe is kiárasztotta, s megkezdte bennünk a feltámasztás művét azzal, hogy személyünk középpontját olyan életszintre emelte, ahol a halál egy pillanatig sem uralkodhat rajta.

Mélységesen kiábrándítóak azok a temetések, ahol a papra csak mint szertartásmesterre van szükség, ahol a gyászolók arcán félelmetes hitetlenség és közöny ül, és látszik, hogy mindent megtesznek, nehogy szembe kelljen nézniük saját elmúlásukkal, s azzal, hogy mi lesz azután. Reményüket csupa halállal megjelölt dologba vetik, s ezzel hallgatólagosan elismerik, hogy többre tartják a halál hatalmát Isten hatalmánál. Az ilyenek valóban szerencsétlenebbek minden embernél.

Ha azonban én az Urat vallom Istenemnek, Ábrahám, Izsák és Jákob és Jézus Krisztus Istenét, aki *nem a holtak Istene, hanem az élőké*, ha él bennem az a bizonyos csálhatatlan reménység, akkor ennek meg kellene látszania mindennapjaimon, teendőim végzésén és a nehézségek, megpróbáltatások idején tanúsított viselkedésemen. Az a remény, amely ugyan Istenre hivatkozik, de nem válik életem kis és nagy döntéseinek mozgatójává, nem több ideológiánál, és talán annyit sem ér, mint a becsületesen bevallott reménytelenség.

Az igazán a halottakat feltámasztó Istenbe vetett reménység átalakítja az ember életét. A Völegény érkezésére várakozó jegyes lelkületét formálja ki bennem, aki nem erre a földi életre rendezkedett be csupán, mégis felkészült a várakozás hosszú óráira. Úgy van itthon a földön, hogy egy percre sem feledti: örök otthon várja a mennyben.

Szent Imre herceg – November 5.

Bölcs 4,7-17 vagy Róm 8,28-30; Lk 12,35-40

„Boldogok azok a szolgák, akiket Uruk megérkezve ébren talál.”

Ezt a mondatot, a szüntelen virrasztásra szóló felhívást általában abban az értelemben szoktuk idézni, hogy az Úr késik. De mi történik akkor, ha siet? Ha hamarabb jön, mint józanul várható?

Nehéz megérteni a késlekedést, de még nehezebb elfogadható magyarázatot találni arra, ha az Úr siet. Kiváltképp, ha olyanért jön el korán és hirtelen, akihez pedig nagy reményeket fűztünk. Talán Magyarország sorsa fordult azon, hogy nem Szent Imre lett István utódja... Akkor talán nem került volna sor arra, hogy a magyarság egy része visszazuhanjon a pogányságba, és barbár módon az Egyház ellen támadjon, nem kellett volna meghalnia Gellértnek, nem lettek volna trónviszályok, nem harcolt volna a magyar magyar ellen.

Jól tudjuk, hogy történelmietlenek ezek a találgatások, de a magunk esetében is megkísértenek hasonló gondolatok. Akiről azt hittük, megvalósítja legszebb álmainkat, akihez a földön a legjobban ragaszkodtunk, azt vette el tőlünk kegyetlenül az Isten. Van, aki ezt sohasem tudja neki megbocsátani. Kétségbeesésében odáig juthat, hogy Istent egyenesen rossznak, gonosznak gondolja, aki érzéketlen a szeretet iránt, s valamilyen elvont szent cél érdekében nem habozik sakkbábuként feláldozni szeretteinket.

Mi lehet a válasz? Jön-e egyáltalán?

Lehet elmélkedni a szeretetről és a lemondásról, gyakorolni is lehet a mindennapi önmegtagadást, de felkészülni arra, hogy elveszítsük, akit a legjobban szeretünk a földön, valójában lehetetlen. És olyan fájdalom, amelyről csak annak van joga beszélni, aki maga is elveszítette gyermekét, házastársát – de ő sem biztos, hogy tud.

És még Istennek van joga erről beszélni, aki az ő Egyszülöttjének szenvedését, akit annyira szeretett, hogy érte teremtette ezt a világot, képes volt végignézni, anélkül, hogy mindenhatóságával egy kicsit is megkönnyítette volna kínjait. Istennek, aki maga a szeretet, s a szeretet erősebb, mint a halál...

A Lateráni Bazilika felszentelése – November 9.

Ez 47,1-2.8-9.12 vagy 1Kor 3,9b-11.16-17; Jn 2,13-22

„Íme, víz fakadt a templom külsőbe alatt a keleti oldalon.”

Amikor egy templom felszentelésének évfordulóját üljük, ünneplésünk nem a holt köveknek szól, hanem az eleven Isten-ember kapcsolatnak, amely e szent helyen szinte tapintható. Ünneplésünk kegyelmi ajándék is egyben, mert az Egyház anyai misztériumát fedeztetni föl velünk egyre jobban.

A templom kiemelt helyén álló keresztkútból mint anyaölből születik meg a keresztény nép, s valahányszor egy csecsemőnek vagy egy felnőtt hittanulónak kiszolgáltatják itt a keresztség szentségét, közösségünk összetartozása is erősödik, hiszen mindannyian ugyanannak *„az isteni kútnak makulátlan tiszta méhéből támadt mennyei nemzedék és új teremtmény”* vagyunk.

Az Egyház mint jó édesanya táplálja is gyermekeit, méghozzá az Ígért földjének mennyei javaival, melyeket a szent liturgiában bőséggel nyújt nekünk. Nagyon fontos, hogy idejekorán erre a táplálékra szoktassuk a gyermekeket, kifejlesztve bennük az egészséges ízlést, nem pedig a kezdet kezdetén giccsekkel és utánzatokkal elrontva érzéküket a mennyei valóságok iránt.

Az első szavakra és mozdulatokra is megtanít liturgiája által az Anyaszentegyház, azt az egyetemes anyanyelvet sajátíttatva el velünk, amely egyszerre alázatos és fönséges, egyszerű és művészi, visszafogott és az egekig szárnyaló. Aki a szentírás és a szent liturgia nyelvén tanul imádkozni, annak nem csupán szókincese lesz gazdag és kifejező, hanem imádságának horizontja is egyre jobban kitágul annak méreteire, aki sugallta azokat. S valahányszor elmegyünk a templomba és részt veszünk a liturgián, újból és újból eléri létezésünk gyökereit az a hömpölygő folyam, melyről Ezeiel próféta látomása szól. Ellenben – ahogy egy bencés apát írja – *„hogya a keresztény kiszakad ebből az éltető folyamból, a hite azon nyomban veszít erejéből, egyszerűségéből. Szeretete hűlni kezd, áhítata szubjektív, szűkös, hazug, érzelmekben mesterkélt lesz; jelentéktelen gyakorlatokba kezd, és értéktelen könyveket kezd olvasni”*.

Amikor ma a Város (Róma) és a Földkerekség minden templomának anyját és fejét ünnepeljük, szívből adjunk hálát azért az életért, melyet az Úr az ő Jegyese, az Egyház által adott nekünk, s melyet szüntelenül táplál is bennünk a maga gyöngéd és édes módján szent liturgiája által.

Árpád-házi Szent Erzsébet – November 19.

Péld 31,10-13.19-20.30-31 vagy 1Jn 3,14-18; Lk 6,27-38

„Mi tudjuk, hogy a halálból átmentünk az életre, mert szeretjük testvéreinket.”

Szent Erzsébet földi mércével mérve rövid élete itt a földön a szeretet kiteljesedésének gyönyörű története. Huszonnégyszázötven év elég volt számára, hogy a legmaradandóbbat alkossa, amit csak ember alkothat: a szeretet soha el nem enyésző művét. Valójában saját maga vált tökéletes műalkotássá, mert kezdettől fogva végig hagyta magát Istentől alakítani.

Élete bizonyosság arra, hogy nem az szolgálja osztatlan szívvel az Urat, aki lemond minden földi szeretetről, hanem aki élete minden mozzanatát a szeretet egyetlen hatalmas kalandjának szerves részévé teszi. A mi szívünket a sokféle szeretet osztja meg, mely sok, egymásnak gyakran ellentmondó gonddal és aggodalommal jár. A sokféle szeretet egyidejűsége csak akkor engedhető meg, ha mind a szeretet tiszta forrása felé mutatnak, egyébként meg sem érdemlik a szeretet nevet.

Számunkra megdöbbentő és szinte hihetetlen, hogy valaki, aki boldog szerelemben élt férjével és ráadásul fejedelmi körülmények között, nem csupán gesztusszerűen jótékonykodott, hanem odaadó szeretettel törődött a legszerencsétlenebbekkel. Valóban Erzsébet irgalmassága nem pótcselekvés és nem is lelkiismereti kényszer, hanem egyszerűen és természetesen fakadó szeretetmegnyilvánulás, amely ugyanolyan szoros kapcsolatban van Krisztus iránti, kora gyermekségétől megmutatkozó bensőséges ragaszkodásával, mint az a hitvesi, baráti és testvéri szeretet, mely Lajoshoz fűzte.

Hogy mennyire valódi ez a szeretet, az a próbatételből derül ki: Erzsébet őszinte fájdalommal és keserves sírással gyászolta meg férjét, és – tovább szeretett. Nem süppedt bele gyászába, nem sajnálta és nem sajnáltatta magát, hanem a kölcsönös szeretet ajándékainak elfogadása után most egészen az ingyenes szeretet gyakorlásának szentelte életét. Lajos tehát életében és halálában egyaránt önmaga fölé emelte és Krisztushoz kötötte, mint ahogy ő is Krisztushoz vitte közelebb férjét annak életében, de halála után is.

Szent Erzsébet példája csak még egyértelműbbé teszi előttünk az alternatívát: vagy minden körülmények között következetesen a Szeretetet választjuk, vagy a kisebb és nagyobb szeretetek között lavírozva végül is ellene döntünk, s a halálban maradunk.